مجموعهٔ

قوانین و مصوبات

دورهٔ نوزدهم قانونگذاری

مجلس شورای ملی

جلد اول

از صفحهٔ ۱ تا صفحهٔ ۶۹۰

مقدمه

دورهٔ نوزدهم قانونگذاری نخستین دوره‌ای بود
« که بموجب تصمیم مجلس واحد (کنگره) چهار سال
« امتداد یافت . بنابراین نسبت بدوره‌های گذشته فرصت
« بیشتری برای وضع قوانین داشت و مجموع قوانین و
« مصوبات آن دوره به ۶۱۲ فقره رسید .

چنانکه مرسوم بود بلا فاصله پس از اختتام دورهٔ
« مذکوره چاپ قوانین آن دوره شروع شد ، ولی بر اثر
« پاره‌ای حوادث تا این زمان بطول انجامید . درتدوین این
« مجموعه قوانین از همان روش سابق مجموعه‌های قوانین
« مجلس شورای ملی تبعیت شده و در تقسیم بندی قوانین
« نسبةً اصل مشمول وعمومیت ملحوظ گردیده است .

مصوبات این دوره به ۱۲ قسمت تقسیم شده که راهنمای
« آن پس از این مقدمه بنظر خوانندگان گرامی میرسد
« گذشته از آن برای سهولت دسترسی بمطالب مورد
« نظر ، در ابتدای هر قسمت ، فهرستی از قوانین مربوط
« به همان قسمت تنظیم وچاپ شده است .

البته برای یك چنین مجموعه مفصلی فهرستهای مختلف
« و راهنماهای دقیقتری لازم است و در بدو امرهم تدوین

« چنان فهرستهائی مورد نظر بود ، ولی چـون تصمیم قطعی
« گرفته شد که برای کلیه قوانین مملکتی ازبد ومشروطیت
« تا کنون ، فهرستهای جامعی اعم از فهرست تاریخی، موضوعی،
« عنوانی ، قوانین منسوخه و حتی فهرست تحلیلی مواد تهیه
« گردد، لذا از تنظیم فهرست‌های مفصل موضوعی و تحلیلی
« بـرای مجموعهٔ قوانین دورهٔ نوزدهم فعلا صرفنظر شد
« وامید که بهمین زودی فهرستهای کامل کلیه قوانین آماده
« شده و دردسترس عموم قرار گیرد .

مجموعه قوانین این دوره در چهار مجلد تهیه گردید و
« قوانین دورهٔ بیستم‌هم که مجموعاً شامل شش قانون بود و
« ده صفحه بیشتر نداشت ضمیمه چهـارمین جلد این مجموعه
« بچاپ رسید . ۱۳۴۳/۵/۳۱

راهنما

قوانین وتصمیمات دورهٔ بیستم‌قانونگذاری

فهرست

قسمت اول ـ قوانین

مربوط بدادگستری

از صفحه ۱ تا صفحه ۱۰۰

قسمت اول ـ قوانین

۱ـ قوانین مربوط بدادگستری :

قانون راجع باجازه اجرای لوایح پیشنهادی وزارت دادگستری پس از تصویب کمیسیونهای مشترك دادگستری مجلسین

مصوب ۳۱ تیر ماه ۱۳۳۵

مادهٔ واحده ـ مجلسین اجازه میدهند لوایحی که وزیر فعلی دادگستری برای اصلاح قوانین وسازمانهای دادگستری وثبت اسناد واملاك لازم میداندوازاین تاریخ تا یکسال به کمیسیونهای قوانین دادگستری مجلسین تقدیم مینماید پس ازتصویب کمیسیون مشترك قوانین دادگستری مجلسین موقتاً بموقع اجرا گذارده و سپس برای تصویب قطعی بمجلسین تقدیم دارد مادام که لوایح مزبور بتصویب مجلسین نرسیده مصوبات کمیسیون مشترك قوانین دادگستری مجلسین قابل اجراخواهدبود.

تبصره ـ دولت مکلف است هریك ازلوایحی را که طبق مادهٔواحده بتصویب کمیسیون مشترك قوانین دادگستری مجلسین میرسد حداکثر بعدازیکسال آزمایش برای تصویب تقدیم مجلسین نماید .

قانون فوق که مشتمل برمادهواحده ویك تبصره است درجلسه یکشنبه سی و یکم تیرماه یکهزار وسیصد وسی وپنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسهٔ ۶ امرداد ماه ۱۳۳۵ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بتشدید مجازات رانندگان متخلف

مصوب ۶ آذر ماه ۱۳۳۵

مادهٔ واحده ـ هر راننده‌ای اعم از آنکه شغل او رانندگی باشد یا نباشد شخصاً و یا با شرکت دیگری بقصد قتل ویا سرقت اموال ویا هتك ناموس مرتکب ربودن شخص یااشخاصی که درآن وسیله نقلیه است بشود درصورت وقوع قتل محکوم باعدام است ودادرسان حق ندارند مجازات راحتی یك درجه نیز تخفیف دهند ودر صورت وقوع سرقت ویاهتك ناموس بعنف بحبس ابد ودرصورت شروع بقتل یاشروع بسرقت ویا شروع به هتك ناموس بحبس بااعمال شاقه ازپنج تاپانزده سال مجازات خواهد شد .

تبصرهٔ ۱ ـ وزارتین کشور و دادگستری موظف هستند برای حسن انتظام امور رانندگی درظرف دوماه ازتاریخ تصویب این قانون آئین نامه‌ای که متضمن مجازاتهای شدید برای تصادفات ناشی‌ازغفلت راننده ویا عابرین خواه سوارخواه پیاده وسایر تخلفات دیگر رانندگی باشد با رعایت قانون تشدید مجازات رانندگان مصوب ۲۴ تیر ماه ۱۳۲۸ تدوین وپس ازتصویب کمیسیونهای دادگستری مجلسین بموقع اجرا بگذارد .

تبصرهٔ ۲ ـ برای بهبودعبورومرور وتکمیل لوازم فنی خطوط تهران دولت مکلف است مطالعات کافی نموده ولایحه‌ای برای تأمین اعتبارآن درظرف سه ماه تقدیم مجلس شورای ملی نماید .

قانون فوق درجلسه روزسه شنبه ششم آذر ماه یکهزار وسیصد وسی وپنج شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه روز چهارشنبه پنجم دیماه ۱۳۳۵
بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح مادهٔ ٤٣ قانون مجازات مرتکبین قاچاق

مصوب ٤ بهمن ماه ۱۳۳۵

مادهٔ ۱ ـ ماده ٤٣قانون مجازات مرتکبین‌قاچاق اصلاحی اسفند ماه ۱۳۱۵ بطریق ذیل اصلاح میگردد :

مادهٔ ۴۳ ـ وارد وخارج کردن اسلحهٔ‌ناریه ومهمات جنگی وفشنگ ومواد محترقه واسلحهٔ‌شکاری‌واسلحهٔ‌سردجنگی ممنوع است مگرباا‌جازهٔ دولت ـ ساختن وحمل و نقل و اشتغال بکسب و خرید و فروش وتعمیر و نگاهداری و کلیه امور مربوط بهرنوع اسلحه ناریه و مهمات جنگی وفشنگ ومواد محترقه وباروت و اسلحه شکاری واسلحه سرد جنگی ممنوع است مگربا اجازه قبلی وزارت‌جنگ متخلفین از مقررات فوق بسه ماه تا سه سال حبس تأدیبی یا به سیصد تا ده هزار ریال جزای نقدی یا بهردو مجازات محکوم میشوند .

مادهٔ ۲ ـ وزارت‌دادگستری ـ وزارت‌جنگ ـ وزارت کشور ـ وزارت‌دارائی مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر دو ماده است در جلسه پنجشنبه چهارم بهمن ماه یکهزارو سیصد وسی وپنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۹ اسفند ماه ۱۳۳٤ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون حفظ امنیت اجتماعی

مصوب ۲۳ بهمن ماه ۱۳۳۵

مادهٔ ۱ ـ برای حفظ نظم وامنیت عمومی درهرحوزه فرمانداری کمیسیونی بنام (کمیسیون امنیت اجتماعی) مرکب ازفرماندار ـ رئیس دادگاه شهرستان و

در صورت نبودن رئیس دادگاه شهرستان رئیس دادگاه بخش ـ دادستان ـ رئیس شهربانی و رئیس ژاندارمری بریاست فرماندار تشکیل میشود .

مادهٔ ۲ ـ وظایف کمیسیون مزبور عبارت است از :

الف ـ رسیدگی بعمل‌شخص یااشخاصی که‌درشهرهاودهات مردم رابضدیت با یکدیگر تحریك نمایند بنحویکه موجبات سلب آسایش و اخلال در نظم و آرامش را عملا فراهم سازند .

ب ـ رسیدگی بعمل شخص یا اشخاصی که کشاورزان را بتمرد وخودداری ازدادن بهره یا امتناع ازعمل کشت یاجلوگیری‌ازورود مالك‌بملك خودیاممانعت ازمداخلات وعملیات اودرملك مطابق‌حق مالکیت یا بقسمی که مانع انجام وظیفهٔ مأمورین دولت باشد وادار نمایند .

مادهٔ ۳ ـ درموارد مذکوردرمادهٔ ۲ کمیسیون‌امنیت‌اجتماعی فوراً رسیدگی ومتخلف راپس ازثبوت تقصیر بدوماه تاششماه‌اقامت اجباری درمحلی که کمیسیون تعیین کند باستثنای‌نقاط بدآب وهوا محکوم مینماید . کمیسیون میتواند نظر به اهمیت تقصیر و تأثیر آن در اختلال نظم عمومی محل قرار اجراءِ موقت تا صدور حکم نهائی صادرنماید . قراراجرای موقت درحوزه فرمانداریهای مستقل باتأیید وزارت کشور و در حوزه فرمانداریهای تابعهٔ استانداریها با تأیید استاندار بموقع عمل گذاشته میشود .

مادهٔ ۴ ـ تصمیمات کمیسیون‌باید فوراًبمحکوم علیه‌ابلاغ شودومحکوم علیه حق‌دارد درظرف ده‌روز ازتاریخ‌ابلاغ ازتصمیم کمیسیون امنیت اجتماعی بدادگاه استانی که عمل درحوزهٔ آن واقع شده شکایت نماید . دادگاه استان فوراً خارج‌از نوبت با حضور متهم بشکایت مزبور رسیدگی کرده رأی مقتضی صادر خواهد نمود طرز رسیدگی دادگاه استان دراین موردمطابق مقررات عمومی‌خواهد بود ورأی

دادگاه استان قطعی ولازم الاجرا است .

مادهٔ ۵ ـ محکومین بحکم قطعی لازم الاجرا پس از انقضاء ربع مدت محکومیت میتوانند تقاضای بخشودگی نمایند . دراین صورت پرونده امر بدادگاه استان که مرجع رسیدگی پژوهشی است ارجاع میشود رأی دادگاه استان قطعی است .

مادهٔ ۶ ـ وزارتین دادگستری و کشور مأموراجرای این قانون میباشند .

قانون فوق مشتمل برشش ماده درجلسه روز سه شنبه بیست وسوم بهمن ماه یکهزار و سیصد و سی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۱۲/۲۲ بتصویب مجلس سنا رسیده است .

قانون مربوط بتشکیل سازمان اطلاعات وامنیت کشور

مصوب ۲۳ اسفند ماه ۱۳۳۵

مادهٔ ۱ ـ برای حفظ امنیت کشور وجلوگیری ازهرگونه توطئه که مضر بمصالح عمومی است سازمانی بنام اطلاعات وامنیت کشوروابسته به نخست وزیری تشکیل میشودورئیس سازمان سمت معاونت نخست وزیر راداشته وبفرمان اعلیحضرت همایون شاهنشاهی منصوب خواهد شد .

مادهٔ ۲ ـ سازمان اطلاعات وامنیت کشوردارای وظایف زیراست :

الف ـ تحصیل وجمع آوری اطلاعات لازم برای حفظ امنیت کشور .

ب ـ تعقیب اعمالی که متضمن قسمی ازاقسام جاسوسی است وعملیات عناصری که برضداستقلال وتمامیت کشوریا بنفع اجنبی اقدام میکنند .

ج ـ جلوگیری ازفعالیت جمعیتهائیکه تشکیل واداره کردن آن غیرقانونی اعلام شده یا بشودوهمچنین ممانعت ازتشکیل جمعیت هائیکه مرام ویارویهٔ آنها مخالف

قانون اساسی است .

د ـ جلوگیری از توطئه واسباب‌چینی برضدامنیت کشور.

ﻫ ـ بازرسی و کشف و تحقیقات نسبت به‌بزه‌های زیر:

۱ ـ بزه‌های منظوردرقانون مجازات‌مقدمین برعلیه‌امنیت‌واستقلال مملکتی مصوب ۲۲ خرداد ۱۳۱۰ .

۲ ـ جنحه وجنایاتی که درفصل‌اول باب دوم قانون کیفرعمومی مصوب ۲۳ دیماه۱۳۰٤ پیش‌بینی‌شده است .

۳ ـ بزه‌های مذکور درمواد ۳۱۰ و۳۱۱ و۳۱۲ و۳۱۳ و۳۱٤ و۳۱٦و ۳۱۷ قانون دادرسی و کیفرارتش مصوب ۱۳۱۷ .

مادهٔ ۳ ـ مأمورین سازمان اطلاعات و امنیت کشور از حیث طرز تعقیب بزه‌های مذکوردراین قانون وانجام وظائف‌درزمرهٔضابطین نظامی محسوب وازاین حیث دارای‌کلیه اختیارات و وظائف ضابطین نظامی خواهند بود و ازتاریخ تصویب این‌قانون رسیدگی بکلیه بزه‌های مذکورفوق‌درصلاحیت‌دادگاههای‌دائمی‌نظامی خواهد بود .

تبصرهٔ ۱ ـ انجام وظایف وتکالیف‌سازمان‌اطلاعات‌وامنیت کشوراز‌حیثی که ضابطنظامی‌محسوبند بهیچوجه مانع‌انجام‌وظائف‌وتکالیفی که‌بموجب قانون‌دادرسی و کیفرارتش برعهده‌ضابطین‌نظامی است‌نخواهد بودوهمچنین مواد این قانون‌مانع اجراء قوانین واحکام وآئین‌نامه‌ها ومقرراتی که مربوط بتکالیف مأمورین نظامی و ژاندارمری وشهربانی نسبت بانجام وظایف وخدمات محوله است نمیباشد .

تبصرهٔ ۲ ـ رسیدگی به‌بزه‌هائی که بموجب این قانون درصلاحیت‌دادگاه دائمی‌نظامی‌شناخته شده ومتهمین بارتکاب بزه‌های‌مزبور که‌قبل‌ازتصویب این‌قانون درمراجع‌صالح دیگرتحت‌تعقیب‌قرار گرفته‌اند هرگاه‌برعلیه‌متهمین کیفرخواست

صادر نگردیده پرونده های متشکله بدادستانی ارتش جهت تعقیب و رسیدگی فرستاده میشود ونسبت بهپرونده‌هائیکه کیفرخواست صادرشده در دادگاههای مربوط رسیدگی خواهد شد.

مادهٔ۴ ـ کارمندان سازمان اطلاعات وامنیت کشورهرگاه‌متهم‌بارتکاب‌بزهی شوندکه راجع بخدمت بوده یاملازمه باخدمات ووظایف‌آنها داشته باشد درحکم نظامیان وخدمتگزاران ارتش هستندوبا رعایت‌مقررات‌قانون دادرسی‌وکیفرارتش مصوب ۱۳۱۷ تابع دادگاههای دائمی‌نظامی خواهند بود .

مادهٔ۵ ـ اساسنامه سازمان‌وآئین‌نامه‌های داخلی واستخدامی ومالی مربوط باین‌قانون باتصویب هیئت دولت قابل اجراء است .

قانون فوق که مشتمل برپنج‌ماده‌ودوتبصره‌است درجلسه‌پنجشنبه‌بیست‌وسوم اسفندماه‌یکهزاروسیصدوسی‌وپنج‌بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس‌شورای‌ملی‌ـرضاحکمت

قانون بالادرجلسه ۱۳۳۵/۱۱/۱۰ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون‌اصلاح قانون سازمان اطلاعات وامنیت کشور

مصوب ٤دیماه ۱۳۳۷

مادهٔ اول ـ درموردبزه‌های مصرح درقانون‌سازمان اطلاعات وامنیت کشور مصوب بیست ونهم اسفند ماه ۱۳۳۵ هرگاه متهم نظامی یاکارمند نیروهای مسلح شاهنشاهی باشد وظیفه ضابطین بعهده اشخاص مندرج درمادهٔ۱۲۳ قانون دادرسی‌و کیفرارتش ومأمورین‌سازمان ضداطلاعات خواهد بود .

مادهٔ دوم ـ مأمورین سازمان ضد اطلاعات در زمرهٔضابطین نظامی محسوب میشوند .

قانون فوق که مشتمل بردو ماده است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه پنجشنبه چهارم دیماه یکهزاروسیصدوسی‌هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب‌رئیس‌مجلس‌شورای‌ملی ـ عمادتربتی

قانون بالادرجلسه ۱۳۳۷/۱۰/۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بمجازات حمل چاقووانواع دیگراسلحه سرد واخلال درنظم وامنیت وآسایش عمومی

مصوب ۲۸ خردادماه ۱۳۳۶

مادهٔ۱ ـ هر کس بوسیله‌چاقویاهر نوع‌اسلحه سرددیگر تظاهر یاقدرت‌نمائی کندویاآنرا وسیلهٔمزاحمت‌اشخاص و یا اخاذی ویا بدان وسیله تهدید ویاباکسی گلاویزشودبسه‌ماه تایکسال‌حبس تأدیبی‌ویا باقامت اجباری‌ازششماه تا یکسال در محلی‌غیرازمحل اقامت خود محکوم‌خواهد شد .

مادهٔ۲ ـ هر کس بوسیلهٔ هیاهووجنجال‌ویاحرکات برخلاف عادت ومتعارف ویاتعرض باشخاص نظم‌وآرامش‌وآسایش عمومی را مختل‌نماید ویا مرتکب اعمال ورفتاری شود که‌ایجادهراس وتشویش درافکارعمومی نماید ویامردم را از کسب و کارباز دارد و یاآزادی وآسایش عمومی را مختل سازد بحبس تأدیبی از ده‌ماه تا یکسال محکوم خواهد شد .

مادهٔ۳ ـ هر کس دراماکن عمومی ویا معابرعمومی متعرض ویامزاحم زنی بشودویا با الفاظ ویا حرکات مخالف شئون وحیثیت باوتوهین نماید بحبس‌تأدیبی از دوماه تا هشت ماه محکوم خواهدشد.

مادهٔ۴ ـ هر گاه جرائم مذکوردرمواد فوق‌درنتیجه‌توطئه قبلی‌ودسته‌جمعی

واقع شود هریك ازمرتکبین بحداکثر مجازات مقررمحکوم خواهد شد.

مادهٔ۵ ـ بکلیه‌جرائم مذکور درمواد فوق دادگاهها خارج‌ازنوبت‌رسیدگی خواهند کرد درنقاطی که حکومت نظامی اعلام شده دادگاههای نظامی‌صلاحیت رسیدگی‌باین جرائم‌را باستثناء مورد ماده۳ خواهند داشت دراین صورت‌محکوم‌علیه ودادستان میتوانند از حکم دادگاه بدوی تقاضای تجدید نظر نمایند حکم دادگاه تجدید نظرقطعی وغیرقابل فرجام است.

مادهٔ۶ ـ درتمام موارد مذکور در این قانون تعقیب و توقیف متهمین طبق قوائین جزائی بعمل خواهدآمد.

مادهٔ۷ ـ وزارت دادگستری و وزارت جنگ مأمور اجرای این قانون خواهند بود.

قانون فوق که مشتمل بر هفت ماده است در جلسه سه شنبه بیست وهشتم خرداد ماه یکهزار وسیصد وسی‌وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۳۶/۸/۱۵ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط برسیدگی بدعاوی اشخاص علیه دولت راجع باملاك

مصوب ۱۱ تیر ماه ۱۳۳۶

مادهٔ۱ ـ بمنظورتسهیل دررسیدگی‌وتسویه دعاوی اشخاصی که تااین‌تاریخ نسبت باملاك وقنواتی تقاضای ثبت نموده و در تصرف دولت میباشد اعم از اینکه منتهی بصدورسند مالکیت شده یا نشده باشد کمیسیونی مرکب ازپنج‌نفر بعضویت سه نفر ازمستشاران دیوان عالی کشور ورئیس دادگاههای استان مرکز و یکنفر از رؤسای‌شعب دیوان محاسبات‌تشکیل خواهد گردید که درصورت تراضی‌طرفین

کمیسیون مطابق مقررات این قانون رسیدگی نماید .

مادۀ۲ ـ قضات دیوان کشور بانتخاب هیأت عمومی دیوان عالی کشور ورئیس شعبه دیوان محاسبات بانتخاب رئیس دیوان مزبور تعیین میشوند .

مادۀ۳ ـ مدت اختیار کمیسیون مذکور تا آخرسال ۱۳۳۸ خواهد بود .

مادۀ۴ ـ کمیسیون موظف است ده روز قبل از تاریخ رسیدگی شاکیان و نماینده وزارتخانه یا مؤسسه دولتی که ملک را درتصرف دارد برای حضوردرجلسه رسیدگی دعوت نماید .

مادۀ۵ ـ کمیسیون پس ازرسیدگی میتواندبخلع ید از اراضی وقنوات مورد دعوی وپرداخت اجورسنواتی آن یا پرداخت بهای منصفانه اراضی وقنوات و یا بتعویض اراضی مورد تصرف دولت با سایر املاک دولتی رأی بدهد ودرصورتیکه مدعیان مالکیت را درتمام یاقسمتی ازدعوی ذیحق نشناسد رأی مقتضی صادرنماید رأی کمیسیون باکثریت آراء قطعی ولازم الاجرا است .

تبصرۀ ۱ ـ کمیسیون درصورتی رأی بخلع ید دولت از اراضی مورداختلاف خواهد داد که دیگرمورد احتیاج دولت نباشد .

تبصرۀ ۲ ـ در مورد تعویض ملک مورد تصرف دولت با ملک دیگر دولت پس ازتعیین بهای هریک ازعوض ومعوض ازطرف کمیسیون وپس ازموافقت دولت حکم مقتضی صادرخواهد شد .

مادۀ۶ ـ نسبت باملاکی که طبق تصمیم مراجع قانونی دولت ملزم بخلع ید یا استردادآنها گردیده ولی هنوزحکم اجرا نشده است اشخاص ذیحق میتوانند ازمقررات این قانون استفاده وبکمیسیون نامبرده مراجعه نمایند .

تبصرۀ ـ کمیسیون بسایر دعاوی که تااین تاریخ طبق ماده ۸و۹قانون دعاوی اشخاص مصوب دوم خرداد ۳٤ کمیسیون مشترک مجلسین در کمیسیون مربوطه

مطرح بوده‌وتا کنون منتهی بصدوررأی نشده طبق‌مقررات این قانون‌نیز رسیدگی مینماید .

مادهٔ۷ ـ تعقیب ودفاع ازدعاوی‌مربوط باملاك ورقبات یا بها یاعوائدمتعلق بآنها برعهده وزارتخانه یا مؤسسه مربوطه است‌کلیه اسناد ومدارك وسوابق‌مربوط بدعاوی مذکور درهر وزارتخانه یا مؤسسه دولتی باشد باید دراختیار وزارتخانه یا مؤسسه دولتی که مدارك مزبور مورد احتیاج‌آن باشد گذارده شود .

تبصره ـ وزارت جنگ مکلف است بهای عادله اراضی را که برای تأسیس وتوسعه سربازخانه ها وفرودگاهها و میدانهای تیر و سایر مؤسسات نظامی مورد احتیاج ارتش باشد وبا موافقت مالك یا مالکین تعیین شود بپردازد درصورت عدم توافق طرفین بهای عادله طبق اصول‌کارشناسی تعیین میشود .

چنانچه در ظرف بیست روز از تاریخ اعلام کتبی وزارت جنگ بمالك یا مالکین‌کارشناس خودرا تعیین نکند وهمچنین درصورتیکه بین‌کارشناسان‌منتخب طرفین توافق حاصل نگردد ویا نتوانند در انتخاب‌کارشناس‌مشترك توافق نمایند کارشناس بوسیله رئیس دادگستری محل تعیین خواهد شد .

بهای اراضی مزبور باید نقداً و یا باقساطی که از دو سال تجاوز نکند پرداخته شود .

مادهٔ۸ ـ وزارتخانه های دارائی‌ـ‌جنگ ـ کشاورزی ـ دادگستری‌وسایر وزارتخانه های مربوط مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر هشت ماده و چهار تبصره است در جلسه سه‌شنبه یازدهم تیرماه یکهزار وسیصد وسی‌وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۵/۷ بتصویب
مجلس سنا رسیده است.

قانون راجع باصلاح قانون دعاوی اشخاص نسبت باملاك وا گذاری

مصوب ۱٤ دیماه ۱۳۳۷

مادهٔ ۱ – مرجع رسید گی نخستین بدعاوی اشخاص نسبت باملاك واموال غیرمنقول مذکور درقانون راجع بدعاوی اشخاص نسبت باملاك وا گذاری مصوب دوازدهم خرداد ماه ۱۳۲۱ که تا تاریخ تصویب لایحه این قانون در کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین درهیئتهای بدوی تعیین تکلیف قطعی نگردیده است.

داد گاههای شهرستان محل وقوع املاك مورد نزاع و مرجع تجدید نظر دعاوی مزبور داد گاه استان حوزه صلاحیتدار میباشد.

تبصره – پرونده های موجود درتاریخ تصویب لایحه قانونی در کمیسیون مشترك داد گستری مجلسین (ششم آذرماه ۱۳۳۵) که درجریان رسید گی هیئتهای تجدیدنظر املاك وا گذاری بوده درهمان هیئتها رسید گی خواهد شد ولی ازتاریخ اجرای این قانون درهیأت تجدیدنظر باقی خواهد ماند وهر هیأت مرکب ازسه نفر خواهد بود.

مادهٔ ۲ – ترتیب رسید گی داد گاهها بدعاوی مزبور مطابق مقررات قانون راجع بدعاوی اشخاص نسبت باملاك وا گذاری است وداد گاههای شهرستان واستان برای رسید گی باین دعاوی تشکیلات فعلی خودرا دارا خواهند بود.

مادهٔ ۳ – احکام داد گاههای استان که در اجرای این قانون صادر میشود غیرقابل فرجام است.

مادهٔ ۴ – وزارت داد گستری مأمور اجرای این قانون است.

قانون فوق که مشتمل برچهارماده ویك تبصره است پس از تصویب مجلس

سنا درجلسه یکشنبه چهاردهم دیماه یکهزار وسیصدوسی وهفت بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید.

رئیس مجلس شورایملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۴ر۳ر۱۳۳۷
بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بتمدیدمدت اختیار کمیسیون رسیدگی بدعاوی اشخاص علیه‌دولت

مصوب ۱۵ اسفند ماه ۱۳۳۸

مادهٔ واحدهـ مدت اختیار کمیسیون رسیدگی بدعاوی اشخاص علیه‌دولت موضوع‌قانون۷ـامرداد۱۳۳۶ برای مدت دوسال‌ازتاریخ‌آخراسفندماه۱۳۳۸تمدید میشود .

قانون فوق که‌مشتمل برماده‌واحده‌است درجلسه یکشنبه پانزدهم اسفندماه یکهزار وسیصدوسی وهشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عمادتربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۸/۱۲/۲۳ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اصلاح قانون اراضی دولت و شهرداریها واوقاف وبانکها

مصوب اول خرداد ماه ۱۳۳۹

مادهٔ ۱ ـ بدادخواستهائیکه طبق بندیك لایحه قانون مصوب ۸شهریورماه ۱۳۳۵ ولایحه قانونی مصوب۲۵شهریورماه ۱۳۳۵ ولایحه مصوب ۲۱ آبانماه۱۳۳۵

ولایحه۱۳۳۵/۱۱/۱۶ به هیئت‌های مذکور درآن لوایح تسلیم گردیده وتا تاریخ لازم الاجراشدن این‌قانون منتهی بصدورحکم نگردیده‌باتوجه بمفادومقررات‌آن لایحه‌آن قسمت که بهیئت پنج نفری‌مرکزتسلیم شده دریك‌یاچندهیئت که‌هریك مرکب خواهد بود ازیکنفرازرؤساء یامستشاران‌دیوان‌عالی کشور که‌سمت‌ریاست هیئت راخواهد داشت ودونفر ازرؤساء یامستشاران دادگاه استان‌وقسمتی که بـه هیئتهای شهرستانهاتسلیم گردیده در مرکز استانهای مربوط دریك یاچند هیئت که هریك مرکب‌خواهد بود از یکنفر رئیس‌شعبه دادگاه استان که‌سمت‌ریاست هیئت راخواهد داشت ویکنفرمستشار دادگاه مزبور و یکنفررئیس شعبه دادگاه شهرستان رسیدگی وقطع وفصل خواهد شد .

تبصره ـ مقامات‌مذکور درلوایح قانونی فوق‌الذکر که‌دادخواستهای‌فوق را داده‌اند مکلفندظرف ششماه ازتاریخ‌اجرای‌این‌قانون بانظرمشاورین‌حقوقی‌بکلیه دادخواستها مجدداً رسیدگی نمایندوچنانچه تشخیص دهندداد خواستهای مزبور مستند بدلائل‌موجه نبوده ودعاوی‌آنان قابل پیشرفت نیست دادخوستهای خود را استرداد نمایند .

مادهٔ۲ ـ رئیس‌شعبه اول هیئت‌های‌فوق‌الذکرسمت‌ریاست کل‌هیئت راداشته ودادخواستهارا بشعب ارجاع خواهدنمود .

مادهٔ۳ ـ وزارت دادگستری بتعدادکافی عضوعلی‌البدل ازبین قضات دادگاه استان مرکزبرای هیئت‌های مرکز وازبین قضات دادگاه شهرستان مرکزاستان برای‌هیئت‌های‌شهرستانهاتعیین‌خواهد کرد اعضاءعلی‌البدل‌وقتی‌شرکت‌دررسیدگی مینمایند که اعضاء اصلی‌طبق‌آئین دادرسی مدنی مردودویا بعلت بیماری معذوراز انجام وظیفه باشند .

مادهٔ۴ ـ هیئتهای‌مزبور با مراجعه بسوابق وپرونده‌ها وبا توجه بمدارك و

مستندات طرفین و تحقیقاتیکه لازم بدانند در صورتیکه تجاوز بحق دولت یا شهرداری یا اوقاف عامه یا بانکها را در اراضی و مسیلها و تپه‌های مذکور در لوایح قانونی ۸ شهریور و ۲۵ شهریور و ۲۱ آبان ۱۳۳۵ احراز کنند بترتیب زیر عمل خواهند نمود :

الف ـ هرگاه متقاضی ثبت و یا متجاوز اصلی اراضی و مسیل‌ها و تپه‌های مزبور را بدیگری منتقل نکرده باشد رأی بر داراضی و مسیل‌ها و تپه‌ها واصلاح سند مالکیت (درصورت صدور سند مالکیت) خواهد داد .

ب ـ هرگاه متقاضی ثبت یا متجاوز اصلی در اراضی و مسیل‌ها و تپه‌های مزبور تا تاریخ تصویب لوایح مزبور (برحسب مورد ۲۵/۶/۸ یا ۳۵/۶/۲۵ یا ۳۵/۸/۲۱) احداث ساختمان نموده باشد در آن صورت هیئت رأی به پرداخت قیمت اراضی در تاریخ تصویب لوایح مزبور خواهد داد ـ مگر آنکه درمورد اراضی موات یا بائر بلامالك متجاوز آن اراضی را طبق قانون مدنی قبل از تاریخ تصویب لوایح مزبور احیاء کرده باشد که دراینصورت آنمقدار از اراضی که احیاء شده بملکیت او شناخته خواهد شد .

تبصره ـ حکم بپرداخت قیمت درصورتی صادر میشود که مساحت مورد ادعا بیش ازده برابر مساحت زمین زیربنا نباشد اگر مساحت مورد ادعا بیش ازده برابر زمین زیر بنا باشد نسبت بقسمت زائد هیئت طبق قسمت (الف) مادۀ ٤ رأی بر دعین و یا اصلاح سند مالکیت صادر خواهد نمود و در صورت اخیر تفکیك آن قسمت اززمین که معادل ده برابر اراضی زیربنا است و برای استفاده از ساختمان ضرورت دارد بعهده خود هیأت خواهد بود .

ج ـ هرگاه متقاضی ثبت یا متجاوز اصلی اراضی ومسیل‌ها وتپه‌های مذکور را بدیگری منتقل کرده باشد هیئت رأی بقیمت واگذاری خواهد داد مگر آنکه تشخیص دهد قیمت واگذاری کمتر از قیمت واقعی در تاریخ انتقال بوده که در آن

صورت رأی بپرداخت‌قیمت‌واقعی بتشخیص یکی ازبانکهای کشاورزی یا رهنی یا ساختمانی درغیرمورد مربوط‌بادعای خودشان خواهد بود.

مادهٔ۵ ـ هرگاه دراحکام هیئتهای مذکور در مادهٔ یك اشتباهات مذکور در ماده ۱۸۹ آئین دادرسی مدنی رخ داده باشد ذینفع میتواند از هیئت تقاضای تصحیح حکم را بنماید.

مادهٔ٦ ـ نقل وانتقالاتیکه‌ازتاریخ تقدیم لوایح مزبور بمجلس سنا تاخاتمه اجراء حکم هیئتهای مذکور توسط متقاضیان ثبت یا متجاوزین اصلی ویا ایادی متلقای آنها بهرعنوان بعمل آمده باشدنافذ نخواهد بود بعلاوه دفاتر اسنادرسمی پس ازآنکه بوسیلهٔ ادارهٔ ثبت ازتقدیم دادخواست مطلع شوند از انجام اینگونه معاملات ممنوع خواهند بود ولی اگرمتقاضی ثبت یا متجاوزاصلی قبل ازتقدیم لوایح مذکور بمجلس سنا مورد ادعاء را انتقال داده باشد انتقالات بعدی ایادی متلقای ازآنها صحیح ومعتبر خواهد بود.

مادهٔ۷ ـ حقوق دولت یاشهرداری یا بانکها یاموقوفات‌عامه از انقددارائی متجاوز طبق مقررات اسناد لازم‌الاجرا بتقاضای محکوم‌له وتوسط اجراء دادگاه شهرستان استیفاء خواهد شد.

مادهٔ۸ ـ اشخاصیکه بپرداخت وجوهی محکوم میشوند در صورتیکه تا یکماه ازتاریخ ابلاغ اجرائیه حاضربپرداخت محکوم به نشوند در ازاء هر هزار ریال ازمحکوم به یکروز توقیف میشوند مگراینکه اعسارآنها ثابت شود در هر صورت مدت توقیف از پنج سال تجاوزنخواهد کرد.

مادهٔ۹ ـ هیئتهای مذکور جز در مورد ابلاغ اوراق ملزم برعایت‌تشریفات آئین دادرسی نیستند.

مادهٔ ۱۰ ـ درصورتیکه اشکالاتی راجع بمفاد احکام صادربموجب این‌قانون

ویا احکامی که طبق لوایح قانونی مذکور صادر گردیده برای هریك از طرفین یا اداره اجراء پیش آید هریك میتوانند ازهیئت تقاضای رفع اشکال نمایند.

مادهٔ ۱۱ - درکلیه موارد فوق هر گاه هیأتهای مزبور ارجاع امر را بکارشناس لازم بدانند میتوانندبیکی از بانکهای کشاورزی یارهنی ویاساختمانی درغیرمورد مربوط به ادعای خودشان و یاطبق آئین دادرسی مدنی بیکی از کارشناسان رسمی رجوع نمایند.

تبصره - در صورتیکه کارشناسی بیکی ازبانکها ارجاع گردد بانکها حق ندارند جز هزینه واقعی انجام شده برای انجام عمل هزینه دیگری دریافت دارند و تعرفه کارشناسی طبق آئین نامه وزارت دادگستری در این مورد رعایت نخواهد شد.

مادهٔ ۱۲ - برای خاتمه دادن باختلافات موجود بین افرادیکه تا تاریخ تصویب لایحه قانونی مصوب ۱۳۳۵/۶/۸ کمیسیون دادگستری مجلسین دراراضی شهر تهران تقاضای ثبت ملکی را کرده‌اند و نسبت بتقاضای ثبت آنان اعتراضی درمدت قانونی نشده باشد ویااگر اعتراض شده منجر بصدور حکم قطعی گردیده ویادارندگان سند اراضی شهر مزبور ازیك طرف و اشخاصی که بدون اجازه مالکین ساختمانهائی در اراضی مزبور نموده و متصرف میباشند مقرر میگردد هیئتی مرکب از:

یکنفر ازدادیاران دیوانعالی کشور بانتخاب وزیر دادگستری ورئیس کل دادگاه شهرستان مرکز ومدیر کل ثبت یا معاون ثبت کل به اختلافات مزبور باتوجه باوضاع واحوال واستطاعت هریك ازطرفین بطور کدخدا منشی رسیدگی نموده یارأی بپرداخت بهاء عادله اراضی متصرف حین تصرف واجرت‌المثل‌سنواتی اراضی تاتاریخ‌صدور رأی‌هیأت‌توسط متصرفین بمالکین بدهد ویابتقاضای مالکین

ضمن صدور رأی بپرداخت بهای اعیانی در تاریخ تصویب لایحه قانونی مصوب ۸ شهریور ۱۳۳۵ ازطرف مالك بمتصرف رای بخلع ید از متصرف بدهد. واین حکم قطعی و غیر قابل اعتراض است .

مادهٔ ۱۳ـ متصرفین اعیانیهای مذکور در ماده قبل باید شخصاً ساکن اراضی مزبور بوده ودر صورتی ازمقررات این قانون استفاده خواهند نمود که ظرف دوماه ازتاریخ اجراء لایحه قانونی مصوب ۱۳۳۵/۶/۸ کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین دادخواست خود را در قبال اخذ رسید بدفتر دادگاه شهرستان تسلیم نموده باشند والابتقاضای مالك طبق قسمت اخیر ماده ۱۲ اقدام خواهد شد .

مادهٔ ۱۴ـ اراضی موضوع ماده ۱۲ این قانون وقتی بملکیت قطعی متصرفین درخواهدآمد که کلیه بدهی خودرا ازبابت قیمت عرصه پرداخته باشند .

مادهٔ ۱۵ـ اشخاصیکه پس از تاریخ تقدیم لایحه قانونی اراضی موات مصوب هشتم شهریورما ۱۳۳۵ کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین ازطرف دولت بمجلس سنا بتصرف ویاغصب اراضی بدیگران درشهر تهران وحومه پرداخته باشند از مقررات ماده ۱۲ این قانون استفاده نمیکنند واگر این اشخاص پس ازدوروز از تاریخ ابلاغ اظهارنامه مالك بازهم بتصرفات غاصبانه خودادامه دهند مشمول ماده ۱۶ این قانون خواهند بود .

مادهٔ ۱۶ـ اشخاصیکه بعد از تاریخ تصویب لوایح قانونی مذکور فوق نسبت باراضی دولت یابانکهای مذکور یااداره اوقاف یاشهرداری یا اراضی موات بلا مالك بدون رعایت قوانین احیاء اراضی موات یامردم (درصورت شکایت مدعی خصوصی) تجاوز کرده وتصرفاتی در آن بنمایند ازطرف دادستان مورد تعقیب واقع و علاوه بر خلع ید از آنها بمجازات حبس از دو ماه الی ششماه محکوم

خواهند شد .

مادهٔ۱۷ـ هیأتهای مذکور دراین قانون میتوانند درغیر اوقات اداری نیز انجام وظیفه‌نمایند و وزارت‌دادگستری‌برای‌انجام اموراداری‌بتعداد لازم‌کارمندان دفتری دراختیارآنها خواهد گذاشت .

مادهٔ۱۸ـ رسیدگی بدادخواست هائیکه بموجب لوایح قانونی مصوب ۱۳۳۵/۶/۸و۱۳۳۵/۶/۲۵و۱۳۳۵/۸/۲۱و۱۳۳۵/۱۱/۱۶ کمیسیون‌مشترك‌دادگستری مجلسین باتوجه بمفاد ومقررات‌لوایح مزبور تقدیم شده‌وتاتاریخ اجرای‌این‌قانون خاتمه نیافته‌است برطبق این قانون بعمل‌خواهدآمد .

مادهٔ۱۹ـ وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون میباشد .

قانون فوق که مشتمل برنوزده ماده وسه تبصره است درجلسه یکشنبه اول خرداد ماه یکهزار وسیصدوسی ونه بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۹/۹/۲۰ بتصویب مجلس‌سنا رسیده است

قانون‌راجع بمجازات اخلالگران درصنایع نفت ایران

مصوب۱۶ مهرماه ۱۳۳۶

مادهٔ۱ ـ هرکس عمداًوبقصد سوء هریك ازواحدهای عمده صنعت نفت‌راز قبیل چاههایامراکزجداکردن‌نفت‌ازگازیامراکزجمع‌آوری نفت یادستگاههای

تصفیه یامخازن نفت یامراکز بارگیری یااسکله‌های عمده یاتلمبه خانه‌ها یا کشتیهای حامل نفت یامراکز تولید نیرو یاادارات یاانبارهای صنایع نفت راآتش بزند ویا بهروسیله دیگرمنهدم کند بمجازات اعدام محکوم میشود .

مادهٔ۲ ـ هرکس عمداًوبقصد سوء عملی کند که منجربسوختن یاانهدام تمام یاقسمتی از هریك از ماشین‌ها یاآلات وادوات مربوط باکتشاف یاتولید یاتصفیه یاباربری یاتوزیع نفت خام‌وفرآورده‌های نفتی‌یاابنیه‌یاوسائط نقلیه‌یاوسائل‌بندری وارتباطات‌ومخابرات متعلق بصنایع نفت‌بشود بحبس موقت با اعمال شاقه ازسه‌سال تا ۱۵ سال محکوم خواهد شد .

مادهٔ۳ ـ هرکس بمنظور خرابکاری (سابوتاژ) عملی کند که بدون آنکه منتهی بانهدام یکی از واحدهای مذکور درماده ۱ گردد وموجب تعطیل تمام یا قسمتی ازآنها بشود بحبس مجرد ازدوسال تا ده سال محکوم خواهد شد .

تبصره ـ چنانچه عمل مذکوردراین‌ماده موجب از کارافتادن ماشین وغیر آن نشود و لیکن باعث تعطیل موقت‌کار گردد مرتکب بحبس تأدیبی از سه ماه تا سه سال محکوم خواهد شد .

مادهٔ۴ ـ هرگاه هریك ازاعمال مذکور درموارد ۲ و ۳ موجب هلاك نفس شود مرتکب محکوم‌باعدام خواهد گردید .

مادهٔ۵ ـ هرکس نقشه‌ها یا دفاتریا اسنادی راکه تخریب ویا ازبین‌بردن آنها ممکن است موجب اختلال‌صنایع نفت گردد بهرنحو که‌تخریب کندویاازبین ببرد محکوم بحبس تأدیبی ازسه ماه تا دوسال خواهد شد .

مادهٔ۶ ـ هرکس موانعی برای اجرای وظایف تأسیسات‌آتش نشانی‌صنایع نفت ایجاد نماید ویا بمنظورجلوگیری ازخاموش کردن‌آتش وسائل‌آتش‌نشانی را ازمحل حریق ویا ازادارات‌آتش‌نشانی دور کرده‌یا بهرنحو ازکاربیاندازد محکوم

بحبس تأدیبی ازششماه تا سه سال خواهد شد .

مادهٔ ۷ ـ هر کس بقصد سوءِ مواد منفجره درهرقسمت از ابنیه یا معابر یا دستگاهها و یا تأسیسات صنایــع نفت بگذارد بحبس مجرد از دو سال تا ده سال محکوم خواهد شد .

مادهٔ ۸ ـ هر کس یکی ازاعمال مذکور درمواد ۱و۲ را بدون سوءِ قصد ولی براثر بی‌مبالاتی یا غفلت مرتکب شود چنانچه عمل ارتکابی موجب هلاك نفس شود محکوم بیك‌سال الی سه سال حبس تأدیبی و درصورتیکه موجب تخریب یاتعطیل قسمتی ازمراکزعملیات صنایع نفت شود محکوم بشش ماه تا دوسال حبس تأدیبی خواهدشد چنانچه بی‌مبالاتی یاغفلت موجب خرابی هر گونه اشیاءِ وآلات‌وادوات متعلق بصنایع نفت بشود مرتکب محکوم بحبس تأدیبی ازیکماه تا شش ماه ونیز جبران خسارتی که ازعمل او ناشی شده خواهد گردید .

تبصرهـ منظور ازبی مبالاتی‌اقدام به‌امری‌است که‌مرتکب‌نمیبایست‌به‌آن مبادرت‌نموده باشدومنظورازغفلت خودداری از امریست که مرتکب‌میبایست‌بآن اقدام نموده باشد اعم ازاینکه منشاءِ بی مبالاتی یاغفلت عدم اطلاع وعدم‌مهارت‌یا عدم تجربه یاعدم رعایت قانون یامقررات یااوامریا نظامات و یاعرف وعادت‌باشد.

مادهٔ ۹ ـ هر کس‌موادمحترقه‌یامنفجره‌یااشیاءِ دیگری را که‌خطرناك‌بودن آن‌اعلام‌شده باشدبداخل‌محوطه های‌ممنوع‌ببردبرای همین عمل‌محکوم‌بپرداخت جریمه ازیکهزارریال الی ده هزار ریال خواهد گردید .

مادهٔ ۱۰ـ هر کس عمداً یا بمنظور ایجاد وحشت یا اخلال درکارصنایع‌نفت علائم مخصوص‌اعلام‌خطررابدون وجود خطر بکار بیندازد ویااکاذیبی بمنظورفوق اشاعه‌دهد بحبس تأدیبی ازسه ماه تایك سال محکوم خواهد شد .

مادهٔ ۱۱ـ هریك‌ازکارکنان صنایع‌نفت که‌متصدی‌حفظ‌ساختمانها یاتأسیسات

یامراقبت‌دستگاهها‌وماشین‌های‌حساس باشد چنانچه پست خودرا ترك کند بحبس تأدیبی ازسه‌ماه تا شش ماه محکوم‌خواهد شدوچنانچه ترك‌پست موجب بروزیکی از حوادث مندرج درمواد ۱و۲ گرددومرتکب واقف بروجود این خطر بوده‌باشد بحبس مجرد از ۲ سال تا۱۰ سال محکوم خواهد شد .

مادهٔ۱۲ـ هریك ازمهندسین یا کارکنان صنایع نفت که مسئول تعیین و سفارش لوازم‌ومصالح‌فنی‌باشد چنانچه‌مشخصات مواد و مصالح راعمداً در پیشنهادها وسفارشها ذکر نکندویا بطرز ناقص وغلط ذکر کند یا بافروشنده یاتهیه کننده مصالح مواضعه‌ای کند که بالنتیجه مصالح نامناسب یاناقص یامعیوب تحویل شود بحبس تأدیبی ازسه ماه تاشش ماه محکوم خواهد شد چنانچه درنتیجه ناقص‌بودن مصالح یکی از حوادث مندرج درماده ۱و۲ رخ دهد مرتکب بحبس‌مجرداز۲سال تا۱۰ سال محکوم خواهد شد .

مادهٔ۱۳ـ حکم موارد شروع بجرم وشرکاءِ ومعاونین جرم بر طبق مقررات قانون مجازات عمومی خواهد بود .

مادهٔ۱۴ـ هرگاه‌جرائم مذکور دراین قانون بوسیله تبانی انجام گرفته و عمل منجر بیکی ازحوادث مذکوردراین قانون شود رؤساءِ وآمرین جمعیت‌بحد اکثر مجازاتهای مقرر دراین‌قانون محکوم خواهند شد .

مادهٔ۱۵ـ هرگاه بمنظور ارتکاب جرائم مذکوردر مواد ۱و۲ جمعیتی ازسه نفربیالاتشکیل شود ولی‌جرمی‌واقع‌نگرددتشکیل دهندگان‌ومحرکین‌برای‌همین عمل بحبس تأدیبی ازشش ماه تا دوسال واعضای جمعیت‌بحبس‌تأدیبی‌ازسه‌ماه‌تایك سال محکوم‌خواهندشد وچنانچه یکی یابیشترازآنها برای اجرای توطئه‌حامل اسلحه باشند مجازات تشکیل دهنده ومحرك حبس مجرد از۲ تا٤ سال ومجازات

اعضای جمعیت حبس تأدیبی ازیکسال تاسه‌سال خواهدبود .هریك ازاعضاء این قبیل دسته‌ها که قبل‌از وقوع جرم مقامات صلاحیتدار را ازجریان توطئه آگاه‌سازد از مجازات معاف خواهد بود .

مادهٔ۱۶ـ نسبت بجرائم مذکور دراین‌قانون چنانچه عمل مرتکب بر طبق قوانین دیگر مشمول مجازات بیشتری‌باشدحکم‌مجازات‌اشد بموقع اجرا گذاشته خواهد شد .

مادهٔ۱۷ـ تعقیب‌متهمین‌ورسیدگی‌ببزه‌های مذکور دراین‌قانون‌درصلاحیت دادستانی‌ارتش ودادگاههای دائمی نظامی خواهدبود .

مأمورین‌سازمان‌اطلاعات‌وامنیت کشور در اینگونه موارد طبق‌ماده۳قانون مربوط‌بتشکیلات‌سازمان واطلاعات وامنیت کشور عمل خواهند کرد .

مادهٔ۱۸ـ هرگاه‌کارکنان صنایع‌نفت مرتکب اعمال‌مذکور دراین قانون شوند(جزدرمواردی که‌حکم‌خاص‌دارد)بحداکثرمجازات‌مقرردراین‌قانون‌مجازات خواهند شد .

مادهٔ۱۹ـ وزارت دادگستری و وزارت جنگ مأمور اجرای این قانون خواهند بود .

قانون فوق که مشتمل برنوزده‌ماده ودوتبصره است پس‌ازتصویب‌مجلس‌سنا درجلسه روز سه شنبه شانزدهم مهر ماه یکهزارو سیصدوسی شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۵ر۵ر۱۳۳۶ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون راجع بجلوگیری ازعمل قاچاق توسط وسایل نقلیه موتوری دریائی‌وسیله ادارهٔ مرزبانی

مصوب ۹ آبانماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده ـ هرگاه‌قاچاق‌بوسیله‌وسائط نقلیه دریائی اعم‌ازموتوری‌وغیر آن «که برای حمل قاچاق‌بکار میرود» صورت‌بگیرد دادگاه درصورت ثبوت‌جرم علاوه بر محکومیت مرتکب قاچاق حکم بضبط وسیله نقلیه بنفع دولت صادر خواهد کرد و چنانچه‌وسائط نقلیه متعلق بمرتکب نباشد حکم بضبط از طرف دادگاه موقوف باین است که مالك باعلم باستفاده‌آن بمنظورارتکاب قاچاق وسیله نقلیه را در اختیار مرتکب‌قاچاق گذارده باشد .

تبصره ـ وسیله نقلیه از تاریخ کشف جرم تاصدور حکم نهائی توقیف و بلااستفاده خواهد ماند وچنانچه حکم لازم‌الاجراءدائر به برائت مالك‌نقلیه‌صادر شود فوراً وسیله نقلیه بمالك آن مسترد میشود .

قانون فوق که‌مشتمل بر ماده واحده ویك تبصره است پس‌از تصویب‌مجلس سنا در جلسه پنجشنبه نهم آبانماه یکهزار و سیصد و سی‌و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عمادتربتی

قانون‌بالادرجلسه۱ر۹ر۱۳۳٤ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع باجازهٔ خرید وتقسیم املاك ورثه اسمعیل قشقائی

مصوب ۲۰ مهرماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ دولت‌مجازاست کلیه‌املاك‌ورثه‌اسمعیل‌قشقائی(صولت‌الدوله)

و متعلقات آن واقع در استان فارس و اصفهان حتی آنچه را که از سال ۱۳۳۵ ببعد با دیگران بهر نحوی از انحاء معامله شده باشد درصورتیکه مالکیت آنها دراین املاك طبق موازین قانونی کشور محرز ومسلم باشد بر اساس طرز تقویمی که در ماده ۱۶ قانون سازمان برنامه مقرر گردیده باستثنای اضافات مندرج در بندهای ۲ و ۳ شق ب مادهٔ مذکور خریداری وبملکیت خود درآورده سپس بین عشایری که اسکان میشوند وزارعین محل تقسیم و بهمان بهای خرید باقساط دهساله‌بآنها بفروش برساند .

تبصرهٔ ۱ـ برای پرداخت بهای‌املاك‌خریداری‌اعتباری بطور وام بانك‌ملی ایران در اختیار وزارت دارائی میگذارد وزارت دارائی طرز پرداخت را تعیین و عمل خواهدنمود . دولت مکلف است وام دریافتی از بانك ملی ایران را باقساط پنجساله اصلاً وفرعاً ازمحل درآمد کشور پرداخت و در مقابل وجوه حاصله از فروش املاك مزبور را بخزانه‌داری کل بحساب درآمد متفرقه منظور نماید . املاك تقسیم شده تاپرداخت کلیه اقساط بدهی در وثیقه دولت باقی میماند .

تبصرهٔ ۲ ـکلیه بدهی‌ورثه نامبرده بادارات دولتی و بانکها طبق‌مقررات و قوانین از محل قیمت املاك مزبور کسر و احتساب خواهدشد .

تبصرهٔ ۳ـ خانه‌ها وباغهای شهری ازموضوع تقسیم خارج ودراختیاردولت خواهد بود .

تبصرهٔ ۴ ـ وزارتخانه‌های دارائی ـ کشور ـ دادگستری ـ کشاورزی مأمور اجرای این‌قانون هستند .

قانون فوق که مشتمل برماده واحده و چهار تبصره است در جلسه یکشنبه بیستم مهرماه یکهزارو سیصدوسی‌و هفت‌بتصویب مجلس شورای ملی رسیده وبعداً

در جلسهٔ چهارشنبه بیستم اسفندماه یکهزاروسیصدوسی‌وهفت نیز بتصویب مجلس سنارسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ دکترموسی‌عمید

قانون‌بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۲/۲۰ بتصویب مجلس سنا رسیده‌است

قانون مربوط به اصلاح مادهٔ ٦٥٠ قانون آئین دادرسی مدنی

مصوب ۱۳۳۷/۹/۹

ماده ٦٥٠ ـ قانون آئین دادرسی مدنی باین‌شرح اصلاح میشود:

نسبت به امری که‌بداوری ارجاع میشود اگریکی ازداورهای اختصاصی‌در مدت داوری استعفا و یاازدادن رأی امتناع نماید ویا دودفعه‌درجلسه‌داوری‌حضور پیدانکند داور طرف باتفاق داور مشترك رأی‌خواهند داد چنانچه بین داورطرف و داور مشترك در صدور رأی اختلاف حاصل شود دادگاه برای طرفی که داور اختصاصی او بطوریکه‌ذکرشد امتناع کرده‌ویااستعفا داده ویادرجلسه‌داوری‌حضور پیدانکرده داوردیگری بقید قرعه‌انتخاب خواهدنمود وبقیه مدت داوری‌ازتاریخ قبولی‌داورجدید محسوب میشود درصورتیکه داورها در مدت قرارداد داوری یا مدتی که قانون معین کرده است رأی ندهند طرفین‌میتوانند مدت جدیدی برای داوری داوران مزبور تعیین نمایند یا داوران دیگری انتخاب کنند در هر حال داوری که سه‌مرتبه بعدازقبولی از دادن رأی امتناع نماید یا استعفا دهد مراجع قضائی برای‌مدت سه‌سال نباید اورابداوری انتخاب نمایند.

تبصره ـ داورها باید از اشخاصی انتخاب شوند که مقیم حوزه دادگاه استانی که دعوی درآنجا مطرح است‌باشند.

قانون فوق که مشتمل بر یك ماده و یك تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه نهم آذر ماه یکهزارو سیصدو سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عمادتربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶/۵/۱۰ بتصویب مجلس سنا رسیده است.

قانون راجع بامور قضائی عشایر وایلاتی که اسکان میشوند

مصوب ۹ آذر ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ درنقاطیکه ایلات وعشایر خلع سلاح شده اسکان میشوند برای رسیدگی باختلافات ودعاوی افراد ایلات وعشایر بایکدیگر ویا کسانیکه با آنها دعوی دارند وزارت دادگستری میتواند هیئت‌هائی مرکب ازسه نفر که دونفر ازآنها ازقضات مجرب باشند، تشکیل دهد که باتوجه باصول وقوانین بطریق کدخدامنشی واصلاح اختلافات ودعاوی مربوطه را فیصله دهند.

تبصرهٔ ۱ ـ مقررات قوانین آئین دادرسی مدنی وهمچنین نصاب مندرجه‌در ماده ۱۳۱۰ قانون مدنی‌دراین هیئت ها لازم‌الاتباع نیست‌اقامه دعوی ممکن‌است بموجب دادخواست شفاهی‌باشد طرزرسیدگی هم متناسب با وضع‌محل‌وسنخ‌دعوی بوده وحتی‌المقدور بامقررات قانون آئین دادرسی مدنی راجع بمحاکمه‌اختصاری نزدیك باشد.

تبصرهٔ ۲ ـ حکم این هیئت ها تا پنجاه هزارریال قطعی وغیرقابل‌شکایت است وبیش ازآن در دادگاه استان حوزه مربوطه بهیئت قابل پژوهش بوده ودر هرحال قابل فرجام نیست.

تبصرهٔ ۳ ــ برای تشکیل هیئت های مزبور وزارت دادگستری مجازاست ازکارمندان بازنشسته دولت نیز استفاده نماید ــ هزینه سفر وفوق‌العاده روزانه این هیئت ها طبق مقررات تأدیه خواهد شد وچنانچه اعضاءِ هیأت های مزبوراز قضات‌بازنشسته انتخاب شوند وضعیت‌آنان بحالت بازنشستگی باقی ودرمدت‌خدمت درهیئت های مزبورعلاوه از دریافت حقوق بازنشستگی تفاوت حقوق بازنشستگی وحقوق‌پایه‌آنان بمأخذ حقوق قضات شاغل وهزینه سفر وفوق‌العاده روزانه‌بمأخذ حقوق پایه‌ای که بازنشسته شده‌اند تأدیه خواهد شد .

تبصرهٔ ۴ ــ هیأت های نامبرده میتوانند درامور کیفری (خلاف‌وجنحه) که افرادایلات درحوزه هیئت مرتکب میشوند رسیدگی نمایند وحکم‌این‌هیئت ها درصورتیکه از دوماه حبس تجاوزنکند ویا بیش ازپنجهزار ریال غرامت‌نباشد قطعی وغیرقابل شکایت است ودر صورتیکه مجازات حبس مورد حکم بیش از دو ماه یا غرامت مورد حکم بیش ازپنجهزارریال باشد در دادگاه استانی که محل ایل تابع آنست در صورت شکایت دادستان یا محکوم علیه یا مدعی خصوصی رسیدگی پژوهشی بعمل خواهد‌آمد ورسیدگی پژوهشی تابع اصول آئین دادرسی کیفری میباشد رئیس هیئت را وزارت دادگستری ازبین یکی ازقضات عضوهیئت تعیین خواهد کرد .

وظایف بازپرسی را درامور کیفری که درحدود صلاحیت هیئت است رئیس هیئت ویا یکی از اعضاء هیئت بتعیین رئیس انجام خواهد داد . وظایف دادستان را درهیئت‌متصدی امور دفتری انجام میدهد . رعایت مقررات قانون‌آئین‌دادرسی کیفری دراین هیئت لازم نخواهد بود .

تبصرهٔ ۵ ــ مدت مأموریت هریك ازهیئت های مزبور حداکثر دوسال از تاریخ تشکیل هرهیئت خواهد بود .

تبصرهٔ ۶ ــ وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون میباشد.

قانون فوق که مشتمل برماده واحده وشش تبصره‌است پس ازتصویب‌مجلس سنا در جلسه یکشنبه نهم آذر ماه یکهزار و سیصدوسی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب‌رئیس مجلس شورای ملی ــ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه۷ر۱۲ر۱۳۳۶ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به الحاق یك تبصره بمادهٔ ۱۳۵ قانون کیفرعمومی

مصوب ۱۱ آذرماه ۱۳۳۷

تبصره ــ درصورتیکه مرتکب غیر ازمستخدمین دولت باشد بحبس تأدیبی ازیك ماه تا شش ماه ویا بپرداخت غرامت نقدی ازهزار ریال تا ده هزارریال ویا بهردو مجازات محکوم خواهد شد وهمچنین باید اجرت‌المثل عمل‌آن اشخاص‌را تأدیه کند.

قانون‌فوق که مشتمل بریك تبصره جهة الحاق‌بماده ۱۳۵قانون کیفرعمومی است پس ازتصویب مجلس سنا درجلسه سه شنبه یازدهم‌آذرماه یکهزار وسیصدو سی‌وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ــ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه ۱۰ر۸ر۱۳۳۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به تبهکارانی که اطفال را بقصد فروش یا مطالبه وجه یا مال میربایند

مصوب ۱۱ آذر ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ــ ماده ۲۰۲و۲۰۳ قانون کیفرعمومی‌بشرح‌زیر‌راصلاح‌میشود:

مادهٔ۲۰۲ ـ هر کس شخصاً یا توسط دیگری طفلی را که بسن۱۵سال تمام نرسیده بقصدانتقام یا فروش یامطالبه وجه یامال یا بهرمنظورسوء دیگری‌بدزدد یابحیله یا باکراه برباید یا مخفی کند بحبس مجرد ازسه سال تا ده سال‌محکوم خواهد شد ودراینحال اگر مرتکب شخصاً یا توسط دیگری بمجنی علیه‌آزار یا آسیب جسمانی یا حیثیتی برساند مجازات مرتکب حبس بااعمال شاقه ازپنج‌سال تا پانزده سال خواهد بود وهر گاه‌آسیب وارد شده منتهی بیکی ازنتایج‌مندرجه‌در ماده ۱۷۲ قانون کیفر عمومی بشود مرتکب بحبس دائم با اعمال شاقه محکوم خواهد شد ودرصورتیکه مجنی علیه بسبب ربوده شدن یا اخفا یا آسیبهای وارد شده فوت کند مجازات مرتکب اعدام است .

مادهٔ۲۰۳ ـ هر گاه مجنی علیه مذکور در ماده ۲۰۲ بیش از پانزده سال داشته باشد مجازات مرتکب حد اقل مجازاتهای مذکور در آن ماده خواهد بود مگر درصورتیکه آسیب وارد شده موجب فوت مجنی‌علیه گردد که در اینصورت مجازات مرتکب اعدام است .

تبصره ـ در مورد دوماده مذکور درفوق دادگاه درصورتی میتواند طبق ماده ٤٤ قانون کیفرعمومی مجازات را تخفیف دهد که مرتکب مجنی‌علیه راقبل ازصدور کیفر خواست باولیای اویا ضابطین دادگستری تسلیم ورضایت مجنی‌علیه ویا درمورد اطفال رضایت ولی اورا فراهم نماید ودر مورد مجازات اعدام دادگاه درصورت گذشت مدعی خصوصی مجازات را فقط یکدرجه تخفیف خواهد داد .

قانون‌فوق که مشتمل برماده واحده است پس ازتصویب مجلس‌سنادرجلسه سه‌شنبه یازدهم آذر ماه یکهزار وسیصد وسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید . نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۶ر۳ر۳۰ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به‌چك بی‌محل

مصوب ۱۶ آذرماه ۱۳۳۷

مادهٔ۱ ـ چکهای صادره بعهدهٔ بانك ملی‌ایران وسایر بانکهائیکه‌طبق‌قوانین دائر شده یامیشوند در حکم اسنادلازم‌الاجرا بوده‌ودارنده چك درصورت مراجعه ببانك وعدم پرداخت وجه‌آن بعلت نبودن محل یابهر علتی که مربوط بعمل‌صادر کننده باشد میتواند طبق مقررات ماده ٤با رعایت قوانین وآئین نامه های مربوط باجرای اسناد رسمی وجه چك رااز‌صادر کننده وصول نماید.

تبصرهٔ ۱ـ برای‌صدور اجرائیه‌دارنده‌چك باید عین برگ چك‌و گواهینامه بانك را دایر بعلت عدم‌پرداخت وجه‌چك که درمادهٔ۲ مذکور است باداره‌اجرای ثبت اسناد محل تسلیم نماید.

تبصرهٔ۲ ـ در گواهی مربوط بعلت عدم پرداخت‌چك بانك باید مطابقت یا عدم مطابقت امضای صادر کننده را بانمونه امضای موجود در بانك درحدود عرف بانکداری تصدیق نماید اداره اجراء درصورتیکه مطابقت امضای چك باامضای‌صادر کننده ازطرف بانك گواهی شده باشد دستور اجراء صادر خواهد نمود.

تبصرهٔ ۳ ـ دارنده چك اعم است از کسیکه چك دروجه او صادر گردیده یا بنام اوظهر نویسی شده یاحامل‌چك (درمورد چکهای دروجه حامل).

مادهٔ۲ ـ بانکها مکلفند درصورت تقاضای دارنده‌چك درموردعدم پرداخت وجه‌چك علت یاعلل‌آن را صریحاً دربرگ مخصوصی که مشخصات کامل چك‌و نام ونام خانوادگی ونشانی کامل صادر کننده چك درآن ذکر شده باشد قید و آنرا امضاءومهر نموده بدارندهٔ چك تسلیم نمایند.

مادهٔ۳ـ جهات عدم پرداخت چك عبارت‌است:

الفـ بلا محل بودن چك اعم‌از اینکه درتاریخ‌صدور محل نداشته‌یابعداً وجه‌آن کشیده شده باشد ویا کمتراز وجه چك محل داشته‌باشد.

ب ـ بانك اعتبار صادر كننده چك رابسته ویاوجـه موجود در حساب اورا برطبق حكم‌صادر از مراجع‌قضائی یابرطبق قرار دادهای منعقده بین‌بانك‌ومشتری خود بانك برداشت نموده باشد .

ج ـ صادر كننده چك‌دستورعدم پرداخت‌آنرا ببانك داده باشد .

د ـ عدم مطابقت امضای چك با امضای صادر كننده یاقلم خوردگی درمتن چك یااختلاف بـین مندرجات چك یا سایر اشتباهات كه موجب عدم پرداخت چك گردد .

مادهٔ۴ـ درموارد مقرر در ماده سه اگرصادر كننده چك ظرف ده روز از تاریخ‌ابلاغ اظهارنامه رسمی یااعتراض‌نامه بمنظور پرداخت وجه‌چك رفع اشتباه ویاتأمین محل‌ننماید دارنده چك میتواند طبق‌ماده یك تقاضای‌صدوراجرائیه‌نماید.

مادهٔ۵ـ دعوی اینكه چك وعده داربوده مسموع نیست .

مادهٔ۶ ـمسئولیت ظهر نویسان چك طبق مقررات وقوانین مربوط كماكان بقوت خود باقیست .

مادهٔ۷ـ درصورتیكه بهریك از علل مذكور دربند الف و ج و د ماده سه بانك ها ازپرداخت وجـه چك خودداری نمایند وصادر كننده ظرف ده روز پس از ابلاغ اظهارنامه رسمی یااعتراض نامه وجه چك را نپردازد مشمول بند ب ماده ۲۳۸ مكرر قانون كیفری همگانی بوده وطبق‌ماده مزبور قابل تعقیب و مجازات خواهد بود .

تبصرهـ جرائم مذكور دراین ماده بدون شكایت مدعی خصوصی قابل‌تعقیب نیست واستردادشكایت‌بعدازصدور كیفرخواست‌مانع ازتعقیب‌ومجازات‌نخواهدبود.

مادهٔ۸ ـ درموردی كه صادر كننده نسبت به چك ادعـای جعل نموده واز عهده‌اثبات‌آن‌برنیاید دادگاه اورا علاوه بر كیفر مقرر دربندب ماده ۲۳۸ مكرر

قانون کیفر همگانی به یکربع‌وجه‌چك برای‌تأمین خسارات‌معنوی‌وصدی دوازده خسارات تأخیر تادیه به‌سود مدعی خصوصی محکوم خواهد نمود .

مادهٔ۹ ـ درصورتیکه دارنده چك وجه‌آنرا از طریق اجـرای ثبت وصول ننموده باشد بازپرس مکلف‌است لااقل وجـه‌الضمان نقدی یاضمانت بانکی معادل وجه چك رااز متهم اخذ نماید .

مادهٔ ۱۰ ـ رسیدگی بکلیه دعـاوی جزائی وحقوقی مربوط بـه‌چك در دادسرا ودادگاه فوری وخارج ازنوبت بعمل‌خواهدآمد رسیدگی خـارج‌ازنوبت تاخاتمه دادرسی ادامه میبابد .

مادهٔ ۱۱ـدر مورد شرکتها و کلیه اشخاص حقوقـی امضاء کننده یا امضاء کنندگان چك مشمول مقررات این قانون‌خواهندبود ودعوی عدم دخالت و یـا سلب بعدی سمت و اختیارات ازآنها در صورتیکه عدم پرداخت وجه چك مستند بعمل‌آنها باشد بطوریکه سوءنیت محرز شود مانع ازتعقیب امضاءکننده یا امضاء کنندگان چك نخواهد بود .

مادهٔ ۱۲ ـ قوانین ومقرراتی که بامواد این قانون مغایـرت داشته باشد در قسمتیکه مغایر است ملغی‌خواهد بود .

مادهٔ ۱۳ ـ بانکها مکلفند حساب جاری کسانی را که سه بار چك بی‌محل ظرف یکسال صادر نموده‌اند بسته وباسم اوحساب دیگری دربانك بـاز ننمـایند.

مادهٔ ۱۴ ـ وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل بر چهارده‌ماده و چهار تبصره است در جلسه یکشنبه شانزدهم آذرماه یکهزار وسیصدوسی هفت بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون‌بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۲/۱۶ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط باصلاح تبصرهٔ ماده ۹۸۸ والحاق یك تبصره بمادهٔ ۹۸۹ قانون مدنی راجع بایرانیانی که ترك تابعیت کرده‌اند

مصوب ۱۶ آذرماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ تبصرهٔ مادهٔ ۹۸۸ قانون مدنی بشرح ذیل اصلاح وتبصره‌ای بماده ۹۸۹ قانون مزبور افزوده میگردد .

۱ ـ تبصرهٔ ماده ۹۸۸ قانون مدنی ازاینقرار اصلاح میشود :

تبصره ـ کسانیکه برطبق این ماده مبادرت به تقاضای ترك تابعیت ایران وقبول تابعیت خارجی مینمایند علاوه براجرای مقرراتی که ضمن فقره سه‌ازاین ماده دربارهٔ آنان مقرر است باید در مدت یکسال از ایران خارج شوند . چنانچه ظرف مدت مزبور خارج نشوند مقامات صالحه امر باخراج آنها وفروش‌اموالشان را صادر خواهند نمود وچنین اشخاصی هرگاه درآتیه‌بخواهندبایران بیایندباجازه مخصوص وزارت امور خارجه را باید تحصیل نمایند .

۲ ـ تبصرهٔ زیر بمادهٔ ۹۸۹ قانون مدنی اضافه میشود:

تبصره ـ هیئت‌وزیران میتواندبنا بمصالحی به پیشنهاد وزارت‌امورخارجه تابعیت خارجی مشمولین این ماده‌را برسمیت بشناسد ـ باینگونه‌اشخاص باموافقت وزارت امور خارجه اجازه ورود بایران یااقامت میتوان داد .

قانون فوق که مشتمل برمادهٔ واحده است درجلسه‌یکشنبه شانزدهم آذرماه یکهزاروسیصدوسی وهفت بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۱ر۱۱ر۱۳۳۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به الحاق یك تبصره بماده ۳۶۱ قانون امور حسبی و اصلاح مادهٔ ۳۶۴ قانون امور حسبی و الحاق یك تبصره بماده ۵۶ قانون تسریع محاکمات

مصوب ۲۰ آذرماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ ۱ـ ماده ۳۶۴ قانون امور حسبی باین‌شرح اصلاح میشود :

درصورتیکه بهای ترکه بیش از پنجاه هزار ریال نباشدآگهی مذکور در ماده ۳۶۱ بعمل نخواهدآمد ودادگاه به ادله واسناد واظهارات گواهان‌درخواست کننده رسیدگی کرده ودرخواست تصدیق را بحسب اقتضاء دلایل قبول یا رد مینماید .

تبصره ـ در مورد این ماده دادگاه باید دراولین‌فرصت واسرع وقت‌نسبت بدرخواست تصدیق رسیدگی واتخاذ تصمیم نماید .

۲ـ تبصره الحاقی بماده ۳۶۱ قانون امور حسبی .

در نقاطی که روزنامه دائرنیست دادگاه میتواند بجای‌آگهی در روزنامه محلی بتعداد لازم بهزینه متقاضی گواهی حصروراثت آگهی تهیه نموده ودر معابر همان محل الصاق نماید .

تاریخ الصاق آگهی‌ها که باید در یك روز بعمل‌آید بوسیله صورتجلسه‌ای که مأمورین ابلاغ نسبت باین موضوع تهیه مینمایند رعایت خواهد گردید .

۳ ـ تبصره زیر بماده ۵۶ قانون تسریع محاکمات اضافه میشود :

هرگاه از طرف‌محکوم علیه یامتعهد درخواست اعسارظرف ده‌روزازتاریخ ابلاغ اجرائیه بدفتر دادگاه صالحه تسلیم گردد تازمانی که ازدادگاه حکم‌برد اعسار اوصادر نشده است مصون از توقیف بوده ولی درصورتیکه حکم بدوی دائر

بر رد اعسار باشد رئیس اجراء بتقاضای محکوم‌له یا متعهدله محکوم علیه یا متعهد را تا تعیین تکلیف نهائی دعوی بازداشت مینماید. ودرصورت تقاضای مدعی‌علیه دعوی اعسار مفاد دادخواست اعسار باید بهزینه وی دریکی ازجرائد کثیرالانتشار یك نوبت آگهی شود ودر این صورت اگر ادعای مدعی اعسار پذیرفته نگردید ودعوی منتهی بصدور حکم رد اعسار گردید دادگاه بایدآن راجزوخسارت منظور ومورد رأی قرار دهد.

۴ ـ لایحه قانونی مربوط بالحاق یك تبصره بماده **۳۷۰** قانون امور حسبی ویك تبصره بماده **۵۶** قانون تسریع محاکمات مصوب **۱۹** مهرماه **۱۳۳۵** کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین از تاریخ اجرای این قانون ملغی است.

۵ ـ وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون است.

قانون بالا که مشتمل برمادهٔ واحده وتبصره‌های الحاقی بقوانین فوق‌الذکر است پس از تصویب مجلس سنا درجلسه پنجشنبه بیستم آذرماه یکهزاروسیصدوسی وهفت بتصویب مجلس شورایملی رسید.

نایب‌رئیس مجلس شورایملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۲۱ر۱۲ر۱۳۳۶ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بمنع مداخله وزراء ونمایندگان مجلسین وکارمندان در معاملات دولتی و کشوری

مصوب ۲ دیماه ۱۳۳۷

مادهٔ اول ـ از تاریخ تصویب این‌قانون اشخاص زیر:

۱ ـ نخست وزیر ـ وزیران ـ معاونین ونمایندگان مجلسین.

۲ ــ سفرا ـ استانداران ـ فرمانداران کل ـ شهرداران ـ و نمایندگان انجمن شهر

۳ ــ کارمندان وصاحبمنصبان کشوری ولشگری وشهرداریها ودستگاههای وابسته بآنها .

٤ ــ کارکنان هرسازمان یابنگاه یاشرکت یابانك یا هرمؤسسه دیگر که اکثریت سهام یااکثریت منافع یامدیریت یااداره کردن یانظارت آن متعلق بدولت ویا شهرداریها ویا دستگاههای وابسته بآنها باشد .

۵ ــ اشخاصی که بنحوی از انحا از خزانه دولت یا مجلسین یا مؤسسات مذکور دربالا حقوق یا مقرری یاحق الزحمه یا پاداش ویا امثال آن بطور مستمر (باستثناءِ حقوق بازنشستگی ووظیفه ومستمری قانونی) دریافت میدارند .

٦ ــ مدیران وکارکنان بنگاههای خیریه‌ای که از دولت یا از شهرداریها کمك مستمر دریافت میدارند .

۷ ــ شرکتها ومؤسساتی که پنج درصد یابیشتر سهام یاسرمایه یا منافع آن متعلق بیك نفر از اشخاص مذکوردرفوق و یابیست درصدیابیشترسهام یاسرمایه یا منافع آن متعلق بهچند نفر از اشخاص مذکور در فوق باشد ویا اینکه نظارت یا مدیریت ویا اداره ویا بازرسی مؤسسات مذکور باآنها باشد (باستثناءِ شرکتها ومؤسساتی که تعداد صاحبان سهام آن یکصد وپنجاه نفر ویا بیشتر باشد مشروط براینکه هیچیك ازاشخاص مذکور درفوق بیش از پنج درصد از کل سهام آن را نداشته ونظارت یامدیریت یااداره ویا بازرسی آن بااشخاص مذکوردرفوق نباشد) .

۸ـ شرکتهائی که اکثریت سهام یاسرمایه یامنافع آنهامتعلق بشرکتهای مندرج دربند۷ باشد نمیتوانند(اعم ازاینکه در مقابل خدمتی که انجام میدهند حقوق یامالی دریافت دارند یاآنکه آن خدمت رابطورافتخاری ورایگان انجام دهند)درمعاملات

یا داوری دردعاوی با دولت یامجلسین یاشهرداریها یادستگاههای وابسته بآنها ویا مؤسسات مذکور دربند ٤ و٦ این ماده شرکت نمایند اعم از اینکه دعاوی مزبور در مراجع قانونی مطرح شده یانشده باشد (باستثنای معاملاتی که قبل از تصویب این قانون قرارداد آن منعقد شده باشد) .

تبصرهٔ ۱ ـ پدر ومادر وبرادر وخواهر وزن یا شوهر واولاد بلافصل وعروس وداماد اشخاص مندرج در این قانون وهمچنین شرکتها ومؤسساتی که اقرباء فوق الذکر بنحو مندرج دربند ۷ و۸ درآن سهیم یا دارای سمت باشند نمیتوانند با وزارتخانه‌ها ویا بانکها ویا شهرداریها وسازمانها ویا سایر مؤسسات مذکور در این قانون که این اشخاص درآن سمت وزارت یا معاونت یا مدیریت دارند وارد معامله یا داوری شوند .

تبصرهٔ ۲ ـ شرکتهای تعاونی کارمندان مؤسسات مذکور دراین ماده درامور مربوط بتعاون از مقررات این قانون مستثنی خواهند بود .

تبصرهٔ ۳ ـ منظور از معاملات مندرج دراین ماده عبارت است از :

۱ ـ مقاطعه کاری (باستثنای معاملات محصولات کشاورزی ولواینکه از طریق مقاطعه انجام شود).

۲ ـ حق العمل کاری .

۳ ـ اکتشاف و استخراج وبهره برداری (باستثنای معادن طبقه اول مندرج درقانون معادن وهمچنین نمك طعام که معادن مذکور درملك شخصی آنها واقع است).

٤ ـ قرارداد نقشه برداری و قراردادنقشه کشی و نظارت در اجرای آن.

٥ ـ قرارداد مطالعات ومشاورات فنی ومالی و حقوقی .

٦ ـ شرکت در مزایده ومناقصه .

۷ ـ خرید و فروش هائیکه باید طبق قانون محاسبات عمومی بامناقصه ویا

مزایده انجام شودهرچند بموجب قوانین‌دیگر ازمناقصه ومزایده‌استثناشده‌باشد.

تبصرهٔ ۴ ـ معاملات اجناس وکالاهای‌انحصاری‌دولت وامورمطبوعاتی‌دولت وشهرداریهااز موضوع‌این قانون‌مستثنی است.

مادهٔ دوم ـ اشخاصیکه برخلاف‌مقررات ماده فوق شخصا ویابنام‌ویاو اسطه اشخاص دیگر مبادرت بانجام معامله نمایندویابعنوان‌داوری‌در دعاوی‌فوق‌الاشعار شرکت کنند وهمچنین هریك از مستخدمین دولتی (اعم از کشوری ولشگری) و سایر اشخاص مذکور درماده فوق‌درهررتبه و درجه ومقامی که باشند هرگاه برخلاف مقررات این قانون‌عمل نمایند بحبس مجرد از دوتا چهار سال محکوم خواهند شد وهمین مجازات برای مسئولین شرکتها و مؤسسات مذکور دربند ۷ و ۸ ماده اول که باعلم واطلاع بستگی و ارتباط خود ویا شرکاء رادر موقع تنظیم قرار دادوانجام معامله اظهار ننمایند نیز مقرر است ومعاملات مزبور باطل بوده‌و متخلف شخصاً ودر صورت‌تعدد متضامناً مسئول‌پرداخت‌خسارات ناشی ازآن‌معامله یاداوری و ابطال‌آن میباشند.

تبصره ـ کارمندان‌مشمول ماده اول که‌براثر اجرای این‌قانون‌مایل‌بادامه خدمت دولتی نباشند بازنشسته محسوب‌ودرصورتیکه مشمول مقررات‌بازنشستگی نباشند کسور بازنشستگی پرداختی دفعتاً واحده بآنان‌پرداخت میشود.

مادهٔ‌سوم ـ از تاریخ تصویب‌این قانون هیچیك ازنمایندگان مجلسین در دورهٔ نمایندگی‌حق‌قبول وکالت درمحاکم ومراجع دادگستری ندارندولی‌دعاوی و وکالتهائی که قبل از تصویب‌این قانون‌قبول کرده‌اند بقوت خودباقی‌است.

مادهٔ چهارم ـ دولت مأموراجرای این قانون میباشد .

قانون فوق که‌مشتمل برچهارماده وپنج تبصره است درجلسه سه شنبه دوم

دیماه یکهزارو سیصدوسی هفت بتصویب مجلس‌شورای ملی‌رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ دکتر موسی عمید

قانون‌بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۰/۲۲ بتصویب مجلس‌سنا رسیده‌است

قانون راجع به‌تجدید نظر کردن در احکام دادگاه‌عالی انتظامی‌قضات

مصوب۹دیماه ۱۳۳۷

مادهٔ ۱ ـ احکام صادره‌از دادگاه عالی انتظامی قضات در صورتیکه مبنی برمحکومیت بدرجهٔ ۳ ویابالاتر ازآن باشدقابل‌تجدیدنظر است ومهلت‌درخواست تجدید نظر یکماه‌از تاریخ ابلاغ حکم میباشد.

مادهٔ۲ ـ دادگاه عالی تجدید نظر انتظامی تشکیل میشود از پنـج نفر از رؤسای شعب ومستشاران دیوانعالی کشور که‌دارای‌شرایط عضویت دادگاه عالی انتظامی بوده‌وبرای مدت دوسال بارأی مخفی درجلسه هیئت‌عمومی‌دیوان کشور انتخاب خواهند شد ودادگاه مزبورپس‌از استماع عقیده دادیار انتظامی‌رسیدگی ورأی خودرا صادرخواهد کرد. هیئت عمومی دیوان کشور در جلسه فوق یکنفر راهم که‌واجد شرایط مذکورباشدبعنوان‌عضوعلی‌البدل‌انتخاب مینمایدتادرصورت عدم حضوریکی ازاعضاء اصلی دردادگاه عالی فوق‌الذکر شرکت نماید.

تبصره ـ نسبت باحکام محکومیت به درجه سه و بالاتر ازآن که برطبق قانون متمم سازمان دادگستری مصوب کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین مورخ (۱۳۳۵/۶/۱۷)صادر گردیده وقطعی‌محسوب بوده‌ظرف‌دوماه‌ازتاریخ‌اجرای این قانون محکوم علیهم میتوانندتقاضای‌تجدید نظر نمایند .

مادهٔ۳ ـ احکام صادره از دادگاه عالی‌انتظامی که‌مبنی‌برمحکومیت‌قاضی

و کیل دادگستری ازدرجه سه‌یابالاتر ازآن باشد درصورت‌وجود یکی‌ازموجبات اعاده محاکمه مذکور درماده ٤٦٦ قانون آئین دادرسی کیفری یاماده۵۹۲قانون آئین دادرسی مدنی قابل‌درخواست اعاده‌دادرسی خواهدبود ودرخواست‌اجازه‌اعاده دادرسی بدادگاه تجدید نظر انتظامی تقدیم خواهدشد خواه‌حکم ازدادگاه بدوی وخواه از دادگاه تجدید نظر صادر شده باشد و همچنین در مورد تصفیه شدگان طبق ماده۲۳ قانون استقلال کانون وکلاء هرگاه دادگاه بدوی یا تجدید نظر اشتباه مؤثری در رسیدگی کرده باشد حکم آن دادگاه نیز قابل اعاده دادرسی خواهد بود ودراین موردمحکوم‌علیه میتواننداز‌تاریخ اجرای‌این قانون ظرف دو ماه درخواست اجازه اعاده‌دادرسی بدادگاه تجدیدنظر انتظامی قضاة تقدیم نماید ودر صورت صدور اجازه‌مرجع‌رسیدگی دادگاه صادر کننده حکم خواهدبود.

مادهٔ۴ ــ وزارت دادگستری مأمور اجرای این‌قانون است .

طرح قانونی فوق که مشتمل بر چهار ماده ویك تبصره است‌پس از تصویب مجلس‌سنا در جلسه سه‌شنبه‌نهم دیماه یکهزارو سیصدو سی‌و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید . نایب‌رئیس مجلس شورای‌ملی ــ دکتر موسی‌عمید

قانون‌بالادرجلسه۳ر۸ر۱۳۳۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بمجازات قطع وتخریب‌وسائل مخابرات وبرق

مصوب ۵ بهمن ماه ۱۳۳۷

مادهٔ ۱ــ هرکس وسائل‌مخابرات کشور رااز‌تلگراف وتلفن‌ودستگاههای فرستنده و گیرنده‌خبردولتی وهمچنین‌مراکزوسیم کشی‌های برق شهرهاوقصبات را اعم‌از آنکه سیم کشی‌ها متعلق بادارات دولتی وشهرداری‌و مجلسین‌شورای‌ملی

وسنا ویا متعلق‌بکارخانه‌های دولتی‌وغیره و اشخاص حقیقی وحقوقی باشد بمنظور اخلال درنظم وآرامش عمومی ویا پیشرفت مقاصدسیاسی تخریب کند که ازاین راه موجبات قطع ارتباط ویاتاریکی وتعطیل را فراهم سازد بحبس مجرد از۲تا۵ سال محکوم میشود واگر درنتیجه عملیات مزبور یك‌یا چندنفر کشته‌شود جزای مرتکب اعدام است .

مادهٔ ۲ـ در صورتیکه هریك از جرائم مذکوردر ماده یك‌براثرمواضعه‌و تبانی دونفر یابیشتر انجام یابدخواه در نتیجه آن‌قتلی‌واقع شده‌یانشده‌باشدهریك از مواضعه وتبانی کنندگان برای این عمل بدوسال‌تاپنج سال‌حبس‌مجرده‌محکوم خواهد شد .

تبصره ـ هرگاه مرتکب کارمند دستگاه مربوطه باشدبحداکثر مجازات مقرره محکوم میشود.

مادهٔ۳ ـ هرگاه قصد مرتکب ازارتکاب بجرم‌های مذکوردر ماده‌یك‌فقط سرقت وسائل مخابرات‌ـ برق‌باشد به‌یك‌تاسه‌سال حبس تأدیبی‌محکوم‌خواهدشد.

مادهٔ ۴ ـ خریداران وسائل‌مسروقه‌وهمچنین اشخاصیکه‌اشیاءِمسروقه‌فوق را با علم به مسروقه بودن آنها مخفی نمایند بهمان مجازات مقرر در ماده ۳ محکوم‌میگردند .

مادهٔ ۵ـ دادگاهی که‌رسیدگی بجرائم مزبور مینماید مکلف است ضمن صدور حکم به کیفر متهم نسبت بضرر وزیان حاصله از جرم حکم صادرنماید و محکوم‌علیه در صورتیکه از تأدیه محکوم به‌استنکاف نماید درمقابل‌هر۵۰ ریال یك روز بازداشت میشود ولی مدت‌این بازداشت از دو سال نباید تجاوز نماید . درصورتیکه اموال مسروقه بدست‌آید مراجع قضائی‌مکلفند قبل‌ازپایان‌دادرسی

بنابتقاضای ادارات وبنگاههای‌مربوطه دستور رد عین‌اموال‌مسروقه را بادارات و بنگاهها صادر نمایند .

مادهٔ۶ ـ رسیدگی‌بجرائم مذکوره در دادسراها ودادگاه‌هاخارج‌ازنوبت بعمل خواهدآمد .

مادهٔ ۷ ـ وزارت دادگستری ـ کشور ـ راه‌و پست وتلگراف وتلفن مأمور اجرای این‌قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل برهفت‌ماده‌ویك تبصره است درجلسه یکشنبه‌پنجم بهمن‌ماه یکهزارو سیصدو سی‌وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای‌ملی ـ رضا حکمت

قانون بالادرجلسه ۹ر۱۲ر۱۳۳۷بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بالحاق یك تبصره بماده دوم لایحه قانونی حذف‌دیوان دادرسی دارائی

مصوب ۵بهمن‌ماه ۱۳۳۷

تبصره ـ کلیه پرونده هائی که در دیوان دادرسی دارائی مطـرح بوده و کلیه پرونده‌هائی که بعداز انحلال دیوان مذکور بدادگاه شهرستان تهران‌واستان مرکز واصل گردیده وتاکنون منتهی بصدور حکم قطعی‌نشده‌بایدبدون‌درخواست اصحاب دعوی و بدون صدور قرار عدم صلاحیت بدادگاههای حوزه صلاحیت‌دار ارسال شود .

دادگاههای مذکور مکلف برسیدگی هستند وقرارهای عدم صلاحیتی که‌در موارد فوق قبلا صادر گردیده‌کان‌لم‌یکن میباشد .

قانون فوق که مشتمل بر یك تبصره است پس‌از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه پنجم مهر ماه یکهزار و سیصد و سی‌و هفت بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۲/۱۳ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بحذف دیوان دادرسی دارائی

مصوب ۲۱ بهمن‌ماه ۱۳۳۷

مادهٔ۱ ـ کلیه مواد قانون مصوب آبان۱۳۰۹ وموادا‌صلاحی‌آن‌راجع‌بدیوان دادرسی دارائی‌باستثنای مواد ۱و۲و۳ قانون مزبور که‌بقوت خود باقیست‌وهمچنین تمام مقررات و آئیننامه هائیکه‌مربوط بدیوان دادرسی دارائی است‌ملغی ودعاوی اشخاص ودولت مانند سایر دعاوی در مراجع صلاحیتدار دادگستری طبق قوانین ومقررات عمومی وخارج از نوبت رسیدگی خواهدشد .

مادهٔ۲ـ دعاوی که در دیوان دادرسی دارائی‌مطرح‌بوده و منتهی‌بصدورحکم قطعی نشده بدادگستری ارجاع میشود . آنچه در مرحله بدوی‌بوده بدادگاههای شهرستان وآنچه در مرحله تجدید نظر بوده بدادگاههای استان حوزه‌های‌قضائی مربوطه ارجاع و رسیدگی خواهد شد .

مادهٔ۳ ـ احکام وقرارهای دادگاههای دادگستری در این موارد بر طبق مقررات عمومی قابل پژوهش و فرجام خواهد بود .

مادهٔ۴ ـ وزارت دادگستری میتواند دادرسان دیوان دادرسی که دارای‌پایه قضائی هستند وکارمندان دیوان مزبوررا که بآنها احتیاج دارد با محل‌بودجه آنها بوزارت دادگستری منتقل‌نماید .

قانون فوق که مشتمل برچهار ماده است پس از تصویب مجلس سنا درجلسه سه شنبه بیست ویکم بهمن ماه یکهزاروسیصد وسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید . نایب رئیس‌مجلس شورای ملی ـ عمادتربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۵/۱۰/۵ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بالغاء مادهٔ ۱۴ قانون متمم سازمان وزارت داد گستری و استخدام قضاة

مصوب ۱۴ بهمن‌ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ ماده ۱۴ لایحه قانونی متمم سازمان داد گستری واستخدام قضات مصوب ۱۷ شهریور **۱۳۳۵** کمیسیون مشترك داد گستری مجلسین ملغی است و احکام ترفیع کارمندان قضائی که ترفیع آنها مورد تصویب داد گاه عالی انتظامی قضات واقع گردیده از طرف وزارت داد گستری صادر و ابلاغ خواهدشد .

تبصره ـ وزارت داد گستری مکلف است احکام ترفیع قضاتی‌راهم که قبل‌از تاریخ تصویب این قانون ترفیع و یا استحقاق ترفیع آنها در داد گاه عالی‌انتظامی بتصویب رسیده بدون رعایت ماده ۱۴ لایحه قانونی متمم سازمان داد گستری و استخدام قضات مصوب ۱۷ شهریور ۱۳۳۵ از تاریخ تصویب استحقاق در داد گاه انتظامی صادر و ابلاغ نماید .

وزارت داد گستری مأمور اجراءِ این‌قانون است .

قانون فوق که مشتمل برماده واحده و یك تبصره است در جلسه سه شنبه

چهاردهم بهمن ماه یکهزاروسیصدو سی‌وهفت بتصویب مجلس شورایملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر موسی‌عمید

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۲/۲ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع باصلاح بعضی از مواد قانون تشکیلات دادگستری و اعزام قضات بخارجه

مصوب ۱۲ اسفند ماه ۱۳۳۸

مادهٔ واحده - مواد ١١٤ و ١١٥ و١١٦ قانون اصول تشکیلات‌دادگستری مصوب تیر ماه ۱۳۰۷ و تبصره ٤ ماده اول قانون تشکیلات و استخدام وزارت دادگستری (مصوب شهریور ماه ۱۳۳۵ کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین) بترتیب ذیل اصلاح میشود :

الف - مادهٔ ١١٤ ـ وزارت دادگستری میتواند ازبین کارمندان قضائی‌شاغل دادگستری همه ساله پانزده نفر و ازبین‌کارمندان اداری شاغل خود دونفر برای امور ثبت و از پزشگان قانونی یکنفراز طریق مسابقه مطابق آئین نامه‌ای که بتصویب‌وزیر دادگستری میرسد برای مطالعه‌وکسب اطلاعات مفیده وکارآموزی در دوایر و محاکم دادگستری و ادارات ثبت وپزشگی قانونی بیکی‌ازکشورهای اروپا و امریکا در رشته‌هائیکه از طرف وزارت دادگستری معین میشود انتخاب و بهزینه دولت باروپا و آمریکا اعزام نماید مشروط بر اینکه قبلا برای تحصیلات حقوقی و یا مطالعه‌بخرج‌وزارت دادگستری ازاین محل بخارج اعزام نشده‌باشد .

ب - مادهٔ ١١٥ ـ مأمورین اعزامی باید آشنائی‌کامل بزبان کشوری که‌بآن اعزام میشوند داشته و لااقل دارای رتبه پنج و شش سال سابقه خدمت‌در وزارت دادگستری باشند .

هیچیك از مأمورین اعزامی بیش از یـك مرتبه از این مـأموریت استفاده نخواهد کرد.

کسانیکه باین ترتیب باروپا و یا آمریکا اعزام میشوند باید درتاریخ اعزام حداقل ۷سال بموعد بازنشستگی آنان مانده باشد وپس‌از مراجعت لااقل‌پنجسال در خدمت وزارت دادگستری بمانند و درصورتیکه قبل‌ازپنجسال بخواهندخدمت مزبور را ترك کنند بایدکلیه هزینه ایکه برای اعزام آنـان شده یکجـا بوزارت دادگستری بپردازند.

ج ـ مادهٔ ۱۱٦ ـ مدت مأموریت حداکثر بیش از دوسال‌نبوده‌وجزو خدمت محسوب است بمأمورین مزبور علاوه بر حقوق رتبه فوق‌العاده متناسب با محـل مأموریت داده خواهد شد.

تبصرهٔ ۴ ـ وزارت دادگستری میتواند باتصویب دادگاه عالی انتظامی‌پایه اداری لیسانسیه‌های قضائی دانشکده حقوق را که در تاریخ تصویب این قانون در آن وزارتخانه مشغول‌خدمت میباشند با رعایت سنین خدمت آنان ومدتهای‌مقرره برای تـرفیع طبق قانون استخدام‌قضات مصوب ۱۳۱۵ بپایه قضائـی تبدیل نماید مشروط بر اینکه پایه هائیکه بر اثر این ترفیع بآنان داده میشود از پایه پنـج قضائی تجاوز نکنند.

چنانچه پس از تبدیل رتبه حقوق رتبه قضائی کمتر از مجموع حقوق وحق لیسانس فعلی باشد مادام که حقوق رتبه قضائی آنان بمیزان حقوق دریافتی حین تبدیل نرسیده ازحقوق‌هنگام تبدیل استفاده خواهندنمود.

اشخاصیکه بطریق فوق واجد رتبه قضائی میشوند باید لا اقـل سه سال در شهرستانها (خارج از تهران) خدمت قضائی نمـایند.

قانون فوق که مشتمل برماده واحده ویك‌تبصره است پس‌از تصویب مجلس

سنا درجلسه پنجشنبه دوازدهم اسفندماه یکهزاروسیصدوسی‌وهشت‌بتصویب‌مجلس شورای ملی‌رسید .

نایب رئیس مجلس شورایملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۰/۱۸ بتصویب مجلس سنا رسیده‌است

قانون مربوط بمجازات پاشیدن اسید

مصوب ۱۹ بهمن ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ هر کس عمداً با پاشیدن اسید یا هرنوع ترکیبات شیمیائی دیگر موجب قتل کسی بشود بمجازات اعدام و اگرموجب مرض دائمی یا فقدان یکی ازحواس مجنی علیه گردد بحبس ابدبااعمال‌شاقه واگرموجب قطع یانقصان یا از کارافتادن عضوی از اعضاء بشود بحبس مجرد از ۲ سال تا ده سال و اگرموجب صدمه دیگری بشود بحبس مجرد از دو تا پنج سال محکوم خواهد شد .

مجازات‌شروع پاشیدن‌اسید به‌اشخاص حبس‌مجردازدوسال تا پنج‌سال است .

درکلیه‌موارد مذکوردراین ماده درصورت‌اجرای ماده‌۴۴ قانون کیفرعمومی بیش از یکدرجه تخفیف جائز نیست .

قانون فوق که مشتمل برمادهٔ واحده است‌درجلسه یکشنبه نوزدهم بهمن‌ماه یکهزاروسیصد و سی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۲/۱۶ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به تشکیل دادگاههای سیار

مصوب ۲۳ بهمن ماه ۱۳۳۷

مادهٔ۱ ـ وزارت دادگستری میتواند برای‌رسیدگی بدعاوی مدنی‌و کیفری

بین‌ساکنین‌هرمحلی که ازمرکزحوزه‌های‌قضائی دوراست دادگاه‌سیارتشکیل‌دهد.

مادهٔ۲ ـ صلاحیت دادگاههای سیاربشرح زیر است :

الف ـ درامور مدنی :

۱ ـ دعاوی مذکوردرفقرات یازده گانهٔ مادهٔ ۱۳ قانون آئین دادرسی مدنی در صورتیکه درمورد شق یك و دو و چهار مادهٔ مزبور بهای خواسته شده بیش از یکصد هزار ریال نباشد .

۲ ـ درصورت تراضی کتبی طرفین دررسیدگی بدعاوی مربوط باموال‌تاهر میزانیکه باشد .

ب ـ در امور کیفری :

رسیدگی بجرائم خلاف و جنحه .

مادهٔ۳ ـ دردعاوی مدنی اقامه دعوی ممکنست شفاهی باشدودادگاه‌باتوجه باصول وقوانین موجد حق وقواعد مربوط بایرادات و مرور زمان باید تا ممکنست سعی کند اختلافات طرفین را ازطریق سازش قطع وفصل نماید والا مبادرت‌بصدور حکم میکند حکم مزبور در صورتیکه حضوری بـود وبهای خواسته بیش از ده هزارریال نباشدقطعی‌وغیرقابل پژوهش‌وفرجامست واگرغیابی باشد پس‌ازرسیدگی مجدد حکم صادر قطعی و قابل اجرا خواهد بود و هرگاه خواسته بیش ازده‌هزار ریال‌باشد حکم صادره‌شده‌دردادگاه شهرشتان‌حوزه محل صدورحکم‌قابل‌رسیدگی پژوهشی است .

تبصره ـ حکم غیابی درمدت مقررقانونی قابل اعتراض بوده وداد‌گاه‌محل تسلیم اعتراض را ذیل حکم معلوم خواهد کرد .

مادهٔ۴ ـ درامور کیفری هرگاه میزان حبس بیش ازدوماه ویا جزای‌نقدی

بیش ازپنج هزار ریال نباشد حکم صادر قطعی وغیر قابل شکایت خواهد بود و در صورتیکه حکم حبس بیش ازدوماه و یا جزای نقدی بیش از پنجهزار ریال باشد حکم صادره در دادگاه استان محل وقوع دادگاه قابل بژوهش میباشد .

مادهٔ ۵ ـ درامور کیفری‌چنانچه احتیاج بتحقیقاتی ازمقامات واشخاصیکه درحوزه دادگاه سیار ساکن هستند پیدا شود دادگاه ممکنست باقتضای مورد از نزدیکترین دادگاه‌بخش و یا دادسرا ویا مأمورین شهربانی یا ژاندارمری انجام تحقیقات را خواستار گردیده ومقامات مزبور مکلفند دراسرع وقت دستوردادگاه سیار را انجام دهند .

مادهٔ ۶ ـ دادرس دادگاه سیاربهروسیله‌مطمئنی که ممکن‌باشد اشخاص را دعوت واحضارخواهد نمود بطوریکه برای دادرس‌علم حاصل شود که احضارشونده ازدعوت دادگاه مطلع شده است .

مادهٔ ۷ ـ دادگاه‌سیارنبایددرهرمحل بیش‌ازیکماه‌توقف کند درصورتیکه رئیس دادگاه برای اتمام کارهای موجود در محل توقف بیشتری را لازم بداند میتواند علاوه بر مدت مقرر تا یکماه دیگر توقف نماید .

مادهٔ ۸ ـ دعاوی‌طرح شده‌در دادگاه سیاراعم ازمدنی و کیفری هیچ گونه هزینه دادرسی وهزینه دفتر و هزینه دیگری که برای رسیدگی وصدور حکم و اجراءآن درقوانین‌مقرراست تعلق نخواهد گرفت وهر گاه احتیاج به‌تهیه‌رونوشت گواهی شده‌اسناد مربوط به‌دعوی طرح شده پیدا شود دادرس دادگاه‌آنرا گواهی خواهد کرد .

مادهٔ ۹ ـ اجراء احکام مدنی‌بدستور دادرس‌دادگاه سیار بوسیله مأمورین

محل بدون تشریفات انجام میشود .

مادهٔ ۱۰ ـ در امور مدنی کسانیکه پس از تشکیل دادگاه سیار در محاکم صالحه اقامه دعوی نموده‌اند حق ندارند همان دعوی‌را در دادگاه سیار طرح نمایند مگر اینکه قبل از صدور حکم دعوی خود را مسترد دارند و همچنین کسانیکه در دادگاه سیار طرح دعوی نموده‌اند حق ندارند همان دعوی را در دادگاه دیگر طرح نمایند و در امور کیفری مرجعی که قبلا مشغول رسیدگی بوده صلاحیت رسیدگی‌را خواهد داشت .

مادهٔ ۱۱ ـ دادرس دادگاه سیار باید از قضات مجرب که سن آنها کمتر از چهل سال نباشد انتخاب شود. وزارت دادگستری میتواند دادرس دادگاه‌را از بین کارمندان قضائی بازنشسته که دارای تجربه وواجد شرایط بوده وسن آنها از هفتاد سال متجاوز نباشد انتخاب نماید قضات مزبور فقط از حقوق بازنشستگی استفاده خواهند کرد و پس از خاتمه مأموریت کماکان بازنشسته خواهند بود .

مادهٔ ۱۲ ـ وزارت دادگستری بدادرسان دادگاه سیار در حدود مقررات فوق‌العاده روزانه بمیزانیکه به بازرسان اداره کل بازرسی تأدیه میشود و همچنین بدادرسان مزبور و کارمندان اداری دادگاه سیار هزینه سفروسایرمزایای قانونی را تأدیه نموده و وسیله نقلیه متناسب در اختیار دادگاه میگذارد .

مادهٔ ۱۳ ـ وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل برسیزده ماده‌ویك تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه پنجشنبه بیست و سوم بهمن ماه یکهزار وسیصد و سی هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۲ر۹ر۱۳۳۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط باصلاح بعضی از مواد قانون ثبت اسناد و املاك

مصوب ۳ اسفندماه ۱۳۳۷

مادهٔ۱ ـ تبصرهٔ ذیل بمادهٔ ۱۵ قانون ثبت اضافه میشود :

تبصره ـ ازتاریخ اجرای این قانون تحدید حدود املاکی که یك یا چند حدآن اراضی موات یاشارع یامرتع عمومی ویاجنگل عمومی باشند باید بوسیله انتشارآگهی تحدیدی انجام شود ـ عدم حضور نماینده‌ادارات‌وبنگاههای‌مربوطه مانع‌انجام تحدید حدود نخواهدبود .

مادهٔ۲ ـ تبصرهٔ ذیل بعنوان تبصره ۵ بماده ۳۴ قانون ثبت اضافه میشود :

تبصره ـ باانجام‌عمل مزایده وتنظیم‌وامضای صورت مجلس مزایده عملیات اجرائی‌پایان‌یافته محسوب وپس‌ازانقضاء مدت دوماه سند انتقال صادرمیشود مگر اینکه بدهکار ظرف مدت مزبور کلیه بدهی خود واجور و خسارات راپپردازد .

مادهٔ۳ ـ عبارت زیر به ذیل تبصرهٔ ۲ ماده ۳۴ مکرر اضافه میشود :

«ودراین مورد بهرحال بایستی موعد مقرر درسند معامله منقضی شده باشد وبرای مزایده مال بر طبق مقررات ماده ۳۴ بارعایت سه ماه مذکور در ماده مزبور اقدام خواهد شد»،

مادهٔ۴ ـ آگهی های نوبتی مذکور درماده ۱۱ قانون ثبت اسناد و املاك ازتاریخ اجرای‌این‌قانون فقط در دو نوبت بفاصله سی روز منتشرخواهد شد .

مأمور انتشار آگهی هاپس از انتشار والصاق‌آگهی باید گواهی انتشار را از کدخدای‌محل یاژاندارمری‌یاپاسبان‌اخذ وتسلیم اداره ثبت نماید و دراینموارد کدخدا وسایر مأمورین دولتی باید بمأمورین ثبت مساعدت نموده و گواهی لازم رابمأمور ثبت بدهند .

مادهٔ۵ ـ وزارت دادگستری مجازاست بمنظورکارآموزی وتربیت‌کارمندان فنی ثبت وحسابدار و بایگان ونقشه بردار جهت تکمیل تشکیلات وپیشرفت‌امور ثبت‌آموزشگاه مخصوصی برای‌سه دوره یکساله درمرکز تأسیس نماید.

داوطلبان این آموزشگاه حتی‌المقدور و بـاحق تقدم از بین کـارمندان و خدمتگذاران وزارتخانه ها وادارات وبنگاههای دولتی یابنگاههائیکه باسرمایه دولت اداره میشوند اعم از اینکه خدمت‌آنها رسمی یادون پایه یاقراردادی باشد وهم‌چنین دفتریاران از طریق مسابقه انتخاب خواهند شد وپس‌از پذیرفته شدن در امتحان نهائی‌آموزشگاه چنانچه قبلا پایه نداشته باشند باپایه دووا گردارای پایه بوده بایك پایه بالاتر بخدمت قبول میشوند.

داوطلبان غیر مستخدم دولت باید حد اقل دارای گواهینامه متوسطه‌کامل باشندوداوطلبان مستخدم‌دولت حد اقل باید دارای مدرك رسمی تحصیلی سه ساله اول متوسطه واز لحاظ سن حداکثر سی سال باشند ـ سایر شرایط قبول‌داوطلب و مواد مسابقه و برنـامه دروس و تـرتیب تعیین معلمین و ساعات دروس و طرز امتحانات طبق‌آئین نامه‌وزارت دادگستری خواهد بود.

تبصره ـ ترتیب ترفیع‌درپایه ها برای این مستخدمین تابع مقررات‌قانون استخدام کشوری‌میباشد. پایه‌آنهااعم‌ازپایه‌اعطائی یاپایه‌ترفیعی وقتی‌تثبیت میشود که‌لااقل‌چهار سال خارج ازمرکز به‌تعیین اداره کل ثبت انجام وظیفه نمایند در نقاط بدآب وهوا بمنظور فوق دوسال توقف کافی است.

مادهٔ۶ ـ وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون میباشد.

قانون فوق که مشتمل برشش مـاده وسه تبصره است پس ازتصویب مجلس سنا درجلسه یکشنبه سوم اسفندمـاه یکهزار وسیصد وسی هفت بتصویب مجلس

شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۱/۲۵ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط برسیدگی بدارائی وزراء و کارمندان دولت اعم‌از کشوری واشگری وشهرداریها‌و مؤسسات وابسته بآنها

مصوب ۱۹ اسفند ماه ۱۳۳۷

مادهٔ اول - ازتاریخ تصویب این‌قانون وزراء ومعاونین و سایر کارمندان دولت اعم از کشوری ولشگری یاشهرداریها یادستگاههای وابسته بآنهاو اعضاءِ انجمنهای شهر وکارمندان‌مؤسسات‌مأمور بخدمات‌عمومی وهمچنین کلیه‌کارمندان هرسازمان یابنگاه یاشرکت یا بانك یاهرمؤسسه دیگر که اکثریت سرمایه‌یا منافع‌آن متعلق بدولت یاسایرمؤسسات مذکوراست ویانظارت یااداره‌یامدیریت آن مؤسسات بادولت است وهمچنین کلیه کسانیکه ازخزانه‌دولت یا از مؤسسات مذکور پاداشی‌دریافت‌میدارند باستثناءِ بازنشستگان‌یاکسانیکه وظیفه‌یامستمری قانونی دارند مکلف هستند صورت دارائی ودرآمد خود وهمسر خود و فرزندانی راکه قانوناً تحت ولایت‌آنها هستند بمراجعی که طبق تصویب نامه هیأت وزیران تعیین خواهد گردید تسلیم ورسید دریافت دارند .

تبصرهـ کلیه‌کارمندانی که جدیداً بخدمت دولت یا یکی از مؤسسات فوق‌ـ الذکر وارد میشوند باید موقع ورود بخدمت صورت دارائی ودرآمدخودوهمسرو فرزندان تحت ولایت قانونی خودرا تسلیم نمایند .

مادهٔ دوم ـ صورت دارائی شامل ریز کلیه اموال غیر منقول وحقوق‌متعلق بآنها ومطالبات ودیون وحقوق انتفاعی ووجوه نقد واسناد بهادار وجواهر و اشیاءِ

گرانبها باذکر مشخصات آنها خواهد بود .

تبصره ـ صورت مزبور در روی اوراقی که از طرف دولت تهیه و در آن فهرست دارائی که باید صورت داده‌شود تعیین گردیده است تسلیم مشمولین ماده یک میشود که از تاریخ دریافت ظرف دوماه آنهارا تکمیل وبمرجع مربوط تسلیم نمایند .

مادهٔ‌سوم ـ مشمولین ماده اول مکلفند هرسال ظرف ماههای فروردین و اردیبهشت کلیه تغییراتی که‌دردارائی ودرآمدآنان‌یاهمسرویافرزندان‌تحت‌ولایت قانونی‌آنان درسال قبل پیدا شده و طرق تحصیل‌آنها را بطریق مذکور درتبصره ماده دوم تسلیم ورسید دریافت دارند .

مادهٔ چهارمـ اشخاص‌فوق در صورتیکه در مواعد مقرر صورت‌های‌مذکور دراین قانون را بدون‌عذر موجه‌تسلیم نکردندباراول به‌مجازات انفصال ومحرومیت ازخدمت از یك تادوسال ودرصورت تکرار بمجازات انفصال دائم ومحرومیت از خدمت دولت ومؤسسات مذکور درماده اول محکوم میشوند ـ همچنین هریك از مشمولین مذکور فوق که‌صورت دارائی خود یا همسر و یا فرزندان تحت ولایت قانونی‌خودرا عالماًوعامداًبرخلاف واقع تنظیم‌نمایداعم‌ازاینکه حیله‌وتقلبی بکاربرد و یا قسمتی از دارائی راکتمان نماید به‌مجازات انفصال دائم ومحرومیت‌ازخدمت دولت ومؤسسات مذکور در این قانون وضبط‌آن قسمت از دارائی که درصورت قید نگردیده ومتعلق‌بخودکارمند میباشدبنفع خزانه‌دولت محکوم میشود .

مادهٔ پنجمـ مشمولین ماده اول مکلفندبکلیه پرسشهای مربوط‌به‌تغییرات حاصله درصورت دارائی جواب صریح دهند ـ درصورتیکه اضافه دارائی‌از طریق غیر مشروع تحصیل شده باشد مرتکب بانفصال دائم ومحرومیت‌ازخدمت دولت و

مؤسسات مذکور در ماده اول وضبط آن مال محکوم خواهد شدوهرگاه عمل با سایر مواد قانون مجازات عمومی منطبق باشدمرتکب علاوه برمجازات فوق بمجازات مندرج در آن قانون نیز محکوم خواهد گردید .

تبصرهٔ۱ - منظور از انفصال ازخدمت درباره مشمولین مواد فوق که جزء مأمورین دولت یاشهرداری یابنگاههای مذکور درقانون راجع بمحاکمهٔ مأمورین بخدمات عمومی مصوب ۱۳۱۵/۲/۶ نمیباشند انفصال دائم ازخدمت درآن مؤسسات ومحرومیت ازخدمات دولتی (اعم از کشوری ولشگری) وشهرداری است .

تبصرهٔ۲ - درموردافسران وکارمندان نیروهای مسلح شاهنشاهی وژاندارمری کل کشور منظور از انفصال ومحرومیت موقت ازخدمت (بدون کاری) و انفصال محرومیت دائم ازخدمت به (اخراج ازخدمت و محرومیت از خدمت در ادارات دولتی ومؤسسات مذکور درماده اول است).

تبصرهٔ ۳ - انفصال ومحرومیت موقت ودائم مقرر دراین قانون جنحهٔ مهم محسوب میشود .

مادهٔ ششم - رسیدگی بصورتهای مزبور تشخیص انطباق موضوع بامواد ٤ و ٥ در قسمت کارمندان کشوری بعهده اداره کل بازرسی کشور ودرقسمت نیروهای مسلح بعهده اداره بازرسی ارتش خواهد بود ادارت مزبور درصورتیکه تشخیص دادند موضوع قابل تعقیب کیفری است آنرا بدادسرای صلاحیتدار ارجاع مینمایند تا طبق مقررات کیفری اقدام بعمل آید .

مادهٔ هفتم - کسانیکه طبق این قانون از طرف دادستان در دادگاههای دادگستری یادادگاههای نظامی تحت تعقیب واقع شوند از خدمت معلق یا بدون کار میشوند و درصورتیکه بر حسب حکم دادگاه برائت حاصل نمودند ایام تعلیق یا بدون کاری جزء خدمت آنان محسوب و حقوق مدتی را که بعلت تعلیق بآنان

پرداخته نشده دریافت خواهند کرد .

مادهٔهشتم ـ صورتهای مزبور ومندرجات آن سری استوافشای آن‌قبل‌از صدور کیفرخواست بکلی‌ممنوع است ومتخلفین به‌مجازات‌مقرر درماده۲۲۰قانون مجازات عمومی محکوم خواهندشد .

مادهٔنهم ـ وزارت‌دادگستری‌ووزارت‌جنگ‌مأموراجرااین‌قانون‌هستند .

قانون فوق که مشتمل برنه‌ماده وپنج تبصره است پس‌از تصویب مجلس سنا در جلسه‌سه‌شنبه‌نوزدهم‌اسفندماه یکهزاروسیصدوسی‌وهفت بتصویب مجلس‌شورای ملی‌رسید . نایب رئیس‌مجلس شورای‌ملی ـ دکترموسی‌عمید

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۰/۱۳ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به آزادی مشروط زندانیان

مصوب ۲۳ اسفندماه ۱۳۳۷

مادهٔواحده ـ هر کس که برای مرتبه اول بعلت ارتکاب جنحه یاجنایت بمجازات حبس محکوم شده ودرمورد جنحه نصف (لااقل سه‌ماه‌حبس) ودر مورد جنایت دوثلث‌ازمدت‌مجازات‌را گذرانده‌باشدممکن‌است بحکم‌دادگاه‌صادرکنندهٔ دادنامه قطعی‌محکومیت درصورت‌وجودشرایطزیراز آزادی‌مشروط‌استفاده‌نماید:

۱ـ هرگاه درمدت اجراء مجازات مستمراً حسن اخلاق نشان داده‌باشد .

۲ـ هرگاه ازاوضاع‌واحوال محکوم‌پیش‌بینی شود که پس از آزادی‌دیگر مرتکب جرمی‌نخواهد شد .

۳ـهرگاه‌تاآنجاکه‌میتوان‌ازاوانتظارداشت‌ضرروزیانیکه‌موردحکم‌دادگاه یامورد موافقت مدعی خصوصی‌واقع شده پرداخته باشدیاقرارپرداخت‌آنرابدهد .

تبصرهٔ ۱ ـ محکومین بحبس دائم پس از گذراندن دوازده سال حبس ممکنست از آزادی مشروط استفاده نمایند .

تبصرهٔ ۲ ـ صدور حکم آزادی مشروط منوط است به‌پیشنهاد دادیار ناظر زندان وموافقت دادستان دادگـاه صادر کننده حکم و درصورت نبودن دادیار به پیشنهاد دادستان در پیشنهاد مزبور باید وجود شرایط بالاتصریح شده‌باشد دراین مورد نظریاتی که انجمن حمایت زندانیان بدهد مورد توجه دادیار دادستان قرار خواهد گرفت .

تبصرهٔ ۳ ـ صدورحکم آزادی مشروط کسانیکه طبق احکام‌قطعی‌دادگاه های‌نظامی محکومیت حاصل‌مینمایند منوط است‌به‌پیشنهاد دادستان دادگاه‌صادر کنندهٔ حکم‌محکومیت‌وموافقت‌دادستان‌ارتش‌وصدورحکم از دادگاه صادر کننده حکم‌قطعی ـ درصورتیکه دادگاه‌نظامی صادر کننده حکم قطعی منحل‌شده یابشود صدور حکم آزادی مشروط منوط بپیشنهاد دادستان ارتش وصدور حکم‌از یکی از شعب دادگاه تجدید نظر سازمانی ودائمی دادرسی‌ارتش‌بارعایت مقررات این قانون خواهد بود .

تبصرهٔ۴ ـ مدت آزادی مشروط اصولا شامل بقیه مدت مجازات خواهد بود ولی‌دادگاه میتواندمدت آنراتغییر دهدودرهر حال کمترازیکسال‌وزیادتر از پنجسال نخواهد بودجز درمواردیکه بقیه مدت کمتر ازیکسال‌باشد که در آنصورت مدت‌آزادی‌مشروط معادل‌بقیه‌مدت حبس‌خواهد بودودرمورد حبس‌دائم مدت وزادی مشروط‌بنجسال خواهد بود.

تبصرهٔ۵ ـ دادگاه صادر کننده‌حکم آزادی مشروط میتواند به پیشنهاد دادیار ناظر زندان وتفاضای‌دادستان برای‌مدت آزادی مشروط درضمن‌حکم‌خود محدودیتهائی ازقبیل اقامت درمحل معین وخدمت‌درمؤسسات‌خیریه ویاصنعتی‌یا

فلاحتی یا نزد کارفرمای معینی رامقرر بدارند.

تبصرۀ ۶ ـ چنانچه درمدت آزادی مشروط آزاد شده مرتکب جنحه یا جنایت شود باوجود اخطار رسمی‌دادگاه صادر کننده حکم آزادی‌مشروط‌تکرار در نقض‌محدودیتهائی که‌طبق تبصره۴ مقرر گردیده‌بنماید ویا بهر طریق‌دیگری شایسته نبودن مشارالیه برای اعتمادیکه باوشده است ثابت شود دادگاه بتقاضای دادستان مربوط حکم‌بباز گشت‌اوبزندان‌برای‌اجراءبقیه‌مدت‌مجازات خواهدداد. مدتیکه درآزادی مشروط گذشته‌جزءِ مدت‌محکومیت‌محسوب نخواهدشد.

تبصرۀ ۷ ـ هرگاه آزادشده درتمام‌مدت آزادی مشروط مستمراً از خود حسن اخلاق‌و رفتار نشان‌دهد آزادی اوقطعی خواهدشد و محکومین بحبس‌دائم پس ازانقضاءِ مدت آزادی مشروط که زائد برپنجسال‌نخواهدبودآزادخواهندشد.

تبصرۀ ۸ ـ درمواردیکه‌مجازات‌حبس‌توأم باغرامت‌باشدداد گاه‌وقتی‌حکم آزادی مشروط‌رامیدهد که محکوم‌علیه غرامت راپرداخته‌یاقراری‌برای‌پرداخت آن بادادستان داده‌باشد.

تبصرۀ ۹ ـ وزارت دادگستری‌و وزارت جنگ مأمور اجرای این قانون میباشند.

قانون فوق که‌مشتمل برمادۀ واحده‌ونه‌تبصره است پس ازتصویب‌مجلس‌سنا در جلسه شنبه بیست‌وسوم اسفند ماه یکهزارو سیصد وسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس‌شورای‌ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۱/۱۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بالحاق ماده مکرر بماده ۲٦۸ قانون کیفر عمومی

مصوب ۱۳ آبان ماه ۱۳۳۸

مادهٔ ۲۶۸ مکرر ــ هر کس بوسیله صحنه‌سازی ازقبیل پی کنی- دیوار کشی یا غرس اشجار و امثال آن مبادرت به تهیه آثارتصرف در املاك دیگران نماید و بدینوسیله خود را مالك یامتصرف‌آن املاك قلمداد نماید یابمنظورجلو گیری‌از تصرف مالکین یا متصرفین واقعی دعوای تصرف عدوانی علیه آنان طرح نماید و منتهی بصدورحکم بربی حقی اودر دعوی تصرف عدوانی گردد یا برخلاف‌واقع‌در مورد تصرف ملك غیرمبادرت بشکایت کیفری کرده‌ومنتهی بصدورحکم محکومیت او گردد بحبس تأدیبی از یکسال الی سه‌سال محکوم خواهد شد . رسیدگی به جرائم فوق درکلیه مراحل خارج ازنوبت بعمل‌خواهد آمد وهرگاه قرینهٔقوی بر ارتکاب موجود باشدقرار بازداشت متهم صادرخواهد شد.بعلاوه دادستان یا بازپرس با تنظیم صورت مجلس ازچگونگی تصرفات دستور متوقف ماندن عملیات مذکور را صادرمینماید .

وزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل برماده ۲۶۸ مکرر است پس ازتصویب مجلس سنا در جلسه پنجشنبه سیزدهم‌آبان ماه‌یکهزاروسیصد وسی‌وهشت بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید . نایب رئیس مجلس شورای ملی ــ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۹/۲۲ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به تشکیل دادگاه اطفال بزهکار

مصوب ۲۷ آبانماه ۱۳۳۸

فصل اول ـ تشکیلات و صلاحیت

مادهٔ۱ ـ در حوزه هردادگاه شهرستان یك یا چند دادگاه اطفال تشکیل خواهد شد وتاوقتیکه دادگاه اطفال تشکیل نشده بجرائم اطفال درداد گاه جنحه طبق مقرراتاین‌قانون‌رسیدگی‌خواهدشد ولی در نقاطی که کانون اصلاح وتربیت بترتیب مقرردرفصل چهارم‌این قانون تشکیل نگردیده طبق مجازات عمومی تعیین کیفر خواهد شد .

تبصره ـ رئیس کل‌دادگاه‌شهرستان هرحوزه سمت‌ریاست کل دادگاههای اطفال را نیز خواهد داشت .

مادهٔ۲ ـ قضات دادگاه اطفال را وزارت دادگستری از بین قضاتی که صلاحیت آنان را برای این امر بارعایت‌سن وسوابق خدمت‌وجهات دیگرمحرز بداند انتخاب خواهد کرد قضات مزبور از لحاظ قوانین استخدامی‌در ردیف‌رؤسا شعب دادگاه شهرستان هرحوزه خواهندبود .

تبصره ـ درصورتیکه قاضی دادگاه اطفال بجهتی از جهات قانونی‌از انجام وظیفه بازبماند رئیس کل دادگاه شهرستان میتواند شخصاً بجای او انجام وظیفه نموده و یایکی از قضات متناسب دادگاه‌شهرستان‌را بجای قاضی‌اطفال‌بطورموقت مأمور نماید .

مادهٔ۳ ـ در مورد جنایات دادگاه اطفال از قاضی آن دادگاه‌ودونفرمشاور از بین‌کارمندان قضائی بازنشسته یافرهنگی(استاد ـ مدیر ـ دبیر ـ آموزگار) یااداری یا معتمدین محل‌که در این قبیل امور علاقه و بصیرت داشته باشند

تشکیل میگردد و رأی دونفر مزبور مشورتی خواهدبود .

تبصرهٔ ۱ ـ رئیس دادگاه شهرستان هر محل عده‌ای را که برای تشکیل دادگاه های اطفال حوزه خود لازم میداند ولااقل برای هرشعبه پنج نفر خواهند بود به رئیس دادگاه استان پیشنهاد مینماید رئیس دادگاه استان در صورت موافقت مشاورین را برای مدت دو سال بسمت مزبور تعیین مینماید ـ دادگاه اطفال در هر مورد دونفر مشاور خودرا موقع وصول پرونده بقید قرعه از میان آنان انتخاب خواهدنمود . مواردردمشاورین همانست که درموردقضات دادگستری مقرر گردیده است .

تبصرهٔ ۲ ـ حق‌الزحمه مشاورین باید برای هرجلسه حضور بمیزانی که در آئین‌نامه وزارت دادگستری درنظر گرفته خواهد شد پرداخت شود .

مادهٔ۴ ـ بکلیه جرائم اطفال که سن آنها بیش از ۶سال تمام و تا ۱۸ سال تمام است طبق این‌قانون در دادگاه اطفال رسیدگی میشود .

اطفال تا ۶سال تمام قابل تعقیب جزائی نخواهندبود .

تبصره ـ هرگاه قبل از شروع برسیدگی و یا در حین آن سن طفل از ۱۸ سال تمام تجاوز کند رسیدگی باتهام نیز درددادگاه اطفال بعمل‌خواهدآمد .

مادهٔ۵ ـ برای رسیدگی بجرائم اطفال دادگاه محل وقوع جرم یا محل کشف جرم یا محلی که طفل در آنجا یافت شده یا محل اقامت طفل یا ابوین یا سرپرست او یا محلی که طفل تحت حفاظت قرار گرفته است صلاحیت دارد .

فصل دوم ـ آئین دادرسی

مادهٔ۶ ـ در موردی که اطفال مرتکب جرمی شوند رسیدگیهای مقدماتی اعم از تعقیب و تحقیق از طرف دادگاه اطفال بعمل خواهدآمد و دادگاه مزبور کلیه وظائفی را که طبق قانون برعهده ضابطین دادگستری است انجام خواهد

داد ــ برای انجام تحقیقات مزبور دادگاه اطفال میتواند بهریك از ضابطین دادگستری سمت نمایندگی بدهد .

مادهٔ۷ ـ چنانچه تحقیقاتی در باره وضع مزاجی یا روحی طفل یا ابوین او یا وضع خانوادگی طفل ومحیط معاشرت او لازم شود دادگاه اطفال میتواند تحقیقات مزبوررا خود یا بهر وسیله‌ای که مقتضی بداند انجام دهد و یانظر اشخاص صلاحیتدار را جلب کند .

دادگاه اطفال نیز میتواند از متخصصین فنی یا افراد مورد اعتمادی که بتوانندتحقیقات مزبوررا انجام دهند استفاده نماید .

تبصره ـ برای انجام تحقیقات مزبور وهمچنین بمنظور اداره امورمربوط بکانون اصلاح وتربیت وزارت دادگستری میتواند از مددکاران اجتماعی که‌دارای گواهینامه‌آموزشگاه خدمات اجتماعی‌باشند استفاده نماید ترتیب پرداخت حق‌ـ الزحمه مددکاران مزبور بموجب آئین‌نامه وزارت دادگستری معین خواهد گردید .

مادهٔ۸ ـ پس از پایان تحقیقات مقدماتی چنانچه دلایل توجه اتهام موجود نباشند دادگاه قرار منع تعقیب صادر نموده والا قرار رسیدگی صادر ووقت جلسه دادرسی را بسرپرست قانونی طفل ودادستان ابلاغ مینماید .

مادهٔ۹ ـ دادگاه بکلیه جرائم اطفال باحضور دادستان و یانماینده‌او بطور سری رسیدگی مینماید در دادگاه فقط اولیاء یاسرپرست اطفال ووکیل مدافع واشخاصی که نظرآنان درتحقیقات مقدماتی جلب‌شده وشهود ومطلعین ونماینده کانون اصلاح وتربیت که‌دادگاه حضور آنان را لازم بداند احضار خواهند شد انتشار جریان دادگاه بوسیله مطبوعات یارادیو یافیلم برداری یاعکس برداری‌و یاافشای هویت ومشخصات متهم بکلی ممنوع ومتخلفین بجزای نقدی از ۵۰۰۰ تا

۵۰۰۰۰ ریال محکوم خواهند شد .

مادهٔ۱۰ـ درصورتیکه مصلحت طفل مقتضی باشد ممکن است رسیدگی در تمام‌مدت دادرسی‌یادرقسمتی‌ازآن درغیاب او بعمل‌آید ورأی دادگاه درهرصورت حضوری محسوب میشود .

مادهٔ۱۱ـ هرگاه اتهام ازدرجه جنایت باشد دادگاه بسرپرست‌قانونی‌طفل اعلام مینماید که‌وکیلی برای‌او تعیین نموده و یاشخصاً برای دفاع در دادگاه حاضرنشود هرگاه سرپرست اقدام به‌تعیین وکیل ننماید وشخصاً نیز درداد گاه حاضر نشود چنانچه دادگاه مداخله‌وکیل‌راضروری تشخیص‌دهد وکیل تسخیری برای طفل تعیین‌خواهد نمود .

در امور جنحه وخلاف فقطسرپرست میتواننددردادگاه حاضر شده و از او دفاع نماید .

مادهٔ۱۲ـ دادگاه‌اطفال بداد خواست مدعی خصوصی طبق مقررات قانونی رسیدگی کرده وحکم صادر مینماید در موقع رسیدگی حضور طفل در دادگاه ضروری نیست .

مادهٔ۱۳ـ درصورتیکه یك یا چند طفل بشرکت اشخاص دیگر مرتکب جرم شده یا در ارتکاب جرم معاونت کرده باشند فقط بجرائم اطفال در دادگاه اطفال‌رسیدگی خواهد شد .

مادهٔ۱۴ـ درمورد مادهٔ قبل مدعی خصوصی برای مطالبه ضرروزیان خود فقط میتواند بدادگاه مدنی مراجعه نماید .

مادهٔ۱۵ـ تصمیمات دادگاه اطفال درمورد بند یك ماده ۱۷ و بندیك و دو ماده ۱۸ قطعی است ودرمورد بند ۲ ماده ۱۷ وبند ۳ ماده ۱۸ فقط قابل پژوهش است ودرمورد بند ٤ ماده ۱۸ قابل پژوهش و فرجام است وتقاضای پژوهش یا

فرجام ظرف مدت ده روز پس از ابلاغ حکم ازطرف سرپرست قانونی طفل یا دادستان بعمل خواهد آمد.

مادهٔ ۱۶ـ رسیدگی بجرائم اطفال تابع قانون آئین دادرسی نیست.

فصل سوم ـ تصمیمات

مادهٔ ۱۷ـ در مورد اطفالیکه سن آنان بیش از ۶ سال تمام و تا ۱۲ سال تمام است در صورتیکه مرتکب جرمی شوند برحسب مورد تصمیمات زیر اتخاذ خواهد شد:

۱ـ تسلیم باولیاء یاسرپرست بااخذ تعهد بتأدیب و تربیت و مواظبت در حسن اخلاق طفل.

۲ ـ اعزام طفل بکانون اصلاح وتربیت بمنظور تأدیب وتربیت برای مدت از یکماه تا ۶ ماه (در مواردیکه بجهتی ازجهات ولی یاسرپرست صلاحیت ندارد ویا الزام او بتأدیب وتربیت ومواظبت در حسن اخلاق طفل ممکن نباشد).

مادهٔ ۱۸ ـ در مورد اطفالی که بیش از ۱۲ سال تمام و تا ۱۸ سال تمام دارند هرگاه مرتکب جرمی شوند برحسب مورد تصمیمات زیر اتخاذ خواهد گردید:

۱ـ تسلیم باولیاء یاسرپرست بااخذ تعهد بتأدیب وتربیت و مواظبت درحسن اخلاق طفل.

۲ـ سرزنش و نصیحت بوسیله قاضی دادگاه.

۳ـ اعزام بکانون اصلاح وتربیت از سه‌ماه تایکسال.

۴ـ اعزام بزندان کانون اصلاح وتربیت در مورد اطفالیکه سن آنان بیش از پانزده سال تمام است از ششماه تاپنجسال.

تبصره ـ تصمیم اخیر درموردی اتخاذ میشود که طفل مرتکب جنایتی گردیده باشد ـ حنانچه مجازات آن جنایت اعدام یا حبس مؤبد باشد مدت زندان کمتر از دوسال نخواهد بود.

مادهٔ۱۹ ـ در جریان تحقیقات مقدماتی بتشخیص دادگـاه مخصوص اطفال ممکنست طفل بقسمت نگاهداری‌موقت کانون اصلاح و تربیت اعزام گردد یابه‌ولی یا سرپرست اوتسلیم‌شود باالتزام باینکه‌هروقت‌دادگاه اطفال اورا خواست‌معرفی نماید درصورت عدم معرفی وجه‌التزام را بپردازد .

ماده ۲۰ ـ در مورد جنایاتیکه مجازات آن اعدام یاحبس مؤبد است طفل در قسمت‌نگاهداری موقت توقیف خواهد شد کیفیت توقیف در آئین‌نامه وزارت دادگستری معین خواهد شد .

مادهٔ ۲۱ ـ دادگاه اطفال برحسب گزارش‌هائیکه از وضع اطفال وتعلیم و تربیت آنها از طرف کانون اصلاح‌وتربیت‌میرسد میتواند در تصمیمات قطعی سابق یکبار تجدید نظرنماید باین طریق که مدتهای مذکور را یك‌ربع تخفیف دهد و در مورد تصمیمات دایر باعزام طفل بکانون اصلاح وتربیت میتواند تصمیم مزبور را بتصمیم‌مبنی برتسلیم‌طفل بسرپرست قانونی او تبدیل نماید ورأی دادگاه‌اطفال در این باب‌قطعی‌است .

تبصره ـ درمورداطفالیکه‌بیش از ۱۲سال‌تمام‌دارند تبدیل تصمیم درصورتی ممکن‌است که‌طفل لااقل یك‌ثلث‌از مدت‌مذکوردرحکم را درکانون‌اصلاح‌وترتیب توقف کرده باشد .

فصل‌چهارم ـ کانون‌اصلاح و تربیت

مادهٔ ۲۲ ـ در مقر هردادگاه اطفال وزارت دادگستری یك کانون اصلاح و تربیت برای اجراء این‌قانون تأسیس مینماید .

تبصره ـ درنقاطیکه‌دارالتأدیب‌تأسیس شده مؤسسه مزبورطبق مقررات‌این قانون بکانون اصلاح وتربیت تبدیل خواهدشد .

مادۀ ۲۳ـ کانون اصلاح و تربیت شامل سه‌قسمت خواهد بود :

اول ـ قسمت نگاهداری موقت.

دوم ـ قسمت اصلاح و تربیت .

سوم ـ زندان .

اطفالیکه هنوز درباره آنان از طرف دادگاه تصمیمی اتخاذ نشده بقسمت اول اعزام خواهند گردید و اطفالیکه درمورد آنان تصمیم اعزام بکانون اصلاح و تربیت اتخاذ شود برحسب مورد بقسمت دوم یا سوم اعزام خواهند گردید و در هر قسمت محل نگاهداری دختران از محل پسران مجزی خواهد بود .

تبصره ـ اطفالیکه طبق این ماده بیکی از قسمتهای مذکور اعزام گردیده و بسن پانزده سال تمام رسیده‌اند اعم از اینکه تصمیمی از طرف دادگاه درباره آنها اتخاذ شده باشد یا خیر در قسمتی از کانون که برای این منظور تشخیص داده خواهد شد نگاهداری میشود .

مادۀ ۲۴ ـ طرز تشکیل کانون اصلاح و تربیت و کیفیت اصلاح و تربیت طفل در هر یك از قسمتهای کانون مزبور طبق آئین‌نامه وزارت دادگستری خواهد بود و به اطفال باید برحسب استعداد درمدت محکومیت آنها حرفه‌ای آموخته‌شود.

مادۀ ۲۵ ـ قاضی اطفال لااقل هرسه‌ماه یکمرتبه شخصاً از کانون اصلاح و تربیت بازدید ونسبت به‌امور وطرز تعلیم و تربیت و پیشرفت اخلاقی آنها رسیدگی خواهد کرد .

مادۀ ۲۶ ـ در مواردیکه رفتار و اخلاق طفل موجب فساد اخلاق اطفال دیگر میشود طفل مزبور بدستور دادگاه اطفال بقسمت زندان انتقال خواهد یافت و پس از اصلاح اخلاق و رفتارش دادگاه مجدداً دستور انتقال اورا بقسمت اصلاح و تربیت برای بقیه مدت خواهد داد .

مادهٔ ۲۷ - برای اجراء مقررات این‌قانون وزارت دادگستری‌مجازاست از محل وجوه اموال بلا صاحب و بلاوارث ویاوجوهیکه اداره اوقاف برای این امر تخصیص میدهد استفاده نماید .

مادهٔ ۲۸ - ازتاریخ اجرای‌این‌قانون‌دارالتأدیب‌های‌موجوددر مملکت‌باتمام لوازم آن‌دراختیار وزارت دادگستری قرارخواهد گرفت .

فصل پنجم ـ موارد متفرقه

مادهٔ ۲۹ ـ آئین‌نامه‌های مذکور دراین‌قانون راوزارت دادگستری‌تهیه و بموقع اجرا خواهد گذاشت .

مادهٔ ۳۰ ـ این قانون پس‌ازتصویب‌آئین‌نامه‌های مربوطه قابل‌اجراخواهد بود .

مادهٔ ۳۱ ـ درنقاطیکه کانون اصلاح و تربیت تشکیل میگردد مواد٣٤و٣٥ و ٣٦ و٣٧ قانون کیفرعمومی لغو میشود .

مادهٔ ۳۲ ـ کسانیکه اشخاص کمتراز ۱۸سال تمام را بارتکاب جرم تحریك نمایند به مجازاتی که درقانون کیفرعمومی برای مجرم اصلی مقرراست محکوم میشوند .

مادهٔ ۳۳ ـ وزارت دادگستری مأمور اجراءِ این قانون‌است .

قانون فوق که مشتمل بر سی و سه ماده وده تبصره است‌در جلسه پنجشنبه بیست وهفتم آبانماه یکهزاروسیصدوسی‌وهشت بتصویب مجلس شورای‌ملی‌رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۸/۹/۱۰ بتصویب مجلس سنا رسیده است .

قانون راجع به‌اجازه تهیه‌وسایل مبارزه با قاچاق و تشویق‌مخبرین و کاشفین

مصوب ١٦ آذرماه ١٣٣٨

مادهٔ‌اول - بوزارت گمرکات‌وانحصارات‌اجازه داده‌میشودازتاریخ‌اول‌بهمن‌ماه ١٣٣٦ تاآخر دیماه ١٣٣٨ کلیه سی‌درصد سهم‌دولت را ازبابت جرائم گمرکی و ماحصل فروش کالاهای قاچاق وصورت مجلسهائیکه درمدت مزبور واریزمیشوددر حساب مخصوصی نگاهداری وازمحل‌عوایدمزبوربارعایت‌مقررات محاسبات‌عمومی اقدام بخرید وسایط نقلیه دریائی و زمینی و هوائی و وسایل استخبار وسایرلوازم مبارزه باقاچاق بنماید .

تبصرهٔ ١ - خرید وسائط نقلیه زمینی و بحری و هوائی و وسائل استخبار کهنه و مستعمل ممنوع‌است .

تبصرهٔ ٢ - سهم دولت ازبابت کالاهائیکه درمدت مذکور در فوق‌ضبط ولی تصفیه وواریز ماحصل فروش کالا وجرائم مأخوذه آنها منجر ببعد از دیماه ١٣٣٨ گردد مشمول ماده فوق خواهدبود .

تبصرهٔ ٣ - وزارت گمرکات‌وانحصارات مکلف‌است پس‌از خرید لوازم مورد احتیاج وتحویل گرفتن آن‌صورتحساب در آمدوهزینه‌مورد این‌قانون را بااسناد مربوطه بوزارت‌دارائی‌تسلیم‌ودرصورتیکه مازادی باقی‌بماند بحساب‌درآمدمتفرقه گمرکی تحویل‌خزانه‌داری کل بنماید .

تبصرهٔ ۴ - مازاد درآمدهای مربوط بلایحه شمارهٔ ٣٦٣٧٤-١٣٣١/١١/١١ وقانون‌مصوب هشتم آذرماه١٣٣٥ طبق این مـاده قابل‌تعهد و مصرف بوده وحساب آن بایدطبق تبصرهٔ٣ این‌ماده بوزارت دارائی تسلیم گردد.

مادهٔ دوم - اداره کل گمرك مجاز است پس از تنظیم صورت مجلس قطعی و ضبط کالای قاچاق $\frac{1}{4}$ سهم کاشفین درمرز را برسم علی‌الحساب بمسئولیت خود پرداخت وموقع واریز سهم کاشفین کسر ومستهلك نماید.

تبصرهٔ ۱ - پرداختهای مزبور باعتبار ماحصل فروش کالای ضبطی و جرائم متعلقه درهر مورد ازمحل ذخیره قاچاق ویا تنخواه گردانی که وزارت دارائی باختیار اداره کل گمرك خواهد گذاشت بعمل میآید.

تبصرهٔ ۲ - وزارت دارائی مکلف است تنخواه گردان متناسبی جهت تأمین منظور فوق بنابدرخواست اداره کل گمرك باختیاراداره نامبرده بگذارد .

تبصرهٔ ۳ - چنانچه بحکم قطعی دادگاه جرائم وصولی قابل استرداد تشخیص داده‌شود ادارهٔ کل گمرك وجوه‌پرداختی برسم علی‌الحساب راازدریافت کنندگان استرداد خواهد نمود.

مادهٔ سوم - وزارتخانه‌های دارائی و گمرکات‌وانحصارات مأمور اجرای این قانون‌میباشند.

قانون فوق که مشتمل برسه‌ماده وهفت‌تبصره است پس ازتصویب مجلس‌سنا در جلسه سه‌شنبه‌شانزدهم آذرماه یکهزاروسیصدوسی‌وهشت بتصویب‌مجلس‌شورای ملی رسید. نایب رئیس مجلس‌شورای‌ملی - عماد تربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۸/۹/۱۰ بتصویب مجلس سنا رسیده است

لایحه مربوط بمنع احتکار قند و شکر که در کمیسیون مشترك اقتصاد مجلسین رد شده است

مورخ ۵ دیماه ۱۳۳۸

مادهٔ اول - کالای قندوشکر از کالاهای ضروری تشخیص میشود .

مادهٔ دوم - هر کس کالای مزبوررا مازاد برمصرف سه‌ماه خود وخانواده‌اش وهمچنین کسانی که بمنظورفروش کالارا ازدولت دریافت کنند و زائد بر یکماه نگاهداری نمایند عمل آنها احتکار محسوب وکالا بلاعوض ضبط خواهد شد.

مادهٔ سوم - کلیه بازرگانان مکلفند ازتاریخ آگهی اداره قندوشکر درمرکز وادارات دارائی درشهرستانها منتهی درظرف سه‌روز صورت موجودی قند و شکر خود را کتباً باتعیین مشخصات آن بادارات مزبور تسلیم ورسید دریافت نمایند.

مادهٔ چهارم - مقررات کلیه قوانین منع احتکار در قسمتی که با این مواد مغایرت دارد ملغی است.

مادهٔ پنجم - بازرس ها ومأمورین مربوط دولت موظفند دربازرسی مراقبت کامل بعمل آورند و گزارش آنان ملاك عمل خواهد بود مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.

مادهٔ ششم - باشخاصی که مأمورین مربوطه را کتباً از وجود قند و شکر احتکار شده (موضوع ماده دوم این لایحه قانونی) مطلع نمایند پس از کشف و ضبط کالامعادل صدی ده کالای ضبط شده به‌بهای دولتی بعنوان حق‌الکشف پرداخته خواهد شد.

مواد ششگانه‌مذکور بالا که‌از طرف کمیسیون‌مشترك اقتصاد مجلسین‌ردشده بود پس ازتصویب ردآن ازطرف مجلس سنا درجلسه یکشنبه پنجم دیماه‌یکهزار وسیصد وسی‌وهشت نیزمورد تصویب مجلس شورای‌ملی قرار گرفت.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

مورخ ۱۳۳٤/۱۱/۲۱ مجلس سنا

لایحه راجع به‌تشکیل اداره دعاوی وزارت‌دارائی که در کمیسیونهای مشترك مجلسین ردشده است

مورخ ۵ دیماه ۱۳۳۸

مادهٔ ۱ – برای تعقیب ودفاع‌از کلیه دعاوی بر له‌وعلیه‌وزارت‌دارائی‌وادارات وبنگاههای وابسته‌بآن وزارتخانه که درمحاکم‌عمومی طرح ونیز کلیه‌دعاوی که بعداً بر له‌وعلیه‌وزارت‌دارائی درمحاکم ازطرف اشخاص طرح ویا طرح‌آن‌ازطرف وزارت دارائی لازم تشخیص داده‌شود اداره‌ای بنام اداره دعاوی تشکیل‌میشود.

مادهٔ۲– ازتاریخ تشکیل این اداره دفاع وتعقیب کلیه دعاوی مشروحه در ماده اول از وظایف اداره مزبور خواهد بود .

مادهٔ۳ - اداره دعاوی تشکیل‌میشود ازیك رئیس وبقدر لزوم‌نماینده‌قضائی.

مادهٔ۴ – رئیس و نمایندگان قضائی اداره دعاوی وکیل و نماینده وزارت دارائی در دادگاهها میباشند ودادگاهها آنان را باین سمت خواهند پذیرفت .

تبصره – دردعاوی که اداره دعاوی محکوم‌له میشود حق مطالبه خسارت ازمحکوم علیه رابرطبق آئین‌نامه قانون وکالت دارد .

مادهٔ۵ – ترتیب تشکیل اداره دعاوی وطرز کار و شرائط انتخاب رئیس و نمایندگان قضائی‌آن اداره بـرطبق آئین نامه‌ای خواهد بود که‌بتصویب‌وزیر دارائی برسد .

مادهٔ۶ – وزارت دارائی‌ووزارت دادگستری‌مأمور اجرای این قانون‌است.

مواد ششگانه مذکور بالا که از طرف کمیسیون دادگستری مشترك مجلسین رد شده بودپس از تصویب ردآن ازطرف مجلس سنـا در جلسه یکشنبه

پنجم دیماه یکهزارو سیصد وسی وهشت نیز مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

مورخ ۱۳ر۳ر۱۳۳٤ مجلس سنا

رد تبصره الحاقی بماده ۲۵مکرر قانون ثبت اسنادو املاك

مورخ ٥ دیماه ۱۳۳۸

تبصرهٔ ۳ـ درمورد املاکی که مالك خاص ندارد ومورد تقاضای ثبت‌افراد قرار گرفته است مانند اراضی وجبال موات ومباحه وجنگلهای عمومی وهمچنین درمورد معادن طبقه دوم وسوم مذکوره در ماده اول قانون معادن مصوب۱٦بهمن ۱۳۱۷وجود دعوی بهرعنوان‌بین اشخاص در مراجع دادگستری مانع ازرسیدگی واظهار نظر شورایعالی ثبت نیست وشوری مکلف است درهر حال با رعایت این تبصره وسایر قوانین ومقررات نظر خودرا در باره صحت یا بطلان تقاضای ثبت اظهار دارد .

اداره کل ثبت میتواند ازشوری تقاضا کند پرونده‌هائی‌را که قبل ازتاریخ تصویب این تبصره بعلت طرح دعوی در مراجع دادگستری قابل طرح در شورا تشخیص نشده است مجدداً طرح وبرطبق این تبصره درباره آنها اظهارنظرنماید.

وزارت دادگستری مأمور اجرای این تبصره است .

تبصره مذکوره‌بالا درتاریخ‌پنجم‌دیماه ۱۳۳۳ ازطرف کمیسیون‌دادگستری

مشترك مجلسین ردشده بود پس از تصویب رد آن ازطرف مجلس سنادر جلسه یکشنبه پنجم دیماه یکهزار و سیصدوسی و هشت نیز مورد تصویب مجلس شورای ملی قرار گرفت .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

مورخ ۳۰ر۲ر۱۳۳٤ مجلس سنا

قانون مربوط به تشدید مجازات سرقت مسلحانه

مصوب ٥ دیماه ۱۳۳۸

مادهٔ واحده ـ هرگاه دو یا چند نفر با اجتماع و مواضعه قبلی ببانکها یا صرافیها یا جواهرفروشیها و بطور کلی بهرمحلیکه در آن وجوه نقد یا اوراق بهادار یا سایر اشیاء قیمتی معمولا وجود دارد بقصد سرقت و ربودن اموال مسلحانه حمله ببرند (هرچند یکنفر از آنها مسلح باشد) هریك از مرتکبین درصورت وقوع سرقت یا ربودن مال بحبس ابد با اعمال شاقه و درصورت وقوع قتل باعدام محکوم خواهد شد و درصورتیکه سرقت یا ربودن مال یا قتل واقع نشده باشد هرگاه اراده مرتکبین در آن تأثیر نداشته مجازات هریك از مرتکبین حبس موقت با اعمال شاقه ازده تا پانزده سال و اگر اراده مرتکبین در آن تأثیر داشته مجازات آنان حبس مجرد از دو تا پنجسال خواهد بود . ودرصورت اجراء مادهٔ ٤٤ قانون کیفر عمومی بیش از یك درجه تخفیف جایز نیست .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است درجلسه یکشنبه پنجم دیماه یکهزار و سیصدوسی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۰/۲۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع باجازه اجراء لوایح پیشنهادی وزیر فعلی دادگستری پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری مجلسین

مصوب ۷ بهمن ماه ۱۳۳۸

مادهٔ واحده ـ مجلسین اجازه میدهند لوایحی که وزیر فعلی دادگستری برای اصلاح یا تکمیل قوانین یا سازمانهای دادگستری و ثبت اسناد و املاک بمجلسین تقدیم نموده یا از تاریخ تصویب این قانون تا یکسال تقدیم نماید پس از تصویب کمیسیون مشترک قوانین دادگستری بموقع اجرا گذاشته شود.

دولت مکلف است لوایحی را که بترتیب مذکور بتصویب رسیده پس از یکسال آزمایش عیناً و یا با اصلاحاتیکه ضمن عمل لازم بنظر برسد برای تصویب قطعی بمجلسین تقدیم نماید مادام که مصوبات کمیسیون مشترک قوانین دادگستری بتصویب قطعی نرسیده است لازم‌الاجراء خواهد بود برای تشکیل کمیسیون مزبور اکثریت بیش از نصف عدهٔ اعضاء کمیسیون دادگستری مجلسین حاضر در مرکز کافی خواهد بود.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است پس از تصویب مجلس سنا در جلسهٔ پنجشنبه هفتم بهمن ماه یکهزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۹/۱۰ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع باجازه ضبط اموال متجاسرین آذربایجان و کردستان و تصفیه مطالبات و خسارات اشخاص

مصوب ۳۰ فروردین ۱۳۳۹

مادهٔ واحده ـ کلیه وجوه نقد و اموال منقول و غیر منقول متجاسرین

آذربایجان و کردستان و احزاب غیرقانونی دموکرات آذربایجان و کومله کردستان که در تصرف دولت است بملکیت دولت شناخته میشود و بدولت اجازه داده میشود مطالبات وخسارات مورد ادعای دولت و اشخاص ومؤسسات غیر دولتی را از متجاسرین که تا آخر اسفند ۳۳ کتباً بوزارت دارائی اعلام شده بوسیله کمیسیونی مرکب از دادستان استان وپیشکار دارائی مورد رسیدگی قرارداده‌مبلغ مورد تصدیق را به‌هیئت وزیران گزارش دهد که پس از تصویب با اخذ سند ترك دعوی بذیحق‌پرداخت شود.

تبصرهـ پرداخت مطالبات مردم مقدم بر دولت میباشد. وزارت دارائی و دادگستری‌مأمور اجرای این قانون است.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و یك تبصره است در جلسه سه شنبه سی‌ام فروردین‌ماه یکهزارو سیصدوسی ونه‌بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید است.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/٤ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بطرز رسیدگی بجرائم عمومی‌افسران وافراد وکارمندان ارتش وژاندارمری کل‌کشور

مصوب ٤ اردیبهشت ماه ۱۳۳۹

مادهٔ واحده ـ رسیدگی‌بجرائم‌عمومی‌افسران و افراد و کارمندان‌نیروهای مسلح شاهنشاهی در دادگاههای عمومی بعمل میآیدمگر اینکه بزه بسبب‌خدمت یا درحین خدمت و بسبب آن روی‌داده ویا بموجب قانون دادرسی و کیفر ارتش وسایر قوانین مخصوص رسیدگی بآن در صلاحیت دادگاه نظامی باشد.

تبصرهٔ ۱ ـ افسران و افراد وکارمندان ژاندارمری و شهربانی کل کشوراز حیث صلاحیت محاکم در حکم افسران و افراد و کارمندان نیرو های مسلح شاهنشاهی هستند.

تبصرهٔ ۲ - کلیهٔ پرونده‌هائیکه در تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون بحکم قطعی منتهی نگردیده است در مرجعی رسیدگی خواهد شد که طبق این قانون صلاحیت رسیدگی داشته باشد.

تبصرهٔ ۳ - از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون مادهٔ واحده مصوب آبان ماه ۱۳۲۲ وسایر قوانینی که با مقررات این قانون مغایرت دارد ملغی است.

تبصرهٔ ۴ - وزارتخانه های جنگ و دادگستری مأمور اجراءِ این قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل برمادهٔ واحده و چهار تبصره است در جلسه یکشنبه چهارم اردیبهشت ماه یکهزاروسیصد وسی‌ونه بتصویب مجلس شورایملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۲ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع باعطاءِ اختیار به‌افسران‌شهربانی‌کل برای وصول جرائم رانندگی

مصوب سوم خردادماه ۱۳۳۹

مادهٔ۱ - درشهرهائیکه از طرف ادارهٔ کل شهربانی با موافقت وزارت کشور معین وآگهی شود به افسران شهربانی کل که باین منظور تعیین شده‌باشنداجازه داده میشود که متخلفین از آئین نامه راهنمائی ورانندگی را در محل و در حین مشاهدهٔ تخلف متوقف کرده فوراً از آنان جریمه نقدی که برحسب مورد پنجاه یا ۱۰۰ یا ۲۰۰ ریال خواهد بود با تسلیم قبض رسید تمبر دار دریافت نمایند درصورتیکه متخلف بعلت همراه نداشتن وجه قادر بتأدیه جریمه نباشد ویا بعلت دیگری دریافت جریمه درحین تخلف و در محل مشاهدهٔ آن مقدور نباشد افسر

مأمور اخطاریه‌ای‌بمتخلف تسلیم یابوسیله نقلیه الصاق مینماید.

در اینصورت متخلف باید ظرف ۵روز ازروز اخطار جریمه‌مقرر رابیکی‌از صندوق‌های راهنمائی و رانندگی شهربانی ارسال ورسید دریافت‌دارد .

شخصیکه بنظر افسر شهربانی معترض‌باشد برای رسیدگی ظرف ۲۴ ساعت از طرف دادگاه بدادگاه خلاف احضار میشود و در صورت حضور یا وارد نبودن اعتراض و ثبوت تخلف دادگاه اورا بتأدیه جریمه ازپانصد ریال تا دو هزار ریال محکوم خواهد کرد .

تبصرهٔ ۱ــ متخلفی که درموعدمقرر جریمه‌راتأدیه‌ننماید معترض محسوب وبا اوطبق قسمت اخیرمادهٔ ۱ رفتارخواهد شد .

تبصرهٔ ۲ ــ کلیه رانندگان مکلفند درحین رانندگی پروانه رانندگی با عکس خود راکه بآن ملصق باشد همراه داشته باشند ودرغیراینصورت مأمورین شهربانی مجازند متخلف را بدادگاه اعزام نمایند .

تبصرهٔ ۳ ــ رانندگانی که ظرف یکسال۳دفعه باتهام جرائم خلافی‌مربوط بامور رانندگی در دادگاه محکوم شده باشند وجرائم مزبورمطابق آئینامه امور خلافی رانندگی درگواهینامه رانندگان آنها ثبت شده باشد مدت ۶ ماه از حق رانندگی محروم خواهند بود ودرصورتیکه تخلف راننده سه باردیگر بشرح‌فوق دریکسال تکرار شود متخلف مدت یکسال ازحق رانندگی محروم خواهد شد و چنانچه رانندگانی که گواهینامه آنها از طرف افسران شهربانی بعلت سرعت یا سبقت غیرمجاز یا تجاوز بچپ ضبط شده باشد و پس از صدور حکم محرومیت از رانندگی‌مبادرت‌بر انندگی نمایند درحکم اشخاصی خواهند بود که بدون پروانه رانندگی نموده‌اند .

تبصرهٔ ۴ ــ رسیدی که‌ازطرف‌افسران شهربانی در موقع ضبط گواهی نامه

داده میشود تا مدت پنج روز از تاریخ تسلیم درحکم گواهی‌نامه رانندگی محسوب میشود .

مادهٔ ۲ ـ آئین‌نامه اجرای این قانون‌را وزارت دادگستری و کشور تهیه وپس ازتصویب هیئت وزیران قابل اجرا خواهد بود .

مادهٔ ۳ ـ این قانون درهرشهر ده روز بعد از نشرآگهی مذکور در قسمت اول مادهٔ ۱ دریك روزنامه کثیرالانتشار بموقع اجرا گذاشته خواهد شد .

مادهٔ ۴ ـ عوائدحاصله ازجرائم‌مربوط به تخلفات امورراهنمائی‌ورانندگی وهمچنین عواید حاصله‌ازجرائمی که افسران‌پلیس طبق این قانون‌وصول‌مینمایند بحساب مخصوصی دروزارت‌دارائی تمرکزداده میشود ودراختیارشهربانی هرمحل خواهد بود که‌وجوه وصولی مزبورطبق مقررات مالی بمصرف امورفنی‌وراهنمائی مربوط بحسن انتظام امور رانندگی از قبیل نصب چراغهای راهنما و خط کشی خیابانهاوهمچنین‌تکمیل کادراستخدامی‌درحدودقوانین‌استخدامی‌درهمان‌محل‌برسد

مادهٔ ۵ ـوزارتخانه‌های کشورودادگستری‌ودارائی‌مأموراجرای‌این قانون‌میباشند

قانون فوق که مشتمل برپنج ماده وچهار تبصره است درجلسه سه شنبه سوم خرداد ماه یکهزار وسیصد وسی ونه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

ممانون بالادر جلسه ۱۳۳۹/۳/۱۶ بتصویب مجلس‌سنا رسیده است

قانون مربوط باصلاحات ارضی

مصوب ۲۴ اسفند ماه ۱۳۳۸

فصل اول ـ تعاریف :

مادهٔ اول ـ اصطلاحاتیکه‌دراین‌قانون‌بکاربرده‌شده‌ازنظراجرای‌این قانون بشرح زیرتعریف میشود :

۱ـ کشاورزی ـ عبارتست از تولید محصول بوسیلهٔ عملیات زراعی وهمچنین دامداری و تولید محصولات حیوانی .

۲ ـ کشاورز ـ کسی است که خود مالك زمین بوده و شخصاً بکشاورزی اشتغال دارد ومنبع اصلی در آمد او از راه کشاورزی تأمین شود .

۳ـ کمك کشاورز ـ کسی است که مالك زمین و عوامل دیگر کشاورزی نیست و در مقابل انجام کار معیین کشاورزی مزد (نقدی یا جنسی) در یافت میکند .

٤ ـ زارع کسی است که مالك زمین نیست و در زمین متعلق به دیگری کشاورزی میکند ومقداری ازمحصول رابصورت نقدی یاجنسی بمالك میدهد .

۵ ـ رئیس خانوار ـ کسی است که متکفل معاش خانوار است .

٦ ـ خانوار ـ عبارت است از زن وشوهر و فرزندانیکه تحت تکفل یاولایت رئیس خانوارهستندواز نظر مقررات این قانون درحکم یك شخص محسوب میشوند .

۷ ـ مالك ـ کسی است که دارای زمین باشد بدون آنکه شخصاً بکشاورزی اشتغال داشته باشد .

۸ـ اشخاص مندرج در این قانون اعم است از اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی .

۹ ـ زمین ـ منظور از زمین (ارض) دراین قانون زمینی است که بتوان آنرا برای یك یاچند نوع ازامور کشاورزی مورد استفاده قراد داد .

الف ـ زمین بائر ـ زمینی است که در آن عملیات زراعی انجام نگرفته باشد .

ب ـ اراضی موات ـ زمینهای بایری است که ملك اشخاص نمیباشد .

پ ـ مرتع ـ زمینی است اعم از کوه ودامنه یازمین مسطح که بطورطبیعی حداقل هرهکتار آن بتواند یکصد کیلو وزن دام زنده را دریك فصل چرا تعلیف نماید و یا باتوجه بعرف محل هیأت اصلاحات ارضی استان مرتع بودن آنرا تأیید نماید .

ت ـ زمین آبی ـ زمینی‌است که زراعت آن‌ازآب دائمی‌رودیااستخریاقنات یا چشمه یا چاه و امثال آن آبیاری میشود .

ث ـ زمین دیم ـ زمینی است که زراعت آن از آب باران یا سیلاب مشروب میشود .

ج ـ بیشه‌یاقلمستان ـ زمینی است که‌درآن‌درختان‌غیر مثمر بوسیله‌اشخاص غرس شده وتعداد درخت درهرهکتار آن از هزار اصله تجاوز نماید .

چ ـ باغ میوه ـ زمینی‌است که‌درآن‌درختان‌میوه‌یامو بوسیله اشخاص غرس ویا پیوند شده باشد وتعداد درخت‌میوه یا مو درهرهکتار آن ازیکصداصله کمتر نباشد و در مورد درختان خرما و زیتون تعداد در هر هکتار از پنجاه اصله کمتر نباشد .

فصل دوم ـ حدود مالکیت

مادهٔ دوم ـ حداکثر مالکیت زمین هر شخص در تمام کشور اعم از قطعات متصل یامجزی‌مجموعاً چهارصدهکتار (آیش وزیر کشت)از اراضی آبی‌ویاهشتصد هکتار (آیش‌وزیر کشت) ازاراضی‌دیم وبایر ویامقداری زمین آبی ودیم ویابایر است که مجموع‌آنها ازحداکثرزمین‌دیم و بایر مجاز تجاوز نکند (هر کتارآبی ـ معادل دو هکتار دیم و بایر محسوب خواهد شد) میباشد و مالك میتواند به میل خود زمین مورد تشخیص خود را بمقدار معین فوق از اراضی متعلق بخود انتخاب نماید .

تبصرهٔ ۱ـ درمورد اراضی که تا تاریخ تقدیم این‌لایحه بمجلس وقف خاص شده است برای هر یك از موقوف علیهم تا میزان مقرر در ماده کماکان بصورت وقف خاص باقی‌خواهد ماند ووجوه‌حاصل از فروش مازاد موقوفات مزبوربانظارت اداره اوقاف اختصاص بخرید مال دیگری داده میشود تاطبق ماده ۹۰ قانون‌مدنی مورد عمل قرار گیرد و در مورد زمینهائیکه پس از تاریخ تقدیم این لایحه وقف خاص میشود مجموع‌سهام موقوف‌علیهم‌نباید ازمیزان مجاز مقرر دراین ماده‌برای یك شخص تجاوز نماید و مقدار زمینی که باین ترتیب وقف خاص میشود از مجموع زمینهائی که بموجب همین مـاده در ملکیت مالك باقی میماند کسر خواهد شد .

تبصرهٔ ۲ـ درمورد اراضی که تا تاریخ تقدیم این‌لایحه بمجلس وقف خاص وعام شده است سهم‌وقف خاص مشمول قسمت اول تبصره یك‌خواهد بود ودر مورد اراضی که پس از تاریخ تقدیم این لایحه وقف‌خاص وعام‌میشود مجموع سهام‌وقف خاص‌مشمول‌قسمت دوم تبصره یك خواهد بود .

تبصرهٔ ۳ـ درمورد موقوفات خاص وظایفی که طبق این قانون بعهدهٔ‌مالك گذارده شده است با متولیان و یا قائم‌مقام قانونی آنان میباشد .

مادهٔ‌سومـ مستثنیات از مادهٔ ۲ بقرار زیر است :

۱ـ اگر مالك یا (مالکین) اراضی سهم‌خود را از زمین‌های یك‌ده یا یك‌مزرعه انتخاب کند که از آب یك یاچند رشته قنات ملکی اویاچاه ملکی او مشروب‌شود کلیه‌زمینهای آن‌ده یامزرعه که‌بطریق فوق مشروب میشود بملکیت اوباقی‌میماند وچنانچه تعهدنمایدآب قنات یـاقنوات خـود را افزایش دهد ویا قنات یـاچاه جدیدی‌احداث نماید ویاقنوات مخروبه‌را دایر کند که درنتیجه اراضی دیم‌وبایر

زائد بر حد نصاب او در آن ده یا مزرعه نیز آبی شود کمیسیون اصلاحات ارضی استان میتواند مقدار اراضی مورد تقاضا را در اختیار او قرار دهد. ولی اگر در ظرف چهار سال از تاریخ واگذاری آب برای کشت آنها تهیه ننماید آن قسمت از اراضی که آب برای آن تهیه نشده بلاعوض بملکیت دولت در میآید چنانچه مالك یا مالکین اراضی سهم خود را از زمینهای یك ده انتخاب کند و آن اراضی توسط سد یا شق آنها ریکه از طرف مالك یا مالکین احداث شده باشد مشروب شود فقط در صورتیکه مخارج دایر نگهداشتن آنها در حدود مخارج حفظ و نگهداری قنوات باشد با تشخیص کمیسیون اصلاحات ارضی استان (مذکور در ماده نهم) مشمول این بند خواهد بود.

۲ ـ باغات میوه و قلمستان که عرصه و اعیانی آنها متعلق بمالك باشد کلا بملکیت مالك باقی خواهد ماند ولی درمورد باغات میوه و قلمستانهائیکه عرصه آنها متعلق بمالك و تمام یا قسمتی از اعیانی آنها متعلق بزارع باشد حد اکثر مالکیت با توجه بمیزان درآمد از طرف هیئت عالی اصلاحات ارضی (مذکور در مادهٔ هشتم) برای هزینه منطقه تعیین خواهد شد ولی در قسمت اخیر بهر حال برای هر شخص جمعاً اعم از قطعات متصل یا مجزا بیش از دویست هکتار نخواهد بود.

۳ ـ مالك میتواند ظرف مدت دوسال پس از تصویب این قانون قسمتی از اراضی (بارعایت حد نصاب ماده ۲) و همچنین باغات و قلمستانهای خود را بیك یا چند نفر از وراث قانونی خود منتقل نماید مشروط براینکه مجموع اراضی و باغات و قلمستانهائیکه باین ترتیب بملکیت وراث در میآید از یك برابر و نیم آنچه که طبق مادهٔ ۲ و بند ۲ اینماده بخود مالك تعلق میگیرد تجاوز ننماید اراضی یا باغات و یا قلمستانهائیکه ظرف یکسال قبل از تقدیم این لایحه بمجلس مالك بملکیت وراث قانونی خود در آورده باشد از میزان فوق کسر خواهد شد و انتقالاتیکه بموجب

این بند داده میشود از لحاظ مالیات مشمول قانون اصلاح قانون مالیات برارث و انتقالات بلاعوض نخواهد بود .

تبصره - منظور ازباغات وقلمستانهای مندرج دراین بند قسمت اخیر بند۲ (باغات وقلمستان‌هائیکه تمام یا قسمتی از اعیانی آن متعلق بزارع است) میباشد که مبدأ مهلت‌دوسال تاریخ‌اعلام‌نظرهیأت عالی اصلاحات‌ارضی‌برای‌تشخیص‌نصاب مالکیت اشخاص در هر منطقه درمورد اینگونه باغات وقلمستانها میباشد .

٤ -ابنیه وتأسیسات واقع در اراضی مشمول این قانون که مربوط به‌کارهای زراعی نیستند از قبیل خانه های شخصی مالك- مدارس- درمانگاهها-قهوه‌خانه ها دکان - کاروانسرا - آسیاب - کارخانه و نظایرآن ومراتع نیز مستثنی است .

٥ - مدارس ومؤسسات علمی میتوانند بهر اندازه زمین که برای مطالعات و عملیات آنها ضروری باشد در مالکیت‌خودداشته باشند تشخیص اینگونه‌مؤسسات وتعیین مقدار زمین مورد لزوم باهیأت عالی اصلاحات ارضی‌خواهد بود .

٦-اراضی که درمدت دوسال‌قبل‌از تقدیم‌این لایحه بمجلس‌حد اقل یکدوره زراعی از طریق زراعت مکانیزه بدون شرکت زارع وبوسیله کمك کشاورزمورد بهره برداری‌واقع‌شده باشد مادامیکه‌باینترتیب مورد بهره برداری‌است‌ازمقررات ماده۲ مستثنی‌است‌چنانچه بهره‌برداری این قبیل اراضی از صورت‌زراعت‌مکانیزه وبوسیله کمك کشاورز خارج شود مشمول مقررات ماده ۲ خواهد بود .

۷ - هیأت‌عالی‌اصلاحات‌ارضی‌میتواند بمالك یامالکینی که بخواهندازتاریخ تصویب‌این قانون ببعداراضی بایر واقع درملك خودرا ازطریق کشاورزی‌مکانیزه وبوسیله کمك کشاورز(بدون شرکت‌زارع) موردبهره برداری قراردهد که بشرح فوق عمل نمایندومادام که این اراضی‌بترتیب فوق مورد بهره‌برداری باشدمشمول مادهٔ ۲ نخواهد بود .

۸ ـ هیئت عالی اصلاحات ارضی میتواند اراضی بایر را که بموجب مقررات این قانون بدولت منتقل میشود طبق آئین نامه مخصوصیکه بتصویب هیئت دولت خواهد رسید با اخذ مبلغ مناسب در اختیار متقاضیان ذیصلاحیت برای عمران بگذارد و متقاضی باید تعهد کند ظرف حداکثر پنجسال مبادرت بعمران این اراضی نموده ودراین مدت لااقل هرسال دریك پنجم ازاراضی مزبورعملیات کشاورزی انجام دهد و چنانچه به تعهد خود عمل نکند نسبت بمقداری که تعهد درآن عمل نشده است قرارداد واگذاری لغو خواهد شد و اگر زراعت آنها بصورت مالك زارع درآید مشمول مقررات مادهٔ ۲ خواهد بود درواگذاری اراضی مالکین مربوطه حق تقدم خواهند داشت .

۹ ـ اراضی املاك آستانه قدس رضوی و مسجد گوهرشاد و آستانه حضرت معصومه و آستانه حضرت عبدالعظیم وشاه چراغ وشاه نعمت‌الله ولی ومدرسه عالی سپهسالار وشیرو خورشید سرخ و سلطان علی شاه گنابادی و مسجد سلطانی تهران وهمچنین املاکی که بمنظور امورخیریه یا عام‌المنفعه یاآموزش وپرورش بمؤسسات خیریه واگذارشده یامیشود (مشروط بر اینکه عام‌المنفعه بودن مقاصدآنها بتصویب هیئت دولت برسد) وهمچنین املاك موقوفه عام که بمصرف امورخیریه وعام‌المنفعه میرسد (مشروط براینکه عام‌المنفعه بودن آنها با رعایت نظر واقف بموجب تصویبنامه هیئت دولت قبول شده یا بشود) وهمچنین املاك پهلوی که طبق برنامه مربوطه تاکنون عمل شده ومیشود .

۱۰ ـ چنانچه مالك اراضی دیم و بایر یا آیش داخل حد نصاب سهم خود را بهزینه خود فاریاب نماید تمام آن اراضی بملکیت اوباقی خواهد ماند .

مادهٔ چهار ـ ازتاریخ تصویب این قانون هرشخصی که ازاراضی خودزائد برآنچه که طبق مواد ۲و۳ این قانون بخود اوتعلق میگیرد ویا حق انتقال بوراث

قانونی خود را دارد بهر عنوان ازعناوین قانونی بدیگری انتقال دهد مکلف است عوارض عمرانی معادل ۵۰ در صد بهای اراضی مورد انتقال را بدولت بپردازد .

سر دفتران اسناد رسمی مکلفند در موقع تنظیم سند عوارض عمرانی مندرج در این ماده را وصول و خلاصه معامله رابه‌اداره کشاورزی استان مربوطه ارسال دارند .

چنانچه نقل وانتقالات‌مشمول این ماده درفاصله بین تاریخ تقدیم‌این‌لایحه بمجلس‌وتصویب‌نهائی‌آن انجام گرفته‌باشد انتقال‌دهنده بایدعوارض عمرانی‌مندرج دراین ماده‌را بدولت‌بپردازد .

تبصرهٔ ۱ ـ چنانچه طبق تشخیص هیئت عالی اصلاحات ارضی انتقال‌دهنده بهای اراضی مورد انتقال را درسند انتقال کمترازبهای واقعی آن ذکر نماید و یا برای عدم پرداخت عوارض عمرانی مقرر در این ماده بهر عنوان در دفاتر اسناد رسمی از اظهار باینکه‌مجموع‌انتقالات‌واقعی‌او بیش ازحدمجاز میباشد خودداری نماید مکلف است دو برابر عوارض واقعی پرداخت نشده‌خود را به دولت بپردازد .

آئین‌نامه مربوطه باجرای‌این ماده راوزارت کشاورزی تهیه وپس‌ازتصویب هیئت دولت بموقع اجرا خواهد گذارد .

تبصرهٔ ۲ ـ ششصدهکتارآبی(دو مقابل‌آن‌دیم)که مالك میتواند به وراث قانونی خود یا دیگری انتقال دهد مشمول عوارض مزبورنخواهد بود .

مادهٔ پنجم ـ چنانچه مالك قبل‌از شروع عمل تقسیم درهر منطقه ازطرف دولت اراضی مازادبرحد نصاب‌خودرا بنرخ‌عادله باتوافق زارعین طبق‌اسناد رسمی با اطلاع نماینده وزارت کشاورزی بزارعینی که درهمان اراضی به کشاورزی

اشتغال دارند و ده نشین باشند انتقال دهد مشمول عـوارض عمرانی مقرر درماده ٤ نخواهدبود .

مادهٔ ششم ــ ازتاریخ اجرای این قانون چنانچه درنتیجه هر گـونه عقد و معامله مجموع اراضی متعلق بهـرشخص از حد اکثرآنچه که طبق مواد ۲ و ۳ این قانون مجاز گردیده تجاوز کند مـازاد برایگان دراختیار دولت برای تقسیم قرارمیگیرد .

فصل سوم ــ اراضی قابل تقسیم ومقررات مربوط به‌آن

مادهٔهفتم ــ زمینهائیکه بنابمقررات این‌قانون تقسیم میشود عبارتست از:

الف ــ زمینهائیکه دراجرای‌مواد ۲و۳ این‌قانون مازاد برحد نصـاب باقی میماند اعم ازاینکه از طرف مالك یـا مالکین نسبت بآن تقاضای ثبت شده یـا نشده باشد .

ب ــ زمینهای موات .

پ ــ کلیه اراضی موات و بایری که درنتیجه اقدامات عمرانی دولت قابل کشت میشوند .

تبصره ــ نسبت به اراضی خالصه طبق قانون تقسیم وفروش خالصجات‌رفتار خواهدشد .

مادهٔ هشتم ــ بمنظورتعیین روش کلی وتهیهٔ آئیننامه های لازم و نظـارت دراجرای وظایفیکه دراین قانون پیش بینی شده هیئتی بنام هیئت عالی اصلاحات ارضی بریـاست نخست وزیر و عضویت وزراءِ دادگستری ــ کشـاورزی ــ کشور ــ دارائی و سه نفر نمایندگان منتخب شورای کشاورزی مرکز که میزان مالکیت زمینهای هریك‌ازآنها درموقع تشکیل هیئت ازحداکثرنصاب مقرردرماده۲ تجاوز نکنند تشکیل میگردد .

تبصرهٔ ۱ - اجرای مصوبات و تصمیمات هیئت عالی اصلاحات ارضی واداره امورمربوط باین‌لایحه‌بعهده یکنفرمدیرعامل که‌باسمت‌معاونت وزارت کشاورزی به‌پیشنهاد هیئت‌عالی وبفرمان ملوکانه منصوب‌میگردد خواهدبود .

تبصرهٔ ۲ - کلیه‌اعتباراتیکه‌برای اجرای اینقانون اختصاص داده میشوددر اختیارهیئت مزبوراست که بنا بتشخیص خود وطبق‌آئیننامه‌ای که بتصویب هیئت دولت‌میرسد توسط‌مدیرعامل بمصرف برساند .

مادهٔ نهم - درهراستان‌یافرمانداری کل کمیسیون‌اصلاحات ارضی‌بریاست استاندار یا فرماندار کل یاقائم‌مقام واوعضویت رئیس کل کشاورزی‌یانماینده‌خاصی که‌ازطرف وزیر کشاورزی تعیین‌میشود ورئیس‌دادگستری‌استان‌یافرمانداری کل یایکنفرقاضی بمعرفی وزیردادگستری ورئیس ادارهٔ ثبت اسناد واملاك استان یا فرمانداری کل یاقائم مقام او و سه نفر بمعرفی شورای کشاورزی مرکزاستان یا فرمانداری کل که مقدار مالکیت‌زمینهای‌هریك ازآنهادرموقع تشکیل کمیسیون ازحداکثر نصاب مقرردر ماده ۲ تجاوز ننماید تشکیل خواهد شد .

سازمان‌وظایف‌وحدودواختیارات ومسئولیت کمیسیون مزبورطبق‌آئیننامه‌ای است که بتصویب‌هیئت عالی اصلاحات ارضی خواهدرسید .

اجرای‌عمل‌تقسیم درهرمنطقه‌وهمچنین حدودهرمنطقه بنابه‌پیشنهادوزارت کشاورزی وتصویب هیئت عالی اصلاحات ارضی تعیین میشود ودرداخل هرمنطقه دهات‌ششدانگی که مالك‌آنها مقیم‌ده‌نباشند درتقسیم‌مقدم خواهدبود .

مادهٔ دهم - در هر منطقه که بموجب مادهٔ نهم عمل تقسیم شروع میگردد مراتب بدواً بوسیله روزنامه کثیرالانتشار محل و سایر وسایل معمول و مناسب محلی آگهی‌وبعلاوه دوبار در روزنامه رسمی کشور و یکی از جراید کثیرالانتشار پایتخت اعلام‌خواهدشد درظرف سه ماه از تاریخ نشرآخرین‌آگهی در روزنامه

رسمی اشخاصیکه میزان اراضی آنها از حد نصاب مقرر در ماده ۲ تجاوز نماید موظفند در اظهارنامهٔ چاپی که از طرف وزارت کشاورزی دردسترس آنها گذارده میشود وضعیت املاك خودرا از حد نصاب و مستثنیات مادهٔ ۳ باقیدمساحت‌تقریبی تنظیم وبانضمام رونوشت مصدق اسناد مالکیت ویا مستند تصرف خود بمقاماتیکه از طرف وزارت کشاورزی تعیین گردیده با اخذ رسید تسلیم نمایندو چنانچه از تسلیم اظهارنامه تا موعد مقرر خودداری ویاعالماً وعامداً برخلاف حقیقت‌مطالبی قید کنند بپرداخت جریمه از ده‌هزارریال تا یکصدهزارریال محکوم خواهندشد و در این قبیل موارد کمیسیون اصلاحات ارضی استان مبادرت بـه تنظیم صورت وضعیت مزبور خواهد کرد.

تبصرهٔ ۱ - در املاك مشاع این وظیفه بعهده هریك از مالکین نسبت بسهم خود میباشد ودر موردصغار و محجورین وظیفه تسلیم اظهار نامه بعهدهٔ سرپرست قانونی آنها است.

تبصرهٔ ۲ - نسبت باملاك متنازع فیها تا تاریخ تقدیم این‌لایحه بمجلس هر یك از اصحاب دعوی مکلفند نسبت بسهم ادعائی خود جداگانه بتنظیم و تسلیم اظهارنامه مذکور دراین ماده اقدام نمایند تسلیم اظهارنامه فوق و اقداماتیکه در اینمورد بعمل میآید دلیل بر مالکیت نخواهدبود و در اینمورد چنانچه تا تاریخ شروع عمل تقسیم در منطقهٔ مربوط رفع‌تنازع‌بعمل نیاید تامیزان مجموع زمینهای موضوع دعوی مشروط باینکه‌برای هریك از اصحاب‌دعوی‌ازحداکثر نصاب مقرر در ماده ۲ تجاوز ننماید منظورنموده وبقیه طبق مقررات این قانون عمل خواهد شد ونسبت باراضی متنازع فیها پس‌از تقدیم این‌لایحه بمجلس‌هریك از اصحاب دعوی مکلف بتسلیم اظهار نامه بشرح فوق خواهد بود. در اینصورت بمیزان سهم هریك از متصرفین مشروط باینکه ازحداکثر نصاب مقرر درمادهٔ ۲

تجاوز ننماید منظور گردیده و نسبت ببقیه نیز طبق مقررات این قانون عمل خواهد شد .

مادهٔ یازدهم ـ در اراضی مشاع چنانچه درظرف ۶ ماه پس از شروع عمل تقسیم در منطقهٔ مربوطه عمل افرادانجام‌نشود کمیسیون‌اصلاحات ارضی‌موافق‌نظر اکثریت ملکی‌مالکین و درصورتیکه ظرف دو ماه بهرنحو اکثریت مزبورحاصل نشود کمیسیون به‌انتخاب خود تا میزان مجموع زمینهای استحقاقی تمام مالکین طبق این قانون از جمع اراضی مشاع مجزی وبقیه را تقسیم‌خواهد کرد .

مادهٔ دوازدهم ـ اراضی مشمول مقررات‌تقسیم این‌قانون که‌در تاریخ تقدیم این لایحه بمجلس در اجاره رسمی‌است مشروط براینکه حداکثر ۵ سال بخاتمه همان اجاره بیشتر نمانده باشد کماکان تا آخر مدت در اجاره باقی خواهد ماند درصورتیکه مدت اجاره ازپنج سال تجاوزنماید نسبت‌ببقیه مدت اجاره ملغی‌وعمل تقسیم انجام خواهد شد .

فصل چهارم ـ ارزیابی و پرداخت بها

مادهٔ سیزدهم ـ در هرمنطقه که دستور تقسیم اراضی صادر شود کمیسیون ارزیابی از طرف کمیسیون اصلاحات ارضی استان تعیین میگردد که‌بهای‌اراضی‌را بنرخ عادله تعیین‌نماید .

مادهٔ چهاردهم ـ بهای ارزیابی شده اراضی طبق مادهٔ ۱۳ باقساط ده ساله‌از طرف دولت پرداخت خواهد شد دولت موظف‌است اعتبار لازم را برای‌اجرای‌این قانون تأمین نماید .

مادهٔ پانزدهم ـ الف ـ نسبت باراضی که قبل از تاریخ تقدیم این لایحه بمجلس مورد معاملات رهنی ویا باحق استرداد بموجب اسنادرسمی واقع گردیده

پس از انقضاء مدت معامله و تعیین مالك قطعی آن طبق مقررات این قانون عمل خواهد شد .

تبصرهـ درصورتیکه شش‌ماه پس‌از انقضای مدت معاملات فوق مالك‌قطعی اراضی مشخص نگردید کمیسیون اصلاحات ارضی استان مکلف‌است بقائم مقامی از طرف داین تقاضای صدور اجرائیه و اقدامات قانونی نماید و اقدام کمیسیون اصلاحات ارضی استان درصدور اجرائیه وتعقیب عملیات اجرائی مشروط بر این است که تمام یاقسمتی ازاراضی مورد معامله مشمول این‌قانون باشد .

ب ـ هر گاه تمام یا قسمتی از زمین مورد تقسیم بعد از تقدیم این لایحه بمجلس دررهن یامعاملات باحق استردادقرار گیرد مالك‌موظف‌است‌درظرف۶ماه ازتاریخ شروع عملیات تقسیم دراین منطقه عین اراضی مرهونه مزبوررا از رهن خارج سازد ودرغیر اینصورت دولت بدهی مالك‌را حداکثر تامیزان بهای اراضی که بموجب مادۀ ۱۳ ارزیابی شده طبق مادۀ۱۴ بداین تعهد پرداخت مینماید .در اینصورت اراضی مزبور بلافاصله آزاد شده محسوب و طبق این قانون عمل میشود .

طلبکار میتواند برای دریافت بقیه طلب خود ازطریق‌قانونی اقدام نمایددر صورتیکه معاملات‌مذکوردربندالف پس‌ازتقدیم این‌لایحه بمجلس تمدیدیاتجدید شود مشمول مقررات بند ب خواهدبود .

مادۀشانزدهم ـ کمیسیون اصلاحات ارضی استان پس‌ازتعیین اراضی‌مورد تقسیم‌هر منطقه طبق این‌قانون تصمیم خود و بهای اراضی ارزیابی شده رابمالکین ذینفع به‌نشانیهائیکه دراظهار نامه‌ذکرشده اطلاع میدهد ونسخه‌ای ازتصمیم‌خود را بوسیله روزنامه‌های محلی والصاق در نقاطیکه لازم باشد نشرمیدهد . مالکین مزبورچنانچه‌اعتراضی‌نسبت‌باراضی‌موردتقسیم‌یابهای‌اراضی‌ارزیابی‌شده‌داشته‌باشند

میتوانند حداکثر ظرف دوماه از تاریخ آگهی اعتراض خودرا بکمیسیون اصلاحات ارضی استان تسلیم نمایند کمیسیون استان پس از رسیدگی نظر خودرا حداکثر ظرف ٦ ماه اعلام و این نظریه درداد گاه شهرستان محل قابل اعتراض است دادگاه شهرستان خارج ازنوبت باین اعتراضات رسیدگی ورأی آن دراینمورد قطعی وغیر قابل پژوهش و فرجام خواهدبود .

تبصره ـ چنانچه پس از اعلام تصمیمات کمیسیون مالك بجهتی از جهات قانونی ممنوع المداخله شود ویا فوت کند دراینصورت هرگاه ظرف مدت ٦ ماه از تاریخ فوت یا پیدا شدن جهتی که موجب منع مداخله شده است وراث متوفی یا نمایندهٔ قانونی مالك معلوم نشود دادستان شهرستان بنمایندگی متوفی یا مالك اقدام لازم را بعمل خواهدآورد .

مادهٔ هفدهم ـ پس از قطعیت تصمیم مراجع مربوطه کمیسیون اصلاحات ارضی استان مالك رابرای انتقال سندبنام دولت (وزارت کشاورزی) و دریافت بها (طبق ـ مقررات اینقانون) کتباً وبوسیلهٔ آگهی درمحل دعوت مینماید .

چنانچه ظرف مدت دوماه از تاریخ آگهی مالك یا نماینده قانونی او حاضر بانتقال و تنظیم سند نباشد مکلف است سالیانه عوارض عمرانی به ترتیب زیر بدولت بپردازد :

الف ـ برای هرهکتار از زمینهای آبی (خواه زراعت بشود یا نشود) ویا باغ ویاقلمستان ۱۵۰۰ ریال .

ب ـ برای هرهکتار از زمینهای دیم (خواه زراعت بشود یا نشود) ۷۵۰ ریال .

پ ـ برای هر هکتار اراضی بایر ۵۰۰ ریال .

تبصره ـ درموارد انتقال اراضی بدولت هر گاه عملیات ثبتی خاتمه یافته ولی سند مالکیت صادر نشده باشد ادارهٔ ثبت پس‌از انجام معامله سند مالکیت‌بنام دولت (وزارت کشاورزی) صادر خواهد نمود .

فصل‌پنجم ـ مقررات مربوط بتقسیم وتحویل اراضی

مادهٔ هیجدهم ـ دولت موظف است اراضی انتقالی را بکسانیکه مشمول دریافت زمین هستند ببهای خریداری شده واگذار وبهای آنرا در ظرف مدت ده سال باقساط متساوی سالیانه دریافت نماید .

مادهٔ نوزدهم ـ زمینهائیکه بنا بمقررات این قانون تقسیم میشود برئیس خانوار انتقال داده میشود ودر واگذاری اراضی از لحاظ تقدم ترتیب زیر رعایت میشود :

الف ـ زارعین هر ده که در همان زمین بزراعت مشغولند و مقیم ده باشند .

ب ـ وراث زارعینی که حداکثر یکسال قبل‌از شروع تقسیم درآن منطقه فوت کرده باشند .

پ ـ کشاورزانیکه کمتر از حد اقل معین شده برای هر منطقه طبق مادهٔ ۲۱ زمین‌دارند .

ت ـ کسانیکه‌دانشکده‌هاودبیرستانهای کشاورزی و دامپزشکی‌ودانشسرای کشاورزی یا دوره‌های حرفه‌ای کشاورزی راکه از طرف دولت برسمیت شناخته شده یابشوند طی نموده ودارای زمین نیستند ویا کمترازحداقل معینه‌برای‌منطقه طبق مادهٔ ۲۱ زمین دارند .

ث ـ کمك کشاورزان مقیم منطقه تقسیم .

ج ـ افرادیکه داوطلب بکار کشاورزی باشند .

تبصرهٔ ۱ ـ در تقسیم زمین بهریك از طبقات مندرج دراین ماده کسانیکه تعداد اولادشان بیشتر است مقدم خواهندبود ودرصورت تساوی‌شرایط قرعه کشی خواهد شد.

تبصرهٔ ۲ ـ اشخاصیکه بیش‌از حداقل معینه‌برای هرمنطقه طبق مادهٔ ۲۱ زمین دارند ومشمولین قانون راجع بمنع مداخله وزراء و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری مصوب۲۲دیماه ۱۳۳۷ مجلسین‌حق گرفتن زمینهای مورد تقسیم ازطرف دولت‌را ندارند مگردرصورت استعفای ازکارخود و اشتغال بکشاورزی و سکونت در ده.

مالکینی که از مقررات بند۷و۸ ماده ۳ قانون‌استفاده مینمایند ازاین‌تبصره مستثنی میباشند.

مادهٔ بیستم ـ اشخاصیکه زمین میگیرند باید تبعهٔ ایران‌بوده وشخصاً و یا بکمك افراد خانواده خود اشتغال بکشاورزی داشته باشند و یا تعهد انجام کار کشاورزی بنمایند.

مادهٔ بیست‌ویکم ـ بهریك ازاشخاصیکه طبق‌مادهٔ ۱۹ حائز شرایطدریافت زمین باشند طبق آئین‌نامه‌ایکه بتصویب هیئت عالی اصلاحات ارضی خواهدرسید بنابمقتضیات‌منطقه وبا درنظر گرفتن نوع‌زراعت‌ـموقعیت‌زمین‌ـجنس‌خاك‌بمیزانیکه برای زندگی یك‌خانوار کشاورز ونیروی کار افراد آن خانوار حتی‌الامکان‌کافی باشد زمین واگذار میگردد حداقل مساحت زمین برای هرخانوار درهرمنطقه‌بنا بپیشنهاد کمیسیون اصلاحات ارضی استان وتصویب هیئت عالی اصلاحات ارضی تعیین خواهد شد.

تبصرهٔ ۱ ـ زمینهای آبی طبق مقررات اینقانون باحقابه مربوطه ازقنات یا رودخانه وغیره بزارع منتقل خواهد شد ومیزان‌حقابه هرزمین‌آبی‌از کل‌منبع

آب مربوط بادرنظر گرفتن آیش طبق عرف محل خواهد بود ودرمورد قنات مالکیت مشاع آن نیز نسبت بسهم حقابه آن زمین بکشاورزتحویل گیرنده زمین انتقال خواهد یافت زمینهای آبی که از رودخانه مشروب میشود مالکیت مشاع مجاری و انهار وحقابه نسبت بزمین مربوطه بکشاورزتحویل گیرنده زمین منتقل خواهد گردید و مراقبت ونگهداری وتعمیرواصلاح کلیه اینقبیل منابع بعهده شرکت تعاونی مربوطه خواهد بود ومادام که شرکت تعاونی تشکیل نشده است وزارت کشاورزی آئین نامه مربوط بحفظ و نگاهداری قنوات را تهیه و بتصویب هیئت عالی اصلاحات ارضی خواهد رسانید .

تبصرهٔ ۲ ـ هرگاه بعضی اززمینهای آبی بمالکیت مالك یا مالکین باقیمانده وقسمتی بزارع یا زارعین طبق مقررات این قانون انتقال یابد وبطورکلی درهرملکی که مشاع باشد اداره امورقنات یا قنوات یا چاه عمیق یا انهار که اراضی مزروعی ازآن مشروب میشود بعهده اکثریت ملکی مالکین است که بامانت ازطرف عموم مالکین آنرا اداره نماید ولی عموم مالکین آن اراضی مزروعی باید مخارج آنرا بنسبت سهم خود بپردازد والا بوسیله بخشدارمحل بتقاضای اکثریت ملکی مالکین با نظارت اداره کشاورزی محل یانماینده وزارت کشاورزی از محصول ملك درسر خرمن وصول میشود .

مادهٔ بیست ودوم ـ اشخاصیکه بموجب این قانون زمین به آنان واگذار میشود چنانچه تمام یا قسمتی اززمین واگذاری را معامله و یا بهرعنوان دیگری ازدست بدهند نمیتوانند مجدداً درخواست زمین نمایند .

فصل ششم ـ مقررات مربوط باراضی تقسیم شده

مادهٔ بیست وسوم ـ آنچه که بنا بمقررات این قانون تقسیم و به اشخاص انتقال داده میشود بنام انتقال گیرنده سند انتقال صادر و بدستور رئیس کمیسیون

اصلاحات ارضی استان بمالك جدید تحویل ومورد انتقال بعنوان وثیقه وصول اقساط در رهن بانك کشاورزی ایران گذارده خواهد شد .

مادهٔ بیست وچهارم ــ هر گونه معاملاتی نسبت باراضی واگذار شده که منجر بتجزیه آن اراضی بقطعات کوچکتر ازحداقل تعیین‌شده برای هر منطقه طبق مادهٔ ۲۱ بشود ممنوع وباطل است وچنانکه کشاورز فوت نماید وورات نتوانند برای اداره ملك توافق کنند میتوانند سهم خودرا بارعایت قسمت اول این ماده بدیگران بفروشند پرداخت بقیه اقساط بعهده خریدارجدید است .

هر کشاورز میتواند تاپنج برابرسهم تقسیم درآن محل را خریداری نماید بشرط آنکه درتمام آن اراضی شخصاً زراعت یا دامداری نموده یا تبدیل بباغ نماید واگر کشاورزی توانائی کار کشاورزی‌را ازدست بدهد میتواندزمین خودرا بکشاورز دیگری با رعایت مفاد این ماده بفروشد ومراتب را باداره کشاورزی استان اطلاع دهد .

تبصره ــ هر گاه زمینهای تقسیم‌شده مصرف دیگری غیراززراعت پیدا نماید که در آمد آن بیش از کشاورزی باشد کمیسیون اصلاحات ارضی استان پس از رسیدگی اجازه تجزیه وفروش آنرا خواهد داد .

فصل هفتم ــ مقررات مالی

مادهٔ بیست وپنجم ــ اعتبار لازم برای اجرای این قانون ازجمله پرداخت اقساط بمالکین اراضی تقسیم شده وهزینه‌های مربوط بسازمان وعملیات اصلاحات ارضی در بودجه کل کشور منظور و در اختیار هیأت عالی اصلاحات ارضی قرار میگیرد .

مادهٔ بیست وششم ــ بانك کشاورزی ایران مکلف است با نظر هیئت عالی اصلاحات ارضی اقساط بدهی کشاورزان‌را بابت بهای زمین وصول وبحساب خزانه واریز نماید .

مادهٔ بیست وهفتم ـ درصورتیکه کشاورزی سه‌قسط ازاقساط سالیانه‌بدهی خودرا بدون عذرموجه بنا به‌تشخیص بانك کشاورزی نپردازد و باصدور اجرائیه ثبتی‌حاضر بپرداخت اقساط مزبور نگرددملك‌درمقابل بقیه بدهی کشاورزبدولت منتقل خواهد گردید ـ اقساطیکه کشاورز بدولت پرداخته‌باشد بابت‌اجرت‌المثل ایام تصرف ملك‌محسوب خواهدشد .

مادهٔ بیست وهشتم ـکلیه وجوه حاصله ازاجرای مواد ٤ و۱۷این‌قانون‌در حساب مخصوصی درخزانه داریکل متمرکزودراختیار هیئت‌عالی‌اصلاحات ارضی گذاده میشودکه بمصرف هزینه‌های اجرائی این قانون برسانند آئین‌نامه طرز پرداخت عوارض عمرانی وجرائم مندرج درمواد ٤ و۱۷ بر اساس‌مقررات‌اجرائی اسناد ثبت شده تنظیم شده و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجــراء گـذاده خواهد شد .

مادهٔ بیست و نهمـ کلیه‌عملیات‌ثبتی مربوط به‌نقل وانتقالات‌طبق این‌قانون که‌یکطرف‌آن‌دولت‌باشداعم ازصدور سندمالکیت ـ اجراءِ و اخطار و غیره‌مجاناً انجام وازپرداخت هرگونه‌حق‌الثبت وعوارض معاف میباشند وهمچنین‌کلیه تقاضا نامه‌ها واظهارنامه‌ها واوراق تعهدات واسنادو مدارك تصرف و تهیه رونوشت‌اسناد هرگونه اوراق دیگر مربوط بنقل‌وانتقالات فوق‌وسیله مقامات رسمی یا صاحبان محاضر مورد اقدام قرار گیرد از پرداخت مالیات وعوارض و حق تمبر معــاف است .

پرداخت حقوقیکه بسردفتران اسنادرسمی وسرمایه خاص مندرج در ماده ۱۳۵قانون ثبت تعلق میگیردبالمناصفه بعهده طرفین معامله خواهد بود .

فصل هشتم ـ مقررات مربوط بکمك‌های فنی وحمایت کشاورزان وزارعین

مادهٔ سی‌ام ـدولت موظف‌است‌ضمن انجام‌عملیات تقسیم اراضی‌درهرمنطقه

سازمان مجهز کشاورزی برای تهیه وتوزیع بذرونهال مرغوب ودامهای اصیل وتأمین تسهیلات لازم دراعطاء اعتبار وامر بازرگانی محصولات کشاورزی وترویج کشاورزی نوین درآن منطقه ایجاد نماید .

مادهٔ سی و یکم ـ دردهاتیکه زمین بین کشاورزان تقسیم میشود درمورد خانه مسکونی وابنیه ازقبیل طویله ـ انباروغیره که درتصرف زارعین است بترتیب زیرعمل میشود :

الف ـ هرگاه عرصه و اعیانی ابنیه مزبور متعلق بمالك باشد عرصه مجاناً بزارع واگذار میشودواعیانی ارزیابی و چنانچه بهای آن ازبیست هزارریال بیشتر باشد مازاد بربیست هزار ریال طبق ماده ۱۸ اززارع دریافت وطبق ماده ۱٤ بمالك پرداخت خواهدشد و کشاورزان میتوانند بنام خود تقاضای صدور سند مالکیت بنمایند و اگراعیانی متعلق بزارع باشدعرصه مجاناً بزارع واگذار خواهد گردید .

ب ـ در مورد مسکن کشاورزانیکه مالك قسمتی اززمین این دهات میشوند طبق بند (الف) این ماده رفتارمیشود وچنانچه مالك بخواهدعرصه واعیانی این ابنیه رابرای خودنگاهدارد مکلف خواهد بود بقدرلزوم بتشخیص کمیسیون اصلاحات ارضی استان ، اراضی مجاور قسمت مسکونی ده برای ایجاد ساختمان ببهائی که از طرف کمیسیون ارزیابی معین میشود در اختیار کشاورز بگذارد و معادل هزینه ایجاد اعیانی مشابه باآنچه قبلا متعلق به کشاورز بوده باو بپردازد.

تبصره ـ دردهاتیکه مشمول مقررات انتقال وتقسیم نیستند ویاقسمتی ازآن مشمول وقسمت دیگر درمالکیت مالك باقی میماند مالك موظف است زمین مورد لزوم را بتشخیص کمیسیون اصلاحات ارضی استان برای ساختن مسکن و محل نگاهداری دام وانبار محصول بامحوطه مربوطه ویاخانه مناسب دراختیارزارع ملك

خود بطور مجانی بگذارد .

مادهٔ سی‌ودومـ امورمشترك کشاورزی‌زمینهای‌تقسیم‌شده ازقبیل نگهداری قنوات و انهار و استفاده از ماشین آلات عملیات دفع آفات نباتی و حیوانی و حفاظت‌وبهره‌برداری ده‌وامثال‌آن(باستثنای آنچه مشمول تبصره ۲ماده۲۱میباشد) بوسیله شرکتهای تعاونی انجام خواهدشدو اشخاصیکه زمین بآنهاوا گذارمیشود درصورتیکه عضوشرکت تعاونی‌منطقه‌خود نباشند شرکت‌ازطرف آنهامخارج‌لازم را برای‌انجام‌امورمشترك کشاورزی‌طبق آئین‌نامه‌ایکه‌بتصویب هیئت‌عالی‌اصلاحات ارضی‌میرسدپرداخت‌خواهد کرد وهر گاه کشاورز ازپرداخت‌آن خود داری‌نماید نسبت به بدهی او بنابر تقاضای‌شرکت اداره ثبت محل اجرائیه‌صادرمینماید.دولت کمکهای‌لازم را درتأسیس شرکتهای تعاونی مبذول خواهد داشت .

مادهٔ سی‌وسوم ــ وزارت کشاورزی موظف است حداکثر در ظرف ششماه‌پس ازتصویب این‌قانون‌آئین‌نامه‌لازم مربوط‌بروابط مالك وزارع را توسط کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت دادگستری ، وزارت کشور . وزارت کشاورزی‌ویك نفرنماینده‌ازطرف‌شورای کشاورزی‌مرکز ویکنفر نماینده‌زارعین‌بادرنظر گرفتن ارزش عوامل زراعی برای هرنوع زراعت درهرمنطقه وهمچنین آئین‌نامه مربوط بحقوق کمك کشاورزان را تهیه نموده و بتصویب هیئت دولت رسانده و بموقع اجرا بگذارد .

مادهٔ سی‌وچهارمـ رفع اختلاف بین‌مالك وزارع و کشاورز در امورمربوط بکشاورزی توسط‌هیئت‌حل‌اختلاف کشاورزی بعمل میآید هیئت‌مزبور درهربخش مرکب‌خواهدبوداز بخشدار ،رئیس‌دادگاه‌بخش‌مربوط(یانماینده‌وزارت‌دادگستری) نماینده وزارت کشاورزی (یانماینده اداره کشاورزی مربوط)رأی این‌هیئت قطعی است وبوسیله‌اجرای دادگاههای دادگستری بموقع‌اجرا گذارده خواهدشد .

مادهٔ سی‌وپنجم ـ مادام که آئین نامه‌مذکور درماده ۳۳ تصویب‌واجرا نشده درهرمنطقه روابط فعلی‌مالکین و زارعین در امور کشاورزی که درهرمحل‌معمول بوده باید کماکان ادامه یابد .

مالکین‌وزارعینی که‌برخلاف‌این‌ماده رفتار کنند ویاازپرداخت‌سهم مالکانه یاسهم‌زارع‌خودداری‌نمایند علاوه‌برسهم مربوطه‌طبق‌معمول محل‌بپرداخت غرامت نقدی ازدویست ریال تایکصدهزار ریال ازطرف هیئت حل‌اختلاف کشاورزی نیز محکوم‌خواهندشد وتصمیمات‌هیئت‌قطعی‌وبلافاصله بموقع اجرا گذارده‌خواهدشد.

مادهٔ‌سی‌وششم ـ مأمورین دولت و کسانیکه مأمور اجرای مقررات این قانون‌میباشند هرگاه‌دراجرای مقررات این قانون‌مرتکب جرمی شوندبحداکثر مجازاتیکه برای آن جرم در قوانین دیگر مقرر است محکوم‌خواهندشد واگر مأمورین دولت در اجرای مقررات این‌قانون مرتکب تخلف اداری شونددادگاه اداری‌میتواندولوبرای‌دفعه اول ارتکاب مجازات‌متخلف راتاانفصال دائمی ازخدمات دولتی تعیین نماید .

مادهٔ سی‌وهفتم ـ مقررات قانون‌مصوب سال ۱۳۳۷ راجع‌بخریداملاك‌ورثه اسماعیل‌قشقائی بقوت خود باقی‌است وکارشناسانی که‌طبق ماده ۱۶ قانون سازمان برنامه انتخاب میشوند مکلفند بهای‌املاك را براساس مقررات ماده‌۱۳ این‌قانون تعیین نمایندودولت‌باید بهای‌املاك‌نامبرده‌راطبق ماده‌۱۴ این‌قانون پرداخت‌نماید.

مادهٔ‌سی‌وهشتم ـ دولت مأمور اجرای این‌قانون است .

قانون‌فوق که مشتمل برسی‌وهشت ماده ونوزده تبصره‌است درجلسه سه‌شنبه بیست و چهارم اسفند ماه یکهزار و سیصد و سی و هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۹/۲/۲۶ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

فهرست

قسمت دوم ـ قوانین

مربوط به امور اقتصادی

و مالی

از صفحه ۱۰۱ تا صفحه ۶۳۲

۲ ـ قوانین اقتصادی و مالی

قانون مربوط
بتفحص و اکتشاف واستخراج نفت در سراسر کشور وفلات قاره

مصوب ۲۰ تیرماه ۱۳۳۶

مادهٔ اول ـ بمنظور تسریع در توسعه عملیات تفحص واکتشاف واستخراج نفت درسراسر کشور وفلات‌قاره باستثنای آن‌قسمت ازاراضی که طبق قرار داد فروش نفت مصوب ششم آبان ۱۳۳۳ بعنوان حوزه عملیات کنسرسیوم تعیین گردیده‌است وهمچنین بمنظور توسعه سریع عملیات تصفیه‌وحمل‌ونقل وفروش‌کلیه نفتی که در خارج ازحوزه عملیات کنسرسیوم بدست‌خواهدآمد درسراسر کشور ونیزدرخارج ازکشور بشرکت ملی‌نفت‌ایران‌اجازه داده میشود که طبق اصول و شرائط مندرج در این‌قانون عمل نماید .

تبصرهٔ ۱ ـ منظور ازکلمهٔ «نفت» در این‌قانون عبارت‌است ازنفت‌خام ـ گاز طبیعی ـ اسفالت وکلیه هیدروکاربورهای مایع اعم‌ازاینکه بحالت‌طبیعی یافت‌شود و یا بوسیلهٔ عملیات مختلف ازنفت خام و گاز طبیعی جدا شود و نیز هر فرآورده مهیای استفاده‌یانیمه‌تمامی که‌ازمواد مزبوربوسیله تبدیل گاز به مایع یا تصفیه یا عمل شیمیائی یاهر گونه طریقه دیگری‌اعم ازآنچه اکنون معمول‌استوآنچه در آینده معمول شود بدست‌آید .

تبصرهٔ ۲ ـ منظور از «عامل» دراین‌قانون هرشخص یا سازمان مشترك ویا دستگاه مختلفی است که‌درحدودمقررات این قانون مجاز به‌اجرا و اداره عملیات صنعت نفت باشد .

تبصرهٔ ۳ ـ منظور از«شخص»دراین‌قانون هرشخص طبیعی‌یاحقوقی‌میباشد ولی این عنوان‌بشرکت‌ملی‌نفت‌ایران‌وشرکتهای فرعی آن اطلاق‌نمیگردد.عنوان

شخص بدستگاههای مختلفی هم که از طرف دو شخص یا بیشتر توأماً ایجاد شود اطلاق میگردد بدون اینکه دراثر این اختلاط عنوان شخصیت حقوقی جداگانه‌ای بوجود آید .

تبصرهٔ ۴ ـ منظور از «سازمان مشترك» دراین قانون هر مؤسسه‌ایست که قسمتی از آن متعلق به یك شخص و قسمت دیگر آن متعلق به شرکت ملی نفت ایران باشد .

تبصرهٔ ۵ ـ منظور از « دستگاه مختلط » در این قانون هر دستگاه عاملیتی است که شرکت ملی نفت ایران از یك طرف و یك یا چند شخص از طرف دیگر توأماً ایجاد نموده باشند بدون اینکه دراثر این اختلاط شخصیت حقوقی جداگانه‌ای بوجود آید .

تبصرهٔ ۶ ـ منظور از « پذیره » در این قانون وجهی است که هنگام عقد قراردادهای مربوط بتفحص و اکتشاف واستخراج نفت بایستی برطبق مقررات مربوط به این قانون درظرف مدتی که درقرارداد تصریح خواهدشد ازطرف عامل بشرکت ملی نفت ایران پرداخت شود .

مادهٔ دوم ـ شرکت ملی نفت ایران میتواند بمنظور اجرای مقررات این قانون باهر شخصی اعم از ایرانی و خارجی که صلاحیت فنی ومالی او محرز باشد مذاکره وهر گونه توافقی را که مقتضی بداند براساس مقررات ومصرحات این قانون و سایر شرائطی که مخالف باقوانین کشور نباشد بعمل آورده و موافقتنامهٔ مربوطه را تنظیم وامضاء وبهیئت وزیران تقدیم نماید که درصورت تأیید برای تصویب به مجلسین تقدیم گردد . موافقتنامه‌هائی که باین طرز امضاء شود پس از تصویب مجلسین وازتاریخ تصویب مزبور قابل اجرا خواهد بود.

مادهٔ سوم ـ هیچ عاملی نمیتواند اجرای بعضی یاکلیهٔ عملیات مربوطه را بپیمانکاری

واگذار نماید مگر آنکه قبلا جلب موافقت شرکت ملی نفت ایران را بنماید و در هرحال این موافقت رافع مسئولیت تام وتمام عامل نخواهدبود.

مادهٔ چهارم - در مورد اتباع خارجه اجازهٔ عاملیت یا واگذاری عملیات به پیمانکار فقط در مواردی ممکن است داده شود که بموجب قوانین جاریه و سازمانهای اقتصادی کشور خارجی مربوطه اتباع ایرانی مجاز باشند که در کشور مزبور بطور کلی مبادرت بفعالیت های اقتصادی و مخصوصاً عاملیتهای موضوع این قانون بنمایند.

مادهٔ پنجم - شرکت ملی نفت ایران میتواند بمنظور اجرای عملیات تفحص و اکتشاف و استخراج اراضی کشور و فلات قاره را بجز ناحیهٔ موضوع قانون قرارداد فروش نفت مصوب ششم آبان ۱۳۳۳ ببخشهائی تقسیم کند که مساحت هریك حد اکثر از هشتاد هزار کیلو متر مربع تجاوز ننماید شرکت میتواند از بخشهای مزبور آنچه را که مقتضی بداند از نظر اجرای عملیات مقرر در این قانون آزاد اعلان نموده ونسبت بآن پیشنهادانعقاد قرارداد بپذیردولیکن بایستی درکلیهٔ اوقات معادل اقلا یك‌سوم مجموع اراضی قابل استفاده و فلات قاره قابل استفاده بعنوان ذخیرهٔ ملی باقی بماند شرکت در هر موقع میتواند در تعیین حدود بخشها ونیز در مورد آزاد یا بسته بودن بخشهاتجدیدنظر کند ولی‌هر گونه تصمیمی درباب تعیین یا تغییرحدود و آزاد یا بسته بودن بخشها بایستی اقلاسه‌ماه قبل از تاریخ‌اجرای تصمیم اعلان شودو اینگونه تصمیمات تأثیری درقراردادهائی که قبلا منعقد شده باشد نخواهد داشت هرقسمت از اراضی که طبق بند ج مادهٔ ۷ و بندهای «و» و «ز» مادهٔ ۸ بشرکت ملی نفت ایران مسترد شود بسته تلقی خواهد شد تا موقعیکه شرکت ملی نفت ایران مجدداً آنرا آزاد اعلان کند. پیشنهادهائیکه بر طبق این قانون در مورد یك بخش یا قسمتی از آن در طرف

شصت روز از تاریخ صدور اعلان شرکت ملی نفت ایران بشرکت‌تسلیم شود بدون رعایت تقدم و تأخر تاریخ وصول مورد توجه قرار خواهد گرفت .

مادهٔ ششم ـ شرکت ملی نفت ایران باید در هریك از سازمانهای‌مشترك یا دستگاههای مختلط لااقل بمیزان سی‌درصد (۳۰٪) سهیم باشد .

مادهٔ هفتم ـ در مورد سازمانهای مشترك یا دستگاههای مختلطی که سهم شرکت ملی نفت ایران پنجاه درصد یابیشتر باشد شرائط عملیات بشرح‌زیر خواهد بود :

الفـ هیچ سازمان مشترك یا دستگاه مختلطی نمیتواند مجموعاً بیش از شانزده هزار کیلومتر مربع در یك بخش در زمان واحد در اختیار داشته باشد . مجموع سهم نسبی هریك از طرفهای شرکت ملی نفت ایران دریك‌بخش درزمان واحد حد اکثر هشت‌هزار کیلومتر مربع میباشد . چنانچه طرف شرکت‌ملی‌نفت ایران مشارکت پنجاه درصد یا بیشتر شرکت ملی نفت را بپذیرد ودریك‌سازمان مشترك یا دستگاه مختلط لااقل دارای سهم نسبی‌چهار هزار کیلومتر مربع بشود نسبت بچهارهزار کیلومتر مربع بقیه میتواند از طریق مشارکت یاعدم مشارکت موضوع ماده ۸ عمل کند .

ب ـ سازمان مشترك یا دستگاه مختلط موظف است درهربخشی که در آن عمل میکند حد اکثر تاپایان سال چهارم پس‌از تاریخ قرارداد حفرلااقل یك‌چاه نفت را در ناحیه واگذاری شروع کند وعملیات حفاری را پس‌از شروع مداوماً با سرعت معقول و برطبق اصول متداول صنعت نفت ادامه دهد .

چنانچه در پایان سال دوازدهم بعداز تاریخ قراردادعملیات سازمان‌مشترك یا دستگاه مختلط در ناحیه مزبور بمرحله بهره برداری تجارتی نرسیده باشد سازمان‌یا دستگاه علاوه‌بر اینکه ناحیه مزبور را بشرکت ملی‌نفت ایران‌مسترد

خواهد نمود مشمول‌هر گونه ضمانت اجرائی که بموجب ماده ۱۵مقرر میشود نیز خواهد گردید .

ج ـ در ظرف مدتیکه ازده‌سال ازتاریخ‌قرارداد تجاوزنخواهد کردسازمان مشترك یادستگاه مختلط نصف مجموع مساحت‌واگذاری طبق‌آن‌قرارداد‌رادریك یاچندنوبت بطریقی که شرکت ملی‌نفت‌ایران مناسب بداند بشرکت مزبورمسترد خواهدنمود قطعات استردادی ازلحاظ تعداد وعرض‌وطول باید ازنظرعملیات‌صنعت نفت قابل استفاده باشد .

د ـ مدت اصلی قرار داد درمورد هرناحیه حد اکثر بیست‌وپنج سال از تاریخ شروع بهره برداری تجارتی درآن ناحیه خواهد بود ولی ممکن‌است‌مدت قرارداد بدرخواست هریك ازطرفهای شرکت ملی نفت ایران حداکثر برای سه دوره پنج ساله تمدید شود . دردوره پنج‌ساله اول برطبق شرایط مدت اصلی‌عمل خواهدشد ولی دردو دوره بعدبایستی شرایط ومزایا واوضاع روز در موقع تمدید درنظر گرفته‌شود .

هـ ـ درظرف‌مدتی که‌بموجب این قانون اجازه‌تفحص واکتشاف واستخراج به‌یك سازمان مشترك‌یادستگاه‌مختلط داده میشود عملیات مزبور درناحیه‌مربوطه منحصر بسازمان یادستگاه نامبرده خواهدبود .

مادهٔهشتم ـ در مورد سازمانهای مشترك یادستگاههای مختلطی که سهم شرکت ملی نفت ایران کمتراز پنجاه‌درصد باشدونیز در مواردی که قرارداد با شخصی بدون تشکیل سازمان مشترك یادستگاه مختلط منعقد شده باشد شرایط عملیات بشرح زیر خواهد بود :

الف ـ شخصی که برای انجام عملیات تفحص‌واکتشاف واستخراج‌باشرکت ملی نفت ایران‌سازمان مشترك یادستگاه مختلطی تشکیل میدهد ویابدون‌تأسیس

سازمان یا دستگاه مزبور طرف قرارداد واقع میشود باید مبلغی یکجا بعنوان پذیره اضافه برحق الارض مذکور در بند الف مادهٔ ۹ بشرکت ملی نفت ایران بپردازد. شرکت ملی نفت ایران میزان پذیره مزبور را درهرمورد برحسب اوضاع واحوال آن مورد مخصوصاً اینکه قرار داد بر اساس مشارکت یاعدم مشارکت تنظیم گردیده وسایرعواملی که درمورد حق الارض بشرح مذکوردربند الف مادهٔ۹ باید در موقع عقدقرارداد رعایت شود تعیین ودر قرارداد قید خواهدنمود.

ب ـ هیچ سازمان مشترك یادستگاه مختلطی نمیتواندمجموعاً بیش از نه هزار کیلومتر مربع دریك بخش درزمان واحد دراختیار داشته باشد مجموع سهم نسبی هریك ازطرفهای شرکت ملی نفت ایران ونیز مجموع مساحتی که درغیر مورد مشارکت ممکن است بیك عامل واگذارشود دریك بخش درزمان واحدازشش هزار وپانصد کیلو متر تجاوز نخواهد نمود ولی این محدودیت تأثیری درمفاد بند الف مادهٔ۷ نخواهد داشت.

ج ـ عامل میتواند ناحیه‌ای را که طبق هرقرداد درهر بخشی دراختیاردارد به‌ده قسمت یا کمتر تقسیم کندولی این تقسیم حداکثر تا پایان پنج‌سال از تاریخ اجرای قرار داد امکان خواهد داشت.

د ـ بجز درمواردی که خط سرحدی یاخط ساحلی یاحدود خارجی فلات قاره طرز دیگری را اقتضا نماید هرناحیه یاهریك ازقسمتهای آن بایستی بشکل چهار ضلعی باشد که‌طول متوسط آن ازشش برابر عرض متوسط آن تجاوز ننماید.

هـ ـ عامل موظف است در هر بخشی که درآن عمل میکند حداکثر تا پایان سال پنجم پس ازتاریخ قرارداد حفر لااقل یك چاه نفت را در ناحیه واگذاری ویا درصورتیکه ناحیه مزبور را تقسیم نموده باشددریکی ازقسمتهای آن شروع کندو بعدازآن نیز درهرسال اقلا یك چاه دیگر باقتضای عملیات حفر کندولکن حداکثر

تاپایان سال هشتم پس از تاریخ اجرای قرار داد بایستی حفاری درهریك ازقسمتهای ناحیه مربوطه شروع شده باشد وعملیات حفاری پس ازشروع باید مداوماً وبرطبق اصول متداول صنعت نفت ادامه یابد . درپایان سال دوازدهم بعد ازتاریخ قرارداد چنانچه عملیات در ناحیه موضوع قرارداد و یا در هریك از قسمتهای آن بمرحله بهره‌برداری تجارتی نرسیده باشد علاوه بر اینکه ناحیه مزبور یا هر قسمتی که بهره‌برداری تجارتی درآن بعمل نیامده باشد بشرکت ملی نفت ایران مسترد خواهد شد هرگونه ضمانت اجرائی نیز که بموجب مادهٔ ۱۵ مقرر میشود بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

و ـ درظرف ده سال ازتاریخ قرارداد درناحیه ویا درهریك ازقسمتهای آن نصف ناحیه یا نصف هریك ازقسمتهای آن بشرکت ملی نفت ایران مسترد خواهد شد ولی ناحیه وقسمتی که پس ازآن دراختیارعامل باقی خواهد ماند درهیچ مورد متجاوز ازهزار کیلومترمربع پیوسته بهم نخواهد بود .

ز ـ مدت اصلی قرارداد درمورد هرناحیه یا قسمت حداکثر بیست وپنج سال ازتاریخی است که بهره‌برداری تجارتی درآن ناحیه یا قسمت شروع شود ولی مدت قرارداد ممکن است به درخواست عامل حداکثر برای سه دوره پنج ساله تمدید شود مشروط برآنکه عامل شرائط ومزایا واوضاعی را که درتاریخ تقاضای تمدید حکمفرما است بپذیرد و یا اقلا بیست درصد ناحیه یا قسمت مربوطه را که موضوع تقاضای تمدید است مسترد نماید .

ح ـ درظرف مدتی که بموجب این قانون اجازه تفحص واکتشاف واستخراج بیك عامل داده میشود عملیات مزبوردرناحیه مربوطه یاقسمتهای آن منحصر بعامل نامبرده خواهد بود .

ط ـ عامل بایستی درقرارداد متعهد شود که درصورت تقاضای شرکت ملی

نفت تا میزان یك هشتم کل محصول را بجنس بشرکت مزبور تسلیم نموده بهای آنرا بقیمت اعلان شده ازبدهی مالیاتی خود کسر نماید .

مادهٔ نهم ـ شرایط زیر در کلیهٔ مواد مذکور در مواد ۷ و ۸ بایستی رعایت شود :

الف ـ هرشخصی که طبق مواد ۷ و ۸ با شرکت ملی نفت ایران قرار داد منعقد نماید باید درطی دورهٔ قرارداد مبلغی سالیانه بعنوان حق‌الارض برای تمام ناحیه موضوع قرارداد بمیزانی که شرکت ملی نفت ایران با توجه بوسعت ناحیه و خصوصیات مناطق مورد اکتشاف واستخراج مخصوصاً احتمالات پیدایش نفت و سهولت عرضه محصول ناحیه در بازارهای خارج تعیین خواهد نمود بشرکت ملی نفت ایران بپردازد .

قسمتی ازحق‌الارض که درهرمورد بتشخیص شرکت ملی نفت ایران تعیین میشود درتاریخ انعقاد قرارداد یکجا نقداً ازطرف عامل بشرکت ملی نفت ایران پرداخت و به اقساط سالیانه بتوافق طرفین ازمحل حق الارض سالیانه مزبور کسر خواهد شد .

عامل مجازاست حق‌الارض سالیانه را بانضمام اقساط سالیانه ومبلغی که یکجا پرداخت نموده جزءِ هزینه عملیات جاری سازمان یادستگاه یاشخص منظورنماید تا موقعیکه بدهی‌مالیاتی عامل درهر دورهٔ‌مالیاتی قبل ازاحتساب حق‌الارض معادل حق‌الارض شود یا ازآن تجاوزنماید .

درهردورهٔ‌مالیاتی که بدهی مالیاتی‌عامل معادل‌حق‌الارض شود یاازآن‌تجاوز نمایدحق‌الارض‌بعنوان هزینه‌جاری‌عملیات تلقی نخواهد شد بلکه ازلحاظ‌مقررات مادهٔ ۳۵ قانون مالیات بردرآمد ۱۳۲۸ درحکم پرداخت مشخص خواهد بود .

تبصره ـ بمنظورتعیین سود ویژه مشمول مالیات هردورهٔ مالیاتی زیان‌های

عمل کرددوره‌های مالیاتی قبل که ازمحل درآمدها جبران نشده ازسود ویژه جاری کسر خواهد شد.

ب ـ شرکت ملی نفت ایران میتواند باشخصی که سازمان مشترك یادستگاه مختلط راباشرکت ملی نفت ایران تشکیل میدهد موافقت نماید که بجای پرداخت حق الارض شخص مزبور پرداخت تمامی یاقسمتی ازهزینه‌های عملیات اکتشافی را تاکشف نفت بمیزان قابل صدور تجارتی اعم ازسهم خود وسهم شرکت ملی نفت ایران بعهده بگیرد ولی دراین موارد شرکت ملی نفت ایران موظف خواهدبود که باتوجه بخصوصیات هرمورد مبلغی بعنوان حداقل درنظر گرفته وطرف را ملزم بخرج آن بنماید. چنانچه عملیات اکتشاف انجام گردیده وازحداقل هزینه پیش بینی شده مبلغی اضافه باقیماند شرکت ملی نفت ایران میتواند یا نصف آن اضافه رابحساب دولت ایران ازطرف وصول کند ویا طرف را ملزم نماید که تمامی اضافهٔ مزبوررا برای هزینه‌های تفحص واکتشاف واستخراج آینده بمصرف برساند.

ج ـ ازتاریخ تصویب این قانون شرکت ملی نفت ایران مکلف است پس از تقسیم اراضی کشور وفلات قاره به بخشها بشرح مندرج درمادهٔ ۵ بمنظور تأسیس سازمانهای مشترك یادستگاه‌های مختلط یاواگذاری عاملیت دریك یاچندبخش از اشخاص واجدصلاحیت بوسیلهٔ آگهی دعوت نماید که پیشنهادهای خودرا درظرف مهلت مقرر براساس طرح قرارداد نمونه‌ای که شرکت ملی نفت ایران طبق مصرحات این قانون تنظیم خواهدنمود بشرکت ملی نفت ایران تسلیم نماید.

د ـ شرکت ملی نفت ایران موظف است برای هربخشی که آزاد اعلان میکند دفترچه مشخصاتیکه موقعیت جغرافیائی ووضع عمومی زمین شناسی وسایر اطلاعات مربوطه درآن قید شده باشد تهیه نموده وبانضمام قرارداد نمونه آنرا دراختیار پیشنهاددهندگان بگذارد.

هـ ـ پیشنهاددهندگان باید ضمن قبول تعهدات مندرج درطرح قرارداد نمونه میزان پذیره و مشارکتی را که حاضر بقبول آن هستند تعیین و پیشنهاد خودرا در ظرف مهلت مقرر بشرکت ملی نفت ایران تسلیم نمایند. شرکت ملی نفت ایران پس از بررسی پیشنهادهای واصله حداکثر درظرف مدت دوماه هر پیشنهادی را که باتوجه به کلیهٔ عوامل مربوطه بیشتر بصرفه وصلاح کشور تشخیص دهد انتخاب وموافقتنامهٔ لازم را بشرح مذکور درمادهٔ ۲ تنظیم وامضاء خواهد نمود. تسلیم پیشنهاد هیچگونه حقی برای پیشنهاددهنده ایجاد نمیکند وشرکت ملی نفت ایران در ردوقبول کلیه یا بعضی از پیشنهادها آزاد است .

و ـ شرکت ملی نفت ایران موظف است درهریك از موارد عامل را با قید شرائط مقتضی ملزم نماید که حداکثر کوشش را درانجام تعهدات خود در مورد عملیات اکتشاف وتولید وبهره برداری نفت درمناطقی که دراختیار دارد بعمل آورده لازمهٔ استفادهٔ کامل را ازمنابع مزبور رعایت کند . همچنین عامل بایستی متعهد شود که عملیات خودرا باروش معمول صنعت نفت انطباق دهد ومخصوصاً درمورد حفاظت ذخایر هیدرو کاربور ازاصول صحیح فنی ومهندسی تبعیت نماید .

ز ـ شرکت ملی نفت ایران نمیتواند با هیچ شخص قرارداد یا قراردادهائی منعقد نماید که بموجب آن شخص مزبور دریك موقع دربیش ازپنج بخش بعملیات موضوع این قانون مبادرت کند . هردوشخص یابیشتر که فعالیت اصلی آنها مربوط بصنعت نفت ویکی ازآنها مالك شصت درصد یا بیشتر ازسهام دیگری باشد ویا هردو شرکت فرعی یك شرکت اصلی باشند درحکم شخص واحد تلقی خواهندشد .

مادهٔ دهم ـ شرکت ملی نفت ایران میتواند برای انجام عملیات تصفیه وحمل ونقل و فروش نفت درخارج کشور قرارداد هائی منعقد نماید که بموجب آن یك سازمان مشترك یا دستگاه مختلط یاهر شخصی بدون تشکیل سازمان یادستگاه مزبور

انجام عملیات مزبور را برطبق شرایطی که درهرمورد به تشخیص شرکت ملی نفت ایران تعیین خواهد گردید بعهده بگیرد. مدت اصلی اینگونه قراردادها ازچهل سال تجاوز نخواهد نمود ولی مدت مزبور ممکن است به تقاضای عامل حداکثر تا سه دوره پنج ساله تمدید شود مشروط بر آنکه عامل شرایط ومزایا واوضاع تاریخ تمدید را قبول کند.

مادهٔ یازدهم ـ شرایط زیر باید در کلیه قراردادهائی که برطبق مواد ۷ و ۸ و ۱۰ این قانون منعقد میگردد رعایت شود:

الف ـ قرارداد ممکن است برای انجام یك یا چندرشته از عملیات مذکور در مادهٔ ۱ تنظیم شود.

ب ـ هرگاه در شرایط ومزایا و اوضاعی که در حین قرارداد یا در موقع تمدید آن موجود بوده و قرارداد برطبق آن تنظیم یا تمدید شده بعداً تغییراتی حاصل شود این تغییرات تأثیری درقرارداد چه در دورهٔ اصلی وچه در دوره‌های تمدیدی آن نخواهد داشت.

ج ـ عامل میتواند کلیهٔ تأسیسات ثابت وغیر ثابت را که برای حسن اجرای عملیات مجاز لازم بداند تهیه وبنا یانصب و از آن استفاده کند. عامل درطول مدت عملیات مادام که بتأسیسات مزبور احتیاج داشته باشد میتواند بدون هیچگونه قید و شرطی آنهارا در داخل ناحیهٔ خود از نقطه‌ای بنقطهٔ دیگر انتقال دهد و نیز میتواند تأسیسات جدید یا اضافی یا تعویضی را که لازم تشخیص دهد تهیه وبنا یانصب و از آن استفاده کند.

د ـ عامل مجاز خواهد بود مبلغی بعنوان هزینهٔ استهلاك تأسیسات ثابتی که برای عملیات خود تهیه و بنا یانصب نموده جزو هزینه های جاری خود بر اساس تخمین عمر اقتصادی تأسیسات مربوطه که طبق اصول صحیح حسابداری ومهندسی

احتساب میشود و باتوجه ببقیه مدت عملیات منظور نماید . در هر مورد شرکت ملی نفت ایران ترتیب حسابداری لازم را باعامل تعیین خواهد نمود بطوریکه حق مالکیت شرکت ملی نفت ایران نسبت به تأسیسات مزبور بنحو مطمئن تأمین شود و در هر صورت در پایان مدت قرارداد یافسخ قرارداد کلیهٔ تأسیساتی که برطبق قرارداد بنا یا نصب شده بدون هیچ قیدو شرطی ملك شرکت ملی نفت ایران خواهد بود .

ه ـ شرکت ملی نفت در هر قراردادی که منعقد مینماید بایستی اقلامی را که عامل مجاز است جزو هزینه عملیات جاری خود منظور نماید تصریح کند تادر احتساب مالیات بر درآمدی که بعامل تعلق میگیرد هزینه های مزبور محسوب گردد . علاوه بر حق الارض بشرح مذکور در (بندالف) مادهٔ ۹ و استهلاك تأسیسات ثابت و اقلام دیگری که بموجب مادهٔ ۳۵ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۲۸ و تأیید آن ضمن ماده ۳۶ قانون مالیات بردرآمد ۱۳۳۵ تعیین گردیده اقلام زیر جزو هزینهٔ عملیات جاری قابل احتساب خواهد بود .

استهلاك سالیانه مبلغی که از بابت پذیره پرداخت شده بمیزان منصفانه هزینه حفر چاههائی که نفت بمیزان تجارتی از آن تولید نشده ـ هزینه انجام خدمات وغیره که برای انجام نقشه برداری زمینی وهوائی ودریائی ونیز برای حفر یا پاك کردن یا گود کردن یاتکمیل چاهها یاتهیه مقدمات عملیات مزبور لزوم پیدا کند ولی خرج تهیهٔ تأسیسات سرمایه‌ای ترتیب استهلاك آن مقرر گردیده جزو هزینه عملیات جاری منظور نخواهد گردید .

و ـ کلیه لوازمیکه برای حسن جریان و اداره عملیات صنعت نفت مورد احتیاج باشد بدون پروانه ورودی وبامعافیت از هر گونه حقوق گمرکی وعوارض و سایر مالیاتها یاپرداختها بایران وارد خواهد شد اجناسی که برای استفاده ومصرف کارکنان عاملین مناسب باشد بدون لزوم هیچگونه پروانه ورودی وبامعافیت از

مقررات هر نوع انحصار دولتی ولی با پرداخت حقوق گمرکی و سایر مالیاتهائی که درموقع ورود معمولا بآن تعلق میگیرد وارد خواهد شد . این قبیل اجناس فقط به کارکنان قابل فروش خواهد بود . کلیه موارد عاملی که این اجناس را وارد میکند باید درتحصیل لوازم وحوائج مورد مصرف خود نسبت به اشیائی که درایران ساخته ومهیا میشود رجحان قائل شود با این قید که اشیاء مذکور بامقایسه آن بااشیاء مشابه خارجی باهمان شرایط مساعد از لحاظ نوع جنس وقیمت وسهل الحصول بودن آن در موقع لزوم بمقادیر مورد نیاز و قابل مصرف بودن آن در موردی که برای آن منظور شده درایران بدست بیاید . عاملینی که اجناس مزبور را وارد نمایند حق خواهند داشت آنهارا بااطلاع شرکت ملی نفت ایران ولی بدون هیچگونه پروانه و بامعافیت ازحقوق صادراتی یا سایرمالیاتهایاپرداختها مجدداً صادر کنند مگر اشیائی که بملکیت ایران یاشرکت ملی نفت ایران درآمده باشد .

تبصره ـ منظور از لوازم و اشیائی که ورود آن بشرح فوق مجاز است کلیه کالاها و لوازم و ادوات و افزار و ماشین آلات و قطعات یدکی است چه بصورت مواد خام چه موادی که در دست تهیه و چه موادی که ساخته و مهیای استفاده باشد .

ز ـ باستثنای مالیات بر درآمد و وجوهی که بایستی برطبق این قانون بشرکت ملی نفت ایران پرداخت ویا به بستانکار حساب آن شرکت گذاشته شود و عوارض گمرکی بنحومقرر دراین قانون و پرداخت بدولت ایران بابت مالیاتی که باید از حقوق کارکنان ویا ازوجوه پرداختی به پیمانکاران یانماینده هابابت کارهائی که در ایران انجام داده‌اند کسرشود و عوارض وحقوقی که باید بر اساس خالی از تبعیض در مقابل خدمات درخواست شده و یاخدماتی که بطور عموم برای عامه انجام میشود پرداخت شود و مالیاتها وحقوقی که شامل عموم وخالی ازتبعیض

باشد (از قبیل حق تمبر اسناد و حق الثبت امور حقوقی و بازرگانی و حق الثبت اختراعات و تألیف) عاملین ملزم به پرداخت هیچگونه وجهی به هیچ یك ازمقامات دولتی اعم ازمرکزی ومحلی نخواهند بود وهیچ مالیاتی به صادرات نفت ازطرف عامل و یا پرداخت سود سهام از محل درآمد عملیات عامل تعلق نخواهد گرفت هر عاملی موظف است نسبت به درآمدخالص خود برطبق قانون مالیات بردرآمد وقت مالیات بردرآمد بپردازد ولیکن نرخ مالیات بردرآمدی که عاملین بایدطبق آن مالیات بردرآمد ایران را بپردازند از آنچه که در قانون مالیات بردرآمد مورخ ۱۳۳۵ مقررشده تجاوزنخواهد کرد ونیز تعیین درآمدویژه عاملین مشمول مقرراتی خواهد بود که از آنچه بموجب ماده ۳۵ قانون مالیات بردرآمد ۱۳۲۸ و تأیید آن طی مادهٔ ۳۶ قانون مالیات بردرآمد ۱۳۳۵ تصریح گردیده نامساعدتر نباشد . عاملین میتوانند زیانهای عملیات خودرا که از محل درآمد ویژه جبران نشده بشرحی که طبق اظهارنامه‌های مالیاتی سالهای مالی جاری و گذشته آنها منظور و مورد قبول واقع شده بسالهای بعد انتقال دهند ولی این انتقال بیش از ده سال از سالی که زیان مربوط به آن است مجاز نخواهد بود . در مواردی که بموجب این قانون اجازه عملیات به دو عامل یابیشتر که فعالیت اصلی آنها اجرای عملیات صنعت نفت باشد داده شده باشد چنانچه یکی ازعاملین مزبور اقلا نوددرصد سهام دیگری را مالك باشد ویاهمه آنها شرکتهای فرعی یك شرکت اصلی باشند میتوانند در آمدوزیان خود را که از عملیاتی که بموجب این قانون بآنها واگذار شده ناشی شده باشد یك کاسه کرده و اظهارنامه مالیاتی مشترك بدهند ولیکن نمیتوانند زیانهای حاصله از عملیات مزبور را درقبال درآمد حاصله از عملیاتی که بموجب قوانین دیگر بآنها واگذار شده باشد احتساب نمایند . هر شخصی که دارای شرایط فوق بوده وباشرکت ملی نفت ایران دستگاه مختلطی تأسیس

نموده باشد میتواند بمنظور احتساب بدهی مالیاتی خوداظهارنامه مالیاتی مشترك بشرح مذکور فوق تسلیم کند.

ح ـ وجوهیکه از بابت مالیات بر درآمد وپذیره وحق‌الارض بشرکت‌ملی نفت ایران یا دولت ایران پرداخت میشود به دلار امریکائی یا لیره انگلیسی یا هرپول رایج دیگری خواهدبود که شرکت ملی نفت ایران تعیین و در قرارداد تصریح نماید. هرعاملی میتواندوجوه حاصله از صدور نفت ایران‌را در حسابهای خود در خارج کشور نگاه دارد مگر قسمتی‌راکه باید بمصرف انجام تعهدات‌خود در برابر دولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران برساند کلیه پرداختهائیکه باید از طرف هرعاملی در وجه دولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران بعمل‌آیدبجز پرداختهائیکه قبلا در این ماده ذکر شده ونیز تمام پرداختهای دولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران در وجه اشخاص بپول رایج ایران بعمل خواهد آمد. بمنظور احتساب این پرداختها طریقه تسعیر ارز مربوطه درهر قرارداد بر طبق قوانین ارزی کشور تعیین خواهد شد عاملین اعم از اتباع ایران و اتباع بیگانه میتوانند وجوهی راکه از خارج بایران‌آورده و یا از عملیات مجاز خوددرایران بدست‌آورده باشند بخارج انتقال دهند بجز آنچه راکه بایستی بدولت ایران یا شرکت ملی نفت ایران بپردازند.

ط ـ هر عاملی بهای‌اعلان شده نفت‌رابا توجه بهرقیمتی که قبلابرای‌محل صدور مربوطه اعلان شده‌باشد منتشر خواهدنمود و عوائد ناویژه او معادل ارزش کلیه نفتی که صادر نموده بر اساس بهای اعلان شده ونیز آنمقدار نفتی که برای مصرف داخلی تحویل داده براساس بهای مصرح دربند (ی) این ماده تلقی خواهد شد ولی هر گونه تخفیفی که شرکت ملی نفت‌ایران تصویب نماید وهرمقدارنفتی که عامل درضمن عملیات صنعت نفت بمصرف برساند جزو عواید مزبور محسوب

نخواهدشد . نفتی که هرعامل ازچاههای موضوع عملیات خود تولید نماید در سر چاه بملکیت مشارالیه در میآید .

ی ـ شرکت ملی نفت ایران موظف است هرعاملی را بنحوی که مقتضی بداند متعهد نماید که قسمت متناسبی از نفت مورد احتیاج مصرف داخلی‌را ببهای تمام شده باضافه حق‌العمل عادلانه‌ای تأمین نماید ولی هیچ عاملی مجبور نخواهد بود که نفت را بمقداری زائد بر آنچه از لحاظ فنی جائز است تولید کند و یا از حیث مقدار یا جنس نفتی که تحویل میدهد تعهداتی قبول کند که با تعهدات عاملین دیگری که در ایران بعملیات صنعت نفت اشتغال دارند نامتناسب باشد .

ك ـ هرعاملی درحدود احتیاجات عملیات صنعت‌نفت حق استفاده ازاراضی‌و آب بر طبق قوانین کشور خواهد داشت .

اراضی و آبهائیکه بموجب این سند تحصیل‌شود از حیث مالکیت و شرایط استهلاك مشمول مقررات مربوط بتأسیسات ثابت خواهدبود .

ل ـ در مواردی که برطبق مقررات این قانون شرکت یاهر شخصی سازمان مشترك تأسیس مینماید مشارکت مزبور بایستی‌براساس تشکیل شرکتهائی ازنوع سهامی و یا با مسئولیت محدود باشد .

م ـ عامل نمیتواندحقوقیرا که براساس مقررات این‌قانون تحصیل‌وتعهداتی راکه قبول‌نموده بدیگری واگذار کندمگرباموافقت قبلی‌شرکت ملی‌نفت‌ایران وتأیید هیأت وزیران و تصویب مجلسین .

مادهٔ دوازدهم ـ در مورد سازمانهای مشترك که سهام طرفین مساوی‌میباشد بمنظور آنکه درجلسات عمومی عادی وفوق‌العاده اکثریت حاصل گردد هریك‌از طرفین حق رأی یك سهم از سهام خودرا ضمن قرارداد بشخص‌ثالثی که بتراضی طرفین تعیین میگردد واگذار خواهدنمود .

مادهٔ سیزدهم ـ درمواردی که بحکم قوه قهریهٔ (فورس ماژور) مانعیکه رفع یا جلوگیری از آن از اختیار عامل خارج باشد پیش آید وعامل نتواند تعهدی را که قبول کرده انجام دهد یادرانجام آن تأخیر کند این عدم انجام یا تأخیر در انجام تعهد بعنوان تخلف از قرارداد تلقی نخواهد شد و هرگاه وقفه‌ای که درنتیجهٔ عوامل مزبور پیش آمد نماید یك سال یا بیشتر ادامه یابد قرارداد بخودی خود برای آن مدت تمدید خواهد شد.

تبصره ـ منظور از قوه قهریه (فورس ماژور) در این قانون همان است که درعرف حقوق بین المللی تعریف شده است .

مادهٔ چهاردهم اختلافاتیکه بین شرکت ملی نفت ایران وطرفهای دیگر پیش آید چنانچه از طریق مذاکره دوستانه بنحوی که درهر قرارداد پیش بینی خواهد شد رفع نشود از طریق سازش وداوری حل خواهد شد .

مقررات مربوط به ارجاع اختلافات به سازش و داوری درهر قرارداد بنحو مقتضی پیش بینی میگردد .

مادهٔ پانزدهم ـ شرکت ملی نفت ایران مکلف است درقراردادهائیکه تنظیم مینماید ضمانت اجرائی کافی برای انجام تعهدات منظور نماید .

مادهٔ شانزدهم ـ قوانین ومقرراتیکه جزءً یا کلاً مغایر با مقررات این قانون میباشد درقسمتیکه مغایرت دارد بلااثر است .

قانون فوق که مشتمل بر شانزده ماده و نه تبصره است درجلسه پنجشنبه بیستم تیر ماه یکهزار وسیصدوسی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسهٔ ۱۳۳۶/۵/۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بموافقتنامه تفحص و اکتشاف واستخراج و بهره‌برداری نفت بین‌شرکت نفت ایران و شرکت ایطالیائی آجیب مینراریا

مصوب ۲۴ امردادماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده- مجلسین موافقتنامهٔ پیوست‌را مشتمل بر ۴۷ ماده و ۹ ضمیمه که راجع بتفحص واکتشاف و بهره‌برداری نفت بین‌شرکت‌ملی‌نفت‌ایران‌از یکطرف و شرکت سهامی ایطالیائی آجیب مینراریا ازطرف‌دیگر بامضاء رسیده ومفاد آن طبق مقررات ماده‌دوم قانون نفت مصوب هفتم امردادماه یکهزاروسیصدوسی‌شش‌موردتأییددولت واقع گردیده‌است‌تصویب‌نموده واجازه‌مبادله واجرای‌موافقت‌نامه مزبورر امیدهد.

قانون فوق که مشتمل برمادهٔ واحده است درجلسه پنجشنبه بیست و چهارم امرداد ماه یکهزار وسیصدوسی‌وشش بتصویب مجلس شورایملی رسید .

رئیس‌مجلس شورای‌ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۶/۲ بتصویب مجلس‌سنا رسیده‌است .

موافقت نامه

بین‌شرکت ملی‌نفت ایران‌که مرکزآن درتهران است‌بنمایندگی‌رئیس آن‌جناب‌آقای عبدالله‌انتظام وشرکت‌آجیب مینراریا مقیم‌میلان خیابان فراتلی‌گابا شماره ۱ بنمایندگی‌آقای انریکوماتی رئیس شرکت مزبورازطرف دیگر

نظربا ینکه شرکت ملی‌نفت مایل‌است تولید و فروش نفت ایران را توسعه دهد ومنافع‌ملت ایران‌را ازطریق بکارانداختن‌منابع نفتی‌افزایش‌بخشدوبافروش نفت‌مخصوصاً‌دربازارهای‌ایتالیامساعدت‌نمایند.ونظربراینکه‌شرکت آجیب‌مینراریا

که‌دارای‌وسائل‌لازمه میباشد دراین عمل‌امکان همکاری باشرکت ملی نفت ایران را با نظر مساعد تلقی‌مینماید .

و نظر براینکه طرفین موافقت‌نامه درطی‌توافق های مقدماتی درمورد نحوه وطریقه‌همکاری جهت عملی‌نمودن برنامه‌مذکوراتخاذ نظرحاصل نموده‌اند .

طرفین‌بشرح‌زیر موافقت مینمایند ومقررمیدارند :

مادهٔ ۱ ــ شرکت ملی‌نفت ایران وشرکت‌آجیب مینراریا درظرف‌مدت۶۰ روزازتاریخ اجرای این موافقت‌نامه یك شرکت سهامی تأسیس خواهند نمود که بنفع طرفین‌عملیات مربوط‌با کتشاف وتولید نفت‌خام‌وسایرمواد هیدروکاربورطبیعی وهمچنین فروش‌مواد مستخرجه‌وکلیه عملیاتی‌راکه برای فروش این مواد لازم و مفیدباشد انجام خواهدداد .

عملیات شرکت مذکور ممکن است با توافق طرفین شامل امور مربوط به عمل‌آوردن(تصفیه‌ـ تغییرشکل‌شیمیائی‌وغیره) موادمستخرجه‌مورد بحث‌نیز بشود .

دراین موافقت‌نامه هرجا که‌کلمه«نفت» ذکر میشود مقصود ازآن نفت خام وسایرمواد هیدروکاربورطبیعی (که گازهای طبیعی تبدیل شده بمایع هم جزءِ آن است) میباشد که درحالت طبیعی‌یافت شود .

مادهٔ ۲ ــ شرکت‌مذکوردرماده یك بنام‌شرکت‌نفت‌ایران وایتالیا(سیریپ) خوانده‌خواهدشد. شرکت مزبوردر کلیه اموری که دراساس‌نامه ضمیمه شماره‌یك این موافقت‌نامه ذکرنشده‌باشد تابع قوانین ایران خواهدبود .

مادهٔ ۳ ــ مناطقی ازخاك ایران بشرح مصرح زیربطورمانع‌للغیردراختیار شرکت‌سیریپ گذارده خواهدشد که عملیات اکتشاف وتولید مقرر درماده یك را درآن‌مناطق انجام دهد .

۱ ــ ناحیه‌ای ازفلات قاره شمال‌خلیج فـارس بمساحت تقریبی ۵۶۰۰ کیلو مترمربع .

۲ـ ناحیه‌ای ازدامنه‌شرقی جبال زاگروس مرکزی بمساحت تقریبی ۱۱۳۰۰ کیلومترمربع .

۳ ـ ناحیه‌ای ازمنطقه‌ساحلی دریای عمان تاابتدای حدفلات قاره بمساحت تقریبی ۶۰۰۰ کیلومترمربع .

حدودنواحی فوق بترتیب درضمائم شماره ۲و۳و٤ این موافقتنامه معین گردیده است.

مادهٔ ۴ ـ پنجاه درصد ازسرمایه اولیه شرکت سیریپ را شرکت ملی نفت ایران ویاشرکتهای تابعه آن خواهند پرداخت وپنجاه درصد دیگر راشرکت آجیب مینراریا ویاشرکتهای تابعه آن تأدیه خواهندنمود .

علیهذا در این موافقت نامه منظور از اصطلاح « شرکت ملی نفت ایران» گروه شرکت ملی نفت ایران ومنظور از اصطلاح «آجیب مینراریا» گروه آجیب مینراریا میباشد .

دو گروه مزبور درمورد تشکیل هیئت مدیره نیز دارای حقوق متساوی خواهند بود . بدین ترتیب که نصف عده اعضاءِ هیئت مدیره از طرف شرکت ملی نفت ایران ونصف دیگر ازطرف شرکت آجیب مینراریا انتخاب خواهدشد .

همچنین تساوی مذکور درتشکیل هیئت بازرسی حسابها نیز ملحوظ میشود بدین شرح که نصف اعضاءِ آن باستثنای رئیس هیئت از طرف شرکت ملی نفت ایران ونصف دیگرازطرف آجیب مینراریا معین میشوند.

ریاست هیئت مدیره بامدیری خواهد بود که ازطرف شرکت ملی نفت ایران انتخاب شود و نیابت ریاست بامدیری خواهدبود که توسط آجیب مینراریا معین گردد .

مدیر عامل که در عین حال سمت مدیریت کل را نیزخواهد داشت ازطرف شرکت آجیب مینراریا معین میشوداختیارات مدیر عامل ومدیر کل در اساسنامه ضمیمه این موافقتنامه معین شده است.

اداره امور فنی شرکت بدست کارمندانی سپرده خواهد شد که بمعرفی آجیب مینراریا و بانتخاب مدیرعامل تعیین خواهند شد در انتخاب کارمندان مزبور مدیرعامل باتوجه بمقررات مادهٔ ۳۳ این قرارداد عمل خواهد کرد . منظوراز اداره امور فنی اداره امور اکتشاف و توسعه و بهره برداری و حمل و نقل و بارگیری نفت میباشد .

رئیس هیئت بازرسی حسابها توسط یك شرکت امین اموال سوئیسی یا شرکت حسابرسی سوئیسی ازمیان اشخاصی انتخاب خواهد شد که تابعیت ایران یا ایتالیا را نداشته و بهیچوجه وابسته بیکی ازطرفین این موافقت‌نامه نباشند و هیچگونه منافعی در امور نفتی نداشته باشند .

اعضاء هیئت مدیره و اعضاء هیئت بازرسی حسابها و رؤسای شرکت ممکن است ایرانی یاخارجی باشند .

مادهٔ ۵ ـ شرکت ملی نفت ایران و شرکت آجیب مینراریا موافقت مینمایند که سرمایه اولیه شرکت سیریپ که بالغ بر ۱۰٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال است برحسب احتیاج عملیات شرکت بتدریج افزایش یابد.

مادهٔ ۶ ـ برای تأمین ادامه عملیات شرکت سیریپ و برای آنکه تصمیماتی که شرکت مزبور برطبق مصالح خود اتخاذ میکند مواجه با مانع نشود و بمنظور حسن جریان امور شرکت هریك ازطرفین قرارداد متعهد میشوند تعدادی از سهام سیریپ را که معادل یك درصد کل سرمایه شرکت باشد نزد اتحادیه بانك‌های سوئیس تودیع نمایند .

تودیع سهام مذکور باامضای مشترك طرفین براساس وکالت بلاعزلی که طبق مادهٔ ۱۸۵ و مادهٔ ۶۷۹ قانون مدنی ایران مشترکاً ازناحیه طرفین تنظیم شده باشد بعمل خواهد آمد .

این‌وکالت که اعتبارآن تاپایان مدت شرکت محفوظ خواهدبودبایدمتضمن مراتب مشروحه زیرباشد :

الف ـ درموردیکه اتحادیه بانك‌های سویس ازوکالت استعفا نماید و یابهر علت دیگری بدان خاتمه‌دهد میتواند بانك دیگری راکه دارای همان درجه از اهمیت‌باشدبجای خود تعیین کند .

ب ـ وکیل مکلف‌است نسبت بکلیه سهامی که باوسپرده‌شده‌ورقه‌حق‌حضور درمجمع عمومی‌بیکنفرنماینده که‌تعیین او برای هرسال قبلا ومنتهی تا۳۱دسامبر سال‌پیش‌بایدانجام گیردتفویض‌نماید ـ نماینده مزبوربتوافق شرکت‌ملی‌نفت‌ایران‌و شرکت آجیب مینراریا انتخاب میگردد و در صورت عدم حصول توافق رئیس دادگاه‌استان (تریبونال کانتونال)ژنو نماینده مذکور را از اتباع‌یك کشور ثالث انتخاب‌خواهدنمود مشروط برآنکه‌شخص مزبوربهیچوجه درهیچیك‌ازشرکتهای نفتی ذیعلاقه نبوده ودر عداد کارمندان دولت یامأمورین‌بخدمات‌عمومی‌نباشد.

ج ـ نماینده‌مزبورکه بمنظور دادن رأی‌معین‌میگردد باید وظیفه‌نمایندگی خودرا درحدود مقررات وروح این‌موافقت نامه ومنحصراً بارعایت منافع شرکت سیریپ انجام دهد .

درصورت امتناع اتحادیه بانك های سویس‌از قبول‌وکالت ونیزدرصورتیکه اتحادیه‌مزبور از تعیین بانك دیگری بجای خود خودداری نماید بانکی که‌باید جانشین آن گردد بتوافق طرفین‌موافقت نامه ودرصورت‌عدم حصول توافق بداوری معین‌خواهد گردید .

مادۀ۷ ـ چنانچه علاوه بر وجوهی که طرفین از بابت سرمایه‌اولیه شرکت وافزایش‌تدریجی‌آن‌پرداخت‌مینمایند وجوه‌اضافی دیگری لزوم پیدا کندشرکت سیریپ آن وجوه را ازطریق‌استقراض تأمین خواهد نمود .

چنانچه شرکت سیریپ موفق باستقراض وجوه‌لازمه نگردد یا شرایط وام بحدکافی مساعد نباشد شرکت ملی نفت ایران وشرکت آجیب مینراریامکلفندهر یك نصف وجوه مورد احتیاج راتهیه نمایند.

نرخ بهره‌ایکه شرکت ملی نفت‌ایران وشرکت‌آجیپ مینراریا از سیریپ مطالبه‌خواهندنمود درمورد طرفین همیشه‌بیك‌میزان خواهد بودوعلی‌ای‌حال‌نباید ازمیزان هفت درصد متجاوز باشد . هزینه‌های احتمالی دیگری که در مورد تهیه سرمایه مزبور صورت گیرد اضافه بربهره‌مسترد خواهد گردید .

مادهٔ ۸ ـ تهیه‌نقشه های‌اکتشافی وهمچنین تعیین شرائط وطرزاجرای‌آنها برعهده‌آجیب مینراریا میباشد .

آجیب مینراریا تعهدات ذیل را برعهده میگیرد :

الف ـ تهیه وتنظیم نقشه‌های اکتشاف پس‌از مشاوره‌شرکت ملی‌نفت‌ایران بهزینه‌خود .

ب ـ اجرای نقشه‌های مذکور که تحت مراقبت وباوسائل مخصوص‌آجیب بطور مستقیم یا غیر مستقیم صورت‌خواهد گرفت مخارج تهیه واجرای نقشه های مذکور شامل‌کارهای اکتشافی وکلیه‌مخارج‌مربوط باستفاده ازاراضی‌خواهدبود .

ج ـ تسلیم گزارشهای‌تفصیلی‌مربوط‌به‌پیشرفت کار بشرکت سیریپ‌بتدریج وبموازات‌پیشرفت کار وهمچنین تسلیم گزارش جامع‌نهائی .

د ـ باوجود ترتیبی که طی‌ماده ۷ فوق درباره تهیه وجوه پیش‌بینی گردیده است چنانچه‌عملیات اکتشاف‌بنتیجه‌منفی‌منتهی‌شود مخارج مربوط باموراکتشافی اعم ازسهمی‌آجیب مینراریا وسهمی شرکت‌ملی نفت ایران تماماًبرعهده آجیب‌ـ مینراریا خواهد بود .

هـ ـ رعایت حقوق ومنافع ایران در اجرای عملیات اکتشاف وتوسعه .

برای تعیین اینکه‌مرحله‌اکتشاف درچه موقع‌اختتام‌مییابد ضابطهٔمعروف‌به Field discovery wild cat طبق‌تعریف‌فردریك‌ه .لاهی که‌در کشورآمریکا موردقبول‌واقع گردیده‌ملاك‌عمل قرارخواهد گرفت‌مشروط‌برآنکه‌آزمایشهائیکه حاکی از اختتام عملیات‌باشد در حضور نماینده شرکت‌ملی‌نفت‌ایران انجام گیرد.

شرکت‌سیریپ‌درصورتی‌متعهد استرداد‌مخارج‌فوق‌به‌آجیب‌مینراریاوجبران سرمایه‌ای که برای این مخارج بکار رفته است خواهد بود که در نتیجه عملیات اکتشاف‌وجود ذخیره‌نفت بطوری که تولیدبمیزان‌تجارتی‌از آن‌امکان داشته‌باشد براساس اصول فنی مورد قبول بین‌المللی بثبوت رسیده باشد.

قابلیت‌تولید میدان‌نفت بمیزان‌تجارتی درشرایط‌موجودبازاردرصورتی‌محرز شناخته‌میشود که مقداراستخراج نفتی که عرفاً قابل پیش‌بینی است‌طوری‌باشد که وقتی برآورد ارزش‌تمام‌شده آن برای تحویل در کنار دریا براساس‌احتساب‌هزینه تولیدباضافه کرایه‌حمل ونقل‌بارگیری وهمچنین باضافه رقمی‌معادل ۱۲/۵ درصد قیمت اعلان شده که بابت حداقل مالیات‌وحقوق بدولت ایران‌بایستی‌پرداخت‌شود از قیمت اعلان شده همان‌نوع نفت کسر گردد سودمتناسبی باقی‌بماند .

بمنظور احراز قابلیت تولید میدان نفت بمیزان تجارتی طبق مفاد این‌ماده سیریپ عوامل زیر راملحوظ خواهد داشت :

۱ ـ کلیه مدارك موجود حتی اطلاعاتیکه مبتنی برقیاس بوده باشد .

۲ ـ گزارش‌مستدل متخصص‌ویامتخصصینی که‌عهده‌دار امراکتشاف‌میباشند .

نظر سیریپ نسبت‌بقابلیت‌تولید بایستی مقرون بحسن‌نیت وصداقت‌بوده‌واظهارآن درمواعد متناسبی‌صورت گیرد و دراظهارنظر مزبور باید باین مطلب‌توجه‌شود که مخارج اکتشاف‌ازطرف آجیب‌مینراریا بطورمساعده پرداخت شده‌است .

چنانچه‌اظهارنظرسیریپ‌منفی باشد سیریپ‌مکلف‌است‌دلائل مربوط‌بقابلیت

تولید Field Discovery Wild cat وسایر عواملی که‌منجر باستنتاج مزبور گردیده وبنظر آن‌پیش‌بینی وجودیك‌میدان‌نفتی‌قابل‌تولید بمیزان تجارتی رابنحومطلوب طبق مفاد این‌ماده تجویز نمینماید باطلاع آجیب‌مینراریا برساند .

در این صورت آجیب مینراریـا میتواندعمیلیات حفاری اضافی‌اجرا کندو اگر درنتیجه این‌عملیات جدید اطلاعاتی بدست‌آید که قابلیت تولید میدان نفت مورد بحث‌راتأیید کند کلیه مخارجی که بعدازخاتمه Field discovery Wild cat بعمل‌آمده‌بعنوان‌مخارج توسعه‌وبهره‌برداری‌منظورخواهد گردیدوبالنتیجه‌منحصراً برعهده سیریپ‌خواهدبود که مکلف‌است وجه‌آنرا درظرف سه‌ماه از تاریخ انجام مخارج به‌آجیب مینراریا مسترد دارد .

مقررات این‌ماده‌نسبت بمیدانهای نفتی که بعد از میدان اولی‌پیدا شوندنیز شمول خواهد داشت . درمورد این موافقت‌نامه کلمه «میدان» (gisement) بهمان معنی کلمه « field » است که ف . لاهی‌تعریف نموده ودر کشور های‌متحده‌امریکا مورد قبول واقع گردیده است .

مادهٔ ۹ ـ بمحض‌آنکه وجود ذخیرهٔ‌نفتی کافی‌برای تولید بمیزان تجارتی بمعنی مشروحه درماده‌قبل بثبوت رسید .

الف ـ سیریپ کلیه مخارج بعدی یعنی کلیه مخارجی راکه بعد از خاتمه (Field discovery Wild cat) برای توسعه وبهره‌برداری میدان موردبحث‌انجام گردد برعهده خواهد گرفت .

ب ـ کلیه‌مخارجی که تاتاریخ خاتمه بابت اموراکتشافی درهر کدام از سه ناحیه مذکوره درماده۳صورت پذیرفته‌باشد ازهمان تاریخ بدون‌احتیاج‌بتشریفات دیگری‌طبق‌مقررات‌ماده۱۱ازطرف‌سیریپ‌به‌آجیب‌مینراریامستردخواهد گردید.

مادهٔ ۱۰ ـ آجیب مینراریا تعهدات ذیل را تقبل مینماید :

الف ـ آجیب مینراریا بعد از کشف اولین میدان مخارج عملیات‌اکتشات که برای تفحص میدانهای نفتی دیگر مورد لزوم میباشد بعنوان مساعده بحساب سیریپ خواهد پرداخت .

ب ـ آجیب مینراریاقبول‌مینماید که این مخارج‌فقط درخاتمه‌چاه‌اکتشافی (Field Discovery Wild cat)جدیدی‌قابل استردادخواهدبودچنانچه حفرچاه‌جدید بطور موفقیت آمیزی پایان نیابد استرداد مخارج مزبور بمحض انقضای دورهٔ ۱۲ ساله اکتشاف که طبق مادهٔ ۱۸ پیش بینی گردیده صورت خواهد گرفت بالنتیجه هربار که میدان‌نفت جدیدی پیدا میشود تا پایان عملیات‌اکتشافی بشرح مذکور دراین ماده وجوهی که‌آجیب‌مینراریا بطورمساعده بحساب سیریپ میپردازد طبق مقررات مادهٔ ۱۱ قابل استرداد خواهد بود .

مادهٔ ۱۱ ـ بمنظورانجام تعهدات‌سیریپ درمورد وجوهی که‌ترتیب استرداد آن‌طبق‌مواد۹و۱۰ مقرراست شرکت مزبورمبلغی معادل مخارج اکتشاف‌ببستانکار حساب آجیب مینراریا منظور خواهد نمود و احتساب این وجوه براساس صورت مخارجی که آجیب مینراریا درظرف دو ماه ازخاتمه دوره‌های سه ماهه بسیریپ تسلیم‌مینمایدوازهمان روزی که‌مخارج‌مذکورانجام گردیده‌صورت‌خواهد گرفت.

سیریپ حق خواهد داشت که صورت‌مخارج‌مزبور رامورد رسیدگی‌وتحقیق قرارداده وبرای احراز صحت آن ارائه اسناد مثبته را بخواهد.

در صورتیکه ظرف مدت یکماه و نیم ازتنظیم این صورت مخارج اعتراض نسبت بآن نشود هیچگونه اعتراض دیگری بعد ازانقضای مدت مذکور پذیرفته نخواهد شد .

وجوهیکه بابت مخارج اکتشاف طبق مقررات این ماده به بستانکار حساب منظورمیشود در کوتاهترین مدت ممکنه‌وعلی‌ایحال باقساط سالیانه که میزان‌آن

نبایستی هیچگاه ازمعادل ده سنت نسبت بهر بشکه نفت خام صادر شده کمتر باشد ازطرف سیریپ پرداخت خواهد شد .

پنجاه درصد ازوجوهیکه بابت استرداد مخارج اکتشاف به بستانکار حساب آجیب مینراریا منظور میشود ازطرف سیریپ بشرکت ملی نفت ایران پرداخت خواهد گردید .

مادهٔ ۱۴ ـ سیریپ مکلف خواهد بودکلیه‌مساعی ممکنه‌رابرای اینکه‌میزان فروش نفت تاحداکثرافزایش یابد مبذول دارد وباین منظورمیزان تولید هریك ازمیدانهارا باید ازکلیه امکانات تولید درحدودیکه باجدیدترین طرق فنی معموله صنعت نفت مطابقت‌داشته باشد توسعه خواهد دادبرنامه سالیانه تولید قبلاوبمنظور تأمین احتیاجات زیرتنظیم خواهد گردید :

الف ـ تقاضای شرکت ملی نفت ایران‌برای تأمین احتیاجات مصرف‌داخلی حوزه اقتصادی هریك از میدانها مشروط برآنکه میزان تقاضا ازپنج درصدمقدار کل تولید تجاوزننماید . بهای نفت مزبورازطرف شرکت ملی نفت ایران بقیمت تمام شده باضافه حق‌العمل بقرار۱۴سنت برای هرمترمکعب پرداخت خواهدشد.

ب ـ کلیه تعهدات وقراردادهای فروش نفت خام که بایستی درمحل صدور بخریداران تحویل گردد .

ج ـ هرنوع امکان‌فروش‌دیگری که‌سیریپ‌درنتیجه‌آشنائی‌بوضع‌بازارممکن است‌درنظربگیرد.سیریپ‌متعهدخواهدبودکلیه‌مقادیرنفتی‌راکه‌برای‌فروش‌دراختیار داردمقدم بردیگران بشرکت ملی‌نفت‌ایران وآجیب‌مینراریاعرضه‌بدارد.چنانچه شرکت ملی نفت‌ایران وآجیب‌مینراریا هیچیك حاضرنشوند این نفت رابشرائطی که‌قابل‌قبول‌سیریپ‌باشد خرایداری نمایندسیریپ‌میتواند باشرائطی که برای‌وی نامساعدترنباشدآنرا بخریداران دیگربفروش رساند. هرگاه‌خریداردیگری پیدا

نشد سیریپ‌باید باتعدیل پیشنهادفروش مجدداً بشرکت ملی‌نفت ایران وآجیب‌ـ مینراریا مراجعه نماید .

مادۀ ۱۳ـ «قیمت‌هـای اعلان شده» یعنی قیمتهائی که بروفق آن از طرف سیریپ نفت‌خام ازنوع و وزن مخصوص معینی درهریك ازنقاط صدور بطورعموم بکلیه‌خریداران عرضه‌میشود توسط سیریپ‌منتشر وباطلاع شرکت ملی‌نفت‌ایران و آجیب مینراریاخواهد رسید . قیمتهای اعلان شده مذکور بایدباقیمتهای‌جاری ناحیه خلیج‌فارس برای فرآوردهائی ازنوع ووزن مخصوص مشابه مطابقت داشته باشد . چنانچه سیریپ لازم بداند که بخریداران تخفیفی داده شـود میزان این تخفیف بنا برپیشنهادسیریپ بوسیله کمیسیون متشکل از دو نفر از اعضـاءِ هیئت مدیره سیریپ که یکی از طرف شرکت ملی‌نفت‌ایران و دیگری ازطرف‌آجیب مینراریا انتخاب میشوند معین خواهدشد . تخفیفی که درقیمت اعلان‌شده درنظر گرفته میشود در مورد هرخریدار با توجه بمقدار تحویلی وطول مدت قرارداد فروش و ترتیب منظم تحویل و تضمین پرداخت و سـایر شرایط معین خواهد گردید .

مادۀ۱۴ـ الف ـ سیریپ مکلف خواهد بـود از گازهای طبیعی که تولیـد مینماید در حدودی که پس از رفع حوائج زیردراختیار داردهرمقدار که‌شرکت ملی‌نفت‌ایران برای مصرف داخلی ایران (که‌شامل احتیاجات تهیه موادمشتقه از گاز درایران میباشداعم‌ازآنکه‌محصولات مزبوردرداخل‌ایران یادرخارج مصرف شود) احتیاج داشته باشد بشرکت ملی‌نفت ایران تحویل نماید :

۱ ـ احتیاجات سیریپ و آجیب مینراریـا برای انجام عملیاتی که در این موافقت‌نامه‌پیش‌بینی شده‌است . سیریپ وآجیب مینراریا بابت گازطبیعی که‌بنحو مذکورمصرف‌مینمایند ملزم بهیچگونه پرداختی بشرکت ملی‌نفت‌ایران‌نخواهند

بود . چنانچه عملیات سیریپ شامل تصفیه‌هم بشود سیریپ حق خواهد داشت گاز طبیعی را برای مصرف سوخت در عملیات تصفیه بکار ببرد و دراین صورت سیریپ قیمت گاز مصرفی راازقرار هرهزارمترمکعب معادل پنج درصد حدمتوسط واقعی قیمت اعلان شده(روزتحویل)یك‌مترمکعب نفت‌خام ۳۷ تا ۳۷/۹ درجه آ. ب. ای از نوع نفت خام آغا جاری فوب‌بندر معشور بشرکت ملی نفت ایران پرداخت خواهد نمود .

۲ـ احتیاجات بازرگانی سیریپ برای انجام تعهدات خود مشروط بدانکه تعهدات مذکور پس ازمشورت با شرکت ملی‌نفت ایران دائر براینکه آیا مقدار کافی گاز طبیعی جهت این تعهدات وجود دارد یا نه صورت گرفته باشد .

درمورد گازطبیعی که توأماً بانفت‌خام تولید میگرددتحویل در سردستگاه جدا کننده گاز از نفت درمیدان نفت‌انجام خواهد گرفت و درسایر مواردتحویل درنقاطی‌واقع درداخل میدان گاز یادرنزدیکی آن که طبق تشخیص سیریپ‌تعیین میگردد انجام خواهد شد .

ب ـ درمواردیکه گاز طبیعی که طبق‌مفاداین ماده بشرکت ملی‌نفت‌ایران تحویل شده و یا باید تحویل شود گازی باشد که درنتیجه تولید نفت خام بدست میآید مقررات زیر مجری‌خواهد بود :

۱ـ چنانچه برای تحویل گاز بشرکت‌ملی‌نفت‌ایران ایجادتأسیسات اضافی ضرورت داشته باشد سرمایه لازم جهت احداث این تأسیسات برعهده شرکت ملی نفت‌ایران خواهدبود . گرداندن این‌تأسیسات‌و کلیه‌تأسیسات دیگر تولیدوتحویل گاز طبیعی بشرکت ملی نفت باسیریپ خواهد بود .

۲ـ شرکت ملی‌نفت‌هزینه‌های‌تحویل گاز طبیعی‌را که‌هزینه‌های گرداندن

تأسیسات مربوطه نیز جزو آن خواهدبود بسیریپ خواهد پرداخت .

ج - در مواردیکه گاز طبیعی که بموجب مفاد این‌ماده تحویل شرکت ملی نفت ایران شده ویا باید بشود از میدانی تولید شود که محصول آن اساساً گـاز طبیعی باشد مقررات زیر مجری خواهدبود :

۱ ـ اگر گاز تولید شده از میدان منحصراً برای تحویل بشرکت‌ملی‌نفت ایران باشد .

شق ۱ ـ سرمایه ای که برای ایجاد تأسیسات اضافی بمنظور آماده کردن میدان برای بهره برداری و تولید و تحویل بعد از ورود بمرحلهٔ تولید لزوم پیدا کند بعهده شرکت ملی نفت ایران خواهدبود گرداندن تأسیسات اضافی مذکور وهمچنین کلیه تأسیسات تولید و تحویل گازطبیعی بشرکت‌ملی‌نفت‌ایران‌باسیریپ خواهد بود .

شق ۲ ـ شرکت ملی نفت ایران هزینه تولیدوتحویل گاز ومنجمله‌هزینه گرداندن کلیه تأسیسات تولید و تحویل‌را بسیریپ خواهد پرداخت .

۲ ـ اگر سیریپ یا آجیب مینرار یا ازگاز طبیعی میدانی استفاده کنند شرکت ملی نفت ایران‌ملزم‌نخواهدبود که چیزی بابت سرمایه‌لازم‌برعهده‌بگیرد کلیهٔ هزینه‌های عملیات بین استفاده کنندگان ازگاز بنسبت‌استفادهٔ هریك‌تقسیم خواهد شد .

مادهٔ ۱۵ - سهم‌الشرکه هریك از طرفین و هکذا وجوهیکه باید پرداخت شود ممکن است بصورت ارز و یا تأسیسات یا ماشین‌آلات (وقطعات منفصله‌آنها) یا مصالح وادوات یا حق‌اختراع یا خدمات خصوصی یا خدمات عمومی یا تدارکات مشابه که از هرحیث برای انجام عملیات مقرر در این موافقت‌نامه لازم ویا مفید است باشد .

معهذا هیچگونه پرداختی بصورت غیر نقدی انجام نخواهد گرفت مگر آنکه سیریپ آنرا از لحاظ امور شرکت درخواست نماید . و بهر حال چنین پرداختهائی بایدباقیمتها و شرائط قابل‌رقابت‌در بازارهای بین‌المللی منطبق‌باشد.

درمواردیکه پرداخت بصورت غیرنقدی بعمل‌میآید شرکت ملی‌نفت‌ایران یاآجیب مینرار یا ارزی‌راکه در نظردارند طبق مقررات بند ۱ مادهٔ ۲۹ مبنای احتساب سهم غیرنقدی قرار گیرد باطلاع سیریپ خواهندرسانید .

سیریپ احتساب ارز مورد تقاضا را بعنوان یکی از شرایط مربوط قابل رقابت بودن سهم غیرنقد مزبور تلقی خواهد کرد . درمورد خریدلوازم وتأسیسات و تدارك خدمات وغیره حق تقدم ببازار و محصولات ایتالیائی داده خواهد شد مشروط برآنکه قیمتها و سایر شرائط قابل رقابت باشند .

مادهٔ ۱۶ - سیریپ حساب عملیات شرکت را طوری‌نگاه خواهد داشت که وضع کلیه عملیات‌آن با اسناد روشن و دقیق نمایش داده شود و برای این منظور یك‌روش حسابداری‌مناسبی‌اتخاذ خواهدنمود ودرروش مزبوربتناسب‌پیشرفتهائیکه در این رشته تحقق میپذیرد تجدیدنظر خواهدنمود . در مورد اموال موجود در انبارها سیریپ حساب آنهارا بترتیب مناسبی نگاه خواهد داشت . کلیه عملیات حسابداری موضوع این‌ماده باید مطابق با طرزعمل جاری معمول صنعت‌نفت باشد استهلاکها بنرخ متوسط سالیانه ۱۴درصداحتساب خواهدشد .

مادهٔ ۱۷ - از سود ویژه یعنی مجموع‌درآمد ناویژه پس‌از کسر کلیه‌هزینه های جاری عملیات خواه در ایران وخواه در خارجه که شامل مخارج اداری و استهلاکات و زیانهای مندرجه در بند (د) مادهٔ ۳۵ قانون راجع بمالیات بردرآمد مورخ ۱۳۲۸ نیز خواهد بود نصف بعنوان مالیات و حقوق دولتی بدولت ایران

پرداخت خواهد گردید ونصف دیگر بالمناصفه بین شرکت ملی نفت ایران و آجیب مینراریا تقسیم خواهد شد . مبلغی که بشرح فوق در وجه دولت ایران پرداخت میگردد شامل کلیه حقوق دولتی معادن و هر گونه پرداخت دیگر بهرعنوان بابت خط لوله یا حمل ونقل یا مالیاتها وعوارض اعم ازدولتی یاشهرداری یاسایر مؤسسات عمومی خواهدبود که فعلاموجوداست یا بعداً وضع گردد خواه بطور عادی و خواه بطور فوق العاده و بطورکلی هر گونه حقوقی که بنحوی از انحاء بعملیات سیریپ و به درآمدآن یابه منافعی که بنحوی ازانحاء بسهامداران شرکت مذکورپرداخت شود تعلق گیرد .

آنچه فوقاً گفته شد بهیچ وجه مربوط بتعهد پرداخت حقوق خدمات انجام شده (از قبیل آب و برق و حق راهنمائی دربنادر و مجاری فاضل آب و خدمات بهداشتی و غیره) نمیباشد ولی در این موارد سیریپ از مساعد ترین شرائطی که درمورد استفاده کنندگان دیگر مقرراست بهره مند خواهدبود .

مادهٔ ۱۸ ــ عملیات اکتشافی زمین شناسی یا ژئوفیزیك در ظرف شش ماه ازتاریخ اجرای این موافقت نامه شروع خواهدشد عملیات حفاری هرموقع که مفید تشخیص داده شود آغازمیگردد ولی شروع این عملیات درهرحال بایدقبل ازانقضای چهارسال ازتاریخ اجرای این موافقت نامه باشد .

عملیات اکتشافی تاموقعی که کشف چاه اکتشافی Field Discovery Witd cat (F.D.W.C.) طبق مفاد مادهٔ ۸ در یکی از نواحی معینه در مادهٔ ۳ صورت پذیرد ویا تاوقتی که کلیه امکانات اکتشافی درنواحی مذکور باعدم موفقیت مواجه گردد ادامه خواهدیافت .

بهرحال ادامه این عملیات پس از انقضای دوازده سال از تاریخ اجرای این

موافقت‌نامه ممنوع خواهد بود .

چنانچه پس از انقضای مدت دوازده سال هیچگونه نتیجه تجارتی حاصل نگردد این موافقت‌نامه منفسخ وسیریپ منحل خواهدشد .

مادهٔ ۱۹ ـ برای تضمین حسن اجرای یك برنامه مشخص جهت عملیات اکتشافی بشرح مذکوردرمادهٔ۱۸ وبدون آنکه در مقررات ماده‌مذکور هیچگونه خدشه‌ای وارد آید موافقت شدکه هزینه‌های پرداختی آجیب مینرایا در دورهٔ اکتشافات نباید مجموعاً ازمبلغ ۲۲٫۰۰۰٫۰۰۰ دلار امریکائی کمترباشد .

برای اینکه‌اجرای عملیات بیك‌طرز بسیاددقیق وکافی ازنظرفنی‌تأمین‌شود آجیب‌مینراریا باحفظ ابتکار کامل‌درعملیات‌فنی بایدبرنامه‌هاراطوری‌تنظیم نماید که‌در چهارسال اول‌ازتاریخ اجرای این‌موافقتنامه مبلغی‌معادل‌هم‌ارز شش‌میلیون دلار ودرهشت‌سال‌بعد جمعاً شانزده میلیون دلار ازقرار حداقل سالی‌دومیلیون‌دلار خرج شود . چنانچه در انقضای چهارسال‌اول ودراثرتأخیر دراجرای عملیات‌تمام مبلغ مذکورخرج نشده‌باشد مبلغ‌باقی‌مانده بحداقل مخارجی که برای هشت‌سال بعد منظور گردیده اضافه‌خواهدشد .

از طرف دیگر چنانچه در چهارسال اول بیش‌از مبلغ پیش‌بینی‌شده خرج شده باشد مبلغ اضافه ازحداقل مخارج منظوره برای هشت سال بعد کسر خواهد گردید . و بهمین ترتیب‌در هرسال ازهشت سال مذکور فوق که مخارج ازمیزان حداقل منظوره‌برای‌آن‌سال‌تجاوز نماید تفاوت‌مربوطه ازحد اقل رقم‌های‌سالهای بعد کسر خواهد شد .

درظرف مدت چهارسال اول تحت‌هیچ‌عنوانی ازلحاظ اقتضای‌تعقیب‌عملیات اکتشاف نمیتوان عملیات را تعطیل یاموقوف نمود .

درانقضای‌مدت‌چهارسال‌اول‌ونیز درآخر هریك‌ازهشت‌سال‌بعدآجیب‌مینراریا

میتواند عملیات اکتشافی را با اخطاریه سیریپ درصورت تحقق شرائط ذیل تعطیل نماید:

الف ـ اثبات اینکه تا تاریخ اخطاریه عملیات اکتشافیکه طبق برنامه ها میبایستی صورت پذیرد مرتباً انجام یافته وکلیهٔ مبالغ پیش بینی شده برای مدت قبل از تاریخ اخطار بمصرف رسیده است چنانچه تمام مبلغ مذکور خرج نشده باشد نصف مبلغ باقیمانده بایستی قبلا بحساب دولت ایران بشرکت ملی نفت ایران پرداخت گردیده باشد .

ب ـ استرداد کلیهٔ نواحی که بمنظور اکتشاف واگذار گردیده است دراینصورت دیگر حدود پیش بینی شده درمادهٔ ۲٦ هیچگونه قوت واعتباری نداشته وموافقتنامه منفسخ تلقی خواهد شد .

مادهٔ ۲۰ ـ الف ـ سیریپ بمنظور اجرای عملیات شرکت حق استفاده مانع للغیر ومجانی از کلیه اراضی متعلق بدولت ایران واقع در نواحی مشخصه درمادهٔ ۳ را که دولت مذکور بطور مستقیم یاغیر مستقیم مورد استفاده قرار نداده است دارا میباشد . استفاده از اراضی مذکور محتاج موافقت قبلی دولت شاهنشاهی خواهد بود ودرخواست این موافقت بایستی ازطریق شرکت ملی نفت ایران بدولت تسلیم شود .

مقرراتیکه ذیلا درمورد اراضی متعلق بمالکین خصوصی ذکر میشود درمورد اراضی دولتی مورد استفاده دولت نیز مجری خواهد بود .

ب ـ کلیهٔ اراضی دیگر واقع درنواحی مندرجهٔ در مادهٔ ۳ که درملکیت اشخاص خصوصی باشد وبرای منظورهای مقرره دراین موافقت نامه مورد احتیاج سیریپ واقع شود ازطرف سیریپ خریداری یا اجاره خواهد شد درمورد انجام معاملات خرید یا اجاره این اراضی شرکت ملی نفت ایران هر گونه کمك لازم درحق سیریپ مبذول خواهد داشت .

تقلیل‌مساحت‌نواحی که بموجب مقررات ماده ۲۶صورت‌میگیرد هیچگونه اثری‌درحقوق مکتسبه سیریپ راجع به‌اراضی واقع درقسمتهائیکه مشمول تقلیل واقع گردیده است نخواهد داشت .

ج ـ مقررات بندهای فوق این‌ماده نسبت‌بزمینهائی‌هم که‌برای‌کلیهٔ عملیات سیریپ مربوط به‌فروش (ایجاد مخازن وانبارها ودستگاههای دیگر) درخارج از حدود نواحی‌مذکوردرمادهٔ ۳ لازم‌باشد شامل‌خواهدبود .

مادهٔ ۳۱ ـ چنانچه‌بمنظورانجام‌عملیات مندرجه دراین‌موافقتنامه‌وهمچنین عملیات مربوط بفروش سیریپ تقاضای معقولی نسبت بحقوق ارتفاقی(ازقبیل‌حق‌راه وحق‌عبور وهمچنین ایجاد وتأسیس جاده وراه‌آهن وخطوط لوله ومجاری آب وکانال وکابل وخط سیم وغیره درروبا درزیرزمین) دراراضی‌واقع درحدودنواحی مندرجه درماده ۳ یاخارج ازحدود مزبور در داخل خاك کشور یا در سواحل‌آن داشته‌باشد بایستی‌تقاضای خودرا کتباً تسلیم شرکت ملی‌نفت‌ایران بنماید.شرکت ملی‌نفت‌ایران حقوق مورداحتیاج سیریپ‌رابرای‌آن تحصیل خواهدنمود وتحصیل این حقوق درمورد اراضی مندرجه دربند (الف) ماده ۲۰ مجانی و درمورد اراضی دیگرمنوط به پرداخت قیمت یامال‌الاجاره عادله‌ای خواهد بودکه با توجه بنوع زمین وحق مکتسبه معین میگردد سیریپ‌کلیهٔ پرداختهائیراکه شرکت ملی نفت ایران بحساب آن قبول نموده برعهده خواهد گرفت و ازکلیهٔ حقوقیکه تحصیل گردیده استفـاده خواهدنمود .

مادهٔ ۳۲ ـ درتمام مدت دوره اکتشاف سیریپ و همچنین‌آجیب مینراریـا برای‌انجام عملیات‌خود اختیارات ذیل‌را دارا خواهندبود :

حفر، کمانه زدن ، نقب‌زدن ، سوراخ کردن ، ساختن ، برپا کردن، تأسیس

نمودن ، برقرار کردن وایجاد وبکار انداختن و نگاهداری و ادارهٔ هر نوع چاه و گودال وحفرحوضچه وکانال ومجرای آب وتأسیسات وتانك ومخزن وسایروسایل انبارنمودن ودستگاههای جدا کنندهٔ گاز از نفت وسایر وسایل تولید عمل آوردن نفت‌خام وگازطبیعی وخط لوله وتلمبه خانه ومراکز وتأسیسات تولید نیروی برق وخط‌کابل‌وسیم برای نیروی مزبوروتلگراف وتلفن ورادیووهر گونه وسایل‌دیگر برای ارتباط‌کارگاه انبارودفترومنزل وعمارت ودستگاه‌لاروبی وبندرولنگرگاه و اسکله وبارانداز ولوله های بارگیری زیرآبی وتأسیسات بندری وکشتی وقایق و راه‌آهن وجاده وپل ودوبه وخطوط هوائی وفرودگاه وسایرتأسیسات حمل‌ونقل و گاراژوآشیانه وکارخانه‌وریخته‌گری‌وتعمیرگاه‌وهمچنین سایردستگاههای کمکی که بنظرآیند ، شرکت برای تعقیب هدف وانجام وظایف‌آنها لازم تشخیص داده شود ونیزهرحق واختیاردیگری راکه برای اجرای وظایف‌آن شرکتها لازم ویا عرفاً مرتبط باآن تلقی گردد دارا میباشند .

درمورد ایجاد راه‌آهن وبندروتلفن وتلگراف ورادیووحمل‌ونقل هوائی در ایران‌شرکتهای مذکوربایستی اجازه قبلی دولت ایران راکتباً درخواست نمایند واعطای اجازهٔ مزبورنباید بدون‌دلیل‌معقول‌ردشود ویا بتأخیرافتد .

درمواردیکه بموجب بند دوم ازمادهٔ یك دامنه فعالیت سیریپ بتهیه وعمل آوردن محصولات نفتی‌هم توسعه‌یابد اختیارات مشروحهٔ شرکت مذکور توسعه یافته شامل‌تصفیه‌خانه‌ها ودستگاهها وتأسیسات تقطیرهم خواهدشد .

مادهٔ ۲۳ ـ درتمام مدت دورهٔ اکتشاف سیریپ وهمچنین‌آجیب مینراریا میتوانند برای انجام عملیات‌شرکت ازکلیهٔ‌آبهای زیراستفاده نمایند :

الف ـ آبهای‌روی زمینی وزیرزمینی اراضی که مورد استفادهٔ آنها قرار

گرفته است .

ب ـ آبهای روی زمینی وزیرزمینی اراضی متعلق بدولت ایران که مورد استفاده دولت نباشد بشرط تحصیل اجازه قبلی که بدون دلیل معقول رد ویا دراعطای آن تأخیر نخواهد شد .

استفاده کنندگان برای مصرف این آبها ملزم بهیچگونه پرداختی نخواهند بود مگر درصورتیکه استفاده مزبورموجب خسارت اشخاص ثالث گردد .

چنانچه درطول مدت اکتشاف سیریپ یا آجیب مینراریا بطورمعقول احتیاج به حق استفاده از آبهای اراضی دیگر نیز که درفوق ذکر نشده است پیدا کنند سیریپ حقوق مذکوررا بنحوی که خودآن شرکت یا آجیب مینراریا مقتضی بدانند تحصیل خواهدنمود .

قیمت خرید یامال الاجاره تحصیل حقوق استفاده ازآب براساس نرخ عادله بوده و نباید از میزانیکه برای حقوق مشابه درنواحی مجاور محل متداول است تجاوز نماید .

این عملیات ممکنست درداخل ویا درخارج نواحی مشخصه درماده ۳ وبترتیبی که درماده ۲۱ پیش بینی شده است انجام گردد .

درمورد تحصیل حقوق مندرجه دراین ماده وهمچنین تحصیل اراضی پیش بینی شده دربند ب ماده ۲۰ سیریپ ازمزایائیکه شرکت ملی نفت ایران بموجب مادهٔ ۱۰ اساسنامهٔ خود دارا میباشد استفاده خواهدنمود .

مادهٔ ۲۴ ـ سیریپ وهمچنین آجیب مینراریا درتمام دوره اکتشاف اختیار خواهندداشت که برای عملیات خود وبارعایت حقوق اشخاص ثالث از زمینهائیکه مورداستفاده آنهاست ویا زمینهای متعلق بدولت ایران که مورد استفاده دولت ویا دیگران نیست هرنوع خاک وشن وآهک وسنگ وگچ وسایرمصالح ساختمانی رابکاربرند مشروط برآنکه خسارت وارده براشخاص ثالث را که درنتیجهٔ این برداشت یا استفاده

ممکن است متضرر بشوند بمیزان عادله ای جبران نمایند .

مادهٔ ۲۵ ــ در تمام دورهٔ اکتشاف آجیب مینراریا حق خواهد داشت نفتی را که برای عملیات اکتشافی لازم دارد مصرف نموده وفقط بهای تمـام شدهٔ آن را بسیریپ بپردازد چنانچه تعیین بـهای تمام شده بنحو معقول میسر نباشد سیریپ قیمت نفت تحویلی را بمأخذی که برای عملیات اکتشافی آجیب مینراریا مساعد باشد معین خواهد نمود.

مادهٔ ۲۶ ـ درانقضای سال پنجم از تاریخ شروع عملیات تفحص بیست وپنج درصد از مساحت کل نواحی مندرجه درمادهٔ ۳ کسر خواهد گردید ودر آخـر سال نهم نیز مجدداً بیست وپنج درصد دیگر ازمساحت اولیه کسر خواهد شد.

تقلیل مساحت مزبور براساس مشخصاتی که توسط آجیب مینراریا در دسترس گذارده خواهد شد بعمل خواهد آمد مشروط بر آنکه مجموع اراضی که مسترد میگردد درهر نوبت از نه قطعه تجاوز ننماید .

بهرحال درانقضای سال دوازدهم تنها زمینهائی دراختیار سیریپ باقی خواهد ماند که درآنها میدانهائی که بنابر تعریف این مـوافقـتنامه قابل بهره برداری بمیزان تجارتی تلقی میشود کشف شده باشد .

مادهٔ ۲۷ ـ سیریپ و آجیب مینراریا ملزم نخواهند بود کـه هیچ قسمت از سرمایه های خود رابپول ایران تبدیل کنند ولی باید وجوهی را که برای پرداخت هزینه های عملیات خود درایران لازم دارند توسط بانك های مجاز بپول ایران تبدیل نمایند .

آجیب مینراریا ممنوع نخواهد بود ازاینـکه وجوه ودارائیی را که درخارج ایران دارد آزادانه نگاه دارد ویا آنرا بمیل خود نقل وانتقال دهد ولو اینـکه وجوه

ودارائی مزبوراز عملیات آجیب درایران بدست آمده باشد وهمچنین ممنوع نخواهد بود ازاینکه حسابهائی به‌ارزخارجی دربانکهای‌مجازداشته وآنرا نگاهداشته ویا آزادانه انتقال داده ویاموجودی بستانکارحساب خود را صادر نماید .

سیریپ اختیارخواهد داشت‌درایران وخارجه بهرنوع‌ارزی که برای‌عملیات خود لازم داشته باشد حساب بازنموده ونگاهدارد .

هردو شرکت اختیارخواهند داشت وجوه اضافه براحتیاجات خود را که بپول ایران درایران دارند بشرط آنکه این وجوه‌ازتسعیرارزخارجی حاصل شده باشد به‌ارزاولیه‌تبدیل‌نمایند ومیتوانند ارزی را که بطریق مذکور از تبدیل‌پول ایران بدست آورده اند انتقال داده یاصادرنمایند .

مدیران‌وکارمندان غیرایرانی‌سیریپ وآجیب مینراریا و خانواده های‌آنها حق خواهند داشت هرگونه وجوه ودارائی درخارج ایران داشته ویاانتقال دهند ونیزحق خواهند داشت وجوه خارجی مذکوررا برای حوائج خودولی نه بمنظور سفته بازی بایران انتقال دهند . این‌اشخاص مجاز نخواهند بود که در ایران هیچگونه معامله ارزی بجزازطریق بانکهای مجاز ویاطرق دیگری که دولت ایران آنرا اجازه دهدانجام دهند .

سیریپ‌مجازاست باکارکنان خارجی خود موافقت کند که قسمتی‌ازحقوق آنهارابه‌ارزخارجی پرداخت‌نماید مدیران و کارکنان غیرایرانی‌سیریپ‌وآجیب‌مینراریا درخاتمهٔ خدمت خود که ایران راترك مینمایند حق‌خواهند داشت‌مبلغی که ازپنجاه درصد حقوق۲٤ ماهه اخیرخدمت آنهامتجاوز نباشد بارز کشورمحل اقامت عادی خود آزادانه از ایران خارج کنند .

مادهٔ ۲۸ ــ دولت‌ایران اقدامات لازم بعمل‌خواهدآورد که سیریپ وآجیب

مینراریابتواند پول‌ایران رادرمقابل ارزخارجی اعلان شده توسط بانك‌ملی‌ایران یامورد قبول بانك‌مذکور بنرخ تسعیر بازرگانی معمول به‌بانکهاوبدون‌هیچگونه تبعیضی نسبت بشرکتهای مزبور خریداری نمایند تمام بهای گواهی‌نامه ارزی و حق‌العمل وامثال آن جزء نرخ ارزمحسوب خواهدشد .

« نرخ‌تسعیر بازرگانی‌معمول به‌بانکها»عبارت خواهدبود از نرخ‌ارزرایج یا متداول‌بانکها در روزمعین برای خرید پول ایران در ازای ارزهای‌خارجی که کلاً یابعضاًازمحل‌صدور کالاهائیکه‌صادرات‌عمده‌ایران را (برحسب‌ارزش)تشکیل میدهد باستثنای نفت ومواد مشتقه ازآن بدست‌آمده باشد . چنانچه درروزمعین چندین نرخ تسعیر برای کالاهای مورد بحث‌موجود باشد «نرخ تسعیر بازرگانی معمول ببانکها » مطابق بابالاترین نرخهای‌مذکور خواهدبود .

درصورت بروز اختلاف در مورد اجرای مقررات این‌ماده هریك ازطرفین میتوانندموضوع‌رابداوری مراجعه دهندوداور ازطرف مدیر کل‌صندوق‌بین‌المللی پول برحسب تقاضای طرفی که زودتر مراجعه نماید معین خواهد شد . داور طبق موازین عدل و انصاف و بدون آنکه رأیش قابل پژوهش باشد وبدون‌هیچگونه تقید بتشریفات‌قضاوت‌نموده رأی خودرامنتهی درظرف سه‌ماه از تاریخ‌قبول‌داوری صادر خواهد نمود .

هرگاه بعللی در ظرف دوماه از تاریخ تسلیم تقاضا داورمعین‌نگردد هریك از طرفین میتوانند اختلاف را بداوری مقرر درمادهٔ ۴۴ رجوع نمایند .

از لحاظ مقررات این‌موافقتنامه منظور ازبانکملی ایران بانك مذکور و قائم مقام و جانشین احتمالی آن میباشد .

مادهٔ ۲۹ ــ شرکت‌ملی نفت‌ایران و آجیب منیراریا تقبل مینمایند که هر

یك نصف وجـوه مورد نیاز عملیات سیریپ را تهیه‌نمایند فروش‌نفت‌خام محصول عملیات سیریپ که‌برای‌صادرات منظور گردیده دربازارهای جهانی به‌ارزهای‌قابل قبول شرکت ملی‌نفت‌ایران وآجیب‌مینراریا یا ارزهای اعلان‌شده بوسیلهٔ بـانك ملی‌ایران انجام خواهدشد .

همچنین فروش ممکن‌است به‌ارزی که فقط مورد قبول یکی‌ازطرفین‌باشد انجام‌گرددمشروط برآنکه طرف‌مذکور متعهد شود کـه سهمی طرف دیگر را بارز مورد قبول اوپرداخت کند .

کلیه ارزهای خارجی که سیریپ درنتیجه‌عملیات خودتحصیل میکندبدون هیچگونه قیدی در اختیار شرکت مذکور باقی خواهد ماندوسیریپ‌مجازخواهد بود که‌آنرابدون هیچگونه محدودیت‌یاقید وشرط وعوارضی بمنظورتأمین‌مخارج یاتأدیه قروض خود وبهره مربوط بآن‌وپرداخت مالیات دولت‌ایران وسودصاحبان سهام خود مصرف کند .

مادهٔ ۳۰ ـ حسابها بدلار امریکائی نگاهداری‌خواهدشد وعملیاتی که‌بپول ایران انجام‌میگردد بریال‌ثبت‌خواهد شد . پرداختها ویا دریافتهائیکه‌بپول‌ایران بعمل آمده است‌برمأخذ متوسط‌ماهیانه‌نرخ بازرگانی‌متداول بانکهامربوط‌بهمان ماهی که سیریپ پول ایران رادر مقابل فروش دلار طبق مقررات ماده ۲۸ بدست آورده است بدلار تبدیل‌خواهدشد .

پرداختهاودریافتهائیکه‌بارزهای خارجی غیراز دلارآمریکائی یاپول‌ایران بعمل‌آمده باشد چنانچه بارزهائی باشد که در ایران برای آن نرخی نباشد نرخ تبدیل آن بدلار طبق معدل‌ریاضی متوسط‌نرخهای ارز روزانه نیویورك‌خواهدبود که طی‌ماه مربوطه‌خرید یافروش دلار در مقابل ارزهای مورد بحث‌انجام گردیده

است . در مورد ارزهائیکه نرخ آن در ایران اعلان شده باشد ابتدا آنرا بریال تبدیل و سپس بمأخذ معدل ماهیانه نرخ تسعیر تجارتی بانکی بشرح مقرر درماده ۲۸ به دلار امریکا تبدیل خواهند کرد .

در آخر هرسال مابه‌التفاوت احتمالی حاصله از تبدیل بدلار طبق آنچه از دفاتر سیریپ برمیآید (مابه‌التفاوت حاصله از تغییرات نرخ‌تبدیل ارزهای‌مختلف بدلار) برحسب مورد کسر یا اضافه خواهد شد .

مادهٔ ۳۱ - آجیب مینراریا و سیریپ حق‌دارند ادوات وماشین‌آلات‌ووسائل و وسائط نقلیه آبی و دستگاهها افزار و اسبابها و قطعات یدکی ومصالح الوارمواد شیمیائی و مواد ضروری برای اختلاط و امتزاج وسائل خودرووسایر وسائط‌نقلیه هواپیما هرنوع مصالح ساختمانی آلات فولادی و اثاثیه ولوازم دفتری‌مصالح لازم برای مصرف در کشتیها مواد خواربار و البسه و لوازم استحفاظی دستگاههای تعلیماتی و محصولات نفتی که در ایران تهیه و تحصیل نمیشود و هرگونه اجناس دیگری را که منحصراً ازلحاظ صرفه جوئی وحسن جریان عملیات ووظائف‌آنها طبق این موافقتنامه ضروری باشد بدون هیچ محدودیتی و بدون تحصیل پروانه و با معافیت از هرگونه حقوق گمرکی و هرگونه مالیات وعوارض و حقوق دیگر بایران وارد نمایندکالاهای مذکورشامل کلیه تدارکات طبی و جراحی وبطورکلی حوائج بیمارستانها وهمچنین محصولات طبی و دارو ولوازم اثاثیه و اسبابهای لازم جهت تأسیس و گرداندن بیمارستانها وپستهای بهداری‌نیز خواهدبود .

آجیب مینراریا و شرکتها و مقاطعه‌کارانیکه بحساب سیریپ در ایران کار میکنند حق خواهند داشت آنچه را بایران وارد کرده‌اندبنحوی که‌مقتضی‌بدانند دوباره خارج کنند . برای این‌عمل هیچگونه پروانه و اجازه‌ای لازم نبوده وعمل

مزبور از هرگونه عوارض وحقوقی معاف خواهدبود .

آجیب مینراریا و شرکتها یامقاطعه‌کاران مذکور همچنین اجازه‌خواهند داشت باتصویب شرکت ملی نفت ایران که بدون دلیل معقول نباید درصدور آن خودداری یا تأخیر بعمل آیداشیاءِ موردبحث را در ایران بفروش رسانند درچنین صورتی اشخاص ثالث که این اشیاء بتصرف آنها درمیآید نسبت‌بپرداخت عوارض‌و انجام تشریفات جاری طبق قوانین و آئین‌نامه‌ها وهمچنین تهیه اسناد لازم جهت ترخیص اشیاء مذکور بنام آجیب مینراریا و یا شرکتها و مقاطعه کاران نامبرده مسئول خواهندبود .

آجیب مینراریا و سیریپ حق دارند کلیه اجناسی‌را که برای استفاده و مصرف کارکنان و خانواده های آنها لازم تشخیص گردد بدون احتیاج بکسب هیچگونه اجازه و بدون رعایت مقررات دولتی مربوط به انحصارها ولی‌باپرداخت حقوق وارداتی و عوارض گمرکی و سایر مالیاتهائیکه در موقع ورود بطور عموم بدان تعلق گیرد بایران وارد نمایند این‌قبیل اجناس قابل فروش نخواهدبودمگر بکارکنان مذکور و خانواده آنها آنهم صرفاً برای استعمال و مصرف‌آنها .

با حفظ حقوق مشروحه فوق آجیب مینراریا وسیریپ‌درمورد خریدمصالح ولوازم مورد احتیاج خود برای‌کالاهای محصول ایران حق اولویت قائل خواهند بود مشروط برآنکه بتوان این کالاهارا با مقایسه با کالاهای مشابه خارجی در همان شرایط مساعد ازلحاظ جنس وقیمت وسهل‌الحصول بودن وقابلیت استفاده خریداری نموده در مقایسه قیمت اشیاءِ وارداتی با اشیاءِ ساخته یا مهیا شده در ایران کرایه وحقوق گمرکی که طبق مقررات این موافقت‌نامه به اشیاءِ وارداتی مورد بحث تعلق میگیرد ملحوظ خواهدبود .

کلیه صادرات وواردات مذکور دراین موافقت‌نامه مشمول تشریفات جاری گمرکی‌خواهدبود ولی این تشریفات نباید هیچگاه ازآنچه معمولا مجری است سخت‌ترباشد باتصریح باینکه‌درمورد معافیتهای مقرره دراین‌موافقتنامه‌هیچگونه پرداخت یا عوارض نباید مطالبه‌شود .

انجام این‌تشریفات‌بایستی بطور ساده وسریع صورت گیرد وبرای‌تأمین‌این منظور ممکن‌است بین‌مقامات گمرکی ایران‌وسیریپ‌وآجیب‌مینراریاتوافق‌هائی بعمل‌آید .

مادهٔ ۳۲ ــ صدورنفت ازحقوق گمرکی‌ومالیات صادراتی‌معاف‌بوده‌ومشمول هیچگونه مالیات یاعوارض‌یا پرداختهای دیگری بمقامات دولتی ایرانی اعم‌از مرکزی یامحلی نخواهدبود .

صدور نفت ازایران کاملاآزادبوده و محتاج به‌هیچگونه پروانه‌وتشریفات خاصی نخواهدبود مگر تنظیم اسنادو انجام تشریفاتی که درقسمت ششم مادهٔ ۳۱ این‌موافقت‌نامه مقرراست .

درمورد آنچه راجع بصادرات دراین ماده قید شده‌وآنچه‌راجع بواردات و صدور مجدد آن درمادهٔ ۳۱ این موافقت‌نامه مقرر است صادر کننده ووارد کننده نسبت به بیمه کردن کشتی‌وملوانان ومحمولات و کرایهٔ حمل‌وتشخیص‌میزان بیمه مزبور وتعیین بیمه گر مختارخواهندبود .

مادهٔ ۳۳ ـ سیریپ مکلف بتقلیل استخدام کارمندان خارجی خواهدبودو برای‌این منظور دقت خواهد نمود که استخدام این کارکنان تا حدودی که بطور معقول عملی باشدمنحصراً برای تصدی مشاغلی صورت گیرد که‌سیریپ‌نتواندبرای اشغال آنها ایرانیانی که‌دارای معلومات‌وتجربیات‌لازم باشند پیدا کند .

مخصوصاً سیریپ باهمکاری شرکت ملی نفت‌ایران و آجیب‌مینراریاطرح و برنامه‌ای برای کارآموزی وتعلیم فنی و صنعتی تنظیم خواهد کردوبرای اجرای آن همکاری خواهدنمود تاکارمندان ایرانی بافراگرفتن‌تعلیم لازم در کوتاهترین مدتی که‌عملا ممکن‌باشد جایگزین کارمندان‌خارجی گردتد وبکارمندان ایرانی فرصت و امکان آن داده شود که در عملیات سیریپ مشاغل مسئولیت دار را احراز نمایند.

مادهٔ ۳۴ ـ در تاریخ انقضای این‌موافقت‌نامه سیریپ منحل‌خواهدشد.

اموال سیریپ‌ممکن است درآن‌موقع بفروش برسد و یا بصورت جنس‌بین صاحبان سهام بتناسب سهامی که دارندتقسیم گردد.

کلیهٔ تأسیسات‌ثابت‌وتمام اراضی بشرکت‌ملی‌نفت‌ایران منتقل‌خواهد گردید بدون آنکه‌درمقابل آن چیزی مطالبه شود مشروط بر اینکه کالا مستهلك شده باشند.

مادهٔ ۳۵ ـ باحفظ مقررات مادهٔ ۱۹ و مادهٔ ۲۶ این موافقت‌نامه برای‌مدت بیست‌و پنج‌سال از تاریخ شروع بفروش نفت معتبر خواهدبود.

قبل از انقضای سال بیست‌و سوم هریك از طرفین میتواند قصدخودرا دائر برتمدیدمدت‌موافقت‌نامه‌بطرف دیگر اطلاع دهد ودراین‌صورت اعتبارموافقتنامه بخودی‌خود ازروز انقضای بیست وپنج‌سال برای مدت‌پنج سال تمدید خواهد شد قبل از انقضای‌سال سوم ازمدت پنجساله‌تمدیدهریك ازطرفین میتواندطرف‌دیگر را از قصدخود دایر بر یك تمدیددوم پنج ساله مطلع نماید ودر این صورت نیز موافقت‌نامه برای مدت پنج‌سال دیگرازتاریخ انقضای پنج‌سال اول تمدیدخواهد شد. وبالاخره هریك‌ازطرفین میتواند بارعایت تشریفات فوق‌یك تمدید پنج‌ساله

نهائی تقاضا نموده و بدست آورد .

درمورد دومین وسومین تمدید بترتیب زیراقدام خواهد شد :

هر گاه وقتی تقاضای تمدید از طرف سیریپ بعمل میآید شرکتهای نفتی خارجی دیگری که باشرکت ملی نفت ایران بمنظورفعالیتهای مشابهی مشارکت نموده‌اند وتا آن تاریخ ازلحاظ تولید نتایجی معادل ویابهتراز نتایج حاصله‌ازطرف سیریپ بدست آورده‌اند موافقت‌نامه هائی منعقد ساخته باشند که شرایط آن رویهمرفته برای دولت ایران یاشرکت‌سیریپ‌ازشرایط‌موافقت‌نامه‌حاضرمساعدتر باشدکلیه شرایط موافقت‌نامه‌های مذکورشامل مدت تمدید مورد تقاضای سیریپ نیز خواهدشد مشروط بر آنکه این شرایط در ظرف مدت سه ماه از جانب طرف ذیعلاقه بطرف دیگرموافقت نامه اطلاع داده شود .

آجیب مینراریا میتواند ازسیریپ درخواست کند که ازتقاضای تمدیددوم وسوم صرفنظرنمایدوسیریپ ملزم بقبول و انجام این درخواست میباشد .

طرفین‌تصریح‌مینمایند که‌آغازعملیات فروش درمورد هرمیدان نفت‌بخصوص تاریخی خواهد بود که تأسیساتی که جهت حمل و بارگیری منظم برای بهره‌ـ برداری لازم میباشدآماده شده واولین ۲۰۰۰۰ تن‌نفت ازمحصول‌آن میدان بفروش رسیده باشد .

بعد ازکشف‌نفت بمیزان‌تجارتی سیریپ باتوجه بمنافع‌خود شروع‌باقداماتی خواهد کرد که در مدت معقولی که حتی‌الامکان باید کوتاه باشد میدان را برای استفاده جهت انجام اولین فروش آماده گرداند .

مادهٔ ۳۶ ـ مقررات این موافقت‌نامه نسبت بمدت اصلی وتمدیدهای بعدی درمورد هرمیدان جداگانه منظورخواهد گردید و مبدأ مدت از آغاز فروش نفت محصول آن میدان خواهد بود .

مادهٔ ۳۷ ـ الف ـ چنانچه درائرحوادثی ازقبیل جنگ وشورش و اغتشاشات داخلی واعتصاب وطوفان وجزرومد وسیل وبیماریهای همه گیر(اپیدمی) وانفجار وآتش سوزی وبرق‌وزمین‌لرزه‌وحوادث‌دیگری خارج ازاراده اشخاصی که بموجب این موافقت‌نامه‌تعهداتی برعهده‌دارند اجرای این تعهدات غیرممکن‌شودیاموجب جلوگیری از انجام آن یا تأخیردر انجام آن گردد بطوریکه نتیجه منتهی بعدم اجرای موافقت‌نامه شوداین عدم اجرا تخلف ازاین موافقت‌نامه تلقی نخواهدشد. هریك ازموانع‌حاصله ازعلل فوق که بیش ازیکسال ادامه‌یابد موافقت‌نامه‌حاضر را برای همان مدت قانوناً تمدید خواهد نمود .

ب ـ باحفظ مقررات بند ۲ ازمادهٔ **۳۹** وقایعی غیر ازآنکه در بند الف این ماده ذکرشده بعنوان فورس‌ماژورتلقی خواهد شد مشروط برآنکه برطبق اصول حقوق بین‌المللی مشمول عنوان فورس‌ماژور شناخته شود .

ج ـ هیچیك ازمقررات این ماده مانع‌ازآن نخواهدبود که هریك‌ازطرفین این موافقت‌نامه بتواند هر مسئله‌ای‌راطبق‌مقررات مادهٔ ٤٤ بداوری مراجعه‌نماید ولو اینکه این موافقت‌نامه بعلت عدم امکان اجرای مقررات آن فسخ شود .

مادهٔ ۳۸ ـ الف ـ طرفهای این موافقت‌نامه عبارتند از(۱) شرکت ملی نفت ایران (۲) شرکت آجیب مینراریا .

ب ـ این موافقت نامه بقوت واعتبارخود باقی خواهد ماند ولو آنکه یکی از شرکای مؤسس شرکت سیریپ یا کلیه شرکای آن تمام ویا قسمتی از سهام خود را با موافقت سیریپ وطبق مقررات اساسنامه آن باشخاص ثالث منتقل نمایند .

دراین صورت حقوق وتعهدات‌ناشیه ازاین موافقت‌نامه‌آنچه بعنوان شرکای

سیریپ بشرکت ملی‌نفت ایران و شرکای گروه آجیب مینراریا تعلق میگیرد به اشخاص ثالث‌مذکور منتقل خواهدشد بدون آنکه‌این‌انتقال بتعهداتی که بموجب این موافقت نامه شرکت ملی نفت ایران و آجیب‌مینراریا بعنوان طرفهای این موافقت نامه دارند خدشه وارد آورد .

جـ هرگاه‌وظایف شرکت‌ملی‌نفت ایران بشخص دیگری که تحت اختیار دولت ایران یا مسئول در مقابل دولت ایران باشد محول گردد کلیه تعهداتی که شرکت ملی نفت ایران بموجب این موافقت نامه دارد بر عهده شخص مذکور خواهد بود .

هرگاه شرکت ملی‌نفت‌ایران از میان برود و وظایف آن بشخص دیگری که تحت اختیار دولت‌ایران‌یامسئول‌درمقابل‌آن باشدمحول نگرددتعهدات‌شرکت ملی‌نفت ناشیه ازاین موافقت‌نامه برعهده دولت ایران خواهد بود .

مادهٔ ۳۹ ـ طرفهای موافقت نامه تعهد مینمایند که شرائط و مقررات این موافقتنامه را برطبق‌اصول‌حسن نیت‌وصمیمیت متقابل اجرانمایند وهم‌عبارات‌وهم روح شرائط ومقررات مذکور را محترم شمارند .

هیچگونه اقدام قانونگذاری یا اداری اعم از آنکه جنبه عمومی یا جنبه خصوصی داشته باشد ویاعمل دیگری ازهرقبیل ازطرف‌دولت ایران و یا مقامات دولتی ایران (اعم از مرکزی یا محلی) این‌موافقتنامه‌را الغاء نخواهدنمود ودر مقررات آن اصلاح‌ویاتغییری‌بعمل‌نخواهدآورد ومانع‌ومخل‌حسن اجرای‌مقررات آن نخواهد شد . الغاء یا اصلاح ویاتغییراین موافقت نامه فقط با توافق ورضایت طرفهای آن ممکن خواهد بود .

درصورتیکه بین قوانین موجوده با مقررات این‌موافقت نامه اختلافی‌باشد مقررات این موافقت نامه معتبر خواهد بود .

جز در مواردیکه طرفهای این موافقت نامه بنحو دیگری توافق نمایند این موافقت نامه قبل از انقضاء مدت آن فسخ نخواهد شد مگر درصورتیکه هیئت داوری که طبق مقررات ماده ٤٤ این موافقت نامه تعیین شده باشد بموجب رأی خود موافقتنامه را بعلت نقص مقررات آن و یا بعلت آنکه اجرای موافقت نامه بکلی غیر مقدور گردیده فسخ شده اعلام کند.

مادهٔ ۴۰ـ نظر به اختلاف ملیت طرفهای موافقت نامه تعبیر و تفسیر و اجرای این موافقت نامه تابع اصول مشترکی خواهد بود که بین قوانین جاریه ایران و ایتالیا موجود میباشد و درصورتیکه چنین اصول مشترکی موجود نباشد تابع اصول حقوقی خواهد بود که مورد قبول کشورهای متمدن بطور عموم باشد (مخصوصاً اصولیکه از طرف دادگاه‌های بین‌المللی بر طبق آن عمل شده باشد).

مادهٔ ۴۱ـ این موافقت نامه بزبانهای فرانسه و فارسی و ایتالیائی تنظیم گردیده است و متن فرانسه آن رسمیت دارد. در موارد ارجاع به داوری متن‌های فارسی و ایتالیائی ممکن است بعنوان کمك در تفسیر دراختیار داوران قرار گیرد.

مادهٔ ۴۲ـ کلیه اختلافات حاصله ممکن است بیك هیئت سازش مختلط مرکب از چهار عضو مراجعه شود که هریك از طرفین دو نفر آنرا تعیین خواهند نمود و وظیفه هیئت مزبور این خواهد بود که راه حل دوستانه‌ای برای موضوع اختلاف پیدا کند.

هیئت سازش پس از استماع اظهارات طرفین یا نمایندگان آنها رأی خود را ظرف سه ماه از تاریخ ارجاع موضوع اختلاف به هیئت مزبور صادر خواهد کرد.

رأی مزبور درصورتی الزام آور خواهد بود که باتفاق صادر شده باشد.

مادهٔ ۴۳ـ (۱) کلیه اختلافات مربوط بمسائل فنی یا محاسباتی ممکن است با توافق طرفین بکارشناس واحد و یا هیئتی مرکب از سه نفر کارشناس ارجاع گردد

دو نفر از سه کارشناس مزبور را طرفین انتخاب خواهند کرد (هریك یکنفر) و نفرسوم باتوافق‌طرفین معین‌خواهدشداگرطرفین نتوانند درانتخاب‌کارشناس واحد یاکارشناس‌سوم توافق کنند هریك ازطرفین‌میتوانند درموردامورفنی‌ازمدیر«آیدگنوسیشه‌تکنیشه‌هوخ‌شوله»زوریخ Eidgenossische Technische Hochschule درمورد امور محاسباتی از رئیس شوایز ریشه کامر فور رویزیونزوزن‌زوریخ Schweizerische Kammer Fur Revisionswesen تقاضا نمایند که کارشناس مذکوررا معین نماید.

چنانچه ظرف مدت سی‌روز ازتاریخ ارجاع امر بکارشناسی طرفین‌نتوانند راجع بترتیب فوق یعنی ارجاع‌به‌کارشناس واحد یابه هیئت کارشناسی سه‌نفری توافق حاصل نمایندقضیه ازطریق داوری مقرر در ماده ٤٤ تعقب‌خواهدشد.

۲ـ تعیین کارشناسان یا کارشناس بوسیله طرفین بایستی ظرف سی‌روزاز تاریخ ارجاع امر بکارشناس انجام پذیرد.

درمورد تعدد کارشناسان انتخاب کارشناس سوم‌درصورتیکه بتوافق طرفین باشد ظرف همان مدت یکماه‌ودر غیر اینصورت ظرف مدت شصت روز انجام خواهد شد.

تعیین کارشناس واحد درصورتیکه بتراضی طرفین عملی شده باشد بوسیله مؤسسه‌فنی یامؤسسه‌محاسباتی مذکور درفوق ظرف مدت‌نود روز ازتاریخ‌ارجاع امربکارشناس انجام خواهد گرفت.

۳ـ طرفین باید مسائل فنی یامحاسباتی را که مورد اختلاف واقع میشود بطرزروشن‌وصریح‌مشخص سازند. رأی کارشناس‌واحد یاهیئت سه‌نفری کارشناسان باید ظرف مدت ٦ماه ازتاریخ انتخاب‌آنها صادر گردد. چنانچه موضوع اختلاف به‌هیئت سه‌نفری ارجاع‌شده‌باشد ممکن است‌رأی باکثریت صادر شود. کارشناس

واحد یا کارشناسان باید رأی خودرا منحصراً نسبت بمسائل‌فنی‌و‌یامحاسباتی صادر نمایند ورأیی که بدین ترتیب‌داده میشود قطعی وبرای طرفین‌الزام‌آورخواهدبود.

٤ــ هر گاه ضمن رسیدگی که ازطرف کارشناس واحد یا کارشناسان‌بعمل میآید مسئله‌ای پیش‌آید که بنظر کارشناسان ویاهریك از طرفین جنبه حقوقی داشته‌باشد (باتوجه باینکه کلیه‌مسائل مربوط بتفسیر ایـن‌موافقت نامه مشمول این‌عنوان خواهد بود) وتعیین‌آن مسئله برای اخذ تصمیم نسبت بـه موضوع فنی یا محاسباتی‌مورد بحث‌لزوم‌پیدا کنددرآن‌صورت مسئله حقوقی مزبور اگر بتوافق طرفین حل نشودبایستی بوسیله طرفین ویایکی ازآنهاخواه بصوابدیدخود وخواه بدرخواست کارشناسان بداوری مقرر درماده ٤٤ ارجاع گردد .

٥ــ بمحض‌آنکه یکی ازطرفین طرف دیگر را ازقصد خوددائر بر ارجاع یك مسئله حقوقی بداوری مقرر در ماده ٤٤ اعلام نمود ومسئله‌مذکور را مشخص کرد ارجاع امر بداوری از طـرف اعلام‌کننده طبق ماده ٤٤ شروع شده تـلقی خواهدشد .

٦ــ بروز یك مسئله حقوقی بمعنای پیش بینی‌شده در بندهای فوق‌الزاماً موجب توقیف‌رسیدگی کارشناسان نخواهد بود مگرآنکه بنظر خود کارشناسان مسئله حقوقی مزبور نوعی تشخیص گردد که ادامه رسیدگی قبل ازتعیین تکلیف آن مفید نباشد . چنانچه رسیدگی ازطرف کارشناسان تعیین تکلیف‌مسئله‌حقوقی معلق بماند طرفین مکلفند بمحض تعیین تکلیف مسئله مزبور کـارشناسان راز آن مطلع سازند تارسیدگی موضوع فنی یامحاسباتی مورد اختلاف‌راتعقیب‌نموده زودتر بمرحله تصمیم نهائی برسانند .

مادهٔ ۴۴ ــ کلیه اختلافات ناشیه از تفسیر وتعبیرواجرای‌این موافقت‌نامه حتی‌راجع به‌اعتبارهمین‌ماده‌داوری‌وراجع بصلاحیت‌داوران‌یاراجع به‌بطلان‌قرارداد

بوسیله یك هیئت داوری سه نفری حل وفصل خواهد شد و هریك ازطرفین یك نفر ازداوران راتعیین ودونفر داورمزبور داورسوم را که سمت ریاست هیئت نیز با او خواهدبود انتخاب خواهند کرد .

هرگاه دونفر داور نتواند درتعیین سرداور توافق حاصل نمایند رئیس دادگاه استان ژنو(تریبونال کانتونال دوژنو) برحسب تقاضای طرفی که زودتر مراجعه نماید سرداورمذکور رامعین خواهدنمود .

داوران ازاتباع کشورهای ثالث یعنی غیرازایران وایتالیا انتخاب خواهندشد با قید اینکه انتخاب آنها ممکن است از میان قضات واستادان دانشگاه و وکلای دادگستری که رسماً حق محاکمه دردیوانهای تمیز و دادگاههای استیناف داشته باشند انجام گیرد .

محل داوری درژنو خواهدبود .

تشریفات داوری راطرفین معین خواهندنمود ودرغیراینصورت تابع مقررات قانون محل داوری خواهد بود .

طرفی که تقاضای ارجاع بداوری بنماید بایستی مسائلی را که مایل است بداوری ارجاع گردد و همچنین نام ومشخصات و نشانی داور اختصاصی خود و قبولی اورا بطرف دیگر اطلاع دهد .طرف مقابل بایدظرف مدت سی روز نام ومشخصات ونشانی داور اختصاصی خود وقبولی اورا با ذکر مسائلی که اونیزخواستار ارجاع آن بداوری میباشد بطرف تقاضا کننده اخطار نماید.

درصورت عدم صدور این اخطار رئیس دادگاه استان ژنو برحسب درخواست طرف متقاضی داوراختصاصی طرف مستنکف رامعین خواهدنمود.

داورهای اختصاصی طرفین بایستی ظرف سی روز ازتاریخ انتخاب خود داور

سوم‌را تعیین نمایندو چنانچه ظرف مدت مذکور داور سوم معین نشود هریك از طرفین میتواند از رئیس دادگاه‌استان ژنوتقاضانماید که‌داورسوم راانتخاب کند.

داورسوم باید ظرف مدت‌سی‌روز ازتاریخ انتخاب قبولی خودرا اعلام‌دارد. هرگاه داورسوم ظرف‌مدت مذکور قبولی‌خودرااعلام‌نداردددرحکم ردتلقی‌خواهد شد ودراینصورت بایستی تجدیدانتخاب بعمل آید.

طرفین باید اسنادومدارك‌خودرا ظرف‌سی‌روزازتاریخ تشکیل هیئت داوری درپنج‌نسخه به مقر هیئت که‌ازطرف‌رئیس آن‌معین‌خواهدشد ارسال دارند.

داوران‌میتوانند کارشناسانی انتخاب کنند تانسبت بنکاتی که‌ازطرف‌داورها ارجاع میشود گزارش بدهند.

کلیه موارد نیابت قضائی‌وهرگونه تصمیمات‌دیگر هیئت‌داوری ولودرموارد اقدامات موقت و فوری بایستی برحسب درخواست داوران بوسیله مراجع قضائی صلاحیت‌دار سوئیس رسماً تصدیق‌و برای اجرا به رئیس دادگاه مدنی محل اجرا ابلاغ گردد.

رأی داوری بایستی ظرف مدت ۱۲۰ روز از تاریخ اعلام قبولی داور سوم صادر گردد.

داوران‌میتوانند مدت مزبوررادرصورتیکه‌ضروری تشخیص‌دهندبرای‌یکصد وبیست روزدیگر تمدید نمایند.

هیچگونه تمدیددیگری جزباموافقت طرفین‌صورت نخواهد گرفت‌چنانچه نتایج تحقیقات‌درمدت مقرربدست داوران نرسد داوران میتوانند رأی‌خودرابدون توجه بمدارك نرسیده‌صادر و درباره جهات عدم تسلیم مدارك مزبور منصفانه اتخاذ نظر نمایند.

زبان رسمی داوری فرانسه خواهدبود .

کلیه مکاتبات پیش بینی شده در این ماده بایستی بوسیله پست سفارشی ارسال گردد .

رأی داوری ممکن است بامضای اکثریت داوران صادر گردد .

حق‌الزحمه داوران از طرف رئیس هیئت معین خواهد شد ودر صورت بروز اختلاف رئیس دادگاه ژنو آنرا معین خواهدنمود .

هرگاه رئیس دادگاه استان ژنو وظایفی‌را که بموجب‌این ماده درصلاحیت وی قرار داده شده است نتواند انجام دهد یا انجام آنرا قبول نکند وظائف‌مزبور از طرف رئیس دادگاه استان لوزان و درصورت عدم انجام ویا عدم قبول از طرف نامبرده از طرف رئیس‌عالی‌ترین دادگاه کشورهای دانمارك یا سوئد یا برزیل بترتیب ذکر اسامی انجام خواهدشد .

طرفهای قرارداد تعهد مینمایند که رأی‌داوری را قطعی‌تلقی‌نموده وباحسن نیت آنرا بموقع اجرا گذارند .

مادهٔ ۴۵ ـ طرفهای قرارداد مکلفند همه‌نوع تسهیلات (منجمله حق ورود به‌نواحی عملیات) را برای کارشناس یا کارشناسان یا داور واحد یاهیئت داوری فراهم نمایند تا بتوانند هرگونه اطلاعی راکه برای تعیین تکلیف اختلاف لازم باشد بدست آورند . عدم حضور یا امتناع یکی از طرفها نمیتوانند مانع یامخل جریان‌داوری در یك یاهمه مراحل‌آن بشود .

هرگاه یکی ازکارشناسان یا یکی از اعضاءِ هیئت داوری یا داورواحد پس از قبول سمت خودبعللی‌نتواند وظائف‌خودرا انجام دهدویا از شرکت‌درمذاکرات و رسیدگیهای داوری‌خودداری نمایدطرفهای موافقت نامه میتوانند راجع‌بتعیین

جانشین او توافق نمایند ودرصورت عدم حصول توافق در مورد کارشناس همان مرجع فنی مذکور درمادهٔ ۴۳ اقدام بتعیین کارشناس‌جدید خواهدنمود ودرمورد داور تعیین جانشین او از طرف رئیس دادگاه‌فدرال‌سوئیس برحسب تقاضای‌طرفی که زودتر مراجعه نماید بعمل خواهدآمد .

نسبت بموارد پیش‌بینی شده در این‌ماده مدت داوری برای یك مهلت چهار ماهه جدید تمدید خواهد شد .

مادهٔ ۴۶ ـ وزارت دارائی دارای همه‌گونه صلاحیت و اختیار لازم جهت اجرای مقررات این موافقت‌نامه ازطرف دولت‌ایران خواهدبود . وزارت‌مذکور ازطرف دولت ایران دارای اختیار اجرای هرعمل و دادن هرگونه توافقی که بر طبق موافقت نامه یا مربوط بدان لازم یا مقتضی باشد و یا موجب تحقق یافتن عملیات آن بوجه احسن گردد خواهدبود و هرعملی که در این مورد انجام دهد و هر توافقی بنماید برای دولت ایران الزام آور شناخته خواهد شد . طرفهای این قرارداد برای اجرای هر عمل و یا تحصیل هرگونه توافق باید بوزارت مزبور مراجعه نمایند . کلیه مقامات ایرانی بایستی از کلیه دستور های وزارت دارائی مربوط به اجرای این موافقت نامه متابعت نمایندو مقامات مذکور در اجرای این‌امر دارای اختیارات تام‌خواهند بود . هرگاه‌وزارت دارائی بعللی ازاختیاراتی که بموجب مقررات این موافقتنامه بآن وزارت داده شده است استفاده وطبق‌آن عمل ننماید هیئت دولت اختیارات مذکور رابه وزارتخانه یااداره‌ٔ دیگری‌واگذار خواهد نمود .

مادهٔ ۴۷ ـ این موافقت نامه که از طرف شرکت ملی نفت ایران وشرکت آجیپ مینراریا امضاء گردیده و مورد تأیید هیئت وزیران قرار گرفته بموجب مقررات مادهٔ ۲ قانون‌نفت مورخ ۱۹مرداد ماه۱۳۳۶ دارای قوت‌قانونی‌خواهدبود.

تهران سوم اوت ۱۹۵۷مطابق با۱۲مرداد۱۳۳۶

ضمیمهٔ شمارهٔ ۱ :

اساسنامهٔ شرکت نفت ایران و ایتالیا

فصل اول

نام ـ مرکز ـ مدت ـ موضوع

مادهٔ ۱ ـ بمنظور اجرای موافقت نامه مورخ ۱٤ مارس ۱۹۵۷ شرکت سهامی بنام «شرکت نفت ایران و ایتالیا» (سیریپ) طبق قوانین کشور ایران تشکیل میگردد.

مادهٔ ۲ ـ مرکز اصلی شرکت تهران است و هیئت مدیره اختیاردارد شعب و شرکتهای فرعی و دفاتر شرکت را در هرنقطه از ایران‌وخارجه که‌مقتضی‌بداند تأسیس نماید.

مادهٔ ۳ ـ مدت شرکت محدود بمدتهای مقرر در موافقتنامه میباشد.

مادهٔ ۴ ـ موضوع شرکت عبارت است از تفحص و تولید نفت خام و سایر هیدروکاربورهای طبیعی (که عملیات مربوط به‌آن درقسمتی از کشورایران‌انجام خواهد گردید) و همچنین کلیه عملیات لازم برای فروش. عملیات شرکت با تصویب هیئت مدیره ممکن‌است شامل امور مربوط‌بعمل‌آوردن محصولات‌مشتقه نفت نیز بشود.

شرکت از لحاظ عملیات‌مذکور فوق میتواند اجرای‌هر نوع عملیات‌صنعتی لازم‌ومفید رابرعهده گیرد و بعلاوه میتواندبهرنحوی که مقتضی‌بداند درفعالیتهائی که موضوع آن مشابه با موضوع‌شرکت باشد اعم از فردی یادسته‌جمعی‌مشارکت نماید یا درمنافع‌آن شریك شود.

فصل دوم ـ سرمایه

مادهٔ ۵ ـ سرمایهٔ اولیه شرکت مبلغ ده میلیون ریال است که بیکصد سهم بانام بارزش اسمی‌صدهزار ریال تقسیم میشود.

مادهٔ ۶ ـ افزایش احتمالی سرمایه بوسیله انتشار سهام جدیدصورت‌خواهد گرفت که بمحض تعهد باید کلیه بهای آن پرداخت گردد. بهای فروش سهام در موقع‌انتشار نباید کمتر ازبهای‌اسمی‌آن باشد.

تعهد سهام جدید از طرف شرکای شرکت بنسبت مشارکت آنها صورت خواهد گرفت.

سهامداران میتوانند نسبت به‌تعهد سهام مذکور درظرف مدت سی روز از تاریخی که تصمیم انتشار اتخاذ گردیده اقدام نمایند.

مادهٔ ۷ ـ سهام شرکت با نام وقابل انتقال است. انتقال سهام ازنظرشرکت از تاریخی معتبر خواهدبود که انتقال مذکور در دفتر سهام شرکت بثبت رسیده باشد. ثبت انتقال سهام از طرف هیئت مدیره بر اساس تقاضای انتقال دهنده یا انتقال گیرنده بموجب اعلامیه‌ای که بامضای هردو رسیده باشد انجام خواهدشد. هیئت مدیره میتواند گواهی رسمی امضاهای مذکوررا مطالبه نماید.

انتقال سهام‌به گروه شرکت‌انتقال دهنده بدون‌هیچگونه قیدوشرطی‌ممکن خواهدبود هرگاه صاحب سهمی بخواهد تمام و یا قسمتی از سهام خودراواگذار نماید سهامداران دیگر درمورد سهام مذکور بنسبت سهمی که‌در سرمایه‌شرکت دارند حق تقدم خواهند داشت. سهامداران مذکور میتوانند در ظرف ۳۰روز از این حق تقدم استفاده نمایند. چنانچه یکی از سهامداران از استفاده ازحق‌تقدم خود صرفنظر نماید سهامیکه بفروش نرفته مجدداً بسایرسهامداران عرضه‌میشود واین ترتیب ادامه مییابد تا آنجا که کلیه سهام مذکوربصاحبان سهام واگذارشود ویا همه صاحبان سهام از قبول‌آن خودداری نمایند.

بهای سهامی که برای‌واگذاری عرضه‌میشود باتوافق بین‌سهامداران‌ذیعلاقه

معین خواهد شد ودرغیر اینصورت هیئت‌مدیره قیمت آنرا بر اساس‌وضع‌دارائی موجودشرکت‌وبادرنظر گرفتن نتایج آخرین ترازنامه‌مصوب ازیك‌طرف‌ودورنمای توسعه‌آتی‌شرکت که بطورمعقول قابل پیش‌بینی باشد از طرف دیگرمعین‌خواهد نمود . هرگاه هیئت‌مدیره نتواند دراینمورد تصمیمی اتخاذ نماید بهای سهام‌بطور قاطع ازطرف هیئت‌داوری مقرره درماده ۴۲ تعیین خواهد گردید .

هرگاه هیچیك‌از صاحبان سهام از حق تقدم خود نسبت‌بخریدسهام‌استفاده ننمایند صاحب سهمی که سهام خودرا عرضه نموده است بدون موافقت کلیه‌اعضاء هیئت مدیره حق انتقال سهام خودرا باشخاص ثالث نخواهد داشت .

مادهٔ ۸ ــ هرسهم‌حق یك‌رأی خواهدداشت و صاحب سهم نسبت بسهم‌خود در سود ویژه و نیز در موجودی خالص شرکت در موقع انحلال ذیحق میباشد .

مادهٔ ۹ ــ سهام شرکت غیر قابل تقسیم است .

فصل سوم ــ مجمع عمومی

مادهٔ ۱۰ ــ مجمع عمومی‌بالاترین اختیارات را درامور شرکت دارامیباشد.

تصمیماتی که درمجمع‌عمومی طبق مقررات قانون و شرکت نامه‌واساسنامه اتخاذ میگردد برای کلیهٔ سهامداران حتی‌غائبین یا آنها که دراقلیت بودند الزام آور میباشد .

مادهٔ ۱۱ ــ هر صاحب‌سهمی‌حق دارد که درجلسات مجمع عمومی‌حضوریافته بتعداد سهامی که دارا میباشد رأی بدهد و این حق هیچگونه‌محدودیتی‌جزآنچه بحکم قوانین مربوطه مقرر است‌نخواهد داشت .

مادهٔ ۱۲ ــ در مواردیکه صاحبان سهام شخص حقوقی میباشند شرکت‌آنها در مجمع‌عمومی بوسیلهٔ‌شخص‌حقیقی‌خواهدبود که‌بطوردائم یاموقت وکالت‌صاحب

سهم رادر این خصوص برعهده داشته‌باشد .

وکیل ممکن است از کسانی خارج از سازمان شخص حقوقی‌انتخاب شود . اختیارات‌وکیل مذکوربموجب وکالت نامه‌ای خواهد بود که در بایگانی‌شرکت ضبط خواهد شد .

مادهٔ ۱۳ ـ سهامدارانی که اسامی آنها منتهی تاپانزده‌روز بعدازتاریخ‌اولین دعوت‌مجمع عمومی دردفترثبت‌سهام شرکت‌واردشده‌باشد حق‌شرکت‌درمذاکرات و تصمیمات مجمع راخواهند داشت .

مادهٔ ۱۴ ـ دعوت مجمع عمومی بموجب تصمیم هیئت مدیره درظرف مدتی که ازطرف هیئت‌مذکورمعین میشودتوسط رئیس‌هیئت مدیره‌بعمل‌میآیدوچنانچه رئیس هیئت اقدام بدعوت ننماید مجمع عمومی ممکن‌است توسط‌نایب‌رئیس‌هیئت مدیره یامدیرعامل یا بازرسان شرکت‌یاعده‌ای ازسهامدارانی که‌نمایندهٔ۲۵درصد از کل سهام شرکت باشند دعوت شود .

هیئت مدیره‌هرموقع که‌صلاح بداندمجمع رادعوت‌مینماید . مجمع‌عمومی بایستی لااقل‌سالی‌یکباردرظرف‌سه‌ماه‌بعد ازانقضای هرسال مالی‌شرکت‌دعوت‌شود تادربارهٔ ترازنامه وصورتحساب سودوزیان گزارش هیئت‌مدیره وعنداللزوم دربارهٔ هرموضوعی که ازطرف‌سهامدارانیکه لااقل۲۰درصدسرمایهٔ شرکت‌راداشته‌باشند ویا از طرف‌هیئت‌بازرسی معین شودنظر خودرا ابراز دارد .

مادهٔ ۱۵ ـ جلسات‌مجمع‌عمومی‌بطور معمول در مراکزاصلی‌شرکت‌تشکیل میگردد ولی هیئت مدیره میتواند مجمع را در نقاط وکشور های دیگر نیز تشکیل دهد .

مادهٔ ۱۶ ـ دعوت‌نامهٔ مجمع عمومی باید شامل محل وروز ساعت‌تشکیل و صورت نکاتی که باید مورد بحث‌قرار گیرد(دستورجلسه)باشد . دعوت‌نامهٔ مجمع

عمومی بایستی لااقل سی روز از تاریخ تشکیل جلسه بوسیلهٔ پست سفارشی برای هر یك از صاحبان سهام به اقامتگاه آنان که در دفتر ثبت سهام شرکت مندرج است ارسال گردد همچنین در دعوت‌نامه بایستی دو تاریخ متوالی دیگر نیز قید شود تا هر گاه در جلسهٔ اول یا دوم حدنصاب حاصل نشد صاحبان سهام برای تشکیل جلسهٔ جدیدی درهمان محل و باهمان دستور حاضر شوند.

مادهٔ ۱۷ - چنانچه کلیهٔ صاحبان سهام درجلسهٔ مجمع‌عمومی حاضر باشند یا همهٔ آنها بوسیلهٔ امضای ذیل صورت جلسه تصمیمات مصوبهٔ آنرا تأیید نمایند عدم انجام تشریفات فوق موجب بطلان تصمیمات مجمع عمومی نخواهد بود.

مادهٔ ۱۸ – جز درمورد مذکور دربند دوم این مذاکرات مجمع عمومی اعم از عادی یافوق‌العاده چه درنوبت اول وچه درنوبت‌دوم وسوم وقتی معتبر خواهد بود که سهامداران حاضر درجلسه لااقل نمایندهٔ بیشتر از نصف سرمایهٔ شرکت باشند. تصمیمات هر جلسه که با کثریت تام آراء صاحبان یانمایندگان سهام حاضر درجلسه اتخاذ شود دارای اعتبار خواهد بود.

تصمیمات مربوط به تغییر مواد اساسنامه بشرط آنکه مغایرت با مقررات موافقتنامه نداشته‌باشد منوط بآراء موافق $\frac{۳}{۴}$ سرمایهٔ شرکت میباشد که درنتیجهٔ تشکیل‌مجمع عمومی که برطبق شرایط‌مذکور درمادهٔ ۱۶ دعوت‌شده‌باید اعلام‌شود. چنانچه تصمیمات مزبور در مجمع‌عمومی فوق‌العاده در نوبت اول براثر عدم‌حصول حد نصاب اتخاذ نشود در نوبت‌دوم وسوم اخذ تصمیمات مزبور منوط بآراءِ موافق ۵۱ درصد سرمایهٔ شرکت خواهدبود.

مادهٔ ۱۹ – مجمع عمومی فقط راجع بمسائلی که در دستور جلسه ذکر شده است میتواند بحث کند.

مادهٔ ۳۰ ـ ریاست جلسه مجمع‌عمومی بارئیس هیئت مدیره ودر غیبت اوبا نایب رئیس هیئت‌مدیره خواهد بودوچنانچه‌او نیزغائب باشد مدیر عامل‌وبالاخره شخصی که از طرف خودمجمع انتخاب‌شود ریاست جلسه را برعهده خواهدداشت.

رئیس جلسه ازمیان‌حاضرین یکنفر را بعنوان منشی انتخاب خواهد کرد.

فصل چهارم ـ هیئت‌مدیره

مادهٔ ۳۱ ـ ادارهٔامورشرکت‌باهیئت مدیره است که مرکب از شش‌نفرعضو میباشد . اعضاءهیئت‌مدیره بوسیلهٔ مجمع‌عمومی ازمیان سهامداران‌انتخاب میشوند و چنانچه سهامداران اشخاص حقوقی باشند انتخاب اعضای هیئت مدیره ازمیان نمایندگانی صورت خواهد گرفت که از طرف‌سهامداران مزبور معین شده‌باشندو اعضاءِ هیئت‌مدیره ممکن است ایرانی یاخارجی باشند .

هیئت مدیره‌ازمیان خودرئیس‌ونایب‌رئیس‌وهمچنین مدیر عامل را انتخاب مینماید .

مادهٔ ۳۲ ـ هیئت‌مدیره برای مدت‌چهار سال‌انتخاب میشود .

مادهٔ ۳۳ ـ انتخاب مدیران بموجب اوراق رأی که در هریك اسم سه نفر نوشته میشود بعمل خواهدآمد .

صاحب هرسهم میتواند یك‌ورقه رأی بدهد .

شش نفریکه حائز اکثریت آراء بشوند بسمت عضویت‌هیئت‌مدیره انتخاب میشوند .

مادهٔ ۳۴ ـ مسئولیت مدیران شرکت در مقابل شرکت و صاحبان سهام همان مسئولیت وکیل درمقابل موکل‌است .

مدیری که‌ظرف مدت‌معقولی‌مخالفت خودرابایکی‌از تصمیمات‌هیئت‌مدیره

کتباً به هیئت مذکور اعلام دارد در صورتیکه تصمیم مذکورموجب ضررشرکت یا سهامداران گردد ازهرگونه مسئولیت شخصی نسبت به آن بری خواهد بود .

مادهٔ ۳۵ ـ رئیس‌هیئت مدیره هرموقع که‌لازم باشد جلسه هیئت‌راتشکیل خواهد داد چنانچه ثلث اعضاء هیئت مدیره و یا بازرسان برای بحث در موضوع معینی تقاضای تشکیل جلسه هیئت مدیره را بنمایند تشکیل جلسه الزامی خواهد بود .

اداره امورهیئت مدیره واجرای تصمیمات آن با رئیس هیئت‌میباشد .

دعوت مجمع عمومی درموارد معینه وطبق مقررات مادهٔ ۱۴ ومواد بعد از آن ازوظایف رئیس هیئت مدیره است .

ابلاغ واعلام‌تصمیمات‌شرکت که‌ازطرف ارکان‌صلاحیتدارآن اتخاذمیگردد با رئیس هیئت‌مدیره است ـ نمایندگی شرکت‌دربرابرمقامات قضائی اعم‌ازاقامه دعاوی یا دفاع یا ورود ثالث با رئیس هیئت مدیره است .

درمورد غیبت رئیس هیئت مدیره یا در مواردیکه مشارالیه بعللی نتوانند وظایف خود را انجام دهدکلیه وظایف‌واختیارات ریاست‌با نائب رئیس‌هیئت‌مدیره خواهد بود .

مادهٔ ۳۶ ـ هیئت مدیره دارای اختیارات‌کامل برای اداره امورعادی وغیر عادی‌شرکت‌خواهد بودمگردرمواردی که بموجب مقررات‌قانون‌ویا این‌اساسنامه اختیارات مربوطه درصلاحیت مجمع عمومی معین شده باشد .

هیئت مدیره ازمیان خود یك نفر مدیر عامل انتخاب و اختیارات مربوطه را باو تفویض خواهد نمود . مدیر عامل در عین حال سمت مدیریت کل را نیز خواهدداشت .حدود اختیارات‌مدیرعامل ومدیر کل درمادهٔ آینده مشخص گردیده است .

مدیرعامل که ضمناً مدیر کل نیزخواهد بود دوحدود اختیارات و وظائف مخصوص خود سمت نمایندگی شرکت را درمقابل اشخاص ثالث خواهد داشت .

اختیارات نمایندگی قابل سلب نخواهد بود مگر بجهات حائزاهمیت که‌در این موارد هم باید مجمع عمومی صریحاً اظهارنظر نماید .

باضافه هیئت مدیره میتواند اشخاصی را به عنوان مدیرو یا نماینده مختار شرکت معین نماید که در حدود اختیاراتیکه بآنها داده میشود از طرف شرکت امضاء نمایند .

مادهٔ ۲۷ ـ اختیارات مدیرعامل که سمت مدیر کل را نیزخواهد داشت در حدود مقررات آئین‌نامه‌ها وپیروی ازخط‌مشی عمومیکه ممکن است ازطرف‌هیئت مدیره تعیین گردد بقرار ذیل میباشد :

اداره کردن‌و گرداندن‌امورشرکت باحق‌توکیل‌غیرواعمال‌کلیه‌اختیاراتیکه برای این امر لازم است ازقبیل نمایندگی شرکت در مقابل‌کلیه مقامات دولتی و غیردولتی و اشخاص حقیقی یا حقوقی ایرانی یا خارجی بدون هیچ گونه استثناءِ با حق‌مبادرت بهر گونه‌اقدام‌ـ انجام‌هر گونه عملیات مربوط باموال منقول‌یاغیر منقول وحق عقد هر گونه‌قراردادمالی‌وتجاری رسمی‌یاغیررسمی وحق‌دریافت‌وجه وهر گونه پرداخت دیگرو مال‌التجاره واسناد واموال منقول وحق پرداخت هر مبلغ ودادن هر گونه مفاصا وصورت حساب وحق مذاکره و بحث وتوافق وسازش وقطع وفصل بطوردوستانه درکلیه امورشرکت وانجام‌کلیه هزینه‌های شرکت وباز کردن و بجریان انداختن حساب در بانکها و برقرار کردن اعتبارات وتجارت و امضای چکها و کشیدن بروات وسفته‌هاواقدام‌به‌ظهرنویسیها وتضمینهای‌بازرگانی تعیین وعزل و کلا ونمایندگان وکارمندان با حق تعیین میزان حق‌الزحمه‌وپاداش

آنها وحق تأسیس وتشکیل عاملیت‌ها وسازمانهای فنی مربوط به عملیات شرکت وانجام کلیه امور گمرکی وپستی وحق دادن و پس گرفتن رهن و وجه الضمان و وثیقه وتعیین وکلای مخصوص باحق توکیل غیریا بدون آن وتعیین حدود اختیارات آنها بویژه تعیین وکلای دادگستری با حق وکالت خواه درمحاکم دادگستری و خواه درداوریها جهت اقامه دعوا یا دفاع یا ورود بعنوان شخص ثالث دربرابر کلیه مقامات قضائی ایرانی یا خارجی اعم ازحقوقی و جزائی و اداری در کلیه مراحل حتی داوری ودعوی جعل ودفاع درمقابل دعوی مزبوروحق تعیین کارشناس وداور حتی داوربا اختیارصلح وتنفیذ ویا عدم تنفیذ اسنادی که از طریق مذکور تنظیم گردیده با حق اقرار و انکار .

مدیرعامل یامدیر کل هیچنین میتوانند که نسبت به ثبت شرکت درایران اقدام نمایند وشعبه یاشعب آنرا به ثبت بدهندوبرای این منظور کلیه تشریفات لازم را رأساً ویابوسیله وکیل انجام دهندکلیه اسناد ودفاترواظهارنامه‌ها راامضانمایند وثبت تغییرات حاصله وجریانات ثبتی تکمیلی را طبق دستورهای شرکت انجام دهند و درایران اقامتگاه برای شرکت انتخاب نمایند .

مادهٔ ۳۸ ــ جلسات هیئت مدیره باحضورلااقل پنج نفرازاعضاء یانمایندگان آنها رسمیت خواهد داشت و تصمیمات هیئت مدیره باکثریت چهار رأی معتبر خواهد بود .

دادن رأی بوسیله نامه هم مجازمیباشد ولی اصل نامه باید ضمیمه صورت جلسه بوده وجزو مدارك شرکت ضبط گردد .

مادهٔ ۳۹ ــ هرگاه سه نفرازاعضاء هیئت مدیره دریك موقع ازانجام وظایف خود کناره گیری نمایند تمام هیئت مدیره بدون تشریفات دیگری مستعفی شناخته

میشود و انتخاب جدید باید درظرف مدت سی روز بعمل آید . درخلال امر مدیر کل ادامه جریان امورعادی شرکت را سرپرستی خواهد نمود .

مادهٔ ۳۰ ـ جلسات هیئت مدیره بطور معمول در مرکز شرکت تشکیل میگردد ولی رئیس هیئت میتواند در صورت لزوم جلسات را در نقطه دیگری تشکیل دهد .

مادهٔ ۳۱ ـ مدیران ملزمند که هریك دوقطعه از سهام شرکت را بعنوان وثیقه درصندوق شرکت بودیعه بگذارند .

مادهٔ ۳۲ ـ مدیران نمیتوانند باسهیم بودن دریکی ازشرکتهای رقیب خودرا درمعرض مسئولیت نامحدودقراردهند. بدون اجازه مجمع عمومی هیچیك ازمدیران شرکت حق ندارند از تاریخ انتخاب خود سمت مدیریت یك شرکت رقیب را در ایران یا ایتالیا قبول نمایند .

هریك ازمدیران که درموردعملیات خاصی بطورمستقیم یاغیرمستقیم ذینفع بوده ومنافع اوبامنافع شرکت معارض باشد بایدمراتب رابمدیران دیگروبازرسان اعلام داشته ازشرکت درمذاکرات مربوط بعملیات مزبورخودداری نماید. مدیران شرکت و همچنین مدیر کل حق ندارند در مؤسساتی که فعالیتهای رقابت آمیزی دارند بطورمستقیم ویا غیرمستقیم سهیم بوده ویا اشخاص ثالث که بطورمستقیم یاغیر مستقیم اشتراك منافعی با آنها وارد معامله شوند .

فصل پنجم ـ بازرسی

مادهٔ ۳۳ ـ بازرسی محاسباتی وقانونی شرکت بایك هیئت بازرسی مرکب از سه نفرعضومیباشد که ازطرف مجمع عمومی انتخاب میشوند .

بازرسان برای مدت یکسال انتخاب میشوند وعزل آنها جز بجهات حایز اهمیت میسر نخواهد بود .

هر دسته‌ازسهامداران که‌لااقل‌نمایندگی۴۹درصدازجمع آراء راداشته‌باشند میتوانند یکنفر بازرس معین نمایند . هرصاحب سهم فقط بیکنفر بازرس میتواند رأی بدهد و کسانی که‌دارای حداکثر رأی‌باشند به سمت بازرس انتخاب میشوند .

رئیس هیئت بازرسی ازطرف یك‌شرکت امین اموال سوئیسی‌ویا یك‌شرکت حسابرسی‌سویسی معین میشود ورئیس مذکور بایستی ازاتباع کشوری غیرازایران وایتالیابوده هیچگونه رابطه‌ای باطرفهای قرارداد نداشته ودرامور نفتی‌بهیچوجه ذینفع نباشد .

حق‌الزحمه‌اعضاء ورئیس‌هیئت‌بازرسی‌ازطرف مجمع عمومی‌معین‌خواهدشد.

مادهٔ۳۴ـ بازرسان‌میتوانندمشترکاً به‌بازرسی دفاترشرکت واوراق‌ومدارك محاسباتی واسناد حسابداری اداره شرکت اقدام نمایند .

اگریکی ازبازرسان بخواهد منفرداً اقدام نماید بایستی اجازه‌قبلی رئیس هیئت بازرسی را تحصیل نماید .

مادهٔ۳۵ـ هیئت بازرسی وظایفی را که بموجب قانون و طبق این اساسنامه برای آن مقرراست برعهده خواهد داشت .

جلسات هیئت بازرسی از طرف رئیس هیئت دعوت میشود و کلیه تصمیمات به اکثریت اتخاذ میگردد .

فصل ششم ـ سال مالی شرکت

مادهٔ۳۶ـ سال‌مالی شرکت ازاول ژانویه هرسال شروع وبسی‌ویکم‌دسامبر همانسال‌خاتمه مییابد. اولین‌دوره عمل کردشرکت‌بهرحال ازتاریخ‌تأسیس شرکت شروع وبه سی ویکم دسامبر همانسال ختم‌خواهدشد .

مادهٔ۳۷ـ در ظرف سه‌ماه بعدازخاتمه هرسال مالی مجمع عمومی بایدنظر

خود را درباره ترازنامه وصورت حساب سود وزیان و گزارش هیئت مدیره اظهار نمایـد .

مادهٔ۳۸ـ لااقل یکماه قبل از تاریخ تشکیل مجمع عمومی که در ماده قبل مقرراست هیئت مدیره باید گزارش خود وترازنامه وصورت حساب سود وزیان را بهیئت بازرسی تسلیم نماید .

لااقل پانزده روز قبل ازتشکیل مجمع عمومی هیئت بازرسی باید گزارشی راجع بنتایج دوره‌عمل کرد ومحاسبات شرکت‌تهیه وبمرکز شرکت‌تسلیم‌نماید . گزارش‌مذکوربایستی حاوی‌نظریات وپیشنهادهای‌هیئت بازرسی راجع بترازنامه و تصویب آن باشد .

ترازنامه و صورت‌حساب سودو زیان و گزارش هیئت‌مدیره و گزارش‌هیئت بازرسی ظرف مدت‌پانزده‌روز قبل ازتاریخ تشکیل مجمع عمومی درمرکزشرکت برای مراجعه در اختیارسهامداران گذاشته خواهد شد .

هیئت مدیره میتواند به مسئولیت خود در خلال دوره عمل کرد منافعی بین سهامداران تقسیم نمایدولی این‌طرز تقسیم منافع نباید بیش ازهرسه ماه یك بار تکرار گردد .

فصل هفتم ـ مواعد

مادهٔ۳۹ـ مواعدی که در این اساسنامه معین گردیده است بدون توجه به مقررات راجع بمافات قانونی مراعات خواهد شد .

فصل هشتم ـ تصفیه

مادهٔ۴۰ـ انحلال شرکت در انقضای مدت‌معینه درمـاده ۳ این‌اساسنامه یا در موقعیکه موضوع شرکت انجام شده و یا انجام آن غیرممکن شده باشد ویادر موارد دیگری که بموجب قانون مقرراست صورت خواهد گرفت .

مادهٔ۴۱ـ امور تصفیه شرکت به هیئتی مرکب از دو نفر مدیر تصفیه که از طرف مجمع عمومی معین میشوند واگذارخواهدشد. انتخاب مدیران تصفیه بوسیله رأی ازمیان عده‌ای که‌ازطرف سهامداران نامزد میشوند بعمل میآید.

دونفراز نامزدان که‌حائز حداکثر آراباشند انتخاب میشوندصاحب‌هرسهم میتواند فقط بیك نفررأی بدهد.

حدوداختیارات‌هیئت‌تصفیه ومیزان حق‌الزحمه‌آن نیزازطرف‌مجمع عمومی معین خواهد شد.

فصل نهم ـ داوری

مادهٔ۴۲ـ کلیه‌اختلافات مربوط بتفسیر یاتغییریااجرای مواد این‌اساسنامه یاراجع باعتباروتأثیرآنهاوبطور کلی‌هرنوع اختلاف که‌بنحوی‌ازانحاء مربوط‌باین اساسنامه‌باشد ازطریق سازش وداوری‌بترتیبی که در مواد ۴۲و۴۳و۴۴ موافقت‌نامه بین آجیب مینراریا و شرکت ملی‌نفت ایران و مواد بعـدی آن مقرراست فیصله خواهد یافت.

تهران سوم اوت ۱۹۵۷ مطابق ۱۲ مرداد ماه ۱۳۳۶

ضمیمهٔ شمارهٔ ۲ :

شرح منطقه فلات قاره خلیج فارس

کلیه مساحت واقع درداخل خطی بشرح زیر :

ازنقطه(الف) واقع دردریا بامختصات تقریبی طول جغرافیائی ۴۸درجه۵۴ دقیقه وعرض جغرافیائی ۲۹ درجه ۳۰ دقیقه خطی مستقیم که‌این‌نقطه‌الف‌رامتصل میکند به :

ـ نقطه(ب) بامختصات‌طول‌جغرافیائی ۴۸ درجه ۵۴ دقیقه عرض‌جغرافیائی ۲۹ درجه ۳۸ دقیقه و ازآنجا خطی مستقیم که این نقطه را متصل میکند به :

ـنقطه(ج)مشخص‌شده بوسیله محل‌تقاطع نصف‌النهار۴۹ درجه ۳۳دقیقه۳۰ ثانیه بامرزناحیه عملیات کنسرسیوم دردریابعرض جغرافیائی تقریبی ۲۹ درجه۵۷ دقیقه۳۰ ثانیه ازاین نقطه(ج)خط مستقیمی‌منطبق بامرزناحیه عملیات کنسرسیوم در دریا تا :

ـنقطه (د)مشخص شده بـوسیله محل تقاطع همین مرز ناحیه کنسر سیوم بانصف‌النهار ۵۰ درجه ۱۳ دقیقه بعرض جغرافیائی تقریبی ۲۹ درجه۴۹دقیقه ۳۰ ثانیه ازآنجا خطی مستقیم که این نقطه(د) رامتصل‌میکند به :

ـنقطه(هـ) با مختصات طول جغرافیائی ۴۹ درجه۴دقیقه عرض‌جغرافیائی۲۹ درجه ۱۵ دقیقه وازآنجاخطی مستقیم که‌این نقطه(هـ)را بانقطه (الف)فوق‌الذکر متصل میسازد .

ضمیمهٔ شماره ۳ :

شرح منطقه واقع دردامنه شرقی زاگرس مرکزی

کلیه مساحت واقع در داخل خطی بشرح زیر :

از نقطه (الف) بطول جغرافیائی ۵۰ درجه وعرض جغرافیائی ۳۲درجه ۲۵ دقیقه خطی مستقیم که این نقطه الف را متصل میکنند به :

ـ نقطه(ب) بطول جغرافیائی ۵۰ درجه۳۰ دقیقه عرض جغرافیایی۳۱درجه ۴۵ دقیقه وازآنجا خطی مستقیم که این نقطه ب را متصل میکنند به :

ـ نقطه (ج) بطول جغرافیائی ۵۱ درجه وعرض جغرافیائی ۳۱ درجه ۴۵ دقیقه وازآنجا خطی مستقیم که این نقطه را متصل میکنند به :

ـ نقطه(د)بطول جغرافیائی ۵۱ درجه ۲۰ دقیقه وعرض جغرافیائی۳۰درجه ۳۰ دقیقه وازآنجا خطی که این نقطه را متصل میکنند به :

ـ نقطه (هـ) بطول جغرافیائی ۵۱ درجه ۲۵ دقیقه وعرض جغرافیائی ۳۰ درجه ۴۵ دقیقه وازآنجا خطی مستقیم که این نقطه (هـ) رامتصل میکندبه :

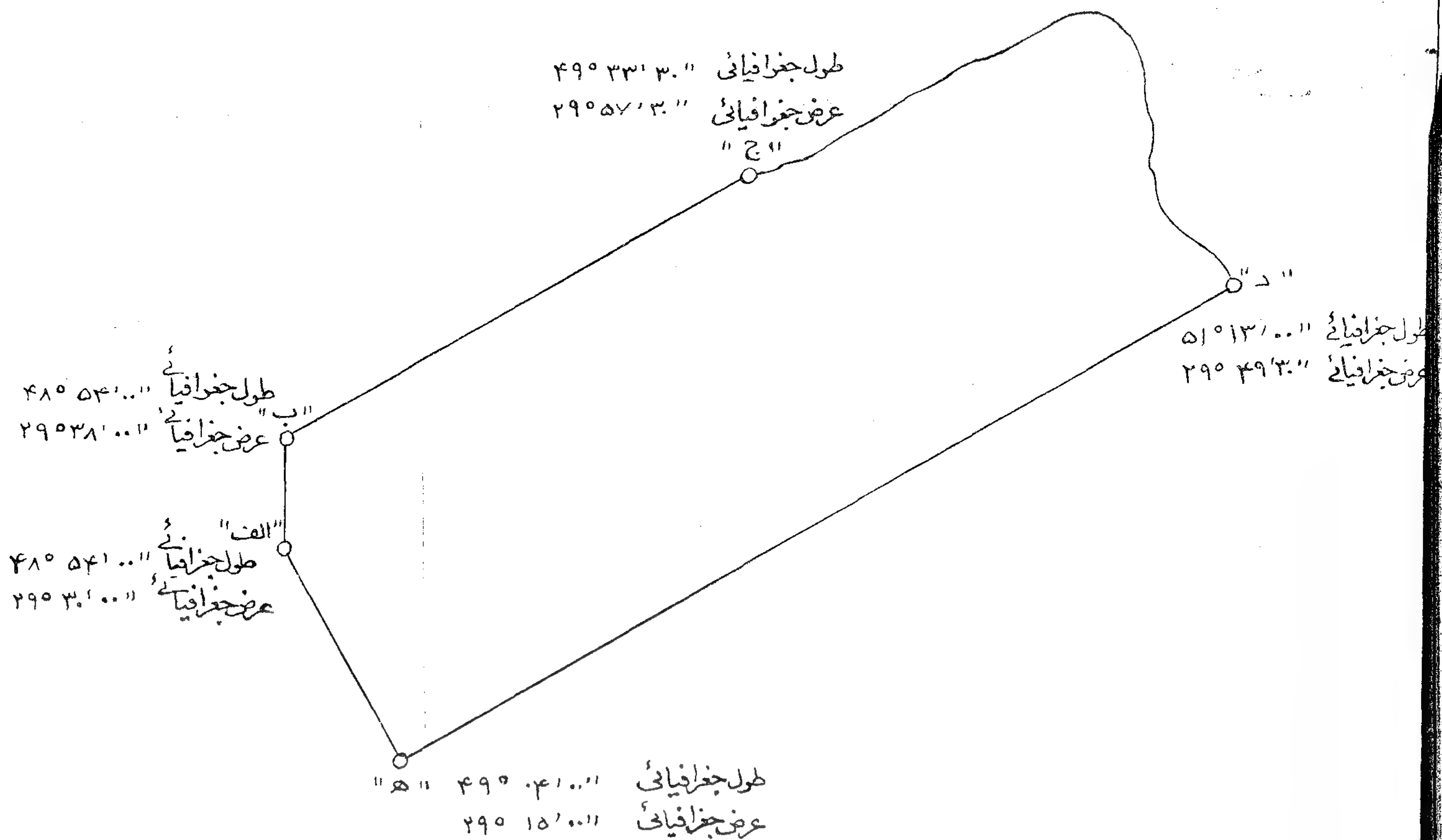
ـ نقطه (و) بطول جغرافیائی ۵۱ درجه وعرض جغرافیائی ۳۰درجه ۴۵ دقیقه وازآنجا خطی مستقیم که این نقطه (و) را متصل میکنند به :

ـ نقطه (ز) بطول جغرافیائی ۵۰ درجه وعرض جغرافیائی ۳۱ درجه ۳۵ دقیقه وازآنجا خطی مستقیم که این نقطه (ز)را بنقطه الف‌فوق‌الذکرمتصل‌میکنند

نقاط (الف) و(ز) و (و) مرزهای شرقی ناحیه عملیات کنسرسیوم میباشند.

ضمیمه ۲

منطقه فلات قاره خلیج فارس

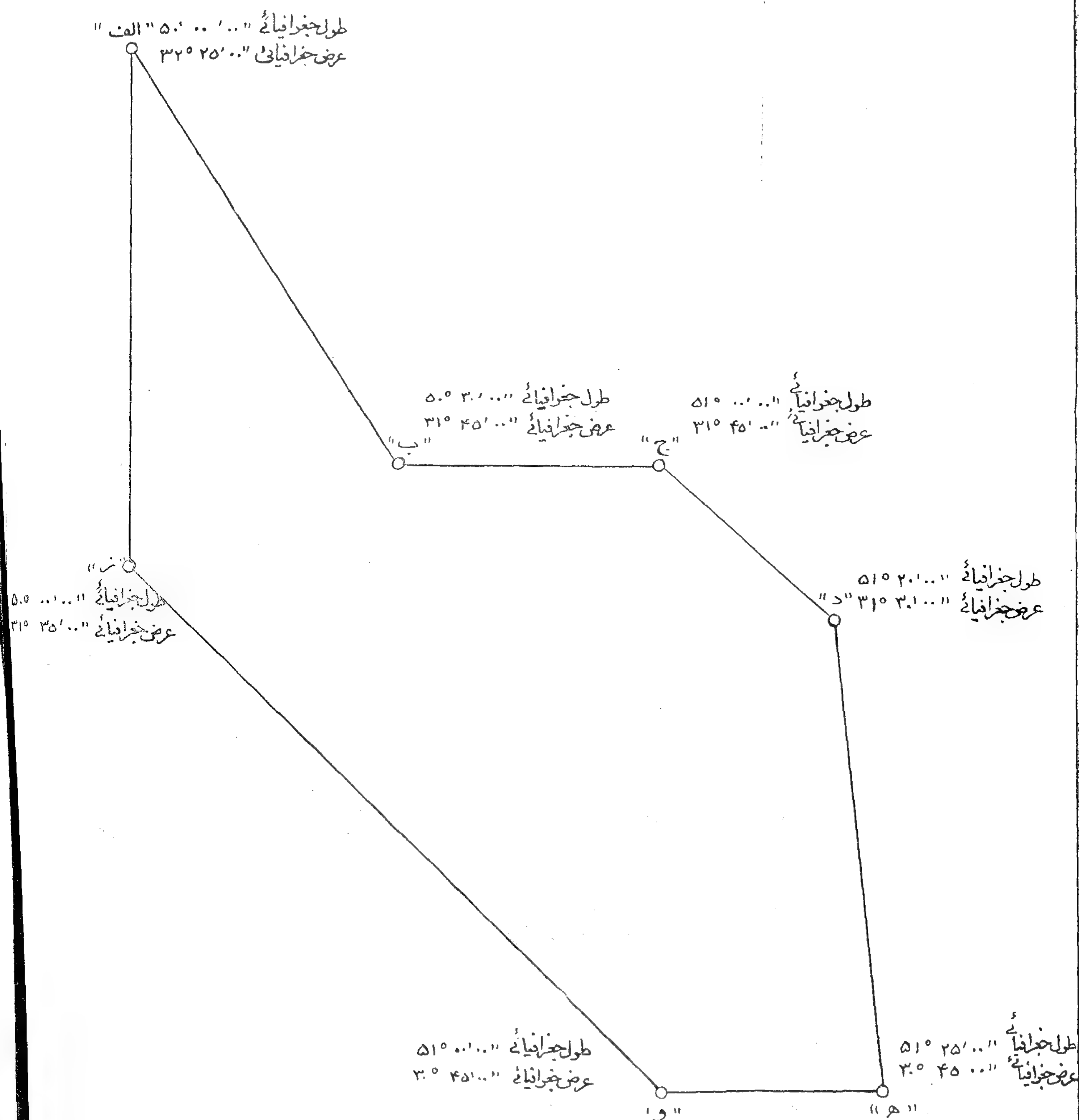

طبق نقشجات :

نقشه اسیا خلیج فارس (قسمت غربی) شماره ۳۶۴۷ منتشره بوسیله اداره هیدروگرافیک در واشنگتن چاپ چهارم مه ۱۹۴۸

بمقیاس ۸۶۴۴۰۰ : ۱ در عرض جغرافیائی ۲۷ درجه تبدیل شده بمقیاس ۱۰۰۰۰۰۰ : ۱

ضمیمه ۳

منطقه واقعه در ناحیه دامنهٔ شرقی جبال زاگروس مرکزی

طبق نقشجات :

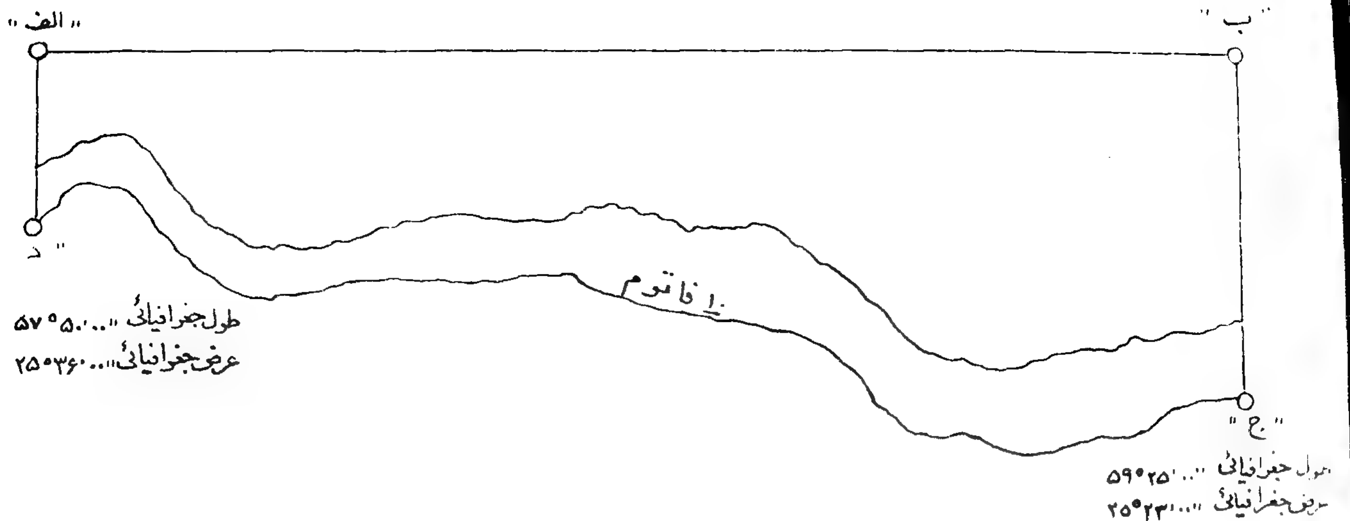
نقشه جات هوائی قوای هوائی امریکا

نقشه شماره (۴۴۴) کوه های دینار بمقیاس ۱۰۰۰۰۰۰ : ۱ چاپ ششم فوریه ۱۹۵۲

نقشه شماره (۴۲۸) کوه کاربوش ۱۰۰۰۰۰۰ : ۱ چاپ نهم نوامبر ۱۹۵۱

ضمیمه ۴

منطقه واقعه در ناحیه ساحلی بحر عمان

طبق نقشه جات :

نقشه جات زمینی

نقشه هوائی شماره (۵۴۸) تنگ هرمز تهیه شده بوسیله قوای هوائی واشنگتن DC چاپ سوم مارس ۱۹۵۰

بمقیاس ۱:۱۰۰۰۰۰۰

و نقشه هوائی شماره (۵۴۹) کوه های مکران تهیه شده بوسیله قوای هوائی واشنگتن DC چاپ چهارم

تجدید نظر شده در فوریه ۱۹۵۳

نقشه دریائی

دریای عرب : مسقط به کراچی منتشره بوسیله اداره دریاداری و تصحیح آن در ۶ اوت ۱۹۵۴

اندازه در عرض ۲۵ درجه ۱:۹۰۰۰۰۰ تبدیل شده به ۱:۱۰۰۰۰۰۰

ضمیمهٔ شماره ۴ :

شرح منطقه ساحلی بحرعمان

کلیه مساحت واقع درداخل خطی بشرح زیر :

ازنقطه (الف) طول جغرافیائی ۵۷ درجه ۵۰ دقیقه وعرض جغرافیائـی ۲۵ درجه و۴۸ دقیقه درامتداد خط مستقیمی که این نقطه الف را وصل‌میکندبه :

ـ نقطه (ب) طول جغرافیائی ۵۹ درجه ۲۵ دقیقه وعرض جغرافیائی ۲۵ درجه۴۸ دقیقه وازآنجا خط مستقیمی که این نقطه (ب) راوصل‌میکند به :

ـ نقطه(ج)مشخص شده بوسیله محل تقاطع نصف‌النهار ۵۹ درجه ۲۵دقیقه با یك خط‌متساوی‌العمق زیر دریائی ۱۰ فاتومی بطول جغرافیائی تقریبی۲۵درجه ۲۳ دقیقه واز این نقطه در امتداد خط متساوی‌العمق زیردریائی۱۰ فاتومی به :

ـ نقطه (د)مشخص شده بوسیله محل تقاطق‌خط‌متساوی‌العمق زیر دریائی ۱۰ فاتومی بانصف‌النهار۵۷درجه۵۰دقیقه بعرض‌جغرافیائی‌تقریبی۲۵درجه۳۶دقیقه وازآنجا خطی مستقیم که این نقطه (د) را بنقطه (الف) فوق‌الذکر متصل‌میسازد.

نامه ازطرف آجیب مینراریا بشرکت ملی نفت ایران

عطف بمادهٔ یك موافقت‌نامه فیمابین که بتصریح آن‌کلمه «نفت» شامل کلیه هیدروکربورهای‌طبیعی وبالنتیجه‌اهیدروکربورهای جامد نیز خواهد بود اشعار میگردد که بطوریکه آن شرکت بما اطلاع داده است درحال حاضر ممکن‌است بهره برداریهائی از هیدروکربورهای جامد مزبور در جریان باشد و اطلاعات تفصیلی درباره این بهره‌برداریها راآن‌شرکت طی مدت معقولی بما ابلاغ خواهد نمود.

با اشعار این‌مطلب بدینوسیله‌عدم‌مخالفت خودرا بااین‌امر اعلام میداریم‌و البته این موافقت در حدود بهره برداریهای فعلی و مشروط باین شرط است که بهره‌برداری مذکور فقط منحصر بهیدروکربورهای جامدباشد. آجیب‌مینراریا.

ازطرف‌شرکت‌ملی نفت‌ایران‌به‌آجیب‌مینراریا

عطف بمادهٔ ۱۳ موافقتنامه مراتب‌زیر تأیید میشود:

شرکت‌سیریپ‌اختیاردارد که‌توسط مدیرعامل‌خوددرمورد هرخریداربدون دریافت اجازه کمیسیون مدیران که درمادهٔ مزبورمقرراست باتحقیقی که از پنج درصد قیمت اعلان‌شده نسبت بهر نقطه صدورتجاوز ننمایدموافقت کند.

البته کلیهٔ پیشنهادهای تخفیف‌متجاوز از ۵درصد قیمت اعلام‌شده‌بطوری که درمادهٔ ۱۳ موافقت‌نامه‌مقرر است بکمیسیون مزبور ارجاع‌خواهدشد.

بدیهی‌است که‌اختیار مزبور مدیرعامل سیریپ راازانجام تعهد خود که در مورد هرفروش‌باید برای بدست‌آوردن‌بهترین شرائط ممکنه بکوشد باز نخواهد داشت.

خواهشمنداست با امضای نسخهٔ دوم این نامه موافقت خودرا با شرح فوق اعلام‌فرمائید. شرکت ملی نفت ایران

از شرکت ملی نفت ایران به‌آجیب‌مینراریا .

آجیب مینراریا .

میلان .

بمنظور اجرای مواقتنامه فیمابین وبرای‌اینکه شمابتوانیدپول‌ایران‌رادر حدود احتیاجاتی که‌دردوره‌اکتشاف‌دارید در اختیار داشته‌باشید این شرکت کلیه مساعی‌خودرا نزد مقامات ایرانی برای‌بالا بردن میزان واردات کالاهای ایتالیائی در ایران بکارخواهدبرد .

ازطرف دیگرشرکت حاضراست که‌برای‌رفع احتیاجات‌خوددرحدودامکان خریدهائی ازکشور ایتالیا بعمل آورد .

شرکت ملی نفت‌ایران

نامه‌شرکت آجیب مینراریا

تهران ۱۲ مرداد ۱۳۳۶

جناب آقای‌عبدالله انتظام رئیس‌هیئت مدیره شرکت‌ملی‌نفت ایران–تهران

آن‌شرکت ازنمایندگان‌این‌جانب‌مؤکداًدرخواست‌نموده‌اند که درمضمون بند دوم‌مادهٔ۱۸ تغییری داده‌شود باین‌معنی که تعهد شرکت‌آجیب مینراریانسبت بشروع‌عملیات حفاری درظرف مدت چهارسال که درحال حاضر طبق موافقت نامه عبارت‌از حفاری دریکی ازنواحی‌مربوطه میباشد افزایش یافته وبصورت‌تعهدحفر درهریك ازسه‌ناحیه‌درآید .

این جانب مایل هستم در تأیید آنچه درباره جدی بودن مقاصد شرکت آجیب مینراریا بآنجناب گفته ام وآن جناب نیز لطفاً تصدیق فرموده اید باروح همکاری صمیمانه ای که برای موفقیت این اقدام مشترك ما لازم است اینك دلیل دیگری برحسن نیت خود ابراز نمایم .

بنا براین باکمال خوشوقتی باستحضار آن جناب میرسانم که شرکت آجیب مینراریا باقید اینکه کلیه مقررات دیگرموافقت نامه بجای خود استوار خواهد ماند تعهد می‌نماید که درظرف مدت چهارسال ازتاریخ اجرای‌موافقتنامه لااقل‌حفریك‌چاه‌رادرهر کدام ازسه ناحیه مذکوردرمادهٔ ۳موافقتنامه‌شروع نماید.

امیدوارم که این ابراز حسن‌نیت از طرف شرکت آجیب مینراریا موجب خورسندی خاطرآن‌شرکت خواهد گردید وازآن جناب تمنادارم که احترامات فائقه مرا بپذیرید. امضاء انریکوماتئی

نامه شرکت آجیب مینراریا

تهران ۱۳ مرداد ۱۳۳۶

شرکت ملی نفت ایران

عطف‌بتذکرشفاهی‌آن شرکت‌محترماً باتأییداینکه‌برطبق‌مادهٔ ٤موافقتنامه سرمایه شرکت سیریپ را یا این شرکت ویاشرکتهای تابعه این شرکت تأدیه خواهند نمود ونیزباتأییداینکه‌برطبق بنددوم‌ماده ۷ اساسنامه درداخل‌شرکتهای گروه ما سهام‌شرکت‌سیریپ آزادانه بین‌شرکتهای گروه‌ماقابل‌انتقال‌خواهدبود. اینك موافقت خودرابا اینکه درمورد‌انتقال سهام بشرکتهایااشخاص خارج ازگروه شرکت‌ماو گروه شرکت شماتصمیم هیئت مدیره شرکت‌سیریپ(موضوع

بندآخرمادهٔ ۷ اساسنامه) مشروط بموافقت دولت‌ایران خواهدبود اعلام‌میدارد .

باتقدیم احترامات .		امضاء		انریکوماتئی

اجازه مبادله موافقت نامـه فوق مربوط بتفحص واکتشاف و استخراج و بهره‌برداری نفت که مشتمل بر ٤۷ ماده و۹ ضمیمه است درجلسه پنجشبه بیست و چهارم امرداد ماه یکهزاروسیصدوسی وشش از طـرف مجلس شورای ملی داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت .

قانون مربوط بموافقتنامه تفحص و اکتشاف وبهره‌برداری و فروش نفت بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت سهامی پان‌آمریکن پترولیوم کورپوریشن

مصوب ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ مجلسین موافقت نامهٔ پیوست را مشتمل بر ۴۵ ماده ویک ضمیمه که برای اجرای عملیات تفحص واکتشاف وبهره برداری وفروش نفت‌بین شرکت ملی نفت ایران ازیکطرف وشرکت سهامی پان‌آمریکن بترولیوم کور- پوریشن ازطرف دیگر بامضاء رسیده ومفاد آن طبق مقررات ماده ۲ قانون‌نفت مصوب نهم‌امرداد ۱۳۳۶ موردتأییددولت واقع گردیده‌است تصویب نموده‌واجازه مبادله واجرای موافقتنامه مزبور را میدهد .

قانون‌فوق که‌مشتمل‌بر ماده‌واحده‌است درجلسهٔ پنجشنبه هیجدهم‌اردیبهشت ماه یکهزار وسیصدوسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۳/۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است .

فهرست مطالب

مادهٔ ۲۰ ـ مصالح ساختمانی .

مادهٔ ۲۱ ـ تهیهٔ برنامهٔ فروش وتحویل .

مادهٔ ۲۲ ـ تحویل‌محصولات به‌طرفهای‌اول ودوم‌قرار دادبمنظورصادرات.

مادهٔ ۲۳ ـ مصرف نفت طرف دوم درجریان عملیات .

مادهٔ ۲۴ ـ مالکیت وصدور نفت .

مادهٔ ۲۵ ـ قیمتهای اعلان شده وتخفیفات .

مادهٔ ۲۶ ـ نفت خام برای مصرف داخله .

مادهٔ ۲۷ ـ گاز برای مصرف داخله .

مادهٔ ۲۸ ـ مقررات مربوط بپول .

مادهٔ ۲۹ ـ حسابها بچه پولی نگاه‌داشته خواهد شد ـ ارز .

مادهٔ ۳۰ ـ تعهدات مربوط بمخارج وحق‌الارض .

مادهٔ ۳۱ ـ مالیات .

مادهٔ ۳۲ ـ حدودمالیات .

مادهٔ ۳۳ ـ واردات گمرکی .

مادهٔ ۳۴ ـ مدت قرارداد .

مادهٔ ۳۵ ـ خاتمهٔ قرارداد وتصفیهٔ تأسیسات .

مادهٔ ۳۶ ـ انتقال .

مادهٔ ۳۷ ـ فورس ماژور .

مادهٔ ۳۸ ـ تضمین مربوط باجرا وادامهٔ عملیات .

مادهٔ ۳۹ ـ سازش .

مادهٔ۴۰ ـ اختلافات فنی‌ومحاسباتی .

مادهٔ۴۱ ـ داوری .

مادهٔ۴۲ ـ اجرای رأی داوری .

مادهٔ۴۳ ـ ضمانت اجرائی .

مادهٔ۴۴ ـ زبانهای متن قرارداد .

مادهٔ۴۵ ـ عدم تناقض باسایر قوانین .

این قرار داد بین شرکت ملی‌نفت‌ایران که ازاین ببعد«طرف‌اول» خوانده میشود وشرکت سافایر پترولیومز لیمیتد که بموجب قوانین کانادا تشکیل یافته واز این‌پس بعنوان «طرف دوم» نامیده میشود منعقد میگردد .

نظر باینکه طرف اول مایل است تولید وصدور نفت ایران را افزایش دهد بطوریکه منتج‌بحصول منافع بیشتری‌برای ایران گردد و این‌منظور هرچه‌زودتر عملی شود .

ونظرباینکه طرف اول بموجب قانون نفت‌نهم امرداد ۱۳۳۶ اجازه عقداین قبیل قرار دادها را دارد .

ونظرباینکه‌طرف‌دوم‌سرمایه‌وصلاحیت‌فنی‌وتخصص‌اداری‌لازم‌برای‌اجرای‌عملیات مشروحه‌زیررادارامیباشدومخصوصاً‌بازارهای‌لازم‌برای‌فروش‌نفتی که‌درنتیجه‌عملیات مزبوربدست‌آیددر اختیاد دارد ونظرباینکه طرفین‌قصد دارندمقررات‌این‌قرارداد باصمیمیت وحسن‌نیت بموقع اجرا گذارده شود علیهذابدینوسیله بین طرفهای‌اول و دوم بقرار زیرتوافق حاصل شد :

مادۀ۱ ـ جزدر مواردی که سیاق عبارت مفهوم دیگری را اقتضا کند معنی بعضی ازاصطلاحاتی که دراین‌قرارداد بکار رفته ازلحاظ این قرارداد بشرح‌تعاریف زیرخواهد بود :

الف ـ منظوراز کلمه«قرارداد» عبارت‌است ازاین سند وضمیمۀ پیوست‌آن.

ب ـ«طرف اول» یعنی شرکت ملی‌نفت‌ایران یا قائمقام آن .

ج ـ« طرف دوم » یعنی سافایر پترولیومز لیمیتد یا هر شخصی که

بر طبق مقررات این قرارداد طرف انتقال قرار گیرد .

د ـ «قانون نفت» عبارت ازقانون نفت مورخ نهم امرداد ۱۳۳۶ میباشد.

هـ ـ «نفت» شامل نفت خام و گازطبیعی میباشد .

و ـ «نفت‌خام» شامل نفت تصفیه نشده واسفالت وهر گونه‌موادهیدرو کربور مایع است که بحالت طبیعی یافت شود ویا از گاز طبیعی بوسیله فشردن و یا جدا کردن بدست آید .

ز ـ «گاز طبیعی» یعنی گازترو گاز خشك و کلیه هیدروکاربورهای گازی دیگر که‌ازچاههای نفت‌یا گاز بدست آمده ونیز بقیه گازی که پس‌از سوا کردن هیدروکاربورهای مایع‌از گازهای ترباقی مانده باشد .

ح ـ «مصرف داخلی درایران» عبارت است ازمصرف نفت ومحصولات‌نفتی یا موادفرعی که درداخله ایران مصرف میشود نه آنچه از ایران صادر میگردد.

ط ـ «قیمت اعلان شده» عبارت‌است‌ازقیمت اعلان شده فوب برای‌هردرجه ووزن مخصوص و نوع از نفت که بمنظورصادرات درنقاط صدور مربوطه برای خریداران بطورعموم عرضه میشود قیمت مزبور با توجه لازم بقیمت های اعلان شده برای نفت مشابه که وزن مخصوص ومشخصات آن درموردنقطه صدورمربوطه قبلا منتشر شده باشد تعیین خواهدشد .

ی ـ «عملیات‌نفتی» عبارت است‌ازعملیات تولید وحمل یافروش که بموجب این قرارداد مجازباشد .

ك ـ «مترمکعب» عبارت است ازیك مترمکعب درشصت درجه فارنهایت تحت فشارعادی جو .

ل ـ «تاریخ اجرا» عبارت از تاریخی است که قانون مربوط بتصویب این قرارداد بتوشیح ملوکانه رسیده باشد وهرمراجعه ای که درقانون نفت بتاریخ‌قرار داد شده باشد ازلحاظ این قراردادااشاره «بتاریخ اجرا» تلقی خواهد شد.

م ـ اصطلاح «اراضی» اعم است ازاراضی پوشیده ازآب وغیرآن.

ن ـ «تأسیسات ثابت» عبارت است از تأسیسات نصب شده یاکار گذاشته شده یاساخته شده که بطورثابت مستقر گردیده ومستقیماً برای عملیات موضوع این قرارداد مورداستفاده قرار گیرد.

ص ـ اصطلاح «دوره مالیاتی» عبارت‌است‌ازیك سال دوازده ماهه تقویمی که دریکم ژانویه هرسال شروع میشود ویاهردوره دیگری که بین طرفین مورد توافق قرار گرفته ومورد تصویب وزارت دارائی ایران نیزواقع شده باشد.

ع ـ اصطلاح «ناحیه» عبارت است ازکل ناحیه موضوع بند ۱مادهٔ۳این قراردادیاهرقسمتی‌یاقسمتهائی ازناحیه مزبور که درآن عملیاتی که طبق این‌قرار دادمجازتلقی گردیده درهرموقع بمورداجرا گذارده شود .

مادهٔ۴ ـ۱ ـ طرفین‌اول ودوم قرارداد بدینوسیله توأماً « دستگاه مختلطی» را ایجاد میکنند و بطوریکه درقانون نفت پیش‌بینی گردیده در اثر این اختلاط شخصیت حقوقی جداگانه‌ای بوجود نخواهدآمد .

۲ـ آـ طرفین این قرارداد دردستگاه مختلط مزبور باستثنای مواردی که بموجب‌این قرارداد وقانون نفت مقرر گردیده‌بطورمتساوی شرکت خواهندنمود. طرفین اول ودوم دربرخی ازموارد این قرارداد مجتمعاً بعنوان « طرفین» و یا بعنوان « دستگاه مختلط » خوانده شده اند .

۳ ـ کلیه نفتی که بموجب این قرارداد از ناحیه قرارداد تولید گردیده و کلیه دستگاهها و ماشین آلات ولوله‌ها و اموال دیگری که‌بموجب این‌قرارداد بهزینه مشترك طرفین خریداری و یا تحصیل گردیده درمالکیت‌طرفین (پنجاه‌ـ درصد طرف اول پنجاه درصد طرف دوم) خواهدبود و کلیه هزینه‌های لازم برای عملیات این قرارداد (بجز مخارج و هزینه‌هائیکه تأمین و پرداخت آن برای عملیات اکتشافی تنها بر عهده طرف دوم است) بوسیله طرفین یعنی پنجاه‌درصد بوسیله طرف اول وپنجاه‌درصد بوسیله طرف دوم تأمین‌وپرداخت خواهد شد .

هریك از طرفین حق دارد که سهم‌نفت خودرا برای خود یا برای نمایندهٔ خود بجنس مطالبه نماید .

مادهٔ ۳ ـ ۱ ـ ناحیه‌ای بشرح مذکور در جدول‌ضمیمه بطور مانع للغیردر اختیار دستگاه مختلط گذارده میشود تا عملیات مقرر دراین قرارداد را بعاملیت شرکت نفت ایران کانادا که طبق مقررات ماده (۵) این قرارداد بوسیله طرفین تشکیل خواهد یافت درآن بموقع اجرا بگذارد .

۲ ـ درپایان‌سال پنجم پس‌از تاریخ اجرا از کل‌ناحیه مشروحه دربند۱این ماده بمیزان ۲۵ درصد کسر خواهد شد وبعداز آن نیز حداکثر ضمن‌یك‌دورهٔ‌پنج سالهٔ دیگر ناحیه مزبور مجدداً بمیزان ۲۵ درصد تقلیل داده خواهد شد .

۳ ـ ناحیه‌ای که بمنظور تقلیل مشروح در بند ۲ این ماده از ناحیه قرارداد خارج خواهد شد از قطعاتی تشکیل خواهد شد که مساحت‌هر کدام ازآنهااز ۲۰۰ کیلومتر مربع کمتر نبوده و متوسط طول هر کدام از قطعات بیشتر از شش برابر میزان متوسط پهنای آن نباشد .

٤ ـ طرف دوم لااقل‌یك ماه جلوتر از استرداد قطعات ناحیه بشرح‌مذکور

دربند ۲ این ماده مشخصات حدود قسمت مورد استرداد را بطرف اول اعلام خواهد نمود .

۵ ـ چنانچه درپایان سال دوازدهم از تاریخ اجرا طرف دوم بمرحله بهره برداری تجارتی درناحیه عملیات بمعنی مشروح در این‌قرارداد نرسیده باشدناحیه مذکور بطرف اول مسترد خواهد شد .

۶ ـ چنانچه درپایان سال دوازدهم از تاریخ اجرا بهره برداری تجارتی انجام شده باشد فقط آن‌قسمت از اراضی که از نقطه نظر تجارتی منابع قابل بهره برداری درآن کشف شده باشد در اختیار طرفین باقی خواهدماند .

مادهٔ ۴ ـ طرف دوم مکلف است‌ظرف‌مدت سی‌روز از تاریخ اجرادرخواست ثبت خود را طبق قوانین و مقررات ثبت شرکتها در ایران به ادارهٔ ثبت ایران تسلیم نماید .

مادهٔ ۵ ـ طرفهای این‌قرارداد ظرف شصت روز از تاریخ اجرا یك شرکت سهامی تشکیل داده و در ادارهٔ ثبت ایران بثبت خواهند رساند این شرکت یك شرکت غیر انتفاعی بوده وعملیات مقرر در این قرارداد را بحساب مشترك‌طرفین و بعنوان عامل طرفین انجام خواهد داد ولیکن درمورد اجرا و انجام عملیات اکتشافی که بموجب‌این قرارداد برعهده طرف دوم محول گردیده شرکت‌مذکور فقط عامل طرف دوم خواهد بود . شرکت سهامی مزبور شرکت نفت ایران کانادا نامیده خواهد شد و از این پس در این قرارداد نام شرکت ایران‌کانادابآن اطلاق میشود. شرکت ایران کانادا دارای تابعیت ایرانی بوده و نسبت بمواردیکه تکلیف آن در اساسنامه شرکت مذکور تعیین نشده باشد مشمول مقررات قانون تجارت ایران خواهدبود .

۲ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل طرفین این قرارداد یا فقط بعنوان عامل طرف دوم (هر کدام که مورد پیدا کند) عملیاتی را که موضوع این قراردادبوده یا اجازهٔ انجام‌آن بموجب این‌قرار داد داده شده انجام خواهد نمود وکلیه مخارج وهزینه‌های لازم برای عملیات مزبورتوسط طرفین قراردادتوأماً یا بتنهائی (هر کدام که طبق مواد این قرارداد مورد پیدا کند) از طریق عاملیت شرکت ایران کانادا پرداخت خواهد شد . طرفین این قرارداد ممکن است در هر موقع اختیار بدهند که قرارداد های پیمانکاری نیز بنام شرکت ایـران کانادا بسته شود و در هریك از اینگونه قراردادها پیمانکار بعنوان عامل‌دستگاه مختلط یافقط بعنوان عامل طرف‌دوم(بسته باینکه وظایفی که‌انجام آن درقراداد پیمانکاری پیش بینی گردیده جزو تعهدات کدامیك‌باشد) تلقی خواهدشد .

۳ ـ مخارج وهزینه‌های‌لازم برای تجهیزواستخدام کارمندان واداره و بکار انداختن اداره یا ادارات شرکت ایران کانادا بر اساس عادله و منصفانه و بر طبق‌روش‌صحیح حسابداری‌بین‌طرفین‌این‌قرارداد بنابعمل یاعملیاتی که درهرمورد انجام‌میشود تسهیم خواهدشد وطرفین این‌قرارداد ازمخارج مزبورهر کدام سهم مربوط بخودرا برعهده‌داشته وپرداخت خواهندنمود. بدون‌اینکه محدودیتی در عمومیت مقررات‌فوق‌حاصل‌شود مخارج‌وهزینه‌های مذکور دراین‌بندشامل‌حقوق و دستمزد کارکنان شرکت ایران کانادا و کارکنانی که بطور موقت یا برای قسمتی‌ازساعات‌کار ویابطوردائم توسط یکی‌ازطرفین این قرارداد بشرکت ایران کانادا قرض داده‌شده باشند خواهد بود ونیز شامل مخارج وهزینه های مرخصی ها وایام بیماری وبهداشت و بیمارستان وحقوق بازنشستگی ووجوه صرفه‌جوئی و

پس‌انداز وپاداش و سایر وجوه مربوط بطرحهای مزایای کارمندان که بـرعهدهٔ شرکت ایران کانادا و یا هر یك از طرفهای قرارداد که کارمندان مزبور را بقرض داده‌اند قرار گرفته باشد خواهد بود و همچنین شامل مبالغ پرداختی بـه پیمانکاران و مبالغی که بوسیله طرفین این قرارداد یایکی ازآنها در ازای انجام خدماتی توسط یکی ازادارات مربوطهٔآنها مورد مطالبه قرار میگیرد نیز خواهد بودواینگونه خدمات فقط بموجب قرارداد های کتبی با شرکت ایران کانادا وبرحسب تصویب هردوطرف این قرارداد انجام خواهدشد.

٤ـ کلیه‌وجوهی که هریك‌از طرفین این‌قرارداد بابت مخارج و هزینه‌های مذکور در این ماده بشرکت ایران کانادا یا از طرف آن شرکت یا بوسیله آن شرکت پرداخت نمایند علاوه براقلام قابل کسردیگر دراحتساب‌سودویژه‌طرف مربوطه طبق قانون جاری مالیات بردرآمد ایران بعنوان اقلام قابل کسرهزینه تلقی‌خواهدشد .

مادهٔ ٦ ـ ۱ ـ هریك از طرفین این قرار داد نصف سرمایه شرکت ایران کانادا را تعهد و پرداخت خواهند نمود اصل تساوی در مشارکت طرفین نسبت بشرکت ایران کانادا در اداره شرکت مزبور منعکس خواهد بود . وبنابراین نصف عدهٔ اعضای هیأت مدیره شرکت‌توسط‌طرف اول ونصف دیگرتوسط‌طرف‌دوم تعیین خواهند شد.انتخاب رئیس هیأت‌مدیره‌ونایب‌وی ومدیر عامل‌ازمیان‌اعضای هیأت طبق دستوری خواهد بود که‌دراساسنامهٔ شرکت مقرر گردیده است‌رئیس هیأت‌مدیره بوسیله طرف‌اول‌ونایب رئیس هیأت مدیره ومدیر عامل بوسیله‌طرف دوم ازمیان مدیران تعیین خواهند گردید.

۲ ـ هیأت حسابرسی ازسه نفرتشکیل خواهد شد که دو نفرآنها هر کدام توسط یکی ازطرفین‌انتخاب‌خواهدشدونفرسوم که‌سمت‌ریاست‌هیأت‌راخواهدداشت بوسیله‌رئیس مؤسسه Schweizertsche Kammer fur Revision wesen of Zurich ازاتباع ممالکی بجزایران وممالك متحده آمریکا انتخاب خواهد گردید .

مادهٔ ۷ ـ ۱ ـ برای اینکه ادامه عملیات شرکت ایران کانادا میسر و تأمین گردد هر یك از طـرفین موافقت میکنند تعدادی از سهام شرکت ایران کانادا راکه معادل یك درصد سرمایه شرکت مزبور باشد نزد اتحادیه‌بانکهای سویس تودیع نمایند . تودیع سهام مزبوربا امضای مشترك طرفین وبراساس‌وکالت بلاعزلی که‌توسط طرفین مشترکا تنظیم شده باشدانجام خواهد گرفت . مدت‌اعتبار این وکالت همان مدت اعتبارااین قرارداد خواهد بود .

۲ ـ وکالت مذکوردربند ۱ این ماده متضمن مقررات زیرخواهد بود :

الف ـ چنانچه اتحادیه بانکهای سویس از وکالت استعفا نماید یابهروسیله دیگری بدان خاتمه‌دهدمیتواند بانك دیگری را که دارای همان درجه‌ازاهمیت باشد بجای خود تعیین کند .

ب ـ بانکی که بسمت وکیل تعیین گردیده مکلف خواهد بود نسبت بسهامی که نزد او تودیع گردیده ورقه حق حضوردرهرمجمع عمومی را بیك نفرنماینده که تعیین اوبرای هرسال‌قبلا ومنتهی‌تا ۳۱ دسامبرسال‌پیش باید انجام گیردتسلیم نماید . نماینده مزبوربتوافق طرفین اول و دوم این قرارداد تعیین خواهـد شد و درصورتیکه توافق حاصل نشود رئیس‌دادگاه‌استان (تریبونال‌کانتونال)ژنو نماینده مذکوررا ازمیـان اتباع‌یك کشورثالث‌انتخاب خواهدنمود مشروط براینکه‌شخص

مزبوردرهیچیك ازشرکتهای‌نفتی ذینفع نبوده وازعدادکارمندان دولت‌ومأمورین بخدمات عمومی وشهرداریها نیزخارج باشد .

ج ـ شخص مزبور که بدین ترتیب بمنظور دادن رأی معین میگردد وظیفه وکالت خودرا درحدودمقررات وروح‌این قراردادومنحصراً با توجه بمنافع شرکت ایران کانادا انجام خواهد داد .

۳ ـ درصورت امتناع‌اتحادیه بانکهای سویس‌ازقبول‌وکالت‌ونیزدرصورتیکه اتحادیه مزبور از تعیین بانك دیگری بجای خود خودداری نماید بانکی که باید تودیع سهام درنزد آن بعمل‌آید با توافق طرفین ودرصورت عدم‌حصول‌توافق بداوری تعیین خواهد گردید .

مادهٔ۸ ـ ۱ ـ سرمایه مجاز اولیه شرکت ایران کانادا هفتصد و پنجاه هزار ریال خواهد بود سرمایه‌مزبوربطرزی که در اساسنامه شرکت ایران کانادا مقرر گردیده درهرموقع قابل افزایش خواهد بود .

۲ ـ پنجاه‌درصد سرمایهٔ‌اولیه مذکورفوق ونیزپنجاه‌درصد هرگونه‌افزایش آن توسط طرف اول یا توسط شرکت یا شرکتهائی که تماماً متعلق به طرف‌اول باشند تأمین خواهد شد پنجاه در صد دیگرتوسط طرف دوم یا توسط شرکت یا شرکتهائی که تماماً متعلق‌بطرف دوم باشند تأمین خواهد شد . مقصود ازشرکتی که تماماً متعلق بیکی ازطرفین باشد شرکتی است که کلیه سهام دارای حق رأی آن متعلق بطرف مزبوریا شرکت اصلی طرف مزبورباشد .

مادهٔ۹ ـ چنانچه‌علاوه برسرمایه‌اصلی‌شرکت ایران کاناداوهرگونه‌افزایش بعدی‌آن وجوه دیگری لازم باشد هریك از طرفهای اول و دوم نیمی از وجوه

مورد احتیاج‌راتأمین خواهند کرد . چنانچه طرفین نتوانند وجوه اضافی مذکور را تأمین نمایند شرکت ایران کانادا وجوه مورد لزوم را بوسیله استقراض ازطریق‌صدور اوراق قرضه یاازهرطریق‌دیگری که مورد توافق طرفین این‌قرار داد واقع شود تأمین خواهد نمود .

مادهٔ ۱۰ ـ ۱ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل طرفین این قرارداد یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که مورد پیدا کند) مجازاست وحق دارد که بطور مانع للغیر عملیات تولیدو حمل ونقل را بنحو مقرر دراین قرار داد در ناحیه عملیات ویانسبت بآن اداره واجرا نماید .

۲ـ عملیات تولید شامل امور زیر خواهد بود :

اکتشاف نفت ازطریق زمین‌شناسی- ژئوفیزیکی وطرق دیگر بانضمام‌حفر چاه بمنظور تعیین شرایط زمین شناسی - حفاری و تولید و برداشت نفت ـ انبار کردن نفت و هر گونه وظائف دیگری که بطور معمول با عملیات تولید مرتبط باشد .

۳ ـ عملیات حمل ونقل شامل امور زیر خواهد بود :

حمل نفت از مناطق‌تولید بتصفیه‌خانه‌ها ودستگاه های توزیع ووسائل حمل ونقل ویابکنار دریا ونیز حمل‌نفت ازتصفیه‌خانه ها بهر کدام از نقاط مزبور (چنانچه‌مقررات این قرار داد درآینده دراثر توافق‌بعدی‌شامل ایجاد تصفیه‌خانه نیز گردد)ـ انبار کردن نفت وتحویل‌نفت تولید شده‌باجمع وسائل‌بانضمام‌وسائل بارگیری کشتی.

٤ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل طرفین این قرارداد و یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که‌مورد پیدا کند) حقوق واختیارات لازم راخواهدداشت که تاحدودی که‌امورزیر برای‌اجرای‌عملیات‌مقرردراین‌قراردادلازم‌باشد در مورد

آباد کردن اراضی و ایجاد جزیره ها و نیز در اجرای عملیات حفر و گود کنی و سوراخ کردن و ساختمان و نصب و پی ریزی کردن و تهیه و گرداندن و نگاهداری کردن و اداره کردن نسبت بحفره‌ها و گودالها و چاهها و خندقها و حفارها و سد ها و فاضل آبها و مجاری آب و دستگاهها و مخازن و آبگیرها و سایر انواع انبار ها و دستگاههای تقطیر میدان نفت و دستگاهها استخراج گازولین در سر چاه و کارخانجات گوگرد و سایر دستگاههای لازم برای تولید و عمل آوردن نفت و خطوط لوله و تلمبه خانه ها و مراکز کوچك و بزرگ تولید نیرو و خطوط انتقال نیرو و تلگراف و تلفن و رادیو و سایر وسایل مخابراتی و کارخانجات و انبارها و ساختمانهای اداری و منازل و عمارت و بنادر و حوضچه ها و لنگرگاهها و اسکله های کوچك و بزرگ دستگاههای لاروبی و موج‌شکنها و لوازم بارگیری با لوله های زیر دریائی و سایر وسایل بارگیری انتهائی و کشتیها و وسایط نقل و انتقال و خطوط آهن و راهها و پلها و پلهای متحرك و سرویسهای هوائی و فرودگاهها و سایر لوازم نقلیه و گاراژها و آشیانه های هواپیما و کارگاههای تعمیر و کارگاههای ریخته گری و مراکز تعمیر و کلیه سرویسهای فرعی که بنظر طرفین این قرارداد یا بنظر طرف دوم (در موردیکه مربوط باو باشد) برای اجرای عملیاتشان لازم بود یا به این عملیات مرتبط میباشد اقدامات لازم بعمل آورد و نیز کلیه حقوق اضافی دیگری را که برای اجرای عملیات آنها لازم یا بطور معقولی مرتبط بآن باشد خواهد داشت.

دستگاههای مذکور ممکن است توسط طرف مربوطه در محل یا محل هائی که معین مینماید قرار داده شود مشروط براینکه:

الف ـ چنانچه بنا باشد دستگاههای مزبور در خارج از ناحیه قرار گیرد تعیین محل آن بعد از مشاوره بین طرفین این قرارداد با توجه بحداکثر ملاحظه صرفه

و اقتضای عملیات خواهد بود و

ب ـ در مورد آباد کردن اراضی و ایجاد جزیره وساختمان راه آهن‌وبندر و تلفن و تلگراف و بی‌سیم و سرویس هوائی در ایران اجازه قبلی و کتبی دولت ایران لازم خواهد بود و اعطای اجازه مزبور نباید بدون دلیل‌معقول رد شود ویا بتأخیر افتد .

۵ ـ طرفین این قرارداد که از طریق شرکت ایران کانادا عمل خواهند کرد بشرط رعایت مقررات این قرارداد حق تصدی و ادارهٔ کامل مانع للغیر و مؤثر و تعیین نحوه کلیه عملیات خود را خواهند داشت مگر در مورد عملیات اکتشافی (که شامل حفاری اکتشافی نیز خواهدبود) که در مورد این عملیات طرف دوم که از طریق شرکت ایران کانادا عمل خواهد کرد با رعایت مقررات ماده ۱۲ دارای حق تصدی و ادارهٔکامل و مانع‌للغیر و تعیین نحوهٔ عمل خواهدبود .

مادهٔ ۱۱ ـ بمنظور تسریع در اجرای عملیات مقرر در این قرارداد شرکت ایران کانادا یا طرف دوم میتوانند بدون اینکه از میزان مسئولیت طرفین این قرارداد دربرابر ایران چیزی‌کاسته شود بشرط رعایت مقررات ماده ٤ قانون نفت در مواردی گه مقتضی میدانند اجرای هریك ازعملیات و وظائف مشروح در این قرارداد را بر عهده پیمانکاران بگذارند و از نظر مقررات ماده سوم قانون نفت طرف اول بدینوسیله موافقت خودرا نسبت بموارد مزبور اعطا مینماید .

مادهٔ ۱۲ ـ ۱ ـ طرف دوم که از طریق شرکت ایران کانادا عمل خواهد کرد درمورد عملیات اکتشافی(که شامل حفاری اکتشافی نیرخواهدبود) تعهدات زیر را بر عهده خواهد داشت :

الف ـ سعی کامل در اینکه عملیات اکتشافی حوزه قرارداد طبق اصول فنی

معمول بصنعت نفت بحد اعلای خود جریان یابد .

ب ـ تنظیم طرح عملیات خود با مشورت طرف اول و اجرای جدی طرح مزبور بهزینه خود .

هر گونه مخارج مربوط باستفاده ازاراضی‌جزء هزینه‌های مذکورمحسوب خواهد شد .

ج ـ تسلیم گزارشهای تفصیلی پیشرفت کار بطرف اول و نیز تسلیم گزارش جامع نهائی .

د ـ فراهم کردن وسایل برای نمایندگان‌طرف اول که درهرموقع‌مناسبی عملیات اوراکه برطبق این قرارداد انجام میدهد بازرسی نمایند .

ه ـ تحمل کلیه هزینه‌های اکتشافی یعنی سهم طرف اول و سهم خود در صورتیکه عملیات اکتشافی منجر باحراز وجود ذخایر نفتی بمیزان بهره برداری تجارتی نشود .

و ـ رعایت مقررات بندهای ۲و۳و۵و۷و۸ ماده ۱۳ .

مادهٔ ۱۳ ـ طرفین این قرارداد که از طریق شرکت ایران کانادا بخرج‌وهزینه مشترك‌خودعمل‌خواهند نمود ملزم‌بانجام تعهدات‌زیر خواهند بود:

۱ ـ بکار بردن حداکثر کوشش برای توسعه هریك از مناطق کشف شده بحد اعلا طبق روش فنی صحیح صنعت نفت ـ استخراج نفت کشف شده بمیزانی که آن قسمت از ذخایر مکشوفه که استخراج آن با استفاده جدید ترین اصول وطرق معمول صنعت نفت از نقطه نظر اقتصادی موجه باشد درطی مدت قرارداد تماماً مورد استخراج قرار بگیرد . ومخصوصاً رعایت اصول صحیح فنی ومهندسی در حفاظت ذخایر هیدروکربور و اجرای عملیات مقرردراین‌قرارداد بطورعموم.

۲ ـ نگاهداری ارقام واطلاعات کامل ازجمیع‌عملیات فنی‌مقرراین‌قرارداد.

۳ ـ نگاهداری حسابهای عملیات خود بطریقی که ارقام و اطلاعات مربوط بهزینه های عملیات مزبور بطرز درست و واضح و دقیق نمایش داده شود. برای انجام این منظور بایستی روش حسابداری مناسبی‌انتخاب گردیده ودر روش‌مزبور برطبق تحولاتی که بعداً ممکن است پیش‌آید تجدید نظر بعمل‌آید.

٤ ـ فراهم کردن وسایل برای نمایندگان یکدیگر که در هرموقع مناسبی عملیات مورد این قرارداد و وسایل اندازه گیری وسنجش وآزمایش را بازرسی نمایند.

۵ ـ استخدام حد اقل‌کارمندان خارجی و اطمینان از اینکه تا حدودیکه معقولا عملی باشد بیگانگان فقط برای تصدی مقاماتی استخدام شوند که شرکت ایران کانادا و طرف دوم (هرجا که مربوط باو باشد) نتوانند ایرانیانی حائز معلومات و تجربه‌کافی برای احراز آن مقامات بیابند.

٦ ـ تهیه طرح و برنامه ها برای کارآموزی و تعلیم‌صنعتی و فنی‌وهمکاری در اجرای آنها با توجه باین هدف که در نتیجه اجرای‌برنامه های مذکورتقلیل تدریجی و مرتب کارمندان خارجی بنحوی میسر گردد که در خاتمه ده سال از تاریخ اجرا عده کارمندان خارجی شرکت ایران کانادا از دو درصد کل کارمندانی که در استخدام آن شرکت میباشند تجاوز ننماید و مقامات عالی اجرائی که توسط کارمندان غیرایرانی اشغال شده از ٤۹درصد کل‌مقامات‌اجرائی موجود بیشتر نباشد.

۷ ـ توجه دائم بحقوق ومنافع ایران در جریان عملیات خود.

۸ ـ فراهم آوردن وسایل برای اینکه‌هر کدام‌از طرفین که بخواهدبتواند ظرف مدت معقولی هر گونه اطلاعی را که لازم بداند از قبیل رونوشتهای دقیق نقشه‌ها و مقاطع و گزارشهای مربوط بنقشه برداری و زمین‌شناسی وژئوفیزیك و

حفاری و تولید و سایر امور مربوطه بعملیات مقرر دراین‌قرارداد که‌جنبه‌قطعیت یافته باشد وهمچنین جمیع اطلاعات علمی و فنی مهم که در نتیجه عملیات آنها بدست‌آمده باشد از طریق نمایندگی‌شرکت ایران کانادا دریافت‌نماید .

مادۀ ۱۴ ــ کلیه طرحها نقشه‌ها مقاطع و گزارشها و جداول و اطلاعات‌علمی وفنی وهرگونه اطلاعات مشابه مربوط بعملیات فنی طرف دوم یا شرکت ایران کانادا که بموجب این قرار داد مقرر است از طرف طرف اول و طرف دوم و شرکت ایران کانادا محرمانه تلقی خواهد شد . بدینمعنی که محتویات و تأثیر آن نباید بوسیله هیچکدام از طرفین یا شرکت ایران کانادا بدون رضایت طرفین این قرارداد افشا بشود منتهی دردادن چنین رضایت بدون دلیل موجه امتناع یا تأخیر نباید بعمل آید .

مادۀ ۱۵ ــ ۱-برای‌تعیین‌اینکه‌مرحلۀاکتشاف درچه‌موقع‌پایان‌میپابدضابطه Field Discovery Wildcat طبق‌تعریف فردریك هـ ـ لاهی‌ملاك عمل‌قرار خواهد گرفت . آزمایشهائی که حاکی از پایان مرحله مزبور باشد بایستی در حضور نمایندگان طرفین انجام گیرد .

۲ ــ بمحض اینکه طرف دوم باین نتیجه رسید که عملیات اکتشافی وی بمرحله کشف منبع نفتی قابل تولید بمیزان تجارتی رسیده است گزارش تفصیلی این مطلب را بطرف اول تسلیم خواهدنمود .

۳ ـ گزارشی که طرف دوم بموجب بند۲فوق بطرف اول تسلیم مینمایدباید مراتب زیررا بطوروضوح نشان دهد :

الف ــ عمق ـ فشار و سایر مشخصات منبع و اندازه و استعداد تولیدی و استعداد تولید روزانه هرچاه ومشخصات نفت کشف شده .

ب ــ فاصله و میزان دسترس بودن منبع از کنار دریا و نقاط عمدۀ پخش و

مصرف ـ فراهم‌نمودن‌وسایل حمل ونقل‌تابازارهای فروش ـ یامیزان‌مخارجی که برای ایجاد یاتکمیل وسایل مزبور مورد نیازباشد .

ج ـ هرگونه‌اطلاعات مربوطه‌دیگر که مورد استنادطرف دوم قرارگرفته واستنباطات وی مبتنی برآن بوده باشد .

د ـ نظریاتیکه بوسیله کارشناس یاکارشناسانی که عملیات‌اکتشافی رابر عهده داشتند ابراز گردیده باشد .

٤ ـ طرف اول گزارش طرف دوم رافوراً و باکمال حسن نیت‌مورد بررسی قرارخواهدداد تاتشخیص‌دهد که آیاکشف منبع قابل بهره‌برداری بمیزان‌تجارتی بدان معنی که دربند ۵ این ماده تعریف گردیده انجام گرفته یانه .

۵ ـ منبع نفتی کشف شده فقط وقتی قابل بهره‌برداری بمیزان تجارتی‌تلقی میشود که مقدار نفتی که استخراج آن ازمنبع مزبور بطور معقول قابل‌پیش‌بینی است‌طوری باشد که در صورت تحویل نفت‌درکناردریااگر مخارج بهره‌برداری‌را باهزینه های حمل وبارگیری و همچنین بارقمی معادل $12\frac{1}{2}$ درصد قیمت اعلان شده مربوطه برای‌نفتی‌ازمشخصات مشابه جمع کنند ورقم حاصله راازقیمت‌اعلان شده مذکور موضوع نمایند سود ویژه‌ای باقی بماند که میزان آن از ۲۵ درصد قیمت اعلان شده مربوطه کمتر نباشد .

٦ـ هرگاه طرف‌اول معتقدباشد که استنباط طرف دوم دائربرکشف منبع قابل بهره‌برداری بمیزان تجارتی غیر موجه است‌نظریات‌ودلائل خودرابطرف‌دوم اطلاع خواهدداد . دراین‌صورت‌طرف دوم‌میتواند عملیات حفاری‌بیشتری راانجام دهد وهرگاه درنتیجه این حفاریهای اضافی وجود منبع قابل‌بهره‌برداری‌بمیزان تجارتی‌ثابت‌شود کلیه‌مخارجی که بعد از خاتمه F . D . W . C . بعمل‌آمده‌بعنوان

مخارج توسعه و بهره‌برداری تلقی گردیده دستگاه مختلط مخارج مزبور را توسط شرکت ایران کانادا بطرف دوم خواهد پرداخت .

۷ـ مقررات این ماده نسبت بمنابعی که بعد از منبع اولی کشف شود نیز جاری خواهد بود .

۸ ـ بمحض اینکه وجود منبع قابل بهره‌برداری تجارتی بمعنی مشروح در بند ۵ این ماده بثبوت رسید طرفین این قرارداد توأماً مسئولیت کلیه مخارجی را که بعد از خاتمه F . D . W . C . برای توسعه و بهره‌برداری منبع مورد بحث لازم باشد برعهده خواهند گرفت . کلیه مخارجی که تا تاریخ مزبور بابت اکتشاف در هر قسمتی از ناحیه عملیات انجام گرفته باشد بدون احتیاج بتشریفات دیگری از طرف دستگاه مختلط شرکت ایران کانادا بطرف دوم مسترد خواهد شد .

۹ ـ بعد از کشف منبع اولی طرف دوم مخارج لازم برای اجرای عملیات اکتشافی در مناطق دیگر را از طریق شرکت ایران کانادا بطور مساعده خواهد پرداخت مخارج مزبور بعد از خاتمه چاه اکتشافی F . D . W . C . جدیدی بطرف دوم مسترد خواهد شد و درصورتیکه حفر چاه جدید قرین موفقیت نباشد مخارج مزبور بعد از انقضای دورهٔ دوازده سالهٔ اکتشاف قابل استرداد خواهد بود .

۱۰ ـ در اجرای تعهدات مربوط باسترداد وجوهیکه در این ماده مقرر است دستگاه مختلط از طریق شرکت ایران کانادا مبلغی معادل مخارج اکتشاف به بستانکار حساب طرف دوم منظور خواهد نمود و احتساب این دو وجوه بر اساس صورت مخارجی خواهد بود که طرف دوم ظرف دو ماه از خاتمه هر یك از دوره های سه ماهه بشرکت ایران کانادا ارسال خواهد نمود .

شرکت ایران کانادا حق خواهد داشت که صحت مخارج مزبور را مورد

رسیدگی و تحقیق قرارداده و برای تأیید آن ارائه اسناد مثبت را بخواهد. درصورتیکه ظرف مدت ٤٥ روز از تاریخ تسلیم صورت مخارج اعتراضی نسبت بآن نشود صورت مزبور قطعیت خواهد یافت.

۱۱ ـ پرداخت وجوهی که مطابق این ماده به بستانکار حساب طرف دوم منظور شود توسط دستگاه مختلط در کوتاهترین مدت ممکنه ودرهرحال باقساط سالانه که میزان آن نبایستی هیچگاه از معادل ده سنت نسبت بهر بشکه نفت صادر شده کمتر باشد بعمل خواهد آمد.

۱۲ ـ پنجاه درصد وجوهیکه بابت استرداد مخارج اکتشاف بطرف دوم تأدیه میشود توسط طرف دوم بطرف اول پرداخت خواهد گردید.

مادهٔ ۱۶ ـ ۱ ـ عملیات اکتشافی بایستی قبل از خاتمهٔ شش ماه از تاریخ اجرای قرارداد آغاز شود.

۲ ـ عملیات حفاری بایستی بانهایت سرعت معقول و بر طبق روش صحیح صنعت نفت آغاز شود ولی طرف دوم بهر حال حداکثر ظرف ۱۸ ماه از اجرای قرارداد بایستی اقلا حفاری یك چاه نفت را در ناحیه‌ای که بموجب این قرارداد بدستگاه مختلط واگذار شده است آغاز کرده باشد.

۳ ـ اگر درخاتمهٔ دوازده سال ازتاریخ اجرای قرارداد طرف دوم بهره برداری تجارتی رادر ناحیه‌ای که بموجب این قرارداد بدستگاه مختلط واگذار گردیده انجام نداده باشد قرارداد حاضر کان لم یکن تلقی گردیده و شرکت ایران کانادا منحل خواهد شد.

مادهٔ ۱۷ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل طرفین قرارداد و یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که مورد پیدا کند) حق خواهد داشت که از کلیهٔ اراضی بایر

متعلق بدولت که برای‌استفاده‌بمنظورعملیات‌مقرر دراین‌قراردادبنحومعقول مورد لزوم‌باشد مجاناًوبطورمانع للغیراستفاده نماید . استفاده‌ازاینگونه اراضی مشروط بموافقت قبلی و کتبی‌دولت خواهدبود . درخواست موافقت‌توسط طرف اول بعمل خواهد آمدونباید بطورغیر معقول مورد رد یاتأخیر واقع‌شود .

۲ ـ در مواردیکه شرکت ایران‌کانادا بعنوان عامل طرفین ویا بعنوان عامل‌طرف‌دوم (هرجا که موردپیدا کند) برای‌اجرای‌عملیات‌مقرر دراین‌قرارداد احتیاج باستفاده ازاراضی دائرمتعلق بدولت‌داشته باشدتحصیل این‌اراضی درمقابل پرداخت بهای عادله یا مال‌الاجاره بدولت خواهد بود . درخواست تحصیل اراضی مزبور ازطریق طرف اول‌انجام خواهد گرفت .

۳ ـ هرگاه شرکت ایران کانادا تحت همان عنوان احتیاج باراضی داشته باشد که متعلق بمالك‌خصوصی‌بوده‌باشدخریدیااجارۀآنهااز طریق‌مذاکرۀ مستقیم با مالك انجام خواهد گرفت . معذلك شرکت ایران کانادا میتواند از طرف اول تقاضا کند که‌درمذاکرات‌مزبورمداخله‌وبااستفاده‌ازمقررات اساسنامه‌شرکت ملی نفت ایران‌درمورد تحصیل‌اراضی بشرکت‌مزبور کمك کند .

٤ ـ هیچگونه تقلیلی که بموجب مقررات‌مادۀ۳این‌قرارداد درناحیۀعملیات حاصل میشود نسبت‌بحقوقی که بموجب مقررات این‌ماده دراراضی مورد استرداد کسب شده باشد مؤثر نخواهد بود .

مادۀ ۱۸ ـ هرگاه شرکت ایران کانادا بعنوان عامل طرفین قرارداد ویا بعنوان عامل طرف‌دوم (هرجا که مقررات این قرارداد مورد پیدا کند) بمنظور انجام‌عملیات‌یاخارج ازآن‌حقی کمترازحق‌استفادۀمانع للغیر«ازقبیل‌حقوق‌ارتفاقی

و حق‌عبور ومرور وحق‌احداث و کشیدن راه وراه‌آهن ولوله وخطوط‌لوله‌ومجرای فاضل‌آب وزه کشی وسیم کشی وکابل کشی وخطوط ونظایر آن لازم داشته باشد» مراتب‌را کتباً به‌طرف اول اطلاع خواهد داد. طرف اول حقوقی راکه شرکت ایران کاناداتحت عنوان مزبور لازم دارد در مورد اراضی مشروح در بند ۱ مادهٔ ۱۷ بطورمجانی‌ودرموارد دیگر درمقابل پرداخت قیمت یا اجاره‌بهای‌عادله برای شرکت‌مزبور تحصیل‌خواهد نمود مبالغی که بدین‌ترتیب‌توسط طرف اول‌پرداخت میشود ازطرف دستگاه مختلط(متساویاً بوسیله‌طرفین این قرار داد) بطرف اول مسترد خواهد گردید.

مادهٔ ۱۹ ـ ۱ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل طرفین این قرارداد و یا بعنوان عامل‌طرف‌دوم(هرجا که‌موردپیدا کند) میتواندبمنظوراجرای‌عملیات مقرر دراین‌قرارداد ازکلیهٔ‌آبهائی که‌درسطح یادرتحت اراضی مورد استفاده‌خود و یااراضی متعلق بدولت که‌مورد استفادهٔ دولت نباشد یافت شود استفاده نمایدلیکن درمورد شق‌اخیراستفاده ازآن‌آبهامشروط بموافقت دولت خواهد بود .درخواست موافقت ازطریق طرف اول بعمل خواهدآمد ونباید بطور غیر معقول مورد رد یا تأخیرواقع‌شود استفاده ازآب‌مجانی لیکن مشروط برعایت حقوق اشخاص ثالث و پرداختهای متداول دیگر خواهدبود.

۲ ـ هرگاه شرکت ایران‌کانادا تحت همان عنوان بطورمعقول احتیاج باستفاده‌ازآبهائی‌داشته باشد که دراراضی غیر ازآنچه‌فوقاًذکرشدواقع باشدبرای کسب حقوق مزبورازطریق‌مذاکرهٔ‌مستقیم‌اقدام‌خواهد کرد.بها یا اجاره‌ای که در مقابل حقوق مزبورپرداخته میشود بایدمعقول بوده‌وازبهای‌عادله حقوق‌مشابه در اراضی‌مجاورنبایستی تجاوز نماید.

مادهٔ ۲۰ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل طرفین این قرارداد و یا بعنوان عامل‌طرف‌دوم(هرجا که‌مورد پیدا کند)میتواندبرای‌عملیات خودوبارعایت حقوق اشخاص ثالث اززمینهائیکه مورداستفاده اواست وهمچنین از زمینهائیکه درداخل ناحیهٔ عملیات متعلق بدولت است‌ومورد استفاده دولت‌یادیگران نیست‌هر نوع خاك وشن وآهك‌وسنگ و گچ و سایر مصالح ساختمانی رابرداشت و استفاده نماید مشروط براینکه‌خسارات وارده براشخاص ثالث را که درنتیجهٔ این‌برداشت یااستفاده ممکن‌است متضرر بشوند بمیزان عادلانه‌ای‌جبران‌نماید .

مادهٔ ۲۱ ـ ۱ ـ هریك از طرفین نهایت مساعی خود را بکار خواهد برد تا فروش نفت‌را بحداکثر میزانی که‌ازنقطه نظراقتصادی‌موجه‌باشد تأمین‌نمایند .

۲ ـ برنامهٔ تولید و فروش برای هر سال توسط شرکت ایران کانادا حد اقل شش‌ماه‌جلوترازپایان سال قبل‌طبق شرائط زیروبا رعایت نحوهٔ تفدم و تأخر مذکور دراین‌ماده تهیه خواهدشد:

الف ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط برای اجرای عملیات خوددرایران که بموجب‌این‌قرارداد مقررشده‌حق خواهدداشت ازنفتی که تولید کرده یا ساخته بطور مجانی مصرف نمایـد استفاده مزبور محـدود بمصرف اختصاصی وموردلزوم آن شرکت‌خواهدبود .

ب ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط نفت مورد احتیاج مصرف داخلی راطبق مقررات مادهٔ ۲۶ بطرف‌اول تحویل‌خواهدداد .

ج ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط مقادیر نفتی را که‌طرفین‌اول‌ودوم‌قرارداد برای انجام‌تعهدات فروش خود لازم داشته‌باشند طبق مقررات‌مشروح درمادهٔ ۲۲ تحویل خواهدداد .

د ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط انجام هرگونه تعهداتی را که ممکن است در نتیجهٔ تجربه در بازارهای جهانی درمورد فروش برعهده گیرد از مقادیر اضافی نفت که بعداز تأمین احتیاجات مشروحه درجزءهای الف و ب وج فوق باقی بماند تاحدود مقادیر اضافی مزبور تأمین خواهد کرد.

مادهٔ ۲۲ - ۱ - تعیین مقادیر نفتی که بموجب جزء ج از بند ۲ مادهٔ ۲۱ باید بطرفین اول ودوم تحویل شود بنحو مذکور زیر انجام خواهد گرفت:

شرکت ایران کانادا بایستی برآورد تولید خود را که مطابق بند ۲ مادهٔ ۲۱ تهیه میکند بطرفین اول ودوم اعلام نماید هریك ازطرفین میتواند نصف مقدار نفت آماده صدور را از شرکت ایران کانادا (عامل دستگاه مختلط) دریافت نماید ونیز میتواند هرقسمت ازنصف دیگر راتاحدی که طرف دیگر مایل بتحویل گرفتن آن نباشد خریداری کند .هرگاه طرفین نخواهند کلیه مقدار نفت آماده صدور را بهشرائطی که مورد توافق طرفین قرار گرفته برداشت و خریداری نماید شرکت ایران کانادا (عامل دستگاه مختلط) حق خواهد داشت آن مقدار را بشرائطی که برای دستگاه مختلط نامساعدتر نباشد بخریداران دیگر بفروش رساند.

۲ ـ درپایان هرماه ارزش آن مقدار نفتی که هریك از طرفین در ظرف ماه برداشت کرده براساس قیمت اعلان شده مربوطه درتاریخ تحویل منهای هرگونه تخفیفی که برطبق بند ۲ مادهٔ ۲۵ مورد توافق قرار گرفته باشد تعیین خواهد شد چنانچه ارزش مقادیر برداشتی یك طرف بیش از ارزش مقادیر برداشتی طرف دیگر باشد طرفی که بیشتر برداشت نموده باید ظرف سی روز پس از تعیین ارزش مقادیر برداشتی نصف تفاوت بین ارزش مقادیر برداشتی طرفین را بعنوان تأدیه قیمت مقدار نفتی که ازسهم دیگر برداشت نموده بطرف مزبور بپردازد .

پرداخت مزبور به دلارآمریکائی یا لیره انگلیسی یاارز دیگری که مورد قبول طرف دریافت کننده‌باشد بعمل خواهد آمد .

۳ ـ هر مقدار نفتی که طبق مقررات بند ۱ این ماده توسط شرکت ایران کانادا بفروش برسد نصف آن بحساب طرف اول و نصف دیگر بحساب طرف دوم تلقی خواهدشد .

مادهٔ ۳۳ ـ طرف دوم حق‌دارد درطول مدت اکتشاف‌از نفت تولید شده در ناحیه عملیات آنچه را که برای مصرف عملیات خود لازم دارد در برابر پرداخت نصف بهای تمام‌شده آن‌بطرف اول استفاده نماید .

مادهٔ ۳۴ ـ۱ـ پنجاه‌درصد ازنفتی که در ناحیه عملیات تولید شود در سرچاه بملکیت طرف اول و پنجاه‌درصد دیگر بملکیت طرف دوم‌درخواهدآمد .

۲ ـ صادرات نفت تولید شده از ناحیه عملیات از حقوق گمرکی و مالیات صادراتی معاف بوده و مشمول هیچگونه مالیات یا عوارض یاپرداختهای دیگری بمقامات دولتی ایرانی اعم ازمرکزی یامحلی نخواهدبود .

۳ ـ طرف اول و طرف دوم وشرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط ومشتریان آنها میتوانندنفت‌رااز ایران‌آزادانه وبدون احتیاج بهیچگونه پروانه وتشریفات خاص مگر تنظیم اسنادوانجام تشریفات‌مقرر در بند۶ مادهٔ ۳۳ این‌قرارداد صادر نمایند .

٤ ـ درمورد آنچه راجع بصادرات در این‌ماده‌قیدشده‌و آنچه راجع‌بواردات وصدورمجدد آن‌در مادهٔ ۳۳ مقرر است صادر کننده و وارد کننده نسبت به بیمه کشتی و ملوانان و محمولات وکرایه حمل‌وتشخیص میزان بیمه مزبور مختار خواهد بود .

۵ـ طرف دوم درمورد حمل ونقل نفت خام ومحصولات نفتی برای کشتیهای نفتکش ایرانی حق تقدم قائل خواهد بود .

مادهٔ۲۵ـ ۱ـ نفت خام تولیدشده در ناحیه عملیات بقیمت های اعلان‌شده که شرکت ایران کانادابایستی بنحو مقرر در ماده ۱ تعیین ومنتشر نموده وباطلاع طرف‌اول برساند فروخته یاتحویل خواهدشد ولیکن قیمت‌های اعلان‌شده مزبور ممکـن است بمیزان تخفیفاتی که برطبق بند ۲ این ماده مقرر میگـردد تقلیل داده شود .

۲ ـ در مواردیکه شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط مصلحت بداند که تخفیفی از قیمت‌های اعلان شده داده‌شود میزان تخفیف بوسیله کمیسیونی مرکب از دو نفر از مدیران شرکت ایران کانادا که هرکدام بوسیله یکی از طرفین قرارداد انتخاب میشوند معین‌خواهد گردید . تخفیفی که در مورد هر خریدار اعطا میگردد با توجه بمقدار تحویلی و طول مدت قرار داد فروش و ترتیب منظم تحویل و تضمین پرداخت و سایر شرایط معین‌خواهدشد.

مادهٔ۲۶ـ ۱ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط در هر دورهٔسالیانه که‌شروع آن‌در رأس‌هرسال ازتاریخ اجرای قرارداد استازنفت‌خامی که از ناحیه‌عملیات تولیدنموده وبدست میآورد هرمقدار که طرف اول برای‌تأمین احتیاجات مصرف داخلی در ایران لازم بداند با رعایت شرایط زیر بطرف مزبور تحویل خواهد نمود :

الف ـپس ازشروع بهره برداری تجارتی طرف اول احتیاجات خود رابرای هر سه ماه کتباً بشرکت ایران کانادا اعلام خواهد نمود اعلام مزبور باید تا شروع دورهٔ سه‌ماهه‌ای که تحویل نفت خام برای آن دوره تقاضا میشود حداقل شش ماه فاصله داشته بـاشد .

ب ـ تا میزانی که شرکت ایران کانادا (عامل دستگاه مختلط) برای اجرای عملیات خود احتیاج به‌مصرف نفت‌خام‌داشته باشدطرف‌اول‌ازشرکت‌مزبور تقاضای تحویل نفت خام نخواهد نمود .

ج ـ میزان تقاضای طرف اول برای تحویل نفت‌خام ازشرکت‌ایران‌کانادا (عامل دستگاه مختط)درمورد هردوره سالانه نباید بامیزان تقاضای وی از عاملین دیگر که در کشور ایران انجام عملیات مشابهی را متعهد میباشند نامتناسب باشد وبهرحال میزان تقاضای‌مزبوردرهردوره سالیانه نباید ازده‌درصد کل‌تولیددستگاه مختلط تجاوز نماید .

د ـ شرکت ایران کانادا (عامل دستگاه مختلط) ملزم نخواهد بود که برای‌تأمین احتیاجات طرف‌اول‌مقدار تولید نفت‌خام‌را بمیزانی زاید برحداکثر مقدار معقول بالا ببرد .

۲ـ نفت‌خامی که تحویل‌آن طبق بند ۱ این ماده موردتقاضاواقع میگردد توسط شرکت ایران کانادا (عامل دستگاه مختلط) در هرنقطه از منطقهٔ تولید یا نقاط مجاور آن‌که شرکت ایران کانادا تعیین نماید بطرف اول تحویل خواهد گردید.مالکیت‌نفت‌خام تحویلی‌درمحل تحویل‌بطرف اول منتقل‌خواهدشد و طرفین اول و دوم‌هریك سهم متساوی ازمقدار تحویلی مزبوررا برعهده خواهند داشت .

۳ـ طرف‌اول دربرابر نفت خام که‌طبق مقررات بند ۱ این ماده ازطرف دوم تحویل میگیرد مبلغی معادل قیمتی که سهم مزبور برای‌طرف‌دوم تمام‌شده‌باضافه حق‌العمل مساوی ۱۴ سنت برای هرمترمکعب نفت بطرف دوم خواهد پرداخت پرداخت‌مزبورظرف پانزده روز ازتاریخی که طرف دوم صورت‌حساب موقتی آنرا ارائه مینماید انجام‌خواهد گرفت ظرف سه‌ماه بعداز خاتمه هرسال تقویمی‌طرف

دوم‌صورت حسابهای خود را برای سال‌مزبور براساس تعیین‌قطعی قیمت تمام شده که از طرف شرکت ایران کانادا بعمل میآید تعدیل خواهد نمود و تفاوتهای حاصله به اختلاف موارد در بدهکار یا بستانکار حساب طرف اول ملحوظ خواهد شد و تصفیه حساب‌ظرف‌پانزده روز از ارائه صورت بدهکار یابستانکار مزبوربعمل خواهد آمد .

٤ـ قیمت تمام شده مذکور در بند ۳ این مـاده از طریق تقسیم هزینه کل عملیات مربوطه بناحیه براساس مترمکعب طبق روش صحیح محاسباتی معمول به صنعت نفت تعیین خواهد گردید .

مادهٔ ۲۷ ـ ۱ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط‌از گاز طبیعی که تولید مینماید در حدودی که‌دستگاه مختلط بعدازتأمین مصرف‌عملیات مقرر در این قرارداد موجود داشته باشد هرمقدار که برای تأمین مصرف داخلی ایران‌مورد احتیاج طرف اول باشد بدون‌هیچگونه پرداختی غیرازآنچه درهمین ماده مقرراست بطرف‌مزبور تحویل خواهدنمود مصرف داخلی گاز درایران‌شامل احتیاجات مربوط بتهیه‌مشتقات درایران‌نیزخواهد بوداعم‌ازاینکه مشتقات مزبور مصرف داخلی داشته یابرای صادرات باشد .

۲ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط بعد از تأمین احتیاجات مشروح‌دربند(۱)این‌ماده هرمقدار از گاز که‌برای‌تأمین‌تعهدات‌طرفین اول‌ودوم که‌ممکن‌است درمقابل‌خریداران‌برعهده گرفته باشند لازم باشد بطرفین مزبور تحویل خواهد نمود مقادیرقابل تحویل بهریك ازطرفین‌طبق‌شرایط مقرر درمادهٔ ۲۲ تعیین خواهد گردید .

۳ـ هرگاه بعداز تأمین احتیاجات مشروحه دربند ۱ و ۲ این ماده مقادیر اضافی از گاز طبیعی موجود باشد شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه

مختلط میتواند از آن بمنظور انجام تعهدات صادراتی خود استفاده نماید .

٤ـ درمورد گاز طبیعی که توأماً بانفت‌خام تولید میشود محل تحویل بطرف اول دردستگاه جدا کننده نفت از گاز درمیدان نفت خواهدبود و در موارد دیگر محل‌تحویل محلی خواهدبود درمیدان گاز و یادرمجاورت آن بنحوی که شرکت ایران کانادا تعیین کند .

٥ـ درمواردیکه گاز طبیعی که بطرف اول تحویل‌شده ویا خواهدشد گازی باشد که‌درنتیجه تولید نفت‌خام بدست آید مقررات زیرمجری خواهدبود .

الف ـ چنانچه برای تحویل گاز طبیعی بطرف اول ایجاد وسایل اضافی ضروری گردد سرمایه لازم برای چنین عملی بعهده طرف اول خواهد بود . ولی گرداندن این‌وسایل اضافی و همچنین سایروسائل تولید و تحویل گاز طبیعی به طرف اول باشرکت ایران کانادا خواهد بود .

ب ـ طرف اول هزینه های شرکت ایران کانادا را درمورد تحویل گاز که‌هزینه‌های گرداندن وسائل‌مربوطه نیز جزوآن خواهد بود نسبت بسهم طرف دوم بطرف دوم خواهد پرداخت .

٦ـ در مواردیکه گاز طبیعی تحویلی بطرف اول ازمیدانی تولید شده باشد که محصول آن اساساً گازطبیعی باشد مقررات زیر مجری‌خواهد بود :

الف ـ اگر گاز تولید شده از میدان مزبور منحصراً برای تحویل به‌طرف اول باشد سرمایه‌ایکه برای‌ایجاد وسائل اضافی بمنظور آماده کردن میدان‌برای بهره‌برداری وتولید وتحویل گاز پس از ورود بمرحله تولید لزوم پیدا کند بعهده طرف اول خواهدبود . گرداندن تمام‌اینگونه‌وسائل اضافی وهمچنین کلیه وسائل تولید وتحویل گاز طبیعی بطرف اول باشرکت ایران‌کانادا خواهد بود.طرف‌اول

هزینه هائی را که شرکت ایران کانادا برای تولید سهم طرف دوم از گاز طبیعی و تحویل آن بطرف‌اول متحمل شده باانضمام نصف هزینه‌های گرداندن تمام دستگاههای مربوط بتولیدوتحویل سهم طرف دوم بطرف‌دوم‌خواهدپرداخت .

ب ـ اگر شرکت ایران کانادا (عامل دستگاه مختلط) ویا طرف دوم نیز از گازطبیعی یك چنین‌میدانی استفاده کنندکلیه هزینه های جاری‌بین استفاده کنندگان از گاز بنسبت استفاده هریك تقسیم خواهدشد .

مادهٔ ۲۸ـ ۱ ـ طرفین اول‌ودوم تقبل مینمایند که‌هریك نصف وجوهی را که دستگاه مختلط برای عملیات خود از طریق شرکت ایران کانادا لازم دارد تأمین نمایند .

۲ ـ شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط از نفت تولید شده از ناحیه عملیات آنچه را که برای فروش دربازارهای جهانی صادر میکند بارزهائی که برای‌طرفین‌اول‌ودوم‌قابل‌قبول‌بوده وبوسیله‌بانك‌ملی‌ایران‌اعلان‌شده خواهد فروخت همچنین این قبیل فروش ها ممکن است به ارزی که فقط‌مورد قبول یکی از طرفین باشد انجام گردد مشروط براینکه طرف مزبور متعهدشود که سهم طرف دیگر را بارزی که مورد قبول‌اوباشد پرداخت کند .

مادهٔ ۲۹ ـ۱ ـ پرداخت مالیات بردرآمد طبق مقررات این قرارداد وهر مبلغ دیگری که مشمول مقررات‌مادهٔ ۳۰باشد به‌دلارآمریکا یابه‌لیره انگلیسی‌یا بهرارز دیگری که موردقبول بانك ملی ایران باشد انجام خواهد گرفت‌هر گونه پرداخت دیگر بطرف اول یابدولت ایران ونیز هر گونه پرداخت از طرف اول بشرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط یا بطرف دوم بپول رایج ایران بعمل‌خواهدآمد .

۲ ـ دفاتر اصلی و محاسبات شرکت ایران کانادا (عامل) یا طرف دوم بدلار آمریکائی نگاهداری خواهد شد و باین منظور تبدیل پول ایران بدلار آمریکائی بپول ایران بنرخ معدل واقعی ماهیانه‌ای تسعیر خواهد شد که بآن نرخ پول ایران توسط شرکت ایران کانادا یا طرف دوم در ماه مزبور درمقابل دلار آمریکائی خریداری شده است وهر گاه اینگونه خرید ظرف ماه مزبور بعمل نیامده‌باشد نرخ خرید نزدیکترین ماههای پیش مأخذ تسعیر خواهد بود . درآخر هردوره سالیانه مابه‌التفاوت حاصل از تغییرات نرخ ارز در دفاتر شرکت ایران کانادا (عامل) یا در دفاتر طرف دوم بر حسب مورد بمخارج عملیات شرکت ایران کانادا (عامل) یاطرف دوم اضافه یا کسر خواهدشد .

۳ـ دولت ایران وسائلی فراهم خواهد کرد که شرکت ایران‌کانادایاطرف دوم مطمئناً بتوانند پول ایران رادرمقابل دلارآمریکائی بدون تبعیض و بنرخ تسعیر بانك که درروز معین برای مشتریان پول ایران درمقابل دلار آمریکائی بطور عموم دردسترس باشد خریداری نمایند . چنانچه درهرموقع چندین نرخ تسعیر بانکی موجود باشد نرخی که بیشترین مبلغ پول ایران رابدست میدهد ملاك عمل قرار خواهد گرفت .کلیه بهای گواهی نامهٔ ارزی حق‌العمل دستمزد و امثال آن جزءنرخ ارز محسوب خواهد شد .

٤ ـ شرکت ایران کانادا یا طرف دوم ملزم بتبدیل هیچ قسمت از وجوه خرد بپول ایران نخواهندبود ولی‌وجوهی را که برای‌پرداخت هزینه‌های عملیات خود درایران لازم‌میدانند بایدازطریق بانکهای مجاز بپول ایران تبدیل کنند.

۵ ـ درمدت این قرارداد وپس ازپایان مدت این‌قرارداد شرکت‌ایران کانادا (عامل) یاطرف دوم ممنوع‌نخواهند بودازاینکه‌هر گونه‌وجوه یادارائی راآزادانه

درخارج از ایران داشته باشند یاآنرا نقل وانتقال دهند ولـو آنکه‌این‌وجوه یـا دارائی از عملیات آنها درایران بدست‌آمده باشد وهمچنین ممنوع نخواهندبوداز اینکه حسابهائی بارزخارجی دربانك ملی ایران داشته باشند ووجوه موجـود در بستانکار حساب‌های خودرا تا حدودی که‌وجوه دارائی‌های مزبور بوسیله شرکت ایران کانادا بعنوان عامل یا بوسیلهٔ طرف دوم طبق مقررات این قـرارداد بایران وارد شده ویااز عملیات آنهاحاصل شده باشد آزادانه نگاهداشته یامنتقل وصادر نمایند .

۶ـ هزینه هاوعایداتی که بارزی غیر ازدلارآمریکائی یا پول ایران باشد بدلارآمریکائی تسعیر خواهدشد . درمورد ارزهائی که نرخی درایران برای‌آن اعلان نشده باشد نرخ تسعیرعبارت خواهد بود ازمعدل ریاضی متوسط نـرخهای روزانه‌خرید وفروش دلارآمریکائی نسبت بارز مزبورطی ماه مورد بحث .درمورد ارزهائی که نرخ‌آن درایران اعلان شده باشد ابتدا آنرا بریال تبدیـل و سپس بمأخذمعدل ماهیانه نرخ تسعیر تجارتی بانکی بشرحی که دراین ماده مقرر است به‌دلارآمریکائی تبدیل خواهند نمود .

۷ـ**الف**ـ ازنظر این قرارداد وبرای تعیین‌درآمد ناویژه حاصله در ایران ازنقطه نظر مالیات بردرآمد دولت ایران چنانچه بهای اعلان شده بـارزی غیر از دلار آمریکائی باشد تسعیرآن بدلار آمریکائی براساس ارزش برابـری روز که طبق مقررات اساسنامه صندوق بین‌المللی پول تعیین شده باشد خواهد بود در صورتیکه ارزش برابری مزبور تعیین نشده باشد طرف اول و طـرف دوم‌سعی خواهندکرد که درخصوص تعیین اساس قابل قبولی برای تسعیر مزبور تـوافق حاصل‌نمایند . در صورت‌عدم حصول‌توافق‌تسعیر مذکور براساس متوسط نرخهای خریدوفروش ارزبین‌دلارآمریکائی‌وارز مورد بحث درپایان روزکاراداری‌مربوطه

در نیویورك طبق گواهی بانك‌ملی ایران بعمل‌خواهدآمد.

ب ـ هرگاه روزی نرخ خرید وفروش ارز درنیویورك معین نگرددنرخی که بجای متوسط نرخ‌خرید وفروش ارز در نیویورك بایـد ملاك‌عمل قرار گیرد عبارت خواهد بود از متوسطآخرین نرخهای قبلی ارز مورد بحث در نیویورك که بوسیله بانك ملی ایران گواهی شده باشد درصورتیکه ارزخارجی مورد بحث درنیویورك نرخ بندی نشده باشد نرخیکه باید برای منظور های مذکور درفوق بجای متوسط نرخهای خریدوفروش ارز در نیویورك بکار رود عبارت از نرخـی خواهد بود که اتحادیه بانك های سویس ـ زوریخ باتوجـه بمعاملات بـاآن‌ارز مناسب تشخیص دهد .

۸ـ دولت‌ایران‌اطمینان‌میدهد که بعدازخاتمه‌این‌قرارداد وجوهی که بپول ایران در اختیار شرکت ایران کانادا بعنوان عامل یا در اختیار طـرف دوم میباشد تاآنجا که وجوه مزبور طبق این‌قرار داد بایران وارد شده یااز عملیاتـی که بموجب این قرارداد برعهده دارند حاصل شده باشد بدرخواست آنان وبدون هیچگونه‌تبعیض‌بنرخ‌بانکی که‌بطورعموم‌مورد دسترس خریداران دلارآمریکائی باشد به دلارآمریکائی قابل تبدیل‌خواهد بود .

۹ ـ مدیران و کارکنان غیر ایرانی شرکت ایران‌کانادا یا طرف دوم وخانواده‌های‌آنها ممنوع نخواهند بود ازاینکه وجوه یادارائی‌راکه‌درخـارج از ایران دارندآزادانه نگاهداشته یا انتقال دهند ومیتوانند هرقسمت از این وجوه راکه برای حوائج‌آنها ولی نه بمنظور سفته بازی ضروری بـاشد بایران انتقال دهند این قبیل اشخاص مجاز نخواهند بودکه در ایران معاملات ارزی از هـر قبیل بغیر از طریق بانکهای مجاز یاطرق دیگر که دولت تصویب کندانجام‌دهند

۱۰ـ مدیران یا کارمندان غیرایرانی شرکت ایران کانادا یا طرف دوم

درخاتمه‌خدمت خود درایران که‌ایران را ترك‌مینمایند حق خواهند داشت‌مبلغی که ازپنجاه درصد حقوق ۲۴ ماه اخیرخدمت آنها متجاوزنباشد بارز کشور محل اقامت عادی خود آزادانه ازایران خارج کنند .

مادهٔ۳۰ـ ۱ـ طرف‌دوم بارعایت‌مقررات بند۲زیر طی‌دوازده‌سال‌اول‌از تاریخ اجرا حداقل‌مبلغ ۱۸ میلیون دلارآمریکائی برای عملیاتی که بموجب این‌قرارداد متعهد گردیده است مستقیماً و یا از طریق عاملیت شرکت ایران کانادا خرج خواهد کرد . حداقل مذکور در مدت دوازده سال طبق جدول زیر خرج خواهد شد :

دوره‌های سالیانه بعد ازتاریخ اجرا	مبلغ
دوره چهارسالهٔ اول	۸۰۰۰۰۰۰دلار
دوره سالیانه پنجم وهریك ازدوره‌های سالیانه بعدی	
تا خاتمه سال دوازدهم	۱۲۵۰۰۰۰ دلار

۲ ـ ظرف شصت روزبعد ازخاتمه سال چهارم میزان کل مخارجی که طرف دوم در عملیات خود ضمن چهار سال گذشته بمصرف رسانیده است معین خواهد گردید .

الف ـ چنانچه مخارج مزبورازمیزانی که برای خرج در دوره مورد بحث معین گردیده بود کمتر باشدتفاوت‌آن‌مبلغی که برای‌مخارج هشت سال‌آینده‌تعیین گردیده است اضافه خواهد شد .

ب ـ چنانچه مخارج مزبوراز میزانی که برای خرج دردوره موردبحث معین گردیده بود بیشترباشد اضافه آن ازمبلغی که برای مخارج هشت سال آینده تعیین گردیده است کم خواهد شد .

ج ـ درصورتیکه بعلت پیش‌آمد فرس‌ماژربنحومقرردراین قرارداد اجرای عملیات طرف دوم غیرممکن گردد یا بعلت مزبوراجرای آن عملیات دریك یاچند سال بمانعی برخورد یا بتأخیر افتد این امر تأثیری در میزان تقسیم مخارجی که بشرح جدول مندرج دربند۳ این ماده مقرراست نخواهد داشت مشروط براینکه طرف دوم بعد ازرفع پیش‌آمد مزبورکلیه تعهداتی راکه موجب بند ۲ فوق برعهده دارد قبل ازانقضای سال دوازدهم ازتاریخ اجرا یا درصورتیکه قرارداد بعلت پیش آمد فرس‌ماژرتمدید شده باشد قبل از تاریخ ازانقضای مدت اضافی مذکور انجام داده باشد .

۳ ـ درطول مدت چهارسال اول عملیات اکتشافی تحت هیچ عنوانی بجز در موارد فرس‌ماژربنحو مقرر دراین قرارداد موقوف یا تعطیل نخواهد شد لیکن در انقضای مدت مزبورونیزدرانقضای هریك ازهشت‌سال بعدی درصورتیکه طرف دوم ملاحظه نماید که‌شرایط زیرزمینی ناحیه‌طوری است که کشف نفت‌بمیزان‌تجارتی برای‌اوغیرمقدوربنظرمیرسدمیتوانداز‌ادامه دادن بعملیات‌اکتشافی‌خودداری‌نماید ودراین‌صورت باید قصدخود رابطرف اول اعلام نموده ازحقوق خود نسبت بناحیه عملیات صرف‌نظر کند لیکن باید ثابت نماید که‌کلیه اموراکتشافی‌الی تاریخ اعلام مزبورطبق برنامه بموقع اجرا گذارده شده وکلیه مبالغی که برای خرج کردن در دوره‌مقدم‌براعلام‌مزبوردرنظر گرفته شده‌بودوبالتمام‌خرج‌شده‌است.هر گاه‌مقداری

ازمبالغ مزبورخرج نشده‌باشد طرف‌دوم‌باید نصف مقدارخرج نشده مزبوررابطرف اول بپردازد .

٤ ـ درصورتیکه درانقضای‌سال دوازدهم نفت کشف شده لیکن‌حداقل‌مبلغی که بموجب بندیك‌این ماده مقرراست کلا بمصرف نرسیده باشد طرف دوم ملزم خواهد بود که نصف مقدارخرج نشده را بطرف اول بپردازد .

٥ ـ پس‌از کشف‌نفت درناحیهٔ عملیات بمیزان تجارتی طرف دوم میتواند اقلا شصت روز پیش ازشروع هر دوره سالیانه بطرف اول اعلام کند که قصد دارد بجای اجرای تمام‌یاقسمتی ازبقیهٔ‌تعهدات مخارج مشروع دربند اول این‌ماده‌مبلغ معینی بحساب‌دستگاه مختلط برای عملیاتی غیرازاکتشاف خرج کند مخارجی که باین شرح بعمل آید بمنزله مخارجی‌خواهد بود که دراجرای‌مقررات‌بند یك‌این ماده بعمل آمده باشد ردراین صورت از تعهدات طرف اول برای پرداخت هزینهٔ عملیات دستگاه مختلط بمیزان نصف مخارج مزبور کسرخواهد شد .

٦ ـ هرگاه‌کلیه تعهدات مربوط بمخارج‌بشرح‌مقرردربند یك‌این ماده‌انجام گردیده اما قسمتی ازمخارج‌بنحومقرردربند ٥ برای عملیات غیرازامورا کتشافی بمصرف رسیده باشد وبعداً بنظرطرف دوم برای امورا کتشافی مخارج اضافی‌لازم شود شرکت ایران‌کانادا میتواند بعنوان عامل دستگاه مختلط تا حدود درآمدی که تاآن موقع ازتولید بدست آورده مخارج اضافی مزبور را تأمین نماید .

٧ ـ طرف دوم‌ظرف مدت باقی قرارداد که‌آغازآن ازسال سیزدهم‌ازتاریخ اجرا خواهدبود برای سال سیزدهم وهریك ازسالهای متعاقب آن حق‌الارضی که مبلغ آن درستون زیرمعین گردیده به نسبت نواحی باقیمانده عملیات بطرف اول خواهد پرداخت :

ستون الف کل

تاریخ پرداخت	حق الارض برای هر کیلو متر مربع
درسال سیزدهم وهریك ازسالهای بعدی تا خاتمه	
سال هفدهم	۴۰۰ دلار
درسال هیجدهم وهریك از سالهای بعدی تا خاتمه	
سال بیست ودوم	۴۸۰ دلار
درسال بیست وسوم وهریك ازسالهای بعدی	۶۰۰ دلار

مقررات مربوط باحتساب حق الارض جزوهزینه‌های عملیات و مواردی که حق الارض بعنوان پرداخت مشخص تلقی خواهد شد بشرحی است که در بند الف مادهٔ ۹ قانون معین گردیده است .

مادهٔ ۳۱ ـ ۱ ـ طرفین اول و دوم ملزم خواهند بود که نسبت بسود ویژه حاصله ازعملیات مقرر دراین قرارداد طبق مقررات قانون مالیات بر درآمد وقت مالیات بپردازند مشروط براینکه :

الف ـ نرخ مالیات بر درآمدی که بموجب آن هریك ازطرفین باید مالیات خودرا بپردازندازنرخ پنجاه درصد که بموجب قانون مالیات بردرآمد مورخ ۱۳۳۵ مقررشده تجاوز ننماید و

ب ـ مقرراتی که برای تعیین سود ویژه هر یك از طرفین مجری میگردد نامساعدتر ازآنچه بموجب مادهٔ ۳۵ قانون مالیات بردرآمد ۱۳۲۸ وتأیید آن طی مادهٔ ۳۶ قانون مالیات بردرآمد ۱۳۳۵ تصریح گردیده است نباشد .

۲ ـ شرکت ایران کانادا که صرفاً بعنوان عامل غیرانتفاعی طبق مقررات

این قرار داد عمل میکند مشمول مالیات نخواهد بود و همچنین ارتباطی که بین طرفین قرار داد بعنوان دستگاه مختلط ایجاد گردیده مشمول تعهدات مالیاتی نخواهد بود .

۳ ـ بدهی مالیاتی هریك از طرفین بر اساس سود ویژه حاصله از عملیات مقرر در این قرارداد تعیین وبرطبق روش حسابداری معمول صنعت نفت احتساب خواهد گردیدازمیزان‌بدهی‌مالیاتی که‌باین‌ترتیب‌تعیین‌میگردد هر گونه‌مبلغی که طرف مزبور بموجب این قرارداد وبر طبق قانون نفت و مقررات قوانین مالیات بردرآمد وقت (بارعایت مقررات بند۱ این‌ماده) حق داشته باشد به‌بستانکار خود محسوب نماید و یا هر مبلغی که حق داشته باشد از بدهی مالیاتی خود کسر کند کسر خواهد شد .

٤ـدرآمدناویژه‌هریك‌ازطرفین‌درهردوره‌مالیاتی معادل‌مبلغ‌زیرخواهدبود:

الفـ ارزش سهم وی از نفتی که توسط شرکت ایران کانادا بعنوان عامل دستگاه مختلط بمنظور مصرف داخلی ایران بطرف اول تحویل گردیده باشد ارزش مزبور بر اساس بهائی که طبق مادهٔ ۲۶ این قرار داد تعیین میگردد احتساب خواهد شد و نیز درصورتیکه پرداختی بموجب مادهٔ ۲۷ بابت گاز طبیعی بعمل آمده باشد جزو درآمد ناویژه منظور خواهد گردید .

ب ـ ارزش پنجاه درصد از کلیهٔ نفتی که‌بطریقی غیراز طریق فوق‌فروخته یا صادر شده یا منتقل شده باشد (بجز نفتی که در هوا سوخته و بهوا رفته یا بطریقی که خارج از اختیار شرکت ایران کانادا بوده ضایع گردیده یادر جریان عملیات بمصرف رسیده باشد) که بر اساس بهای اعلان شده که‌درروزفروش یا صدور یا انتقال منتشر گردیده‌منهای تخفیفات‌مقرر در بند ۲ مادهٔ ۲۵محسوب خواهد شد .

۵ ـ هریك از طرفین ضمن تعیین درآمد ویژه خود میتواند آن‌قسمت از مخارج وهزینه‌ها و پرداخت ها راکه برای اجرای عملیات مقرر دراین قرارداد خواه خود خواه بوسیلهٔ عاملیت شرکت ایران کانادا برای اجرای عملیات مقرر در این قرارداد متحمل شده بشرح زیر از سهم درآمد ناویژه خود کسر کند مشروط بر اینکه هزینه های مزبور مستند باسناد یا اقلام وارده در دفاتر باشد :

الف ـ منظور داشتن پرداخت حق‌الارض مقرر در مادهٔ ۳۰ در جزء هزینه ها طبق اصولی‌که در بند الف مادهٔ ۹ قانون نفت مقرر گردیده است خواهد بود .

ب ـ سهم هریك از طرفین ازکلیهٔ مخارج و هزینه هائی‌که شرکت ایران کانادا بعنوان عامل انجام داده باشد مشروط بر اینکه مخارج و هزیته های مزبور الزاماً و منحصراً با اجرای عملیات مقرر در این قرارداد بستگی داشته باشد . هزینه‌های اداری و تأسیساتی و تشکیلات و نیز حقوق واجاره بها و یا پرداختهای دیگری که در مقابل استفاده هر گونه از اموال تأدیه شده باشد و همچنین مخارج حفاری چاههائیکه استحصال نفت‌آنها بمیزان تجارتی‌نبوده‌وقیمت اجناس وخدمات ومخارجی‌که برای نقشه‌برداریهای زمینی وهوائی ودریائی شده و مخارج مربوط بحفر وتنقیه و عمیق کردن یا تکمیل چاهها یا آماده کردن آنها جزو مخارج و هزینه های‌مزبور خواهد بود مگر درمواردی‌که مخارج وهزینه های مربوطه بحساب سرمایه گذارده شده و مبلغ استهلاك در باره آنها منظور شده باشد .

ج ـ مبلغ معقولی در هر سال برای استهلاك فرسودگی ومتروك شدن و

تمام شدن و تهی شدن بمنظور استهلاك هزینه‌های سرمایه‌ای توسط شرکت ایران کانادا (عامل) درمورد عملیاتش در ایران .

د ـ قسمتی ازضررهای جبران نشده مخارج عملیات که دردوره‌های مالیاتی قبلی برهریك از طرفین وارد آمده وبحساب دوره‌های بعد منتقل گردیده است مشروط برآنکه انتقال این حسابها از سالی بسالی بیش از ۱۰ سال از دورهٔ مالیاتی که این ضررها در آن دوره ایجاد گردیده است نباشد .

هـ ـ سهم هریك ازطرفین اززیانهای متحمله در موردانجام عملیات درایران مشروط برآنکه بوسیله بیمه یابنحو دیگری جبران نشده باشد این خسارات شامل مطالبات غیرقابل وصول و زیانهای ناشیه ازدعاوی خسارت مربوط بعملیات انجام شدهٔ در ایران و زیان ناشیه از خسارات وارده بذخایر تجارتی یا هرگونه دارائی که برای عملیات مزبور در ایران استعمال شود یا انهدام یا از دست دادن آنها خواهد بود .

مادهٔ ۳۲ ـ ۱ ـ باستثنای موارد زیر :

الف ـ مالیات بردرآمد که طبق مقررات این قرارداد باید بدولت ایران پرداخت شود .

ب ـ حقوق گمرکی بنحو مقرردرمادهٔ ۳۳ .

ج ـ پرداختهای مقرر بطرف اول طبق این قرارداد .

د ـ پرداختهائی که بابت مالیات طبق قانون مالیات بردرآمد بر حقوق کارمندان تعلق میگیرد و همچنین پرداختهائیکه باید از مقاطعه کاران و عاملین بابت کارهائیکه در ایران انجام میدهند کسر شود .

هـ ـ عوارض وحقوق معقول و خالی از تبعیضی که بمقامات دولتی در مقابل خدمات درخواست شده ویا خدماتی که بطور عموم برای عامه انجام میشود ازقبیل

عوارض راه حق‌آب و عوارض بهداشت وعوارض فاضل‌آب پرداخته‌شود .

و ـ مالیات و حقوق خالی از تبعیضی که شامل عموم است از قبیل‌حق‌تمبر اسناد وحق ثبت امور حقوقی وبازرگانی و حق‌ثبت اختراعات وتألیفات .طرف‌دوم و شرکت ایران کانادا (در مواردی که مربوط باو باشد) از مطالبهٔ هرگونه پرداختی بطرف اول یا بمقامات دولتی ایران (اعم از مرکزی و محلـی) معاف خواهندبود و بر سود سهام پرداختی طرفین اول یادوم بابت درآمدحاصله‌ازعملیات مقرر در این قرارداد هیچگونه مالیاتی تعلق نخواهد گرفت .

مادهٔ ۳۳ - ۱ ـ کلیه ماشین‌آلات ـ وسائل ـ وسائل نقلیه آبی - دستگاهها افزار - ادوات - قطعات‌یدکی - مصالح ـ الوار - موادشیمیائی- مواد ضروری‌برای اختلاط و امتزاج - وسائل خودرو وسایر وسائط نقلیه ـ هواپیما ـ هرنوع‌مصالح ساختمانی ـ آلات فولادی - اشیاء و اثاثیه و لوازم اداری - حوائج کشتی ـ مواد خواربار - البسه ولوازم استحفاظی - دستگاههای تعلیماتی - محصولات نفتی که در ایران بدست نیاید و کلیهٔ اجناس دیگری که منحصراً از لحاظ صرفه‌جوئی‌وحسن جریان عملیات و وظائف طرف دوم یا شرکت ایران کانادا بعنوان عامـل ضروری باشد بدون پروانهٔ ورودی وبا معافیت ازهرگونه‌حقوق گمرکی‌وعوارض شهرداری و سایر مالیاتها یا پرداختهای دیگربایران واردخواهد شد . موادفوق شامل حوائج طبی وجراحی و لوازم بیمارستان و محصولات طبی و دارو و اسباب طبی و اثاثیه‌و ادواتی که‌در تأسیس و گرداندن بیمارستان وداروخانه ضروری‌باشد نیز خواهدبود .

۲ ـ طرف دوم و شرکت ایران کانادا (بعنوان عامل) با اطلاع طرف اول حق خواهندداشت درهرموقع که مایل‌باشند اشیائی‌را که بوسیلهٔ‌آنهاواردشده بدون هیچگونه پروانه وبا معافیت ازهرگونه حقوق ومالیات ویاپرداختی‌مجدداً صادر نمایند .

۳ ـ طرف دوم و شرکت ایران کانادا (بعنوان عامل) نیز حق خواهند داشت باتصویب طرف‌اول که بدون‌جهت ازتصویب مزبورخود داری نشده وتأخیر درآن رخ نخواهدداد اشیاءِ مذکوریکه وارد کرده‌اند درایران بفروش برسانند. دراینصورت مسئولیت پرداخت حقوق‌مربوطه وهمچنین انجام‌تشریفات لازمه طبق مقررات جاری و تهیه اسناد ترخیص برای طرف دوم یا شرکت ایران کانادا (بعنوان‌عامل) بعهده خریدارخواهدبود .

٤ ـ اجناسیکه برای‌استفاده ومصرف‌مدیران وکارکنان‌طرف دوم‌وشرکت ایران کانادا و وابستگان تحت تکفل مدیران و کارکنان مزبورمناسب تشخیص گردد بدون‌لزوم‌هیچگونه پروانه‌ورودی‌وبامعافیت ازمقررات‌هر نوع انحصاردولتی ولی‌باپرداخت حقوق گمرکی وسایر مالیاتهائیکه درموقع ورود معمولا بآن تعلق میگیرد واردخواهدشد. این‌قبیل‌اجناس قابل‌فروش نخواهد بود مگربمدیران و کارکنان‌ومکفولین مذکورآنهم منحصراً برای استفاده ومصرف آنها .

۵ ـ بدون‌آنکه‌در کلیات حقوق‌فوق‌الذکر محدودیتی حاصل‌شود طرف‌دوم یاشرکت ایران کانادا (بعنوان عامل) درتحصیل لوازم وحوائج خود باید نسبت باشیائیکه درایران‌ساخته ومهیامیشود رجحان‌قائل‌شوندبااین‌قید که‌اشیائ مذکور بامقایسه بااشیاءِ مشابه خارجی باهمان شرائط مساعد ازلحاظ نوغ جنس وقیمت و سهل‌الحصول بودن‌آن درموقع لزوم بمقادیر مورد نیاز وقابل مصرف بودن‌آن در مواردی که برای‌آن منظورشده درایران‌بدست‌بیاید. درمقایسه‌قیمت‌اشیاءِ وارداتی با اشیاءِ ساخته ومهیا شده درایران کرایه وهر گونه حقوق گمرکی که طبق این قرارداد نسبت‌باشیاء وارداتی مزبورقابل‌پرداخت‌باشد باید ملحوظ گردد .

۶ ـ کلیه واردات و صادرات مذکور دراین قرارداد مشمول تنظیم اسناد و تشریفات گمرکی بوده واین تکالیف ازآنچه معقولامجری‌است سنگین‌تر نخواهد بود (ولی مشمول پرداختهائیکه بموجب مقررات مربوطه این‌قرارداد ازآن‌معاف گردیده نمیباشد) این‌قبیل تشریفات وتنظیم اسناد بطورساده‌وسریع انجام‌خواهد شد وباین‌منظوربین شرکتهای مربوطه ومقامات گمرکی ممکن است درصورت لزوم ترتیبات مقتضی داده‌شود .

مادهٔ ۳۴ ـ ۱ ـ مدت این‌قرارداد برای هریك ازنواحی مقرردرماده سه که منابع‌قابل‌بهره‌برداری بمیزان تجارتی درآن کشف‌شده‌باشد ۲۵سال ازتاریخ‌شروع ببهره برداری تجارتی درناحیه مربوطه خواهدبود .

۲ ـ ازلحاظ مقررات این ماده تاریخ شروع بهره برداری تجارتی تاریخی خواهدبودکه صد هزارمترمکعب ازمواد نفتی تولید شده ازناحیه مربوطه فروش وتحویل شده‌باشد .

۳ ـ قبل‌ازپایان ۲۳سال طرف‌دوم میتواند قصد خودرا دائربه تمدید این قرارداد به‌طرف اول‌اطلاع‌دهد دراینصورت تمدید برای مدت ۵ سال‌ازپایان سال بیست‌وپنجم بخودی‌خود وبرطبق مواد این‌قرارداد عملی‌خواهد گردید .

٤ ـ دوتمدید اضافی پنجساله نیزیکی ازخاتمه سال‌سی‌ام ودیگری‌ازخاتمه سال سی‌وپنجم مجازخواهدبود وطرف دوم درهر مورد دوسال قبل از پایان مدت جاری بایدقصد خودرا مبنی‌برتمدید بطرف‌اول‌اطلاع‌دهد .

۵ ـ درمورد دوتمدید مشروحه دربند٤ مقررات‌زیررعایت‌خواهدشد :

هرگاه وقتی تقاضای‌تمدید بوسیله طرف دوم بعمل‌میآید شرکتهای نفتی خارجی دیگری‌که باطرف اول بمنظور فعالیت‌های مشابهی‌مشارکت نموده‌اند وتا

آن تاریخ ازلحاظ تولید نتایجی معادل یا بهتر از آنچه توسط شرکت ایران کانادا (بعنوان عامل دستگاه مختلط) حاصل گردیده بدست آورده باشند قراردادهائی منعقد کرده باشند که شرایط آن رویهم رفته برای ایران از شرایط این قرارداد مساعد تر باشدکلیهٔ شرایط قراردادهای مذکورشامل مدت تمدیدمورد تقاضای طرف دوم نیز خواهد بود.

مادهٔ ۳۵ ـ ۱ ـ شرکت ایران کانادا در خاتمه مدت یافسخ این‌قرارداد منحل گردیده اموال منقول دستگاه مختلط بفروش خواهد رسید ودرآمدآن بین طرفین بنسبت مساوی تقسیم خواهد شد.

۲ـ کلیهٔ تأسیسات واراضی بدون هیچگونه پرداخت بطرف‌اول‌انتقال‌خواهد یافت.

مادهٔ ۳۶ ـ ۱ ـ طرف دوم میتواند درهرموقع که‌مقتضی بداند تمام‌یاقسمتی از منافع خودرا در حقوق وتعهداتی که بموجب اینقرار داد مقرراست باشخاص زیرمنتقل نماید.

الف ـ شرکت یاشرکتهائیکه طرف دوم تحت کنترل آنهاباشد.

ب ـ شرکت یاشرکتهائیکه تحت کنترل طرف دوم‌باشند.

ج ـ شرکت یاشرکتهائی که تحت کنترل‌شرکت یاشرکتهای مشروحه‌در قسمت الف وب فوق باشند. ازلحاظ مقررات این بند مقصود از کنترل یك‌شرکت عبارت است ازمالکیت مستقیم یاغیرمستقیم کلیهٔ سهام آن شرکت. و منتقل الیه باید شرکتی باشد که‌وضع آن با شرایط مذکور در مادهٔ ٤ قانون نفت مطابقت نماید.

۲ ـ هرگونه انتقالی توسط طرف دوم بجز آنچه که طبق بند۱ فوق اجازه داده شده است محتاج بکسب موافقت کتبی وقبلی طرف اول خواهدبود وطـرف مزبور بایدقبل‌ازابرازموافقت‌تأییدهیأت‌وزراء وتصویب‌قوه‌مقننه‌رانیزتحصیل‌نماید.

مادهٔ ۳۷ ـ ۱ـ درمواردی که بحکم قوهٔ قهریه (فرس‌ماژر) مانعی‌پیش‌آید که بطور معقول از حیطهٔ اختیار طرف دوم یا شرکت ایران کانادا (بعنوان عامل)خارج بوده اجرای تعهدات یا اعمال حـقوق مقرردراین قرارداد راغـیر ممکن یا موقوف گرداند یاتأخیری درآن ایجاد کند .

الف ـ عدم انجام یا تأخیر طرف دوم یا شرکت ایران کانادا (بعنوان عامل)دراجرای تعهدات‌مزبور بعنوان‌تخلف‌ازاجـرای‌این‌قراردادتلقی‌نخواهدشد.

ب ـ مدتی که تأخیردراجرا واعمـال حقوق و تعهدات مزبور طول کشیده باشد بمدتی که طبق قرارداد مقرراست اضافه خواهدشد .

ج ـ هرگاه ادامه مدت قوه‌قهریه کمترازیك سال‌نباشداین‌قراردادبخودی خود برای دوره ای مساوی بامدت مزبور تمدیدخواهدشد واین امردرحقوقی که بموجب قرارداد برای تمدیدهای اضافی درنظرگرفته شده‌است خـدشه ای وارد نخواهد ساخت .

۲ـمنظورازقوه‌قهریه (فرس‌ماژر) دراین‌قراردادهمان‌است که‌درعرف‌حقوق بین المللی تعریف شده است .

مادهٔ ۳۸ ـ ۱ ـ طرفهای قرارداد متعهد میشوند که شرایط و مقـررات این

قراردادرا برطبق اصول‌حسن‌نیت وصمیمیت متقابل‌اجرا نموده وهم‌عبارات‌وهم‌روح شرایط ومقررات‌مزبوررا رعایت کنند .

۲ ـ تأیید این‌قرارداد طبق‌مادهٔ ۲قانون نفت ازطرف‌هیأت وزیران بمنزلهٔ قبول‌تعهداتی است که طبق‌مقررات این‌قرارداد برعهده دولت گـذارده شده است من‌جمله تعهدات‌مربوط به‌اقداماتیکه بایدازطرف دولت انجام‌شودویاموافقت‌هائی که‌باید ازطرف دولت بعمل‌آید .

۳ ـ هیچگونه اقدام قانونگذاری یا اداری اعم‌ازعمومی وخصوصی‌ویاعمل دیگرازهرقبیل ازطرف‌دولت ویا مقامات‌دولتی درایران (اعم ازمرکزی ومحلی) یا ازجانب طرف‌اول‌این قرارداد را الغاء نخواهد نمود ودرمقررات آن اصلاح یا تغییری بعمل نخواهدآورد ومانع ومخل حسن اجرای مقررات‌آن نخواهد شد ـ الغاء یااصلاح یاتغییرمزبور فقط درصورت توافق‌طرفین ممکن‌خواهدبود .

٤ ـ هرگاه‌وظائف طرف‌اول بدیگری که تحت اختیاردولت‌ایران‌یامسئول درمقابل دولت‌ایران باشد منتقل شودمنتقل‌الیه مزبور تمام تعهداتی راکه طرف اول‌بموجب این‌قرارداد دارد بعهده خواهد گرفت . هرگاه طرف‌اول‌ازمیان برود ووظائف‌آن بدیگری که تحت‌اختیاردولت ایران یا مسئول درمقابل دولت ایران باشد محول نگردد تمام تعهداتیکه طرف اول بمـوجب این‌قرارداد دارد تعهدات مستقیم دولت ایران خواهدشد .

۵ ـ وزارت دارائی میتواند ازطرف دولت‌ایران‌هرگونه اقدامی‌بعمل‌آورد یاهرگونه موافقتی‌بنماید که درمورد این‌قرارداد یابرای تأمین اجرای‌آن بطرز بهترلازم یا مقتضی باشد هراقدامیکه بدین نحوانجام یا موافقتی که بدین طریق بعمل‌آمده‌باشد برای‌دولت الزام‌آورخواهد بود . کلیه مقامات ایرانی بایستی از

کلیه دستورهای وزارت دارائی مربوط باجرای این قرارداد متابعت نمایند و مقامات مذکور دراجرای این امر دارای اختیارات تام خواهندبود . هرگاه وزارت دارائی بعللی ازاختیاراتیکه بموجب مقررات این ماده بآن وزارتخانه داده‌شده‌است استفاده ننماید هیأت دولت اختیارات مذکور را بوزارتخانه یا اداره دیگری واگذار خواهدنمود .

مادهٔ ۳۹ ـ ۱ ـ هرگاه اختلافی مربوط باجراء یا تفسیراین قرارداد پیش آید طرفین میتوانند موافقت کنند که موضوع به‌یك هیأت سازش مختلط مرکب ازچهار عضو مراجعه شود که هریك ازطرفین دونفرآنرا تعیین خواهند نمود و وظیفه‌آنها کوشش درحل موضوع بطریق دوستانه خواهد بود هیأت سازش پس از استماع اظهارات نمایندگان طرفین رأی خودرا درظرف سه‌ماه ازتاریخ ارجاع شکایت به‌هیأت صادرخواهد کرد . رأی مزبور درصورتی الزام‌آور خواهد بود که باتفاق صادرشده‌باشد .

۲ ـ هرگاه طرفین نسبت بارجاع اختلاف بکمیسیون سازش توافق ننمایند ویا اختلاف بعدازارجاع بکمیسیون مزبورحل‌نشده‌باشد طریق آن منحصراً ارجاع بداوری طبق‌مقررات مادهٔ ٤١ خواهدبود .

مادهٔ ۴۰ ـ ۱ ـ هرگونه اختلاف مربوط بمسائل فنی ویا محاسباتی ممکن است باتوافق طرفین یابه‌کارشناس واحد یابه‌هیأتی مرکب‌ازسه‌کارشناس مراجعه شود دونفرازسه کارشناس مزبور را طرفین انتخاب خواهند کرد (هریك یکنفر) وسومی بتراضی‌طرفین تعیین خواهدشد . اگرطرفین نتوانند درانتخاب کارشناس واحد یا کارشناس سومی تراضی کنند هریك ازطرفین‌میتوانند :

در موارد فنی به مدیر مؤسسه Eibgenossiche Technihes Hochschule of zurich

و درموارد محاسباتی برئیس Schweizerische Kammer Fur Revision swesen Of Zurich

مراجعه کنند که کارشناس واحد یاکارشناس سومی را تعیین نماید . چنانچه ظرف یکماه از تاریخ ارجاع امر بکارشناس طرفین درباب ارجاع اختلاف بکارشناس‌واحد یاکارشناسهائی بشرح‌مقرربالا تراضی ننمایندموضوع‌بایستی طبق مادهٔ ٤۱بداوری ارجاع‌شود .

۲ ـ طرفین ظرف یکماه ازتاریخ‌ارجاع امر بکارشناسی کارشناس یاکارشناسان را تعیین خواهند کرد کارشناس سوم در صورتیکه بتراضی طرفین شود ظرف مدت اضافی یکماه‌ودرصورتیکه بتراضی طرفین‌انتخاب‌نشده‌باشدظرف‌مدت دوماه تعیین‌خواهد شد . تعیین کارشناس واحد در مواردیکه بتراضی طرفین عملی نشده باشد ظرف مدت سه‌ماه ازتاریخ ارجاع امر بکارشناسی بعمل‌خواهدآمد.

۳ ـ طرفین‌باید درقرارداد ارجاع‌بکارشناسی مسائل فنی یا محاسباتی‌راکه مورد رسیدگی قرار میگیرد بطرز روشن وصریح توضیح دهند . رأی کارشناس واحد یاسه‌کارشناس باید ظرف شش ماه از تاریخ تعیین کارشناس واحدیا کارشناس سوم (هر کدام که‌مورد پیدا کند) صادر شود .اگراختلاف بسه کارشناس مراجعه شودرأی کارشناسان ممکن‌است باکثریت آراء صادرشود . کارشناس یاکارشناسان باید رأی خودرامنحصراً نسبت بمسائل فنی یا محاسباتی صادر کنند ورأی مزبور قاطع وبرای طرفین الزام آور خواهدبود.

٤ ـ اگر ضمن رسیدگی که از طرف کارشناس یا کارشناسان بعمل میآید

مسئله‌ایکه بنظرکارشناس و یاکارشناسان یا هریك از طرفین جنبه حقوقی داشته باشد (باتوجه باینکه هرمسئله‌ایکه مربوط بتفسیر این قرارداد باشد واجد جنبه حقوقی خواهدبود) پیش آید بطوریکه اخذ تصمیم‌نسبت بموضوع فنی‌یا محاسباتی مورد بحث مستلزم تعیین تکلیف مسئله حقوقی باشد درآنصورت اگر مسئله‌مزبور بتوافق طرفین حل‌نشود طرفین یا یکی از آنها خواه ابتکاراً از جانب خود خواه بدرخواست کارشناس یا کارشناسان میتواند آنرابداوری ارجاع کند.

۵ ـ دراین‌مواردبمنظور احتساب مدتهائی که دراین‌ماده ذکر شده اخطار یکی ازطرفین بطرف دیگر دایر بقصد ارجاع مسئله حقوقی بداوری بشرح فوق بانضمام توضیح مسئله حقوقی مزبور درحکم ارجاع امر بداوری از طرف اخطار کننده تلقی خواهدشد.

۶ ـ درمواردی که‌مسئله حقوقی ضمن رسیدگی پیش‌آمده‌وبداوری ارجاع شود رسیدگی کارشناس‌یاکارشناسان الزاماً متوقف نخواهـدشد مگردر صورتیکه بنظرکارشناس یا کارشناسان مسئله حقوقی نوعی‌باشد که قبل از تعیین تکلیف آن ادامه رسیدگی مفید نباشد‌چنانچه رسیدگی تا تعیین تکلیف مسئله‌حقوقی معوق بماند بمجرد تعیین تکلیف موضوع طرفین شرح‌آنرا‌باطلاع کارشناس یاکارشناسان خواهند رسانید که‌رسیدگی موضوع فنی یا محاسباتی‌مورد بحث را تعقیب‌نموده هرچه زودتر بمرحله تصمیم نهائی برسانند.

مادهٔ ۴۱ ـ۱ـچنانچه‌طرفین‌توافق درارجاع اختلاف بکارشناس‌یاکارشناسان بر طبق مادهٔ ۴۰ ننمایند ویاچنانچه توافق کرده باشند ولی تعیین‌کارشناس‌یاصدور رأی‌درظرف مدت معین برای‌این‌منظور صورت‌نگرفته‌باشدویاوضعی که دربند۴

از ماده ٤۰ پیش‌بینی شده پیش آمده ویکی از طرفین اقدام برای تعیین تکلیف مسئله حقوقی بعمل آورده‌باشند هریك از طرفین يك‌نفرداور تعیین خواهدنمود ودونفرداور مزبورقبل از شروع داوری‌داورثالثی‌را انتخاب‌خواهند کرد که سمت رئیس هیأت داوری را خواهد داشت .

چنانچه دونفر داور نتوانند درظرف چهارماه‌ازتاریخ ارجاع بداوری‌نسبت بداور ثالث تراضی کنند و چنانچه طرفین بطرز دیگری‌توافق ننمایند داورثالث بدرخواست هریك ازطرفین از طرف رئیس‌دادگاه فدرال سویس‌تعیین‌خواهدشد.

۲ ــ اگر یکی‌از طرفین‌ظرف‌دوماه‌ازتاریخ‌ارجاع امر بداوری داورخودرا انتخاب ننماید ویاانتخابی را که نموده‌است‌باطلاع طرف‌دیگر نرساندطرف‌دیگر حق خواهد داشت که برئیس دادگاه فدرال سویس مراجعه و تقاضای تعیین داور واحد بنماید .

۳ ــ اگر بهردلیلی انتخاب‌داور واحد یاداور ثالث بر طبق بند (۱) بعمل نیاید وطرفین‌هم کتباً بطرز دیگری‌توافق نکرده باشند در آن‌صورت‌بدرخواست هریك ازطرفین‌انتخاب‌مزبورازطرف‌رئیس‌یاقاضی هم‌عرض رئیس‌عالیترین‌دادگاه کشور های زیر بترتیبی که ذکر میشود بعمل خواهدآمد :

دانمارك ــ سوئد ــ برزیل .

٤ ـ تعیین داور ثالث یاداور واحدبرطبق بند (۱) کاملا بسته‌بتشخیص کسی خواهد بود که اجازه انتخاب دارد و هیچیك از طرفین نمیتوانند نسبت بتشخیص مزبور تردید کنند .

شخصی که باینطریق تعیین میشود نباید با ایران و یا کانادا رابطه نزدیکی داشته‌ویادرخدمت رسمی‌ویادرتابعیت یکی ازآن دو کشور باشد .

۵ ـ داور ثالث یا داور واحد (هر کدام که مورد پیدا کند) قبولی خود را باین سمت ظرف سی روز از تاریخ دریافت اعلام تعیین خود اطلاع خواهد داد و در غیر اینصورت چنین تلقی خواهد شد که او سمت مزبور رارد کرده است و انتخاب مجدد طبق همان مقررات بعمل خواهد آمد .

۶ ـ اگر اختلاف بهیأت داوری ارجاع شود رأی ممکن است با کثریت صادر شود و طرفین رأی هیأت داوری یا داور واحد را (هر کدام که مورد پیدا کند) با حسن نیت اجراء خواهند کرد .

۷ ـ محل وتشریفات داوری راطرفین تعیین خواهند کرد چنانچه در اینباب توافق نشود محل وتشریفات مزبور از طرف کارشناس واحد یا کارشناس ثالث یا داور واحد یاداور ثالث (هر کدام که موردپیدا کند) تعیین خواهدشد .

۸ ـ طرفین همه نوع تسهیلات (منجمله حق ورود بحوزه عملیات نفتی) را برای کارشناس یا کارشناسان یا هیأت داوری یاداور واحد فراهم خواهند کرد تاهر گونه اطلاعاتی را که برای تعیین تکلیف اختلاف لازم باشد بدست آورند .

عدم حضور یاامتناع یکی از طرفین داوری نمیتواند مانع یامخل جریان داوری در یك یاهمه مراحل آن بشود .

۹ ـ مادام که تصمیم یارأی داوری صادر نشده توقف عملیات یافعالیتهائی که موضوع داوری از آن ناشی شده است الزامی نیست درصورتیکه تصمیم یارأی داوری دایر برموجه بودن شکایت باشد ضمن تصمیم یارأی مزبور ممکن است ترتیب مقتضی برای جبران خسارات شاکی مقرر گردد .

۱۰ ـ تعیین مسئولیت پرداخت ومبلغ هزینه داوری کاملا بسته بتشخیص کارشناس یا کارشناسان یا هیأت داوری یاداور واحد (هر کدام که موردپیدا کند) خواهد بود .

۱۱ ـ چنانچه بهرعلت کارشناس یا یکی ازاعضای هیأت‌داوری یا داورواحد پس‌ازقبول وظایفی که باومحول‌شده قادریا مایل‌بشروع یاتکمیل رسیدگی بمورد اختلاف‌نباشد وچنانچه طرفین بصورت دیگری‌هم توافق ننمایند هریك ازطرفین میتواند ازرئیس‌دادگاه فدرال‌سویس تقاضا کند که دراینباب که‌آیا انتخاب اولیه راباید خاتمه‌یافته تلقی کرد تصمیم‌اتخاذ کند. اگرتصمیم‌مشارالیه ازاین‌قرارباشد ازشخص یا اشخاصیکه انتخاب اولیه بوسیله‌آنها بعمل‌آمده تقاضا خواهدکرد که ظرف مدتیکه تعیین‌خواهد نمود جانشینی تعیین کنند وچنانچه‌ظرف مدت‌مقرر جانشین تعیین نشود یا درصورتیکه انتخاب اولیه بوسیله خود او بعمل‌آمده باشد مشارالیه خودجانشین را تعیین خـواهد نمود . اگررئیس دادگاه فدرال سویس بهردلیلی وظایف‌خودرا اجراء نکند اجرای وظائف مزبور بعهده یکی ازاشخاص دیگری محول خواهد گردید که‌دربند (۳) این‌ماده‌با ترتیب‌مقرر ذکرشده‌است .

۱۲ ـ تاحدی که مورد داشته‌باشد ضمن‌تصمیمات داوری که برطبق‌این‌ماده صادرمیشود باید مهلت‌اجراء تصریح گردد .

۱۳ ـ ظرف مدت پانزده روز از تاریخ ابلاغ تصمیم یا رأی بطرفین هریك ازآنهامیتواند ازکارشناس یاکارشناسان یا هیأت داوری یاداورواحدی (هرکدام که‌مورد پیدا کند) که تصمیم یارأی اولیه‌را صادرنموده تقاضای تفسیرآنرابنماید. این‌تقاضا دراعتبارتصمیم یارأی تأثیری نخواهدداشت تفسیرمزبورباید ظرف یکماه ازتاریخ تقاضا داده شود واجرای تصمیم یا رأی تاصدور تفسیر یا انقضای یك ماه (هرکدام زودترواقع‌شود) معوق خواهدماند .

مادهٔ ۴۲ ـ ۱ ـ چنانچه‌تصمیم یارأی نهائی صادرطبق ماده ٤۱ این قرارداد فقط دایربه الزام پرداخت مبلغ‌معین مصرح درتصمیم یارأی مزبوربه دولت ایران

یاطرف اول بوسیله طرف دوم باشد ومبلغ مزبورظرف مدت مقرر درتصمیم یا رأی مذکوریا درصورت عدم قید مدت درتصمیم یارأی ظرف سه ماه ازتاریخ‌آن تصمیم یارأی‌پرداخت نشود دولت ایران‌حق خواهد داشت کلیه وجوه حاصله ازفروش یا صدورنفت بوسیله طرف‌دوم‌را توقیف کند تاوقتیکه مبلغ‌مزبورپرداخت شود .

۲ ـ درموردیکه تصمیم یارأی نهائی برطبق این قرارداد صادر شده باشد، چنانچه طرفی که موظف‌به‌اجرای رأی میباشد ظرف مهلت‌مقرر دررأی یا تصمیم یا (چنانچه مهلتی‌ضمن‌رأی یاتصمیم معین نشده‌باشد) درظرف شش‌ماه پس‌از ابلاغ رأی یاتصمیم‌بطرفین مفادرأی یاتصمیم‌را اجراء نکند طرفیکه رأی یاتصمیم بنفع اوصادرشده حق‌خواهد داشت که اعلام خاتمه این‌قرارداد را بوسیله تصمیم هیأت داوری‌یا داورواحد که برطبق بند (۳) این‌ماده اتخاذ خواهد شد بخواهد. تصمیم مزبورنسبت به حقوق وتعهداتی که ازاجرای این‌قرارداد تا تاریخ خاتمه قرارداد (طبق این‌قرارداد) ناشی شده ویا بشود تأثیری نخواهد داشت حقوق ویا پرداخت وجوه وخسارات دیگری‌هم که بموجب رأی هیأت داوری یا داور واحد مقررشده باشد درهمین‌حکم خواهد بود .

۳ ـ تصمیمی که برطبق مقررات بند (۲) این‌ماده‌پیش‌بینی‌شده فقط‌بارعایت شرایطزیرممکن‌است اتخاذشود :

الف ـ فقط هیأت داوری‌یاداورواحدی که‌رأی یاتصمیم‌نهائی‌مربوطه‌راصادر کرده میتواند این‌تصمیم‌را اتخاذ کند .

ب ـ چنانچه هیأت داوری یا داورواحدی که رأی یا تصمیم مزبور را صادر کرده بهرعلتی قادریا مایل‌به اقدام نباشد موضوع‌خاتمه یافتن قرارداد بعلت عدم اجرای‌رأی برطبق‌این‌قرارداد وبطرزی که برای‌حل‌اختلاف پیش‌بینی‌شده‌بداوری ارجاع خواهدشد .

٤ ـ هیأت داوری یا داور واحد قبل از اخذ تصمیم دایر به‌خاتمه‌یافتن‌این قرار داد بایستی اول یك‌مدت اضافی (که ازنودروز کمتر نخواهدبود) برای‌اجرای تصمیم یارأی مقرر نمایدو‌تصمیم دائر برخاتمه دادن قرار داد را فقط در صورتی اتخاذ خواهد کرد که مدت اضافی‌مقررمنقضی شده‌وطبق نظرآنها مفادرأی‌یاتصمیم اجراء نگردیده باشد .

مادهٔ ۴۳ ـ۱ـ درمورد تعهد دستگاه مختلط راجع بانصراف‌ازحقوق‌خود نسبت ناحیه عملیات بنحو مقرر در مادهٔ۳ هرگاه طرف‌دوم‌طی مهلت مقررنتواند نظرخودرا دربارهٔقسمتهای موردانصراف بطرف‌اول اعلام نماید طرف اول‌حق‌دارد که طبق نظرخود قسمتهائی راکه باید مسترد گردد مشخص سازد تشخیص‌مزبور قطعی بوده وازتاریخی که اعلام گردد قسمتهای مشخص‌شدهٔ مزبور خارج از ناحیه عملیات تلقی خواهد شد .

۲ـ درصورتیکه طرف‌دوم‌نتواند تعهدات خودرا برای‌انجام حفاری مقرردر بند ۲ ماده ۱٦ انجام دهد طرف‌اول حق خواهد داشت که درانقضای مدت شش‌ماه از تاریخی که تعهدات میبایستی انجام پذیرد قرار داد رافسخ کند و دراین صورت طرف‌دوم‌ملزم بپرداخت سیصدوپنجاه هزار دلار آمریکائی غرامت خواهد بود .

۳ ـ مقررات ماده ۳۷ در باره قوه قهریه (فرس‌ماژر) در موارد مربوط‌باین ماده نیز قابل اجرا خواهد بود .

مادهٔ ۴۴ ـمتن فارسی وانگلیسی این‌قرار دادهردو معتبر است درصورتیکه

اختلافی پیش آید و به داوری ارجاع شود هر دومتن به هیئت داوری یا داور واحد (هر کدام که مورد داشته باشد) عرضه خواهد شد که قصد طرفین را ازروی هردو متن تفسیر نمایند . هر گاه بین دومتن مزبوراختلافی در مورد حقوق و وظایف طرفین پیدا شود متن انگلیسی معتبر خواهد بود .

مادهٔ ۴۵ ـ مقررات قانون معادن مصوب سال **۱۳۳۶** تأثیری دراین قرارداد نخواهد داشت و قوانین و مقرراتی که کلا یا بعضاً مباین با شرایط این قرارداد باشد درحدودی که مباینت دارند نسبت بمقررات این قرار داد بلااثرخواهدبود .

بتاریخ ماه**۱۳۳۷** مطابق**۱۹۵۸** در تهران امضاء ومبادله گردید .

رئیس هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران   وکیل سافایر پترولیوم لیمیتد

جدول

حدود ناحیه عملیات

ناحیه ۱

شامل چهارضلعی های شماره ۱ ـ ۲ ـ ۳ ـ ۱۲ ـ ۱۳ ـ ۱٤ ـ ۱۵ ـ ۲۵ و۲٦ بطوریکه درنقشه ضمیمه نشان داده شده است .

مساحت ناحیه یك مشروح بالا درحدود **۵۷۵** کیلومتر مربع میباشد .

ناحیه ۲

شامل چهارضلعی های شماره ٤۷ ـ ٤۸ ـ ٦۷ ـ ۸۷ ـ ۱۰٦ و ۱۰۷ بطوریکه درنقشه ضمیمه نشان داده شده است .

مساحت ناحیه ۲ مشروح بالا درحدود ٤۲۵ کیلومتر مربع میباشد .

اجازه مبادله موافقت نامه فوق مربوط به تفحص و اکتشاف و بهره برداری و فروش نفت که مشتمل بر ۴۵ ماده و یك ضمیمه است در جلسه هشتم تیر ماه ماه یکهزارو سیصدو سی و هفت ازطرف مجلس شورای ملی داده شده است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون

مربوط بموافقتنامه تفحص و اکتشاف و بهره برداری و فروش نفت بین شرکت ملی نفت ایران و شرکت سهامی پان آمریکن پترولیوم کورپوریشن

مصوب ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ مجلسین موافقتنامه پیوست را مشتمل بر ۴۵ ماده و یك ضمیمه که برای اجرای عملیات تفحص و اکتشاف و بهره برداری وفروش نفت بین شرکت ملی نفت ایران از یکطرف وشرکت سهامی پان آمریکن پترولیوم کورپوریشن ازطرف دیگر بامضاء رسیده و مفاد آن طبق مقررات مادهٔ ۲ قانون نفت مصوب نهم امرداد ۱۳۳۶ موردتأیید دولت واقع گردیده است تصویب نموده و اجازه مبادله واجرای موافقتنامه مزبور را میدهد.

قانون فوق که مشتمل بر مادهٔ واحده است در جلسه پنجشنبه هیجدهم اردیبهشت ماه یکهزارو سیصدوسی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۳/۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

فهرست مطالب

مادهٔ ۲۰ مصالح ساختمانی .

مادهٔ ۲۱ تهیهٔ برنامه فروش وتحویل .

مادهٔ ۲۲ تحویل محصولات بطرفهای‌اول‌ودوم قرارداد بمنظورصادرات.

مادهٔ ۲۳ مصرف نفت طرف دوم درجریان عملیات .

مادهٔ ۲۴ مالکیت وصدور نفت .

مادهٔ ۲۵ قیمتهای اعلان شده وتخفیفات .

مادهٔ ۲۶ نفت خام برای مصرف داخله .

مادهٔ ۲۷ گازبرای مصرف داخله .

مادهٔ ۲۸ مقررات مربوط بپول .

مادهٔ ۲۹ حسابها بچه پولی نگاه داشته خواهد شد ـ ارز .

مادهٔ ۳۰ تعهدات مربوط بمخارج و حق‌الارض .

مادهٔ ۳۱ مالیات .

مادهٔ ۳۲ حدود مالیات .

مادهٔ ۳۳ واردات و گمرك .

مادهٔ ۳۴ مدت قرارداد .

مادهٔ ۳۵ خاتمه قرارداد و تصفیهٔ تأسیسات .

مادهٔ ۳۶ انتقال .

مادهٔ ۳۷ فورس ماژور .

مادهٔ ۳۸ تضمین مربوط باجرا و ادامهٔ عملیات .

مادهٔ ۳۹ سازش .

مادهٔ ۴۰ اختلافات فنی و محاسباتی .

این قرارداد بین شرکت ملی نفت ایران که از این ببعد «طرف اول» خوانده میشود و شرکت پان آمریکن پترولیوم کورپوریشن که بموجب قوانین ایالت دلاور ممالك متحده آمریکا تشکیل یافته و از این پس بعنوان «طرف دوم» نامیده میشود منعقد میگردد.

نظر باینکه طرف اول مایل است تولید و صدور نفت ایران را افزایش دهد بطوریکه منتج بحصول منافع بیشتری برای ایران گردد و این منظور هرچه زودتر عملی شود.

و نظر باینکه طرف اول بموجب قانون نفت نهم امرداد **۱۳۳۶** اجازه عقد این قبیل قراردادها را دارد.

و نظر باینکه طرف دوم سرمایه و صلاحیت فنی و تخصص اداری لازم برای اجرای عملیات مشروحه زیر را دارا میباشد.

و مخصوصاً بازارهای لازم برای فروش نفتی که درنتیجه عملیات مزبور بدست آید دراختیار دارد و نظر باینکه طرفین قصد دارند مقررات این قرارداد باصمیمیت و حسن نیت بموقع اجرا گذارده شود علیهذا بدینوسیله بین طرفهای اول ودوم بقرار زیر توافق حاصل شد:

مادهٔ ۱ ــ جز درمواردی که سیاق عبارت مفهوم دیگری را اقتضا کند معنی بعضی از اصطلاحاتی که دراین قرارداد بکار رفته از لحاظ این قرارداد بشرح تعاریف زیر خواهد بود:

الف ــ منظور از کلمهٔ «قرارداد» عبارت است از این سند وضمیمهٔ پیوست آن.

ب ــ «طرف اول» یعنی شرکت ملی نفت ایران یا قائممقام آن.

ج ــ «طرف دوم» یعنی پان آمریکن پترولیوم کورپوریشن یا هر شخصی که برطبق مقررات این قرارداد طرف انتقال قرار گیرد.

د ـ « قانون نفت » عبارت ازقانون نفت مورخ نهم مرداد ۱۳۳۶ میباشد .

هـ ـ « نفت » شامل نفت خام و گاز طبیعی میباشد .

و ـ «نفت‌خام» شامل نفت تصفیه نشده‌واسفالت وهر گونه‌مواد هیدرو کربور مایع است که بحالت طبیعی یافت شود ویا از گاز طبیعی بوسیله فشردن و یا جدا کردن بدست آید .

ز ـ « گازطبیعی » یعنی گاز تر و گازخشك و کلیه هیدروکاربورهای گازی دیگر که ازچاههای نفت یا گازبدست آمده ونیزبقیه گازی که پس ازسوا کردن هیدروکاربورهای مایع‌از گازهای‌تر باقی مانده باشد .

ح ـ « مصرف داخلـی در ایران » عبارت است از مصرف نفت و محصولات نفتی یـا مواد فرعی که در داخله ایران مصرف میشود نـه آنچه از ایران صادر میگردد .

ط ـ «قیمت اعلان‌شده» عبارت است‌ازقیمت اعلان شده فوب برای هر درجه و وزن مخصوص ونوع از نفت کـه بمنظور صادارات در نقاط صدور مربوطه برای خریداران‌بطورعموم عرضه میشود قیمت‌مزبوربا توجه لازم بقیمت‌های اعلان شده برای نفت مشابه که وزن مخصوص ومشخصات‌آن در مورد نقطه صدورمربوطه‌قبلا منتشر شده باشد تعیین خواهد شد .

ی ـ «عملیات نفتی» عبارت‌است ازعملیات تولید وحمل یافروش که بموجب این قرارداد مجاز باشد .

ك ـ «متر مکعب» عبارت است از یك متر مکعب در شصت درجه فارنهایت تحت فشار عادی جو .

ل ـ « تاریخ اجراء » عبارت ازتاریخی است که قانون مربوط بتصویب این قراردادبتوشیح‌ملوکانه رسیده باشدوهرمراجعه‌ای که درقانون نفت بتاریخ‌قرارداد

شده باشد از لحاظ این قرارداد اشاره «بتاریخ اجراء» تلقی خواهد شد .

م ـ اصطلاح «اراضی» اعم است از اراضی پوشیده از آب وغیر آن

ن ـ تأسیسات ثابت» عبارت است از تأسیسات نصب شده یا کار گذاشته شده باساخته شده که بطور ثابت مستقر گردیده ومستقیماً برای عملیات موضوع این قرارداد مورد استفاده قرار گیرد .

ص ـ اصطلاح «دوره مالیاتی » عبارت است از یك سال دوازده ماهه تقویمی که دریکم ژانویه هرسال شروع میشود ویاهردوره دیگری که بین طرفین مورد توافق قرار گرفته ومورد تصویب وزارت دارائی ایران نیز واقع شده باشد.

ع ـ اصطلاح «ناحیه » عبارت است از کل ناحیه موضوع بند۱ مادهٔ۳ این قرارداد یا هرقسمتی یا قسمتهائی از ناحیه مزبور که درآن عملیاتی که طبق این قراردادمجاز تلقی گردیده درهرموقع بموردااجرا گذارده شود.

مادهٔ ۲ ـ ۱ـ طرفین اول ودوم قراردادبدینوسیله توأماً «دستگاه مختلطی» را ایجاد میکنند وبطوری که درقانون نفت پیش بینی گردیده دراثر این اختلاط شخصیت حقوقی جداگانه‌ای بوجود نخواهد آمد .

۲ ـ طرفین این قرارداد در دستگاه مختلط مزبور باستثنای مواردی که بموجب این قراردادوقانون نفت مقرر گردیده بطورمتساوی شرکت خواهندنمود. طرفین اول ودوم دربرخی ازموارد این قرارداد مجتمعاً بعنوان «طرفین» ویابعنوان «دستگاه مختلط» خوانده شده‌اند .

۳ـ کلیه نفتی که بموجب این قرارداد ازناحیه قرارداد تولید گردیده و کلیه دستگاهها وماشین آلات ولوله ها واموال دیگری که بموجب این قرارداد بهزینه مشترك طرفین خریداری ویاتحصیل گردیده درمالکیت طرفین (پنجاه درصد طرف

اول پنجاه درصد طرف دوم) خواهد بود و کلیه هزینه های لازم برای عملیات این قرار داد (بجز مخارج وهزینه هائی که تأمین وپرداخت آن برای عملیات اکتشافی تنها برعهده طرف دوم است) بوسیله طرفین یعنی پنجاه درصد بوسیله طرف اول وپنجاه درصد بوسیله طرف دوم تأمین وپرداخت خواهد شد .

هریك از طرفین حق دارد که سهم نفت خود را برای خود یا برای نماینده خود بجنس مطالبه نماید .

مـادهٔ ۳ ـ ۱ ـ ناحیه ای بشرح مذکور درجدول ضمیمه بطور مانع للغیر دراختیار دستگاه مختلط گذارده میشود تا عملیات مقـرر دراین قرار داد را بعاملیت شرکت نفت ایران پان آمریکن که طبق مقررات ماده (۵) این قرارداد بوسیله طرفین تشکیل خواهد یافت در آن بموقع اجرا بگذارد .

۲ ـ درپایان سال پنجم پس از تاریخ اجرا از کل ناحیه مشروحه دربند ۱ این ماده بمیزان ۲۵ درصد کسر خواهد شد وبعد از آن نیز حداکثر ضمن یك دوره پنج سالهٔ دیگر ناحیه مزبور مجدداً بمیزان ۲۵ درصد تقلیل داده خواهدشد.

۳ ـ ناحیه‌ای که بمنظور تقلیل مشروح دربند۲ این مـاده ازناحیه قرارداد خارج خواهد شد ازقطعاتی تشکیل خواهدشد که مساحت هر کدام از آنها از۲۰۰ کیلومترمربع کمترنبوده و متوسط طول هر کدام از قطعات بیشتر ازشش برابر میزان متوسط پهنای آن نباشد.

٤ ـ طرف دوم لااقل یك ماه جلوتر ازاسترداد قطعات ناحیه بشرح مذکور دربند۲ این ماده مشخصات حدود قسمت مورد استرداد را بطرف اول اعلام خواهد نمود .

٥ـ چنانچه درپایان سال دوازدهم از تاریخ اجرا طرف دوم بمرحله بهره برداری

تجارتی در ناحیه عملیات بمعنی مشروح دراین قرارداد نرسیده باشد ناحیه مذکور بطرف اول مسترد خواهد شد.

۶ـ چنانچه در پایان سال دوازدهم از تاریخ اجراء بهره برداری تجارتی انجام شده باشد فقط آن قسمت از اراضی که ازنقطه نظر تجارتی منابع قابل بهره برداری در آن کشف شده باشد دراختیار طرفین باقی خواهد ماند .

مادهٔ ۴ـ طرف دوم مکلف است ظرف مدت سی روز ازتاریخ اجرا درخواست ثبت خود را طبق قوانین ومقررات ثبت شرکت ها در ایران به اداره ثبت ایران تسلیم نماید .

مادهٔ ۵ ـ۱ـ طرفهای این قرارداد ظرف شصت روز از تاریخ اجرا یك شرکت سهامی تشکیل داده ودر ادارهٔ ثبت ایران بثبت خواهند رساند این شرکت یك شرکت غیر انتفاعی بوده وعملیات مقرر دراین قرارداد را بحساب مشترك طرفین و بعنوان عامل طرفین انجام خواهد داد ولیکن درمورد اجرا وانجام عملیات اکتشافی که بموجب این قرارداد برعهده طرف دوم محول گردیده شرکت مذکور فقط عامل طرف دوم خواهد بود. شرکت سهامی مزبور شرکت نفت ایران پان آمریکن نامیده خواهد شد وازاین پس دراین قرارداد نام شرکت ایران پان آمریکن بآن اطلاق میشود شرکت ایران پان آمریکن دارای تابعیت ایرانی بوده و نسبت بمواردی که تکلیف آن در اساسنامه شرکت مذکور تعیین نشده باشد مشمول مقررات قانون تجارت ایران خواهد بود.

۲ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل طرفین این قرارداد یا فقط بعنوان عامل طرف دوم (هر کدام که مورد پیدا کند) عملیاتی را که موضوع این قرارداد بوده یا اجازهٔ انجام آن بموجب این قرارداد داده شده انجام خواهد داد و کلیه مخارج و هزینه های لازم برای عملیات مزبور توسط طرفین قرارداد توأماً یا به تنهائی (هر کدام که طبق

مواد این قرارداد مورد پیدا کند) از طریق عاملیت شرکت ایران پان آمریکن پرداخت خواهد شد. طرفین این قرارداد ممکن است در هر موقع اختیار بدهند که قراردادهای پیمانکاری نیز بنام شرکت ایران پان آمریکن بسته شود و در هر یك از اینگونه قراردادها پیمانکار بعنوان عامل دستگاه مختلط یا فقط بعنوان عامل طرف دوم (بسته باینکه وظائفی که انجام آن در قرارداد پیمانکاری پیش بینی گردیده جزو تعهدات کدامیك باشد) تلقی خواهد شد.

۳ ـ مخارج و هزینه های لازم برای تجهیز و استخدام کارمندان و اداره و بکار انداختن اداره یا ادارات شرکت ایران پان آمریکن بر اساس عادله و منصفانه و بر طبق روش صحیح حسابداری بین طرفین این قرارداد بنا بعمل یا عملیاتی که در هر مورد انجام میشود تسهیم خواهد شد و طرفین این قرارداد از مخارج مزبور هر کدام سهم مربوط بخود را برعهده داشته و پرداخت خواهند نمود. بدون اینکه محدویتی در عمومیت مقرارت فوق حاصل شود مخارج و هزینه‌های مذکور در این بند شامل حقوق ودستمزد کارکنان شرکت ایران پان آمریکن و کارکنانیکه بطور موقت یا برای قسمتی از ساعات کار و یا بطور دائم توسط یکی از طرفین این قرارداد بشرکت ایران پان آمریکن قرض داده شده باشند خواهد بود و نیز شامل مخارج و هزینه‌های مرخصی‌ها و ایام بیماری و بهداشت و بیمارستان و حقوق بازنشسگی و وجوه صرفه جوئی و پس انداز و پاداش و سایر وجوه مربوط بطرحهای مزایای کارمندان که برعهدهٔ شرکت ایران پان آمریکن و یا هر یك از طرفهای قرارداد که کارمندان مزبور را بقرض داده اند قرار گرفته باشد خواهد بود و همچنین شامل مبالغ پرداختی به پیمانکاران و مبالغی که بوسیله طرفین این قرارداد یا یکی از آنها در ازای انجام خدماتی توسط یکی از ادارات مربوطهٔ آنها مورد مطالبه قرار میگیرد نیز خواهد بود و اینگونه خدمات فقط بموجب قراردادهای

کتبی باشرکت ایران پان آمریکن و برحسب تصویب هردوطرف این قرارداد انجام خواهدشد .

۴- کلیه وجوهی که هریك از طرفین این قرارداد بابت مخارج و هزینه‌های مذکور در این ماده بشرکت ایران پان آمریکن یا ازطرف آن شرکت یا بوسیله آنشرکت پرداخت نمایند علاوه بر اقلام قابل کسر دیگر در احتساب سودویژه طرف مربوطه طبق قانون جاری مالیات بر درآمد ایران بعنوان اقلام قابل کسر هـزینه تلقی خواهد شد .

مادهٔ ۶ -۱ هریك ازطرفین این قرارداد نصف سرمایهٔ شرکت ایران پان آمریکن را تعهد و پرداخت خواهند نمود واصل تساوی درمشارکت طرفین نسبت بشرکت ایران پان آمریکن دراداره شرکت مزبور منعکس خواهد بود . وبنابراین نصف عدهٔ اعضای هیأت مدیره شرکت توسط طرف اول و نصف دیگر توسط طرف دوم تعیین خواهند شد . انتخاب رئیس هیئت مدیره و نایب وی ومدیر عامل از میان اعضای هیأت طبق دستوری خواهدبود که در اساسنامهٔ شرکت مقرر گردیده است رئیس هیأت مدیره بوسیله طرف اول و نایب رئیس هیأت مدیره ومدیر عامل بوسیله طرف دوم از میان مدیران تعیین خواهند گردید .

۲ - هیأت حسابرسی از سه نفر تشکیل خواهدشد که دو نفر آنها هر کدام توسط یکی ازطرفین انتخاب خواهدشد و نفرسوم که سمت ریاست هیأت را خواهدداشت بوسیله رئیس مؤسسه Schweizerische Kammer fur Revision — swecen of Zurich ازاتباع ممالکی بجز ایران وممالك متحده آمریکا انتخاب خواهد گردید .

مادهٔ ۷ -۱- برای اینکه ادامه عملیات شرکت ایران پان آمریکن میسر و تأمین گردد هریك ازطرفین موافقت میکنند تعدادی ازسهام شرکت ایران پان آمریکن را که معادل یك درصد سرمایه شرکت مزبور باشدنزد اتحادیه بانکهای سویس تودیع

نمایند توديع سهام مزبور با امضای مشترك طرفین و بر اساس و کالت بلاعزلی که توسط طرفین مشترکاً تنظیم‌شده باشد انجام خواهد گرفت . مدت اعتبار این وکالت همان مدت اعتبار این قرارداد خواهد بود .

۲ ـ وکالت مذکور دربند۱ این ماده متضمن مقررات زیر خواهد بود :

الف ـ چنانچه اتحادیه بانکهای سویس از وکالت استعفا نماید یا بهر وسیله دیگری بدان خاتمه دهد میتواند بانك دیگری را که دارای همان درجه از اهمیت باشد بجای خود تعیین کند .

ب ـ بانکی که بسمت وکیل تعیین گردیده مکلف خواهد بود نسبت بسهامی که در نزد او تودیع گردیده ورقه حق حضور در هر مجمع عمومی را بیك نفر نماینده که تعیین او برای هرسال قبلا ومنتهی تا ۳۱ دسامبر سال پیش باید انجام گیرد تسلیم نماید . نماینده مزبور بتوافق طرفین اول ودوم این قرارداد تعیین خواهدشد و درصورتیکه توافق حاصل نشود رئیس دادگاه استان (تریبونال کانتونال) ژنو نماینده مذکور را از میان اتباع یك کشور ثالث انتخاب خواهد نمود مشروط بر اینکه شخص مزبور درهیچیك ازشرکتهای نفتی ذینفع نبوده واز اعداد کارمندان دولت و مأمورین بخدمات عمومی و شهرداریها نیز خارج باشد .

ج ـ شخص مزبور که بدین ترتیب بمنظور دادن رأی معین میگردد وظیفه وکالت خودرا درحدود مقررات وروح این قرارداد ومنحصراً باتوجه بمنافع شرکت ایران پان آمریکن انجام خواهد داد .

۳ ـ درصورت امتناع اتحادیه بانکهای سویس ازقبول وکالت ونیز درصورتیکه اتحادیه مزبور از تعیین بانك دیگری بجای خود خودداری نماید بانکی که باید تودیع سهام درنزد آن بعمل آید باتوافق طرفین ودرصورت عدم حصول توافق بداوری

تعیین خواهد گردید .

مادهٔ ۸ - ۱ - سرمایه مجاز اولیه شرکت ایران پان آمریکن هفت ملیون و پانصدهزار ریال خواهد بود سرمایه مزبور بطرزی که در اساسنامه شرکت ایران پان آمریکن مقرر گردیده در هرموقع قابل افزایش خواهدبود.

۲ - پنجاه درصد سرمایهٔ اولیه مذکور فوق ونیز پنجاه درصد هر گونه افزایش آن توسط طرف اول یا توسط شرکت یا شرکتهائی که تماماً متعلق بطرف اول باشند تأمین خواهد شد پنجاه درصد دیگر توسط طرف دوم یا توسط شرکت یا شرکتهائی که تماماً متعلق بطرف دوم باشند تأمین خواهدشد . مقصود ازشرکتی که تماماً متعلق به یکی از طرفین باشد شرکتی است که کلیه سهام دارای حق رأی آن متعلق بطرف مزبور یا شرکت اصلی طرف مزبور باشد .

مادهٔ ۹ - چنانچه علاوه بر سرمایه اصلی شرکت ایران پان آمریکن و هر گونه افزایش بعدی آن وجوه دیگری لازم باشد هر یك از طرفهای اول و دوم نیمی از وجوه مورد احتیاج را تأمین خواهند کرد . چنانچه طرفین نتوانند وجوه اضافی مذکور را تأمین نمایند شرکت ایران پان آمریکن وجوه مورد لزوم را بوسیله استقراض از طریق صدور اوراق قرضه یا ازهر طریق دیگری که مورد توافق طرفین این قرارداد واقع شود تأمین خواهد نمود .

مادهٔ ۱۰ - ۱- شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل طرفین این قرارداد یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که مورد پیدا کند) مجاز است وحق دارد که بطور مانع للغیر عملیات تولید وحمل ونقل را بنحو مقرر دراین قرارداد درناحیه عملیات ویا نسبت بآن اداره واجرا نماید .

۲ - عملیات تولیدشامل امور زیر خواهدبود :

اکتشاف نفت ازطریق زمین‌شناسی ـ ژئوفیزیکی وطرق دیگر بانضمام حفر چاه بمنظور تعیین‌شرایط زمین‌شناسی ـ حفاری و تولید و برداشت‌نفت ـ انبار کردن نفت وهر گونه وظائف دیگری که بطور معمول باعملیات تولید مرتبط باشد.

۳ ـ عملیات حمل‌ونقل شامل امورزیر خواهدبود:

حمل نفت از مناطق تولید بتصفیه خانه ها و دستگاههای توزیع و وسائل حمل و نقل و یا بکنار دریا و نیز حمل نفت‌ازتصفیه‌خانه‌ها بهر کدام از نقاط مزبور (چنانچه مقررات این قرار داد در آینده شامل ایجاد تصفیه خانه نیز گردد) انبار کردن نفت وتحویل‌نفت تولید شده با جمیع وسائل بانضمام وسائل بار گیری کشتی .

٤ـ شرکت‌ایران‌پان‌آمریکن‌بعنوان‌عامل‌طرفین‌این‌قراردادویابعنوان‌عامل طرف‌دوم(هرجا که‌موردپیدا کند)حقوق‌واختیارات‌لازم‌راخواهدداشت که‌تاحدودی که‌امورزیر برای اجرای‌عملیات مقرر دراین‌قرارداد لازم‌باشددرمورد آباد کردن اراضی وایجاد جزیره‌ها ونیزدراجرای عملیات حفروگود کنی و سوراخ کردن و ساختمان ونصب‌وپی‌ریزی کردن‌وتهیه و گرداندن‌ونگاهداری کردن واداره کردن نسبت بحفره‌ها و گودالها وچاه‌ها وخندقها و حفارها وسدها وفاضل‌آبها و مجاری آب ودستگاهها ومخازن وآبگیرها وسایرانواع‌انبارها ودستگاههای‌تقطیر میدان نفت و دستگاههای استخراج گازولین در سرچاه وکارخانجات گوگرد و سایر دستگاههای لازم برای‌تولیدوعمل‌آوردن نفت‌وخطوط لوله وتلمبه‌خانه‌هاومراکز کوچك وبزرگ تولید نیرو وخطوط انتقال نیرو وتلگراف وتلفن ورادیو و سایر وسایل مخابراتی وکارخانجات وانبارها و ساختمانهای اداری و منازل وعمارات و بنادر وحوضچه‌ها ولنگرگاهها واسکله‌های کوچك وبزرگ ودستگاههای‌لاروبی وموج‌شکنها ولوازم بارگیری بالوله‌های‌زیردریائی وسایروسایل‌بارگیری‌انتهائی

و کشتیها و وسایط نقل و انتقـال و خطوط آهـن و راهها و پلهای متحرك و سرویسهای هوائی وفرودگاهها وسایر لوازم نقلیه و گاراژها و آشیانه‌های هواپیما وکارگاههای تعمیر وکارگاههای ریخته گری و مراکز تعمیر و کلیه سرویسهای فرعی که بنظر طرفین این قرارداد یا بنظر طرف دوم (درموردی که مربوط باو باشد) برای اجرای عملیاتشان لازم بوده یا به این عملیات مرتبط میباشد اقدامات لازم بعمل آورد و نیز کلیه حقوق اضافی دیگری را که برای اجرای عملیات آنها لازم یا بطور معقولی مرتبط بآن باشد خواهد داشت.

دستگاههای مذکور ممکن است توسط طرف مربوطه درمحل یامحل‌هائی که معین مینماید قرار داده شود مشروط براینکه.

الف ـ چنانچه بنا باشد دستگاههای مزبور درخارج از ناحیه قرار گیرد تعیین محل آن بعد از مشاوره بین طرفین این قرارداد بـاتوجه به حداکثر ملاحظه صرفه واقتضای عملیات خواهد بود و

ب ـ درمورد آباد کردن اراضی و ایجاد جزیره و ساختمان راه آهن و بندر وتلفن و تلگراف و بی سیم و سرویس هوائی در ایران اجازه قبلی و کتبی دولت ایران لازم خواهد بود واعطای اجازه مزبور نباید بدون دلیل معقول رد شود ویا بتأخیر افتد.

ه ـ طرفین این قرارداد که ازطریق شرکت ایران پان آمریکن عمل خواهند کرد بشرط رعایت مقررات این قرارداد حق تصدی واداره کامل مانع للغیر و مؤثر و تعیین نحوه کلیه عملیات خود را خواهند داشت مگر درمورد عملیات اکتشافی (که شامل حفاری اکتشافی نیز خواهد بود) که درمورد این عملیات طرف دوم که از طریق شرکت ایران پان آمریکن عمل خواهد کرد با رعایت مقررات ماده ۱۲ دارای حق تصدی و

اداره کامل و مانع للغیر و تعیین نحوهٔ عمل خواهد بود.

مادهٔ ۱۱ـ بمنظور تسریع در اجرای عملیات مقرر در این قرارداد شرکت ایران پان آمریکن یا طرف دوم میتوانند بدون اینکه از میزان مسئولیت طرفین این قرارداد در برابر ایران چیزی کاسته شود بشرط رعایت مقررات ماده ٤ قانون نفت در مواردی که مقتضی میدانند اجرای هر یك از عملیات و وظائف مشروح در این قرارداد را برعهده پیمانکاران بگذارند و از نظر مقررات ماده سوم قانون نفت طرف اول بدینوسیله موافقت خود را نسبت بموارد مزبور اعطا مینماید.

مادهٔ ۱۲ـ ۱ـ طرف دوم که از طریق شرکت ایران پان آمریکن عمل خواهد کرد در مورد عملیات اکتشافی (که شامل حفاری اکتشافی نیز خواهد بود) تعهدات زیر را برعهده خواهد داشت:

الف ـ سعی کامل در اینکه عملیات اکتشافی حوزه قرارداد طبق اصول فنی معمول به صنعت نفت بحداعلای خود جریان یابد.

ب ـ تنظیم طرح عملیات خود با مشورت طرف اول و اجرای جدی طرح مزبور بهزینه خود.

هر گونه مخارج مربوط باستفاده از اراضی جزء هزینه‌های مذکور محسوب خواهد شد.

ج ـ تسلیم گزارشهای تفصیلی پیشرفت کار بطرف اول و نیز تسلیم گزارش جامع نهائی.

د ـ فراهم کردن وسایل برای نمایندگان طرف اول که در هر موقع مناسبی عملیات او را که برطبق این قرارداد انجام میدهد بازرسی نمایند.

هـ ـ تحمل کلیه هزینه‌های اکتشافی یعنی سهم طرف اول و سهم خود در

صورتیکه عملیات اکتشافی منجر باحراز وجود ذخائر نفتی بمیزان بهره برداری تجارتی نشود .

و ـ رعایت مقررات بندهای ۲و۳و۵و۷و۸ مادهٔ ۱۳

مادهٔ ۱۳ ـ طرفین این قرارداد که از طریق شرکت ایران پان آمریکن بخرج و هزینه مشترك خود عمل خواهند نمود ملزم بانجام تعهدات زیر خواهند بود:

۱ ـ بکاربردن حداکثر کوشش برای توسعه هریك ازمناطق کشف شده بحد اعلا طبق روش فنی صحیح صنعت نفت. استخراج نفت کشف شده بمیزانی که آن قسمت از ذخایر مکشوفه که استخراج آن با استفاده از جدیدترین اصول و طرق معمول صنعت نفت از نقطه نظر اقتصادی موجه باشد در طی مدت قرار داد تماماً مورد استخراج قرار بگیرد .ومخصوصاً رعایت اصول صحیح فنی و مهندسی در حفاظت ذخایر هیدرو کربور واجرای عملیات مقرر در این قرار داد بطور عموم.

۲ ـ نگاهداری ارقام و اطلاعات کامل ازجمیع عملیات فنی مقرر این قرارداد.

۳ ـ نگاهداری حسابهای عملیات خود بطریقی که ارقام و اطلاعات مربوط بهزینه‌های عملیات مزبور بطرز درست وواضح ودقیق نمایش داده شود . برای انجام این منظور بایستی روش حسابداری مناسبی انتخاب گردیده ودرروش مزبور برطبق تحولاتی که بعداً ممکن است بیش آید تجدید نظر بعمل آید .

٤ ـ فراهم کردن وسایل برای نمایندگان یکدیگر که در هرموقع مناسبی عملیات مورد این قرارداد و وسایل اندازه گیری و سنجش و آزمایش را بازرسی نمایند .

۵ ـ استخدام حداقل کارمندان خارجی و اطمینان از اینکه تا حدودی که معقولاً عملی باشد بیگانگان فقط برای تصدی مقاماتی استخدام شوند که شرکت ایران پان آمریکن وطرف دوم (هرجا که مربوط باو باشد) نتوانند ایرانیانی حائز معلومات

و تجربه کافی برای احراز آن مقامات بیابند.

۶ – تهیه طرح و برنامه‌ها برای کارآموزی و تعلیم صنعتی و فنی و همکاری در اجرای آنها باتوجه باین هدف که در نتیجه اجرای برنامه‌های مذکور تقلیل تدریجی و مرتب کارمندان خارجی بنحوی میسر گردد که درخاتمه ده سال از تاریخ اجراء عده کارمندان خارجی شرکت ایران پان آمریکن از دو درصد کل کارمندانی که در استخدام آن شرکت میباشند تجاوز ننماید و مقامات عالی اجرائی که توسط کارمندان غیر ایرانی اشغال شده از ۴۹ درصد کل مقامات اجرائی موجود بیشتر نباشد.

۷ – توجه دائم بحقوق و منافع ایران در جریان عملیات خود.

۸ – فراهم آوردن وسایل برای اینکه هر کدام از طرفین که بخواهد بتواند ظرف مدت معقولی هر گونه اطلاعی را که لازم بداند ازقبیل رونوشتهای دقیق نقشه‌ها و مقاطع و گزارشهای مربوط بنقشه‌برداری وزمین‌شناسی وژئوفیزیک وحفاری و تولید و سایر امور مربوطه بعملیات مقرر دراین قرارداد که جنبه قطعیت یافته باشد و همچنین جمیع اطلاعات علمی وفنی مهم که درنتیجه عملیات آنها بدست آمده باشد ازطریق نمایندگی شرکت ایران پان آمریکن دریافت نماید.

مادهٔ ۱۴ – کلیه طرحها نقشه‌ها مقاطع و گزارشها و جداول و اطلاعات علمی وفنی و هر گونه اطلاعات مشابه مربوط بعملیات فنی طرف دوم یا شرکت ایران پان آمریکن که بموجب این قرارداد مقرر است ازطرف طرف اول وطرف دوم و شرکت ایران پان آمریکن محرمانه تلقی خواهد شد. بدینمعنی که محتویات وتأثیر آن نباید بوسیله هیچکدام ازطرفین یاشرکت ایران پان آمریکن بدون رضایت طرفین این قرارداد افشا بشود منتها دردادن چنین رضایت بدون دلیل موجه امتناع یاتأخیر نباید بعمل آید.

مادهٔ ۱۵ –۱– برای تعیین اینکه مرحلهٔ اکتشاف درچه موقع پایان میبابد

ضابطهٔ wildcat Field Dscovery طبق تعریف فردریك ﻫ ـ لاهی ملاك عمل قرار خواهد گرفت . آزمایشهائیکه حاکی از پایان مرحله مزبور باشد بایستی درحضور نمایندگان طرفین انجام گیرد.

۲ـ بمحض اینکه طرف دوم باین نتیجه رسید که عملیات اکتشافی وی بمرحله کشف منبع نفتی قابل تولید بمیزان تجارتی رسیده است گزارش تفصیلی اینمطلب را بطرف اول تسلیم خواهد نمود .

۳ ـ گزارشی که طرف دوم بموجب بند ۲ فوق بطرف اول تسلیم مینماید باید مراتب زیررا بطور وضوح نشان دهد :

الف ـ عمق ـ فشار وسایر مشخصات منبع واندازه واستعدادتولیدی واستعداد تولید روزانه هرچاه ومشخصات نفت کشف شده .

ب ـ فاصله ومیزان دسترس بودن منبع از کناردریا ونقاط عمدهٔ پخش و مصرف ـ فراهم بودن وسایل حمل ونقل تابازارهای فروش ـ یامیزان مخارجی که برای ایجاد یا تکمیل وسایل مزبور موردنیاز باشد.

ج ـ هر گونه اطلاعات مربوطه دیگر که مورد استنادطرف دوم قرار گرفته واستنباطات وی مبتنی بر آن بوده باشد.

د ـ نظریاتیکه بوسیله کارشناس یا کارشناسانی که عملیات اکتشافی رابر عهده داشتند ابراز گردیده باشد .

٤ ـ طرف اول گزارش طرف دوم را فوراً وبا کمال حسن نیت مورد بررسی قرارخواهد داد تاتشخیص دهد که آیا کشف منبع قابل بهره برداری بمیزان تجارتی بدان معنی که دربند ۵ این ماده تعریف گردیده انجام گرفته یانه.

۵ ـ منبع نفتی کشف شده فقط وقتی قابل بهره برداری بمیزان تجارتی تلقی

میشود که مقدار نفتی که استخراج آن ازمنبع مزبور بطور معقول قابل پیش بینی است طوری باشد که درصورت تحویل نفت در کناردریا اگرمخارج بهره برداری راباهزینه های حمل وبارگیری وهمچنین بارقمی معادل ۱/۲ ۱۲ درصدقیمت‌اعلان شده مربوطه برای نفتی ازمشخصات مشابه جمع کنند ورقم حاصله راازقیمت‌اعلان شده مذکورموضوع نمایند سود ویژه‌ای باقی بماند که میزان آن از۲۵در صدقیمت اعلان‌شده مربوطه کمتر نباشد.

۶ـ هر گاه طرف اول معتقدباشد که استنباط طرف دوم دائر بر کشف منبع قابل بهره‌برداری بمیزان تجارتی غیرموجه است نظریات ودلائل خودرا بطرف‌دوم اطلاع خواهد داد . دراین صورت طرف دوم میتواند عملیات حفاری بیشتری را انجام دهد وهر گاه درنتیجه این حفاریهای اضافی وجود منبع قابل بهره برداری بمیزان تجارتی ثابت شود کلیه مخارجی که بعداز خاتمه F . D . W . C بعمل آمده بعنوان مخارج توسعه وبهره برداری تلقی گردیده و دستگاه مختلط مخارج مزبوررا توسط شرکت ایران پان‌آمریکن بطرف دوم خواهد پرداخت .

۷ ـ مقررات این ماده نسبت بمنابعی که بعد ازمنبع اولی کشف شود نیز جاری خواهد بود .

۸ ـ بمحض اینکه وجود منبع قابل بهره برداری تجارتی بمعنی مشروح دربند ۵ این ماده بثبوت‌رسید طرفین این قراردادتوأماً مسئولیت کلیه مخارجی‌را که بعداز خاتمه F.D.W.C برای توسعه وبهره برداری منبع موردبحث لازم باشد برعهده خواهند گرفت.کلیه مخارجی که تا تاریخ مزبوربابت‌اکتشاف درهر قسمتی ازناحیه عملیات‌انجام گرفته باشد بدون احتیاج بتشریفات دیگری‌ازطرف‌دستگاه مختلط توسط شرکت ایران پان‌آمریکن بطرف دوم مسترد خواهد شد.

۹ - بعد از کشف منبع اولی طرف دوم مخارج لازم برای اجرای عملیات اکتشافی درمناطق دیگر را از طریق شرکت ایران پان آمریکن بطور مساعده خواهد پرداخت مخارج مزبور بعد از خاتمه چاه اکتشافی .F . D . W . C جدیدی بطرف دوم مسترد خواهدشد ودر صورتیکه حفرچاه جدید قرین موفقیت نباشد مخارج مزبور بعداز انقضای دورهٔ دوازده سالهٔ اکتشاف قابل استرداد خواهدبود .

۱۰-دراجرای تعهدات مربوط باسترداد وجوهی که دراین ماده مقرر است دستگاه مختلط از طریق شرکت ایران پان آمریکن مبلغی معادل مخارج اکتشاف بستانکار حساب طرف دوم منظور خواهد نمود واحتساب این وجوه بر اساس صورت مخارجی خواهدبود که طرف دوم ظرف دوماه ازخاتمه هریك ازدوره‌های سه‌ماهه بشرکت ایران پان آمریکن ارسال خواهد نمود . شرکت ایران پان آمریکن حق خواهد داشت که صحت مخارج مزبور و امور رسیدگی و تحقیق قرار داده و برای تأیید آن ارائهٔ اسناد مثبت را بخواهد در صورتیکه ظرف مدت ٤٥ روز از تاریخ تسلیم صورت مخارج اعتراضی نسبت بآن نشود صورت مزبور قطعیت خواهد یافت .

۱۱ - پرداخت وجوهی که مطابق این ماده بستانکار حساب طرف دوم منظور شود توسط دستگاه مختلط در کوتاه ترین مدت ممکنه ودرهرحال باقساط سالیانه که میزان آن نبایستی هیچگاه از معادل ده سنت نسبت بهر بشگه نفت صادرشده کمتر باشد بعمل خواهدآمد .

۱۲ - پنجاه درصد وجوهیکه بابت استرداد مخارج اکتشاف بطرف دوم تأدیه میشود توسط طرف دوم بطرف اول پرداخت خواهد گردید .

مادهٔ ۱۶ - ۱ ـ عملیات اکتشافی بایستی قبل از خاتمهٔ شش ماه از تاریخ اجرای

قرارداد آغاز شود .

۲ ـ عملیات حفاری بایستی بانهایت سرعت معقول و بر طبق روش صحیح صنعت نفت آغاز شود ولی طرف دوم بهرحال حداکثر ظرف ۱۸ ماه از تاریخ اجراء قرارداد بایستی اقلا حفاری یك چاه نفت را در ناحیه‌ای که بموجب این قرارداد بدستگاه مختلط واگذار شده است آغاز کرده باشد .

۳ ـ اگر درخاتمه دوازده سال از تاریخ اجرای قرارداد طرف دوم بهره برداری تجارتی را درناحیه ایکه بموجب این قرارداد بدستگاه مختلط واگذار گردیده انجام نداده باشد قرارداد حاضر کان لم یکن تلقی گردیده و شرکت ایران پان آمریکن منحل خواهد شد .

مادهٔ ۱۷ -۱ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل طرفین قرارداد و یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که مورد پیدا کند) حق خواهد داشت که از کلیهٔ اراضی بایر متعلق بدولت که برای استفاده بمنظور عملیات مقرر در این قرار داد بنحو معقول مورد لزوم باشد مجاناً و بطور مانع للغیر استفاده نماید . استفاده از اینگونه اراضی مشروط بموافقت قبلی و کتبی دولت خواهد بود درخواست موافقت توسط طرف اول بعمل خواهد آمد و نباید بطور غیر معقول مورد رد یا تأخیر واقع شود .

۲-درموارد یکه شرکت ایران آپان مریکن بعنوان عامل طرفین و یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که مورد پیدا کند) برای اجرای عملیات مقرر در این قرارداد احتیاج باستفاده از اراضی دائر متعلق بدولت داشته باشد تحصیل این اراضی در مقابل پرداخت بهای عادله یا مال‌الاجاره بدولت خواهد بود . درخواست تحصیل اراضی مزبور ازطریق طرف اول انجام خواهد گرفت .

۳ ـ هرگاه شرکت ایران پان آمریکن تحت همان عنوان احتیاج باراضی داشته باشد

که متعلق بمالك خصوصی بوده باشد خرید یا اجارهٔ آنها از طریق مذاکرهٔ مستقیم با مالك انجام خواهد گرفت. معذلك شرکت ایران پان آمریکن میتواند از طرف اول تقاضا کند که در مذاکرات مزبور مداخله و با استفاده از مقررات اساسنامه شرکت ملی نفت ایران درمورد تحصیل اراضی بشرکت مزبور کمك کند .

٤ ـ هیچگونه تقلیلی که بموجب مقررات مادهٔ ۳ این قرارداد در ناحیهٔ عملیات حاصل میشود نسبت بحقوقی که بموجب مقررات این ماده در اراضی مورد استرداد کسب شده باشد مؤثر نخواهد بود .

مادهٔ ۱۸ - هرگاه شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل طرفین قرارداد و یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که طبق مقررات این قرارداد مورد پیدا کند) بمنظور انجام عملیات خود در حدود معقول در رو یا در زیر زمین (خواه در داخل ناحیهٔ عملیات یا خارج از آن) حقی کمتر از حق استفادهٔ مانع للغیر «از قبیل حقوق ارتفاقی و حق عبورومرور وحق احداث و کشیدن راه وراه آهن ولوله وخطوط لوله ومجرای فاضل آب وزه کشی وسیم کشی و کابل کشی وخطوط و نظائر آن لازم داشته باشد» مراتب را کتباً به طرف اول اطلاع خواهد داد. طرف اول حقوقی را که شرکت ایران پان آمریکن تحت عنوان مزبور لازم دارد درمورد اراضی مشروح در بند ۱ ماده ۱۷ بطور مجانی و در موارد دیگر در مقابل پرداخت قیمت یا اجاره بهای عادله برای شرکت مزبور تحصیل خواهد نمود مبالغی که بدین ترتیب توسط طرف اول پرداخت میشود از طرف دستگاه مختلط (متساویاً بوسیلهٔ طرفین این قرارداد) بطرف اول مسترد خواهد گردید .

مادهٔ ۱۹ ـ ۱ ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل طرفین این قرارداد و یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که مورد پیدا کند) میتواند بمنظور اجرای عملیات مقرر در این قرارداد از کلیهٔ آبهائیکه در سطح یا در تحت اراضی مورد استفاده خود و یا اراضی

متعلق بدولت که مورد استفادهٔ دولت نباشد یافت شود استفاده نماید لیکن درمورد شق اخیر استفاده از آن آبها مشروط بموافقت دولت خواهد بود. درخواست موافقت ازطریق طرف اول بعمل خواهد آمد و نباید بطور غیر معقول مورد رد یا تأخیر واقع شود استفاده از آب مجانی لیکن مشروط بر رعایت حقوق اشخاص ثالث و پرداختهای متداول دیگر خواهد بود.

۲ـ هرگاه شرکت ایران پان آمریکن تحت همان عنوان بطور معقول احتیاج باستفاده از آبهائی داشته باشد که در اراضی غیر از آنچه فوقاً ذکر شد واقع باشد برای کسب حقوق مزبور از طریق مذاکرهٔ مستقیم اقدام خواهد کرد. بها یا اجاره‌ای که درمقابل حقوق مزبور پرداخته میشود باید معقول بوده و از بهای عادله حقوق مشابه در اراضی مجاور نبایستی تجاوز نماید.

مادهٔ ۲۰ ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل طرفین این قرارداد و یا بعنوان عامل طرف دوم (هرجا که مورد پیدا کند) میتواند برای عملیات خود و با رعایت حقوق اشخاص ثالث اززمینهائیکه مورد استفاده او است و همچنین از زمینهائیکه در داخل ناحیهٔ عملیات متعلق بدولت است و مورد استفاده دولت یا دیگران نیست هر نوع خاك و شن و آهك و سنگ و گچ و سایر مصالح ساختمانی را برداشت و استفاده نماید مشروط بر اینکه خسارات وارده بر اشخاص ثالث را که در نتیجهٔ این برداشت یا استفاده ممکن است متضرر بشوند بمیزان عادلانه‌ای جبران نماید.

مادهٔ ۲۱ ـ ۱ ـ هریك ازطرفین نهایت مساعی خود را بکار خواهد برد تا فروش نفت را بحداکثر میزانی که از نقطه نظر اقتصادی موجه باشد تأمین نمایند.

۲ـ برنامهٔ تولید و فروش برای هرسال توسط شرکت ایران پان آمریکن حداقل شش ماه جلوتر از پایان سال قبل طبق شرایط زیر و با رعایت نحوهٔ تقدم و تأخر مذکور

در این ماده تهیه خواهد شد .

الف ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط برای اجرای عملیات خود در ایران که بموجب این قرارداد مقرر شده حق خواهد داشت از نفتی که تولید کرده یا ساخته بطور مجانی مصرف نماید استفاده مزبور محدود بمصرف اختصاصی ومورد لزوم آن شرکت خواهد بود .

ب ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط نفت مورد احتیاج مصرف داخلی را طبق مقررات مادۀ ۲۶ بطرف اول تحویل خواهد داد .

ج ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط مقادیر نفتی را که طرفین اول ودوم قرارداد برای انجام تعهدات فروش خود لازم داشته باشند طبق مقررات مشروح در مادۀ ۲۲ تحویل خواهد داد .

د ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط انجام هر گونه تعهداتی را که ممکن است در نتیجۀ تجربه در بازار های جهانی در مورد فروش برعهده گیرد از مقادیر اضافی نفت که بعد از تأمین احتیاجات مشروحه در جزء های الف و ب و ج فوق باقی بماند تا حدود مقادیر اضافی مزبور تأمین خواهد کرد .

مادۀ ۲۲ - ۱ ـ تعیین مقادیر نفتی که بموجب جزء ج از بند ۲ مادۀ ۲۱ باید بطرفین اول ودوم تحویل شود بنحو مذکور زیر انجام خواهد گرفت .

شرکت ایران پان آمریکن بایستی برآورد تولید خود را که مطابق بند ۲ ماده ۲۱ تهیه میکند بطرفین اول ودوم اعلام نماید هریك از طرفین میتواند نصف مقدار نفت آماده صدور را از شرکت ایران پان آمریکن (عامل دستگاه مختلط) دریافت نماید و نیز میتواند هر قسمت از نصف دیگر را تا حدی که طرف دیگر مایل بتحویل گرفتن آن نباشد خریداری کند . هرگاه طرفین نخواهند کلیه مقدار نفت آماده صدور را

بشرایطی که مورد توافق طرفین قرار گرفته برداشت و خریداری نمایند شرکت ایران (پان آمریکن) عامل دستگاه مختلط) حق خواهد داشت آن مقدار را بشرائطی که برای دستگاه مختلط نامساعدتر نباشد بخریداران دیگر بفروش رساند.

۲ ــ درپایان هرماه ارزش آن مقدار نفتی که هریك ازطرفین در ظرف ماه برداشت کرده براساس قیمت اعلان شده مربوطه درتاریخ تحویل منهای هرگونه تخفیفی که برطبق بند ۲ مادهٔ ۲۵ مورد توافق قرار گرفته باشد تعیین خواهدشد. چنانچه ارزش مقادیر برداشتی یك طرف بیش ازارزش مقادیر برداشتی طرف دیگر باشد طرفی که بیشتر برداشت نموده باید ظرف سی روزپس ازتعیین ارزش مقادیر برداشتی نصف تفاوت بین ارزش مقادیر برداشتی طرفین را بعنوان تأدید قیمت مقدار نفتی که ازسهم طرف دیگر برداشت نموده بطرف مزبور بپردازد. پرداخت مزبور به دلار آمریکائی یالیره انگلیسی یا ارزدیگری که مورد قبول طرف دریافت کننده باشد بعمل خواهد آمد.

۳ ــ هر مقدار نفتی که طبق مقررات بند ۱ این ماده توسط شرکت ایران پان آمریکن بفروش برسد نصف آن بحساب طرف اول و نصف دیگر بحساب طرف دوم تلقی خواهد شد.

مادهٔ ۲۳ ــ طرف دوم حق دارد در طول مدت اکتشاف از نفت تولید شده درناحیه عملیات آنچه را که برای مصرف عملیات خود لازم دارد دربرابر پرداخت نصف بهای تمام شده آن بطرف اول استفاده نماید.

مادهٔ ۲۴ ــ ۱ ــ پنجاه درصد از نفتی که درناحیه عملیات تولید شود درسر چاه بملکیت طرف اول وپنجاه در صد دیگر بملکیت طرف دوم در خواهد آمد.

۲ ــ صادرات نفت تولید شده از ناحیه عملیات از حقوق گمرکی و مالیات

صادراتی معاف بوده ومشمول هیچگونه مالیات یا عوارض یا پرداختهای دیگری بمقامات دولتی ایرانی اعم از مرکزی یامحلی نخواهد بود :

۳ـ طرف اول وطرف دوم وشرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط و مشتریان آنها میتوانند نفت را از ایران آزادانه و بدون احتیاج بهیچگونه پروانه وتشریفات خاص مگر تنظیم اسناد وانجام تشریفات مقرر دربند ٦ ماده ۳۳ این قرارداد صادر نمایند .

٤ ـ درموردآنچه راجع بصادرات دراین ماده قیدشده وآنچه راجع بواردات وصدور مجددآن در ماده ۳۳ مقرر است صادر کننده ووارد کننده نسبت به بیمه کشتی و ملوانان و محمولات و کرایه حمل و تشخیص میزان بیمه مزبور مختار خواهد بود .

٥ ـ طرف دوم در مورد حمل ونقل نفت خام ومحصولات نفتی برای کشتیهای نفتکش ایرانی حق تقدم قائل خواهدبود .

مادهٔ ۲۵ ـ ۱ ـ نفت خام تولید شده در ناحیه عملیات بقیمت های اعلان شده که شرکت ایران پان آمریکن بایستی بنحو مقرر درماده ۱ تعیین ومنتشر نموده وبه اطلاع طرف اول برساند فروخته یاتحویل خواهد شد ولیکن قیمتهای اعلان شده مزبور ممکن است بمیزان تخفیفاتی که برطبق بند ۲ این ماده مقرر میگردد تقلیل داده شود .

۲ـ درمواردیکه شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط مصلحت بداند که تخفیفی ازقیمت های اعلان شده داده شود میزان تخفیف بوسیله کمیسیونی مرکب ازدونفر ازمدیران شرکت ایران پان آمریکن که هر کدام بوسیله یکی از طرفین قرارداد انتخاب میشوند معین خواهد گردید . تخفیفی که درمورد هر خریدار اعطامیگردد با توجه بمقدار تحویلی وطول مدت قرارداد فروش وترتیب

منظم تحویل و تضمین پرداخت و سایر شرایط معین خواهد شد.

مادۀ ۳۶ -۱- شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط در هر دورۀ سالیانه که شروع آن در رأس هر سال از تاریخ اجرای قرارداد است از نفت خامی که از ناحیه عملیات تولید نموده و بدست میآورد هر مقدار که طرف اول برای تأمین احتیاجات مصرف داخلی در ایران لازم بداند با رعایت شرایط زیر بطرف مزبور تحویل خواهد نمود :

الف- پس از شروع بهره برداری تجارتی طرف اول احتیاجات خود را برای هر سه ماه کتباً بشرکت ایران پان آمریکن اعلام خواهد نمود اعلام مزبور باید تا شروع دورۀ سه ماهه‌ای که تحویل نفت خام برای آن دوره تقاضا میشود حداقل شش ماه فاصله داشته باشد .

ب- تا میزانی که شرکت ایران پان آمریکن (عامل دستگاه مختلط) برای اجرای عملیات خود احتیاج بمصرف نفت خام داشته باشد طرف اول از شرکت مزبور تقاضای تحویل نفت خام نخواهد نمود .

ج - میزان تقاضای طرف اول برای تحویل نفت خام از شرکت ایران پان آمریکن (عامل دستگاه مختلط) در مورد هر دوره سالیانه نباید با میزان تقاضای وی از عاملین دیگر که در کشور ایران انجام عملیات مشابهی را متعهد میباشند نامتناسب باشد و بهر حال میزان تقاضای مزبور در هر دوره سالیانه نباید از ده در صد کل تولید دستگاه مختلط تجاوز نماید .

د - شرکت ایران پان آمریکن (عامل دستگاه مختلط) ملزم نخواهد بود که برای تأمین احتیاجات طرف اول مقدار تولید نفت خام را بمیزانی زاید برحد اکثر مقدار معقول بالا ببرد .

۲ـ نفت خامی که تحویل آن طبق بند ۱ این ماده مورد تقاضا واقع میگردد توسط شرکت ایران پان آمریکن (عامل دستگاه مختلط) در هر نقطه از منطقهٔ تولید یا نقاط مجاور آن که شرکت ایران پان آمریکن تعیین نماید بطرف اول تحویل خواهد گردید. مالکیت نفت خام تحویلی درمحل تحویل بطرف اول منتقل خواهد شد و طرفین اول ودوم هریك سهم متساوی ازمقدار تحویلی مزبور را برعهده خواهند داشت.

۳ ـ طرف اول دربرابر نفت خامی که طبق مقررات بند ۱ این ماده ازطرف دوم تحویل میگیرد مبلغی معادل قیمتی که سهم مزبور برای طرف دوم تمام شده باضافه حق العملی مساوی ۱۴ سنت برای هرمتر مکعب نفت بطرف دوم خواهد پرداخت. پرداخت مزبور ظرف پانزده روز از تاریخی که طرف دوم صورت حساب موقتی آنرا ارائه مینماید انجام خواهد گرفت ظرف سه ماه بعد از خاتمه هرسال تقویمی طرف دوم صورت حسابهای خودرا برای سال مزبور براساس تعیین قطعی قیمت تمام شده که ازطرف شرکت ایران پان آمریکن بعمل میآید تعدیل خواهد نمود و تفاوتهای حاصله باختلاف موارد دربدهکار یا بستانکار حساب طرف اول ملحوظ خواهد شد وتصفیه حساب ظرف پانزده روز ازارائه صورت بدهکار یا بستانکار مزبور بعمل خواهد آمد.

۴ ـ قیمت تمام شده مذکور در بند ۳ این ماده ازطریق تقسیم هزینه کل عملیات مربوطه بناحیه براساس مترمکعب طبق روش صحیح محاسباتی معمول به صنعت نفت تعیین خواهد گردید.

مادهٔ ۳۷ ـ ۱ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط از گاز طبیعی که تولید مینماید درحدودی که دستگاه مختلط بعد از تأمین مصرف عملیات مقرر دراین قرارداد موجود داشته باشد هرمقدار که برای تأمین مصرف داخلی ایران مورد احتیاج طرف اول باشد بدون هیچگونه پرداختی غیر از آنچه درهمین ماده مقرر است

بطرف مزبور تحویل خواهد نمود مصرف داخلی گاز در ایران شامل احتیاجات مربوط بتهیه مشتقات در ایران نیز خواهد بود اعم از اینکه مشتقات مزبور مصرف داخلی داشته یا برای صادرات باشد.

۲ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط بعد از تأمین احتیاجات مشروح دربند ۱ این ماده هر مقدار از گاز که برای تأمین تعهدات طرفین اول و دوم که ممکن است درمقابل خریداران برعهده گرفته باشند لازم باشد بطرفین مزبور تحویل خواهد نمود مقادیر قابل تحویل بهریك ازطرفین طبق شرایط مقرر درمادهٔ ۲۲ تعیین خواهد گردید .

۳ـ هر گاه بعداز تأمین احتیاجات مشروحه دربند ۱و۲ این ماده مقادیر اضافی از گاز طبیعی موجود باشد شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط میتواند از آن بمنظور انجام تعهدات صادراتی خود استفاده نماید.

٤ـ درمورد گاز طبیعی که توأماً بانفت خام تولید میشود محل تحویل بطرف اول دردستگاه جدا کننده نفت از گاز درمیدان نفت خواهد بود و درموارد دیگر محل تحویل محلی خواهد بود درمیدان گاز و یا درمجاورت آن بنحوی که شرکت ایران پان آمریکن تعیین کند.

۵ ـ در مواردیکه گاز طبیعی که بطرف اول تحویل شده و یا خواهد شد گازی باشد که در نتیجه تولید نفت خام بدست آید مقررات زیر مجری خواهد بود:

الف ـ چنانچه برای تحویل گاز طبیعی بطرف اول ایجاد وسایل اضافی ضروری گردد سرمایه لازم برای چنین عملی بعهده طرف اول خواهد بود. ولی گرداندن این وسایل اضافی و همچنین سایر وسایل تولید و تحویل گاز طبیعی به طرف اول با شرکت ایران پان آمریکن خواهد بود.

ب ـ طرف اول هزینه‌های شرکت ایران پان آمریکن را در مورد تحویل گاز که هزینه‌های گرداندن وسائل مربوطه نیز جزو آن خواهد بود نسبت بسهم طرف دوم بطرف دوم خواهد پرداخت .

۶ ـ درمواردیکه گاز طبیعی تحویلی بطرف اول از میدانی تولید شده باشد که محصول آن اساساً گاز طبیعی باشد مقررات زیر مجری خواهد بود:

الف ـ اگر گاز تولید شده ازمیدان مزبور منحصراً برای تحویل به طرف اول باشد سرمایه‌ایکه برای ایجاد وسائل اضافی بمنظور آماده کردن میدان برای بهره‌برداری و تولید و تحویل گاز پس از ورود بمرحله تولید لزوم پیدا کند بعهده طرف اول خواهد بود . گرداندن تمام اینگونه وسائل اضافی و همچنین کلیه وسائل تولید و تحویل گاز طبیعی بطرف اول با شرکت ایران پان آمریکن خواهد بود. طرف اول هزینه‌هائی را که شرکت ایران پان آمریکن برای تولید سهم طرف دوم از گاز طبیعی و تحویل آن بطرف اول متحمل شده با نضمام نصف هزینه‌های گرداندن تمام دستگاههای مربوط بتولید و تحویل سهم طرف دوم بطرف دوم خواهد پرداخت .

ب ـ اگر شرکت ایران پان آمریکن (عامل دستگاه مختلط) و یا طرف دوم نیز از گاز طبیعی یك چنین میدانی استفاده کنند کلیه هزینه‌های جاری بین استفاده کنند گان از گاز بنسبت استفاده هریك تقسیم خواهد شد .

مادهٔ ۲۸ ـ ۱ ـ طرفین اول و دوم تقبل مینمایند که هر یك نصف وجوهی را که دستگاه مختلط برای عملیات خود ازطریق شرکت ایران پان آمریکن لازم دارد تأمین نمایند .

۲ ـ شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط از نفت تولید شده از ناحیه عملیات آنچه را که برای فروش دربازارهای جهانی صادر میکند بارزهائی که برای طرفین اول و دوم قابل قبول بوده و بوسیله بانك ملی ایران اعلان شده باشد خواهد

فروخت همچنین این قبیل فروش‌ها ممکن است به ارزی که فقط مورد قبول یکی ازطرفین باشد انجام گردد مشروط براینکه طرف مزبور متعهد شود که سهم طرف دیگر را به ارزی که مورد قبول او باشد پرداخت کند.

مادهٔ ۲۹ – ۱– پرداخت مالیات بر درآمد طبق مقررات این قرارداد و هر مبلغ دیگری که مشمول مقررات مادهٔ ۳۰ باشد به دلار آمریکا یا بلیره انگلیسی یا بهر ارز دیگری که مورد قبول بانك ملی ایران باشد انجام خواهد گرفت. هر گونه پرداخت دیگر بطرف اول یا بدولت ایران و نیز هر گونه پرداخت از طرف اول بشرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط یا بطرف دوم بپول رایج ایران بعمل خواهد آمد.

۲– دفاتر اصلی و محاسبات شرکت ایران پان آمریکن (عامل) یا طرف دوم به دلار آمریکائی نگاهداری خواهد شد و باین منظور تبدیل پول ایران بدلار آمریکائی و دلار آمریکائی بپول ایران بنرخ معدل واقعی ماهیانه‌ای تسعیر خواهد شد که بآن نرخ پول ایران توسط شرکت ایران پان آمریکن یا طرف دوم در ماه مزبور در مقابل دلار آمریکائی خریداری شده است و هر گاه اینگونه خرید ظرف ماه مزبور بعمل نیامده باشد نرخ خرید نزدیکترین ماههای پیش مأخذ تسعیر خواهد بود. در آخر هر دوره سالیانه ما به التفاوت حاصل از تغییرات نرخ ارز در دفاتر شرکت ایران پان آمریکن (عامل) یا در دفاتر طرف دوم بر حسب مورد بمخارج عملیات شرکت ایران پان آمریکن (عامل) یا طرف دوم اضافه یا کسر خواهد شد.

۳– دولت ایران وسائلی فراهم خواهد کرد که شرکت ایران پان آمریکن یا طرف دوم مطمئناً بتوانند پول ایران را در مقابل دلار آمریکائی بدون تبعیض و بنرخ تسعیر بانك که در روز معین برای مشتریان پول ایران در مقابل دلار آمریکائی بطور عموم در دسترس باشد خریداری نمایند. چنانچه در هر موقع چندین نرخ تسعیر بانکی موجود

باشد نرخی که بیشترین مبلغ پول ایران را بدست میدهد ملاك عمل قرار خواهد گرفت . کلیه بهای گواهی‌نامهٔ ارزی حق‌العمل دستمزد وامثال آن جزء نرخ ارز محسوب خواهدشد .

٤ـ شرکت ایران پان آمریکن یا طرف دوم ملزم بتبدیل هیچ قسمت از وجوه خود بپول ایران نخواهندبود ولی وجوهی را که برای پرداخت هزینه‌های عملیات خود در ایران لازم میدانند باید ازطریق بانکهای مجاز بپول ایران تبدیل کنند .

٥ ـ درمدت این قرارداد و پس از پایان مدت این قرارداد شرکت ایران پان آمریکن (عامل) یا طرف دوم ممنوع نخواهندبود از اینکه هر گونه وجوه یادارائی را آزادانه درخارج ازایران داشته باشند یا آنرا نقل و انتقال دهند ولو آنکه این وجوه یادارائی ازعملیات آنها درایران بدست آمده باشد وهمچنین ممنوع نخواهند بود از اینکه حسابهائی به ارزخارجی دربانك ملی ایران داشته باشند ووجوه موجود دربستانکار حساب های خودرا تا حدودی که وجوه ودارائی های مزبور بوسیله شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل یا بوسیلهٔ طرف دوم طبق مقررات این قرارداد بایران وارد شده و یا ازعملیات آنها حاصل شده باشد آزادانه نگاهداشته یامنتقل وصادر نمایند .

٦ـ هزینه‌ها وعایداتی که به ارزی غیر ازدلار آمریکائی یا پول ایران باشد بدلار آمریکائی تسعیر خواهد شد . درمورد ارزهائی که نرخی درایران برای آن اعلان نشده باشد نرخ تسعیر عبارت خواهد بود از معدل ریاضی متوسط نرخهای روزانه خریدوفروش دلار آمریکائی نسبت به ارزمزبور طی ماه موردبحث. درمورد ارزهائی که نرخ آن درایران اعلان شده باشد ابتدا آنرا بریال تبدیل وسپس بمأخذ معدل ماهیانه نرخ تسعیر تجارتی بانکی بشرحی که دراین ماده مقرراست به دلار آمریکائی تبدیل خواهند نمود .

۷ - **الف** - ازنظر این قرارداد وبرای تعیین درآمد ناویژه حاصله درایران ازنقطه نظرمالیات بردرآمد دولت ایران چنانچه بهای اعلان شده به ارزی غیر از دلار آمریکائی باشد تسعیر آن بدلار آمریکائی براساس ارزش برابری روز که طبق مقررات اساسنامه صندوق بین المللی پول تعیین شده باشد خواهد بود درصورتی که ارزش برابری مزبور تعیین نشده باشد طرف اول وطرف دوم سعی خواهند کرد که درخصوص تعیین اساس قابل قبولی برای تسعیر مزبور توافق حاصل نمایند. درصورت عدم حصول توافق تسعیر مذکور براساس متوسط نرخهای خرید وفروش ارز بین دلار آمریکائی وارز مورد بحث درپایان روز کاراداری مربوطه درنیویورك طبق گواهی بانك ملی ایران بعمل خواهد آمد.

ب - هرگاه روزی نرخ خریدوفروش ارزدرنیویورك معین نگردد نرخیکه بجای متوسط نرخ خریدوفروش ارز درنیویورك باید ملاك عمل قرار گیرد عبارت خواهدبود ازمتوسط آخرین نرخهای قبلی ارز مورد بحث درنیویورك که بوسیله بانك ملی ایران گواهی شده باشد درصورتیکه ارز خارجی مورد بحث درنیویورك نرخ بندی نشده باشد نرخیکه باید برای منظورهای مذکور درفوق بجای متوسط نرخهای خریدوفروش ارز درنیویورك بکاررود عبارت ازنرخی خواهدبود که اتحادیه بانك های سویس - زوریخ باتوجه بمعاملات باآن ارز مناسب تشخیص دهد.

۸ - دولت ایران اطمینان میدهد که بعدازخاتمه این قراردادوجوهی که بپول ایران دراختیار شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل یادراختیار طرف دوم میباشد تاآنجا که وجوه مزبورطبق این قرارداد بایران واردشده یا از عملیاتی که بموجب این قرارداد برعهده دارند حاصل شده باشد بدرخواست آنان وبدون هیچگونه تبعیض بنرخ بانکی که بطورعموم مورد دسترس خریداران دلار آمریکائی باشد به دلار

آمریکائی قابل تبدیل خواهد بود .

۹ ـ مدیران و کارکنان غیر ایرانی شرکت ایران پان آمریکن یا طرف دوم و خانواده‌های آنها ممنوع نخواهند بود از اینکه وجوه یا دارائی را که در خارج از ایران دارند آزادانه نگاهداشته یا انتقال دهند و میتوانند هر قسمت از این وجوه را که برای حوائج آنها ولی نه بمنظور سفته بازی ضروری باشد بایران انتقال دهند این قبیل اشخاص مجاز نخواهند بود که در ایران معاملات ارزی از هر قبیل بغیر از طریق بانکهای مجاز یا طرق دیگر که دولت تصویب کند انجام دهند .

۱۰ ـ مدیران یا کارمندان غیر ایرانی شرکت ایران پان آمریکن یا طرف دوم در خاتمه خدمت خود در ایران که ایرانرا ترك مینمایند حق خواهند داشت مبلغی که از پنجاه درصد حقوق ۲۴ ماه اخیر خدمت آنها متجاوز نباشد به ارز کشور محل اقامت عادی خود آزادانه از ایران خارج کنند .

مادهٔ ۳۰ ـ ۱ ـ طرف دوم قبل از انقضای مدت سی روز از تاریخ اجرا مبلغ بیست و پنج میلیون دلار امریکائی بعنوان پذیره بطرف اول خواهد پرداخت مبلغ مزبور در یکی از بانکهای نیویورك بحساب طرف اول گذاشته خواهد شد شمارهٔ حساب مزبور و نام و آدرس بانك مذکور بوسیلهٔ طرف اول حداقل ده روز جلوتر از تاریخی که پرداخت آن باید انجام گیرد کتباً بطرف دوم اخطار خواهد شد .

۲ ـ طرف دوم با رعایت مقررات بند ۳ زیر طی دوازده سال اول از تاریخ اجرا حداقل مبلغ ۸۲ میلیون دلار آمریکائی برای عملیاتی که بموجب این قرارداد متعهد گردیده است مستقیماً و یا از طریق عاملیت شرکت ایران پان آمریکن خرج خواهد کرد . از حداقل مزبور مقداری که برای هریك از دوازده سال باید خرج شود طبق جدول زیر خواهد بود :

دوره‌های سالیانه بعداز تاریخ اجرا	مبلغ
دوره سالیانه اول و هریك از دوره‌های سالیانه بعدی تا خاتمه سال چهارم	۸ ۵۰۰ ۰۰۰ دلار

دورهٔ سالیانهٔ پنجم و هریك از دوره‌های سالیانهٔ بعدی

تاخاتمهٔ سال دوازدهم ۰۰۰ ۰۰۰ ۶ دلار

۳ ـ ظرف شصت روز بعداز خاتمه سال چهارم میزان کل مخارجیکه طرف دوم در عملیات خود ضمن چهارسال گذشته بمصرف رسانیده است معین خواهد گردید .

الف ـ چنانچه مخارج مزبور ازمیزانیکه برای خرج دردوره مورد بحث معین گردیده بود کمتر باشد تفاوت آن بمبلغی که برای مخارج هشت سال آینده تعیین گردیده است اضافه خواهدشد .

ب ـ چنانچه مخارج مزبور ازمیزانیکه برای خرج دردوره مورد بحث معین گردیده بود بیشتر باشد اضافه آن ازمبلغی که برای مخارج هشت سال آینده تعیین گردیده است کم خواهدشد .

ج ـ درصورتیکه بعلت پیش آمد فرس ماژر بنحو مقرر دراین قرارداد اجرای عملیات طرف دوم غیرممکن گردد یابعلت مزبور اجرای آن عملیات دریك یا چند سال بمانعی برخورد یابتأخیر افتد این امر تأثیری در میزان تقسیم مخارجی که بشرح جدول مندرج دربند ۲ این ماده مقرر است نخواهدداشت مشروط براینکه طرف دوم بعداز رفع پیش آمد مزبور کلیهٔ تعهداتی راکه بموجب بند ۲ فوق بر عهده دارد قبل از انقضای سال دوازدهم از تاریخ اجرا یا درصورتیکه قرارداد بعلت پیش آمدفرس ماژر تمدیدشده باشد قبل از انقضای مدت اضافی مذکور انجام داده باشد.

۴ ـ درطول مدت چهارسال اول عملیات اکتشافی تحت هیچ عنوانی بجز در موارد فرس ماژر بنحو مقرر دراین قرارداد موقوف یاتعطیل نخواهد شد لیکن در انقضای مدت مزبور و نیز درانقضای هرسال ازهشت سال بعدی درصورتیکه طرف دوم ملاحظه نماید که شرایط زیرزمینی ناحیه طوری است که کشف نفت بمیزان تجارتی برای او غیرمقدور بنظرمیرسد میتواند از ادامه دادن بعملیات اکتشافی خودداری

نماید ودراین‌صورت باید قصدخودرا بطرف اول اعلام نموده ازحقوق خود نسبت به ناحیه عملیات صرفنظر کند لیکن باید ثابت نماید که کلیه اموراکتشافی الی تاریخ اعلام مزبور طبق برنامه بموقع اجرا گذارده شده و کلیه مبالغی که برای خرج کردن دردورهٔ مقدم براعلام‌مزبور در نظر گرفته شده بود بالتمام‌خرج شده است. هرگاه مقداری از مبالغ مزبورخرج نشده باشد طرف دوم بایدنصف مقدار خرج نشده مزبوررا بطرف اول بپردازد.

۵ ـ درصورتیکه درانقضای سال دوازدهم نفت کشف‌شده لیکن حداقل‌مبلغی که بموجب بند ۲ این ماده مقرر است کلاً بمصرف نرسیده باشد طرف دوم ملزم خواهد بود که نصف مقدارخرج نشده را بطرف اول بپردازد.

۶ ـ پس از کشف نفت در ناحیهٔ عملیات بمیزان تجارتی طرف دوم میتواند اقلا شصت روز پیش ازشروع هردورهٔ سالیانه بطرف اول اعلام کند که قصد دارد بجای اجرای تمام یاقسمتی ازبقیهٔ تعهدات مخارج مشروح در بند دوم این ماده مبلغ‌معینی بحساب‌دستگاه مختلط برای عملیاتی‌غیرازاکتشاف خرج کندمخارجی که باین شرح بعمل آید بمنزله مخارجی خواهد بود که دراجرای مقررات بند ۲ این ماده بعمل آمده باشد ودراین‌صورت‌ازتعهدات‌طرف‌اول‌برای‌پرداخت‌هزینهٔ عمییات دستگاه مختلط بمیزان نصف مخارج مزبور کسر خواهد شد.

۷ ـ هرگاه‌کلیه تعهدات‌مربوط بمخارج بشرح مقرردر بند ۲ این‌ماده‌انجام گردیده اماقسمتی ازمخارج بنحو مقرر دربند ۶ برای عملیاتی‌غیرازاموراکتشافی بمصرف رسیده باشد وبعداً بنظرطرف دوم برای اموراکتشافی مخارج اضافی لازم شودشرکت ایران‌پان آمریکن میتواند بعنوان عامل دستگاه مختلط تاحدود در آمدی که‌تاآن موقع ازتولید بدست آورده مخارج اضافی مزبور راتأمین نماید.

۸ ـ طرف‌دوم ظرف مدت باقی قرارداد که‌آغازآن ازسال سیزدهم‌ازتاریخ

اجرا خواهد بود برای سال سیزدهم و هریك ازسالهای متعاقب آن حق الارضی که مبلغ آن درستون الف زیر معین گردیده بنسبت نواحی باقیمانده عملیات بطرف اول خواهد پرداخت :

تاریخ پرداخت	ستون الف کل حق الارض برای هر کیلومترمربع
درسال سیزدهم و هریك ازسالهای بعدی تا خاتمه سال هفدهم	٤۰۰ دلار
درسال هیجدهم و هریك ازسالهای بعدی تا خاتمه سال بیست ودوم	٤۸۰ دلار
درسال بیست وسوم وهریك ازسالهای بعدی	٦۰۰دلار

مقررات مربوط باحتساب حق الارض جزو هزینه‌های عملیات و مواردی که حق الارض بعنوان پرداخت مشخص تلقی خواهد شد بشرحی است که دربند الف مادهٔ ۹ قانون نفت معین گردیده است .

مادهٔ ۳۱ ــ۱ــطرفین اول ودوم ملزم خواهند بود که نسبت بسودویژه حاصله از عملیات مقرر دراین قرارداد طبق مقررات قانون مالیات بردرآمد وقت مالیات بپردازند مشروط براینکه:

الف ــ نرخ مالیات بردرآمدی که بموجب آن هریك از طرفین بایدمالیات خود رابپردازنداز نرخ پنجاه درصد که بموجب قانون مالیات بردرآمد مورخ ۱۳۳۵ مقرر شده تجاوز ننماید و

ب ــ مقرراتی که برای تعیین سود ویژه هر یك از طرفین مجری میگردد نامساعدتر ازآنچه بموجب مادهٔ ۳۵ قانون مالیات بردرآمد ۱۳۲۸ وتأیید آن طی

مادهٔ ۳۶ قانون مالیات بر درآمد ۱۳۳۵ تصریح گردیده است نباشد .

۲ـ شرکت ایران پان آمریکن که صرفاً بعنوان عامل غیرانتفاعی طبق مقررات این قرارداد عمل میکند مشمول مالیات نخواهد بود و همچنین ارتباطی که بین طرفین قرارداد بعنوان دستگاه مختلط ایجاد گردیده مشمول تعهدات مالیاتی نخواهد بود.

۳ـ بدهی مالیاتی هریك ازطرفین براساس سودویژه حاصله ازعملیات مقرر دراین قرار داد تعیین وبرطبق روش حسابداری معمول صنعت نفت احتساب خواهد گردید از میزان بدهی مالیاتی که باین ترتیب تعیین میگردد هر گونه مبلغی که طرف مزبور بموجب این قرارداد و برطبق قانون نفت و مقررات قوانین مالیات بر درآمد وقت (با رعایت مقررات بند ۱ این ماده) حق داشته باشد به بستانکار خود محسوب نماید ویاهر مبلغی که حق داشته باشد از بدهی مالیاتی خود کسر کند کسر خواهدشد .

٤ـ درآمد ناویژه هریك ازطرفین درهر دوره مالیاتی معادل مبلغ زیر خواهد بود :

الف ـ ارزش سهم وی از نفتی که توسط شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل دستگاه مختلط بمنظور مصرف داخلی ایران بطرف اول تحویل گردیده باشد ارزش مزبور براساس بهائی که طبق مادهٔ ۲٦ این قرارداد تعیین میگردد احتساب خواهد شد ونیز درصورتی که پرداختی بموجب مادهٔ ۲۷ بابت گاز طبیعی بعمل آمده باشد جزو درآمد ناویژه منظور خواهد گردید.

ب ـ ارزش پنجاه درصد ازکلیه نفتی که بطریقی غیراز طریق فوق فروخته یاصادر شده یامنتقل شده باشد (بجز نفتی که در هواسوخته وبهوا رفته یابطریقی که خارج ازاختیار شرکت ایران پان آمریکن بوده ضایع گردیده یادرجریان عملیات بمصرف رسیده باشد) که براساس بهای اعلان شده که در روز فروش یاصدور یا انتقال منتشر گردیده منهای تخفیفات مقرر دربند ۲ ماده ۲۵ محسوب خواهد شد.

۵ـ هر یك از طرفین ضمن تعیین درآمد ویژه خود میتواند آن قسمت از مخارج وهزینه ها وپرداختها را که برای اجرای عملیات مقرر دراین قرارداد خواه خود خواه بوسیله عاملیت شرکت ایران پان آمریکن برای اجرای عملیات مقرر دراین قرارداد متحمل شده بشرح زیر از سهم درآمد ناویژه خود کسر کند مشروط براینکه هزینه های مزبور مستند به اسناد یا اقلام وارده دردفاتر باشد :

الف ـ فقط در مورد طرف دوم طی هریك از ده سال متعاقب تاریخ شروع بهره برداری تجارتی مبلغی معادل ده در صد کل پذیره بیست وپنج میلیون دلار که تحت مقررات مادهٔ ۳۰ این قرارداد باید بطرف اول پرداخت شود .

ب ـ منظور داشتن پرداخت حق الارض مقرر درمادهٔ ۳۰ درجزءِ هزینه ها طبق اصولی که در بند الف مادهٔ ۹ قانون نفت مقرر گردیده است خواهد بود .

ج ـ سهم هر یك از طرفین از کلیه مخارج وهزینه هائی که شرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل انجام داده باشد مشروط براینکه مخارج وهزینه های مزبور الزاماً ومنحصراً بااجرای عملیات مقرر دراین قرارداد بستگی داشته باشد. هزینه های اداری وتأسیساتی و تشکیلات و نیز حقوق و اجاره بها و یا پرداختهای دیگری که در مقابل استفاده هر گونه از اموال تأدیه شده باشد وهمچنین مخارج حفاری چاههائی که استحصال نفت آنها بمیزان تجارتی نبوده وقیمت اجناس وخدمات و مخارجی که برای نقشه برداریهای زمینی وهوائی ودریائی شده و مخارج مربوط بحفر و تنقیه وعمیق کردن یا تکمیل چاهها یا آماده کردن آنها جزو مخارج وهزینه های مزبور خواهد بود مگر در مواردی که مخارج وهزینه های مربوطه بحساب سرمایه گذارده شده ومبلغ استهلاك در باره آنها منظور شده باشد .

د ـ مبلغ معقولی درهر سال برای استهلاك فرسودگی ومتروك شدن وتمام شدن و تهی شدن بمنظور استهلاك هزینه های سرمایه‌ای توسط شرکت ایران پان آمریکن (عامل) در مورد عملیاتش در ایران.

هـ ـ قسمتی از ضررهای جبران نشده مخارج عملیات که در دوره‌های مالیاتی قبلی بر هر یك از طرفین وارد آمده و بحساب دوره‌های بعد منتقل گردیده است مشروط بر آنکه انتقال این حسابها از سالی بسالی بیش از ۱۰ سال از دورهٔ مالیاتی که این ضررها در آن دوره ایجاد گردیده است نباشد .

و ـ سهم هریك ازطرفین از زیانهای متحمله در مورد انجام عملیات در ایران مشروط بر آنکه بوسیله بیمه یا بنحو دیگری جبران نشده باشد این خسارات شامل مطالبات غیر قابل وصول و زیانهای ناشیه ازدعاوی خسارات مربوط بعملیات انجام شده در ایران وزیان ناشیه ازخسارات وارده بذخایر تجارتی یاهر گونه دارائی که برای عملیات مزبور در ایران استعمال شود یاانهدام یاازدست دادن آنها خواهد بود .

مادهٔ ۳۲ - ۱ ـ باستثنای موادزیر :

الف ـ مالیات بردرآمد که طبق مقررات این قرارداد باید بدولت ایران پرداخت شود .

ب ـ حقوق گمرکی بنحو مقرر درمادهٔ ۳۳ .

ج ـ پرداختهای مقرر بطرف اول طبق این قرارداد .

د ـ پرداختهائی که بابت مالیات طبق قانون مالیات بردرآمد بر حقوق کارمندان تعلق میگیرد وهمچنین پرداختهائی که باید ازمقاطعه کاران وعاملین بابت کارهائی که در ایران انجام میدهند کسر شود .

هـ ـ عوارض و حقوق معقول و خالی ازتبعیضی که بمقامات دولتی در مقابل خدمات درخواست شده ویاخدماتی که بطور عموم برای عامه انجام میشود ازقبیل عوارض راه حق آب وعوارض بهداشت وعوارض فاضل آب پرداخت شود .

و ـ مالیات وحقوق خالی از تبعیضی که شامل عموم است از قبیل حق تمبر

اسناد وحق ثبت امورحقوقی وبازرگانی وحق ثبت اختراعات وتألیفات . طرف دوم و شرکت ایران پان آمریکن (درمواردی که مربوط باو باشد) ازمطالبهٔ هرگونه پرداختی بطرف اول یابمقامات دولتی ایران (اعم از مرکزی ومحلی) معاف خواهند بود و بر سود سهام پرداختی طرفین اول یادوم بابت درآمد حاصله از عملیات مقرر در این قرارداد هیچگونه مالیاتی تعلق نخواهد گرفت .

مادهٔ ۳۳ ــ ۱ ـ کلیه ماشین آلات ـ وسائل ـ وسائل نقلیه آبی ـ دستگاهها ـ افزار ــ ادوات ـ قطعات یدکی ــ مصالح ـ الوار ــ موادشیمیائی ــ مواد ضروری برای اختلاط وامتزاج ــ وسایل خودرو وسایر وسائط نقلیه ـ هواپیما ـ هر نوع مصالح ساختمانی ــ آلات فولادی ـ اشیاء واثاثیه ولوازم اداری ـ حوائج کشتی ـ موادخواربار البسه ولوازم استحفاظی ــ دستگاههای تعلیماتی محصولات نفتی درایران بدست نیاید و کلیهٔ اجناس دیگری که منحصراً ازلحاظ صرفه جوئی وحسن جریان عملیات ووظائف طرف دوم یاشرکت ایران پان آمریکن بعنوان عامل ضروری باشد بدون پروانهٔ ورودی و بامعافیت ازهرگونه حقوق گمرکی و عوارض شهرداری و سایر مالیاتها یاپرداختهای دیگر بایران وارد خواهدشد . موادفوق شامل حوائج طبی وجراحی و لوازم بیمارستان و محصولات طبی و دارو واسباب طبی و اثاثیه وادواتی که در تأسیس وگرداندن بیمارستان و داروخانه ضروری باشدنیز خواهدبود .

۲ ـ طرف دوم وشرکت ایران پان آمریکن (بعنوان عامل) بااطلاع طرف اول حق خواهند داشت درهر موقع که مایل باشند اشیائی راکه بوسیله آنهاواردشده بدون هیچگونه پروانه و با معافیت از هرگونه حقوق و مالیات و یا پرداختی مجدداً صادر نمایند .

۳ــ طرف دوم وشرکت ایران پان آمریکن (بعنوان عامل) نیزحق خواهندداشت با

تصویب طرف اول که بدون جهت از تصویب مزبور خودداری نشده و تأخیر در آن رخ نخواهد داد اشیاء مذکوریکه وارد کرده اند در ایران بفروش برسانند. در اینصورت مسئولیت پرداخت حقوق مربوطه و همچنین انجام تشریفات لازمه طبق مقررات جاری و تهیه اسناد ترخیص برای طرف دوم یا شرکت ایران پان آمریکن (بعنوان عامل) بعهده خریدار خواهدبود.

٤ـ اجناسیکه برای استفاده ومصرف مدیران و کارکنان طرف دوم و شرکت ایران پان آمریکن و وابستگان تحت تکفل مدیران و کارکنان مزبور مناسب تشخیص گردد بدون لزوم هیچگونه پروانه ورودی و بامعافیت از مقررات هر نوع انحصار دولتی ولی باپرداخت حقوق گمرکی وسایر مالیاتهائی که در موقع ورود معمولا بآن تعلق میگیرد وارد خواهد شد. این قبیل اجناس قابل فروش نخواهد بود مگر بمدیران وکارکنان ومکفولین مذکور آنهم منحصراً برای استفاده ومصرف آنها.

٥ـ بدون آنکه در کلیات حقوق فوق الذکر محدودیتی حاصل شود طرف دوم یا شرکت ایران پان آمریکن (بعنوان عامل) در تحصیل لوازم وحوائج خود باید نسبت باشیائیکه در ایران ساخته ومهیا میشود رجحان قائل شوند بااین قید که اشیاء مذکور بامقایسه بااشیاء مشابه خارجی باهمان شرائط مساعد از لحاظ نوع جنس وقیمت و سهل الحصول بودن آن در موقع لزوم بمقادیر مورد نیاز و قابل مصرف بودن آن در مواردی که برای آن منظور شده در ایران بدست بیاید. در مقایسه قیمت اشیاء وارداتی بااشیاء ساخته و مهیاشده در ایران کرایه و هر گونه حقوق گمرکی که طبق این قرارداد نسبت به اشیاء وارداتی مزبور قابل پرداخت باشد باید ملحوظ گردد.

٦ـ کلیه واردات و صادرات مذکور در این قرار داد مشمول تنظیم اسناد و تشریفات گمرکی بوده و این تکالیف از آنچه معقولا مجری است سنگین تر نخواهد

بود (ولی مشمول پرداختهائی که بموجب مقررات مربوطه این قرارداد از آن معاف گردیده نمیباشد) این قبیل تشریفات و تنظیم اسناد بطور ساده و سریع انجام خواهد شد و با این منظور بین شرکتهای مربوطه و مقامات گمرکی ممکن است درصورت لزوم ترتیبات مقتضی داده شود.

مادهٔ ۳۴ـ ۱ـ مدت این قرارداد برای هر یك از نواحی مقرر در ماده سه که منابع قابل بهره برداری بمیزان تجارتی در آن کشف شده باشد ۲۵ سال از تاریخ شروع ببهره برداری تجارتی در ناحیه مربوطه خواهد بود.

۲ـ از لحاظ مقررات این ماده تاریخ شروع بهره برداری تجارتی تاریخی خواهد بود که صدهزار مترمکعب ازمواد نفتی تولیدشده از ناحیه مربوطه فروش و تحویل شده باشد.

۳ـ قبل از پایان ۲۳ سال طرف دوم میتواند قصدخود رادائر به تمدید این قرارداد به طرف اول اطلاع دهد دراینصورت تمدید برای مدت ۵ سال از پایان سال بیست و پنجم بخودی خود و برطبق مواد این قرارداد عملی خواهد گردید.

٤ـ دو تمدید اضافی پنجساله نیز یکی از خاتمه سال سی ام و دیگری از خاتمه سال سی و پنجم مجاز خواهد بود و طرف دوم درهرمورد دوسال قبل از پایان مدت جاری باید قصد خود را مبنی بر تمدید بطرف اول اطلاع دهد.

۵ـ درمورد دو تمدید مشروحه دربند ٤ مقررات زیر رعایت خواهد شد:

هرگاه وقتی تقاضای تمدید بوسیله طرف دوم بعمل میآید شرکتهای نفتی خارجی دیگری که باطرف اول بمنظور فعالیتهای مشابهی مشارکت نموده اند و تا آن تاریخ از لحاظ تولید نتایجی معادل یا بهتر از آنچه توسط شرکت ایران پان آمریکن (بعنوان عامل دستگاه مختلط) حاصل گردیده بدست آورده باشند قراردادهائی منعقد

کرده باشند که شرائط آن رویهمرفته برای ایران از شرائط این قرارداد مساعد تر باشد کلیهٔ شرائط قراردادهای مذکور شامل مدت تمدید مورد تقاضای طرف دوم نیز خواهد بود .

مادهٔ ۳۵ – ۱ – شرکت ایران پان آمریکن در خاتمه مدت یا فسخ این قرارداد منحل گردیده اموال منقول دستگاه مختلط بفروش خواهد رسید و درآمد آن بین طرفین بنسبت مساوی تقسیم خواهد شد .

۲ – کلیهٔ تأسیسات و اراضی بدون هیچگونه پرداخت بطرف اول انتقال خواهد یافت.

مادهٔ ۳۶ – طرف دوم میتواند درهر موقع که مقتضی بداند تمام یا قسمتی از منافع خود را در حقوق و تعهداتی که بموجب این قرار داد مقرر است باشخاص زیر منتقل نماید :

الف – شرکت یا شرکتهائی که تحت کنترل آنها باشد .

ب – شرکت یا شرکتهائی که تحت کنترل طرف دوم باشند .

ج – شرکت یا شرکتهائی که تحت کنترل شرکت یا شرکتهای مشروحه در دو قسمت الف و ب فوق باشند از لحاظ مقررات این بند مقصود از کنترل یك شرکت عبارت است از مالکیت مستقیم یا غیر مستقیم کلیهٔ سهام آن شرکت. ومنتقل الیه باید شرکتی باشد که وضع آن باشرایط مذکور در مادهٔ ٤ قانون نفت مطابقت نماید .

ضمناً موافقت شد که طرف دوم قبل از آغاز عملیات مشروحهٔ در این قرارداد کلیهٔ منافع و حقوق و تعهداتی را که بموجب این قرارداد دارد بشرکت تابعهٔ خود بنام شرکت پان آمریکن انترناشنال اویل کمپانی که مالکیت کلیهٔ سهام آن با طرف دوم است انتقال دهد . بدون آنکه هیچگونه خلل و خدشه‌ای بتعهدات طرف دوم ناشی از این قرارداد وارد آورد .

۲ – هر گونه انتقالی توسط طرف دوم بجز آنچه که طبق بند ۱ فوق اجازه داده شده است محتاج بکسب موافقت کتبی و قبلی طرف اول خواهد بود و طرف

مزبور باید قبل از ابراز موافقت تأیید هیأت وزراء و تصویب قوهٔ مقننه را نیز تحصیل نماید.

مادهٔ ۳۷ – ۱– در مواردیکه بحکم قوهٔ قهریه (فرس ماژر) مانعی پیش آید که بطور معقول از حیطه اختیار طرف دوم یا شرکت ایران پان آمریکن (بعنوان عامل) خارج بوده اجرای تعهدات یا اعمال حقوق مقرر در این قرار داد را غیر ممکن یا موقوف گرداند ویا تأخیری در آن ایجاد کند:

الف – عدم انجام یا تأخیر طرف دوم یا شرکت ایران پان آمریکن (بعنوان عامل) دراجرای تعهدات مزبور بعنوان تخلف از اجرای این قرارداد تلقی نخواهد شد.

ب – مدتی که تأخیر دراجرا و اعمال حقوق و تعهدات مزبور طول کشیده باشد بمدتی که طبق قرارداد مقرر است اضافه خواهد شد.

ج – هرگاه ادامه مدت قوه قهریه کمتر از یک سال نباشد این قرار داد بخودی خود برای دوره‌ای مساوی بامدت مزبور تمدید خواهد شد و این امر در حقوقی که بموجب قرار داد برای تمدیدهای اضافی در نظر گرفته شده است خدشه‌ای وارد نخواهد ساخت.

۲ – منظور از قوه قهریه (فرس ماژر) در این قرارداد همان است که در عرف حقوق بین المللی تعریف شده است.

مادهٔ ۳۸ – طرفهای قرار داد متعهد میشوند که شرائط ومقررات این قرار داد را بر طبق اصول حسن نیت وصمیمیت متقابل اجرا نموده وهم عبارات وهم روح شرائط ومقررات مزبور رعایت کنند.

۲ – تأیید این قرارداد طبق مادهٔ ۲ قانون نفت ازطرف هیأت وزیران بمنزلهٔ قبول تعهداتی است که طبق مقررات این قرارداد بر عهده دولت گذارده شده است من جمله تعهدات مربوط به اقداماتی که باید ازطرف دولت انجام شود ویا موافقت‌هائی که باید ازطرف دولت بعمل آید.

۳ – هیچگونه اقدام قانونگذاری یا اداری اعم ازعمومی و خصوصی ویا عمل

دیگر از هر قبیل از طرف دولت و یا مقامات دولتی در ایران (اعم از مرکزی و محلی) یا از جانب طرف اول این قرارداد را الغاء نخواهد نمود و در مقررات آن اصلاح یا تغییری بعمل نخواهد آورد و مانع و مخل حسن اجرای مقررات آن نخواهد شد ـ الغاء یا اصلاح یا تغییر مزبور فقط درصورت توافق طرفین ممکن خواهد بود .

٤ ـ هرگاه وظائف طرف اول بدیگری که تحت اختیار دولت ایران یا مسئول درمقابل دولت ایران باشد منتقل شود منتقل الیه مزبور تمام تعهداتی را که طرف اول بموجب این قرارداد دارد بعهده خواهد گرفت . هرگاه طرف اول ازمیان برود و وظائف آن بدیگری که تحت اختیار دولت ایران یا مسئول درمقابل دولت ایران باشد محول نگردد تمام تعهداتیکه طرف اول بموجب این قرارداد دارد تعهدات مستقیم دولت ایران خواهد شد .

٥ ـ وزارت دارائی میتواند از طرف دولت ایران هرگونه اقدامی بعمل آورد یا هرگونه موافقتی بنماید که درمورد این قرارداد یا برای تأمین اجرای آن بطرز بهتر لازم یا مقتضی باشد هر اقدامی که بدین نحو انجام یا موافقتی که بدین طریق بعمل آمده باشد برای دولت الزام آور خواهد بود .کلیهٔ مقامات ایرانی بایستی از کلیه دستورهای وزارت دارائی مربوط باجرای این قرارداد متابعت نمایند و مقامات مذکور دراجرای این امر دارای اختیارات تام خواهند بود . هرگاه وزارت دارائی بعللی از اختیاراتی که بموجب مقررات این ماده بآن وزارتخانه داده شده است استفاده ننمایند هیأت دولت اختیارات مذکور را بوزارتخانه یا اداره دیگری واگذار خواهد نمود .

مادهٔ ۳۹ - ۱ ـ هرگاه اختلافی مربوط باجراء یا تفسیر این قرارداد پیش آید طرفین میتوانند موافقت کنند که موضوع بیک هیأت سازش مختلط مرکب ازچهار

عضو مراجعه شود که هریك از طرفین دونفر آنرا تعیین خواهند نمود و وظیفه آنها کوشش در حل موضوع بطریق دوستانه خواهد بود هیأت سازش پس از استماع اظهارات نمایندگان طرفین رأی خودرا درظرف سه ماه ازتاریخ ارجاع شکایت به هیأت صادرخواهد کرد . رأی مزبوردر صورتی الزام آورخواهد بود که باتفاق صادر شده باشد .

۲ـ هرگاه طرفین نسبت بارجاع اختلاف بکمیسیون سازش توافق ننماید ویا اختلاف بعداز ارجاع بکمیسیون مزبور حل نشده باشد طریق حل آن منحصراً ارجاع بداوری طبق مقررات مادهٔ ٤۱ خواهد بود .

مادهٔ ٤۰ـ ۱ـ هرگونه اختلاف مربوط بمسائل فنی ویامحاسباتی ممکن است باتوافق طرفین یابه کارشناس واحد یابه هیأتی مرکب ازسه کارشناس مراجعه شود دونفر ازسه کارشناس مزبور راطرفین انتخاب خواهند کرد(هریك یکنفر) وسومی بتراضی طرفین تعیین خواهدشد . اگرطرفین نتوانند در انتخاب کارشناس واحد یا کارشناس سومی تراضی کنند هریك از طرفین میتوانند .

در مــوارد فنی به مدیر مؤسسه Eidgenossiche Technische Hochschule of Zurich

و در موارد محاسباتی بــرئیس Schweizerische Kammer fur Revisionswesen of Zurich

مراجعه کند که کارشناس واحد یا کارشناس سومی را تعیین نماید . چنانچه ظرف یکماه ازتاریخ ارجاع امر بکارشناس طرفین درباب ارجاع اختلاف بکارشناس واحد یاکار شناسهائی بشرح مقرربالاتراضی ننمایند موضوع بایستی طبق مادهٔ ٤۱ بداوری ارجاع شود .

۲ـ طرفین ظرف یکماه ازتاریخ ارجاع امر بکارشناسی کارشناس یاکارشناسان

راتعیین خواهند کرد کارشناس سوم درصورتیکه بتراضی طرفین انتخاب شودظرف مدت اضافی یکماه ودرصورتیکه بتراضی طرفین انتخاب نشده باشد ظرف مدت دو ماه تعیین خواهد شد . تعیین کارشناس واحد درمواردی که بتراضی طرفین عملی نشده باشد ظرف مدت سه ماه ازتاریخ ارجاع امر بکارشناسی بعمل خواهدآمد.

۳ ـ طرفین باید درقرارداد ارجاع بکارشناسی مسائل فنی یامحاسباتی را که مورد رسیدگی قرارمیگیرد بطرز روشن وصریح توضیح دهند. رأی کار شناس واحد یاسه کارشناس بایدظرف شش ماه ازتاریخ تعیین کارشناس واحد یا کارشناس سوم (هر کدام که مورد پیدا کند) صادرشود. اگراختلاف بسه کارشناس مراجعه شود رأی کارشناسان ممکن است با کثریت آراء صادرشود. کارشناس یاکارشناسان باید رأی خودرا منحصراً نسبت بمسائل فنی یا محاسباتی صادر کنند ورأی مزبور قاطع وبرای طرفین الزام‌آورخواهد بود .

٤ ـ اگرضمن رسیدگی که از طرف کارشناس یا کارشناسان بعمل میآید مسئله ایکه بنظر کارشناس ویا کارشناسان یاهریك ازطرفین جنبه حقوقی داشته باشد (باتوجه باینکه هرمسئله‌ایکه مربوط بتفسیر این قرارداد باشد واجد جنبه حقوقی خواهد بود) پیش‌آید بطوریکه‌اخذ تصمیم نسبت بموضوع فنی یامحاسباتی مورد بحث مستلزم تعیین تکلیف مسئله حقوقی باشد درآنصورت‌اگر مسئله مزبور بتوافق طرفین حل نشود طرفین یایکی ازآنها خواه ابتکاراً از جانب خود خواه بدرخواست کارشناس یا کارشناسان میتواند آنرا بداوری ارجاع کند .

۵ ـ در اینموارد بمنظور احتساب مدتهائی که در این ماده‌ذکرشده‌اخطار یکی از طرفین بطرف دیگر دایربقصد ارجاع مسئله حقوقی بداوری بشرح فوق بانضمام توضیح مسئله حقوقی مزبور در حکم ارجاع امر بداوری از طرف اخطار

کننده‌تلقی خواهد شد.

۶ ـ در مواردی که مسئله‌حقوقی ضمن‌رسیدگی پیش‌آمده وبداوری‌ارجاع شود رسیدگی کارشناس یا کارشناسان الزاماً متوقف‌نخواهد شد مگردرصورتیکه بنظر کارشناس یا کارشناسان مسئله حقوقی نوعی باشد که قبل‌از تعیین تکلیف‌آن ادامه رسیدگی مفید نباشد چنانچه رسیدگی تاتعیین تکلیف مسئله حقوقی‌معوق بماند بمجرد تعیین‌تکلیف‌موضوع‌طرفین شرح‌آنرا باطلاع کارشناس یا کارشناسان خواهد رسانید که رسیدگی‌موضوع فنی یا محاسباتی مورد بحث را تعقیب نموده هرچه‌زودتر بمرحله تصمیم‌نهائی برسانند.

مادهٔ ۴۱ ـ ۱ ـ چنانچه طرفین توافق در ارجاع اختلاف بکارشناس یا کارشناسان بر طبق مادهٔ ۴۰ ننمایند و یا چنانچه توافق کرده باشند ولی تعیین کارشناس یاصدوررأی در ظرف مدت معین برای‌این‌منظور صورت‌نگرفته‌باشد ویا وضعی که دربند۴ ازمادهٔ ۴۰ پیش‌بینی شده پیش‌آمده ویکی ازطرفین اقدام‌برای تعیین‌تکلیف‌مسئله حقوقی‌بعمل‌آورده‌باشندهریك ازطرفین یك‌نفرداورتعیین‌خواهد نمود ودونفر داور مزبور قبل‌از شروع داوری داور ثالثی‌را انتخاب خواهند کرد که سمت رئیس هیأت داوری‌را خواهد داشت.

چنانچه دونفر داور نتوانند درظرف چهارماه‌از تاریخ ارجاع بداوری‌نسبت به داور ثالث تراضی کنند وچنانچه طرفین بطرز دیگری‌توافق ننمایندداورثالث بدرخواست هریك از طرفین ازطرف رئیس دادگاه فدرال‌سویس‌تعیین‌خواهدشد.

۲ ـ اگر یکی از طرفین دوماه از تاریخ ارجاع امر بداوری داور خود را انتخاب ننمایدویا انتخابی را که‌نموده است باطلاع طرف دیگرنرساندطرف‌دیگر حق خواهد داشت که به رئیس دادگاه فدرال سویس مراجعه وتقاضای تعیین‌داور

واحد بنماید .

۳ ـ اگر بهر دلیلی انتخاب داور واحد یا داور ثالث برطبق بند (۱) به عمل نیاید وطرفین هم کتباً بطرز دیگری توافق نکرده باشند درآن صورت بدرخواست هریك ازطرفین انتخاب مزبور ازطرف رئیس یا قاضی هم عرض رئیس عالی ترین دادگاه کشورهای زیر بترتیبی کـه ذکر می شود بعمل خواهد آمد : دانمارك ـ سوئد ـ برزیل .

٤ ـ تعیین داور ثالث یا داور واحد برطبق بند (۱)کاملابسته بتشخیص کسی خواهد بود که اجازه انتخاب دارد و هیچیك از طرفین نمیتوانند نسبت به تسخیص مزبور تردید کنند .

شخصی که باینطریق تعیین می‌شود نباید با ایران ویا ممالك‌متحده امریکا رابطه نزدیکی‌داشته ویا درخدمت رسمی ویا درتابعیت یکی ازآن دو کشورباشد .

۵ ـ داورثالث یا داورواحد (هر کدام که مورد پیدا کند) قبولی خود رابابن سمت ظرف سی روز ازتاریخ دریافت اعلام تعیین خود اطلاع خواهد داد و درغیر اینصورت چنین تلقی خواهد شد که اوسمت مزبوررا رد کرده است وانتخاب‌مجدد طبق همان مقررات بعمل خواهد آمد .

٦ ـ اگر اختلاف به هیأت داوری ارجاع شود رأی ممکن است باکثریت صادرشود وطرفین رأی هیأت داوری یا داور واحد (هر کدام که مورد پیدا کند) را با حسن نیت اجراءِ خواهند کرد .

۷ ـ محل وتشریف‌داوری‌را طرفین تعیین خواهند کرد چنانچه دراینباب توافق نشود محل وتشریفات مزبور ازطرف‌کارشناس واحد یاکارشناس ثالث یاداور واحد یا داور ثالث (هر کدام مورد پیدا کند) تعیین خواهد شد .

۸ ــ طرفین همه نوع تسهیلات (منجمله حق ورود به حوزهٔ عملیات نفتی) رابرای یا کارشناس کارشناسان یاهیأت داوری یا داور واحد فراهم خواهند کرد تا هر گونه اطلاعاتی را که برای تعیین تکلیف اختلاف لازم باشد بدست آورند .

عدم حضور یا امتناع یکی ازطرفین داوری نمیتواند مانع یا مخل جریان داوری دریك یا درهمه مراحل آن بشود .

۹ ــ مادام که تصمیم یا رأی داوری صادر نشده توقف عملیات یا فعالیتهائی که موضوع داوری ازآن ناشی شده است الزامی نیست درصورتیکه تصمیم یا رأی داوری دایر برموجه بودن شکایت باشد ضمن تصمیم یارأی مزبورممکن است ترتیب مقتضی برای جبران خسارات شاکی مقرر گردد .

۱۰ ــ تعیین مسئولیت پرداخت ومبلغ هزینه داوری کاملا بسته به تشخیص کارشناس یاکارشناسان یا هیأت داوری یا داور واحد (هر کدام که مورد پیدا کند) خواهد بود .

۱۱ ــ چنانچه بهرعلت کارشناس یا یکی ازاعضای هیأت داوری یا داورواحد پس ازقبول وظایفی که باومحول شده قادریا مایل بشروع یاتکمیل رسیدگی بمورد اختلاف نباشد وچنانچه طرفین بصورت دیگری هم توافق ننمایند هریك ازطرفین میتواند ازرئیس دادگاه فدرال سویس تقاضا کند که دراینباب که آیا انتخاب اولیه راباید خاتمه یافته تلقی کرد تصمیم اتخاذ کند .اگر تصمیم مشارالیه ازاین قرارباشد ازشخص یا اشخاصیکه انتخاب اولیه بوسیله آنها بعمل آمده تقاضا خواهد کرد که ظرف مدتی که تعیین خواهد نمود جانشینی تعیین کنند و چنانچه ظرف مدت مقرر جانشین نشود یا در صورتی که انتخاب اولیه بوسیله خوداو بعمل آمده باشد مشارالیه خودجانشین را تعیین خواهد نمود . اگر رئیس دادگاه فدرال سویس

بهر دلیلی وظایف خودرا اجراء نکند اجرای وظائف مزبور بعهدهٔ یکی از اشخاص دیگری محول خواهد گردید که دربند (۳) این ماده باترتیب مقرر ذکر شده است.

۱۲ - تا حدی که مورد داشته باشد ضمن تصمیمات داوری که بر طبق این ماده صادر میشود باید مهلت اجراء تصریح گردد.

۱۳ . ظرف مدت پانزده روز از تاریخ ابلاغ تصمیم یا رأی بطرفین هریك از آنها میتواند از کارشناس یا کارشناسان یاهیأت داوری یا داور واحدی (هر کدام که مورد پیدا کند) که تصمیم یا رأی اولیه را صادر نموده تقاضای تفسیر آنرا بنماید این تقاضا در اعتبار تصمیم یارأی تأثیری نخواهد داشت تفسیر مزبور باید ظرف یکماه ازتاریخ تقاضا داده شود واجرای تصمیم یارأی تاصدور تفسیر یا انقضای یکماه (هر کدام زودتر واقع شود) معوق خواهد ماند.

مادهٔ ۴۲ - ۱ - چنانچه تصمیم یا رأی نهائی صادر طبق مادهٔ ٤١ این قرارداد فقط دایر به الزام پرداخت مبلغ معین مصرح در تصمیم یا رأی مزبور به دولت ایران یا طرف اول بوسیله طرف دوم باشد و مبلغ مزبور ظرف مدت مقرر در تصمیم یا رأی مذکور یا درصورت عدم قید مدت در تصمیم یا رأی ظرف سه ماه از تاریخ آن تصمیم یا رأی پرداخت نشود دولت ایران حق خواهد داشت کلیهٔ وجوه حاصله از فروش یا صدور نفت بوسیله طرف دوم را توقیف کند تا وقتی که مبلغ مزبور پرداخت شود.

۲ - در موردیکه تصمیم یا رأی نهائی بر طبق این قرارداد صادر شده باشد چنانچه طرفی که موظف به اجرای رأی میباشد ظرف مهلت مقرر دررأی یاتصمیم یا (چنانچه مهلتی ضمن رأی یا تصمیم معین نشده باشد) در ظرف شش ماه پس از ابلاغ رأی یا تصمیم بطرفین مفادرأی یاتصمیم را اجراء نکند طرفیکه رأی یاتصمیم بنفع او صادر شده حق خواهد داشت که اعلام خاتمه این قرارداد رابوسیله تصمیم

هیأت داوری یا داور واحد که برطبق بند (۳) این ماده اتخاذ خواهد شد بخواهد.
تصمیم مزبور نسبت بحقوق و تعهداتی که از اجرای این قرارداد تا تاریخ خاتمه قرارداد (طبق این قرارداد) ناشی شده ویابشود تأثیری نخواهد داشت حقوق ویا پرداخت وجوه و خسارات دیگری هم که بموجب رأی هیأت داوری یا داور واحد مقرر شده باشد درهمین حکم خواهد بود.

۳ ـ تصمیمی که برطبق مقررات بند (۲) این ماده پیش بینی شده فقط بارعایت شرایط زیر ممکن است اتخاذ شود:

الف ـ فقط هیئت داوری یا داور واحدی که رأی یا تصمیم نهائی مربوطه را صادر کرده میتواند این تصمیم را اتخاذ کند.

ب ـ چنانچه هیئت داوری یا داور واحدی که رأی یا تصمیم مزبور را صادر کرده بهرعلتی قادر یا مایل به اقدام نباشد موضوع خاتمه یافتن قرارداد بعلت عدم اجرای رأی برطبق این قرارداد و بطرزی که برای حل اختلاف پیش بینی شده بداوری ارجاع خواهد شد.

٤ ـ هیأت داوری یا داور واحد قبل از اخذ تصمیم دایر بخاتمه یافتن این قرارداد بایستی اول یك مدت اضافی (که از نود روز کمتر نخواهد بود) برای اجرای تصمیم یا رأی مقرر نماید و تصمیم دائر برخاتمه دادن قرارداد را فقط در صورتی اتخاذ خواهد کرد که مدت اضافی مقرر منقضی شده و طبق نظر آنها مفاد رأی یا تصمیم اجراء نگردیده باشد.

مادهٔ ۴۳ ـ ۱ ـ درمورد تعهد دستگاه مختلط راجع بانصراف از حقوق خود نسبت بناحیه عملیات بنحو مقرر در مادهٔ ۳ هرگاه طرف دوم طی مهلت مقرر نتواند نظر خود را درباره قسمتهای مورد انصراف بطرف اول اعلام نماید طرف اول حق دارد که

طبق نظر خود قسمتهائی را که باید مسترد گردد مشخص سازد تشخیص مزبور قطعی بوده و از تاریخی که اعلام گردد قسمتهای مشخص شده مزبور خارج از ناحیه عملیات تلقی خواهد شد .

۲ ـ طرف دوم باید درظرف ده روز از تاریخ اجرا ضمانت نامه‌ای از شرکت استاندارد اویل (ایندیانا) مبنی بر تضمین انجام تعهد حفاری که طرف دوم بموجب بند ۲ مادهٔ ۱۶ برعهده دارد بطرف اول تسلیم نماید درصورتیکه تعهد مزبور انجام نگردد شرکت استاندارد اویل ایندیانا برای هریك ماه تأخیر که در نتیجه وقوع فرس ماژر نبوده باشد مبلغ سیصد و پنجاه هزار دلار امریکائی غرامت خواهد پرداخت هرگاه ظرف مدت ششماه از مهلت مقرر تعهد هنوز انجام نشده طرف اول حق خواهد داشت که این قرار داد را فسخ نماید و در صورت فسخ قرار داد پرداخت جریمه ماهیانه مزبور متوقف خواهد شد .

۳ـ مقررات ماده ۳۷ درباره قوه قهریه (فرس ماژر) در موارد مربوط باین ماده نیز قابل اجرا خواهد بود.

مادهٔ ۴۴ ـ متن فارسی وانگلیسی این قرارداد هردو معتبر است در صورتیکه اختلافی پیش آید و به داوری ارجاع شود هردو متن به هیئت داوری یاداور واحد (هر کدام که مورد داشته باشد) عرضه خواهد شد که قصد طرفین را از روی هر دو متن تفسیر نمایند ـ هرگاه بین دو متن مزبور اختلافی در مورد حقوق ووظایف طرفین پیدا شود متن انگلیسی معتبر خواهد بود .

مادهٔ ۴۵ ـ مقررات قانون معادن مصوب سال ۱۳۳۶ تأثیری در این قرار داد نخواهد داشت وقوانین ومقرراتی که کلاً یا بعضاً مباین باشرایط این قرارداد باشد در حدودی که مباینت دارند نسبت بمقررات این قرارداد بلااثر خواهد بود .

بتاریخ ٤ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷ مطابق ۲٤ آوریل ۱۹۵۸ در تهران امضاء ومبادله گردید.

رئیس هیئت مدیره شرکت ملی نفت ایران — عبدالله انتظام

وکیل پان آمریکن پترلیوم کورپوریشن — جرج ـ جن کین سون

جدول ضمیمه

حدود ناحیه عملیات

ناحیهٔ ۱

از نقطه (الف) واقع در دریا بامختصات تقریبی طول جغرافیائی ٤۸ درجه و ٥٤ دقیقه وعرض جغرافیائی ۲۹ درجه و۳۸ دقیقه (منطبق بانقطه (ب) ازناحیه سیریپ که درپیش آگهی شماره ۱/۲۲۸ ذکر شده) وازآنجا خطی مستقیم بطرف شمال ومنطبق باخط منصف خلیج که نقطه مزبور را متصل میکند به:

نقطه (ب)درمحل تقاطع نصف‌النهار طول جغرافیائی ٤۸ درجه و٥٤ دقیقه باخط سه‌میلی درآبهای‌ساحلی‌ازحدپست ترین خط جزرخاك اصلی‌بعرض‌جغرافیائی تقریبی ۲۹ درجه و٥۳دقیقه و ۳۰ ثانیه ازآنجا منطبق باخط سه میلی در آبهای ساحلی بشرح مذکور در فوق تا :

نقطه (ج) مشخص شده بوسیله تقاطع خط مزبور سه میلی آبهای ساحلی با نصف‌النهار ٤۹ درجه و۳۳ دقیقه و۳۰ ثانیه و بعرض جغرافیائی تقریبی ۲۹ درجه و٥۷ دقیقه و۳۰ثانیه (منطبق بانقطه (ج) ناحیه سیریپ که درپیش آگهی شماره ۱/۲۲۸ ذکر شده) ازآنجاخطی‌مستقیم بطرف نقطه(الف) بشرح مذکوردرفوق .

مساحت ناحیه یك مشروح بالا درحدود ۱۰۰۰ کیلو مترمربع میباشد .

ناحیه ۲

از نقطه (الف) (منطبق بانقطه (ه) ناحیه سیریپ که درپیش آگهی شماره ۱/۲۲۸ ذکرشده) واقع در دریا با مختصات تقریبی طول جغرافیائی ٤۹درجه و ٤

دقیقه وعرض جغرافیائی ۲۹درجه و۱۵ دقیقه وازآنجا خطی مستقیم که این نقطه را متصل میکند به :

نقطه (ب) مشخص شده بوسیله‌محل تقاطع نصف‌النهار ۵۰درجه و۱۳دقیقه با خط سه میلی درآبهای‌ساحلی‌ازپست‌ترین خط‌جزر خاك اصلی بعرض‌جغرافیائی تقریبی ۲۹ درجه و۴۹ دقیقه و۳۰ثانیه) منطبق با نقطه (د) ناحیه سیریپ که در پیش‌آگهی شماره ۱/۲۲۸ ذکرشده) از این‌نقطه‌منطبق با خط سه‌میلی درآبهای ساحلی بشرح مذکور در فوق تا :

نقطه (ج) مشخص شده بوسیله تقاطع خط مزبور سه میلی آبهای‌ساحلی با نصف‌النهار طول جغرافیائی ۵۰ درجه و۴۵ دقیقه و بعرض جغرافیائی تقریبی ۲۸ درجه و۵۹ دقیقه ازآنجا خطی مستقیم به :

نقطه (د) با مختصات‌طول جغرافیائی ۴۹درجه و۴۵دقیقه وعرض‌جغرافیائی ۲۸ درجه و۲۳ دقیقه‌از آنجا خطی مستقیم (منطبق با خط منصف خلیج) که این نقطه را به نقطه (الف) فوق‌الذکر متصل میسازد .

مساحت‌ناحیه۲ مشروح بالا باستثنای جزایر خاك وخاکو وسه‌میل‌ازآبهای ساحلی هریك ازآنها که محاط در این ناحیه میباشند تقریباً ۱۵۰۰۰ کیلو متر مربع میباشد .

اجازه مبادله موافقتنامه فوق مربوط به‌تفحص و اکتشاف وبهره برداری و فروش نفت که مشتمل بر ۴۵ ماده ویك ضمیمه است در جلسه پنجشنبه هیجدهم اردی بهشت ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت از طرف مجلس شورای ملی داده شده است.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون مربوط باساسنامه شرکت ملی نفت ایران

مصوب ۱۹ بهمن ماه۱۳۳۸

فصل اول ـ کلیات وسرمایه

مادهٔ۱ ـ شرکت‌ملی نفت‌ایران که‌بموجب‌قانون مورخ نه‌اردی‌بهشت۱۳۳۰ تأسیس گردیده شرکت سهامی بازرگانی است که عملیات خود را برطبق مقررات این اساسنامه وقانون تجارت اجراء خواهد نمود .

مادهٔ۲ ـ مرکزاصلی‌شرکت‌تهران‌است‌شرکت‌میتواندشعب‌یانمایندگی‌هائی برای اجرای‌عملیات خود در داخله وخارجه تأسیس نماید .

مادهٔ۳ .سرمایه شرکت ده هزار میلیون ریال است که به‌ده هزار سهم‌یك میلیون ریالی بانام تقسیم و پنجاه درصدآن بصورت منقول و غیر منقول پرداخت شده است .

نسبت به پنجاه درصد بقیه صاحبان سهام متعهد میباشند که بتقاضای هیئت مدیره شرکت وتصویب شورای عالی نفت‌آنرا پرداخت‌نمایند ـ سهام‌شرکت کلاً متعلق بدولت ایران وغیرقابل انتقال‌است .

کلیهٔ تأسیسات صنعت نفت واقع درحوزهٔ قرارداد فروش نفت مصوب ۷ آبان ۱۳۳۳ که حق استفاده‌قسمتی ازآن بشرکت‌های عامل نفت‌ایران‌واگذار گردیده علاوه برسرمایه مذکور متعلق بشرکت وجزو دارائی واندوخته‌آن میباشد .

فصل دوم ـ موضوع وحقوق واختیارات شرکت

مادهٔ۴ ـ موضوع شرکت وحدود عملیات‌آن در سر تاسر کشور فـلات قاره بشرح زیر است :

الف ـ تفحص ونقشه‌برداری واکتشاف نفت و گاز طبیعی وهیدروکاربورهای دیگر (اعم از مایع وجامد) استخراج و تصفیه و ساختن وعمل آوردن فرآورده های نفتی ـ هر گونه عملیات بمنظور قابل عرضه کردن موادمزبور دربازاروپخش و فروش وصدورآن .

تبصره ـ اشتغال بامور مذکور در این بند در حدود مقررات قانون نفت مصوب نهم امرداد ۱۳۳۶ منحصراً بعهده شرکت ملی نفت ایران خواهد بود بجز مواردیکه بموجب قوانین جداگانه اشتغال مؤسسات دیگر باین‌امورتجویز شده و یا در آینده بموجب مقررات قانون نفت مصوب نهم امرداد ۱۳۳۶ تجویز شود .

ب ـ ساختن مشتقات وفرآورده‌های فرعی از جمله مواد شیمیائی حاصله از نفت گاز طبیعی و هیدروکاربورهای دیگر حمل ونقل وانبارداری کلیه مواد نفتی و مشتقات حاصله ازآن ـ پخش وصدور مشتقات مزبور .

ج ـ مراقبت‌واهتمام واقدام مقتضی‌برای توسعه وپیشرفت صنعت نفت‌ایران وصنایع وابسته بآن ازلحاظ علمی وفنی وبازرگانی وغیره .

مادهٔ ۵ ـ برای انجام عملیات مذکور در مادهٔ ٤ شرکت دارای حقوق و اختیارات زیر میباشد .

الف ـ ایجادشرکتهای‌فرعی وشعب ونمایندگیها درایران وخارج‌ازایران یاانحلال آنها وانعقادقراردادهای همکاری باشرکتها و مؤسسات داخلی‌یاخارجی در حدودمقررات‌قانون‌نفت‌مصوب‌نهم‌امرداد ۱۳۳۶ برای اجرای‌هرقسمت‌ازعملیات مربوط بصنعت نفت از قبیل‌اکتشاف واستخراج وبهره برداری و تصفیه مواد نفتی وآماده نمودن گازبرای‌مصرف‌وساختن مشتقات وفرآورده‌های فرعی از نفت‌و گاز و تهیه وسایل حمل ونقل‌اعم اززمینی ودریائی وهوائی وفروش محصولات تولیدی

شرکت در داخل وخارج کشور .

ب ـ خریدوتحصیل‌هر گونه‌مال‌اعم‌ازمنقول‌وغیرمنقول‌برای‌رفع‌احتیاجات و تأمین مقاصد شرکت .

ج ـ تصدی هر نوع عمل‌بازرگانی مربوط بتهیه وفروش وصدور مواد نفتی‌و مشتقات آن ـ انبارداری ـ حق‌العمل کاری .

د ـ اجرای همه گونه کارهای فنی که برای‌انجام مقاصدشرکت لازم باشد بخصوص هرنوع تبدیل‌نفت‌خام یا گازطبیعی یاعمل دیگری که موادنفتی‌ومشتقات آنان راقابل عرضه دربازار ایران وخارجه بنماید .

ه ـ خرید واجازه‌تأسیس و تکمیل و توسعه وتعمیر ونظارت و اداره کلیه انواع کارخانجات و دستگاهها و تأسیسات و وسایلی که‌برای اکتشاف واستخراج و تصفیه و بهره‌برداری و حمل‌وفروش نفت و گاز و مشتقات آن‌لازم باشد .

تبصره ـ ایجاد وبکارانداختن‌راه‌آهن ـ بندروسرویسهای تلگراف‌وتلفن باسیم‌وبی‌سیم وهواپیمائی درمواردیکه‌عملیات‌شرکت ایجاب‌نماید مشروط باجازه قبلی دولت خواهد بود .

و ـ عملیات عمرانی و کشاورزی واستفاده بهرنحو دیگر از زمینهائی که دراختیار شرکت است‌وهرگونه‌معامله‌نسبت‌به‌محصولات زمینهای مزبور منحصراً بمنظور تأمین احتیاجات شرکت‌وکارکنان آن .

تبصره ـ عملیات مذکور باید حتی‌الامکان توسط افراد یا مؤسسات خصوصی انجام شود .

ز ـ انعقاد قرارداد های استخدامی و پیمانکاری یا مشاوره با اشخاص و مؤسسات‌داخلی یاخارجی بمنظوراجرای‌مقاصد شرکت درحدود مقررات‌شرکت.

ح ـ تحصیل‌پروانه‌های‌اختراع‌وهرگونه اطلاعات درباره اختراعات‌وطرحها وطریقه‌های مربوط بصنعت‌نفت وصنایع وابسته‌بآن .

ط - انعقاد قرارداد خریداران بمنظور صدور نفت خام و گاز و محصولات نفتی ومشتقات آن .

مادهٔ۶ - استخدام کارشناسان و کارمندان و کارگران اعم ازدائم وموقت بر طبق آئین نامه های داخلی شرکت خواهد بود .

استخدام اتباع خارجه منحصراً درمواردی مجاز خواهد بود که بتشخیص هیأت مدیره ایرانیانیکه واجدشرایط وتجربیات لازم باشند یافت نشوند و یا استفاده از خدمات آنان عملا میسر نباشد بمنظور تشکیل کادر مجهز لازم برای صنعت نفت وبی نیاز شدن صنعت مزبور ازاستخدام کارکنان خارجی شرکت هرگونه برنامه های تعلیم و تربیت و کارآموزیرا که شایسته بداند مخصوصاً اعزام تعداد کافی دانشجو درهرسال بخارج تنظیم واجرا خواهد نمود .

مادهٔ۷ -شرکت ازتسهیلات زیر استفاده خواهد نمود :

الف - بدون تحصیل هیچگونه پروانه ولی باانجام تشریفات گمرکی آنچه را که منحصراً برای عملیات خود در ایران ضروری بداند از قبیل ماشین آلات کارخانه‌ها واجزای آن - افزار وادوات قطعات یدکی - موادشیمیائی و معدنی - مصالح ساختمانی واثاثیه که در ایران نظایر آن ساخته نمیشود- وسایل حمل و نقل- وسایل آزمایشگاه - دارو کلیهٔ لوازم طبی بیمارستانها ودرمانگاهها بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و هرنوع مالیات و عوارض دیگر ازخارجه وارد کنند .

تبصرهٔ۱ - درمواردیکه دولت ازلحاظ سیاست ومصالح عمومی کشور اخذ پروانه های مخصوصی را مانند پروانه ورود مواد محترقه وادویه مخدره ضروری بداندشرکت تشریفات اخذ پروانه را انجام خواهد داد ولیکن انجام تشریفات مزبور موجب هیچگونه محدودیتی نسبت به آزادی شرکت در وارد کردن مواد مورد

بحث نخواهد گردید.

مواردیکه رعایت این گونه تشریفات را ایجاب بنمایداز طرف وزارت‌دارائی بشرکت ابلاغ خواهد شد.

تبصرهٔ ۲ - شرکت‌ملی نفت موظف است درموقع ترخیص کالاهائیکه بر طبق بند الف این‌ماده معافیت دارد میزان حقوق گمرکی را که بر آن‌کالاها درصورت نداشتن معافیت گمرکی تعلق میگیرد از ادارهٔ گمرك دریافت دارد ودر آخر هر سال برای اینکه معلوم‌شود چه‌مبلغ شرکت ملی نفت از معافیت گمرکی‌استفاده نموده صورتهای مزبوررا بوزارت دارائی تسلیم دارد.

ب - صادرات موادنفتی ازپرداخت حقوق گمرکی وهرنوع مالیات‌وعوارض بدولت وادارات محلی و شهرداریها معاف خواهدبود ولی‌شرکت اظهارنامه‌هائی را که برای آمار گمرکی لازم است تهیه وبگمرك محل تسلیم خواهد کرد.

تبصرهٔ ۱ - شرکت مکلف است‌برای‌تهیه وسائل صنعتی یامواد مصرفی‌خود باتوجه بمرغوبیت و ارزش جنس و رعایت مصالح اقتصادی کشور نسبت بکالا های مشابه داخلی حق‌تقدم قائل شده ومحصولات ومصنوعات داخلی‌را بمصرف برساند.

تبصرهٔ ۲ - درمورد مواد و اشیائیکه شرکت‌واردنموده وبعداً بآنها احتیاج نداشته باشد شرکت در فروش‌آن در داخل‌ویا درصدورآن بخارج‌آزاد است ولی چنانچه اشیاءِ مزبور با معافیت ازحقوق وعوارض گمرکی واردشده‌باشد فروش‌آن در داخل کشور بااطلاع وزارت گمرکات و انحصارات مشروط بپرداخت حقوق گمرکی میباشد.

تبصرهٔ ۳ - کلیهٔ معافیتهای مذکور دراین‌ماده ناظر بعملیات شرکت جهت اجرای این اساسنامه میباشد وآنچه اشیاء ولوازم جهت مصرف کارکنان شرکت ازطرف شرکت واردمیشود ازپرداخت حقوق و عوارض گمرکی و سایر عوارض

معاف نخواهدبود .

مادهٔ ۸ ـ مالیات بردرآمدشرکت‌طبق‌مقررات‌ماده‌۳۵قانون‌مالیات‌بردرآمد سال ۱۳۲۸ که طبق ماده ۳۶ قانون مالیات بردرآمد **۱۳۳۵** تأیید گردیده‌ازسود ویژه شرکت وصول‌خواهدشد .

هیچگونه مالیات ویاعوارض وحقوق دیگرزاید برمیزان‌مقرر از شرکت قابل وصول نخواهدبود .

تبصرهٔ ۱ - حقوق وعوارضیکه برطبق‌قوانین ازطرف مقامات‌دولتی‌یامحلی در ازای خدمات درخواست شده‌ویاخدماتیکه‌معمولا برای‌عامه‌انجام‌میشودمطالبه میگردد ازشرکت نیز قابل‌وصول‌است .

تبصرهٔ ۲ ـ وجوه صندوق بازنشستگی و پس‌انداز کارکنان ایرانی‌صنعت نفت وکلیهٔ عواید وبهرهٔ حاصله ازآن وجوه ازهرگونه مالیات‌معاف‌است .

مادهٔ ۹ ـ شرکت‌میتواندهزینه وتعهدات ارزی خودراازقبیل بهای‌کالاهای خریداری ازخارجه وحقوق کارمندان‌خارجی‌وهزینه‌محصلین‌وکارآموزان‌اعزامی بخارج کشور و مخارج کارمندانیکه بر طبق مقررات شرکت بخارج از کشور برای امور مهمه شرکت که ضرورت ایجاب نماید مسافرت مینمایند از محل درآمد ارزی خود بپردازد .

شرکت‌دراول‌هرسال‌موافقت مقامات قانونی نظارت ارز رابرای استفاده از اعتبارات ارزی سالیانه خود یکجا تحصیل وصورت هزینه‌های ارزی راهرسه ماه یکمرتبه بمقامات مذکور و خزانه‌داریکل تسلیم‌خواهدنمود .

مادهٔ ۱۰ ـهرگاه‌زمینی‌برای انجام‌عملیات‌مقرردراین‌اساسنامه‌مورداحتیاج شرکت واقع شود به‌ترتیب‌زیرعمل‌خواهدشد:

الفـ در مورد اراضی موات‌حیازت‌وتملك‌آن‌ازطرف شرکت مجاز وتابع

احکام‌کلی است .

ب ـ درصورتیکه زمین مورداحتیاج بایرومتعلق بدولت باشدبرحسب پیشنهاد شرکت و تصویب هیئت وزیران مجاناً بشرکت واگذار میشود در صورتیکه احتیاج شرکت بزمینی که بدین‌طرزتحصیل نموده باشد رفع‌شودشرکت‌حق‌انتقال آن‌را بغیرنخواهدداشت بلکه بایدآنرا بلاعوض بدولت مسترددارد .

ج ـ درمورد زمین‌های دایرمتعلق‌بدولت‌بهای‌عادله‌آن بایدازطرف‌شرکت بدولت‌پرداخت شود درصورت اختلاف نسبت ببهای عادله نظرهیأت وزیران قطعی والزام‌آورخواهدبود. چنانچه‌احتیاج شرکت اززمینی که‌ازدولت‌خریداری‌نموده رفع‌شود شرکت‌باید زمین مزبور را درمقابل بهای خرید بدولت واگذار نماید چنانچه‌ظرف مدت‌شش‌ماه ازتاریخ‌پیشنهادفروش دولت‌زمین‌را ابتیاع ننمایدشرکت درفروش‌آن بغیرآزاد خواهد بود .

د ـ درمورد زمینهائیکه ازلحاظ‌عملیات مقرردراین اساسنامه مورداحتیاج شرکت‌بوده ومتعلق باشخاص باشدشرکت‌آن‌زمینهارا مستقیماً ازمالکین‌خریداری خواهدنمود ومالکین باید آن زمین‌ها را در ازای دریافت بهای عادله بشرکت واگذار نمایند .

چنانچه مالك ازفروش ملك‌خودداری نماید ویاطرفین درتعیین بهای عادله توافق نکنند دادگاه‌شهرستان محل بدرخواست شرکت درظرف دوهفته از تاریخ درخواست مزبورسه نفرکارشناس مرضی‌الطرفین ویا درصورت عدم تراضی طرفین بقیدقرعه تعیین‌خواهدنمود کارشناسان مزبورحداکثر تا دوهفته پس از تاریخ انتخاب بهای‌عادله زمین‌مورد تقاضارا باکثریت‌آراء براساس بهای اراضی مشابه‌و مجاور بدون درنظرگرفتن منابع نفتی ونوع استفاده ای که منظورشرکت‌میباشد ببهای روزدرخواست شرکت تعیین وبدادگاه اعلام‌خواهند نمود .

پس‌ازتودیع بهای معینه‌ازطرف‌شرکت درصندوق دادگستری دادگاه‌مکلف است حکم‌بتصرف وتملك شرکت‌نسبت باراضی موردبحث صادرنماید حکم مزبور نسبت بتصرف و تملك شرکت قطعی و غیرقابل پژوهش و فرجام خواهد بود لکن چنانچه یکی‌ازطرفین نسبت ببهای تعیین شده از طرف کارشناسان متعرض باشد میتواند نسبت ببهای تعیین‌شده درظرف مهلت‌قانونی درخواست رسیدگی‌بژوهشی بنماید درخواستی که شرکت بموجب مقررات این ماده بدادگاه میدهد از لحاظ الصاق تمبرطبق ماده ٦٨٤ قانون آئین دادرسی مدنی غیرمالی تلقی خواهدشد.

تبصرهٔ ۱ ـ چنانچه درزمینهای موضوع این بند اعیانی وجود داشته باشد تقویم اعیان جداگانه ازبهای عرصه براساس پنج‌درصد علاوه برقیمت عادله بعمل خواهدآمد هرگاه اعیانی‌محل سکونت مالك ویا ممراعاشه منحصر بفرد اوباشد پانزده درصدقیمت عادله نیزازاین بابت باو پرداخت خواهد گردید .

تبصرهٔ ۲ ـ درمورد املاك مزروعی درصورتیکه‌مساحت اراضی‌مورداحتیاج شرکت بقدری‌باشد که زارعین مجبوربکوچ کردن بشوند شرکت علاوه برقیمت ملك که بمالك پرداخت مینماید ۲۵ درصدآنرا نیز بوسیله شورای محلی یا درـ صورتیکه‌شورای‌مزبوروجودنداشته‌باشد باحضورفرماندار یابخشدارمحل بین‌زارعین محل که ازآنجا کوچ مینمایند تقسیم خواهد کرد .

تبصرهٔ ۳ ـ درصورتیکه مالك یا مالکین ظرف۱۰ روزپس‌ازقطعیت حکم دادگاه (درمورد عدم اعتراض‌ببهای معینه درحکم بدوی) یا ازتاریخ ابلاغ حکم پژوهشی (درصورتیکه ببهای معینه درحکم دادگاه بدوی‌اعتراض شده‌باشد)برای امضای سندانتقال حاضرنشوند رئیس‌اداره ثبت‌محل‌موظف‌است‌طبق‌تقاضای‌شرکت سند انتقال‌تنظیم وبشرکت‌تسلیم‌نمایدسندمزبورمطابق مقررات‌دردفتراسنادرسمی ودفتراملاك‌ثبت‌میشود واداره‌ثبت براساس‌آن تقاضای‌ثبت ازشرکت پذیرفته وسند

مالکیت بنام شرکت صادرخواهد نمود .

تبصرهٔ ۴ ـ چنانچه احتیاج شرکت نسبت باراضی مذکور در این‌بندرفع شودشرکت درفروش آن بغیر آزاد خواهد بود منتهی فروشنده سابق در شرایط مساوی درظرف مدت ۶ماه‌ازتاریخ ابلاغ حق تقدم خواهدداشت .

ه ـ در مورد زمینهائیکه دسترسی بمالك آن غیرمقدور باشدوهمچنین‌در مورد زمینهائیکه مالکیت آن‌مورد اختلاف ویاتشریفات ثبتی انجام نیافته‌باشدبا نظر دادستان محل یامتصرفین وقت بهای آن از طرف دادگاه بنحویکه باختلاف موارد در بند (د) این‌ماده قید گردیده تعیین میشود و پس از تودیع بهای ملك مزبور دادگاه حکم‌بتصرف شرکت صادر میکند درصورتیکه مالك تعیین گردید ویااختلاف ثبت رفع‌شد ویاتشریفات ثبتی‌خاتمه یافت‌چنانکه مالك‌یامالکین‌ببهای تودیع‌شده تسلیم‌نشوند طبق مقررات بند(د) حق پژوهش خواهندداشت.

تبصرهٔ ۱ ـ نسبت بتنظیم اسناد انتقال املاکی که طبق مقررات این‌بند تحصیل میشود بس‌از امکان دسترسی بمالك یارفع اختلاف و انجام تشریفات ثبتی طبق مقررات تبصرهٔ ۳ بند (د) عمل‌خواهد شد .

تبصرهٔ ۲ ـ چنانچه درزمینهای موضوع این‌بنداعیانی وجودداشته‌باشدطبق تبصرهٔ ۱ بند (د) عمل‌خواهدشد .

و ـ درمورد تحصیل حقوق ارتفاقی نسبت به‌اراضی‌و استفاده‌از آب‌و رعایت خسارات مالك نسبت بمجموع آب وزمین در صورت عدم توافق از طریق دادگاه اقدام‌خواهد شد .

رسیدگی دادگاه بدرخواست شرکت وتعیین میزان خسارات وصدورحکم تصرف بنحوی‌خواهدبود که‌طی‌بند (د) این‌ماده مذکور است .

ز ـ تصرف‌اراضی‌وابنیه وتأسیسات‌قبل‌ازپرداخت یاتودیع تمام‌قیمت‌مجاز

نیست مگر بارضایت مالکین .

ح ـ نسبت باملاك موقوفه ایکه فروش آنها مجاز نیست بطریق اجاره طویل‌المدت استفاده خواهد شد .

ط ـ ملاك احتیاج شرکت به‌اراضی تشخیص شرکت میباشد.

برای‌احرازعدم انجام‌تشریفات ثبتی‌یا اختلاف درمالکیت اراضی گواهینامه اداره ثبت محل ونسبت بعدم دسترسی بمالك اظهار شرکت که متکی بنشر آگهی درمجله رسمی ویك‌روزنامه کثیرالانتشار محل‌باشد کفایت خواهد کرد.

مادهٔ ۱۱ ـ شرکت میتواند درحوزه عملیات و برای مصارف خود در اراضی بایر متعلق بدولت یابلامالك ازآب وهمچنین ازهرنوع خاك وشن وآهك وسنگ وگچ و مصالح ساختمانی دیگر بدون پرداخت حقوق دولتی و طبق مقررات مربوطه استفاده نماید اگر عمل شرکت برای استفاده ازموادمذکور موجب‌ضرر شخصی گرددشرکت باید جبران خسارت را بنماید ولی در هرصورت شخص ثالث نمیتواند مانع عملیات شرکت بشود.

مادهٔ ۱۲ ـ هرگاه دولت در مناطق عملیات شرکت قرار دادی برای بکار انداختن معادن دیگر منعقد نمایدبایدمانع‌عملیات شرکت‌نباشدوهرگاه خسارتی وارد شودجبران گردد .

فصل سوم ـ ارکان شرکت

مادهٔ ۱۳ ـ ارکان شرکت‌عبارتند از :

اول ـ مجمع عمومی صاحبان سهام .

دوم ـ شورایعالی.

سوم ـ هیأت‌مدیره .

چهارم ـ هیأت عالی بازرسی.

قسمت اول- مجمع عمومی صاحبان‌سهام

مادهٔ۱۴ ـ نمایندگی صاحبان سهام درمجمع عمومی با۳ نفر بشرح زیر خواهد بود :

وزیر دارائی ووزیر صنایع ومعادن ویك نفراز وزرای دیگر به انتخاب هیأت وزیران ریاست مجمع عمومی صاحبان سهام باوزیردارائی خواهد بود.

مادهٔ ۱۵ ـ جلسات مجمع عمومی صاحبان سهام در اداره مرکزی‌شرکت درتهران باحضور رئیس هیئت مدیره تشکیل میشود مجمع عمومی صاحبان سهام سالی‌یکباربرای رسیدگی بترازنامه درامرداد ماه منعقد میگردد ولی تاموضوع مندرج دردستورمجمع پایان نیافته جلسات ادامه خواهد داشت .

مادهٔ ۱۶ ـ درجلسه‌مجمع عمومی باید هرسه‌نفر نمایندگان صاحبان سهام حضورداشته باشند وکلیه تصمیمات باید لااقل باموافقت‌دونفر ازآنها باشد .هرگاه یکی ازوزیران نتواند حاضرشود هیأت وزیران جانشین اورا ازمیان سایر وزراء معین خواهد کرد .

مادهٔ ۱۷ ـ مجمع عمومی فوق العاده ممکن است درهرموقع بتقاضای‌وزیر دارائی یااکثریت اعضاءِ شورای عالی یارئیس هیأت مدیره یا لااقل دونفر ازاعضاء هیأت عالی بازرسی تشکیل شود .

تبصرهٔ ۱ـ دعوت مجمع عمومی‌اعم‌ازعادی وفوق العاده ازطرف رئیس هیئت مدیره یاقائم مقام او بعمل خواهد آمد .

تبصرهٔ۲ ـ دستور جلسه فوق العاده راکسانیکه تقاضای آنرا نموده اند تعیین میکنند .

تبصرهٔ۳ـ درمواردیکه تقاضای انعقاد جلسات فوق العاده ازطرف اشخاص مذکور دراین ماده بعمل آید رئیس هیئت مدیره مکلف است منتهی تا ده روز پس

ازوصول تقاضا برای تشکیل جلسه دعوت بعمل آورده ودستورجلسه را نیز بدعوت نامه ضمیمه نماید .

تبصرهٔ ۴- اعضای شورای عالی وهیأت مدیره و هیأت عالی بازرسی در جلسات مجمع عمومی صاحبان سهام اعم ازعادی وفوق‌العاده حضور خواهند یافت.

تبصرهٔ ۵- درصورتیکه رئیس هیئت مدیره نتواند درجلسات مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت نماید قائم مقام رئیس هیئت مدیره درجلسه حضور خواهد یافت .

مادهٔ ۱۸ - وظایف مجمع عمومی صاحبان سهام بقرارزیراست:

الف - رسیدگی‌واتخاذ تصمیم نسبت‌بگزارش سالیانه‌هیئت مدیره وتصویب ترازنامه وحساب سود وزیان شرکت باتوجه بگزارش هیئت‌عالی‌بازرسی- گزارش هیأت مدیره وهیئت عالی بازرسی وتراز نامه سالیانه شرکت لا اقل یك هفته قبل ازتشکیل‌جلسه مجمع‌عمومی‌صاحبان‌سهام‌باید دراختیار کلیه اعضاءِآن گذارده‌شود.

ب - انتخاب‌اعضای هیئت عالی بازرسی.

ج - اتخاذ تصمیم نسبت بهر موضوعی که هیأت مدیره شرکت طبق این اساسنامه دردستورمجمع عمومی صاحبان سهام منظور شده باشد .

مادهٔ ۱۹ - امور زیر ازوظایف خاصه مجمع عمومی‌فوق العادهٔ است :

الف - اتخاذ تصمیم نسبت بهر گونه پیشنهاد راجع بتغییر مواد اساسنامه شرکت که درکلیه موارد محتاج بتصویب مجلسین خواهدبود .

ب - اتخاذ تصمیم نسبت بافزایش سرمایه‌زائد برمیزان ده هزارمیلیون‌ریال مقرردرماده ۳ وبرداشت‌از اندوخته های شرکت .

مادهٔ ۲۰ ـ صورت‌جلسات‌مجمع عمومی‌صاحبان‌سهام باید در دفتره‌خصوصی که برای این منظور تهیه میشود درج شود صورتجلسه‌پس‌از تصویب بامضاءِرئیس و منشی جلسه خواهد رسید .

قسمت دوم ـ شورای‌عالی

مادهٔ ۲۱ ـ شورای عالی از ۷نفر بشرح‌زیر تشکیل میشود :

الف ـ دو نفر از نمایندگان مجلس سنا و دو نفر از نمایندگان مجلس شورای ملی .

ب ـ وزیر دارائی .

ج ـ وزیر صنایع ومعادن .

د ـ دادستان کل‌دیوانعالی کشور

اشخاصیکه ازطرف مجلسین انتخاب میشوند مدت ماموریت آنها برای‌یك سال خواهد بود و همه ساله مقارن تجدید انتخاب هیأت رئیسه مجلسین انتخاب میشوند و هریك از آنها تا انتخاب جانشین خود بعضویت شورای عالی باقی خواهد بود .

ریاست جلسات شورای عالی با وزیر دارائی میباشد در غیاب وزیر دارائی ریاست جلسه با نایب رئیس خواهد بودکه شورا برای مدت یك سال تعیین خواهد کرد .

در جلساتیکه وزیر دارائی غایب باشد معاون وزیر دارائی باحق‌رأی‌بجای او حضور خواهد یافت .

مادهٔ ۲۲ ـ جلسات شورای عالی بدعوت رئیس هیأت مدیره وحضور رئیس هیئت‌مدیره‌بطور عادی‌سالی دوباردرخردادوآذر تشکیل‌میشودودر هر موقع‌بدعوت رئیس‌هیئت‌مدیره و یابدرخواست سه‌نفر ازاعضای شورا ویالااقل دونفر از هیئت

عالی بازرسی بطور فوق‌العاده منعقد میگردد .

تبصرهٔ ۱ ــ دستور جلسه فوق‌العاده شورا را کسانی که تقاضای تشکیل آنرا نموده‌اند تعیین میکنند ودرجلسات شورا غیر ازآنچه در دستورمعین‌شده‌تصمیماتی اتخاذ نخواهد شد .

تبصرهٔ ۲ ــ درمواردیکه تقاضای انعقادجلسات فوق‌العاده از طرف اشخاص مذکور دراین‌ماده بعمل‌آیدرئیس هیئت‌مدیره باید منتهی تاده روز پس ازوصول تقاضا جلسه راتشکیل دهد .

تبصرهٔ ۳ ــ اعضاءِ هیئت‌مدیره شرکت‌وهیئت عالی بازرسی بدون حق رأی میتوانند در جلسات شورا حاضر شوند .

تبصرهٔ ۴ ــ درصورتیکه رئیس هیئت مدیره نتواند در جلسه شوار شرکت نماید قائم مقام رئیس هیئت‌مدیره در جلسه شرکت‌خواهدنمود .

مادهٔ ۲۳ ــ جلسات شورای عالی باحضور اقلا ۵ نفر از اعضاء رسمیت خواهد یافت و تصمیمات شورا باکثریت آراء اعضاء معتبر خواهد بود .

مادهٔ ۲۴ ــ شورای عالی‌عهده‌دار وظائف زیر خواهد بود :

الف ــ بررسی و تصویب فصول و ارقام کلی بودجه هزینه‌های‌جاری‌شرکت (بودجه‌های تفصیلی هزینه های شرکت را هیأت مدیره خود در حدود رقم کلی مزبور تعیین نموده وبموقع اجرا بگذارد) بررسی وتصویب هزینه‌های‌سرمایه‌ای و اعتبارات اضافی و اصلاح بودجه بپیشنهاد هیئت‌مدیره .

ب ــ اتخاذ تصمیم نسبت بتشکیل یاانحلال شرکتهای فرعی .

ج ــ تعیین خطمشی عمومی شرکت و تصویب برنامه و شرایط کلی‌فروش‌و صدور نفت ومحصولات نفتی‌بپیشنهاد هیئت مدیره .

د ــ بررسی و تصویب کلیه آئین‌نامه‌های شرکت ازقبیل آئین نامه‌های

استخدامی و اداری ومالی وفنی و غیره باتوجه به تعهدات قانونی شرکت و حفظ هم‌آهنگی در دستگاههای مختلف‌صنعت نفت .

هـ ـ بررسی‌وتصویب‌هر گونه‌تغییری دربهای فروش‌بنزین موتور ـ نفت ـ نفت گاز ونفت کوره برای تأمین احتیاجات داخلی کشور بپیشنهاد هیئت مدیره .

مادهٔ ۲۵ ـ شورا میتواند نسبت بجریان کارهای شرکت در هر قسمت از عملیات‌آن که باشد ازجمله در مورد بودجه های‌تفصیلی شرکت توضیحاتی‌بخواهد ورئیس‌هیئت‌مدیره‌موظف است اطلاعات مورد احتیاج‌را دراسرع اوقات در اختیار شورا بگذارد .

هرگاه شورا اجرای هرگونه بازرسی را لازم بداند رئیس هیئت مدیره وسایل انجام‌آنرا فراهم خواهد نمود .

تبصره ـ نمایندگان مجلسین عضو شورای عالی نفت‌مکلفند درهرسال یکبار گزارش امور شرکت ملی نفت‌را بهر یك‌از مجلسین بدهند .

قسمت سوم ـ هیئت مدیره ومدیرعامل

مادهٔ ۲۶ ـ هیئت مدیره ازیکنفر رئیس که سمت مدیریت عامل را نیز خواهد داشت وده‌نفر عضو تشکیل میشود رئیس واعضاء هیئت مدیره باید ایرانی باشند وشرایط انتخاب‌آنها بشرح زیر است :

الف ـ رئیس هیئت‌مدیره ازبین‌اشخاصی انتخاب خواهد شد که لااقل‌بیست سال سابقه خدمات‌دولتی واجتماعی داشته ودرقسمتی‌ازآن مدت متصدی کارهای مهم مملکتی‌بوده ونیز دارای اطلاعات کلی درمورد مربوط بصنعت‌نفت‌باشد ادامه خدمت رئیس هیئت مدیره تاسن‌هفتاد مجاز خواهد بود .

ب ـ شش نفر ازاعضاء هیئت مدیره از بین‌اشخاصی انتخاب خواهند شد که ده‌سال سابقه خدمت دریکی از قسمتهای‌فنی ـ بازرگانی ـ حقوقی یااداری‌صنعت

نفت داشته واقلادرطی سه سال از آن مدت دریکی‌از ادارات مـربوط بصنعت نفت ایران شغل مهمی راعهده‌دار بوده باشند.

شش نفر عضو مزبور موظفاً انجام وظیفه خواهند نمود و باید تمام وقت آنها دراختیار شرکت بوده وهیچ نوع اشتغال موظف درخارج ازشرکت نداشته باشند.

اشتغال غیر موظف هریك‌از آنها بشرط موافقت رئیس هیئت مدیره‌منحصراً درامور فرهنگی مجاز خواهد بود هریك ازاعضاءمزبور که‌از مقررات این ماده تخلف کند بر کنار خواهد شد.

ج ـ سایراعضاء هیئت مدیره ازبین‌شخصیتهای ذیصلاحیت انتخاب میشوند اعضاء مشمول این بند باید تمام وقت دراختیارشرکت بوده‌باشند.

مادۀ ۲۷ ـبرای انتخاب رئیس هیئت مدیره شورای‌عالی سه نفر ازاشخاصی راکه واجدشرایط مذکور در بند الف ماده ۲۷ باشند بتوسط وزیردارائی‌بهیئت وزیران پیشنهاد مینماید ویك نفر ازآنها برای مدت چهارسال انتخاب و بفرمان همایونی باین سمت منصوب میشود. اعضاء هیئت مدیره بپیشنهاد رئیس هیئت و موافقت وزیر دارائی وتصویب هیئت وزیران بموجب فرمان همایونی برای مدت چهار سال تعیین میشوند و در انقضاء مـدت تجدیـد انتخاب آن ها مـانعی نخواهد داشت.

مجمع عمومی میتواند تغییر هریـك ازاعضاء هیئت مدیره را قبل‌از پایان دوره عضویت‌هیأت مدیره بهیئت دولت پیشنهاد نماید.

تبصرۀ۱ ـ سه‌ماه قبل از انقضاء دوره‌خدمت هریك از اعضاء هیئت مدیره رئیس هیئت باید جانشین اورا بوزارت دارائی پیشنهاد نماید و تجدید انتخاب او مانعی نخواهد داشت تازمانیکه انتخاب‌جدید بعمل‌نیامده اعضاء هیئت مدیره به

خدمت خود ادامه میدهد .

تبصرهٔ۲ـ اعضاء هیئت مدیره نفت حق ندارند بیش از یك حقوق‌ازشرکت دریافت دارند .

مادهٔ۲۸ـ رئیس‌هیئت مدیره میتواند یکی‌از اعضاء هیئت مدیره‌را بانتخاب خود بسمت قائم‌مقام رئیس‌تعیین نماید که درمواقع غیبت رئیس هیئت‌مدیره‌بجای مشارالیه انجام وظیفه کند

مادهٔ۲۹ـ جلسات هیئت مدیره تحت ریاست رئیس یا قائم مقام او با حضور لااقل هشت نفر رسمیت یافته و برای تصویب هر موضوعی حداقل شش رأی‌موافق ضرورت دارد .

هر گاه نسبت بموضوعی که درهیئت‌مدیره مطرح گردیده‌رئیس‌هیئت‌مدیره یا قائم‌مقام اوشورقبلی‌باصاحبان‌سهام رالازم بداند میتواند اتخاذ تصمیم راموکول بجلب نظرصاحبان سهام بنماید .

مادهٔ۳۰ـ حقوق‌رئیس واعضاءِ هیئت مدیره بپیشنهاد شورای عالی وتصویب هیئت وزیران در هرسال تعیین میشود .

مادهٔ۳۱ـ اعضای شورای عالی وهیئت مدیره وهیئت عالی‌بازرسی وهمچنین کارمندان شرکت حق هیچگونه معامله مستقیم یاغیرمستقیم باشرکت ندارند.

تبصره ـ خریدفرآورده‌های نفتی وکالاهائیکه شرکت باسازمانهای تعاونی وابسته بآن برای‌کارکنان خود تهیه مینماید در حدود مصرف شخصی از مقررات این ماده مستثنی است .

مادهٔ۳۲ـ هر یك از اعضاء هیئت مدیره که درسه جلسهٔ متوالی‌یاپنج جلسه متناوب در سال بدون عذر موجه در جلسات هیئت مدیره حاضر نشود بر کنار خواهد شد .

مادهٔ۳۳ـ درصورت‌فوت یااستعفاء یاتغییر هریك ازاعضاء هیئت‌مدیره‌جانشین او طبق مواد ۲۶و۲۷ ازطرف هیئت وزیران تعیین خواهدشد .

مادهٔ۳۴ـ اگر در نتیجه بروز اختلافی اکثریت دوثلث (۸نفر) اعضاءِهیئت مدیره‌استعفاء کنندانتخاب کلیه اعضاءهیئت‌تجدید میشود واعضاء هیئت‌سابق‌ممکن است مجدداً انتخاب شوند .

مادهٔ۳۵ـ جلسات هیئت مدیره اقلاماهی‌یکبار وجلسات فوق‌العاده‌برحسب ضرورت تشکیل خواهد شد .

مادهٔ۳۶ـ دعوت جلسات عادی و فوق‌العاده و اداره جلسات هیأت مدیره و اجراء مصوبات و تصمیمات از وظایف رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل میباشد .

مادهٔ۳۷ـ صورت مذاکرات هیئت مدیره در دفتر مخصوصی ضبط شده و بامضای رئیس‌خواهد رسید هرقسمت ازمذاکرات که هیئت مدیره آنرا محرمانه تلقی کند محرمانه بودن آن باید درصورت جلسه قید شود .

مادهٔ۳۸ـ هیئت مدیره در حدود مقررات این اساسنامه دارای همه گونه اختیار برای اجراء وظائف مصرح در ماده ٤ این اساسنامه میباشد وظائف خاصه هیئت مدیره بقرار زیر است :

الفـ تصویب برنامه عملیات شرکت بطور کلی مخصوصاً برنامهٔ مربوط بامور زیر :

۱ـ عملیات اکتشاف اعم‌از زمین شناسی وژئوفیزیك حفاری‌های اکتشافی و تولیدی .

۲ـ نصب وبکار انداختن و نگاهداری دستگاههای تولید و خطوط لوله و انبارهای نفت خام و محصولات نفتی و وسایل بار بری و بار گیری وبار اندازیو

تأسیسات مربوط بتهیه محصولات مختلف از نفت خام و گازطبیعی بانضمام فرآورده های شیمیائی وصنعتی وتأسیسات مربوط بپخش و فروش محصولات مزبور .

۳ ـ اجازه انعقاد قراردادها برای انجام عملیات مزبور .

٤ ـ تعیین سیاست کلی فروش وپخش وصدور نفت خام و مواد نفتی و تهیه پیشنهاد قیمت فروش بنزین موتور نفت ونفت گاز ونفت کوره برای مصرف‌داخلی بمنظور بررسی و تصویب شورای‌عالی هیئت وزیران .

٥ ـ تعیین سایرقیمتها .

٦ ـ اعطاء تخفیفات متعارف بازرگانی .

۷ ـ اجازه تحصیل هر نوع مال و حقوق و منافع و خرید ماشین آلات و ملزومات وهرنوع کالا برای رفع احتیاج شرکت .

۸ ـ اخذ وپرداخت وجوه وباز کردن حساب دربانکهای داخلی و خارجی اجازه تحصیل ودادن اعتبار طبق مقررات شرکت .

۹ ـ دادن اختیار برای سازش و تعیین داور در مورد مسائل مطروحه در دادگاهها وبطور کلی هر اقدامی که برای حفظ حقوق شرکت‌لازم باشد .

ب ـ تعیین خط مشی عمومی‌شرکت وبرنامه و شرایط کلی فروش و صدور نفت ومحصولات نفتی‌وپیشنهادآن بشورایعالی .

ج ـ تصویب بودجه تفصیلی شرکت برطبق بندالف ماده ٢٤ .

د ـ تنظیم کلیه آئین‌نامه‌های استخدامی‌واداری و مالی وفنی‌وغیره‌شرکت وتقدیم آن بشورای‌عالی برای تصویب.

هـ ـ تنظیم طرحها وبرنامه‌های کارآموزی و تعلیم‌صنعتی وحرفه‌ای .

و ـ اخذ تصمیم نسبت بتشکیل یا انحلال شرکتهای فرعی و تابعه باتصویب شورایعالی .

ز ـ اعمال کلیه حقوق شرکت در شرکتها و شعب و عاملیت ها و سایر مؤسسات مربوطه .

ح ـ تهیه گزارش هیئت مدیره وترازنامه سالانه وحساب سود وزیان برای تقدیم بمجمع عمومی وتعیین دستورجلسه مجمع عمومی .

تبصره ـ هیئت مدیره شرکت ملی نفت مکلف است با تشریك مساعی و نظر وزارت فرهنگ نسبت بایجاد و توسعه دستگاههای تعلیماتی اعم از حرفه‌ای مربوط بصنایع نفت و بالابردن سطح تعلیمات عمومی مناطق نفت‌خیز بمنظور آموزش وپرورش کارشناسان و سرکارگران وکارگران ایرانی اقدام نمایدبخصوص نسبت بتوسعه انستیتوی تهران و کالج آبادان با نظر وزارت فرهنگ اقدامات لازم معمول دارد .

مادهٔ ۳۹ ـ بند۱ ـ رئیس هیئت مدیره بر کلیه سازمانهای تابعه شرکت ریاست داشته و مسئول‌حسن جریان کلیه امورو حفظ‌حقوق ومنافع‌واموال شرکت خواهدبود وبرای اداره امور شرکت و اجراء مصوبات هیئت مدیره دارای همه گونه حقوق و اختیارات بوده و نمایندگی شرکت را در مقابل کلیه مقامات و مؤسسات و اشخاص و دادگاهها و سایر مراجع قضائی با حق توکیل غیر خواهد داشت .

بند ۲ ـ رئیس‌هیئت مدیره میتواند هرقسمت از اختیارات خودرا بهریك‌از اعضاءِ هیئت مدیره‌ورؤسای‌ادارات شرکت به‌تشخیص‌خودباتوجه بتخصص‌وصلاحیت آنان تفویض کند که امور قسمتهای مختلف شرکت راکه‌باینطریق بآنها محول میگردد تحت‌نظر ومسئولیت مستقیم رئیس هیئت‌مدیره اداره کنند .

بند ۳ ـ دادن‌حق‌امضاء بکارمندان شرکت موکول بپیشنهادیکی‌ازمدیران و تصویب رئیس هیئت مدیره خواهدبود .

بند۴ ـ اعمال نظارت‌های مالی و محاسباتی و بازرسی عملیات و معاملات و مخارج شرکت بمنظورحسن جریان امور وحفظ اموال و وجوه شرکت بر طبق اصول صحیح ومتداول‌حسابداری صنعت‌نفت واجرای‌نظارت لازم‌درامورحسابداری شرکتهای فرعی وشعب نمایندگی ومؤسسات مربوطه دیگربا رئیس هیئت‌مدیره ومدیرعامل میباشد .

قسمت چهارم ـ هیأت عالی بازرسی

مادهٔ ۴۰ ـ هیئت‌های بازرسی مرکب از پنج نفرخواهد بود که سه نفراز آنها دارای تجربیات و معلومات کافی در امور حسابداری صنعتی وبازرگانی بوده ویك نفرآنها مهندس در امور مربوطه نفت ویك نفرازکارمندان عالیرتبه دولت خواهد بود .

مادهٔ ۴۱ ـ بازرسان عالی ازطرف مجمع عمومی برای مدت دوسال انتخاب میشوند ویکنفر ازآنها را مجمع عمومی بسمت رئیس عالی بازرسی تعیین خواهد نمود . هر یك از اعضای هیئت عالی بازرسی که مدت دو ساله او پایان یافته باشد ممکن است مجدداً انتخاب شود تا زمانیکه تمدید انتخاب بعمل نیامده بازرسان بخدمت خود ادامه خواهند داد .

مادهٔ ۴۲ ـ هرگاه درظرف‌مدت‌خدمت محل‌بازرسی بواسطهٔ فوت یااستعفا یا برکناری ازخدمت خالی شود مجمع عمومی بطور فوق العاده تشکیل یافته و شخصی راکه واجد شرایط باشد برای تصدی آن محل انتخاب خواهدکرد .

مادهٔ ۴۳ ـ هیئت عالی بازرسی میتواند برای انجام وظیفه خود از هر نوع کارشناس اعم ازداخلی وخارجی بطورموقت استفاده‌نماید برای انجام این منظور رئیس هیئت عالی بازرسی بهیأت مدیره مراجعه نموده وهیئت مدیره مکلف است نظرهیئت مزبور را تأمین نماید .

مادهٔ ۴۴ ـ وظایف هیئت عالی بازرسی از قرار ذیل است :

الف ـ تطبیق عملیات شرکت با اعتبارات مصوبه وقوانین مربوطه .

ب ـ رسیدگی بترازنامه وحساب عملکرد وسود و زیان شرکت و تصدیق مطابقت آن با دفاترشرکت وتهیهٔ گزارش چگونگی عملیات شرکت برای تقدیم بمجمع عمومی گزارش مزبور باید لااقل یکماه قبل ازانعقاد مجمع عمومی‌سالیانه برئیس هیئت مدیره‌تسلیم شود که بضمیمهٔ نظریات هیئت مدیره باترازنامه‌بمجمع عمومی تقدیم نماید .

ج ـ اعضای هیئت عالی بازرسی در اجرای وظیفه حق مراجعه بکلیهٔ دفاتر وپرونده‌ها و قراردادهای شرکت را خواهند داشت و رونوشت کلیه مصوبات مالی هیئت مدیره ومدارك واطلاعات مربوطه دراختیارآنها گذارده خواهد شد چنانچه اشتباهات یاتخلفات ویابی‌ترتیبی‌هائی مشاهده نمایند وبا مراجعه بمدیران ورؤساءِ مربوطه موضوع حل نشود مطلب را برئیس هیئت مدیره گزارش خواهند داد و چنانچه نسبت باین گزارش اقدام بعمل نیاید مراتب را به مجمع عمومی گزارش خواهند داد .

د ـ مطالعه گزارش سالیانه هیئت مدیره واظهارنظرنسبت بمندرجات آن .

هـ ـ شرکت درجلسات مجمع عمومی وشورایعالی بدون حق رأی .

مادهٔ ۴۵ ـ اجرای‌وظایف‌هیئت عالی‌بازرسی که برطبق‌مقررات‌این‌اساسنامه تعیین شده نباید بهیچوجه مانع جریان عادی‌کار شرکت گردد .

مادهٔ ۴۶ ـ حقوق اعضاء هیئت عالی بازرسی از طرف مجمع عمومی تعیین و بدستور وزیر دارائی ازطرف شرکت پرداخت خواهد شد .

مادهٔ ۴۷ ـ رئیس و اعضاءِ هیئت عالی بازرسی حق اشتغال موظف دیگری

در داخل یا خارج از شرکت وشرکتهای وابسته آنرا ندارند اشتغال غیر موظف (افتخاری بدون دریافت حقوق) درهرمورد منوط بموافقت‌وزیردارائی‌خواهدبود .

فصل‌چهارم ـ ترازنامه وحسابهای سود وزیان

مادهٔ ۴۸ ـ سال مالی شرکت ازیازدهم دیماه هرسال شروع شده ودرتاریخ دهم دیماه سال بعد خاتمه میبابد .

مادهٔ ۴۹ ـ تعداد ونوع دفاتر رسمی که باید پلمپ شوندبرطبق تصمیم هیئت مدیره خواهدبود .

مادهٔ ۵۰ ـ کلیه دفاتر شرکت‌بتاریخ‌روزآخرسال‌مالی بسته شده‌وترازنامه وحساب سود وزیان شرکت و گزارش هیئت مدیره اقلا دوماه پیش‌از تاریخ انعقاد مجمع عمومی تهیه و در اختیار هیئت عالی بازرسی گذاشته خواهد شد تا پس از مطالعه‌آن گزارش خودرا برای تقدیم بمجمع‌عمومی تهیه‌نمایند .

مادهٔ ۵۱ ـ در ترازنامه اقلام دارائی شرکت ببهای خرید یاتمام شده بعداز منظور کردن استهلاك محسوب میشود مطالبات مشکوك بارزش احتمالی روز تنظیم ترازنامه محسوب میشود و اقلام سوخت شده نباید جزو دارائی محسوب گردد .

تبصرهٔ ۱ ـ چنانچه هیئت مدیره تجدید ارزیابی تمام‌یاقسمتی‌ازدارائیهای غیرمنقول شرکت رالازم‌تشخیص دهد میتواند باتصویب مجمع عمومی‌اقدام‌بتجدید ارزیابی بنمایددراین‌صورت چنانچه مازادی‌حاصل‌شود بحساب سود شرکت‌منظور نگردیده وجزءِ دارائی شرکت محسوب خواهدشد .

تبصرهٔ ۲ ـ استهلاك‌نسبت بانواع‌دارائیهای‌شرکت‌طبق‌اصول‌صحیح‌ومتداول صنعت‌نفت تعیین خواهدشد ولی درهیچ مورد میزان سالانه آن ازپنج درصد بهای تمام شده کمتر نخواهدبود .

مادهٔ ۵۲ ـ شرکت‌مکلف‌است سالانه دودرصد ازدرآمد کل خودرا بحساب ذخیره عمومی شرکت انتقال‌دهد استفاده ازذخیره عمومی شرکت‌موکول بپیشنهاد هیئت مدیره و تصویب شورای‌عالی خواهدبود .

مادهٔ ۵۳ ـ هیئت مدیره مکلف‌است اندوخته‌های مخصوصی‌بمیزان متناسب برای تأمین احتیاجات شرکت طبق معمول صنعت نفت ازمحل درآمد کل درنظر گرفته وبتصویب شورا برساند .

مادهٔ ۵۴ ـ درآمد شرکت‌ازمحل دوازده‌ونیم‌درصد مقرر درقرارداد فروش نفت مصوب ۷ آبان ۱۳۳۳ ووجوهیکه بعنوان پذیره و حق‌الارض بموجب قانون نفت‌مصوب نهم امرداد ۱۳۳۶ عاید شرکت خواهد شد مشمول مالیات نخواهدبود .

مادهٔ ۵۵ ـ تأمین سرمایه بمنظور توسعه عملیات‌شرکت وهمچنین‌هر گونه سرمایه گذاری بموجب قانون نفت مصوب نهم امرداد ۱۳۳۶ و نیز تأمین بودجه سرمایه‌ای ازعملیات غیرصنعتی مصرح درقانون قرارداد فروش نفت مصوب۷ آبان ۱۳۳۳ باید از محل درآمد کل بعمل‌آید .

مادهٔ ۵۶ ـ آنچه ازمحل درآمد کل پس‌ازوضع مبالغیکه بموجب مقررات این‌اساسنامه برداشت میشود باقی بماند بخزانه داریکل‌پرداخت خواهدشد .

مادهٔ ۵۷ ـ درآمد کل عبارتست از سود ویژه‌باضافه درآمد حاصل از محل ۱۲/۵ درصدمندرج‌درقراردادفروش‌نفت‌مصوب‌هفتم‌آبانماه۱۳۳۳ووجوهیکه‌بعنوان پذیره وحق‌الارض بموجب قانون نفت مصوب‌نهم‌امرداد ۱۳۳۶ عاید شرکت‌شود .

تبصره ـ سود ویژه عبارتست ازدرآمد حاصل ازعملیات شرکت‌پس‌ازوضع هزینه‌های جاری و استهلاك .

فصل‌پنجم ـ سایر مقررات

مادهٔ ۵۸ ـ شرکت درسرتاسر کشوروفلات قاره و جزایرایران مسئول‌حفظ مخازن زیرزمینی نفت و گازطبیعی وهیدروکاربورهای دیگروجلو گیری از اتلاف

مواد مزبور میباشد در مواردیکه مسئولیت اینگونه امور بموجب قانون بعهده مؤسسات دیگری واگذار شده باشد شرکت نظارت کامل‌دراجرای وظایف‌مزبور بعمل خواهدآورد .

درمواردیکه درمحل عملیات شرکت غیر از نفت و گاز مواد معدنی یا غیر معدنی قابل‌استفاده دیگری وجود داشته‌باشد شرکت عملیات خودرا بطرزی اداره خواهدنمود که حتی‌الامکان ازاتلاف موادمزبورجلوگیری شود .

مادهٔ ۵۹ ـ اعضاء هیئت مدیره وبازرسان وکارکنان شرکت حق نخواهند داشت اطلاعاتی‌راکه برای شرکت جنبهٔ محرمانه داشته‌باشد افشانمایند درصورت تخلف اگرمتخلف مدیریا بازرس باشد بپیشنهاد رئیس‌هیئت‌مدیره وتصویب‌مجمع عمومی واگر کارمندیا کارگرباشد بتشخیص‌رئیس‌اداره مربوطه ازخدمت‌بر کنار خواهدشد متخلف برطبق مقررات جزائی مربوطه‌تعقیب‌خواهد گردید ودرصورت توجه خسارت بشرکت مسئول جبران زیان‌وارده خواهد بود .

مادهٔ ٦۰ ـ در مواردیکه کارکنان شرکت مرتکب تخلفاتی درانجام امور شرکت‌شوند تعقیب ومجازات اداری‌آنها برطبق آئین‌نامه‌های استخدامی‌وانضباطی شرکت صورت‌خواهد گرفت چنانچه ضمن‌تحقیق معلوم‌شود که‌ازنظرقوانین‌خاصی تخلف‌جنبه‌جزائی‌داردشرکت‌موضوع‌رابمراجع‌صلاحیتدارقانونی‌احاله‌خواهدنمود.

مادهٔ ٦۱ ـ درمواردیکه اختلاف نظربین شرکت وهریك ازمقامات دولتی پیش‌آید موضوع از طرف شرکت بوزارت دارائی گزارش خواهد شد و وزارت دارائی موضوع اختلاف رابکمیسیونی مرکب ازنمایندگان خود وطرفین ارجاع خواهدنمود و کمیسیون مزبوراز راه سازش به حل اختلاف اقدام خواهد نمود . چنانچه موضوع‌اختلاف بطریق‌مزبورفیصله نیافت هریك ازطرفین‌میتواندبدیوان عالی کشوربرای رفع‌اختلاف مراجعه کند .

مادهٔ ۶۲ ـ هیچیك از کارکنان شرکت درمحوطه کار خود حق فعالیت سیاسی‌ندارند دایر کردن‌ونشرروزنامه ومجله‌یاعضویت درهیئت تحریریه‌روزنامه ها ومجلات‌سیاسی برای‌کارکنان شرکت ممنوع است ولی‌انتشارمقالات‌علمی وفنی وادبی بدون‌مانع خواهدبود ، منتشر کردن هرنوع اطلاع راجع بعملیات شرکت فقط با اجازه کتبی شرکت ممکنست . تخلف از مقررات این ماده موجب تعقیب اداری وانتظامی طبق آئین‌نامه شرکت خواهدبود .

مادهٔ ۶۳ ـ شرکت مکلف است درتهیه مسکن و وسایل سلامت وآسایش کارمندان وکارگران شرکت وحفاظت‌آنها درمقابل‌حوادث اهتمام‌نمایدومخصوصاً درمورد تأسیسات فرهنگی و بهداشتی و فراهم نمودن کمکهای اجتماعی با توجه بمقررات قوانین‌کار وسازمان بیمه های اجتماعی‌کارگران درتمام‌حوزه‌های‌عملیات خود باتنظیم واجرای برنامه‌های سالیانه اقدام بعمل‌آورد .

تبصره ـ شرکت ملی نفت ایران مجازاست از اراضی خالصهٔ دولتی آنچه راکه برای تأمین مسکن کارکنان ایرانی صنعت نفت لازم دارد باموافقت دولت بدون‌مزایده خریداری وبهمان قیمت تمام شده برای ایجاد مسکن بآنان‌بفروشد .

قانون فوق مشتمل برشصت‌وسه‌ماده وسی‌وسه تبصره است در جلسه سه‌شنبه نوزدهم بهمن‌ماه یکهزاروسیصد وسی‌وهشت بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید .

رئیس مجلس شورای‌ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۹/۲/۲۶ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بتمدید بخشودگی جرائم وزیان دیر کرد مالیات مستغلات

مصوب ۳۰ مهرماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده ـ مادهٔ واحده مصوب ۳۲/۱/۲۹ راجع ببخشودگی جرائم و زیان دیر کرد مالیات مستغلات تا آخر آبان‌ماه ۱۳۳۲ تمدید و بوزارت دارائی اجازه داده میشود چنانچه مؤدیان مالیات مستغلات بقایای مالیات مستغلات سنوات قبل از سال ۱۳۳۲ بانضمام قسط اول سال ۱۳۳۲ وزیان دیر کرد سال ۱۳۳۱ خود را نقداً پرداخت نمایند جرائم مقرره از آنها مطالبه نشود .

تبصره ـ مؤدیانی که دارای مستغلات متعدد هستند درمورد هرمستغل که بنحو فوق حساب خود را تسویه نمایند نسبت بهمان مستغل از معافیت استفاده خواهند نمود .

قانون فوق که مشتمل برماده واحده ویك تبصره است پس‌ازتصویب مجلس سنا درجلسه سه شنبه سی‌ام مهر ماه یکهزار و سیصد وسی‌وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالادرجلسه۳ر۴ر۱۳۳۴ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع ببخشودگی بدهی جنسی و نقدی خورده مالکین و کشاورزان قائنات

مصوب ۱۲ آبانماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده ـ بوزارت دارائی اجازه داده میشود مقدار ۸۹۶۱۰۱۷۵ کیلو

گندم وجو وارزن ومبلغ ۴۳۸۲۲۰۵/۱۰ ریال بهای غلات تحویلی بخورده‌مالکین‌و کشاورزان قائنات‌را که‌بابت بدهی جنسی‌و نقدی آنان درسالهای ۱۳۲۵ الی ۱۳۲۷ باقی مانده و بعلت عدم توانائی نتوانسته‌اند مسترد دارند بنام بخشودگی بحساب قطعی منظور وازمطالبه ودریافت آن‌صرفنظر نماید.

قانون فوق که‌مشتمل برماده‌واحده است درجلسه یکشنبه‌دوازدهم آبانماه یکهزار وسیصد وسی‌وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای‌ملی ـ امان‌الله‌اردلان

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۱۰/٤ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح قانون مالیات بردرآمد وحل اختلافات مالیاتی

مصوب سوم بهمن ماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده ـ الف ـ بوزارت دارائی اجازه داده میشود اختلافات مالیاتی تا آخر سال ۱۳۳۶ مشمولین‌قانون مالیات بردرآمد ومستغلات واملاك مزروعی‌و مالیات برارث راازطریق توافق فردی یادسته‌جمعی بامؤدیان حل وفصل نماید.

این‌توافق برای طرفین‌قطعی و لازم الاجرا است و چنانچه مؤدیان مالیات مورد توافق‌راظرف یکماه‌ازتاریخ‌توافق‌پرداخت نمایندازجریمه وزیان‌دیرکرد بخشوده میباشند . همچنین مؤدیانی که بدهی قطعی خود رااز تاریخ تصویب این قانون نپرداخته‌اند درصورتیکه ازتاریخ اجرای این‌قانون تا دوماه بدهی خود را یکجا بپردازند ازجریمه‌وزیان‌دیرکرد بخشوده میباشند.

تبصرهٔ ۱ ـ مقصود از توافق‌دسته جمعی تصمیماتی است که‌از طرف وزارت دارائی نسبت بمالیات‌مؤدیان‌مشمول مادهٔ‌۵ قانون‌مالیات بر درآمد براساس‌پیشینهٔ

مالیاتی اتخاذ ومبنای واریز مالیات اعلام میشود ومؤدیانی که از تاریخ انتشار تصمیم وزارت دارائی منتهی تاچهارماه بنظر وزارت دارائی تسلیم ومالیات خودرا بر آن اساس واریز نمایند حساب مالیاتی آنها مختومه تلقی میگردد .

تبصرهٔ ۲ ـ در مواردی هم که هنوز پیش آگهی صادر نگردیده توافق مجاز میباشد .

تبصرهٔ ۳ ـ پیش آگهی‌های قطعی شده قبل ازتصویب این قانون خواه در آن باره رائی صادرشده یا نشده باشد نسبت بآن قسمت مالیات که هنوز پرداخت نگردیده ومورد قبول مؤدی نباشد جزوموارد اختلاف محسوب میشود. ولی مؤدیانی که بدهی خودرا تقسیط نموده‌اند مشمول این تبصره نمیباشد.

تبصرهٔ ۴ ـ در مورد توافق فردی مؤدیانی میتوانند از مزایای اینقانون استفاده نمایند که حداکثر تاآخر خردادماه ۱۳۳۷ کتباً بادارات دارائی مربوطه اعلام دارند که حاضر بتوافق میباشند .

تبصرهٔ ۵ ـ مرجع توافق درصورتیکه اختلافات مالیاتی ازپنجاه‌هزارریال تجاوز ننماید ادارهٔ مربوطه ودرغیر اینصورت عبارت خواهد بود از کمیسیونهائی مرکب ازسه نفر اعضای عالیرتبه وزارت دارائی درمرکز بانتخاب وزیر دارائی ودر شهرستانها مرکب خواهد بوداز کمیسیون سه‌نفری ازاعضاء اداره دارائی بانتخاب رئیس دارائی محل .

ب ـ بند (د) ماده‌دوم قانون مالیات بردرآمد مصوب فروردینماه سال ۱۳۳۵ بشرح زیر اصلاح میشود :

بند د ـ خرده مالکینی که‌مجموع‌درآمد مالکانه سالیانه آنها نقداً وجنساً از ۳۰۰۰۰ ریال تجاوزنکنندازپرداخت‌مالیات معاف خواهندبود واین‌معافیت نسبت ببقایای مالیاتی سالهای ۱۳۳۵ و ۱۳۳۶ خرده مالکین‌لازم‌اجرااست ونیز زارعین

بابت سهم زارعانه‌ایکه عایدآنها میشود کماکان‌ازپرداخت مالیات‌بخشوده‌میباشد .

قانون فوق که‌مشتمل برماده واحده وپنج تبصره است درجلسه‌پنجشنبه‌سوم بهمن‌ماه یکهزار وسیصدوسی وشش بتصویب مجلس‌شورایملی‌رسید.

نایب‌رئیس مجلس شورایملی ـ امان‌الله‌اردلان

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۱۱/۲ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح قانون مالیات بر ارث ونقل و انتقالات بلاعوض

مصوب ۲۳ اسفندماه ۱۳۳۵

فصل اول ـ ارث

مادۀ۱ ـ هرگاه درنتیجه فوت‌شخصی اعم ازفوت‌حقیقی‌یافوت‌فرضی اموالی ارثاً بکسی برسد وراث متوفی برطبق این قانون مشمول مالیات بر ارث میشوند .

مادۀ۲ ـ اموال مشمول مالیات بر ارث عبارتند از کلیه ماترك متوفی‌اعم از منقول وغیرمنقول ومطالبات‌قابل وصول پس‌ازوضع دیون محقق متوفی و واجبات مالی متوفی درحدود قواعد شرعی وهزینه‌هائی که‌درحدود عرف وعادت‌برای کفن ودفن متوفی ونظائر آن لازم است .

تبصرۀ۱ـ مقصود از دیون محقق بدهی‌هائی‌است که برطبق مدارك قانونی عرفاً قابل پرداخت باشد .

تبصرۀ۲ ـ اگرمتوفی بازرگان باشد درصورتی میتوانند بدهی‌های‌مربوط بامور بازرگانی او را از ماترك کسر کنند که بدهی‌های مزبور در دفاتـر قانونی بازرگانی متوفی ثبت شده باشد .

تبصرۀ۳ـ بدهی که‌متوفی بوراث خود دارد ولوآنکه مستند بمدارك‌قانونی هم‌باشد برای‌تعیین‌مالیات از ماترك کسر نخواهد شد باستثنای نفقه‌ایام معدوده و

مهریه زوجه در صورتیکه پرداخت نشده باشد .

مادۀ۳ ـ مکلفین پرداخت این مالیات وراث متوفی و کسانیکه‌متصدی امور ورثه میباشندخواهندبودووراث ازنظر قانونی‌مالیات‌برارث بسه‌طبقه‌تقسیم‌میشوند.

۱ـ وراث طبقه اول .

۲ـ وراث طبقه دوم .

۳ـ وراث طبقه سوم و بالاتر .

مادۀ۴ ـ وراث طبقۀ اول عبارتند از : ـ پدر ـ مادر ـ فرزندان ـ نواده وزن و شوهر. وراث‌طبقۀ دوم عبارتنداز: اجداد وبرادر وخواهر واولاد آنها .وراث طبقه سوم عبارتند از : عمو ـ عمه ـ دائی ـ خاله و اولاد آنها و بالاتر .

مادۀ۵ ـ اشخاصی که خودراوراث‌متوفی یامتصدی‌امور ورثه‌میدانندمکلفند ظرف‌سه‌ماه از تاریخ اطلاع ازفوت‌اظهارنامۀ که حاوی صورت کلیه دارائی متوفی ومطالبات‌وبدهی‌های‌اوباشد بامدارك‌لازمه برای‌اثبات‌آنها بادارۀ دارائی‌صلاحیتدار تسلیم وضمناً بهای‌واقعی یا نزدیك بواقع ماترك را درآن بنویسند .

تبصره ـ بهای‌اثـاثیۀ خانۀ مسکونی متوفی اعم ازآنکه خانه‌ملکی‌یااجاری باشد مقطوعاً ازقرار صدی پنج قیمت خانه محسوب میشود .

مادۀ۶ ـ ادارۀ دارائی اظهارنامه را ازنظر تعیین‌صحت‌اقلام دارائی‌ومطالبات وبدهی‌ها ویا ارزش اموال مورد رسیدگی قرار داده هرگاه‌تمام یاقسمتی ازآن‌را صحیح نداند نظرخود را با ذکردلائل منتهی تاسه ماه کتباً بمؤدی ابلاغ و اخطار مینماید که اگرواخواهی دارد ظرف‌یکماه ازتاریخ ابلاغ واخواهی‌خود راباذکر ادله مستقیماً یابوسیلۀ پست سفارشی‌ویاتلگراف باداره دارائی‌بفرستد درصورتیکه واخواهی درظرف مدت‌مقرربه پست‌یاتلگراف یا اداره دارائی نرسید نظر دارائی قطعی‌شده وبرطبق آن مالیات قانونی وصول‌خواهد شد مگرآنکه معلوم‌شوداشتباه

درمحاسبه شده‌است .

مادهٔ ۷ ـ چنانچه مؤدی بتشخیص دارائی تسلیم نشود ودرظرف مدت مقرر واخواهی بدهد وپس از تقدیم واخواهی نیز موافقتی بین مؤدی ودارائی حاصل نگردد واخواهی بکمیسیون تشخیص بدوی مالیات بردرآمد ارجاع خواهد شد کمیسیون پس از تحقیقات ورسیدگی رأی صادر خواهد نمود.

رأی کمیسیون تشخیص بدوی پس از ابلاغ بطرفین قطعی و لازم الاجرا است مگر درمواردی که مابه‌الاختلاف بین مالیات مشخصه ازطرف کمیسیون ومبلغی که مورد تصدیق مؤدی یا مطالبهٔ دارائی است بیش از بیست درصد باشد که در این صورت طرفین میتوانند درظرف یکماه از تاریخ ابلاغ رأی کمیسیون بدوی واخواهی خودرا بکمیسیون تشخیص تجدید نظر تسلیم نمایند هر گاه مراجعه بکمیسیون تشخیص تجدیدنظر از طرف مؤدی بعمل آید مشارالیه باید قبلاً وجه مابه‌الاختلاف را در صندوق دارائی بسپارد یا ضامن معتبر یا تضمین بانکی یا وثیقه از عین ماترك بدهد رأی کمیسیون تجدیدنظر قطعی ولازم‌الاجرا خواهدبود مگر آنکه معلوم شود اشتباه در محاسبه شده است .

تبصرهٔ ۱ ـ درمواردی غیر از اختلاف درارزیابی بین مؤدی ودارائی طرفین میتوانند واخواهی خودرا بدادگاه شهرستان حوزه اموال متوفی تسلیم نمایند دادگاه بطور اختصاری (خارج از نوبت ومقدم برسایر دعاوی فوری) باحضور نمایندهٔ وزارت دارائی رسیدگی وحکم آن قطعی خواهدبود .

تبصرهٔ ۲ـ پرونده‌های معوقه تاقبل از تاریخ اجرای این قانون در کمیسیونهای حل اختلاف منظور درقانون مالیات بردرآمد قابل طرح خواهدبود.

مادهٔ ۸ ـ هرگاه ورثه ویا کسانیکه متصدی امورورثه هستند درظرف مدت

مقرر درمادهٔ پنج ازتسلیم اظهارنامه خود داری نمایند مالیات آنها رأساً ازطرف دارائی برطبق تحقیقاتی که بعمل خواهدآمد تشخیص وبمؤدی ابلاغ وبرطبق مادهٔ شش رفتار میشود .

مادهٔ ۹ـ مالیات نسبت بسهم الارث هریك ازورثه گرفته میشود ونرخ آن بشرح ذیل است :

۱ـ طبقهٔ اول:

اگرسهم الارث هریك از وراث ۳۰۰۰۰۰ ریال یا کمتر باشد از پرداخت مالیات معافندودرصورتیکه ازاین مبلغ تجاوز نمایدبترتیب زیر مالیات محسوب میشود:

از ۳۰۰۰۰۱ ریال تا ۴۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی سه.

از ۴۰۰۰۰۱ ریال تا ۵۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی چهار .

از ۵۰۰۰۰۱ ریال تا ۶۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی پنج .

از ۶۰۰۰۰۱ ریال تا ۷۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی شش .

از ۷۰۰۰۰۱ ریال تا ۱۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی هفت .

از ۱۰۰۰۰۰۱ ریال تا ۲۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی هشت .

از ۲۰۰۰۰۰۱ ریال تا ۳۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی نه .

از ۳۰۰۰۰۰۱ ریال تا ۵۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی ده .

از ۵۰۰۰۰۰۱ ریال تا ۱۰۰۰۰۰۰۰ ریال نسبت بمازاد صدی پانزده .

از ۱۰۰۰۰۰۰۱ ریال ببالا نسبت بمازاد صدی بیست وپنج .

۲ـ طبقهٔ دوم:

اگرسهم الارث هریك ازوراث طبقه دوم ۵۰۰۰۰ ریال یا کمتر باشد از پرداخت مالیات معافند ودرصورتیکه ازاین مبلغ تجاوز نماید تاسیصد هزار ریال نسبت بمازاد پنجاه هزارریال صدی سه از ۳۰۰۰۰۱ ریال ببالا نسبت بمازاد دوبرابر

نرخهای طبقه اول محسوب میگردد.

۳ ـ طبقهٔ سوم :

نرخ مالیات سهم الارث طبقه‌سوم‌تا۳۰۰۰۰۰ ریال بدون حد اقل‌بخشودگی صدی چهار و نسبت بمازاداز ۳۰۰۰۰۱ریال سه برابر نرخهای طبقه اول محسوب خواهد شد.

مادهٔ ۱۰ ـ اداره دارائی صلاحیتدار برای وصول مالیات برارث دارائی‌هائی هستند که اقامتگاه قانونی متوفی در حوزه آنها واقـع شده باشد واگر متوفی در ایران مقیم نباشد اداره دارائی صلاحیتدار دارائی است که قسمت اعظم دارائی‌غیر منقول متوفی درحوزه آن‌واقع شده‌واگرمتوفی درایران مقیم نبوده واموال غیر منقول در ایران نداشته باشد مالیات آنها در دارائی اقامتگاه قانونـی وراث و در صورتیکه وراث‌درنقاط مختلفه‌اقامت داشته باشند درتهران وصول خواهدشد.

مادهٔ ۱۱ ـ هر کس درایران اقامتگاه قانونی دارد وازطریق ارث مالی باو برسد اعم ازآنکه آن مال در داخله یاخارجه باشد وهرکس ازما ترکی کـه در ایران است ارث ببرد اعم ازآنکه ساکن ایران یاساکن خارجه باشد مطابق این قانون مشمول مالیات خواهد بود.

تبصره ـ مالیات‌وعوارضی که برطبق‌اسنادومدارك مثبته‌بادارات‌صلاحیتدار محل اقامت متوفی یامحل وقوع مال غیرمنقول درکشورهای خارجه‌پرداخت‌شده ازمیزان ترکه موضوع میشود.

مادهٔ ۱۲ ـ مأمورین دولتی وشهرداری که امور مربوط باموات را عهده‌دار هستند موظفند درظرف یك هفته پس ازاطلاع‌ازفوت هویت‌کامل متوفی‌رابدارائی محل وقوع فوت اطلاع دهند.

مادهٔ ۱۳ ـ ادارات ثبت اسناد و املاك موقعی که مال غیر منقولی را از اسم مورث باسم وارث ثبت مینمایندوهمچنین کلیه دفاتر اسناد رسمی درموقعیکه میخواهند تقسیم نامه راجع بماترك را ثبت کنندبایستی گواهینامه دارائی صلاحیتدارراراجع باینکه وارث اظهارنامه مالیاتی داده است ودراظهارنامه مال مورد تقاضای ثبت را ذکر کرده مطالبه بنمایند وقبل از ارائه این گواهی مجاز بثبت نیستند .

تبصره ـ اداره دارائی مکلف استدرظرف پانزده روزپس ازتسلیم اظهارنامه ازطرف مؤدی گواهی‌نامه متضمن رونوشت مصدق ریزماترکی راکه دراظهارنامه نوشته شده بمؤدی بدهد .

مادهٔ ۱۴ ـکلیه بانکها ومؤسسات واشخاص دیگر که‌مالی ازمتوفی نزدخود دارند در صورتی میتوانند مال مزبور را به وراث بدهند و همچنین کلیه شرکتها ومؤسسات موقع ثبت اوراق بهاداربااسم ازهرقبیل که باشد ازاسم‌مورث باسم‌وارث در صورتی مجاز باین امر هستند که گواهی نامه اداره دارائی راجع باینکه وارث اظهارنامه داده‌ودراظهارنامه مال موردبحث‌را ذکر کرده ارائه شود درصورت‌تخلف علاوه برجرائم مقررمتضامناً مسئول مالیات متعلقه میباشند.

مادهٔ ۱۵ ـ کلیهٔ دادگاههای دادگستری که قانوناً بتقاضای انحصار و راثت رسیدگی مینمایند درصورتی‌مبادرت بتسلیم گواهینامهٔ انحصاروراثت خواهندنمود که گواهینامهٔ مذکوردر مادهٔ۱۳ ازطرف وراث یایکی ازآنها بدادگاه تقدیم‌شده باشد وپس ازصدورحکم‌انحصار وراثت باید ظرف پانزده روز رونوشت گواهی‌شده آن ازطرف دفتردادگاه باداره دارائی محل فرستاده شود .

تبصره ـ درمواردیکه طبق کتاب پنجم جلد دوم قانون مدنی حکم فوت فرضی صادرمیشود نیزدفتردادگاه بایدرونوشت حکم راباداره دارائی‌محل‌بفرستد.

مادهٔ ۱٦ ـ ازتاریخ تصویب اینقانون هر گاه شخصی اموال غیرمنقول خود را بوراث طبقهٔ اول منتقل نماید درحکم انتقال از طریق ارث محسوب و مشمول مالیات برارث خواهد بود ودرمعاملات‌مع‌الواسطه درصورتی‌ازمالیات معاف‌خواهد بود که فاصلهٔ معامله اولی تا انتقال بورثه بیش ازسه سال گذشته باشد .

فصل دوم ـ نقل وانتقالات بلاعوض

مادهٔ ۱۷ ـ اگرمالی اعم ازمنقول یا غیرمنقول بلاعوض بشخصی داده شود درصورتیکه جزءِ یکی ازطبقات سه گانه باشد طبق مادهٔ ۹ والا برطبق نرخ‌مالیات برارث طبقهٔ‌سوم وراث بدون رعایت حداقل بخشودگی مالیات تعلق‌میگیرددهنده وگیرنده متضامناً مسئول پرداخت مالیات متعلقه میباشند . جهیزیه و اموالیکه برای امورخیریه ویا عام‌المنفعه‌ازقبیل‌آسایشگاه مسلولین وتیمارستان‌وبیمارستان وکودکستان وپرورشگاه یتیمان ومدارس ومساجد وتکایا و آب انبارهای عمومی وامثال آنها داده میشود ازپرداخت مالیات معاف خواهد بود .

تبصره ـ صلح محاباتی با شرط خیار فسخ یا اختصاص منافع به مالك بطور دائم یا موقت از نظراین قانون در حکم صلح قطعی محسوب شده و مشمول مالیات میگردد .

مادهٔ ۱۸ ـ هرمالی که مورد وقف یا نذریا حبس یاوصیت واقع‌شودباستثناءِ مواردیکه برای امور عام‌المنفعه نامبرده در مادهٔ قبل باشد مشمول مالیات بوده و نرخ آن بدون حداقل بخشودگی ومطابق نرخ مالیات طبقهٔ دوم منظور در مادهٔ ۹ این قانون محسوب خواهد شد .

تبصره ـ مال مورد وصیت درموقعی مشمول مالیات خواهد بود که با فوت موصی وصیت قطعی شده باشد .

مادهٔ ۱۹ ـ درمورد صلح طرفین معامله متضامناً درمورد وقف واقف‌یامتولی

و در مورد وصیت وصی و در مورد حبس و نذر حبس و نذر کنندهٔ مسئول پرداخت مالیات هستند.

° درمورد صلح و وقف وحبس ونذر در ظرف دوماه ازتاریخ وقوع و درمورد وصیت درظرف دوماه پس‌ازاطلاع از فوت‌موصی مکلفین‌باید اظهارنامه که حاوی کلیه اطلاعات لازمه برای وصول مالیات باشدبادارهٔ دارائی تسلیم نمایند.

اگردرظرف مدت مقرر اظهارنامه داده نشود مالیات رأساً ازطرف دارائی بر طبق تحقیقاتی که بعمل خواهدآمد تعیین وبمؤدی ابلاغ میشود اگرمؤدی در ظرف یك‌ماه ازتاریخ ابلاغ بتشخیص دارائی‌واخواهی نداده مالیات مشخصه‌قطعی و وصول خواهد شد درصورت دادن واخواهی برطبق مادهٔ هفت عمل میشودمگر آنکه اشتباه درمحاسبه شده باشد.

مادهٔ ۲۰ ـ مقررات مواد ۶ـ ۷ و۱۲ و۱۳ درموردمکلفین مادهٔ ۱۹ نیز قابل اجرا است.

مادهٔ ۲۱ ـ شاهنشاه وملکه و اعقاب بلافصل شاهنشاه ازپرداخت مالیاتهای نامبرده دراین قانون معافند.

فصل سوم ـ مقررات عمومی

مادهٔ ۲۲ ـ مالیات‌باید درمورد ارث لااقل درظرف ششماه پس‌ازتاریخ‌تسلیم اظهارنامه ودرمورد فصل دوم‌این قانون‌درموقع تسلیم اظهارنامه‌پرداخت شودمگر درمواردی که مؤدی عذرموجه ازقبیل نرسیدن سهم‌الارث داشته باشد و با اقامه ادله‌کافی وارائه اسناد عذرخود را ثابت نماید دراینصورت وزارت دارائی میتواند مدت پرداخت مالیات را تمدید کند.

ماده ۲۳ ـ متخلفین ازمقررات این قانون ملزم بپرداخت جرائمی‌خواهند

بود که حداکثر از یك برابر مبلغ مالیات بیشتر نخواهد بود .

مادهٔ ۲۴ ـ هرگاه اشخاصی که برطبق این قانون مکلف بدادن اظهارنامه ومالیات هستند صغیر یا محجور باشند ولی یاقیم آنها واگر شخص حقوقی باشد مدیر یا مدیران مؤسسه موظف بدادن اظهارنامه ومالیات میباشند .

مادهٔ ۲۵ ـ درمواردیکه مشمولین این قانون درتأدیه مالیات خود ویامالیاتی که مسئولیت پرداخت آن طبق این قانون بعهده آنها است تأخیر نمایند نسبت بهر ماه تأخیر ملزم بپرداخت زیان دیرکرد معادل یك در صد مالیات متعلق خواهند بود .

تبصره ـ تاریخ سررسید واحتساب زیان دیرکرد ازموقعیکه مالیات قطعی وبمؤدی ابلاغ میشود محسوب خواهد شد .

مادهٔ ۳۶ ـ کارمندان وخدمتگزاران وزارت دارائی و اعضای کمیسیون های تشخیص وهمچنین سایر اشخاصی که مأمور اجرای این قانون هستند مکلفند اطلاعاتی را که ازدارائی اشخاص درنتیجه مأموریت تحصیل کرده‌اند بکلی محرمانه نگاهدارند مگر در مواری که وظیفه شغلی آنها دادن اطلاعات نامبرده را ایجاب نماید .

متخلفین مطابق مادهٔ ۲۲۰ قانون کیفر عمومی مجازات خواهند شد .

مادهٔ ۲۷ ـ کسانیکه طبق قانون سابق درتسلیم اظهارنامه بعللی تأخیر نموده‌اند وبعنوان مطالبه جریمه وخسارت تأخیر تأدیه مورد تعقیب قرار گرفته‌اند درصورتیکه در کمیسیون‌های بدوی یا تجدید نظر توافق نموده ویا به پیش آگهی تسلیم شده و درظرف سه ماه ترتیب پرداخت دیون مالیاتی خود را باموافقت وزارت دارائی بدهند ازجریمه وخسارت دیرکرد معاف خواهند بود .

تبصره ـ مالیاتهائیکه تاتاریخ تصویب این قانون قطعی نشده است ازحیث نرخ مالیاتی وخسارت وجرائم تابع مقررات قانون **۱۳۱۶** میباشد .

مادهٔ ۲۸ ـ وصول مالیات برارث ونقل و انتقالات بلاعوض وصلح براساس آئین‌نامه اجرائی مالیاتها خواهد بود .

مادهٔ ۲۹ ـ آئین‌نامه اجراء مقررات این قانون‌ومیزان جرائم آن‌ازطرف وزارت دارائی تهیه وپس از تصویب کمیسیون قوانین دارائی مجلسین بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

مادهٔ ۳۰ ـ مقررات و قوانینی که مخالف این قانون باشد از تاریخ‌تصویب این قانون لغومیشود .

این قانون که مشتمل برسی ماده وسیزده تبصره‌است درجلسه‌پنجشنبه‌بیست و سوم اسفندماه یکهزار و سیصد وسی وپنج بتصویب‌مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای‌ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵ر۹ر۱۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح قانون مالیات بر در آمد

مصوب اول‌تیره ماه ۱۳۳۷

مادهٔ۱ ـمفاد بند (ز) ماده ۳ قانون مالیات بردرآمد مصوب‌فروردین۱۳۳۵ نسبت‌ببقایای مالیاتی قبل‌از۱۳۳۵ کارخانجات‌برقاعم‌ازاینکه بمرحله‌قطعی‌رسیده باشد یانه لازم‌الرعایه میباشد .

تبصره ـ معافیت هائی که بموجب قوانین مالیات بردرآمد اعطاء گردیده تا انقضای مدتهای مقرر کماکان بقوت خودباقی است .

مادهٔ۲ ـ بند (ی) ماده سوم باین‌طریق اصلاح میشود :

ی ـ کارخانجات تهیه مصالح ساختمانی در شهرستانها و کمپوت سازی ـ

میوه‌خشك کنی-جوجه کشی- تهیه‌لبنیات- یخ‌سازی-پنبه پاك کنی - پیله کشی-پشم شوئی - قالی شوئی - چاپسازی - سردخانه ومواد غذائی از تاریخ بهره‌برداری تا مدت پنج سال .

مادهٔ۳ - جمله «واوراق قرضه عمومی شرکتهای سهامی» ازبند(س)ماده‌سوم قانون حذف میشود .

مادهٔ۴ - بند (ع) ماده ۳ بشرح ذیل اصلاح‌میگردد :

کارخانجات ومؤسسات تولیدی جدیدالتأسیس‌درصورتیکه مرکز فعالیت و بهره برداری آنها در شهرستانها باشد کماکان از تاریخ بهره‌برداری تـاپنج سال ازپرداخت‌مالیات‌معاف‌میباشند .

اسامی کارخانجات ومؤسسات مشمول این‌معافیت بموجب تصویبنامه‌هیئت وزیران تعیین واعلام خواهد شد .

تبصره - مؤسسات جدیدالتأسیس ناشعاع شصت کیلومتر (ازمرکز تهران) مشمول معافیت نخواهد بود .

مادهٔ۵- مـاده چهارم‌و بعضی ازتبصره های‌آن‌بشرح ذیل تغییر داده میشود:

الف- ازدریافت کنند گان‌حقوق‌ودستمزدواجرت بشرح زیر مالیات‌دریافت میگردد :

تاچهل وهشت هزار ریال حقوق سـالانه ازپرداخت مالیات‌معاف‌است .

ازچهل وهشت هزارویك‌ریال تاهفتصدهزار ریال حقوق سالانه۷٪.

ازهفتصد هزارویك‌ریال ببالا مطابق نرخهای مربوط بهفتصدهزارویك‌ریال ببالای مقرر درماده ۷ این اصلاحیه .

ب-تبصرهٔ۴ - پرداخت کنند گان‌حقوق ودستمزد وامثال‌آن مـکلفند درهر پرداخت یاتخصیص‌مالیات‌را براساس نرخی که بجمع حقوق سالیانه تعلق میـگیرد کسر ودر ظرف سی‌روزاز تاریخ‌پرداخت یا تخصیص‌با صورتیکه‌متضمن‌نام‌مستخدم

و کارگر ومیزان حقوق ودستمزد آنها ومبلغ مالیات کسر شده باشد باداره دارائی محل تسلیم نمایند.

گیرندگان حقوق‌ودستمزد درصورتیکه‌مالیات‌مقرر ازطرف‌پرداخت کننده کسر نشده باشد باپرداخت کننده‌متضامناً مسئول تأدیه مالیات مقرر خواهندبود دریافت کنندگان حقوق ودستمزد وامثال‌آن موظفند درصورتیکه مالیات حقوق آنها در طول‌سال‌نسبت بمجموع‌درآمد کسر نشده باشد درسال بعداظهارنامه رسمی (که حاوی مجموع حقوق سال گذشته باشد) تاپانزدهم خرداد ماه باداره دارائی محل تسلیم ومابه‌التفاوت متعلقه را بپردازند.

ج - ازتبصرهٔ ۵ عبارت «یاحق‌العمل» حذف وحق‌العمل دریافتی از شرکتها وبنگاههای مقیم خارجه مشمول مقررات ونرخهای مالیات بازرگانی میشود.

مادهٔ ۶ - مادهٔ پنجم بشرح‌ذیل تغییر داده‌میشود:

الف - مالیات کسبه‌وصنعتگران دستمزد بگیر در هر سال بناببپیشنهاداداره دارائی‌ازطرف کمیسیون‌ازتشخیص‌بدوی‌هرمحل‌برای‌هرصنف‌باتوجه‌بموقعیت‌محل کسب براساس کرایه ماهانه محل‌پیشه تعیین وباداره دارائی اعلام میشود.

اداره دارائی‌مالیات هر یك‌از مؤدیان مذکور رامطابق ضریب‌معین‌ازطرف کیمسیون ومیزان‌اجاره بها از روی اجاره نامه رسمی و چنانچه اجاره‌نامه‌رسمی در دست نباشد یا ارائه نگردد یا اجاری نباشد براساس اجاره‌املاك‌مشابه‌تعیین و بمؤدی ابلاغ مینماید. درصورتیکه مؤدی ازنظر میزان اجاره‌بهائی که‌براساس اجاره املاك مشابه تعیین‌شده‌بامدت اشتغال اعتراض داشته‌باشد موافق‌مواد۲۰و۲۱ قانون‌مالیات بردرآمد مصوب‌فروردین‌ماه‌سال ۳۵ رفتار خواهدشدورأی کمیسیون تشخیص بدوی در اینمورد قطعی خواهد بود.

ب - تعریف کسبه و صنعتگران مذکور در مادهٔ۵ قانون مالیات بر درآمد

مصوبه ۱۳۳۵ تبصره‌های ۱و۲و۳و۴و۵و۶ بقوت خود باقی است وتبصرهٔ ۴ بنحوزیر اصلاح میگردد :

مؤدیان‌مشمول این ماده‌مکلفند مالیات متعلقه راضمن تسلیم اظهارنامه‌پس از یکماه‌ازتاریخ‌انتشارآگهی اداره‌دارائی (دائر باعلام ضریب‌مال‌الاجاره‌مشخصه از طرف کمیسیون) پرداخت نمایند والا علاوه بر زیان دیر کرد مشمول جریمه معادل بیست‌درصدمالیات پرداخت نشده خواهند گشت .

ج - تبصرهٔ ذیل بعنوان تبصرهٔ۷ بمادهٔ پنجم‌اضافه میشود .

درآمد مشمولین ماده ۵ سالانه چهل وهشت هزار ریال از پرداخت مالیات معاف است .

کمیسیون تشخیص بدوی محل ضمن تعیین ضریب مالیات پیشه‌وران بر اساس میزان اجاره‌بهای ماهیانه حداقل بخشودگی رانیز براساس اجاره‌بها برای هرصنف باتوجه بموقعیت‌محل کسب معین مینماید .

مادهٔ ۷ ـ ماده ششم بنحوزیر اصلاح‌میشود :

الف ـ کلیه کسانیکه‌مطابق‌قانون‌تجارت بازرگان شناخته‌میشوندوهمچنین سایر مشمولین‌مالیات که‌ترتیب خاصی برای مالیات‌آنهاپیش‌بینی‌نشده‌است‌مکلفند تاآخرخردادماه‌هرسال اظهارنامه‌مالیاتی خودرا براساس‌مجموع‌درآمدسال گذشته خود بدارائی محل اقامت‌تسلیم و مالیات متعلقه رابنرخهای زیر ازدرآمدخالص خود در همان‌موقع پرداخت نمایند .

تاچهل وهشت‌هزار ریال درآمد سالانه ازپرداخت مالیات معاف میباشد .

از	تا		
از ۴۸۰۰۰ ریال	تا ۱۰۰۰۰۰ ریال	٪۱۲	نسبت بمازاد ۴۸۰۰۰ ریال
از ۱۰۰۰۰۱ »	» ۲۰۰۰۰۰ »	٪۱۵	نسبت بمازاد ۱۰۰۰۰۰ »
از ۲۰۰۰۰۱ »	تا ۳۰۰۰۰۰ »	٪۱۸	نسبت بمازاد ۲۰۰۰۰۰ »
از ۳۰۰۰۰۱ »	تا ۴۰۰۰۰۰ »	٪۲۱	نسبت بمازاد ۳۰۰۰۰۰ »
از ۴۰۰۰۰۱ »	تا ۸۰۰۰۰۰ »	٪۲۴	نسبت بمازاد ۴۰۰۰۰۰ »
از ۸۰۰۰۰۱ »	تا ۱۲۰۰۰۰۰ »	٪۳۰	نسبت بمازاد ۸۰۰۰۰۰ »
از ۱۲۰۰۰۰۱ »	تا ۱۵۰۰۰۰۰ »	٪۳۳	نسبت بمازاد ۱۲۰۰۰۰۰ »
از ۱۵۰۰۰۰۱ »	تا ۲۰۰۰۰۰۰ »	٪۳۶	نسبت بمازاد ۱۵۰۰۰۰۰ »
از ۲۰۰۰۰۰۱ »	تا ۲۵۰۰۰۰۰ »	٪۴۰	نسبت بمازاد ۲۰۰۰۰۰۰ »
از ۲۵۰۰۰۰۱ »	تا ۳۰۰۰۰۰۰ »	٪۴۵	نسبت بمازاد ۲۵۰۰۰۰۰ »
از ۳۰۰۰۰۰۱ »	تا ۴۰۰۰۰۰۰ »	٪۴۶	نسبت بمازاد ۳۰۰۰۰۰۰ »
از ۴۰۰۰۰۰۱ »	تا ۴۵۰۰۰۰۰ »	٪۴۷	نسبت بمازاد ۴۰۰۰۰۰۰ »
از ۴۵۰۰۰۰۱ »	تا ۵۵۰۰۰۰۰ »	٪۴۸	نسبت بمازاد ۴۵۰۰۰۰۰ »
از ۵۵۰۰۰۰۱ »	تا ۶۰۰۰۰۰۰ »	٪۴۹	نسبت بمازاد ۵۵۰۰۰۰۰ »

ازشش میلیون ریال‌ببالا ٪۵۰ نسبت بمازاد شش‌میلیون ریال .

اظهارنامه‌ایکه بازرگانان مکلف بتسلیم آن‌هستند باید متکی بدفاتر قانونی آنها باشد .

ب ــ مقررات تبصره ۱ بقوت خود باقی است وتبصره ۲و۴ حذف وتبصره ۳ بشرح زیرتغییرداده میشود :

تبصرهٔ ۳ ـ درآمد مؤدیانیکه درموعد مقرر از تسلیم اظهارنامه خود داری کنند یافاقد دفاترقانونی بوده یاازارائه‌دفاترخودداری‌نمایند یادفاترابرازی‌ناقص یاغیرقابل رسیدگی‌تشخیص‌شود ازطرف اداره دارائی‌رأساً ازروی‌یکی‌ازنشانیهای

قانونی تشخیص و ابلاغ میشود .

نشانیهای قانونی در آئین‌نامه تعیین خواهدشد .

مادهٔ ۸ـ درماده ۷ بشرح ذیل تغییراتی داده میشود :

۱ ـ دربند ۱ :

الف ـ متصدیان رادیو گرافی ازتبصرهٔ ۳ حذف‌ودرردیف پزشگان‌محسوب ومشمول طبقات مذکوردربند یك میباشند .

ب ـ به‌اقلام مالیات مندرج دربندیك پنجاه درصد اضافه میشود .

وعبارت « طبقه‌بندی فوق برای مدت پنجسال معتبر است » مندرج درسطر آخربند ۱ ماده ۷ حذف میشود .

۲ ـ دربند دوم :

نرخ مالیات صاحبان محاضرازصدی دوازده بصدی پانزده ترقی‌داده‌میشود.

۳ ـ دربندسوم :

مالیات و کلای دادگستری از صدی شش بصدی نه ترقی داده میشود و نیز بمبالغ مذکوردربند (ب) و(ج) و(ز) پنجاه درصد اضافه‌میگردد .

مادهٔ ۹ ـ ماده ۸ وتبصره‌های مربوط بآن‌حذف‌ومادهٔ‌زیرجانشین‌آن‌میشود:

شرکتهای مشمول مالیات موظفند تاآخر تیرماه هرسال و چنانچه سال محاسباتی‌آنها با سال شمسی منطبق‌نباشد درظرف چهارماه ازپایان سال محاسباتی خود ترازنامه وحساب سود وزیان سال پیش را که بتصویب مقامات صلاحیتدار شرکت رسیده‌باشد بادارهٔ دارائی محل که مرکزشرکت درآنجا واقع است‌تسلیم ومالیات متعلقه‌را پرداخت نمایند موعدتسلیم ترازنامه وپرداخت‌مالیات شرکتهای برچیده شده چهارماه پس‌ازخاتمهٔ عملیات شرکت خواهدبود .

نرخ مالیات‌شرکتها همان‌نرخهای‌تصاعدی‌مقرردرمادهٔ ۷ این‌اصلاحیه‌بدون

رعایت حداقل بخشودگی میباشد و درآمد خالص شرکتها مطابق تبصرهٔ ۱ مادهٔ ٦ قانون مالیات بردرآمد مصوب فروردین ماه سال **۱۳۳۵** تعیین میگردد.

تبصرهٔ ۱ – صدی ده درآمد خالص شرکت های سهامی باستثنای بانکهای غیر دولتی که مطابق ترازنامه تسلیمی اظهار کرده‌اند ازپرداخت مالیات‌معاف است ولی‌کارخانجات صنعتی‌وتولیدی اعم‌ازاینکه بصورت شرکت یا انفرادی اداره شود وهمچنین شرکتهائیکه برای استخراج وتصفیه وذوب مواد معدنی تشکیل‌شده‌یا میشود صدی‌پنجاه ازدرآمد حاصل‌ازممرهای مذکورآنها که درترازنامه وحساب سودوزیان نشان‌داده‌اند ازپرداخت مالیات معاف میباشد. تشخیص مؤسسات مشمول این‌معافیت برحسب پیشنهاد وزارت دارائی وتصویب هیئت‌وزیران خواهد بود.

تبصرهٔ ۲ – سود سهام شرکتهای سهامی بدون احتساب حداقل بخشودگی بنرخ شش درصد مشمول مالیات است. شرکتها مکلفند پس از تصویب مجمع عمومی راجع به‌تقسیم سود مالیات متعلقه را از تاریخ تصویب ظرف یکماه باداره دارائی محل پرداخت نمایند.

درآمد سودسهام باسایر درآمدهای مؤدیان جمع نمیشود.

تبصرهٔ ۳ – مأخذ مالیات آخرین سال عملیات شرکتها قیمت‌حقیقی‌دارائی شرکت است منهای سرمایه پرداخت شده‌وذخیره‌هائیکه مالیات آن‌قبلاپرداخت گردیده است ودرصورتیکه دارائی‌شرکت براثر انحلال یا علل دیگر تقسیم شود قبل از تقسیم بترتیب فوق مالیات آخرین سال عملیات شرکت محاسبه و وصول خواهد شد.

تبصرهٔ ۴ – صدی شش بخشودگی‌سرمایه‌بانکهای غیر دولتی موضوع‌مادهٔ **٤۵** قانون بانکداری و همچنین مادهٔ ٤٤ قانون بانکداری راجع به استهلاک‌اموال غیر منقول‌وغیره کماکان بقوت خود باقیست.

تبصرهٔ ۵ - مالیات شرکتها ومؤسسات کشتی‌رانی خارجی بوسیله شعب یا نمایندگی آنها در ایران بمأخذ صدی چهاربطور مقطوع از کلیه وجوهی که‌بابت کرایه مسافر وحمل‌ونقل کالا وغیره از ایران عاید آنها میشود وصول خواهدشد اعم از اینکه در ایران یا درمقصد یادربین راه دریافت شود .

نمایندگی یا شعب شرکتهای مزبور مسئول وصول و ایصال مالیات مقرر بوده وموظفند آخرهرماه صورت وجوه دریافتی خودرا بامالیات مقرربادارهدارائی محل تأدیه و رسید دریافت دارند .

هرگاه یکی ار شعب شرکتهای مذکور یا نمایندگی آنها صورتهای مقرر را بموقع تهیه و تسلیم اداره دارائی نکنند ویا مالیات متعلقه را پرداخت ننماید و یا سیاهه‌های ارسالی برخلاف واقع باشد در اینصورت‌مالیات‌شرکت‌براساس‌میزان محمولات کالا ومسافر رأساً تشخیص وازطرف اداره دارائی ابلاغ میشود .

چنانچه شرکت باین تشخیص اعتراض داشته باشد میتواند ظرف سی‌روزاز تاریخ ابلاغ اعتراض خود را بدارائی محل تسلیم نماید . باین اعتراض کمیسیون تشخیص طبق ماده ۲۱ رسیدگی خواهد کرد .

شرکتهای کشتی رانی ایرانی از تاریخ بهره برداری تا دهسال از پرداخت مالیات‌بردرآمد معاف خواهندبود .

تبصرهٔ ۶ - شرکتهای هواپیمائی خارجی در ایران بشرط معامله متقابله و شرکتهای هواپیمائی داخلی ازپرداخت مالیات معاف خواهند بود .

نمایندگیهای شرکتهای‌هواپیمائی خارجی در ایران‌نسبت‌بدرآمدهائیکه بحساب خود بدست میآورند طبق مقررات این اصلاحیه مشمول پرداخت مالیات میباشند .

تبصرهٔ ۷ - مالیات شرکتهائیکه مرکزاصلی آنها در ایران نیست از سود

کلیه عملیاتیکه در ایران خواه بحساب شرکت اصلی وخواه بحساب دیگری انجام داده‌اند وصول میشود . شرکتهای مذکور باید برای معاملات فوق حساب جداگانه نگاهداری نمایند ودر محاسبه هزینه‌های عادی و اداری این شرکتها فقط هزینه مؤسسات واقعه در ایران قابل قبول خواهدبود .

تبصرهٔ ۸ ـ شرکتهائیکه از تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان در موعد مقرر خودداری نمایند یا فاقد دفاتر قانونی بوده یا دفتر ارائه ندهند یادفاتر آنها ناقص وغیر قابل رسیدگی تشخیص شود مالیات آنان ازروی قرائن وامارات تشخیص و ابلاغ میشود .

تبصرهٔ ۹ ـ هریك ازشرکتها (اعم ازداخلی یاخارجی) که راجع بپرداخت مالیات آنها قانون خاصی وجود دارد مالیات آنها کماکان تابع قوانین مربوط میباشد.

مادهٔ ۱۰ ـ درمادهٔ نهم اصلاحاتی بشرح ذیل بعمل میآید:

الف ـ تبصرهٔ ۳ مادهٔ مذکوربقرار زیر تغییرداده میشود :

نرخ مالیات مستغلات همان نرخهای مقرر درمادهٔ ۷ این اصلاحیه میباشد.

مؤدیان مکلفند مالیات مستغلات را ظرف سال مالیاتی باتسلیم اظهار نامه باقساط سه گانه مساوی (آخر تیر. آخر آبان ـ آخر بهمن ماه) بر اساس مجموع درآمد مستغلات واقع درحوزه مالیاتی بدارائی محل پرداخت ودرسال بعد نیز اظهارنامه نسبت بجمع درآمد سال قبل کلیه مستغلات خود درحوزه های مختلف تنظیم وباداره دارائی محل اقامت خودتسلیم ومابه التفاوت مالیات متعلقه را تأدیه نمایند.

ب ـ تبصرهٔ ٤ مادهٔ نهم لغومیشود.

ج ـ بقایای مالیاتی مستغلات بابت صدی ده بانك ساختمانی موضوع لایحه قانونی مصوب بهمن ماه ۱۳۳۱ بخشوده میشود .

مادهٔ ۱۱ ـ تبصرهٔ ۳۱ قانون بودجه سال ۱۳۳۶ کشور ملغی و بجای آن تبصره‌های ذیل بعنوان تبصره ۲و۳ بمادهٔ ۱۱ قانون اضافه میشود:

تبصرهٔ ۲ـ قراردادهای خرید وفروش بازرگانان یا شرکتهائیکه دارای دفترپلمب‌شده باشند عمل تجارتی محسوب شده و مشمول مالیات مقاطعه نخواهد بود وبقایای سنوات گذشته نیزمشمول این تبصره خواهد بود و همچنین معامله و قراردادهای خرید وفروش کشاورزان یامالکین راجع بمحصولات فلاحتی خود مشمول مالیات پیمانکاری نمیباشد.

تبصرهٔ ۳ـ مالیات‌اجاره داری‌بنسبت‌عملکردهر سال‌ازمستأجر دریافت‌میشود وهر گاه مستأجر مورد اجاره را قبل‌ازاقدام ببهره برداری درهرسال‌وا گذار کند مستأجر دوم‌مشمول مالیات اجاره داری خواهدبودودرآمدیکه مستأجراول ازاین راه تحصیل کرده مشمول مالیات بردرآمد اتفاقی است .

مادهٔ ۱۲ ـ مادهٔ دوازدهم باستثنای تبصره‌های ۱ و۳ و٤ آن که بقوت خود باقی است بنحو زیر تغییر داده میشود :

الف ـ بهره درآمدهای حاصل از استفاده سرمایه ازقبیل معاملات رهنی‌و بیع شرطی واستقراضی و بالجمله‌کلیه معاملات نزولی بهر عنوان از نظر مالیات بردرآمدحداقل صدی دوازده محسوب وبدون رعایت حداقل بخشودگی‌ازمجموع آن تادویست هزار ریال بنرخ ۱۵درصد وازاین مبلغ ببالا مطابق نرخ‌های‌مربوط بدویست هزارویکریال ببالا مقرر در ماده ۷ این اصلاحیه مالیات وصول میشود .

نسبت باسنادی که دردفاتراسناد رسمی تنظیم میشودمالیات موقع‌تنظیم‌سند بوسیله صاحب دفتروصول میگردد.

تبصرهـ بانکها مکلفند ازبروات وسفته هائی که بنمایندگی‌اشخاص‌وصول مینمایند مالیات مربوطه را درموقع منظورنمودن وجه بحساب مشتریان کسر و

باداره دارائی محل تحویل نمایند.

وجوهی که بترتیب فوق کسرمیشود درحساب مالیاتی سال مربوط مؤدیان قابل احتساب میباشد.

ب ـ نرخ مالیات درآمدلاطار وشرط بندی ودرآمدهای اتفاقی از هرقبیل که باشد بترتیب فوق احتساب و وصول میشود.

ج ـ از کلیه نقل وانتقالات قطعی اموال غیر منقول از قبیل املاك مزروعی و مستغلات وساختمان وهمچنین اراضی داخل وخارج شهر چهاردرصد ارزش مورد معامله در موقع تنظیم سند وسیله صاحبان دفاتر رسمی از انتقال دهنده مالیات دریافت میگردد.

ارزش مورد معامله از نظرمالیات قیمتی است که بنحو منطقه‌ای (باستثنای املاك مزروعی که‌درهرحال قیمت‌مذکور درسند ملاك مالیات خواهدبود) ازطرف کمیسیون مذکور در زیر تعیین میگردد:

در هر حوزه مالیاتی کمیسیونی بنام کمیسیون تقویم اموال غیر منقول از نمایندگان‌دارائی ـ انجمن‌شهر یاقائم‌مقام آن‌واداره‌ثبت اسناد وبانك‌رهنی‌چنانچه بانك رهنی نباشد بانك‌ملی تشکیل واملاك واقع در آنحوزه رامنطقه بندی‌وارزش متوسط املاك هرمنطقه رابرای هردو سال تعیین وآگهی مینماید.

مادام که ارزش منطقه‌ای اعلام نگردیده ارزش‌مذکور درسند مالیات‌است.

تبصرهٔ ۱ ـ نقل وانتقالات مذکور در قانون مالیات برارث مصوب‌اسفندماه ۱۳۳۵ مشمول این مالیات نمیباشد.

تبصرهٔ ۲ ـ طرز کار کمیسیون‌تقویم وسایرمقررات مربوط‌باجرای‌این‌ماده در آئین‌نامه تعیین‌خواهدشد.

مادهٔ ۱۳ ـ تبصره‌های زیر بمادهٔ ۱۳اضافه میشود:

تبصرهٔ ۱- به اتومبیلهای سواری و تاکسی و کرایه و بارکش و اتوبوس و استیشن پس از پنج سال از تاریخ ساخت (مدل) مالیات تعلق نمیگیرد .

تبصرهٔ ۲ - مالیات وسائط نقلیه موتوری بنسبت مدت کار آنها در هر سال وصول میشود مشروط بر اینکه در هر موقع که اتومبیل بعلت تعمیر یا علل دیگر متوقف شود صاحب آن جریان تعطیل کار اتومبیل و علت و محل توقف آنرا فوراً باداره دارائی محل اعلام و درخواست معاینه و پلمب نمایند و بکار انداختن مجدد اتومبیل هم باید بااطلاع و گواهی اداره دارائی باشد تعطیل کار اتومبیل در مدت یکماه احتساب نمیشود .

مادهٔ ۱۴ - ماده پانزدهم و کلیه تبصره های آن حذف و بجای آن مقررات زیر تصویب میشود :

درآمدهای مذکور درهریك از فصول قانون اعم از اینکه صاحب درآمد شرکت یا فرد باشد یك نوع درآمد مستقل محسوب شده و بایکدیگر جمع نمیشوند ولی درآمد های مذکور درهر فصلی که بنرخهای تصاعدی مشمول مالیات هستند مالیات بجمع آنها درظرف سال مالیاتی تعلق میگیرد مؤدیان مالیات درصورتیکه مالیات آنها نسبت بجمع درآمد ظرف سال پرداخت نشده باشد مکلفند اظهارنامه مالیاتی برای مجموع درآمدیکه درسال قبل تحصیل نموده اند درمواقع مقرر باداره دارائی محل تسلیم و مالیات متعلقه بجمع هرنوع راپرداخت نماید .

از درآمد هائیکـه مقرر است بنحو مقطوع مالیات دریافت گردد مالیات دیگری مطالبه نمیشود .

تبصره - مؤدیانیکه درآمدهای مختلف مشمول مالیات دارند در یکسال بیش از یکدفعه نمیتوانند از حداقل بخشودگی استفاده نمایند .

مادهٔ ۱۵ - جملهٔ(وزارت دارائی میتواند موعد تسلیم اظهار نامه یا ترازنامه

را تمدید نماید) ازماده ۱٦ قانون حذف میشود.

مادهٔ ۱٦ – تبصرهٔ ذیل بماده ۲۱ قانون اضافه میشود :

تبصره– هرگاه هریك از نمایندگان فرمانداری و بخشداری و نماینده ادارات دولتی و نماینده دادستان در کمیسیونهای بدوی و تجدید نظر در دوجلسه متوالی یا چهار جلسه متناوب در وقت مقرر حاضر نشوند بلافاصله جانشین آنها معین گردیده و بعنوان تخلف مورد تعقیب اداری و یا انتظامی قرارخواهند گرفت .

مادهٔ ۱۷ – حق تمبر مقرر درماده ۲٦ قانون بدوبرابر ترقی داده میشود .

مادهٔ ۱۸ – ماده ۲۸ بشرح زیر اصلاح میشود :

درصورتیکه مؤدی مالیاتی از پرداخت مالیات قطعی شده و لازم الاجراء استنکاف نماید ادارات دارائی میتوانند طبق آئین نامه‌ای که بر اساس مقررات اجرائی اسناد ثبت شده لازم الاجراء تنظیم میشود اقدام باخذ مالیات ازطریق فروش مال یا بازداشت مؤدی بعمل آورد . آئین نامه مزبور پس ازتصویب کمیسیونهای دادگستری و دارائی مجلسین قابل اجرا میباشد .

مادهٔ ۱۹ – تبصره ذیل بماده ۳۲ قانون مالیات بردرآمد مصوب سال ۱۳۳۵ اضافه میشود :

هرکس دفاتر و اسناد مربوط بدفاتر بازرگانی را که برای تشخیص مالیات ملاك عمل میباشد بقصد فرار از پرداخت مالیات برخلاف حقیقت تهیه یا تنظیم و بآن استناد نماید ازچهارماه تادوسال بحبس تأدیبی محکوم میشود تعقیب واقامه دعوای مزبور ازطرف وزیر دارائی بعمل خواهد آمد وزیر دارائی مکلف است قبلا برای تشخیص موضوع نظر محاسبین خبره وقسم خورده را جلب ودرصورت تأیید آنها در مقام تعقیب واقامه دعوی برآید .

هرگاه مؤدی موردتعقیب طبق تشخیص وزارت دارائی مالیات مورد مطالبه

راببپردازد وزارت دارائی میتواند دعوی خودرا استرداد نماید دراین‌صورت‌دعوی کیفری موقوف خواهد ماند.

کارمندانیکه امر مالیاتی مختومه را مجدداً مورد اقدام‌قراردهند بانفصال‌از خدمات دولتی که کمترازیکسال نخواهد بود درداد گاه اداری محکوم خواهندشد وهمچنین مأمورینی که گزارش خلاف واقع درامر مالیاتی داده ویا متعمداً وسائل تعقیب مؤدیانی‌را که بی‌تقصیرند فراهم سازند بحبس تأدیبی از چهارماه تا دوسال محکوم‌میشوند دادگاهها خارج ازنوبت بجرائم مذکور رسیدگی خواهند نمود.

مادهٔ ۲۰ ـ درماده ٤۱ قانون مالیات بردرآمد مصوب سال ۱۳۳۵ اصلاحات زیر بعمل میآید:

۱ ـ هیأت عالی حل اختلاف مالی درمرکز هریك از استانها نیز درصورت احتیاج تشکیل خواهد گردید مادام که هیأت مزبور درمرکز استان تشکیل‌نشده موضوع درهیأت‌عالی حل‌اختلاف مالی تهران رسیدگی خواهد شد.

۲ ـ تبصره ذیل‌بعنوان‌تبصرهٔ ٤ بماده ٤۱قانون‌مالیات‌بردرآمداضافه‌میشود:

تبصرهٔ ۴ ـ دعاوی اجرائی اعم‌است ازاینکه‌دعوی‌صرفاً ازاقدامات‌اجرائی ناشی‌شده ویا شکایت ازاین‌جهت باشد که اقدام اجرائی قبل از طی مراحل نهائی و قطعیت مالیات شده‌است درمورد اخیر اگر هیأت عالی حل اختلاف شکایت را وارد دانست اجرائیه‌را ابطال بدون اینکه وارد ماهیت‌بشود قراررسیدگی‌امررابعنوان مرجع مربوط صادر مینماید.

مادهٔ ۲۱ ـ ازاول سال ۱۳۳۷ مالیاتی بنام‌مالیات براراضی درسال‌معادل یك درصد ارزش زمین براساس قیمت منطقه دریافت‌میشود. مادام که قیمت منطقه‌ای اعلام نشده آخرین قیمت معامله مذکور درسند مالکیت مأخذ دریافت مالیات خواهد بود.

تبصرهٔ ۱ ـ دردوماه اول هرسال شهرهائی که مشمول این مالیات باشند بنا به پیشنهاد وزارت دارائی ازطرف هیئت وزیران تعیین و اعلام خواهد شد ودرسال ۱۳۳۷ تا دوماه پس از تصویب این قانون.

تبصرهٔ ۲ ـ اراضی مشمول این مالیات عبارتست از :

الف ـ اراضی بائر اعم از محصور وغیرمحصور واقع در داخل شهرها .

ب ـ اراضی واقع در دور هریك از شهرهای مشمول مالیات که حدود آن هر سه سال یکبار بنا به پیشنهاد وزارت دارائی و تصویب هیئت وزیران تعیین خواهد شد .

ج ـ آنقسمت اززمین بائر هر کارخانه ومؤسسه که زائد براحتیاج تشخیص داده شود .

تبصرهٔ ۳ ـ اراضی زیر مشمول مالیات نمیباشد :

الف ـ اراضی متعلق بدولت ومؤسسات دولتی وشهرداریها ومؤسسات خیریه وعام‌المنفعه و بهداشتی وفرهنگی وبیمارستانها وهمچنین موقوفات‌عامه و اراضی کارخانجات و مؤسسات ورزشی که بثبت رسیده ودارای تأسیسات لازم‌باشد .

ب ـ نمایندگیهای سیاسی خارجی بشرط معامله متقابل .

ج ـ اراضی مزروعی دردور شهرها طبق آئین‌نامه .

د ـ اراضی مزروعی ومشجر وباغات اعم ازداخل و خارج شهر .

ه ـ اراضی واگذاری از طرف دولت ومؤسسات‌تابعه بکارمندان مادام که آنرا باشخاص دیگر انتقال نداده‌باشند .

و ـ اشخاصی که منحصراً مالك تا ۳۰۰ مترزمین میباشند تاآخراسفند۱۳۳۹ ازاین مالیات معافند .

تبصره ـ مؤدیان مالیات مشمول این‌قانون عبارتند از :

الف ـ مالکین اراضی و یا نماینده قانونی آنها و همچنین متصرفین زمینهای متنازع فیه که بعنوان مالکیت زمین را در تصرف دارند (قبوض مالیاتی مربوط ـ باراضی متنازع فیه بهیچوجه درجریان دعاوی مؤثر نخواهدبود) .

ب ـ درمورد موقوفات خاص متولی یامتصدی یاقائم‌مقام آنان .

ج ـ درمورد زمینهای متعلق بمؤسسات حقوقی نماینده قانونی مؤسسه .

تبصرهٔ ۵ ـ مشمولین این قانون مکلفند اظهارنامه مخصوصی که ادارهٔ دارائی در دسترس آنها میگذارد تنظیم و تا آخر تیرماه هر سال بدارائی محل تسلیم و مالیات متعلقه را نیز پرداخت نماید ونسبت بسال ۱۳۳۷ تا سه ماه پس از تصویب این قانون .

تبصرهٔ ٦ ـ مالیات به نسبت مدت مالکیت تعلق میگیرد و در موقع نقل و انتقال زمین مالك جدید موظف است تصفیه حساب مالیاتی ازمالك قبلی مطالبه نماید و الا مسئول کلیه بقایای مالیاتی میباشد ونیز رفاتر اسناد رسمی مکلفندپس از ملاحظه گواهی مالیاتی اقدام بتنظیم سند نمایند . ادارات دارائی مکلفندظرف ده‌روز میزان مالیات متعلقه‌راتعیین ودرمقابل دریافت‌وجه بلافاصله‌تصفیه‌حساب مالیاتی تسلیم‌نمایند .

تبصرهٔ ۷ ـ برای‌هر قطعه زمین‌باید اظهارنامه جداگانه تسلیم شود و مفاد اظهارنامه‌های تسلیمی فقط درمورد مقررات این‌قانون قابل استفاده میباشد .

تبصرهٔ ۸ ـ هریك از مکلفین که درموعد مقرر مالیات متعلقه‌را پرداخت ننمایند ماهیانه ملزم بپرداخت دودرصد زیان دیرکرد خواهندبود .

تبصرهٔ ۹ ـ سایرمقررات مربوط‌باجرای این‌قانون‌وهمچنین جرائم‌متخلفین در آئین‌نامه‌ای که بتصویب کمیسیون دارائی میرسد تعیین‌خواهدشد .

مادهٔ ۲۲ ـ ازکلیه مستغلات مذکور درماده ۹ قانون مالیات بردرآمد که

اجاری نباشد درهرمورد سالیانه بشرح‌زیر مالیات دریافت میگردد :

تا دویست‌متر زیربنا معاف .

از ۲۰۱متر	تا ۳۰۰ متر	۱۰۰۰ ریال
از ۳۰۱ «	تا ٤۰۰ «	۲۰۰۰ «
از ٤۰۱ «	تا ۵۰۰ «	۳۰۰۰ «
از ۵۰۱ «	تا ٦۰۰ «	٤۰۰۰ «
از ٦۰۱ «	تا ۷۰۰ «	۵۰۰۰ «
از ۷۰۱ «	تا ۸۰۰ «	٦۰۰۰ «
از ۸۰۱ «	تا ۹۰۰ «	۸۰۰۰ «
از ۹۰۱ «	ببالا ۱۰۰۰۰ ریال .	

تبصرهٔ ۱ ـ مستغلات واقع درمراکز استانها به تشخیص وپیشنهاد وزارت دارائی و باصدور تصویب نامه دولت مشمول مالیات فوق خواهند بود . این نوع مستغلات درشهرستانها ازپرداخت این‌مالیات معافند .

تبصرهٔ ۲ـ نرخ‌فوق‌الذکر مربوط‌بتهران‌است ومیزان‌این‌مالیات‌درمراکز استانها نصف نرخهای مذکور میباشد .

تبصرهٔ ۳ ـ درموردساختمانهائی که بیش ازیك طبقه باشد مجموع مساحت طبقات ملاك مالیات‌است .

تبصرهٔ ۴ ـ تاریخ‌پرداخت مالیات‌وسایرمقررات مربوط باجرای‌این‌ماده‌در آئین‌نامه‌ای که بتصویب کمیسیون دارائی مجلس‌شورای ملی خواهـدرسیدتعیین خواهدشد .

مادهٔ ۲۳ ـ بوزارت دارائی اجازه‌داده میشود بمنظور تربیت مأموران‌لازم وتهیه‌کادر تخصصی برای‌وصول مالیات کلاس مخصوص تأسیس‌نمایدداوطلبان ورود

بکلاس مذکور بامسابقه از بین مستخدمین دولت که لااقل دارای دیپلم کامل متوسطه ومشهور بدرستی وصحت عمل باشند انتخاب خواهند شد .

مواددروس ــ مدت تحصیل ــ طرز امتحان وحقوق ومزایای فارغ التحصیلان و سایر مقررات مربوطه درآئین نامه که بتصویب کمیسیون دارائی مجلس شورای ملی خواهد رسید تعیین میشود .

مادهٔ ۲۴ ــ این قانون نسبت بمشمولین مواد ٥ و ٦ و ۷ (باستثنای و کلای دادگستری) و مادهٔ ۸ (باستثنای تبصرهٔ ۸ آن) ومادهٔ ۹ قانون مالیات بر درآمد از اول سال ۱۳۳۷ و نسبت بسایر مشمولین سی روز پس از تصویب قابل اجراء میباشد.

مادهٔ ۲۵ ــ مدت مقرر درقانون بهمن ۱۳۳٦ نسبت بدرخواست توافق مربوط به مالیات‌های معوقه تاآخر سال ۱۳۳۷ تمدید میشود .

مادهٔ ۲٦ ــ متری یکصد ریال عوارض منظوره در بند ۷ تبصره ٤ قانون بودجه سال ۱۳۳۷ منحصراً ازپروانه قطع چوب‌های صنعتی دریافت میشود .

کلیه مقررات مغایر این قانون وهمچنین ماده ۳٤ قانون مصوبه ۱٦ فروردین سال ۱۳۳٥ ملغی است.

قانون فوق که مشتمل بر بیست و شش ماده و سی و پنج تبصره است در جلسه روز یکشنبه اول تیر ماه یکهزاروسیصدوسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی- عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۳/۳۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون‌راجع باصلاح تبصره‌بند (الف) ماده ۱۲ قانون‌اصلاح قانون مالیات بردرآمد

مصوب ۱۱ شهریورماه ۱۳۳۷

مادۀواحده ـ چون اجرای تبصره بند الف ماده ۱۲ قانون اصلاحی مالیات بردرآمد مصوب‌تیرماه ۱۳۳۷ برای‌وزارت‌دارائی بوسیله‌بانکها مهیا نیست‌بنابراین مالیات اوراق مذکور کماکان طبق مقررات عمومی قوانین مالیات‌بردرآمد عمل‌و وصول خواهد شد .

قانون‌فوق که‌مشتمل برماده واحداست درجلسه سه‌شنبه یازدهم‌شهریورماه یکهزاروسیصد وسی وهفت بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/٦/۱٥ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بعوارض فرود و توقف هواپیماها

مصوب ۲۷ خرداد ماه ۱۳۳۷

مادۀ۱ ـ عوارض مربوط بهواپیمائی بشرح زیرتصویب میشود :

الف ـ برای صدور گواهی‌نامه ثبت و تابعیت هرهواپیما پانصدریال (٥۰۰)

ب ـ برای گواهی نامه قابلیت پرواز هواپیما هشتصد ریال (۸۰۰) و برای تجدید آن هشتصد ریال .

ج ـ برای صدور گواهی‌نامه بیسیم هواپیما دویست ریال (۲۰۰) و تجدیدآن دویست‌ریال (۲۰۰).

دـ برای صدور گواهینامه دانشجوی خلبانی یـا خلبان خصوصی صد ریال (۱۰۰) و برای تجدیدآن پنجاه‌ریال (۵۰).

ه ـ برای صدور گواهی‌نامه خلبان بازرگانی ـ آموزگار خلبانی ـ خلبان سرویس‌حمل‌ونقل‌هوائی‌ـ‌هوانوردی‌مکانیسین‌هواپیمائی ـ متصدی‌بیسیم هواپیمائی‌ـ متصدی‌تنظیم عبور ومرور هواپیمائی هواشناسی دویست ریال(۲۰۰) وبرای‌تجدید هریك از آنها صدریال(۱۰۰).

وـ برای ثبت اختیارات جدید در هریك از گواهی نامه‌های‌مذکور دربند (ه) هردفعه صدریال (۱۰۰).

ز ـ برای تصدیق ارزش هریك از گواهینامه‌های‌مذکور دربندهای ب ـ ج ـ د ـ ه که‌بوسیله کشورهای بیگانه صادر شده باشد صدریال(۱۰۰).

حـ برای‌صدوراجازه نامه‌استفاده ازیك فرودگاه خصوصی‌پانصدریال(۵۰۰) و برای تجدیدآن دویست ریال (۲۰۰).

ط ـ برای هر دفعه فرودآمدن هواپیمائی که از خارجه بایران واردمیشود نسبت بهریکصد کیلوگرم وزن حداکثرهوا پیما که در گواهینامه قابلیت پرواز آن تعیین شده دو ریال (۲) .

تبصرهٔ ۱ـ هواپیماهای‌خارجی‌موضوع این‌بند درصورتیکه ازچندفرودگاه کشوری درداخل‌ایران استفاده کنند برای‌هردفعه حق فرود وتوقف وسایرعوارض مقرره را باید بپردازند .

تبصرهٔ ۲ـ فرودهائیکه بمنظورآزمایش پس از اولین فرود هواپیما دریك فرودگاه کشوری‌صورت‌میگیرد مشمول مقررات این بند وتبصره آن نخواهد بود.

یـ برای‌استفاده ازوسائل روشنائی یك فرودگاه کشوری جهت فرودآمدن

هواپیمائی که ازخارجه بایران وارد شده و یابلند شدن هواپیمائی که بخارجه عزیمت مینماید هردفعه نسبت بهر یکصد کیلوگرم وزن حداکثرهواپیما که در گواهینامه قابلیت پرواز آن تعیین شده دو ریال .

ك ـ برای نگاهداری هواپیمائی که از خارجه بایران واردشده و در یك فرودگاه کشوری درهوای آزاد خارج ازآشیانه توقف بنماید برای شش ساعت اول توقف معاف ازهرگونه پرداخت و برای بیش‌ازاین مدت تا۲٤ ساعت ازقرار ده دینار (۱۰)نسبت بهرمترمربع اززمین اشغال شده وقس علیهذا(درمحاسبه طول وعرض هواپیما درنظر گرفته میشود).

مادهٔ ۲ ـهواپیماهای زیر ازپرداخت عوارض مذکور دربند های ط ـ ی ـ ك ماده یك معاف میباشند :

الف ـ هواپیماهای متعلق بدربارسلطنتی .

ب ـ هواپیماهای متعلق بدولت اعم ازنظامی و غیرنظامی مادامیکه برای خدمات عمومی وبدون قصد انتفاع بکارمیرود وهمچنین هواپیماهای حامل‌مهمانان دولت .

ج ـ هواپیماهای متعلق برؤسای کشورهای خارجی.

د ـ هواپیماهای نمایندگان سیاسی دول خارجی درایران بشرط معامله متقابله مادام که بدون قصد انتفاع بکارمیرود .

و ـ هواپیماهائی که بنا بتقاضایا اجازه دولت ایران بمنظورجستجوونجات هواپیماهای مفقود درایران پرواز میکنند مادامی که بدون قصدانتفاع‌بکار رود .

کلیه هواپیماهائی که بنا بتقاضا ویا اجازه دولت ایران برای کمك در امور سمپاشی ومبارزه با آفات نباتی وغیره درایران پرواز میکنند مادامیکه بدون‌قصد انتفاع بکار روند .

تبصره ـ به استثنای هواپیماهای موضوع (بند ج ـ د ـ و)کلیه هواپیما های خارجی دیگر که درایران اجازه پرواز تحصیل مینمایند مکلفند نمره ومشخصات خارجی خودرا تبدیل به نمره ومشخصات ایرانی نمایند .

مادهٔ ۳ـ اداره کل هواپیمائی کشوری میتواند ساختمانها واراضی و وسائل مورداحتیاج هواپیماها راکه متعلق بآن اداره میباشدبنرخ عادله‌وباتصویب‌وزارت راه باجاره واگذاز وعوائدآنرا بحساب درآمدعمومی کشور وصول وتحویل‌خزانه داری کل نماید.

مادهٔ ۴ ـ ازتاریخ‌تصویب‌این قانون هرنوع‌عوارض دیگری‌راجع‌بهواپیمائی کشور ملغی میشود .

مادهٔ ۵ ـ وزارت راه ووزارت دارائی مأموراجرای‌این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل برپنج ماده وسه تبصره است در جلسه روز سه شنبه بیست وهفتم خردادماه یکهزارو سیصدو سی وهفت‌بتصویب‌مجلس‌شورای‌ملی‌رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۳/۱۲ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بایجاد تسهیلات برای مؤدیان مالیاتی در مورد پرداخت مالیات

مصوب ۱ اسفند ماه ۱۳۳۸

مادهٔ۱ ـکلیهٔ‌مؤدیان‌مشمول‌قانون‌مالیات بردرآمدباستثنای مشمولین‌مذکور درتبصره دواین ماده موظفند درتیرماه هرسال‌اظهارنامه مالیاتی‌را روی نمونه‌چاپی

مخصوص که از طرف وزارت دارائی تهیه و در دسترس آنها قرارداده خواهد شد نسبت بمجموع درآمدهائی که درسال قبل ازیك منبع یا بیشتر تحصیل کرده‌اند تنظیم وامضاء و مالیات متعلقه را براساس کل درآمدهای تحصیلی خود ازهرچند منبع که بوده است به‌نرخهای مقرردرمادهٔ ۷ قانون اصلاح قانون مالیات‌بردرآمد مصوب اول تیرماه ۱۳۳۷ احتساب وپس ازوضع آنچه بموجب قوانین مربوطه‌بابت همان سال قبلا پرداخته و این پرداخت محرزباشد بقیه را باداره دارائی یا بانك ملی به حساب خزانه‌داریکل یا محلهای دیگری که وزارت دارائی تعیین نماید پرداخت و رسید پرداخت وجه را بضمیمه اظهارنامه بـه اداره دارائی یا محلهای دیگر که ازطرف وزارت دارائی تعیین خواهد شد تا آخر تیرماه تسلیم و رسید دریافت دارند .

تبصرهٔ ۱ ـ ادارات دارائی اظهارنامه‌های‌واصله را مورد رسیدگی‌قرارداده و در صورت عدم قبول میزان مالیات قلمدادی نتیجه را با میزان مالیات تشخیص شده منتهی تاآخرسال بعد بمؤدی ابلاغ خواهد نمود والا مالیات قلمدادی‌ازطرف مؤدی برای همان سال قطعی تلقی خواهد شد .

چنانچه مؤدی نسبت به‌تشخیص ادارات دارائی معترض باشد میتواندبرای رفع اختلاف بمراجع مقرردرقانون مالیات بردرآمدمصوب ۱۶فروردین‌ماه۱۳۳۵ مراجعه نماید و درصورتیکه درنتیجه رسیدگی نهائی معلوم گرددمیزان‌قلمدادی در اظهارنامه کمتر ازمیزان واقعی بوده مؤدی پرداخت نصف مابه‌التفاوت بعنوان جریمه ملزم خواهد بود .

تبصرهٔ ۲ ـ مشمولین مالیات املاك مزروعی ومستغلات وپیشه‌وران و کسبه جزءً و سایرمؤدیانیکه مالیات آنها مقطوعاً یا بنرخ نسبی (مانند حقوق) تعیین

گردیده از مقررات این ماده مستثنی بوده و موظف به‌تسلیم اظهارنامه‌موضوع این قانون نخواهند بود مگر اینکه درآمدی غیر از موضوع مالیات املاك‌مزروعی‌و مستغلات و مالیات مقطوع یابنرخ نسبی داشته‌باشند که در اینصورت‌مکلفندمانند سایر اشخاص مشمول‌این قانون اظهارنامه‌لازم‌نسبت‌بدرآمدهای دیگرخودتکمیل و تسلیم نمایند.

تبصرهٔ ۳ ـ در صورتیکه‌مؤدی بقصدفراراز پرداخت‌مالیات‌اظهارنامه‌خلاف حقیقت تهیه و تسلیم نماید مشمول ماده۱۹ قانون اصلاح مالیات بردرآمد مصوب اول تیرماه ۱۳۳۷ خواهد بود وهمچنین مأمورین دارائی که بدون در دست‌داشتن مدارك وبدون ذکر دلیل وبقصد اعمال غرض‌ازمؤدیان مطالبه‌مالیات اضافی‌نمایند مشمول قسمت‌آخر ماده ۱۹ قانون مالیات بردرآمد فوق‌الذکر میباشند.

تبصرهٔ ۴ ـ مؤدیانیکه درآمدهای مختلف مشمول‌مالیات دارند دریکسال بیش از یکدفعه نمیتوانند از حداقل بخشودگی استفاده نمایند.

مادهٔ ۲ ـ مؤدیانیکه مکلف به‌تسلیم اظهارنامه‌یاترازنامه هستندچنانچه‌در موعد مقرر از تسلیم اظهارنامه یاترازنامه خودداری نمایند ملزم بپرداخت‌جرائم زیر میباشند:

شرکتها ۱۰،۰۰۰ ریال

سایرین ۵۰۰۰ ریال.

مادهٔ ۳ ـ مؤدیانیکه باید از درآمد وهزینه مربوط بتحصیل‌درآمدخودرا دراظهارنامه‌قیدنمایندمکلفندبقیدسوگندتعهدنمایند که‌مندرجات‌اظهارنامه‌مطابق باحقیقت بوده و شامل ارقام واقعی‌میباشد.

مادهٔ ۴ ـ بوزارت دارائی اجازه داده‌میشود مالیاتهای مورد مطالبه وکلیه اختلافات مالیاتی‌تامیزان پانصدهزار ریال برای هرسال مالیاتی را از طریق توافق

تصفیه و حل‌وفصل نمایند واین توافق قطعی و لازم‌الاجرا است ولی هر گاه توافق حاصل نشود موضوع اختلاف بمراجع مقرر در قوانین مربوطه ارجاع خواهدشد.

مفاد این ماده‌شامل بقایای مالیاتی و کلیه مؤدیان مالیاتی‌نیزخواهدبود.

منظور از مالیاتهای مورد مطالبه مالیاتهائی است که در کمیسیون های تشخیص مالیاتی بمرحله قطعیت‌نرسیده .

مادۀ ۵ ـ ماده ۱۴ قانون اول تیرماه ۱۳۳۷ ملغی است ووزارت دارائی مأمور اجرای این قانون‌میباشد .

قانون فوق که مشتمل بر پنج ماده وچهار تبصره است پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه اول اسفند ماه یکهزار وسیصد و سی هشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای‌ملی ـ رضاحکمت

قانون‌بالا درجلسه ۲۰ر۱۱ر۱۳۳۸ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون‌راجع بمعافیت املاك مزروعی جدیدالاحداث ومستغلات جدیدالبناء مرزنشینان تاشعاع ۷۲ کیلومتر

مصوب اول آذر ماه ۱۳۳۵

مادۀ۱ ـوزارت دارائی‌مجاز است بمنظور تشویق وآسایش اهالی‌مرزنشین وعمران وآبادی مرزهای کشور نقاط مرزی غیر معمور را ازخطمرز تاهفتاد و دو کیلومتر (دوازده فرسخ) بداخل کشور از پرداخت مالیات املاك مزروعی جدیدالاحداث‌ومالیات‌مستغلات‌جدیدالبناءوهمچنین‌املاك ومزارع‌وقنوات‌مخروبه ومتروکه را تاده سال ازتاریخ بهره‌برداری معاف‌نماید .

تبصره ـ سواحل جزایر غیر معمور تاهفتاد دو کیلو متر بداخل کشور مشمول معافیت ازپرداخت مالیات مذکور در این قانون خواهد بود.

مادهٔ۲ ـ نقاط مرزی مشمول ماده یکم به پیشنهاد وزارت دارائی و تصویب هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

مادهٔ۳ ـ مرزنشینان مشمول این قانون مکلفند تاریخ بهره برداری از املاك و مستغلات جدیدالاحداث خودرا بدارائی محل و چنانچه دارائی وجود نداشته باشد باداره گمرك مرز کتباً اطلاع دهند.

مادهٔ۴ ـ درمواردیکه برای عمران و آبادی نقاط مرزی دولت وجوهی مصرف نماید رعایت مقررات قانون محاسبات عمومی نسبت بمصرف این وجوه الزامی نیست ـ طریقه مصرف وجوه مزبور بموجب آئین نامه‌ای میباشد که وزارت دارائی درظرف دوماه از تاریخ تصویب این قانون به کمیسیونهای دارائی مجلسین پیشنهاد و پس ازتصویب کمیسیونهای مزبور قابل اجرا خواهد بود.

مادهٔ۵ ـ دولت برای آبادانی نقاط غیر معمور مرزی وساحلی که برطبق ماده ۲ تشخیص میشود بادرنظر گرفتن استعداد و مقتضیات نواحی مختلف و تشویق اهالی که بخارج مهاجرت نموده‌اند برای مراجعت بکشور درمدت ششماه برنامه تنظیم و بمجلس تقدیم مینماید.

این قانون که مشتمل برپنج ماده ویك تبصره است درجلسه پنجشنبه اول آذر ماه یکهزاروسیصد وسی وپنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۸/۳۰ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بواگذاری و معافیت کالاهای وارده از طرف اداره همکاری فنی

مصوب ۱۸ آذر ماه ۱۳۳۵

مادهٔ اول ـ کلیهٔ کالاهائیکه طبق مقاوله‌نامه‌مورخ ۲۸ و ۲۹ دیماه سال ۱۳۳۰ منعقده فیما بین دولت ایران و رئیس اداره همکاری فنی کشورهای متحده‌آمریکا درایران بکشور وارد شده وخواهد شد وبلاعوض بدولت ایران واگذار گردیده و خواهد گردید و همچنین کلیه بذر و نهال وقلمه و نظایرآن که ازطرف کمیسیون مشترك ایران وآمریکا بمنظوراصلاح وضع کشاورزی ایران وارد شده وخواهدشد از هرنوع حقوق وعوارض گمرکی معاف است .

مادهٔ دوم ـ وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون است .

قانون فوق مشتمل بر دوماده درجلسه روزیکشنبه هیجدهم‌آذرماه یکهزار وسیصد وسی و پنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۵/۱۰/۱۲ بتصویب‌مجلس سنارسیده است

قانون مربوط بمعاف بودن هدایای سازمانهای خیریه کشور آمریکا ازپرداخت کلیه حقوق‌وعوارض گمرکی و عوارض داخلی

مصوب ۲۰ دیماه ۱۳۳۵

مادهٔ واحده ـ ازتاریخ ۱۳۳۲/۷/۲۱ کلیهٔ مواد غذائی ـ پوشاکی ـ داروئی ـ

اشیاء ولوازم‌واثاثیه و مصالح وتجهیزات مربوطه جهت اجرای طرح‌های‌بهداشتی- فرهنگی ـ کشاورزی ـ ورزشی ولوازم برای ترویج صنایع کوچك که باموافقت و صوابدید دولت متحده‌آمریکا ازطرف سازمانها ونمایندگی‌های خیریه یاامدادی غیرانتفاعی کشورمزبور که‌صلاحیت‌آنهاطبق‌موازین‌ومقررات‌دولت‌آمریکاتشخیص داده شده‌باشد رایگان وبلاعوض‌بعنوان‌هدیه برای نمایندگیهای خود درایران‌ویا برای سازمانهای خیریه یا غیرانتفاعی‌دیگری درایران که صلاحیت آنهارادولت شاهنشاهی برسمیت شناخته و یا بعداً برسمیت بشناسد حمل و فرستاده شده یا میشود ازپرداخت‌کلیه حقوق‌وعوارض گمرکی وغیر گمرکی‌وانبارداری وهرگونه عوارض داخلی معاف میباشد.

کرایه ومخارج حمل ونقل داخلی‌این قبیل‌کالاهای اهدائی تامقصدنهائی‌در ایران نیزازطرف‌دولت ایران پرداخت میگردد و وزارت دارائی اعتبارلازم‌برای کرایه و مخارج حمل ونقل مذکور را در بودجه منظور و پرداخت خواهد نمود ورود اشیاءِ غیرمجازاهدائی‌بشرح‌فوق ازقید مقررات‌عمومی‌اشیاء غیرمجازمستثنی میباشد ولی اشیائی که برای مصرف شخصی متصدیان و سازمانها و نمایندگیهای مزبور درایران وارد نشود مشمول مزایا ومعافیت‌های فوق‌الذکر نخواهد بود.

قانون فوق که مشتمل برمادهٔ واحده است درجلسه پنجشنبه بیستم دی ماه یکهزار سیصد وسی وپنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳٤/۱۲/۱۲ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون راجع‌به‌اجازه‌پرداخت کرایه حمل ونقل وسایر هزینه‌های حمل گندم اهدائی دولت آمریکا

مصوب ۲ اسفندماه ۱۳۳۵

مادهٔ واحده ـ بوزارت دارائی اجازه‌داده‌میشود مخارج‌مربوط‌بکرایه‌حمل ونقل‌وسایرهزینه‌هائی‌را که‌برای تحویل بیست هزارتن گندم‌اهدائی‌دولت‌آمریکا بسیل‌زدگان که درحدود چهل‌وپنج میلیون‌ریال میشود وازمحل اعتبارخرید غله سال‌جاری پرداخت‌شده ازمحل درآمد عمومی کشور برداشت وعیناً بحساب اعتبار خرید غله منظور دارند.

این‌قانون که مشتمل برماده واحده است درجلسه پنجشنبه دوم اسفند ماه یکهزاروسیصدوسی وپنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس‌مجلس شورای‌ملی ـ امان‌الله اردلان

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۵/۱۱/۲۷ مورد تأیید مجلس سنا واقع‌شده است

قانون راجع بمعافیت دستگاه فرستنده تلویزیون از پرداخت حقوق وعوارض گمرکی

مصوب ۲۹ تیرماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ دولت مجازاست یکدستگاه‌فرستنده (تلویزیون)وکلیه‌لوازم آن (بتشخیص وزارت پست و تلگراف وتلفن) که درتهران نصب وبکار می‌افتد از پرداخت حقوق وعوارض گمرکی‌معاف وازتاریخ شروع‌بکارتا پنج‌سال ازپرداخت مالیات معاف نماید.

تبصرهٔ ۱ ـ دستگاه مزبور از نظر رعایت اصول فنی تابع دستور وزارت پست و تلگراف و تلفن بوده و از نظر تنظیم و اجرای برنامه‌ها مطیع مقررات و دستور اداره کل انتشارات و رادیو خواهد بود.

تبصرهٔ ۲ ـ معافیت مذکور از حقوق گمرکی فقط محدود است بصورت لوازمی که وزارت پست و تلگراف تشخیص میدهد و دستگاههای گیرنده تلویزیون مشمول این معافیت نبوده و از نظر پرداخت حقوق و عوارض گمرکی در حکم دستگاه های رادیو خواهند بود.

تبصرهٔ ۳ ـ مشخصات فنی این دستگاه تلویزیون را دولت ظرف پانزده روز از تاریخ تصویب این قانون برای اطلاع عموم اعلام خواهد کرد.

تبصرهٔ ۴ ـ وزارتخانه های پست و تلگراف و تلفن ـ دارائی ـ گمرکات و انحصارات مأمور اجرای این قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره است پس از اظهار ملاحظات مجلس سنا در جلسه یکشنبه بیست و نهم تیرماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/٤/۲۵ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بمعافیت محل مسکونی نمایندگیهای سیاسی و کنسولی بیگانه در ایران از عوارض ثبت

مصوب ۱٤ دیماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ نمایندگیهای سیاسی و کنسولی دول بیگانه که در ایران

بخواهند اموال غیرمنقولی بمنظور تهیه محل نمایندگی سیاسی - کنسولی ویا اقامت رئیس مأموریت استملاك نمایند ازپرداخت مخارج ثبت وهرنوع عوارض ومالیات معاف میباشند . این معافیت درهرقسمت از هرحیث مشروط برعایت معامله متقابله نسبت بنمایندگان سیاسی و کنسولی دولت ایران خواهدبود .

قانون فوق که مشتمل برماده واحده است درجلسه یکشنبه چهاردهم دیماه یکهزاروسیصدوسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی - رضاحکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۲/۱۵ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون اعطاء اختیار بکمیسیونهای مشترك دارائی و دادگستری مجلسین جهت تصویب لایحه بانکی و پولی کشور و اساسنامه بانك ملی ایران

مصوب ۲۸ بهمن ماه ۱۳۳۸

مادهٔ واحده - بدولت اجازه داده میشود لایحه بانکی وپولی کشوروضمیمه کیفری آن وهمچنین لایحه اساسنامه بانك ملی ایران را پس ازتصویب کمیسیون مشترك دارائی و کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین تا پنجسال بطور آزمایش بموقع اجرا گذارد و دولت مکلف است ظرف این مدت لوایح مزبوررا عیناً یا با اصلاحات برای تصویب نهائی بمجلسین تقدیم نماید . مادام که لوایح قانونی مزبور بتصویب قطعی مجلسین نرسیده است بقوت خودباقی ولازم الاجرا خواهدبود .

قانون فوق که مشتمل بر مادهٔ واحده است در جلسه پنجشنبه بیست و هشتم بهمن‌ماه یکهزارو سیصدوسی‌وهشت بتصویب مجلس شورای‌ملی‌رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ دکترموسی عمید

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۲/۲۳ بتصویب مجلس سنا رسیده‌است

قانون راجع باعطای اختیار بکمیسیون مشترك دارائی مجلسین درمورد اصلاحات مالیاتی

مصوب ۲۲ اسفندماه ۱۳۳۸

مادهٔ واحده ـ مجلسین اجازه میدهند لوایحی را که وزیر فعلی دارائی‌در ظرف یکسال از تاریخ تصویب این قانون بمنظور تسهیل در کار مؤدیان و طرز تشخیص‌و وصول مالیاتها بمجلس‌شورای‌ملی تقدیم‌مینماید پس‌از تصویب کمیسیون مشترك دارائی مجلسین بموقع‌اجرا گذارده وبعداز یکسال آزمایش‌وزارت‌دارائی با اصلاحاتیکه درعمل مفید تشخیص شود برای تصویب قطعی بمجلس شورای‌ملی تقدیم نماید مصوبات کمیسیونهای مشترك‌مادام که بتصویب نهائی مجلسین‌نرسیده است بقوت خود باقی خواهدبود .

تبصرهٔ ۱ ـ برای تشکیل این کمیسیون‌اکثریت بیش‌ازنصف مجموع عدهٔ اعضاءِ کمیسیون دارائی مجلسین حاضر درمرکزکافی خواهدبود .

تبصرهٔ ۲ ـ هرگونه تغییر درنرخ و میزان مالیات و جرائم ومجازات آن از موضوع این قانون مستثنی است .

قانون فوق که مشتمل بر مادهٔ واحده و دوتبصره است پس‌از تصویب‌مجلس

سنا درجلسه یکشنبه بیست‌ودوم اسفندماه یکهزاروسیصد وسی‌وهشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۱۲/۱۶ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون اصلاح تعرفه گمرکی

مصوب ۱۰ تیر ماه ۱۳۳۷

فصل اول ـ حقوق و هزینه گمرکی

مادهٔ۱ ـ ازواردات قطعی کشور حقوق ورودی طبق جدول تعرفه ضمیمه این قانون وهزینه گمرکی و کارمزد بشرح ماده ۷ بریال رایج دریافت میگردد.

کالا هائیکه از یك نقطه مرزی کشور وارد واز نقطه مرزی دیگر خارج میگردد (کالای ترانزیتی) وکالاهائیکه پس‌ازورود بکشور بخارجه اعاده‌میشود (کالای مرجوعی) وکالاهائیکه‌دربندر یالنگرگاه یافرودگاه ایرانی ازیك کشتی بکشتی دیگر یا ازیك‌هواپیما بهواپیمای‌دیگر انتقال داده میشود (کالای‌انتقالی) وکالاهائیکه ازیك بندر یانقطه مرزی کشور خارج وازبندر یانقطه مرزی دیگر داخل میشود(کالای کابوتاژی) و کالاهائیکه‌بعنوان واردات وصادرات موقت‌وارد وصادر میگردد جزء واردات و صادرات کشور محسوب نبوده واز حقوق گمرکی معاف لکن مشمول پرداخت‌هزینه گمرکی و کار مزدبشرح ماده۷میباشد .

صادرات کشور ازحقوق گمرکی خروجی مطلقاً معاف ولی مشمول‌پرداخت هزینه ها و کارمزد مذکور درماده ۷خواهد بود .

مادهٔ۲ ـ هرکشوری که نسبت بتمام یاقسمتی از اقلام صادرات ایران بآن کشورحقوق گمرکی یاعوارض دیگر غیرمتناسبی تعیین کرده یابکند ویاتضییقاتی

بصورت تشریفات گمرکی یا بهر صورت دیگری نسبت بصادرات ایران بآن کشور وارد سازد دولت مجاز است نسبت بتمام یا بعضی از اقلام کالاهای وارده از آن کشور حق انحصار مخصوص برقرار و برای کالاهائیکه طبق جدول مزبور از حقوق گمرکی بخشوده میباشد حق انحصاری بمیزانیکه مقتضی بداند تعیین نماید مقررات مربوط بوصول و مأخذ حق انحصار مزبور از طرف وزارت بازرگانی پیشنهاد و پس از تصویب هیأت دولت بلافاصله بموقع اجراء گذاشته میشود .

تبصره ـ درصورتیکه کالاهای وارداتی مشابه مصنوعات کشور بنحوی با محصولات صنعتی داخلی رقابت نماید که نتیجه آن موجب تقلیل و یا تعطیل کارخانه های کشور گردد کمیسیونی بریاست وزیر صنایع ومعادن و عضویت مدیر کل بانك ملی و رئیس اطاق بازرگانی تهران و معاون وزارت بازرگانی و معاون وزارت گمرکات و انحصارات تشکیل میشود تا پیشنهاد لازم را برای دریافت حقوق انحصاری از کالاهای مذکور بمنظور جلوگیری از رقابت تنظیم نموده برای تصویب به هیئت وزیران تقدیم نماید.

مادهٔ ۳ ـ منظور از تن که در جدول تعرفه ضمیمه این قانون بعنوان واحد وزن ومأخذ دریافت حقوق گمرکی قید گردیده تن متریك (که معادل هزار کیلو گرام) است میباشد .

هرگاه کالا بمقدار زیادتر یا کمتر از واحد مذکور در جدول مزبور عرضه شود حقوق گمرکی نسبت بهمان مقدار که عرضه شده دریافت میگردد .

منظور از وزن بالفاف یا با محفظه یا با ظرف که در جدول تعرفه بعنوان مأخذ دریافت حقوق گمرکی تعیین گردیده وزن خالص کالا بحال و وضع عادی در گمرك باضافه وزن لفاف یا محفظه یا ظرفی است که آن کالا در خرده فروشی با همان لفاف یا محفظه یا ظرف بخریدار داده میشود .

مقصود از کیلوگرام که درتعرفه مأخذ حقوق ورودی قرار داده شده وزن خالص کالا بحال عادی در گمرك میباشد و آن عبارت است از وزن کالا بعداز کسر وزن تمام لفاف وظرفهای بیرونی‌ودرونی کالا بوسیله‌توزین یاموضوع کردن وزن تخمینی‌ظرف که‌باتوجه بنوع‌ظروف درآئین‌نامه گمرکی‌مقرر میشود تعیین میگردد - هرگاه کالادرمحفظه‌های تجملی‌وغیرعادی‌یادرظروف‌تجملی‌غیرعادی وارد گردد و مأخذ حقوقی که طبق جدول تعرفه برای آن ظروف تعیین گردیده زیادترازمأخذ حقوق مظروف آن باشد حقوق متعلقه بهریك از ظرف ومظروف جداگانه دریافت میگردد مگردرمواردیکه ظرف ازمظروف قابل تفکیك نباشد یا تفکیك‌آن موجب تباهی یاافتادن کالاازصورت بازارباشد که دراین‌صورت‌ظرف ومظروف توأماً مشمول پرداخت حقوق مأخذ بالاتر خواهد بود.

درصورتیکه‌ظروف‌ومظروف قابل‌تفکیك‌باشدوهریك‌حقوق جداگانه‌متعلق بنوع جنس خودرابپردازد حقوق مظروف ازروی‌وزن خالص آن دریافت‌میگردد ولو اینکه درجدول تعرفه‌حقوق ورودی‌آن‌بمأخذ وزن باظرف یابالفاف یابامحفظه تعیین شده‌باشد.

درمواردیکه حقوق گمرکی بمأخذمترمربع یامیزان‌اختلاط‌پیش‌بینی‌شده است درصورت بروز اختلاف تکلیف حل اختلافات جزئی ناشی ازآزمایشهای لابراتواری ضمن آئین نامه گمرکی تعیین‌خواهدشد.

مادهٔ ۴ - ارزش کالاهای ورودی در گمرك درهمه موارد عبارت‌است ازبهای سیف (بهای خریدکالا درمبدأ باضافه هزینه بیمه وباربندی و حمل و نقل وسایر هزینه‌هائیکه‌بآن کالاتاورودباولین‌دفتر گمرکی‌ودرموردکالاهای‌محموله‌باهواپیما تا اولین‌فرودگاهی که‌کالادرآنجا تخلیه میشودتعلق‌میگیرد) که‌از روی‌سیاهه‌های صحیح‌و معتبر تعیین‌میگردد . ارزیابی‌کالادر گمرك براساس‌نرخ ارز وبرابری‌های

تعیین‌شده ازطرف بانك ملی ایران خواهدبود .

تبصرهٔ ۱ ـ منظور ازسیاهه‌های صحیح ومعتبر آنست که مستقیماً از طرف کارخانه‌های سازنده یافروشنده باامضاء مجازصادرشده وصحت امضای آن و همچنین مطابقت ارزش مندرج درآن با نرخ صادراتی در کشور صادر کننده ازطرف اطاق بازرگانی محل گواهی وازطرف مأمورین کنسولی دولت شاهنشاهی در آن کشور صحت امضای اطاق بازرگانی تصدیق شده باشد .

تبصرهٔ ۲ ـ در موردکالاهائیکه بدون ابراز سیاهه بگمرك اظهارشود و یا سیاهه‌صحیح ومعتبر نباشد ویاارزش اظهارشده متناسب نباشد اداره گمرك ارزش را با مقایسه باارزش کالای‌صادراتی مشابه‌همان کشور که باسیاهه‌صحیح قابل قبول و در تاریخ متقارن خریداری‌شده‌باشد تعیین مینماید.

تبصرهٔ ۳ ـ نسبت باسناد وسیاهه‌های مخدوش ومجعول و یا تقلبی که‌برای ترخص جنس از گمرك ابرازشود علاوه براینکه عمل ارزیابی کالای موضوع آن اسناد طبق تبصرهٔ ۲ بالا انجام میگردد دربارهٔ آن‌طبق مقررات آئین نامه گمرکی مذکور درمادهٔ ۳۵ عمل‌خواهدشد .

مادهٔ ۵ ـ دراحتساب‌هریك ازاقلام حقوق وهزینه‌های گمرکی‌وکارمزد که گمرك وصول مینماید کسور پنجاه دینارو کمترحذف و بالاتراز پنجاه دینار بیك ریال تبدیل میشود .

مادهٔ ۶ ـ هرگاه‌درضمن پیمانهای بازرگانی دولت‌با کشورهای‌بیگانه‌برای کالاهای معینی حقوق گمرکی بمأخذی غیرازآنچه که‌درجدول تعرفه‌ضمیمه این قانون مقرراست تعیین‌شده‌باشد مادام که پیمانهای مزبور بقوت خود باقی میباشد حقوق گمرکی‌آن کالا مطابق مأخذ تعیین‌شده درپیمانها وبارعایت شرایط مقرره در آنها دریافت میگردد مگراینکه در تعرفه ضمیمه این قانون حقوق گمرکی

کمتری بآن تعلق گیرد ویاازحقوق گمرکی بخشوده شده‌باشد .

تبصره ـ درقراردادهای منعقده با کشورهای خارجی‌چنانچه ترتیب‌خاصی در آن‌ها پیش‌بینی نشده‌باشد شرط دولت‌کاملةالوداد شامل‌مزایائی که بطورمتقابل و یامشروط ومقید بکشور دیگری داده شده نخواهد گردید مگرآنکه‌دولتی که بموجب این‌اصل تقاضای اجرای شرط مذکور را مینماید با موافقت دولت‌ایران مزایائی مشابه‌آن درهمان موارد یامزایای دیگری که دارای ارزش اقتصادی‌قابل توجهی‌بتشخیص هیأت‌وزیران‌ودرهمان حدودباشد متقابلاً بدهد ویاشروط وقیودی مشابه آنرا بپذیرد .

مادۀ۷ ـ هزینه‌های گمرکی وکارمزد مختلف مذکور درماده یك‌این‌قانون بشرح ذیل است :

۱ـ بهای تمبر که بدرخواستها و اسناد تسلیمی بگمرك یا باسناد صادره‌از گمرك الصاق میشود .

۲ـ بهای مهرسربی یالاکی یابرچسب یانوار چسب گمرکی .

۳ـ ارضیه وانبارداری که از روز سی‌ویکم‌تسلیم‌اظهارنامه‌اجمالی(مانیفست) یا بارنامه‌حمل‌تعلق میگیرد ولی‌درهرحال نباید قبل‌از روز دهم‌تخلیه‌کالادر گمرك دریافت شود .

٤ـ حق باربری وتخلیه و بارگیری .

٥ـ حق مراقبت در انبارهای اختصاصی یا در خارج ازمحوطه گمرك و حق بدرقه‌کالا .

٦ـ حق نظارت در انتقال‌کالاها ازکشتی بکشتی دیگر یا از هواپیما به هواپیمای دیگر .

۷ـ حق آزمایش و تعرفه بندی‌کالا

موارد تعلق وترتیب وصول و مصرف ومأخذ نرخ هریك از این هزینه‌های گمرکی‌وهزینه‌های‌دیگری که‌برای‌تأمین‌انتظام وحسن‌جریان‌تشریفات گمرکی لازم باشد درآئین‌نامه گمرکی تعیین میگردد .

تبصرهٔ۱ـ اداره کل گمرك‌مکلف است کلیه‌درآمدانبارداری‌وارضیه وصولی را درحساب مخصوصی متمرکز واز آن‌محل کرایه انبارها واراضی استیجاری را پرداخته مازاد آنرا بمصرف ساختمان وتعمیرانبار ـ محوطه ـ هانگاروخریدوتهیه وسائل آتش نشانی و حفاظت‌کالاوتهیه وتکمیل وسائل ومحل‌کاروسکونت‌کارکنان گمرك ونگاهداری وسایر هزینه‌های مربوط بانباربرساند .

تبصرهٔ۲ـ اداره کل گمرك میتواند مسئولیت اداره کردن انبارهای هر یك از گمرك‌خانه‌هارا که مقتضی‌بداند باشخاص‌یاشرکتها و یابمؤسسات‌خصوصی معتبر واجدصلاحیت اخذدرمقابل تضمین بانکی باشرایط خاصی که بموجب آئین‌نامه گمرکی تعیین میگردد واگذارواز محل‌درآمد انبارداری‌کارمزد مناسبی‌باشخاص یا مؤسسات مذکور پرداخت نماید و درهرحال مسئولیت حفظ‌کالادر مقابل مردم بعهدهٔ خود گمرك است .

مادهٔ۸ ـ کالای‌موجوددر گمرك وثیقه‌پرداخت حقوق‌وهزینه‌های گمرکی متعلق بآن‌کالا وسایربدهی‌های صاحب مال‌بگمرك‌میباشدواداره گمرك بهیچ‌عنوان نمیتواند قبل از دریافت‌یاتأمین‌حقوق‌وهزینه‌های گمرکی متعلقه وسایر بدهیهای صاحب مال بگمرك اجازه ترخیص‌کالائی رابدهد .

مادهٔ۹ ـ در مواردیکه نسبت بکالای موجود در گمرك بعنوان تأمین بدهی باشخاص یا بهرعنوان دیگردستور توقیف ازطرف مقامات صالحه داده شود اداره گمرك نسبت بوصول حقوق و عوارض گمرکی متعلق بآن‌کالا حق‌تقدم دارد و در هرحال توقیف‌کالادر گمرك از طرف مقامات صالحه مانع از فروش وحراج‌آن‌کالا

طبق مقررات گمرك نخواهدبود . و در اینصورت پس‌از کسر حقوق و هزینه‌های گمرکی و حق بیمه وبدهی صاحب آن بگمرك بقیه در توقیف خواهد ماند .

مادهٔ ۱۰ ـ بعد از ترخیص کالائی از گمرك هر گاه معلوم گردد که حقوق وهزینه‌های گمرکی و کارمزد گمرکی‌متعلق‌بآن کالا وهمچنین سایر عوارض که وصول آنها بعهدهٔ گمرك واگذار شده یامیشود بیشتر یا کمتر از آنچه مقرربوده دریافت گردیده یااینکه‌بعضی از آن حقوق‌وهزینه‌های گمرکی اساساًمن‌غیرحق تأدیه شده یادریافت نشده است‌اداره گمرك وصاحب‌آن‌مال میتوانند درعرض‌مدت یکسال ازتاریخ صدور سند ترخیص کالای مورد بحث مابه‌التفاوت رااز یکدیگر مطالبه وتعقیب نمایند . اضافه یا کسردریافتی کمتر از صدریال قابل‌مطالبه‌طرفین نخواهد بود .

چنانچه تاقبل‌از انقضاءِدورهٔ مالی‌استرداد اضافه دریافتی‌های‌مأخوذه‌ازطرف اداره کل گمرك میسر نگردد خزانه‌داریکل مکلف است بمحض اعلام اداره کل گمرك مبلغ مورد اعلام رابعنوان استرداد وجوه‌مأخوذهٔغیر قانونی‌بدون‌هیچگونه تشریفات حداکثر در ظرف‌مدت۱۰ روز بوسیلهٔ اداره کل گمرك مستردنماید .

اداره کل گمرك مجازاست‌پنج درصد کسر دریافتی هائیکه بموجب‌این‌ماده وصول میشود بمأمورینی که درکشف‌وصول آن دخالت و اقدام مؤثر داشته اند بعنوان پاداش بپردازد و نودوپنج درصد بقیه کسر دریافتی هارا به درآمد متفرقه گمرکی منظوردارد .

فصل دوم ـ شرایط عمومی‌واردات

مادهٔ ۱۱ ـ وسائط‌نقلیه آبی اعم‌از خالی یاحامل کالا که واردآبهای کشور میشودبایدفقطدر اسکله‌های‌مجازپهلوبگیرد یادرلنگر گاههای‌مجاز‌لنگربیندازد وقبل‌از انجام‌تشریفات گمرکی‌نباید کالائی تخلیه‌یابار گیری نموده یاازاسکله‌یا

لنگرگاهها حرکت نمایند .

هواپیمائیکه از خارج وارد کشور میشوند بایدفقط در فرودگاهائیکه دفتر گمرکی درآن دایر است فرودآمده تشریفات گمرکی راانجام دهند وبدون اجازه گمرك حرکت ننمایند . متخلف از مقررات این ماده (جز درموارد قهری که باید با مدارك کافی ثابت شود) علاوه برمجازاتهای قانونی مستوجب جزای نقدی خواهد بود که درآئین نامه گمرکی تعیین میگردد .

مادهٔ ۱۲ ـ کالا باید از راههای مجازی که فهرست آن از طرف ادارهٔ کل گمرك تنظیم و منتشر میشود وارد کشور شده یکسره باولین گمرکخانه مرزی طبق اظهارنامه تحویل گردد .

مادهٔ ۱۳ ـ کالای وارده همینکه بگمرکخانه‌ای که برای انجام تشریفات و اخذحقوق وترخیص کالامجازاست تحویل گردید صاحب مال بایددرهمان گمرکخانه بتسلیم اظهارنامه وپرداخت حقوق و انجام تشریفات گمرکی و ترخیص کالای خود اقدام نماید اداره گمرك فهرست گمرکخانه های مجاز رامنتشر مینماید .

اداره کل گمرك اختیار دارد درصورت تقاضای کتبی صاحب مال حمل کالای گمرك نشده‌ایرا ازیك گمرکخانه مجاز بگمرکخانه مجاز دیگری تحت رژیم پاساوان تضمینی وباقیود و شرایطی که درآئین نامه گمرکی تعیین خواهدشداجازه دهد ونیز درمواقع ضروری کالا را رأساً از یك دفتر گمرك بگمرکخانه‌های داخلی حمل نماید .

اداره کل گمرك میتواند این اختیاررا کلایابعضاً بهریك از گمرکخانه‌های مجازی که مقتضی بداند باشرایطی که لازم بشمارد تفویض نماید .

مادهٔ ۱۴ ـ کالاهای وارده بکشور رادر عرض مدت هشت ماه از تاریخ تسلیم

مانیفست یااظهارنامه اجمالی بگمرك ورودی میتوان برای یکی‌ازمنظورهای‌ذیل اظهار نموده :

۱ - ورودقطعی‌بکشور.

۲ - ورود موقت .

۳ - اعاده بخارجه.

٤ - ترانزیت .

۵ - انتقال بانبار اختصاصی .

هر کالائی که تاانقضاءِ مدت هشت ماه مزبور تحت هیچیك ازعناوین مذکور اظهارویا از گمرك تحویل گرفته نشودکالای متروکه محسوب خواهد شد.

تبصرهٔ ۱ـ تاموقعیکه برای ترخیص‌کالا سند گمرکی صادر نشده یاآگهی حراج منتشرنگردیده صاحب‌کالا حق دارد اظهار نامه خودرا که برای یکی از منظورهای پنجگانه فوق داده است باظهارنامه بمنظورهای دیگر تبدیل کندولی چنانچه اظهارنامه اولی طبق آئین نامه گمرکی مستلزم پرداخت جزای‌نقدی‌باشد اظهار کننده بایدقبلا جریمه مقررهرابپردازد .

تبصرهٔ ۲ـ درمواردا‌ستثنائی که باداره گمرکی‌ثابت شود عدم اقدام‌بتحویل گرفتن‌کالا از گمرك درظرف هشت ماه مذکورمعلول علل موجهی بوده اداره کل گمرك میتواند مهلت‌مقرره در این ماده را بنا بتقاضای کتبی صاحب‌مال تا مدت مقتضی وبشرط پرداخت حق‌انبارداری تاتاریخ ابلاغ موافقت تمدید نماید .

مادهٔ ۱۵ ـ کالای متروکه ۳۰ روزپس ازاخطار بصاحب مال یا نماینده او (اگرمعلوم باشد والا بمتصدی حمل) وسی روزپس ازنشرآگهی از طرف گمرك در حراج عمومی یا ازطریق مزایده کتبی ویابطریقیکه درموردفروش‌کالای‌قاچاق

وضبطی طبق آئین نامه عمل میشود درفروشگاههای گمرك بفروش برسانندحاصل فروش کالاپس ازبرداشت حقوق وهزینه های گمرکی وکارمزدمتعلقه تامدت‌دوسال ازتاریخ فروش در گمرك بطورسپرده نگاهداری میشود اگرصاحب مال در عرض دوسال با ارائه اسناد ومدارك بمطالبه سپرده‌اقدام ننماید سپرده مزبوربدرآمددولت منظورمیگردد.

تبصره ـ هر گاه صاحب‌کالابعد ازنشرآگهی حراج‌کالا وقبل‌ازآنکه گمرك کالای متروکه را بفروش رسانده باشدکالای خودرابرای ورود قطعی‌در کشوراظهار وبلافاصله حقوق وهزینه‌های گمرکی آنرانقداً بپردازد اداره گمرك از فروش‌آن کالا خود داری خواهد نمود .

فصل سوم ـ ترتیب ترخیص کالاازگمرك

مادهٔ ۱۶ - برای ترخیص‌کالا از گمرك بهرعنوانی ازعناوین ترخیص صاحب کالا یانماینده اختیاردارداوبایداظهارنامه رسمی مخصوص بآن عنوان راکه حاکی ازمشخصات‌کالا باشد تنظیم وبااسناد لازمه بگمرك تسلیم نماید.

طرز تنظیم وتسلیم اظهارنامه واسناد لازم جهت ترخیص‌کالا و کیفیت معاینه وتفتیش آن درآئین نامه گمرکی تعیین میشود .

مادهٔ ۱۷ - تسلیم اظهارنامه ایکه مندرجات‌آن برخلاف واقع ومستلزم‌زیان دولت باشد مستوجب پرداخت جریمه نقدی است که میزان آن با توجه باوضاع و احوال وبرحسب نوع خلاف وتأثیرآن درحقوق و عوارض گمرکی درآئین نامه گمرکی تعیین میگردد درهرحال نباید ازیك برابر بهای سیف‌کالا تجاوزنماید.

تبصره ـ مواردذیل قاچاق محسوب ونسبت بآن بر حسب مورد طبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق عمل خواهد شد :

۱ - بیرون بردن‌کالای تجارتی از گمرك بدون تسلیم اظهارنامه وپرداخت

حقوق و عوارض گمرکی خواه عمل در حین خروج از گمرك یا بعد از خروج کشف شود .

هرگاه خارج کننده غیراز صاحب مال یا نمایندهٔ قانونی او باشد گمرك عین کالا و درصورت نبودن کالا بهای آنرا که از مرتکب گرفته میشود پس از دریافت حقوق وعوارض گمرکی مقرره بصاحب مال مستردمیدارد و مرتکب طبق مقررات کیفری تعقیب خواهد شد .

۲ ـ اظهار کردن کالای تجارتی ممنوع‌الورود و یاغیر مجاز تحت عنوان کالای مجاز بانام عرضی وبااستفاده ازاسنادخلاف واقع .

۳ ـ بیرون‌بردن‌کالای اظهار نشده از گمرك در جوف کالای اظهار شده درصورتیکه کالای ممنوع‌الورود یا غیره مجاز باشد و یا آنکه‌حقوق گمرکی‌آن بیشتر از حقوق کالای اظهار شده باشد مقدار مورد تخلف مشمول مقررات قاچاق خواهد بود .

مادهٔ ۱۸ ـ کالای غیر مجاز ویا ممنوع‌الورود که منظماً بیك گمرك مجاز وارد وبرای حمل بیك گمرکخانه مجاز داخلی دیگر تحت پاساوان و یا بموجب اظهارنامه ورودی برای ورود قطعی بکشور بگمرك اظهار شود اداره گمرك فقط بضبط آن‌کالا اکتفا خواهدنمود و صاحب مال حق دارد از عمل ضبط مال بدادگاه شکایت کند مدت شکایت بدادگاه برای صاحبان این کالا از تاریخ اعلان کتبی ضبط آن بصاحب مال یا نمایندهٔ قانونی اوششماه است واگردرمدت مزبورازطرف صاحب مال بدادگاه مراجعه نشود حق مراجعه او ساقط خواهد شد .

تبصرهٔ ۱ ـ کالاهای غیر مجازیکه‌فقط بمنظور انجام آئین‌ترانزیت دریك گمرکخانه برای حمل بگمرکخانه دیگری تحت‌عنوان پاساوان اظهار شود از ترتیب فوق بشرط آنکه مراتب صریحاً در اظهار نامه پاساوانی اعلام شده باشد مستثنی خواهدبود .

تبصرهٔ ۴ ـ مقررات مادهٔ۱۸ شامل کالای غیرمجاز یاممنوع الورود که بجای کالای مجاز از گمرك مرخص شده باشد نیز میباشد و در این مورد مدت تعقیب گمرك برای استرداد مال ودرصورت نبودن مال برای مطالبه بهای سیف آن یکسال بوده وصاحب مال پس از رد مال یا بهای آن حق داردظرف ششماه از تاریخ ابلاغ گمرك بدادگاه صلاحیتدار حوزه گمرکی مربوط شکایت نماید پس از رد مال حقوق و هزینه های دریافتی بصاحب مال مسترد و درصورت نبودن کالا از مبلغ بهای آن کسر خواهد شد .

تبصرهٔ ۳ ـ کالاهائیکه طبق مقررات این ماده یا تبصره ۲ و یاطبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق ضبط و قطعاً بملکیت دولت در میآید باستثناءِ آنچه که طبق آئین نامه گمرکی باید معدوم یا بوزارتخانه ها و ادارات مربوطه تحویل گردد ازطرف اداره گمرك در حراج عمومی و یا از طریق مزایده کتبی و یابطور خرده فروشی درفروشگاههائیکه برای جزئی فروشی کالاهای ضبطی تشکیل میدهد فروخته خواهد شد .

مادهٔ ۱۹ ـ ادارهٔ گمرك میتواند برای اشخاصیکه بعنوان حق العمل کار در گمرکخانه‌ها بوکالت از طرف صاحبان کالا بانجام تشریفات گمرکی و ترخیص کالا اقدام مینمایند طبق آئین‌نامه شرایط و قیودی برقرار سازد .

فصل چهارم ـ معافیت‌ها وممنوعیت‌ها

مادهٔ ۲۰ ـ علاوه برمعافیتهای مذکور در جدول تعرفه ضمیمهٔ این‌قانون و معافیتهای دیگری که بموجب‌قوانین مخصوص‌یابرطبق امتیازنامه‌ها وقراردادهای بازرگانی‌دولتی مقرر است اجناس مشروحه درزیر نیز بموجب این‌قانون‌ازپرداخت حقوق گمرکی وهزینه‌های مذکور درمادهٔهفتم این‌قانون(باستثنای‌حق‌انبارداری وباربری) معاف خواهدبود :

۱ ـ اشیاءِ متعلق به‌دربارشاهنشاهی‌وهمچنین‌اشیاءمتعلق‌بپادشاهان و رؤسای

کشورهای خارجه وهمراهان آنها .

۲ ـ اشیاءِ متعلق به نمایندگان سیاسی خارجه درایران (سفیر کبیر ـ وزیر مختار ـ کاردار ـ رایزن ـ دبیر ـ وابسته‌های کشوری ولشگری) بشرط رعایت معامله متقابله نسبت باشیاءِ این قبیل نمایندگان ایران درآن کشورها .

۳ ـ اشیاءِ مخصوص شخصی سرکنسولها و کنسولیاران رسمی بشرط آنکه درمدت نه ماه اول اقامتشان درایران پس از انتخاب بآن سمت وارد شود وبشرط رعایت معامله متقابله نسبت باین قبیل مأمورین کنسولی ایران درآن کشورها .

٤ ـ علامتهای کشوری وپرچمها و نوشت‌افزار و اثاثیه مخصوص دفتر سفارتخانه‌ها و کنسولگرهای کشورهای خارجی بشرط معامله متقابله نسبت باشیاءِ مشابه سفارتخانه‌ها و کنسولگریهای ایران درآن کشورها .

۵ ـ اسلحه ومهمات ووسایل نقلیه ولوازم مخابرات ومواصلات وسایر تجهیزات نظامی که ازبودجه دولت یا ازمحل هر اعتبار دیگری که برای اینکار تخصیص یافته وبتصویب دولت رسیده باشد منحصراً برای مصارف ارتش وژاندارمری وشهربانی کل کشور و گارد گمرك وسازمان اطلاعات وامنیت کشور خریداری ومستقیماً بنام وزارت جنگ یاژاندارمری یاشهربانی کل کشور ویا اداره کل گمرك ویا سازمان مذکور ازخارجه واردشود .

٦ ـ اسباب سفر و اشیاءِ مستعمل متعلق بمسافرین درصورتیکه بتشخیص گمرکخانه ورودی با وضع اجتماعی آنها متناسب باشد، مطلقاً و اشیاءِ غیر مستعمل یاخوارباری که همراه داشته باشند بشرط آنکه جنبه تجارتی نداشته وباوضع اجتماعی آنان متناسب باشد ومبلغ حقوق ورودی نسبت بهرمسافر یکهزار و پانصد ریال تجاوز ننماید درصورت تجاوز حقوق ورودی نسبت بمازاد یکهزار و پانصد ریال دریافت میگردد .

تبصرهٔ ـ مقررات این بندمجوزورود اجناسی که بموجب قانون ممنوع گردد نخواهد بود .

۷ ـ لوازم خانه واثاثیه مستعمل ایرانیان مقیم خارجه ومأمورین دولت مقیم خارجه وهمچنین لوازم خانه واثاثیه مستعمل اتباع خارجه که برای اقامت در ایران واردمیشوند اعم از آنکه قبل ویا منتها تا نه ماه بعداز تاریخ ورود مسافر وارد شود بشرطی که باوضع اجتماعی آنها متناسب باشد .

۸ ـ آلات وافزارمستعمل کاروحرفه ارباب حرف و صنعتگران وپیشه وران وکارگران ایرانی یاخارجی که بایران میآیند .

تبصرهٔ ـ بخشودگیهای موضوع بندهای ۶ تا ۸ این ماده شامل پیانو ـ ارگ ـ آکوردئون ـ هارمونیوم ـ رادیو گرامافون ـ دستگاه ضبط صوت و وسائط نقلیه نمیشود این قبیل اشیاء درصورتیکه مستعمل باشد بتناسب فرسودگی آن تخفیف در حقوق گمرکی آنها داده میشود .

۹ ـ کلیهٔ اشیاء شخصی واثاثیه وافزارکار حتی ماشین آلات ووسائط نقلیه آبی وخشکی مستعمل یانووهمچنین دامهای بارکش واغنام و احشام متعلق بمهاجرین ایرانی که درموقع بازگشت بایران همراه میآورند بشرط آنکه متناسب با وضع اجتماعی آنها بوده وجنبه بازرگانی نداشته باشد وبرای اقامت دائمی بمیهن خود بازگشت نمایند ازپرداخت کلیه حقوق وهزینه های گمرکی (باستثنای باربری وانبارداری) وهر نوع عوارض دیگر که احیاناً سایرسازمانهای دولتی ویاشهرداریها مستقیماً یا توسط گمرك وصول مینمایند بخشوده است بعلاوه مشمول مقررات سهمیه وزارت بازرگانی نبوده و ترخیص آنها از گمرك هم احتیاج بتحصیل پروانه ورود نخواهد داشت .

تبصرهٔ ۱ ـ ازسرمایه مهاجرین مزبور که بصورت اجناس مجاز وارد کشور

شود فقط معادل نصف‌حقوق گمرکی (باستثنای‌باربری وانبارداری زائد برسه‌ماه) دریافت خواهد شد مشروط براینکه میزان سرمایه مهاجر بگواهی اولیاء امور صلاحیتدار محل مهاجرت ودرصورت وجود نمایندگان کنسولی کشورشاهنشاهی ایران بگواهی نمایندگان مزبورنیزرسیده وکالای وارده برابریاکمترازسرمایه مزبورباشد. سرمایه‌ای که بطریق فوق وارد کشور شود ازلحاظ عدم پرداخت هر نوع عوارض ورعایت مقررات‌سهمیه واخذ پروانه مشمول قسمت اخیربند۹میباشد ودرصورتیکه انتقال سرمایه بصورت‌کالا باشد وبهای آن ازیك میلیون ریال‌تجاوز نماید استفاده ازمزایای فوق‌الذکرموکول بتصویب هیئت وزیران خواهد بود.

تبصرهٔ ۲ ـ مهاجرازنظراستفاده ازمعافیت‌مذکوردراین بند وتبصرهٔ‌یك‌آن بکسی اطلاق میشود که مدت پنجسال متوالی درخارج ازکشورایران بسربرده و این امربگواهی مأمورین صلاحیت‌دارمحل مهاجرت ودرصورت وجودنمایندگان دولت شاهنشاهی بگواهی آنان نیز رسیده باشد.

تبصرهٔ ۳ ـ استفاده‌از معافیتهای بند ۹ و تبصرهٔ یك آن نسبت بهرمهاجر و خانواده‌اش بیش از یکمرتبه بعمل نخواهد آمد واین استفاده بایستی درگذرنامه یا پروانه‌ورود مهاجر و خانوادهٔ او قید شود.

تبصرهٔ ۴ ـ در مواردیکه اشیاء و اثاثیه وسرمایه جنسی مهاجرین ایرانی جداگانه حمل شده باشد وهمراه آنان‌نباشد بشرح اینکه قبل ازحرکت ازمحل مهاجرت بمتصدی حمل تسلیم وفهرست وبارنامه حمل‌آنها هنگام ورود مهاجربه ایران بگمرك تسلیم وحداکثرتا سه‌ماه ازتاریخ ورود مهاجروارد کشورشودمانند اشیاء همراه اوتلقی ومشمول معافیت مقررخواهد بود مگراینکه سرمایه‌جنسی که صورت آن تسلیم شده ازقبیل کارخانجات و ماشین آلات سنگین که عرفاً

قابل حمل درسه ماه نباشد که دراینصورت مدت مزبورتا یك سال قابل تمدیداست.

۱۰ ـ اشیاءشخصی واثاثیه منزل وافزارکار ایرانیانی که در کشورهای خارجه فوت میکنند با ارائه گواهی مقامات صلاحیتدار.

۱۱ ـ ظروف عادی ولفافهای متعارفی بیرونی کالاهای وارده بکشوروظروف عادی و لفاف متعارفی داخلی کالاهائی که حقوق گمرکی آن بمأخذ وزن خالص معین شده (ازقبیل قوطی ـ محفظه ـ قرقره ـ مقواونظایرآن) وهمچنین ظروف ولفاف کالاهای صادراتی کشور که پس ازتخلیه محتویات آنها اعاده میشودوهمچنین کالاهای صادراتی کشور که بعلت منع ورود بکشورمقصد یا عدم امکان فروش در خارجه یاهرعلل دیگری بایران بازگشت داده میشود .درمورد ظروف ولفافهای تجملی وغیرعادی طبق مادهٔ سوم این قانون عمل میشود .

۱۲ ـ دامهائیکه برای تعلیف موقتاً بکشور وارد ویا از کشورخارج شده و پس ازتعلیف بازمیگردند وهمچنین نتایج آنها درمدت تعلیف .

کالاهای ایرانی که بمنظورتعمیریا تکمیل یا شرکت درنمایشگاهها بخارج کشورارسال وپس ازانجام منظوراعاده میشود وهمچنین کالاهای خارجی که برای انجام همین منظوربایران وارد وسپس خارج میگردد ازکالاهای صادره ازایران که برای تعمیریا تکمیل بخارجه فرستاده میشود درموقع اعاده بایران معادل ۱۵ درصد از اجرت تعمیریا تکمیل آن بعنوان حقوق ورودی دریافت میگردد مگراینکه جدول تعرفه ضمیمه این قانون حقوق ورودی آن کالا از روی ارزش بـه مأخذ کمتراز پانزده درصد تعیین ویا ازحقوق گمرکی معاف شده باشد که درآنصورت حقوق ورودی آن بمأخذ مقرردرجدول تعرفه ازاجرت تعمیریا تکمیل آن دریافت خواهد شد .

۱۴ ـ لکوموتیو وواگن و هواپیما که بطورمنظم درخطهای بین ایران و

کشور های خارجه حرکت میکنند بامقدارسوخت وروغن که برای مصرف آنها در راه لازم باشد وهمچنین کامیون یا گاری یاچهار پایان حامل کالا که محمولات خود را در اولین گمرکخانه ورودی تخلیه ومراجعت مینمایند .

۱۵ ـ فیلمهای سینما توگراف که جنبه علمی یافنی یابهداشت عمومی دارد باگواهی نامه وزارت فرهنگ .

۱۶ ـ نمونه‌های تجارتی بی بها .

۱۷ ـ مدال ونشان وهدایائیکه ازطرف دولتهای خارجه ومدال ونشانهائیکه ازطرف مؤسسات خارجی رسماً باتباع ایران اعطاء میشود همچنین مدال ونشانهای ورزشی که توسط انجمن تربیت بدنی واردشود .

۱۸ ـ ماشین آلات ـ ابزار ولوازم ـ آزمایشگاه ـ دارووලوازم طبی وجراحی کتاب ونقشه‌جات علمی وصنعتی که از طرف اشخاص یابنگاهها برای استفاده در دانشکده ها ومدارس بوزارت فرهنگ یابدانشگاه مجانی وبلاعوض اهداء میشودو همچنین آنچه از اشیاء فوق ومصالح ساختمانی (باستثنای مصالح ساختمانی که نظیر آن در کشور تولید میشود) از بودجه دولت منحصراً برای مصرف دردانشگاه یا مدارس عالی وارد میشود .

۱۹ ـ لوازم واثاثیه وداروی مورد احتیاج بیمارستانها و مؤسسات بهداشتی که اشخاص نیکوکار یاسازمانها برای استفاده عمومی ومجاناً تأسیس کرده‌و یا میکنند مشروط براینکه باگواهی وزارت بهداری منحصراً برای منظورخیریه‌و بدون حق انتقال بغیر باشد .

۲۰ ـ کلیه لوازم طبی وجراحی و اثاثیه و داروی مورد نیاز بیمارستانهای دولتی ومؤسسات بهداری ودولتی که از اعتبار بودجه‌عمومی کشور واردشودیااینکه

اشخاص یابنگاههائی لوازم واثاثیه وداروی مذکور را برای مصرف در بیمارستانها یامؤسسات بهداری دولتی وارد ومجاناً بآنها اهداء نمایند .

۲۱ـ کالاهائیکه ازطرف مؤسسات خیریه یاصلیب احمر یاهلال احمر کشورهای خارجه یا اشخاص نیکوکار بجمعیت شیروخورشیدسرخ ایران یابسازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی یابجمعیت خیریه ثریا یابنگاه حمایت مادران ونوزادان بلاعوض اهداء شود وهمچنین کالاهائیکه جمعیت شیروخورشید سرخ یا سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی ویاجمعیت خیریه ثریا وبنگاه حمایت مادران و نوزادان بمنظور مصرف در امور خیریه با گواهی وزارت بهداری وارد نماید .

۲۲ ـ آلات وادوات حفاری و مواد شیمیائی و وسائل عملیات علمی و فنی و اتومبیل های باری که توسط هیأت علمی باستان شناسی کشور های عضو کمیسیون ملی تربیتی وعلمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو) وارد شود بشرط آنکه صرفاً برای کار های حفاری و اکتشافات وتحقیقات علمی باشد.

۲۳ ـ اشیائیکه ازطرف دولتهای خارجی یااشخاص بلا عوض بدولت ایران اهداء میشود .

۲٤ ـ مواد شیمیائی ومواد نباتی مانند سبوس و گنجاله ولوازم مربوطه که با گواهی وزارت کشاورزی منحصراً برای مصرف امور مبارزه باملخ واردشود .

تبصره ـ کلیه کالا ها واشیاء مذکور در بند های ۱۸ تا ۲٤ علاوه بر معافیت ازحقوق ورودی از کلیه هزینه های گمرکی وغیر گمرکی دیگر نیز (باستثنای حق ـ باربری وانبار داری) معاف میباشد .

۲۵ ـ کلیه لوازم ساختن کروهای بادی وموتوری حتی موتور برای آنها و همچنین لوازم بافتن تور ماهیگیری وتهیه طناب و بافتن بادبان در جزایر وبنادر

جنوب ایران بشرط آنکه باطلاع اداره گمرك فقط بمصارف مذکور برسد.

۲۶ ـ قطعات کشتیهائیکه در کرانه‌های ایران غرق شده ویا بخاك نشسته و همچنین متعلقات کشتیهای ایرانی که‌درآبهای خارجه غرق گردیده‌یابخاك‌نشسته مشروط براینکه درظرف یکسال بایران‌حمل‌شود.

۲۷ ـ لوازم و اشیاء مورد احتیاج هنرستان عالی موسیقی و موسیقی ملی هنرستان دختران وپرورشگاه ایتام شاهپور وهنرستان‌هنرهای‌زیبا که تهیه‌آن‌در داخله کشور مقدورنباشدبتشخیص اداره کل هنرهای زیبای کشور و گواهی‌وزارت فرهنگ.

۲۸ ـکلیه کالاهای راه‌آهن دولتی‌ایران از کلیه حقوق وعوارض گمرکی و غیرگمرکی که بوسیله گمرك وصول میشود باستثنای انبارداری.

تبصره ـ کالاهای راه‌آهن از پرداخت حق باربری بشرطی‌معاف‌خواهدبود که عمل مذکوربوسیله کارگران ووسائط نقلیه خودراه‌آهن انجام شود.

۲۹ ـکلیه‌کالاهای متعلق باداره کل‌بنادرو کشتیرانی که‌برای امر کشتیرانی واسکله سازی و نگاهداری تأسیسات بندری وهمچنین انواع جرثقیل‌ها وموتور کشتی ومصالح مربوط بتعمیرات کشتیها ولاروبی‌و گوئه وفانوسهای دریائی‌ونظایر آن که‌برای‌اداره کل‌بنادر و کشتیرانی‌ازمحل بودجه اداره نامبرده‌تهیه‌وواردشود ونیز کلیه کالاهائیکه اداره کل گمرك برای‌تجهیزات‌و پیشرفت کارهای خود وارد خواهد کرد.

۳۰ ـ ماشین‌آلات مختص راه سازی که برای وزارت راه و از محل بودجه وزارت نامبرده‌تهیه‌ووارد کشور شود.

۳۱ ـ کالای تلفنی مورد احتیاج شرکت سهامی تلفن ایران که توسط شرکت نام‌برده با گواهی وزارت پست و تلگراف وارد شود.

۳۲ ـ ماشین آلات ـ دستگاهها و لوازمیکه برای سد سازی از محل بودجه دولت خریداری و وارد شود.

۳۳ ـ آمپولهای خالی شیشه و شیشه‌های خالی مخصوص و سرشیشه پلاستیکی وفلزی و لوله‌های خالی شیشه وفلزی مخصوص برای جادادن داروهای آماده ساخت کارخانجاتیکه بااجازه وزارت بهداری در ایران تأسیس شده یا میشود و همچنین قوطیهای خالی حلبی که برای جادادن همان شیشه‌ها و آمپولها و لوله‌ها بوسیله کارخانجات مزبور وارد شوند وهمچنین آن نوع دارو ویا فرآورده‌های شیمیائیکه ماده اولیه و ضروری برای ساختن داروهای آماده مذکور باشند و توسط همان کارخانجات منحصراً برای همین منظور وارد شوددرصورتیکه دارو معافیت داشته باشد مشمول معافیت گمرکی خواهندشد.

۳٤ ـ بمنظور اینکه مصنوعات داخلی بتواند باکالاهای مشابهی که از خارج وارد میشود رقابت کنددولت مجازاست به پیشنهاد وزارت صنایع و معادن حقوق گمرکی مربوط بمواد اولیه وقطعات ماشین آلات صنعتی و کشاورزی ودستگاههای الکتریکی ووسایل حمل و نقل که کارخانجات مزبور بکشور وارد و در آن کارخانه‌ها تکمیل ویاسوار میشود میزان لازم تخفیف داده و یابکلی معاف نماید.

تبصرهٔ ۱ ـ کالا و اجناسی که بموجب قوانین مخصوص یابموجب بندهای ۱ تا ۵و۱۹ تا ۲۳ و ۲۷ تا۳۱ و ۳٤ این‌ماده بامعافیت مرخص میشود درصورتیکه قبل از انقضاء دهسال از تاریخ ترخیص آن بدیگری واگذارشود بهر عنوان که باشد بایدحقوق وعوارض گمرکی آن قبل ازواگذاری تأدیه‌شود.

اشخاص یامؤسساتیکه ازاین معافیت هااستفاده کرده یامیکنند موظفندقبل ازواگذاری اجناس بدیگری آنشخص را بگمرك معرفی و قبل از رؤیت پروانه گمرکی اجناس مزبورازتحویل آن خود داری کنند واشخاصی که کالاهای فوق بآنان واگذار میشود مکلفند قبل از تحویل گرفتن آنها باداره گمرك مراجعه وتشریفات قانونی‌مربوط‌بترخیص‌کالا را انجام دهند وسند گمرکی دریافت وسپس اقدام بتصرف‌کالا نمایند .

هرگاه فروشندگان‌کالای‌واگذارشده را بدون‌انجام تشریفات بالاوپرداخت حقوق وعوارض گمرکی بتصرف خریدار بدهند عمل آنان قاچاق محسوب است‌و طبق مقررات قانون کیفرمرتکبین‌قاچاق باآنان رفتارخواهد شد.

مدت‌مقرردراین تبصره درمورد اتومبیلهای سواری که توسط نمایندگان سیاسی خارجه مقیم ایران بامعافیت وارد وبدیگری واگذارشود بشرط رعایت معامله متقابله نسبت بنمایندگان سیاسی ایران‌درآن کشورهاپنج سال خواهدبود.

اداره گمرك میتواند درموارد فوق بتناسب فرسودگی‌کالا ازحقوق و عوارض تخفیف دهد .

تبصرهٔ ۴ ـ موضوع معافیت مذکور در بندهای ۲۱ ـ ۲۷ ـ۲۸ ـ۲۹ ـ ۳۰ ـ ۳۱ ـ ۳۲ منحصراً برای سال **۱۳۳۷** میباشد وازاول سال **۱۳۳۸** طبق قانون بودجه سال ۱۳۳۷ رفتارخواهد شد .

مادهٔ۲۱ـ علاوه‌برکالاهائیکه بموجب‌جدول‌و تعرفه گمرکی‌ضمیمه‌اینقانون ویا طبق سهمیه اقتصادی سالیانه ورود آنها غیرمجاز است‌کالاهای مشروح ذیل نیز ممنوع میباشد :

۱ـ اسلحه گرم وسردجنگی وشکاری ازهرقبیل مگرباجازه مخصوص‌دولت

درهر مورد .

۲ ـ باروت ـ چاشنی ـ فشنك گلوله ـ دینامیت وسایر مهمات جنگی ومواد محترقه (باستثنای فشنگهای مخصوص آتش نشانی) جز بااجازه مخصوص دولت در هرمورد .

تبصره ـ قبول رژیم کالاهای انتقالی (ترانسبردمان) درمورد اسلحه ومهمات وهمچنین تریاك خارجی ممنوع است مگر بااجازه مخصوص دولت .

۳ ـ دستگاههای عکاسی وفیلمبرداری که درهواپیما بکارمیرود جز بااجازه مخصوص دولت درهرمورد.

٤ـ ورود دستگاههای فرستنده وتلگراف وتلفن وبی سیم وآلات متعلق بآنها باستثنای آنچه که برای رفع حوائج بی سیم دولت ایران لازم باشد یامـؤسسات متفرقه بموجب اجازه رسمی وزارت پست وتلگراف وتلفن واردنمایند .

٥ـ صفحات گرامافون ونوارهای ضبط صوت پرشده ـ کتاب ـ مجله ـ روز نامه وهر نوع نوشته ومطبوعات وصور وعلاماتی که مخالف نظم عمومی و یامخالف اصول مذهب رسمی کشوروحسن اخلاق باشد (بتشخیص وزارت کشور یاوزارت فرهنك یا شهربانی یا اداره کل انتشارات ورادیو) .

٦ ـ اجناسی که روی خود آنها یاروی لفاف معمولی آنها نشانی ونام بنگاه یا شعاریامشخصات دیگری باشد که موجبات اغفال نسبت بسازنده یا خواص و یا مشخصات اصلی اجناس نامبرده را فراهم نماید .

۷ـ کالاهائی که دارای نشان شیروخورشید ویا پرچم ایران باشد (مگر اینکه وارد کننده آن دولت باشد) وهمچنین مدال ودکمه‌های فلزی مشابه مسکوکات کشور.

۸ ـ اسکناسهای خارجی که در کشور مبدأ از جریان قانونی خارج شده است و همچنین اسکناس ـ تمبر و نوار چسب‌های تقلبی و ساختگی .

۹ ـ بلیط لاطار .

تبصره ـ از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین که درباره ممنوعیت ورود کالاهای خارجی موجود است ملغی میباشد .

مادهٔ ۲۲ ـ دولت میتواند باصدور تصویبنامه ترانزیت یاکابوتاژ هر کالائی را باقتضای مصالح اقتصادی یاامنیت عمومی محدود یامقید بشرایطی بنماید .

مادهٔ ۲۳ ـ دربارشاهنشاهی مشمول مقررات مربوط به ممنوعیتهای ورودی گمرکی نمیباشد .

مادهٔ ۲۴ ـ رؤسای مأمورین سیاسی نیز بشرط معامله متقابله حق دارند اشیاء ممنوعه را برای مصارف خود یا اعضای سیاسی خود یا تشخیص و گواهی وزارت امورخارجه مستقیماً بنام خود وارد کنند ولی واگذاری این قبیل اشیاء بدیگران بهرعنوان مطلقاً ممنوع است ـ درصورت انتقال طبق تبصره یك ذیل ماده ۲۰ رفتار خواهد شد .

فصل پنجم ـ مقررات مختلفه

مادهٔ ۲۵ ـ کالاهائیکه بگمرك تحویل شده است در صورتیکه مفقود شود یاخسارتی بدان وارد آید بهای تمام شده آن و درصورت خسارت دیدگی غرامت معادل میزان خسارت وارده ازطرف گمرك بصاحب مال پرداخت خواهدشد مگردر مواردیکه فقدان یاخسارت ناشی از کیفیت خودکالا یابدی باربندی یاانقلابات جوی یا سوانح طبیعی یاقوه قهریه (فورس ماژور) باشد مسئولیت نقصان طبیعی یا فاسد شدن جنس درصورتیکه مربوط بعمل گمرك نباشد متوجه گمرك نخواهد بود .

تبصره ـ جبران خسارت صاحب مال ازطرف گمرك رافع مسئولیت از انبار-

داران و مأمورین مربوطه گمرك نخواهد بود .

مادهٔ۲۶ـ وارد کنندگان کالا میتوانند نقل کالای خود را بانبار اختصاصی ملکی یااستیجاری خوداز گمرك تقاضا نمایند . ادار گمرك میتواند تقاضای صاحب مال را باشرایط تضمینی بپذیرد .انبارهای اختصاصی بایددارای استحکام کافی بوده و حائز شرایطی که در آئین نامه گمرکی برای اینگونه انبارها تعیین میشود .

تبصره ـ مسئولیت فقدان یانقصان یا آسیب دیدگی کالا درانبارهای اختصاصی متوجه گمرك نیست وصاحب مال مکلف است بشرط آنکه محرز گردد سوء نیتی در بین نبوده کلیه حقوق و عوارض متعلقه بکالاهای مفقود و یا آسیب دیده را فوراً بپردازد ودرغیر این صورت کالای مفقود یا کسری قاچاق محسوب خواهدشد .

مادهٔ۲۷ـ کالاهائیکه بعنوان ترانزیت و ورودموقت یاکابوتاژ بگمرك اظهار شده است هر گاه درعرض مهلت مقرر از کشور باطلاع گمرك خارج یا بکشوروارد نگردد این عمل درموردکالاهای مجاز تخلف ازمقررات گمرکی ودرمورد کالاهای غیر مجاز یاممنوع الورودیاممنوع الصدورقاچاق محسوب میشودمگر آنکه بامدارك کافی مسلم گردد که عدم خروج کالا از کشور (درمورد ترانزیت) یاعدم ورود کالا بکشور (در مورد کابوتاژ) معلول قوه قهریه (فورس ماژور)بوده است یا آنکه عین کالابدون هیچگونه دخل وتصرف بگمرك تحویل شود ودراین صورت نسبت بکالا طبق آئین نامه گمرکی رفتار خواهد شد .

مادهٔ۲۸ـ طرز عمل نسبت بورود و خروج بسته‌های پیك سیاسی درآئین نامه گمرگی تعیین خواهد شد .

مادهٔ۲۹ـ تنها مرجع حل اختلافات در تشخیص نوع کالا وتطبیق مشخصات

آن با مندرجات تعرفه گمرکی وسایر اختلافات ناشی از اجرای مقررات گمرکی کمیسیون‌دائمی‌تعرفه است رأی وتشخیص‌این کمیسیون در مواردیکه‌مابه‌التفاوت موضوع اختلاف دویست‌وپنجاه هزارریال یا کمترباشد قاطع خواهدبود .

درمواردیکه مابه‌التفاوت ازدویست‌وپنجاه‌هزارریال تجاوز کندوطرف‌نسبت بآن معترض باشد میتواند درعرض مدت یکماه ازتاریخ‌ابلاغ رأی کمیسیون‌دائمی تعرفه تقاضای تجدیدنظر نماید .

این تقاضا در کمیسیون متشکل ازرئیس دیوان محاسبات ـ مدیر کل‌بانك ملی ایران یا یکی از معاونین بانك ـ مدیر کل بانك بازرگانی یا مدیر کل وزارت صنایع ومعادن (بسته بموضوع آن) نماینده اطاق بازرگانی تهران ـ مدیر کل گمرك یا معاون او رسیدگی میشود و رأی صادره این کمیسیون قاطع خواهد بود .

تبصره ـ طرز تشکیل ومحل انعقاد کمیسیون دائمی تعرفه و کمیسیون تجدید نظر و نحوهٔ رسیدگی باختلافات مذکور بالا در آئین‌نامه گمرکی تعیین خواهد شد .

مادهٔ ۳۰ ـ درمواردیکه کالا در حین‌حمل از مبدأ تا مرز ایران یا درمدت توقف در انبارهای گمرك ضایع یا فاسد شده‌باشد صاحب کالا یانماینده اومیتواند تقاضای اعاده بخارجه یا نابود ساختن آن کالا را بدون پرداخت حقوق و عوارض ورودی (باستثنای حق باربری) بنماید ویا تقاضا کند قسمت سالم را ازقسمت‌فاسد تفکیك نموده و فقط حقوق و عوارض قسمتی که سالم‌وبی‌عیب تشخیص و از گمرك مرخص میشود بپردازد درصورتیکه تفکیك قسمت سالم از فاسد مقدور نباشد گمرکخانه ورودی میتواند بنابتقای‌صاحب مال و یا اجازه‌اداره کل گمرك‌بنسبت فساد و تباهی وارد بآن کالاتخفیفی درحقوق گمرکی وحق‌انحصاروسایرهزینه‌های

ورودی (باستثناء حق باربری) اعطاء نماید .

مادهٔ ۳۱ ـ حق انحصار داخلی قند و شکر ومواد قند دار وارده بکشور و همچنین عوارض بندری وبهداری بشرح زیر دریافت خواهدشد :

۱ ـ حق انحصارقندوشکر	یك کیلو	۱/۲۵	ریال
۲ ـ حق انحصارموادقندداردارای بیش ازچهل درصد	»	۲/۰۰	»
۳ ـ عوارض بهداری بندر	یك تن	۵/۰۰	»
٤ ـ عوارض بندری درشمال	»	۲٤/۰۰	»
۵ ـ عوارض بندری درجنوب	»	۱۵/۰۰	»

تبصره ـ سایر حقوق انحصاری که ازطرف گمرك وصول میشده تازمانیکه مجوز دریافت حقوق مزبور بقوت خود باقی است دریافت خواهدشد .

مادهٔ ۳۲ ـ دو درهزاراز مجموع حقوق وهزینه‌های گمرکی وغیر گمرکی (باستثنای حق بیمه و عوارض شهرداری) که بوسیله گمرك وصول میشود برای پاداش کارمندان و کارکنان گمرك که درپیشرفت امور گمرك مؤثر بوده‌اند تخصیص داده میشود که ماهیانه از در آمد وصولی برداشت وبتشخیص مدیر کل گمرك تقسیم شود .

مادهٔ ۳۳ ـ اینقانون از تاریخ تصویب بموقع اجرا گذاشته میشود و شامل کالاهائیکه در تاریخ اجرای این قانون در گمرکخانه هاموجود میباشد و حقوق گمرکی آنها تأدیه نشده است خواهد بود .

مادهٔ ۳۴ ـ ازتاریخ اجرای این‌قانون لایحه‌قانونی مصوب‌ششم تیرماه ۱۳۳٤ کمیسیون مشترك مجلسین و همچنین قوانین مشروحه ذیل ملغی‌میگردد :

۱ ـ لایحه قانونی تعرفه گمرکی مصوب ۱۲ مردادماه ۱۳۲۹ وهمچنین قوانین

مذکور در ماده نهم لایحه قانونی مزبور .

۲ ـ ماده هشتم قانون متمم بودجه ۱۳۱٤ راجع بانحصار کالای اتومبیل .

۳ ـ ماده ۳۵ قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفندماه ۱۳۱۲

٤ ـ تبصره چهار ماده هشتم قانون مجازات مرتکبین قاچاق مصوب ۲۹ اسفند ماه ۱۳۱۲ .

مادهٔ ۳۵ ـ مقررات اجرائی این قانون بموجب آئین نامه ایکه از طرف وزارت گمرکات وانحصارات تهیه و بتصویب کمیسیونهای گمرکات و انحصارات و بازرگانی و دادگستری مجلسین خواهد رسید تعیین میگردد .

تبصره ـ وزارت گمرکات وانحصارات مکلف است آئین نامه مذکور در این ماده را از تاریخ تصویب این قانون منتها درظرف ۱۵ روز تهیه و بکمیسیون گمرکات وانحصارات وبازرگانی تقدیم نمایدو اداره کل گمرك مجاز است آئین نامه مذکور راموقتاً تاتصویب نهائی بموقع اجرا بگذارد .

مادهٔ ۳٦ ـ وزارت گمرکات وانحصارات و دادگستری مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل برسی و شش ماده و یك تبصره و جدول ضمیمه است در جلسه روز سه شنبه دهم تیر ماه یکهزار و سیصد و سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالادرجلسه ۱۳۳۷/۳/۱۹ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

طبقه بندی فصل‌های تعرفه گمرکی

فصل یکم

	شماره تعرفه
حیوانات زنده و مواد حیوانی	
بخش ۱ ـ حیوانات زنده (باستثناءِ ماهی‌ها وقشرداران و صدفداران)	۱ تا ۱۲
بخش ۲ ـ گوشت	۱۳ تا ۱۸
بخش ۳ ـ ماهی‌ها و قشرداران و صدف داران	۱۹ تا ۲۱
بخش ۴ ـ شیر ولبنیات ـ تخم مرغ ـ عسل	۲۲ تا ۲۸
بخش ۵ ـ مواد اولیه و سایر محصولات خام حیوانی	۲۹ تا ۳۹

فصل دوم

محصولات نباتی	
بخس ٦ ـ گیاههای زنده و محصول گلکاری	٤۰ تا ٤٤
بخش ۷ ـ سبزیجات ـ گیاه ـ ریشه و پیازهای خوراکی	٤٥ تا ٥۳
بخش ۸ ـ میوه‌های خوراکی	٥٤ تا ٦۲
بخش ۹ ـ قهوه ـ چای ـ ادویه جات	٦۳ تا ٦۷
بخش ۱۰ ـ غلات	٦۸ تا ۷٤
بخش ۱۱ ـ اقسام آرد ـ مالت ـ نشاسته	۷٥ تا ۸۲
بخش ۱۲ ـ دانه ومیوه‌های روغن‌دار ـ دانه‌وبرزها ومیوه‌های مختلف ـ گیاههای صنعتی و داروئی ـ کاه وعلوفه	۸۳ تا ۹۱

فصل پنجم

فصل ششم

فصل هفتم

پوست ـ چرم ـ پوستهای نرم و مصنوعات آنها

فصل هشتم

کائوچو واشیاء ساخته شده ازآن

فصل نهم

چوب ـ چوب پنبه واشیاء ساخته‌شد ازآنهامصنوعات ازموادقابل بافت

فصل دهم

کاغذ ومتفرقات آن

شماره تعرفه

فصل یازدهم

مواد نسجی ومصنوعات آن

فصل دوازدهم

	شماره تعرفه
کفش ـ کلاه ـ چتر ـ عصا و اشیاء تزئینی (مد)	
بخش ۵۴ ـ کفش (انواع آن)	۶۰۰ تا ۶۰۶
بخش ۵۵ ـ کلاه وکاسکت	۶۰۷ تا ۶۱۶
بخش ۵۶ ـ چتر ـ عصا	۶۱۷ تا ۶۲۱
بخش ۵۷ ـ پرهای زینتی آماده واشیاء ساخته شده از پر ـ گل مصنوعی اشیاء ساخته شده از موی انسان ـ بادبزن	۶۲۲ تا ۶۲۷

فصل سیزدهم

مصنوعات از سنگ و از مواد معدنی دیگر ـ محصولات صنعت فخاری ـ شیشه و مصنوعات شیشه‌ای

بخش ۵۸ ـ اشیاءِ ساخته شده از سنگ و موادکانی دیگر	۶۲۷ تا ۶۴۵
بخش ۵۹ ـ محصولات سرامیکی (Produits Céramiques) (فخاری وچینی سازی)	۶۴۶ تا ۶۶۲
بخش ۶۰ ـ شیشه ومصنوعات شیشه‌ای	۶۶۳ تا ۶۸۱

فصل چهاردهم

مروارید اصل ـ سنگهای گرانبها ـ فلزات گرانبها ـ اشیاءِ ساخته شده ازمواد نامبرده ـ مسکوک

بخش ۶۱ ـ مرواریداصل ـ سنگهای گرانبها ـ فلزات گرانبهاواشیاءِ ساخته شده از آنها	۶۸۲ تا ۶۹۲
بخش ۶۲ ـ مسکوك	۶۹۳ تا ۶۹۵

فصل پانزدهم

فصل شانزدهم

فصل هفدهم

شماره‌تعرفه

بخش ۸۴ـ بازیچه ـ اسباب‌بازی ـ اشیاء برای تفریح یا ورزش ۹۷٤ تا ۹۸۰

بخش ۸۵ـ تکمه ـ قلم‌ها (Port Plumes) غلاف مداد (Porte Crayons) لوازم تدخین ۹۸۱ تا ۹۸۵

فصل بیست و یکم

هنر های زیبا و اشیاءِ کلکسیون

بخش ۸٦ـ هنرهای زیبا و اشیاءِ کلکسیونی ۹۸٦ تا ۹۹۱

مقررات مقدماتی

۱ ـ اشیائیکه ازموادمختلفی ترکیب‌یافته باشد وبرای آن‌اشیاءِ طبقه‌بندی بخصوصی تعیین نگردیده باشد تابع تعرفه‌بندی آن‌ماده‌ای خواهد بود که ازلحاظ صورت ظاهر آن اشیاءِ ویا از حیث مصرف آنهانسبت بمواد دیگری که درساخت آن بکار برده شده برتری داشته باشد .

برای اجرای منظور بالا وجود موادیکه دراشیاء مذکور بمقادیر ناچیزی بکار رفته‌وتأثیراساسی در وضع ظاهر اشیاءِ یاخواص آنها نداشته‌باشد طرف توجه قرار نمیگیرد .

۲ـ اشیائیکه قسمتهای مختلف آنها جزء لاینفك یکدیگر نبوده وفقطدر موقع مصرف آنها آن قسمتها داخل یکدیگر یاروی یکدیگر و یا بموازات یکدیگر قرارمیگیردمانند اشیاءِ مرکب بمعنی جمله یك بالا تلقی نمیشود بلکه

هر قسمت از اشیاء مزبور علیهده برحسب نوع موادیکه درساخت آن بکار رفته طبقه بندی میشود .

۳ ـ جزدر موارد استثنائی که مخصوصاً پیش‌بینی شده باشد قطعات‌مجزائی که برای تشکیل یك شیٔ واحد وارد میشود و لو مختلف‌الجنس هم باشد وقتیکه باهم واردمیشود تابع تعرفه‌بندی همان شیٔ کامل خواهد بود ولو اینکه در بسته های جداگانه بسته بندی‌شده باشد وفقدان بعضی از قطعات غیراساسی‌مانع‌اجراء این دستور نخواهد بود .

٤ ـ اشیائیکه باوجود مرکب بودن ازچندین ماده برطبق قواعد عمومی یا خصوصی مندرج درتعرفه مشمول تعرفه بندی بخش یاقسمت اشیاء ساخته شده‌از یك ماده تنها میگردد باید در همان شماره ای طبقه بندی شود که برای اشیاء ساخته شده ازیك ماده تنها پیش بینی شده است ولواینکه درآن شماره مرکب بودن آن اشیاء از مواد دیگری اصلا پیش بینی نشده یا بطورناکاملی پیش بینی شده باشد.

۵ ـ وجود علامت‌کارخانه یا نام سازنده یا فروشنده یا تعیین کشور مبدأ یا مشخصات همانند دیگردر روی اشیاء که جنبه زینت نداشته باشد قابل‌توجه‌نبوده وتأثیری درطبقه بندی محصولات ساخته نخواهد داشت .

٦ ـ مقررات پنجگانه بالا دستورعمومی واصل‌کلی برای اجرای مندرجات تعرفه است مگراینکه دربعضی ازفصول تعرفه شرایط وطبقه بندیهائی مغایر این اصول‌پنجگانه بصراحت‌ذکرشده‌باشد.

جدول تعرفه

ضمیمهٔ

قانون تعرفه گمرکی

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال
	فصل یکم ـ حیوانات زنده و مواد حیوانی		
	بخش یك ـ حیوانات زنده		
	(باستثناءِ ماهیها و قشرداران و صدفداران)		
۱	**اسب ـ مادیان ـ کره‌اسب**	عدد	بخشوده
۲	**الاغ ـ قاطر ـ کره‌الاغ ـ کره قاطر**	«	«
۳	**گاو ـ گاومیش ـ گوساله**	«	«
٤	**قوچ ـ میش ـ بره**	«	«
٥	**بز ـ بزغاله**	«	«
٦	**خوك :**		
	الف ـ بچه خوك	«	۱۰۰
	ب ـ خوك	«	۲۰۰
۷	**خرگوش اهلی**	«	۲۰
۸	**پرندگان خانگی**	کیلو	بخشوده
	تبصره ـ کبوترهای اهلی ونامه‌برمشمول شماره۸میشود		
۹	**شکارهای چرنده و پرنده**	«	«
۱۰	**سگ**	ازروی‌ارزش	۳۰ درصد
۱۱	**زنبور عسل**	کیلو	بخشوده
۱۲	**حیوانات زنده‌که در جای دیگرگفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ شتر و بچه شتر	عدد	«
	ب ـ سایر حیوانات و سایر پرندگان	«	«

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	بخش دو ـ گوشت		
۱۳	**گوشت قصابی : گوشت گاو ـ گاومیش ـ گوساله ـ گوسفند ـ بره ـ بز ـ بزغاله ـ خوك و بچه خوك (جز پیه خوك Lars) ـ اسب ـ تازه یاسرد شده و یامنجمد**	کیلو	۱۰
	تبصره ـ حیوانات کشته و امعاء و احشاء خوراکی آن که جداگانه وارد شود مشمول شماره ۱۳ میگردد		
۱۴	**پرندگان خانگی کشته**	«	۱۰
	تبصره ـ جگرتازه پرندگان مشمول همین شماره میباشد		
۱۵	**شکارهای کشته چرنده و پرنده**	«	۱۰
۱۶	**سایر گوشتهای تازه ـ سرد شده منجمد ـ (جز پیه خوك)**	«	۱۰
۱۷	**پیه خوك ـ تازه نمك زده ـ خشك کرده ـ دودی یا آماده شده بنحو ساده دیگر**	«	۲۵
۱۸	**گوشتهای نمك زده ـ خشك کرده ـ دودی پخته یا آماده شده بنحو ساده دیگر**	«	۲۵
	تبصره ـ گوشتهائیکه برای محفوظ ماندن ازنفوذهوا درقوطیها یا هر نوع ظرف ویا محفظه وارد شود مشمول شماره ۱۸ نخواهد بود .		
	بخش سه ـ ماهیها و قشرداران و صدفداران		
۱۹	**ماهی تازه (زنده یا غیرزنده) و ماهیهائیکه بنحوی از انحاء بحالت تازه نگاهداری شده است**	«	بخشوده

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
۱	**ماهی نمک زده ـ خشک کرده یا دودی**	کیلو	بخشوده
	تبصره ـ ماهیهائیکه برای محفوظ ماندن ازنفوذ هوا در قوطی های حلبی یا درظروف شیشه‌ای یا سفالی یا در ظروف سربسته دیگری وارد		
۱	شود مشمول شماره ۲۰ نخواهد بود .		
۲	**صدفداران و قشرداران (میگو ـ خرچنگ ـ**		
۳	**حلزون وهمانند) تازه حتی آب پز یانمکزده**	«	۱۵
٤	**بخش چهار ـ شیرولبنیات ـ تخم‌مرغ ـ عسل ـ**		
٥	**شیرتازه خالص ـ خامه‌گرفته یاخامه‌نگرفته ـ**		
٦	**شیر بریده ـ ماست ـ کفیر**	کیلو با ظرف	بخشوده
	تبصره ـ شیر پاستوریزه ـ استرلیزه ـ یا پینونیزه نیز مشمول شماره ۲۲ میباشد .		
۷	**سر شیر و خامه**	«	«
۸	**شیروخامه وسرشیر محفوظ ـ سفت ـ گرد ـ**		
	یا متراکم (غلیظ) یا بدون قند :		
	الف ـ شیر خشک (گرد)	«	«
۹	ب ـ سایر	«	۱۰
۱۰	**کره ـ تازه یا نمک‌زده و روغن**	«	۱۵
۱۱	**پنیر از هرقبیل :**		
۲	الف ـ پنیر سفید متعارفی تازه و کشك	«	بخشوده
	ب ـ پنیرهای دیگر	«	۳۰
۱	**تخم پرندگان خانگی و پرندگان شکار :**		
	الف ـ با پوست	«	٥
	ب ـ بدون پوست ـ زرده تخم	«	۲۰
	تبصره ـ سفید تخم‌مرغ مشمول شماره ۳۲۷ میشود		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۸	**عسل طبیعی**	کیلوبا ظرف	۲۰
	بخش پنج - مواد اولیه و سایر محصولات خام حیوانی		
۲۹	**موی انسان - خام حتی شسته و یا چربی گرفته شده**	کیلو	۱۵
۳۰	**موی خوك وگراز**	«	۱۰
۳۱	**روده - بادکنك و شکنبه حیوانات - تازه - نمك‌زده یاخشك-شیردان‌گوساله-(پنیرمایه) حتی بریده و خشك‌کرده :**		
	الف - روده گوسفند و بز :		
	۱ - تازه یا نمك زده	«	۱۰
	۲ - خشك	«	۲۰
	ب - روده گاو:		
	۱ - تازه یا نمك زده	«	۵
	۲ - خشك	«	۱۰
	ج- روده‌های ضخیم (کپون):		
	۱ - تازه یا نمك زده	«	۱
	۲ - خشك	«	۳
	د - شیردان گوساله(پنیرمایه)	«	٤
	ه - بادکنك و شکنبه	«	۲
۳۲	**رگ وپی - خرده وآخال پوست دباغی‌نشده بادکنك ماهی - خون چهار پایان مایع یا خشك‌کرده**	«	۲
۳۳	**پر برای رختخواب وپر نرم - حتی‌پاك‌شده :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف ـ پر نرم	کیلو	۲۰۰
	ب ـ سایر	»	۳۰
۲۴	**پوست پرندگان و قطعات پوست پرندگان ـ پر (غیر از پر رختخواب و پر نرم) :**		
	الف ـ پوست و قطعات پوست یا پر ـ خام یا از نظر حفظ آنها در اثنای حمل بطور ساده مهیا شده باشد	ازروی ارزش	۱۰۰ درصد
	ب ـ پر و بال برای زینت و پرهای دیگر خام یا پاک‌شده ـ ساقه پر	»	۱۰۰ درصد
۳۵	**استخوان ـ شاخ ـ سم ـ ناخن ـ چنگال ـ منقار ـ خام ولو بریده یا شکافته و یا پاك شده‌ولی کار نشده بانضمام‌خرده وآخال آنها**	کیلو	۵
۳۶	**عاج و دندانهای دیگر حیوانات ـ کاسه لاك پشت (Ecailles) صدف (Nacres) و گوش ماهیهای دیگر ـ استخوان نهنگ و ماهیهای بزرگ دیگر ـ مرجان و همانند ـ خام‌ولو بریده یا شکافته و یا پاك شده ولی کار نشده‌بانضمام‌گرد ـ خرده وآخال آنها :**		
	الف ـ کاسه لاك پشت ـ صدف و گوش‌ماهیهای دیگر	کیلو	بخشوده
	ب ـ سایر (عاج ـ مرجان و همانند)	ازروی ارزش	۵۰ در صد
۳۷	**اسفنج و ابر طبیعی ـ خام یا تهیه شده**	کیلوبالفاف	۲۵
۳۸	**کهربا خاکستری ـ جندبیدستر ـ مشك ـ غالیه ـ ذراریح ـ (کانتارید) و محصولات همانند**	ازروی ارزش	۵۰ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۳۹	**مواد حیوانی خام که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود بانضمام حیوانات مرده برای مصارف غیر خوراکی :**		
	الف ـ تخم نوغان	کیلو با قوطی	۱۰۰
	ب ـ نطفه زنده حیوانات	کیلو	بخشوده
	ج ـ سایر	ازروی ارزش	۵۰ در صد
	فصل دوم ـ محصولات نباتی		
	بخش شش ـ گیاههای زنده و محصولات گلکاری		
۴۰	**پیاز و ساقه زیرزمینی (Rhizomes) گل و**	کیلو	۴۰
۴۱	**نباتات قلمه و پیوند**	»	بخشوده
۴۲	**نباتات زنده (ریشه‌دار) :**		
	الف ـ نهال درختها و بوته‌های (Arbrisseaux) میوه و جنگلی همچنین درختها و بوته‌های میوه و جنگلی	»	»
	ب ـ نشای گل ونشای سبزی ـ نهال ودرختهای گل و سایر نباتات ریشه‌دار	»	۲۰
۴۳	**گل و غنچه برای دسته گل یا برای زینت ـ تازه ـ خشك ـ رنگشده ـ سفید شده یا تهیه شده بنحو دیگر**	»	۱۰۰
۴۴	**برگ ـ شاخه ـ علف وخزه برای دسته گل یا زینت ـ تازه ـ خشك ـ رنگ شده ـ سفید شده یا تهیه شده بنحو دیگر**	»	۲۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	بخش هفت - سبزیجات - گیاه و ریشه و پیازهای خوراکی		
	تبصره - کالاهای مندرج در این بخش اگر بمنظور جلوگیری از تباهی در موقع حمل و نقل در آب نمك یا در آب گوگردی و یا آبهای همانند وارد شود مشمول همین بخش خواهد بود مگر اینکه درظرف های سربسته ومحفوظ دیگر وارد شود .		
۴۵	**قارچ خوراکی و دنبلان**	کیلو	۱۵
۴۶	**زیتون وکورز**	»	۱۰
۴۷	**گوجه فرنگی**	»	۲
۴۸	**پیاز - موسیر - سیر**	»	۱
۴۹	**سیب زمینی**	»	۱
۵۰	**سبزیجات وگیاههای خوراکی دیگر - تازه ازقبیل مارچوبه - گل کلم - کلم پیچ وکلمهای دیگر - هویج - شلغم - چغندر - سالاد و ریشه های خوراکی همانند دیگر - لوبیا - باقلا - نخودوسبزیجات غلافدار دیگر - خیار - کدو - بادنجان ومحصولات همانند - اسفناج - کاهو - کاسنی و سبزیجات تازه ناگفته دیگر**	»	۲
۵۱	**سبزیجات غلافدار خشك با یا بدون پوست ولپه آنها (لوبیا - باقلا - نخود - عدس - ماش و بنشن‌های دیگر)**	»	۴

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۵۲	**سبزیجات وگیاههای خوراکی دیگر مندرج درشماره ۵۰ بحالت خشك حتی خرد شده ـ سبزیجات وگیاههای خوراکی خشك دیگر از هـر نوع مخلوط به یکدیگر ولو اینکه برای خرده فروشی بسته بندی شده باشد**	کیلو	۴
۵۳	**ریشه مانیوك ـ ریشه اروروت وسایر ریشه‌های نشاسته‌دارهمانند ـ تازه یاخشك یاخرد شده**	»	۴
	بخش هشت ـ میوه خوراکی		
	تبصرهٔ ـ میوه‌های تازه‌مندرج دراین‌بخش حتی‌پوست کنده آن اگربه منظورجلوگیری ازتباهی در موقع‌حمل و نقل درآب‌نمك یا درآب‌گوگردی یا آبهای همانند وارد شود مشمول همین بخش خواهد بود مگر اینکه در ظرفهای سربسته و محفوظ دیگری وارد شود .		
۵۴	**میوه‌های مناطق گرمسیر :**		
	الف ـ خرما	»	۲
	ب ـ موز ـ نارگیل ومیوه‌جات همانند ـ انبه تازه و خشك ـ آناناس و سایر میوه‌جات مناطق گرمسیر	»	۱۰
۵۵	**مرکبات : نارنج ـ پرتقال ـ نارنگی ـ لیمو شیرین ـ لیموترش ـ بالنگ‌ومرکبات‌دیگر**	»	۳
۵۶	**انجیر :**		
	الف ـ تازه	»	۱
	ب ـ خشك	»	۷

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
۵۷	**انگور و کشمش :**		
	الف ـ انگور	کیلو	۱
	ب ـ کشمش ـ مویز و سبزه	«	۵
٦٦	**بادام ـ فندق ـ گردو ـ شاه بلوط ومیوه‌جات همانند :**		
	الف ـ بادام :		
	۱ ـ با پوست	«	۲
	۲ ـ مغز بادام	«	۸
	ب ـ فندق :		
	۱ ـ با پوست	«	۵
	۲ ـ مغز فندق	«	۱۰
	ج ـ گردو :		
	۱ ـ با پوست	«	۵
	۲ ـ مغز گردو	«	۱۰
	د ـ شاه بلوط	«	۵
	هـ ـ انواع دیگر :		
	۱ ـ پسته	«	۱۵
	۲ ـ مغز پسته	«	۳۰
	۳ ـ سایر :		
	یکم ـ با پوست	«	۵
	دوم ـ بدون پوست	«	۱۰
۵۹	**سیب وگلابی و به ـ تازه**	«	۳
٦۰	**میوه‌جات هسته‌دار تازه از قبیل زرد آلو ـ هلو ـ شفتالو ـ شلیل ـ آلبالو ـ گیلاس ـ آلو ـ آلوچه و سایر میوه های هسته‌دار**	«	۲

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۶۱	**میوه‌های خوراکی دیگر - تازه :**		
	الف - خربزه - هندوانه	کیلو	بخشوده
	ب - سایر میوه جات خوراکی تازه از قبیل توت - توت فرنگی - تمشك وتوتهای دیگر	»	۵
۶۲	**میوه‌جات مندرج در شماره های ۵۹ تا ۶۱ خشك حتی پاره یا بریده شده**	»	۶
	بخش نه - قهوه - چای - ادویه جات		
۶۳	**قهوه :**		
	الف - خام	»	۳۰
	ب - بو داده و قهوه کوبیده	کیلوبا ظرف	۱۰۰
۶۴	**چای :**		
	الف - چای سفید	کیلو	۴۵
	ب - چای سبز	»	۲۵
	ج - چای سیاه و اقسام دیگر چای	»	۲۵
	تبصره - چایهای بسته بندی شده حقوق گمرکی را با وزن لفاف کاغذی یا محفظه می پردازد .		
۶۵	**انواع فلفل :**		
	الف - فلفل سیاه نکوبیده	»	۲۰
	ب - فلفلهای دیگر نکوبیده	»	۳۵
۶۶	**وانیل**	»	۲۰۰
۶۷	**ادویه‌جات دیگر :**		
	الف - دارچین وگل دارچین	»	۷
	ب - میخك	»	۲۰
	ج - جوز بویا وریشه جوز	»	۱۰
	د - زنجبیل	»	۱۲

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	هـ ـ اقسام هل	کیلو	۴۰
	و ـ زعفران	«	۵۰۰
	ز ـ زردچوبه	«	۸
	ی ـ لیمو خشك	«	۸
	ط ـ سایر	«	۱۵
	تبصره ـ ادویه جات مندرج در شماره‌های ۶۵ و ۶۷ اگر بحالت کوبیده وارد شود دو برابر حقوق معینه را خواهد پرداخت .		
	بخش ده ـ غلات		
۶۸	**گندم**	«	بخشوده
۶۹	**چاودار** (Seigle)	«	«
۷۰	**برنج :**		
	الف ـ شلتوك حتی بطورخوشه	«	۱
	ب ـ برنج و خرده برنج	«	۱
۷۱	**جو**	«	بخشوده
۷۲	**جو دو سر** (آوانAvoune)	«	«
۷۳	**ذرت**	«	«
۷۴	**ارزن وغلات دیگر**	«	«
	بخش یازده ـ اقسام آرد ـ مالت ـ نشاسته		
۷۵	**آرد غلات :**		
	۱ ـ آرد برنج	«	۳
	۲ ـ آرد گندم آرد چاودار ـ آرد جو و جو دوسر ـ آرد ذرت و آرد غلات دیگر	«	بخشوده

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی		
		یکه		میزان ـ ریال
۷۶	**بلغور و غلات پوست کنده :**			
	الف ـ بلغور گندم ـ بلغور جو وجو دو سر ـ بلغور ذرت و بلغور غلات دیگر	کیلو		بخشوده
	ب ـ بلغور غلات مذکور فوق در ظروف ویژه خرده فروشی	کیلو با ظرف		۱۰
۷۷	**آرد بنشن و آرد میوه جات که درجای دیگر گفته نشده است**	کیلو		٤
۷۸	**سبوس و آخال که از بیختن یا ازآرد کردن و یا از پوست کندن غلات و حبوبات میماند**	«	۵۰	–
۷۹	**آرد سیب زمینی (اقسام آن)**	«		۳
۸۰	**مالت**	«		۲
۸۱	**عصاره مالت**	«		٦
۸۲	**نشاسته غلات و حبوبات ـ گلوتن (Gluten).** نشاسته گندم ـ نشاسته برنج ـ نشاسته غلات دیگر ـ نشاسته سیب زمینی ـ آرد ونشاسته مانیوك وارووروت و ریشه های همانند ـ سایر نشاسته ها ـ سگودانه (Sagou) تاپیوکا (Tapioca) وگلوتن	«		۵
	بخش دوازده ـ دانه و میوه های روغن دار ـ دانه ـ برزها ومیوه‌های مختلف ـ گیاههای صنعتی وداروئی ـ کاه و علوفه			
۸۳	**دانه و میوه های روغن دار حتی خرد شده یاکوبیده :**			
	الف ـ تخم پنبه	«		بخشوده

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	ب ـ بادام زمینی (آراشید) ـ تخم کرچك ـ تخم کتان و بزرك ـ تخم کنف ـ تخم خشخاش تخم کنجد ـ تخم آفتاب گردان ـ تخم منداب و سایر دانه ها و میوه های روغن دار	کیلو	۳
۸۴	**دانه و میوه‌های ویژه کشت :**		
	الف ـ تخم چغندر	«	بخشوده
	ب ـ تخم اسپرس ـ تخم یونجه ـ تخم شبدر	«	۲
	ج ـ تخم چمن	«	۳۰
	د ـ تخم سبزیجات	«	۵
	هـ ـ تخم گل	کیلو با لفاف	۸۰۰
	و ـ برزهای دیگر	کیلو	۷
۸۵	**چغندر قند ـ حتی بریده یا خشك شده**	«	۱
۸۶	**ریشه کاسنی ـ سبز یا خشك شده یا خرد شده بو نداده**	«	۱۰
۸۷	**رازك ـ گل رازك و گرد گل زارك**	«	۲۰
۸۸	**گیاه و اجزاء گیاه و دانه و میوه‌هائی که در عطرسازی مصرف شود و یا جنبه داروئی دارد که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ فلوس و پوست گنه گنه	«	بخشوده
	ب ـ ریشه شیرین بیان	«	۳
	ج ـ سحلب ـ گل سرخ خشك ـ سیاه دانه ـ سولنجان ـ قولنجان ـ تمر گجرات و تمر هندی ـ خاك شیر ـ بارهنگ ـ مورد ـ سدر ـ عناب	«	۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	د ـ گل گاوزبان ـ ساقه و برگ گاوزبان ـ گل بنفشه ـ بهدانه ـ صبرزرد ـ درمنه ترکی و سایر گیاههای ویژه عطرسازی یاداروئی بهرشکل	کیلو	۱۰
۸۹	**گیاه واجزاء گیاه ـ دانه ومیوه‌های دارای مصرف خوراکی یاعلوفه که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ زیره سیاه و سبز	«	۵
	ب ـ تخم انیسون و بادیان و رازیانه و گشنیز و تخمهای همانند	«	۵
	ج ـ پوست مرکبات ولو اینکه درآب نمك یاآب گوگردی وارد شود	«	۵
	د ـ هسته زردآلو وهسته هلو:		
	ی ـ باپوست	«	۳
	۲ ـ مغز	«	۵
	هـ ـ اهلوك وینه :		
	۱ ـ باپوست	«	۱
	۲ ـ مغز	«	۲
	و ـ سایر	«	۱۵
۹۰	**کاه**	«	بخشوده
۹۱	**علوفه سبز یاخشك ـ چغندر وریشه‌های دیگر مخصوص نواله**	«	«

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	بخش سیزده - مواد اولیه برای رنگرزی و دباغی - صمغها - انگم - شیره و عصاره‌های گیاهی		
۹۲	**گیاه واجزاء گیاه و میوه و پوست و هسته وحبه ودانه هائیکه در رنگرزی یا دباغی مصرف میشود حتی کوبیده :**		
	الف - چوبه های رنگرزی ودباغی مانند روناس - بغم وغیره	کیلو	۲
	ب - پوست های رنگرزی و دباغی مانند جفت - پوست اناروغیره	«	۱
	ج - انواع دیگر:		
	یکم - حنا ورنگ - وسمه وبرگ نیل :		
	۱ - نسائیده	«	۲
	۲ - سائیده	«	۵
	دوم - کبراکو	«	۲
	سوم - مازوج	«	بخشوده
	چهارم - غلغاف وسیجك (کلوان وزشکه)	«	«
	پنجم - سماق وزرشك	«	۲
	ششم - هلیله	«	۳
	هفتم - چوبك	«	۱
	هشتم - مواد گیاهی دیگر برای رنگرزی ودباغی	«	۲
۹۳	**صمغ‌ها - گم‌رزین‌ها - رزین‌ها و بم‌های طبیعی :**		
	الف - کتیرا :		
	۱ - کتیرای گل یا مفتولی	«	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
	۲ ـ اقسام دیگر	کیلو	۱۰
	ب ـ زدو	«	٤
	ج ـ صمغ عربی	«	۱۰
	د ـ وشق و اشتك	«	٤
	هـ ـ باریجه	«	٤
	و ـ مستکی	«	٦
	ز ـ سقز و تربانتین	«	٤
	ح ـ سندروس	«	٤
	ط ـ کندر	«	۱۰
	ی ـ کنجیده و انزروت	«	ممنوع
	ك ـ انقزه :		
	۱ ـ انقزه تلخ	«	٥
	۲ ـ انقزه شیرین	«	۱۰
	ل ـ اگاراگار ومرمکی (میره)	«	۱۰
	م ـ گم‌لاك خام	«	۱۲
	ن ـ بم‌های طبیعی و سایرصمغ‌ها ـ رزین‌ها و گم‌رزین‌ها	«	۱۵
۹٤	**شیره وعصاره های نباتی که درجای دیگر گفته نشده است :**		
	الف ـ رب سوس (ریشه شیرین بیان)	«	٥
	ب ـ تریاك	«	ممنوع
	ج ـ کافور	«	۲۰
	د ـ شیرخشت	«	۳۰
	هـ ـ ترنجبین وگزنگبین	«	٤
	و ـ چرس ـ بنگ وحشیش	«	ممنوع

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	ز ـ عصاره شاهدانه هندی	کیلوبا ظرف	۳۰۰
	ح ـ شیره وعصاره گنه گنه	«	بخشوده
	ط ـ شیره وعصاره های نباتی دیگر	«	٤۰
	تبصره ـ ورود عصاره شاهدانه هندی مستلزم اجازه مخصوص وزارت بهداری است .		
	بخش چهارده ـ مواد نباتی قابل بافت و تراش پذیر و سایر مواد اولیه و محصولات خام نباتی		
۹۵	**مواد نباتی که در سبد بافی و مبل سازی و حصیر بافی مصرف میشود :**		
	الف ـ جگن و ترکه ـ خام یا پوست کنده حتی رنگ شده ـ نی متعارفی سالم یا شکافته ـ پوست رافیاو تیلول وپوست درختهای همانند کلش ـ (ساقه غلات وحبوبات) ومواد نباتی دیگر برای سبدبافی ـ مبل‌سازی ـ حصیربافی وکارهای همانند حتی سفیدشده یارنگ شده	کیلو	۱
	ب ـ خیزران ـ نی و سایر الیاف نباتی ظریف که در مبل‌سازی مصرف میشود ـ سالم یا شکافته حتی سفید شده یا رنگ شده	«	٥
۹٦	**دانه و هسته و پوستهای سخت تراش پذیر**	«	۱
۹۷	**مواد نباتی برای مصرف کردن مبل و غیره (پوشال وپی‌زر) حتی بهم تابیده**	«	۱
۹۸	**مواد نباتی برای جاروب وبروس ـ خام یاسفید شده یا رنگشده حتی بهم تابیده یادسته شده**	«	۱

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
۹۹	سایرمحصولات نباتی خام‌که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود	از روی ارزش	۲۵ درصد
	فصل سوم ـ مواد چرب ـ چربی ـ روغنهای روان و مشتقات آن ـ چربیهای خوراکی آماده شده ـ موم حیوانی یا نباتی		
	بخش پانزده ـ موادچرب ـ چربی ـ روغن ها ومشتقات آن ـ چربیهای خوراکی آماده شده ـ موم حیوانی یا نباتی		
۱۰۰	روغن خوك ـ (Sindoux) روغن غاز و همانند ـ آب کرده	کیلو باظرف	۱۵
۱۰۱	پیه (جزپیه خوك)خام یا آب کرده‌خوراکی	»	۱۵
۱۰۲	اولئومارگارین واولئوسته ارین	»	۱۵
۱۰۳	روغن ماهی وروغن جانوران دیگر دریائی خام یا تصفیه شده حتی آمـاده شده برای خرده‌فروشی	»	۳
۱۰۴	روغن پشم (Graisse de suint) ـ خام‌یا تصفیه شده ـ روغن استخوان وهماننـدوسایر روغنهای‌حیوانی‌که درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	»	۳
۱۰۵	روغنهای نباتی ثابت (غیرفرار) روان یـا دج ـ خام ـ صاف شده یا تصفیه شده:		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف ـ روغن کتان ـ روغن پنبه دانه ـ روغن کنجد ـ روغن منداب ـ روغن کرچك ـ روغن نخل ـ روغن نارگیل ـ روغن بادام زمینی (آراشید)	کیلوباظرف	٥
	ب ـ روغن زیتون و روغن های نباتی دیگر	«	١٥
١٠٦	**روغنهای اسید ـ لرد و درد روغن ـ خمیر هائیکه پس از تصفیه کردن روغنها باقی میماند**	«	٣
١٠٧	**روغنهای اکسیده یا سوفله (Soufflées) از هر رقم ـ روغن پخته کتان و همانند**	«	٣
١٠٨	**دگرا (Dègras) طبیعی یا مصنوعی**	«	٣
١٠٩	**اسیدهای چرب (Acides gras) مانند اسید اولئیك ـ اسید استه اریك (استه اریـن) وغیره**	«	٣
١١٠	**گلیسرین**	«	٣٠
١١١	**چربی وروغنهای هیدروژنه**	«	٧٥
١١٢	**مارگرین و روغن خـوك مصنوعی و سایر چربیهای خوراکی که بهمان نحوه ساخته شده باشد**	«	١٥
١١٣	**موم نهنگ (بلان دو بالن) و مـوم سایر پستاندارهای دریائی**	«	١٥
١١٤	**موم حیوانی یا نباتی ـ موم مصنوعی خالص یا مخلوط**	«	١٥
١١٥	**تفاله دج مواد روغن دار که چربی آن گرفته شده است**	«	٢

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	فصل چهارم ـ مواد غذائی ساخته ـ نوشابه آبگونهای الکدار ـ سرکه ـ توتون و تنباکو		
	بخش شانزده ـ فرآورده‌های گوشت و ماهی و قشردارها و صدف‌دارها		
۱۱۶	**گوشت و جگر در روده (سوسیس و سوسیسن) و همانند**	کیلو با ظرف	۴۰
۱۱۷	**فراورده‌ها و کنسروهای گوشت و جگر**	«	۴۰
۱۱۸	**عصاره گوشت ـ دج یا آبگون ـ ساده یا معطر شده با مواد نباتی**	«	۴۰
۱۱۹	**خاویار و همانند**	«	۱۰۰
۱۲۰	**ماهی آماده شده یا محفوظ که مشمول شماره ۲۰ تعرفه نشود**	«	۴۰
۱۲۱	**جانوران قشردار مانند میگو ـ خرچنگ ـ حلزون و غیره ـ آماده شده یا محفوظ (جز آنچه در شماره ۲۱ گفته شده است)**	«	۴۰
	بخش هفده ـ قند و شکر و شیرینی		
۱۲۲	**قند و شکر گرفته شده از چغندر یا از نیشکر و همانند :**		
	الف ـ قند و نبات	کیلو	۲ ۵۰
	تبصره ـ قند حبه حقوق گمرکی را از روی وزن خالص باضافه وزن قوطی و قندکله از روی وزن خالص باضافه وزن کاغذ و نخ قندی که روی آن پیچیده شده است میپردازد و		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال	
	قند کلوخه و غیره که بدون لفاف دیگری در گونی جای‌داده شده تابع مقررات عمومی مربوط بوزن کالا است .			
	ب ـ شکر :			
	۱ ـ سفید درشت یا ریز	کیلو	۲	۵۰
	۲ ـ زرد	«	۲	۵۰
	۳ ـ سرخ	«	۱	
	تبصره ـ شکر سرخ به‌آنهائی‌اطلاق میشودکه مواد قند آن (ساکاروز) بیش ازهشتاد درصد نباشد			
۱۲۳	**سایر قندها ـ گلوکوز ـ مالتوز ـ لاکتوز و همانند**	کیلو با ظرف	۱۰	
	تبصره ـ عسل مصنوعی و انواع قند های دیگر تبدیل شده(Intervcrtis) یا کاراملیزه(Caramélisès) نیززیرشماره ۱۲۳ تعرفه بندی‌میشود .			
۱۲۴	**ملاس**	«	۵	
۱۲۵	**اقسام آب نبات ـ قرص ـ نقل و همانند**	«	۴۰	
	تبصره ـ کالاهای‌مشمول‌این شماره اگرمحتوی نوشابه الکلی باشد دو برابر حقوق گمرکی را خواهد پرداخت ـ آنهائیکه دارای کاکائو یا شکلات است مشمول شماره ۱۳۲ میباشد .			
۱۲۶	**محصولات غذائی قنددار دیگر که در جای دیگر گفته‌نشده‌یامشمول‌عنوان‌دیگر تعرفه‌نشود**	«	۴۰	
	بخش هیجده ـ کاکائو و مصنوعات آن			
۱۲۷	**کاکائو حبه ـ دانه‌یالپه ـ خام ـ بوداده حتی پوست کنده**	کیلو	۱۰	

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
۱۲۸	**پوست و قشر کاکائو**	کیلو	۵
۱۲۹	**کاکائو مچاله (خمیر کاکائو)**	»	۲۰
۱۳۰	**روعن کاکائو (Beurre de cacao)**	»	۲۰
۱۳۱	**کاکائوگرد ولو در بسته های ویژه خرده فروشی**	کیلوبا ظرف	۳۰
۱۳۲	**شکلات و محصولات از شکلات** **تبصره** ـ کالاهای مشمول این شماره اگرمحتوی‌نوشابه الکلی باشد دو برابر حقوق گمرکی معینه فوق را خواهد پرداخت .	»	۶۰
	بخش نوزده ـ خوراکیهای ساخته شده از آرد یا از نشاسته		
۱۳۳	**آرد و نشاسته و عصاره مالت ویژه خوراك بچه ها یا برای مصارف بهداشت و غذائی (ساده یا دارای شیر ـ شکر ـ تخم‌مرغ یامواد غذائی دیگر) بدون کاکائو یا شکلات و یا دارای کاکائو یاشکلات‌تامیزان پنجاه درصد** **تبصره** ـ در صورتیکه میزان کاکائو یا شکلات آن از پنجاه در صد تجاوزکند مشمول تعرفه بندی بخش ۱۸ میشود .	»	۲۰
۱۳۴	**ماکارونـی ـ رشته فرنگی و خمیرهـای خوراکی دیگر**	»	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۱۳۵	**نانهای متعارفی و بیسکویت دریائی بدون اختلاط قند ـ عسل ـ چربی یا مواد مشابه**	کیلوبا ظرف	۱۰
۱۳۶	**بیسکویت های دیگر ـ کلوچه و سایر نانهای شیرینی با یا بدون کاکائو**	«	۳۰
	بخش بیست ـ سبزیجات ومیوه‌جات وگیاهها ساخته وآماده شده		
۱۳۷	**قارچ و دنبلان محفوظ**	«	۴۰
۱۳۸	**گوجه فرنگی محفوظ و رب‌گوجه فرنگی ساده یا چاشنی‌دار**	«	۴۰
۱۳۹	**سبزیجات و نباتات دیگر محفوظ در ظروف سرباز یا سربسته**	«	۴۰
۱۴۰	**میوه‌جات محفوظ ـ ساده یا دارای قند :**		
	الف ـ محفوظ بوسیله الکل	«	۵۰
	ب ـ محفوظ بوسائل دیگر	«	۴۰
۱۴۱	**میوه وگیاههای پرورده با قند**	«	۳۰
۱۴۲	**مربا وژله ـ مارمالاد ـ پوره وخمیرمیوه‌جات با یا بدون قند**	«	۳۰
۱۴۳	**آب میوه‌جات وآب مرکبات روان یاغلیظ بدون قند :**		
	الف ـ بدون الکل	«	۲۰
	ب ـ با الکل	»	۴۰
	تبصره ـ آب‌انگور(Moût de raisins) مشمول شماره ۱۵۳ میباشد .		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
١٤٤	**آب میوه‌جات و آب مرکبات روان با قند و بدون الکل**	کیلو باظرف	٢٠
	بخش بیست و یك ـ فرآورده خوراکی گوناگون		
١٤٥	**کاسنی بوداده ـ قهوه ساخته شده از میوه ـ از جو یا از دانه‌های دیگر و قهوه‌های مصنوعی کوبیده یا نکوبیده**	«	٣٠
١٤٦	**عصاره و اسانسهائی که مایه آن قهوه است**	«	٦٠
١٤٧	**آرد خردل خوراکی و خردل آماده :**		
	الف ـ غیر آماده	«	٣٠
	ب ـ آماده	«	٤٠
١٤٨	**ترکیبات گیاهی بشکل قرص ـ گرد و غیره برای تهیه سوپ یا شوربا ـ سس و چاشنی های همانند .**	«	٥٠
١٤٩	**مایه آبجو و مایه های خوراکی دیگر (لوور)**	«	٣٠
	تبصره ـ مایه پنیر درصورتیکه بحال طبیعی باشد مشمول شماره ٣١ وچنانچه بصورت آماده باشد(پرزور) مشمول شماره ٢٨٩ تعرفه میباشد		
١٥٠	**فرآورده‌های خوراکی که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود مانند کاشه خالی و کبسول خالی و غیره**	«	٤٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	بخش بیست ودو ـ نوشابه ـ آبگون های الکلی وسرکه		
	تبصره ـ شراب ـ عرق ـ لیکور ـ آبجو و سرکه آمیخته با مواد داروئی یا برای مصارف طبی و بهداشت مشمول این بخش نمیشود .		
۱۵۱	**آب ویخ :**		
	الف ـ آب معدنی طبیعی یامصنوعی ـ آبهای گازدار	کیلوباظرف	۳
	ب ـ آب (جز آب دریا) آب مقطر ـ برف ـ یخ طبیعی یا مصنوعی :		
	۱ ـ آب مقطر	»	۱
	۲ ـ سایر	»	بخشوده
	تبصره ـ آب دریا مشمول شماره ۱۷۳ میشود .		
۱۵۲	**آبجو دربطری یادرظروف دیگر**	»	۱۲
۱۵۳	**شراب وآب انگور** (Moûtde raisins)	»	۴۰
۱۵۴	**شامپانی وشرابهای کفداردیگر**	»	۸۰
۱۵۵	**شرابهائیکه با افزودن گیاههای خوشبوتهیه شده است (ورموت وهمانند)**	»	۸۰
۱۵۶	**نوشابه‌های تخمیری دیگرمانند شراب‌سیب ـ شراب‌گلابی ـ هیدرومل وهمانند**	»	۴۰
۱۵۷	**عرق ازهرقبیل :**		
	الف ـ عرق طبیعی تقطیرشده از شراب (کنیاك و همانند)	»	۸۰
	ب ـ رم ـ ویسکی ـ جین ـ فرنت برانکا ـ ودکا وعرق های دیگر	»	۸۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
١٥٨	الکل اتیلیك والکل تقلبی	کیلو باظرف	٤٥
١٥٩	لیکور ونوشابه‌های الکلی شیرین‌شده دیگر ساده یا معطر	«	٨٠
١٦٠	لیمونادو نوشابه‌های غیر الکلی یاغیر تخمیری دیگر و آبهای گازدار شیرین که درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	١٠
١٦١	سرکه خوراکی	«	٥
	بخش بیست وسه ـ آخال و تفاله صنایع خوراك سازی		
١٦٢	آردگوشت وآرد ماهی	تن	٥٠
١٦٣	تفاله چغندر وآخال که از ساختن قندوشکر باقی میماند	«	٥٠
١٦٤	تفاله کارخانه آبجوسازی و تفاله هائیکه از تقطیر ـ ازنشاسته سازی وهمانندباقی‌میماند	«	٥٠
١٦٥	تفاله‌که ازعصاری وروغن‌گیری‌باقی‌میماند	«	٥٠
١٦٦	تفاله انگوروتفاله میوه‌جات دیگر	«	٥٠
١٦٧	لرد وددد شراب ـ حتی خشك شده ـ تارتر خام (Tartres)	«	٥٠
١٦٨	آخال مواد نباتی‌که درجای‌دیگر گفته‌نشده و مشمول عنوان دیگر تعرله نشود ـ برای خوراك دام	«	٢٠
١٦٩	نواله‌هائیکه باملاس تهیه شده	«	٢٠
١٧٠	نواله هائیکه برای خوراك دام‌تهیه شده‌که درجای دیگر گفته نشده است	«	٢٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی		
		یکه		میزان - ریال
	بخش بیست‌وچهار - توتون وتنباکو			
۱۷۱	**توتون (Tabacs) خام یانساخته - تنباکوی غلیان - توتون برگ وآخال آنها**	کیلو		۳۵
۱۷۲	**توتون [Tabacs] ساخته :**			
	الف - توتون ساخته برای پیچیدن سیگار یا برای چپق (پیپ)	کیلوباظرف		۱۰۰
	ب - توتون جویدنی (ناس ونسوار وغیره) - انفیه	»		۱۰۰
	ج - سیگار برگی وسیگارت	»		۱۰۰
	د - عصاره یاسس توتون	»		۱۰۰
	ه - خاک توتون مخلوط با مواد دیگر بمنظور مصرف درکشاورزی یاگلکاری	»		بخشوده
	فصل پنجم - موادکانی			
	بخش بیست‌وپنج - نمک - گوگرد - خاک وسنگ - آهک و سیمان			
۱۷۳	**نمک کانی - نمک کوهی - نمک دریائی (کلورور دوسودیوم) - آب دریا :**			
	الف - نمک تصفیه‌نشده	کیلو	۲۰	—
	ب - نمک تصفیه‌شده	کیلوباظرف		۳
	ج - سایر	کیلو		بخشوده
۱۷۴	**گوگرد :**			
	الف - تصفیه نشده	»	۲۵	—
	ب - تصفیه شده وگل گوگرد	»		۳
۱۷۵	**خاک برای باغ وگلکاری وخاک برگ**	تن		۲۵
۱۷۶	**ماسه وشن بانضمام کوارتز نرم**	»		۴۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
۱۷۷	خاك‌رس(Argiles)وخاك نسوز(Rèfractaires) خام ـ مکلس(Calcinées) شسته یا کوبیده که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود :		
	الف ـ کائولن ـ خاك‌نسوز	کیلو	۱
	ب ـ سایر	تن	٤۰
۱۷۸	گل سفید وخاکهای رنگی ـ خام	کیلو	۱
۱۷۹	گرافیت خام ـ شسته یا کوبیده وگرافیت مصنوعی	«	۲
۱۸۰	سولفات دوباریوم طبیعی (Spath Pesant) وکاربنات دوباریوم‌طبیعی(Witherite)خام	«	۱
۱۸۱	سنگ وریگ سمباده (Emèri et autres abrasifs naturels)سنك‌پا (pierre ponce) ومواد کانی همانند برای تیزکردن ـ صیقلی‌کردن و یا صاف‌کردن	«	٤
۱۸۲	سنگ لوح (آردواز) خام ـ بشکل طبیعی ـ تخته یاصفحه	تن	۵۰
۱۸۳	سنگ‌مرمروسنگ‌رخام(Marbre et albâtre) بشکل طبیعی ـ اره شده یاهموارشده	«	۱۵۰
۱۸٤	سنگ‌خارا(Granit)،سنگ‌سماق(Porphyre) وسنگهای سخت همانند بشکل‌طبیعی ـ اره شده یاهموارشده	«	۱۵۰
۱۸۵	سنگهای‌دیگر تراش‌یاساختمانی‌بشکل‌طبیعی اره شده یا هموارشده	«	۱۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۱۸۶	**سنگ آهکی وسنگهای همانند ویژه ساختن سیمان ـ ساختن آهك ویابرای مصارف دیگر غیرمکلس ولوکوبیده**	تن	۳۰
۱۸۷	**قلوه سنگ وسنگ شکسته برای سنگ فرش ـ برای بتن ریزی ومصارف همانند**	«	۳۰
۱۸۸	**مانیزیت (Magnésite) اگر چه مکلس یا کوبیده باشد**	«	۳۰
۱۸۹	**سنگ گچ :**		
	الف ـ غیرمکلس ـ حتی کوبیده	«	۳۰
	ب ـ مکلس ـ حتی کوبیده (گچ)	«	۵۰
۱۹۰	**آهك معمولی و آهك هیدرولیك ـ حتی کوبیده**	«	۵۰
۱۹۱	**خاکهای طبیعی از نوع پوزولان (Pouzzolane) سانتورن (Santorin) وهمانند که در ترکیب کردن ملاط سیمان سازی مصرف میشود**	«	۷۰
۱۹۲	**سیمان ـ نکوبیده یاکوبیده :**		
	الف ـ سیمان سفید وسیمان رنگی	تن باظرف	۱۰۰۰
	ب ـ سیمانهای دیگر	«	۴۰۰
۱۹۳	**چینی آلات شکسته وخرده چینی**	تن	۱۰۰
۱۹۴	**موادکانی دیگرکه درجای دیگرگفته نشده ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود :**		
	کف دریا ـ کهربای زرد (Ambre) وکهربای سیاه (Jais) خام حتی کوبنده ـ پنبه‌نسوز ـ (آمیانت)		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	واسپست) خام ـ شسته یا کوبیده ـ میکا خام بحالت ورق یا صفحه زبر و زمخت و میکا کوبیده ـ خاك فوسیل (Fossilles) حتی کوبیده ـ تلق (Tale) و سنگ صابون (Stèarite) وغیره	از روی ارزش	۲۵ درصد
	بخش بیست وشش		
	کلوخه کانی ـ جوش ـ خاکستر		
۱۹۵	**کلوخه های کانی آهن ـ مس ـ آلومینیوم ـ قلع و کلوخه های دیگر**	تن	۱۵
۱۹۶	**جوش و آخالی که از ساختن یا گداختن آهن و پولاد بدست می آید جز جوشهائی که مصرف کود دارد**	«	۱۵
۱۹۷	**خاکستر و پس مانده گدازکاری فلزات**	«	۱۵
۱۹۸	**جوش وخاکستر که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۱۵
	بخش بیست وهفت ـ سوختهای کانی ـ روغن های کانی وموادقیری ومحصولات تقطیر آنها:		
۱۹۹	**ذغالسنگ وانتراسیت (Anthracite)**	«	۲۰۰
۲۰۰	**لین بیت (Lignite)**	«	۱۵۰
۲۰۱	**کوك ذغال سنگ ـ کوك لین بیت و همانند**	«	۱۰۰
۲۰۲	**تورب بانضمام بریکت تورب و تورب های دیگر**	«	۱۰۰
۲۰۳	**اسفالت طبیعی**	تن باظرف	۳۵۰
۲۰۴	**قطران گرفته شده ازذغالسنگ ـ ازلین بیت ـ ازتورب ـ ازشیست وغیره**	«	۳۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
٢٠٥	**روغنهائیکه از تقطیر قطرانهای غیر پارافینی بدست میآید و مواد تشکیل دهنده آنها :**		
	الف ـ رزغنها و مواد تشکیل دهنده آنها که اقلا نود درصد ازحجم آن درحرارت ٢٠٠ درجه سانتیگراد تقطیرمیشود(بنزول ـ تولوئول ـ کسیلول ـ سولوان نفتاوغیره)حتی‌تصفیه‌شده	کیلو باظرف	٥
	ب ـ سایرروغنها ومواد تشکیل دهنده‌آنها :		
	١ ـ روغنهای فنول ـ نفتالین ـ انتراسن و روغنهای دیگر	»	٨
	٢ ـ اسید فینیك وکره زول	»	٨
	٣ ـ نفتالین	کیلو	٤
	٤ ـ سایرموادتشکیل‌دهنده مانندانتراسن ـ کاربازول وغیره	ازروی‌ارزش	٢٥ درصد
٢٠٦	**روغنهای نفتی‌وروغنهائیکه از تقطیر قطران های پارافینی ـ لین‌ییت ـ تورب ـ شیست و غیره بدست میآید :**		
	الف ـ نفت تصفیه‌نشده :		
	١ ـ بدون ظرف	تن	٢٢٠
	٢ ـ با ظرف	تن باظرف	٢٥٠
	ب ـ سایر :		
	١ ـ گازولین بدون‌ظرف	تن	٦٠٠
	٢ ـ گازولین باظرف	تن باظرف	٦٥٠
	٣ ـ بنزین هواپیمائی بدون ظرف	تن	٧٠٠
	٤ ـ بنزین هواپیمائی با ظرف	تن باظرف	٧٥٠
	٥ ـ سایرانواع بنزین بدون‌ظرف	تن	٦٠٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	میزان ـ ریال	
	٦ـ سایرانواع بنزین باظرف	تن باظرف	٦۵۰	
	۷ـ نفت لامپا بدون ظرف	تن	۲۵۰	
	۸ـ نفت لامپا باظرف	تن باظرف	۳۰۰	
	۹ـ روغن گاز (گازاویل) بدون ظرف	تن	۲۵۰	
	۱۰ـ روغن گاز (گازاویل) باظرف	تن باظرف	۲۰۰	
	۱۱ـ روغن دیزل بدون ظرف	کیلو	۱	۵۰
	۱۲ـ روغن دیزل با ظرف	کیلو باظرف	۱	۵۰
	۱۳ـروغن برای چرب کردن Iubrifiante درظرف ۵۰۰ گرم وکمتر	«	۲	
	۱٤ـ روغن برای چرب کردن در ظرفهای دیگر	«	۱	۵۰
	۱۵ـ مازوج و سایر روغنهای سوخت (Fuel Oil) بدون ظرف	تن	۲۲۰	
	۱٦ـ مازوت وسایرروغنهای سوخت باظرف	تن باظرف	۲۵۰	
	۱۷ـ سایرـ بدون ظرف	کیلو	۱	۵۰
	۱۸ ـ سایرـ باظرف	کیلوباظرف	۱	۵۰
۲۰۷	**وازلین خالص**	«	۵	
۲۰۸	**پارافین ـ آبگون یادج**	»	۳	
۲۰۹	**موم کانی (ازوکریت) وموم لین ییت (مونتان واکس) خام یاتصفیه شده**	»	۱۰	
۲۱۰	**زفت وقیر کانی (ازقطران ـ از ذغال سنگ ـ ازلین ییت ـ ازنفت وغیره)**	تن باظرف	۵۰۰	
۲۱۱	**آمیزه ازاسفالت ـ از قیرـ ازقطران حتی دارای مخلوط از امیانت ـ از ماسه ـ شن وغیره**	»	۵۰۰	

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	فصل ششم - مواد شیمیائی و داروئی - رنگ و ورنی - عطریات - صابون - شمع و همانند - چسب و ژلاتین - مواد محترقه - کود		
	بخش بیست و هشت - مواد شیمیائی و داروئی		
	عناصر شیمیائی (۲۱۲ تا ۲۱۶)		
۲۱۲	**فوسفور**	ازروی ارزش	۲۵ در صد
۲۱۳	**برم وید**	«	۲۵ در صد
۲۱۴	**فلزات قلیائی و فلزات خاکی (لیتیوم سودیوم - پتاسیوم - کالسیوم - استرونسیوم - باریوم)**	«	۲۵ در صد
۲۱۵	**جیوه**	«	۲۵ در صد
۲۱۶	**سایر عناصر شیمیائی که در جای دیگر گفته نشده است**	«	۲۵ در صد
۲۱۷	**گازهای فشرده شده یا دج شد :** هیدروژن - ازت و اکسیژن - کلور - آستیلن - بی اکسید دو کاربن (انهیدرید کاربنیک - اسید کاربنیک) - آمونیاك انهیدریك (گاز آمونیاك) - بی اکسید دوسوفر (انهیدریك سولفورو) - کلورور دومتیل - کلورور دتیل - برومور دومتیل - پرویان - بوتان - هومولوکها - سایر گازها بانضمام گازهای کمیاب	«	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	اسیدهای غیرآلی و اسیدهای آلی آلیفاتیك (۲۱۸ تا ۲۲۳)		
۲۱۸	**اسید نیتریك**	کیلو با ظرف	۸
۲۱۹	**اسید سولفوریك (جوهر گوگرد) واسید سولفوریك فومان (Oléum) و انهیدرید سولفوریك**	«	۸
۲۲۰	**اسید کلورهیدریك (جوهر نمك)**	«	۸
۲۲۱	**اسید های غیرآلی که جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود:** اسید فوریك بانضمام انهیدرید ـ اسید فلوئور هیدریك ـ اسید فوسفوریك بانضمام انهیدرید ـ سایر	از روی ارزش	۲۵ درصد
۲۲۲	**اسید استیك وانهیدریداستیك**	«	۲۵ درصد
۲۲۳	**اسیدهای آلی آلیفاتیك که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود:** اسید فورمیك ـ اسید اکزالیك ـ اسید تارتریك (جوش ترش) ـ اسید سیتریك (جوهر لیمو) ـ اسیدلاکتیك ـ سایر	«	۲۵ درصد
	اکسید ها وهیدرو اکسیدهای غیرآلی (۲۲٤ تا ۲۳۲)		
۲۲٤	**هیدرواکسید دو سودیوم (سودکستیك)**	«	۲۵ درصد
۲۲۵	**هیدرواکسیددو پتاسیوم (پتاس کستیك)**	«	۲۵ درصد
۲۲٦	**هیدرو اکسید دامونیوم (امونیاك ومحلول امونیاك)**	«	۲۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۲۷	**اکسید دو منیزیوم (منیزی کالسینه)وهیدر اکسیددومنیزیوم**	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
۲۲۸	**اکسیدوهیدرو اکسید دوباریوم**	»	۲۵ در صد
۲۲۹	**اکسید وهیدرواکسید دالومینیوم (آلومین مذاب وکور ندون مصنوعی) ـ سایر**	»	۲۵ در صد
۲۳۰	**اکسید دو پلمپ (لیتارژکلوخه یاگرد)**	»	۲۵ در صد
۲۳۱	**اکسیدقلع**	»	۲۵ در صد
۲۳۲	**اکسید وهیدرواکسیدهائیکه درجای دیگر گفته نشده‌ومشمول عنوان‌دیگر تعرفه‌نشود:** بی‌اکسید دو سیلیسیوم (اسید سیلیسیك) ـ تری اکسید دارسنیك (اسید ارسنیو) ـ پنت اکسیددو واناديوم (اسید واناديك) تری اکسید دو مولیبدن (اسید مولیبدیك) ـ تری اکسید دو تونکستن (اسید تونکستیك) ـ تری اکسید دوکرم (اسید کرومیك) اکسید دو مانگانز ـ اکسیدهای جیوه ـ بی‌اکسیددوپلمپ ـ سایر	»	۲۵ در صد
	املاح اسیدهای غیرآلی ـ املاح‌اسیدهای‌آلی وآلیفاتیك یا بازهای‌غیرآلی که درجای‌دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود (۲۳۳ تا ۲۶۲)		
۲۳۳	**املاح اسید بوریك :** بورات دو سودیوم(بوراکس تصفیه شده)وسایر بورات ها	»	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۳۴	**املاح اسید کاربونیک :** الف ـ کاربنات دو سودیوم ـ کاربنات‌دوپتاسیوم ـ بی‌کاربنات دو سودیوم ـ بی‌کاربنات دو پتاسیوم ـ کاربنات وبی‌کاربنات داموینوم ـ کاربنات‌دومنیزیوم ـ کاربنات دو کالسیوم ـ کاربنات دو باریوم ـ کاربنات‌دوفر	ازروی ارزش	۲۵ درصد
	ب ـ کاربنات دو بیسموت و سایر املاح اسید کاربونیک	«	۲۵ درصد
۲۳۵	**املاح اسید هـای سیانهیدریك ـ سیانك ـ فروفری‌سیانهیدریك وسولفوسیانهیدریك:** سیانور دو سودیوم ـ سیانور دوپتاسیوم ـ سیانور دو کالیسوم ـ سیانور و سیانات دو مرکور فرو سیانورهاوفری‌ـ سیانورهاوسایراملاح گفته‌نشده	«	۲۵ درصد
۲۳۶	**املاح اسید نیترو واسید نیتریك :** نیتریت دو سودیوم ـ نیتریت دوپتاسیوم ونیتریت دو باریوم ـ نیترات دوپتاسیوم ـ نیترات‌دو بیسموت ـ نیترات دو مرکور ـ نیترات دو کبالت ـ نیترات دوپلمب ـ نیترات دو باریوم ـ نیترات دو منیزیوم ـ سایر	«	۲۵ درصد
۲۳۷	**املاح‌اسیدفلوئورهیدریك‌ـ‌اسیدسیلیسیك ـ اسید هیدرو فلوئوسیلیسیك:** فلوئورورها ـ سیلیکات دو سودیوم ـ سیلیکات دو پتاسیوم ـ سیلکاتهای دیگر وفلوئوسیلیکاتها	«	۲۵ درصد
۲۳۸	**املاح اسید هیپوفوسفورو اسید فوسفورو اسید فوسفوریك**	«	۲۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۳۹	**املاح اسید سولفورو :**		
	الف ـ سولفیت ـ بی‌سولفیت ـ متاسولفیت وپروسولفیت	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	ب ـ سایر املاح اسید سولفورو	»	۲۵ در صد
۲٤۰	**املاح اسید سولفوریك ـ زاج ها (آلن):**		
	الف ـ سولفات دوسودیوم ـ بی‌سولفات دوسودیوم ـ سولفات دومنیزیوم ـ سولفات دالومینیوم ـ سولفات دوکرم ـ آلن دوپتاس(زاج سفید) ـ سولفات دوفر (زاج سیاه یا سبز) ـ سولفات دوزنگ ـ سولفات دو کوئیور (کات کبود)	»	۲۵ در صد
	ب ـ آلن دوکرم (زاج کرم) ـ آلن‌های دیگر ـ سولفات دونیکل	»	۲۵ در صد
	ج ـ سولفات دومرکورو سایر	»	۲۵ در صد
۲٤۱	**املاح اسید هیدر و سولفورو ولو ترکیب شده باالدهیدها یاباآستن :**		
	الف ـ هیدروسولفیت دو سودیوم ـ دوپتاسیوم ـ دوکالسیوم ـ دوزنگ	»	۲۵ در صد
	ب ـ سایر	»	۲۵ در صد
۲٤۲	**املاح اسید هیپوسولفورو :**		
	هیپوسولفیت دو سودیوم ـ دو پتاسیوم ـ دوکالسیوم و سایر	»	۲۵ در صد
۲٤۳	**املاح اسید سولف هیدریك (سولفورها و سولفهیدراتها) :**		
	الف ـ دو سودیوم ـ دو پتاسیوم ـ دو باریوم ـ دارسنیك ـ دوکالسیوم ـ دوفر	»	۲۵ در صد
	ب ـ سایر	»	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۴۴	**املاح اسید کلور هیدریك :**		
	الف ـ کلوروردامونیوم (کلورهیدرات دامونیاك) ـ کلورور دومنیزیوم ـ کلورور دوکالیسوم ـ کلورور دو باریوم ـ کلورور دوزنگ ـ کلورور مضاعف آمونیوم و زنگ ـ کلورور های قلع و کلورور مضاعف آمونیوم و قلع	ازروی‌ارزش	۲۵ درصد
	ب ـ کلورور دو مرکور (کلمل یاپرسیپیته‌بلان) ـ کلورور مرکوریك (سوبلیمه)	«	۲۵ درصد
	ج ـ سایر	«	۲۵ درصد
۲۴۵	**املاح اسیدهیپوکلورو :**		
	الف ـ کلورور دو شو ـ هیپوکلوریت دوکالیسوم	«	۲۵ درصد
	ب ـ سایر	«	۲۵ درصد
۲۴۶	**املاح اسید کلوریك و اسید پرکلوریك :**		
	کلورات دوپتاس ـ کلوراتهای دیگر و پرکلوراتها	«	۲۵ درصد
۲۴۷	**املاح اسید بروم هیدریك و اسید برومیك (برومورها و بروماتها) :**		
	الف ـ برومور دوسودیوم و برومور دوپتاسیوم و برومور دوکالسیوم و برومور دامونیوم	«	۲۵ درصد
	ب ـ سایر	«	۲۵ درصد
۲۴۸	**املاح اسیدهیدریك و اسیدیدیك (یدورها و یداتها) :**		
	یدور دوپتاسیوم ـ یدور دوفر ـ یدوردو سودیوم ـ یدور دوزنگ ـ یدور دارسنیك ـ یدور دوباریوم ـ بی‌یدوردومرکور ـ سایر یدور ها و یداتها	«	۲۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۴۹	**املاح اسید ارسنیو و اسید ارسنیك :**		
	الف ـ ارسنیات دوفر ـ ارسنیات دو پتاسیوم ـ ارسنیات دوسودیوم	ازروی ارزش	۲۵ در صد
	ب ـ سایر ارسنیاتها و ارسنیتها	«	۲۵ در صد
۲۵۰	**املاح اسیدکرومیك :**		
	الف ـ کرومات دو سودیوم ـ کرومات دوپتاسیوم ـ بی‌کرومات دو سودیوم و بی‌کرومات دو پتاسیوم	«	۲۵ در صد
	ب ـ سایر	«	۲۵ در صد
۲۵۱	**املاح اسید هـای مانگانز : پرمنگنات دو پتاسیوم و سایر**	«	۲۵ در صد
۲۵۲	**آلومیناتها و املاح اسید هـای فلزی که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	آلومیناتها و استاناتها و انتیمونیاتها ـ واناداتها ـ مولیبداتها وتنکستاتها ـ سایر	«	۲۵ در صد
۲۵۳	**املاح اسید های غیر آلی که در جای دیگر گفته نشده‌ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۲۵ در صد
۲۵۴	**املاح اسید فورمیك (فورمیاتها)**	«	۲۵ در صد
۲۵۵	**املاح اسید استیك :**		
	الف ـ استات دو پتاسیوم ـ استات دو سودیوم ـ استات دوکالیسوم ـ استات دالومینیوم ـ استات دوکرم ـ استات دوفر ـ استات دو پلمب ـ استات دوکوئیور	«	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ب ـ سایر	ازروی ارزش	۲۵ در صد
۲۵۶	**املاح اسید اکزالیك (اکزالاتها)**	»	۲۵ در صد
۲۵۷	**املاح اسید تارتریك (تارتراتهاو بی‌تارتراتها):**		
	الف ـ بی تارترات دو پتاسیوم (کرم دو تارتر) ـ امتیك ـ تارترات دوپتاسیوم ـ تارترات دو سودیوم ـ تارترات مضاعف سودیوم و پتاسیوم (نمك سنیت)	»	۲۵ در صد
	ب ـ سایر تارتراتها وبی‌تارتراتها	»	۲۵ در صد
۲۵۸	**املاح اسید سیتریك (سیتراتها) :**		
	الف ـ سیترات دو کالسیوم وسیترات دو سودیوم	»	۲۵ در صد
	ب ـ سایر	»	۲۵ در صد
۲۵۹	**املاح اسید لاکتیك (لاکتاتها) :**		
	لاکتات دوکالسیوم وسایر	»	۲۵ در صد
۲۶۰	**املاح اسیدهای آلی آلیفاتیك که‌درجای‌دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود**		
	کاکودیلات دو سود ـ کاکودیلات دوفر ـ متیل ارسنیات دوسود یاارونال ـ سایر	»	۲۵ در صد
۲۶۱	**املاح‌وسایر ترکیبات فلزات قیمتی بانضمام موادکولوئیدال آماده‌شده‌از فلزات‌قیمتی:**		
	الف ـ از سیم (نقره) ـ نیترات دارژان وسایر	»	۲۵ در صد
	ب ـ از زر ـ ازپلاتین وازسایر فلزات نوع پلاتین	»	۲۵ در صد
۲۶۲	**املاح‌وسایر ترکیبات‌فلزات‌خاکهای کمیاب (املاح رادیوم ـ املاح توریوم ـ املاح سریوم وهمانند)**	»	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	تبصره ـ مواد مذکور در شماره های ۲۶۱ و ۲۶۲ بشرطی مشمول آن شماره ها میشود که‌در جای دیگر گفته نشده‌باشد واز لحاظ طرز عرضه‌آنها مشمول عنوان‌دیگر تعرفه نشود .		
	سایر ترکیبات‌غیرآلی که‌درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :		
	کابورها و سولفور دو کاربـن (۲۶۳ تا۲۶۷)		
۲۶۳	**پر اکسیدها :**		
	الف ـ بی‌اکسید هیدروژن(آب‌اکسیژن)پرهیدرول پراکسید دوسودیوم ـ بی‌اکسید دوباریوم	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	ب ـ سایر	«	۲۵ در صد
۲۶۴	**پرسل ها :**		
	پربوراتها ـ پرکاربناتها ـ پرسولفاتها ـ سایر	«	۲۵ در صد
۲۶۵	**کاربورها :**		
	الف ـ کابور دوکالسیوم ـ کابور دو سیلیسیوم	«	۲۵ در صد
	ب ـ سایر	«	۲۵ در صد
۲۶۶	**سولفور دوکاربن**	«	۲۵ در صد
۲۶۷	**سایرترکیبات غیرآلی :**		
	کلورور و اوکسی کلورور دو فوسفور ـ سولفور دوفوسفو ـ کلورور واوکسی کلورور دو سوفر ـ فوسفیورها phosphures ـ سایر	«	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ترکیبات آلی (جز اسیدهای آلیفاتیك و املاح آنها) که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود (۲۶۸ تا ۲۷۴)		
۲۶۸	**هیدرو کاربور های آلیفاتیك کلوره ـ برومه ویده :**		
	الف ـ کلوروفورم	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	ب ـ هیدروکاربور های کلوره دیگر (تترا کلورور دوکارین ـ تری کلوراتیلن ـ تترا کلورور اتان و غیره) ـ بروموفورم ویدوفورم ـ هیدروکاربورهای برومه یا یده دیگر	«	۲۵ در صد
۲۶۹	**الکل های آلیفاتیك (جز الکل اتیلیك و گلیسرین) :**		
	الف ـ الکل متیلیك (متانون)	«	۲۵ در صد
	ب ـ الکل پروپیلیك ـ بوتیلیك ـ آمیلیك و الکلهای مونووالان دیگر ـ روغن های فوزل ـ گلیکل‌ها ـ سایر	«	۲۵ در صد
۲۷۰	**الدهیدهای آلیفاتیك :**		
	الف ـ الدهید فورمیك وتری اکسی متیلن	«	۲۵ در صد
	ب ـ الدهید استیك ـ متالدهید و پارالدهید وسایر	«	۲۵ در صد
۲۷۱	**سه‌تون های آلیفاتیك (Cétone)**		
	الف ـ آستن	«	۲۵ در صد
	ب ـ سایر	«	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۷۲	**آمین ها (Amines) آمیدها (Amides) و سایر ترکیبات آلی آلیفاتیک**	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
۲۷۳	**تراکسیدها واترسل‌های (استرها) آلیفاتیک واروماتیک :**		
	الف ـ اتراتیلیك ـ اترسولفوریك	»	۲۵ در صد
	ب ـ حلال‌ها وسایر	»	۲۵ در صد
۲۷٤	**ترکیبات آلی اروماتیك وهه‌ته روسیکلیك:**		
	الف ـ هیدروکاربورهای هالوژنه ونیتره و سولفونه ازگروه بنزه نیك ونفتاله نیك : نیتروبنزن ـ نیترو تولوئن ها ـ مونوکلور بنزن وکلورودی نیتروبنزن وسایر	»	۲۵ در صد
	ب ـ فنولهای مشتق از هیدروکاربور ها از گروه بنزه نیك ونفتاله نیك حتی هالوژند ونیتره وسولفورنه بانضمام فناتها : رزورسین ـ هیدروکینون ـ نفتول آ ـ پیروکاتشین و پیروگالول ـ فناتها ـ سایر	»	۲۵ در صد
	ج ـ امین‌های مشتق ازهیدروکاربورهای بنزه نیك ونفتاله نیك و املاح آنها بانضمام مشتقات آنها از هرنوع حتی ازوئیك (باستثناء الدهید ها واسیدکاربوکسی‌لیك) : انیلن ـ تولوئیدن ها ـ کسیلیدینها ـ دیفتیلامینها ـ نفتیلامینها ـ نیترا انیلینها ـ انیزیدینها و املاح آنها ـ گرد پیرامیدن و فناستین ـ سایر	»	۲۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	د ـ الدهید ها ـ ستون ها و کینونهای مشتق از هیدروکار بورهای بنزه نیك ـ نفتاله‌نیك و انتراسنیك :		
	الدهید بنزوئیك وانتراکی نون ـ سایر	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	هـ ـ اسید های‌کاربو کسی لیك‌مشتق‌ازهیدروکاربور-های بنزه نیك ونفتاله نیك واملاح آنها و همچنین‌مشتقات هالوژنه‌وهیدرو کسیله‌ونیتره وآمینه وآمیده وسولفونیك و کاربو کسیله آنها :		
	۱ ـ اسید سالیسیلیك ـ اسیداستیك‌سالیسیلیك (گرد آسپـرین) و املاح آنهـا ـ اسید بنزوئیك و اسید انتـرانـی لیك و اسید کالیك و اسید تانیك (تـانن) و امـلاح آنها ـ اسید فتالیك و امـلاح آنهـا ـ انهیدرید فتالیك	»	۲۵ در صد
	۲ ـ سایر	»	۲۵ در صد
	و ـ مواد قندی (ادولکورانت) مصنـوعی مانند ساکارین ـ دولسین وهمانند	»	۲۵ در صد
	ز ـ گردآنتیپیرین و ترکیبات‌آن وسایر	»	۲۵ در صد
	سایرمحصولات‌وترکیبات‌شیمیائی(۲۷۵تا۲۸۷)		
۲۷۵	**ذغالهای آکتیف و ذغال استخـوان (دوده حیوانی)**	کیلوبا ظرف	۱۰
۲۷۶	**کولودین‌ها (محلولهای نیتروسلولوز)**	»	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۷۷	**مشتقات سلولوز واجسام پلاستیك مصنوعی (قابل تشکل) که مایه آن مشتق از سلولوز باشد که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود (سلولوئید ـ استات دوسلولوز ـ ویسکوز و غیره) بشکل گرد ـ دلمه ـ گلوله ـ پولك ـ لوح غیر منظم ویا بشکل توده ـ بشکل مچاله ـ لوح ـ لوله ـ قلم ـ کارنشده و بشکل ورق ساده یا صاف یامات شده ولی صیقلی نشده وآخال**	کیلوبا ظرف	۱۲
۲۷۸	**مواد مصنوعی پلاستیك که مایه آن کازئین ـ ژلاتین یانشاسته باشد :**		
	بشکل مچاله ـ لوح ـ ورق ـ لوله ـ قلم یا بطور ریختگی (Meulés) ساده وکارنشده ـ آخال	»	۱۲
۲۷۹	**مواد مصنوعی پلاستیك که مایه آن فنول ـ اوره ـ اسید فتالیك وغیره باشد (رزین‌های مصنوعی سفت شده) ساده یا بااختلاط کاغذ یا پارچه و سایر مواد مصنوعی قابل تشکل که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	بشکل توده (آبگون ـ تکه یا گرد) ـ بشکل مچاله ـ لوح ـ ورق ـ لوله ـ قلم و یا بطور ریختگی ساده ـ کارنشده ـ آخال	»	۱۲

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان ـ ریال
۲۸۰	**گرد مواد مصنوعی قابل تشکل آماده برای قالب ریختن**	کیلو با ظرف	۱۲
۲۸۱	**ترکیبات گندزدائی انتی گریپتو کامیك (Anticryptogamiques) و حشره کشی و همانند که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود وکلیه محصولاتیکه برای همان مصارف آماده شده برای خرده فروشی ویاغیر آن مانند: د. د.ت ـ کامکسان ـ پن سالت ـ کلورودان ـ اکساکلورواکتاکلور**	«	بخشوده
۲۸۲	**محصولات تقطیر چوب که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود:**		
	الف ـ قطران چوب ـ روغنهای آستن ـ روغنهای قطران چوب ـ قیر گرفته شده از قطران چوب	«	٤
	ب ـ گرهاوزوت حتی تصفیه شده	«	۱۵
۲۸۳	**محصولاتیکه از تقطیر خشك رزینها بدست میآید:**		
	روغن رزین ـ قیر رزین	«	٤
۲۸٤	**اسانس (روغن) تربانتین**	«	۵
۲۸۵	**کولوفان ـ رزین کومارون و رزین های مصنوعی سفت نشدنی :**		
	الف ـ کولوفان حتی آماده برای آرشه آلات موسیقی	«	۵
	ب ـ سایر	«	۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
٢٨٦	**قیر آبجو سازی و ترکیبات همانندکه مایه آن‌کولوفان و یاقیرگیاهی باشد**	کیلو باظرف	٧
٢٨٧	**محصولات شیمیائی و ترکیبات شیمیائی‌که در جای دیگرگفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ روغن ترمز	«	١٠
	ب ـلیسوهای(Lessives)سولفیتیك که ازساختن خمیرکاغذ باقی‌میماند ـ سایر	ازروی ارزش	٢٥ درصد
٢٨٨	**الکالوئیدها و مشتقات آنهاو املاح آنها : گلوکوزیدها :**		
	الف ـالکالوئیدهای تریاك ومشتقات واملاح‌آنها :		
	١ ـ مرفین	«	٢٥ درصد
	٢ ـ دیاسه‌تیل مرفین	«	٢٥ در صد
	٣ ـ کودئین	«	٢٥ در صد
	٤ ـ سایر	«	٢٥ در صد
	ب ـ کوکائین و املاح آن	«	٢٥ درصد
	ج ـ گنه‌گنه وسایرآلکالوئیدهای‌کنکینا و املاح آنها بشکل‌گرد ـ قرص ـ حب ـ کبسول ـ کاشه ـ محلول ـ آمپول و سایر اشکالی‌که داروهای مزبور برای خرده فروشی یا غیر آن آماده شده باشد	«	بخشوده
	د ـ کافئین ـ تئوبرومین ـ نیکوتین و املاح آنها	«	٢٥ درصد
	هـ ـ سایر الکالوئیدها :		
	١ ـ سانتونین	«	١٠ درصد
	٢ ـ سایر	«	٢٥ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال	
۲۸۹	**محصولات اوپوترا پیك (Opothera pikues)**			
	الف ـ پرزور (پنیرمایه مصنوعی)	کیلوبا ظرف	۱۰۰	
	ب- پیپسین وپان کره اتین	»	۴۰	
	ج ـ سایر	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد	
۲۹۰	**پپتون‌ها۔ لسیتین ها۔ نوکلئین‌هاوترکیباتی که مایه‌آن مواد نامبرده باشد**	»	۲۵ در صد	
۲۹۱	**سرم ها ـ واکسن‌ها و ترکیبات باکته رین (Bacteriennes) :**			
	پلاسما ـ خون وهرنوع ترکیب بیولوژیك گرفته شده از خون برای خون‌دادن بمریض ـ آناتوکسین و . ب . ث . ژ ـ سرم‌ضددیفتری ـ کزاز ـ شارین ـ ضدسموم حشرات وسایر	»	بخشوده	
۲۹۲	**داروهای حاضر شده یا داروهای دوزه (Doses) وسایرفرآورده‌های داروسازی :**			
	الف ـ داروهای آنتی بیوتیك وترکیبات‌پاراآمینو سالیسیلیك وهیدرازید ایزونیکوتینیك	»	»	
	ب ـ داروهای مخصوص علاج جذام و سرطان و تراخم	»	»	
	ج ـ ترکیبات بیسموتی قابل تزریق ـ ترکیبات ارسنیکی سه والانسی وپنج والانسی	»	»	
	د ـ پنی سیلین وترکیبات داروئی‌آن	»	»	
	هـ ـ داروهای ضدمالاریا ازقبیل‌اتیرین ـ پالودرین ـ پلاسموشین ـ رزروسین‌وترکیبات‌همانند بشکل گرد ـ قرص ـ حب ـ کپسول ـ کاشه محلول ـ آمپول و سایر اشکالی که داروهای			

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
	مزبور برای خرده فروشی یا غیرآن آماده شده‌باشد	ازروی‌ارزش	بخشوده
	و ـ داروهای اختصاصی مایع که اساس‌آنها شراب ویا الکل باشد	»	۱۰ در صد
	ز ـ تنطور ها و عصاره‌های مایع اعم از الکلی وغیرالکلی	»	۱۰ در صد
	ح ـ سایر	»	۱۰ در صد

تبصرهٔ ۱ ـ تشخیص طبقه‌بندی سرمها وواکسن‌ها وداروهای اختصاصی مذکور درشماره های ۲۹۱و۲۹۲ بعهده کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت بهداری و دانشکده پزشکی وداروسازی واداره کل گمرك خواهدبود .

تبصرهٔ ۲ ـ ترخیص هرنوع سرم وواکسن و داروهای اسپسیالیته و آنتی بیوتیك ازگمرك بمنظوربازرگانی منوط باجازه قبلی وزارت بهداری‌است .

تبصرهٔ ۳ ـ واردکردن ساکارین ومواد ساکارین‌دار ـ دولسین ـ داروهای مخدر و داروهای سمی تابع مقررات وآئین‌نامه‌های مربوطه می باشد .

تبصرهٔ ۴ ـ داروهای مندرج دراین‌فصل که مدت قابل‌مصرف بودن‌آن روی لفاف تعیین شده است درصورتی قابل ترخیص ازگمرك خواهد بود که اقلا شش ماه ازمدت قابل مصرف بودن‌آن باقی‌مانده‌باشد والا اداره گمرك‌اقدام بمعدوم کردن‌آن‌خواهدنمود.

تبصرهٔ ۵ ـ آمپولهای خالی شیشهٔ وشیشه های خالی مخصوص وسرشیشه پلاستیکی وفلزی و لوله های خالی و شیشه و فلزی مخصوص برای جادادن دارو های آماده ساخت کارخانجاتیکه با اجازه وزارت بهداری درایران تأسیس شده یامیشود و همچنین قوطیهای خالی حلبی‌که برای جا دادن همان شیشه‌ها وآمپولها ولوله‌ها بوسیله کارخانجات مزبور وارد شوند و همچنین آن نوع دارو یا فرآورده‌های شیمیائی که ماده اولیه ضروری برای ساختن داروهای آماده مذکور باشد وتوسط همان کارخانجات منحصراً برای همین منظور وارد میشود مشمول همان حقوق‌گمرکی خواهدشدکه طبق قانون تعرفه گمرکی درباره خود داروهای تمام‌شده درخارجه مقرر است مشروط براینکه درهرمورد مراتب ازحیث نوع وتعداد ومحل مصرف ازطرف وزارت بهداری کتباً گواهی شده‌باشد .

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	بخش بیست و نه ـ محصولات شیمیائی آماده و محصولات دیگر برای سینما توگرافی و عکاسی		
۲۹۳	**لوله (Rouleaux) یا تسمه ـ غیر حساس برای سینما توگرافی و عکاسی**	کیلو با لفاف	۱۰۰
۲۹٤	**فیلم سینما توگرافی :**		
	الف ـ حساس ولی بدون عکس و چاپ	»	۱۰۰
	ب ـ عکس دار ولی ظاهرنشده	»	۱۰۰
	ج ـ ظاهرشده بی‌صدا (Silencieux) ـ منفی یا مثبت ـ ساده یا رنگین	کیلو با غرغره	۱۰۰۰
	د ـ ظاهر شده صدادار منفی یامثبت ساده یا رنگین	»	۱۰۰۰
	تبصره ـ فیلم های سینما عکس برداشته شده و ظاهر شده ولو بطور موقت وارد شود حقوق گمرکی معین بالارا می پردازد .		
۲۹۵	**فیلم و شیشه عکاسی حساس بهر شکل :**		
	الف ـ ازسلولوئید وازمواد همانند :		
	۱ـ برای رادیو لوژی	کیلو با لفاف	۳۰
	۲ـ سایر	»	۷۰
	ب ـ ازشیشه ـ ازفلز و غیره	»	۳۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۲۹۶	**کاغذوکارت‌برای عکاسی :**		
	الف ـ آماده شده ولی غیر حساس	کیلوبا لفاف	۸
	ب ـ حساس شده با هرگونه املاح	«	۳۰
۲۹۷	**محصولات شیمیائی برای مصرف عکاسی ـ دوزه یا آماده شده برای خرده فروشی**	از روی ارزش	۴۰ درصد
	بخش‌سی ـ عصاره‌های (Extraits)دباغی ورنگرزی ـ رنگها ـ سیکاتیف‌ها ـ ورنیها ـ بتونه‌ها(Mastics)ـ مرکب ـ مدادومغزمداد		
۲۹۸	**عصاره‌های نباتی ویژه دباغی**	کیلوبا ظرف	۲
۲۹۹	**محصولات ترکیبی (Synthétiques) ویژه دباغی**	«	۸
۳۰۰	**عصاره چوبها و نباتات رنگدار بانضمام رنگهای نباتی**	«	۱۰
۳۰۱	**قرمزدانه ـ کرمس ـ سه‌پیا (Sépia) ورنگهای حیوانی دیگر**	«	۳۰
۳۰۲	**مواد رنگی مشتق از قطران ذغال سنگ ـ نیل طبیعی :**		
	الف ـ رنگهای خمی (نیل طبیعی ـ مصنوعی و سایر رنگهای خمی) ـ رنگهای مستقیم ـ رنگهای کرمی‌وکرم کمیلکس ـ رنگهای‌اسیدی	«	۴۰
	ب ـ رنگهای گوگردی ورنگهای تکمیلی (Par developpement)	«	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	ج ـ رنگهای بازیك	کیلو باظرف	۸۰
	د ـ رنگهای قابل حل در روغن (مانند رنگهای مصنوعی ویژه واکس ـ شمع و غیره)ـ سایر مواد رنگی مشتق از قطران ذغال سنگ مواد رنگی مشتق از قطران ذغال سنگ	»	۴۰
۳۰۳	**دوده وسایر رنگهای سیاه (Noirs) معدنی ونباتی ـ آماده نشده**	»	۱۰
۳۰۴	**گل سفید وسولفات دو باریوم طبیعی کوبیده یا شسته و سولفات دو باریوم مصنوعی**	»	۳
۳۰۵	**خاکهای رنگی خالص یا مخلوط بیکدیگر ـ مخلوط بیکی ازمواد رنگی مشتق از قطران ذغال سنگ بشرطی که از چهار درصد وزن تجاوز نکند**	»	٦
۳۰٦	**رنگهای کانی آماده نشده ساده یا مخلوط بیکدیگر یامخلوط با مواد بی اثر یامخلوط باخاکهای رنگی ویامخلوط بیکی از مواد رنگی مشتق از قطران ذغال سنگ بشرطی که از چهار درصد وزن تجاوز نکنند :**		
	الف ـ سروز(کربنات بازیک دوپلمپ یاسفیداب شیخ)ـاکسیددو زنگ Blnc et gris de zinc) یا سینکا ـ سولفوردوزنگ ـ لیتوپون ـ بلان دوتیتان ـ اکسید دو پلمپ هائیکه در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود (مینیوم دوپلمپ ـ مین اورانژ وسایر)	»	۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
	ب ـ سولفور دومرکور قرمز (سینابرو ورمیون) وسیاه	کیلو باظرف	۳۰
	ج ـ اکسید دو فرهای مصنوعی ـ لاجورد (اوترمر) رنگهای کرومی برای تهیهٔ رنگ روغنی	»	۸
	د ـ رنگهای فرو سیانیکی (بلو دوپروس ـ نیل پرسیاوسی وغیره)	»	۳۰
	هـ ـ سایر که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	از روی ارزش	۳۰ درصد
۳۰۷	**رنگهای آماده نشده که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ لاک های مصنوعی ـ رنگهای میناکاری ـ رنگها و لعابهای دیگر برای شیشه وچینی (رنگهای سرامیک)	کیلو باظرف	۲۰
	ب ـ رنگهای فلزی (اکلیل) جز گردواکلیل آلومینیوم	»	۳۰
	ج ـ سایر	ازروی ارزش	۳۰ درصد
۳۰۸	**رنگهای آماده شده ازهرقبیل :**		
	الف ـ مرکب چاپ وهمانند :		
	۱ ـ سیاه	کیلو باظرف	۱۰
	۲ ـ برنگهای دیگر	»	۲۵
	ب ـ نوار های رنگی آلوده بمرکب یابرنگ برای ماشین نوشتن و حساب وماشین های همانند	»	۸۰
	ج ـ رنگهای روغنی ولواینکه مواد رقیق کننده (اسانس تربانتین وغیره) ویاخشک کننده (سیکاتیف ها)بآن افزوده شده باشد	»	۲۵
	د ـ سایر رنگها	از روی ارزش	۳۰ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۳۰۹	**رنگ از هر قبیل که برای خرده فروشی تهیه شده است (قرص ـ حب ـ درلوله ـ شیشه ـ حقه ـ دبه ـ قوطی وغیره)**	از روی ارزش	۳۰ در صد
۳۱۰	**سیکاتیف‌ها ـ آبگون یادج (بوراتها ـ اوله آتها ـ رزیناتها و نفتناتهای مانگانز ـ پلمپ ـ کبالت وغیره)**	کیلو باظرف	۱۰
۳۱۱	**ورنی ها ولو دارای مخلوطی از رنگ یا مواد رنگی ازهر قبیل ـ متراکم یا غیرمتراکم**		
	(با روغن سیکاتیف ورنی روغنی) ـ با الکل ـ بااترهای سلولوزوسایر	«	۲۵
۳۱۲	**بتونه ها (Mastics) ـ لاك متعارفی :**		
	الف ـ بتونه	«	۱۰
	ب ـ لاك متعارفی	«	۲۰
۳۱۳	**مرکب برای نوشتن یابرای نقشه‌کشی ـ گرد یا آبگون بانضمام مرکب چین**	«	۱۵
۳۱٤	**مداد ـ مغز مداد ـ گچ نوشتن ونقاشی :**		
	الف ـ مداد	«	۱۵
	ب ـ مغز مداد وذغال نقاشی	«	٤۰
	ج ـ گچ نوشتن ونقاشی	«	۲۰
	بخش سی و یک ـ روغنهای اسانسی و اسانسها ـ مواد معطر مصنوعی وعطریات		
۳۱۵	**روغنهای اسانسی و یافرار نباتی(جزاسانس تربانتین) حتی آنهائیکه ترپن(Terpène)**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – پکه	حقوق گمرکی – میزان – ریان
	آنها گرفته شده است بانضمام ترپی‌ها :		
	الف ـ روغنهای اسانسی گرفته شده ازپوست مرکبات (سیتروس)	از روی ارزش	۵۰ در صد
	ب ـ سایر اسانسهای روغنی یافرار:		
	۱ ـ اسانس مانت ـ مانتول و اسانسهای داروئی دیگر	»	۳۰ در صد
	۲ ـ سایر	»	۵۰ در صد
	ج ـ ترپن ها	»	۵۰ در صد
	تبصره ـ اسانسهای روغنی یا فرار غیر مذکور که مصرف مشترك داروئی و غیر داروئی دارند مشمول شماره ۳۱۵ ب ۲ میشود .		
۳۱۶	**مواد معطر مصنوعی (عطر های ترکیبی)** (Parfums synthêtiques) **و مواد شیمیائی معطریکه از اسانسهای طبیعی گرفته میشود**	»	۵۰ در صد
۳۱۷	**مخلوط اسانها ـ مخلوط مواد شیمیائی معطر گرفته شده از آنها و مخلوط مواد معطر مصنوعی ـ برای عطر سازی ـ شیرینی سازی ـ نوشابه سازی وغیره**	»	۵۰ در صد
	تبصره ـ انرهای معطر که مصرف مشترك خوراکی و عطر سازی و صنعتی دارند و مشمول شماره‌های ۳۱۶ و ۳۱۷ تعرفه باشند در صورتیکه با مواد متعفن مانند بیریدین ـ بنزین وغیره تقلیب شده باشند بنحوی که دیگر مصرف خوراکی نداشته‌باشد مشمول شماره ۲۷۳ ب‌تعرفه میشوند .		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۲۱۸	**محلول غلیظ اسانس های طبیعی در چربی (Graisses) ودر روغن**	ازروی ارزش	۵۰ درصد
۳۱۹	**عطریات واقسام کوسمتیك (Cosmêtiques):**		
	الف- ادکلن وآب های خوش بوی همانند خمیر - کرم و روغنهای همانند برای بدن و صورت - رنگ حاضر ویژه مو - پودر بدن وصورت - کاغذ ومقواهای آلوده بعطر - مواد برای خوشبو و تمیز کردن هوا یا معطر کردن آب گرمابه - انواع شامپو صابونی یا شبه صابونی معطر یا غیرمعطر درظروف ویژه خرده فروشی و یامعطر درهرظرفی	کیلو باظرف	۴۰۰
	ب - عطریات	«	۱۰۰۰
	ج - گرد - خمیر- صابون ومایعات ویژه دهان ودندان	«	۷۰
	د - لاك و مواد دیگر برای نگاهداری وآرایش ناخن و سایرلاکهای معطر - ما تیك و سرخاب	«	۶۰۰
	ه - ترکیبات ویژه ستردن مو	«	۲۰۰
	و- سایر	«	۲۰۰
	تبصرهٔ ۱- کالاهای مشمول شماره ۳۱۹ باستثناء عطر و ادکلن و آب های خوشبو در صورتیکه نیمه آماده یاغیر معطر در بشکه و یا در ظروف بزرگ (بیش از یك کیلو) وارد شودنصف حقوق مقرره را خواهدپرداخت.		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	تبصرهٔ ۲ـ شامپوغیرمعطر که درظروف بیش از یک کیلوواردشود مشمول شماره ۳۲۲ تعرفه میشود .		
	بخش سی ودوم ـ صابون ـ شمع و سایر فرآورده هائی که از روغن ـ ازچربی یااز موم تهیه میشود واشیاء همانند		
۳۲۰	**صابون :**		
	الف ـ خمیرصابون نرم (سبز یا سیاه و همانند و صابون رزین) ـ صابون معمولی بشکل قطعه ـ لوح یابشکل شمش	کیلوبا ظرف	۳۵
	ب ـ صابون بشکل گرد ـ فلس ـ دانه و غیره وصابون مایه معطر یا بدون عطر ـ صابونهای دیگر (صابون توالت ـ صابونهای طبی و همانند)	»	۱۰۰
۳۲۱	**ترکیبات برای رختشوئی حتی بدون اختلاط صابون**	»	۳۵
۳۲۲	**سولفور یسیناتها ـ سولفواولئاتها ـ سولفو رزیناتها ـ الکهای سولفونه ازردیف چربی و محصولات همانند با یا بدون سولوانها (Solvants) آلی ساده یا صابونی**	ازروی ارزش	۲۵درصد
۳۲۳	**مواد برای چرب کردن و روان کردن و نرم کردن ولو مخلوط با موادديگر :**		
	الف ـ گریس برای ماشین وموتور و وسائط بارکشی	کیلو باظرف	۱ ۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ب - سایر	کیلو باظرف	۲ ۵۰
۳۲۴	واکس - خمیر - کرم و فرآورده‌های همانند حتی بطور آبگون - برای پاک کردن - صیقلی کردن و نگاهداری چرم - کفش - اشیاء فلزی - مبل - کف اطاق وغیره	»	۲۰
۳۲۵	شمعهای متعارفی - ساده یا رنگین - شمعهای مزین - از پارافین - ازاسته آرین - از پیه یا از موم	کیلو با لفاف	۲۵
	بخش سی وسه - کازئین - آلبومین - ژلاتین چسب و آهار		
۳۲۶	کازئین	کیلو باظرف	۱۵
۳۲۷	آلبومین‌ها و سفیده تخم مرغ	»	۱۵
۳۲۸	ژلاتین‌ها	»	۱۵
۳۲۹	چسب‌های حیوانی	»	۱۵
۳۳۰	انواع خمیر برای نورد دستگاههای چاپ و فرآورده های همانند که مایه آن ژلاتین باشد	»	۲۰
۳۳۱	دکسترین بانضمام نشاسته‌های بوداده	»	۱۰
۳۳۲	چسبهای نباتی - پارمانها (Parements) و آهار ازهرقبیل	»	۱۰
۳۳۳	چسب از هر قبیل و به هر شکل آماده شده برای خرده‌فروشی (جز کائوچو) - نوارهای		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	چسب‌دار ازهرجنس‌حتی ازکاغذ-ازپارچه - از پلاستیك - از نایلون و مواد دیگر (باستثناء نوارهای آغشته بکائوچو برای پوشانیدن سیم‌برق یابرای مصارف دیگرکه مشمول شماره ۵۷۷ میشود)	کیلوباظرف	۳۰
	بخش سی و چهار - مواد قابل انفجار - آتش‌بازی - کبریت واشیاء دیگر ساخته شده از مواد قابل اشتعال		
۳۳٤	نیترو سلولوزها	«	۲۰
۳۳٥	باروت :		
	الف - مرکب ازذغال وگوگرد وشوره	«	۳۰
	ب - سایر	«	٦۰
۳۳٦	مواد قابل انفجارکه مایه آن نیترات دامونیوم -کلوراتها یا پرکلوراتها- نیترو گلیسرین و مشقات نیترو اروماتیك باشد و سایر	«	۱٥
۳۳۷	فتیله برای معدنچیان	«	۱٥
۳۳۸	چاشنی-کبسولهای قابل‌انفجار-دتوناتورها	«	۷۰
۳۳۹	آتشبازی	«	۲۰۰
۳٤۰	کبریت از هرنوع و از هرقبیل	«	۳۰
۳٤۱	اشیاء ساخته‌شده ازمواد قابل اشتعال (فتیله گوگردی - مشعل رزینی و همانند - آتش گیرانه وغیره)	«	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	تبصره ـ ورود کالاهای مندرج دربخش ٣٤ موکول باجازه مخصوص دولت است		
	بخش سی و پنج ـ کودها		
٣٤٢	**انواع کودهای حیوانی یانباتی که عملیات شیمیائی در آن نشده**	کیلو	بخشوده
٣٤٣	**کودهای معدنی یا شیمیائی آزوته**	«	«
٣٤٤	**کودهای معدنی یا شیمیائی فسفاته**	«	«
٣٤٥	**کودهای پتاسیك**	«	«
٣٤٦	**کودهای معدنی یاشیمیائی که اقلا ازدوماده اصلی حاصلخیز ترکیب شده باشد ـ ازوت واسیدفوسفوریك و پتاس ـ کودهای معدنی یاشیمیائی مخلوط بکودهای حیوانی یانباتی**	«	«
٣٤٧	**کودهائیکه درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود .**	«	«
	فصل هفتم ـ پوست ـ چرم ـ پوست های نرم و مصنوعات آنها		
	بخش سی وشش ـ پوست وچرم		
٣٤٨	**پوست خام ـ تازه ـ نمك زده ـ خشك کرده آهك زده وغیره :**		
	الف ـ پوست گاو ـ گاومیش ـ گوساله	«	٦
	ب ـ پوست گوسفند و بز	«	٧
	ج ـ پوست خوك و گرازو پوست حیوانات بزرگ دیگر	«	١٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۳۴۹	چرم برای ساختن تخت کفش و ساختن تسمه نقاله (ترانسمیسیون)	کیلو	۳۰
۳۵۰	چرم گاو - چرم گاومیش و چرم حیوانات بزرگ دیگر جز آنهائیکه مشمول شماره ۳۴۹ میشود .	«	۳۰
۳۵۱	چرم گوساله	«	۴۰
۳۵۲	چرم گوسفند و بز	«	۱۵۰
۳۵۳	چرم ورنی - طلائی - نقره‌ای و برنزی	«	۲۰۰
۳۵۴	چرم مژیسه (Mégissés) جیر (Chamoisès)	«	۲۰۰
۳۵۵	پوست و چرمهای دیگر :		
	پوست پارشمینه - پوست مار - سوسمار و ماهی - سایر	از روی ارزش	۶۰ درصد
۳۵۶	خرده و آخال چرم	کیلو	۴۰
۳۵۷	چرم مصنوعی ساخته‌شده از آخال چرم	«	۱۰۰
	بخش سی و هفت - اشیاء ساخته شده از چرم - از پوست		
۳۵۸	قطعات چرمی ندوخته برای کفش :		
	الف - تخت و پاشنه بریده	«	۴۰
	ب - رویه - ساقه و قسمتهای دیگر	«	۲۰۰
۳۵۹	مصنوعات سراجی و زین و برگ‌سازی - زنگال و گتر چرمی	«	۲۵۰
۳۶۰	انواع کیف و جامه‌دان و قوطی و جعبه و قاب ساخته شده از چرم - با یا بدون یراق	«	۵۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
۳۶۱	**لباس چرمی**	کیلو	۶۰۰
۳۶۲	**دستکش چرمی (تمام چرمی وسایر اقسام) :**		
	الف ـ مخصوص کارگران و صنعتگران	»	۲۰۰
	ب ـ سایر	»	۶۰۰
۳۶۳	**اشیاء فنی ساخته شده از چرم یا از پوست :**		
	تسمه و نوار برای ماشین آلات یا نقلیه (Courroies et cordes de transmission et de transport) متفرعات و قسمتهای ماشین آلات واشیاء دیگر فنی	»	۴۰
	تبصره ـ قطعات چرم و پوست بریده شده که بطور وضوح مربوط باشیاء مندرج درشماره های ۳۵۹ تا ۳۶۳ باشد تابع همان شماره‌ها خواهد بود .		
۳۶۴	**اشیاء پوستی وچرمی دیگر که درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود**	»	۵۰۰
۳۶۵	**اشیاء ساخته شده ازروده (جزره برای آلات موسیقی) :**		
	الف ـ برای جراحی	کیلوباظرف	۸۰
	ب ـ سایر	کیلو	۱۲۰
	بخش سی و هشت ـ پوستهای نرم		
۳۶۶	**پوستهای نرم ـ خام :**		
	الف ـ پوست بره ـ خام :		
	۱ـ نوع استراخان و قره گل	ازروی ارزش	۱۰۰ درصد
	۲ـ انواع دیگر	»	۱۰۰ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	ب - پوست خام قاقم - سمور - دله ـ خز ـ سنجاب - روباه نقره‌ای - روباه سیاه (آرژانته ـ پلاتینه و همانند]	ازروی‌ارزش	۱۰۰درصد
	ج ـ پوست خام سگ‌آبی	«	۱۰۰درصد
	د ـ پوست خام روباه و شاه‌روباه	«	۱۰۰درصد
	هـ ـ پوست خام شیر ـ ببر ـ پلنگ - کفتار - خرس و همانند .	«	۱۰۰درصد
	و - پوستهای نرم دیگر - خام	«	۱۰۰درصد
۳۶۷	**پوست های نرم ـ آماده شده برای پوست دوزی از هرقبیل :**		
	الف - پوست بره	«	۱۰۰درصد
	ب - پوست قاقم - سمور - خز - دله - سنجاب - روباه نقره‌ای - روباه سیاه (آرژانته - پلاتینه وهمانند)	«	۱۰۰درصد
	ج - پوست سگ‌آبی	«	۱۰۰درصد
	د - پوست روباه و شاه روباه	«	۱۰۰درصد
	هـ - پوست شیر -ببر-پلنگ- کفتارـ خرس‌وهمانند	«	۱۰۰درصد
	و - پوستهای نرم دیگر	«	۱۰۰درصد
۳۶۸	**لباسهای دوخته ازپوست‌های نرم وآنهائی که برای‌انداختن‌روی دوش وسردست‌آماده شده ویا دارای چشم وپنجه ودندان میباشد:**		
	الف - پوستین	«	۵۰درصد
	ب - سایر	«	۱۰۰درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
	فصل هشتم ـ کائوچو و اشیاء ساخته شده از آن **بخش سی و نه ـ کائوچو و اشیاء ساخته شده از آن** **یادداشت :** ۱ـ این فصل شامل کائوچو طبیعی ـ ترکیبی و مصنوعی ـ گوتاپرکا ـ بالاتا ـ ـ کائوچو سفت شده (ابونیت و همانند) میباشد و همچنین محصولات همین مواد که در ترکیب آنها مواد خارجی اعم از معدنی یا غیر معدنی بعنوان بار (Charge) بکار برده شده بدون رعایت تناسب مقدار آن مشمول این فصل میشود . ۲ـ کلمه کائوچو مندرج در شماره های ۳۷۱ تا ۳۷۷ شامل انواع مختلف کائوچو میباشد بانضمام بالاتا وگوتاپر کاولی باستثنای کائوچو سفت شده (ابونیت و همانند) ۳ـ اشیاء و مصنوعات مندرج در شماره های ۳۷۲ تا ۳۷۹ اگرعلاوه بر مواد خارجی که بعنوان بارآن زده‌شده با مواد خارجی دیگری نیز جور شده باشد تا حدیکه عنوان اشیاء کائوچوئی آنها محفوظ بماند مشمول همان شماره‌ها خواهد بود .		
۳۶۹	**کائوچوطبیعی ـ گوتاپرکا ـ بالاتا وهمانند ـ خام وکائوچو ترکیبی**	کیلو	۳

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان ـ ریال
۳۷۰	**آخال و خرده ریزهای کائوچو ـ گوتاپرکا وبالاتا وفصولات اشیاء مستعمل آنها**	کیلو	۳
۳۷۱	**خمیر ـ لوح ـ ورق کائوچوی ولگانیزه نشده ـ محلول کائوچو :**		
	الف ـ خمیر ـ لوح ـ ورق ـ محلول وچسب کائوچو جز آنچه که برای خرده فروشی آماده شده است	«	۳
	ب ـ محلول و چسب کائوچو آماده شده برای خرده فروشی از هر قبیل (باستثنای نوار های آغشته بکائوچو برای پوشاندن سیم برق یابرای مصارف دیگر که مشمول شماره ۵۷۷ میشود)	کیلوباللفاف	۳۰
	ج ـ کرپ	کیلو	۳۰
۳۷۲	**کائوچو ولگانیزه شده (نرم) :**		
	بشکل لوح ـ ورق ونوار ـ غیر اسفنجی حتی جور شده باموادنسجی ـ بافلز ـ با امیانت (پنبه نسوز)یا با مواد دیگر ـ نخ و رشته حتی پوشیده شده از مواد نسجی	«	۳۰
۳۷۳	**لوله‌های لاستیکی نرم حتی جورشده بامواد نسجی یا فلزی**	«	۳۰
۳۷٤	**اشیاءلاستیکی نرم برای مصارف فنی وصنعتی:**		
	الف ـ تسمه برای ماشین آلات یانقلیه	«	۳۰
	ب ـ گیر ترموز (پاتن ـ بلوك و همانند) ـ پولك ـ حلقه ـ سوپاپ ـ دریچه سوپاپ (Clapets) ـ بست واشیاء لاستیکی دیگر برای مصارف فنی وصنعتی	«	٤۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۳۷۵	**لاستیك برای چرخ وسائط نقلیه :**		
	الف - لاستیك توپر	کیلو	٥
	ب - لاستیك روئی :		
	۱- برای چرخهای پائی	»	۱۰
	۲- برای اتومبیلهای سواری وبرای موتوسیکلت	»	۱٥
	۳- برای اتومبیلهای باری - برای اتوبوس - برای تراکتور	»	۷
	٤- برای هواپیها	»	بخشوده
	ج - لاستیك توئی وروپوش آن :		
	۱- برای چرخهای پائی	کیلوباقوطی	۱٥
	۲- برای اتومبیلهای سواری وبرای موتوسیکلت	»	۲۰
	۳- برای اتومبیلهای باری - برای اتوبوس - برای تراکتور	»	۱۰
	٤- برای هواپیما	»	بخشوده
۳۷٦	**اشیاء لاستیکی نرم که بطریق ریختگی یا بوسیله چسباندن ورقهای کائوچوئی بیکدیگر ساخته میشود**	کیلوبالفاف	٥۰
۳۷۷	**سایر اشیاء لاستیکی نرم :**		
	الف - تخت وپاشنه برای کفش	کیلو	٥۰
	ب - فرش وپادری غیراسفنجی حتی بطور توپ	»	٤۰
	ج - اشیاء کائوچوئی اسفنجی حتی لوح- ورق وصفحه	»	٤۰
	د - سایراشیاء لاستیکی نرم که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	کیلوبالفاف	٥۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۳۷۸	**کائوچو سفت‌شده (Durci یا ابونیت) نساخته بشکل شمش - تخته - ورق - میله یا لوله - ساده یا صیقلی شده و یا دارای رو کاری دیگر**	کیلو	۵۰
۳۷۹	**اشیاء ساخته شده از کائوچو سفت (ابونیت) اعم از ریختگی یا غیر آن که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود:**		
	الف - زیورآلات - ساده یا دارای ملحقات	ازروی ارزش	۱۰۰ درصد
	ب - سایر	«	۵۰ در صد
	فصل نهم - چوب - چوب پنبه واشیاء ساخته شده از آنها - مصنوعات از مواد قابل بافت		
	بخش چهل - چوب و اشیاء چوبی		
	یاد داشت : ۱ - چوب و اشیاء ساخته شده از چوب تزریق شده (Iniecté) یا بطریق شیمیائی آماده شده مشمول شماره های مربوطه بخود می‌باشد . ۲ - چوب واشیاء چوبی که از دندانه رد شده باشد مانند چوب و اشیاء چوبی رنگ شده محسوب میشود .		
۳۸۰	**هیزم - خرده نجاری و خاك اره**	کیلو	بخشوده
۳۸۱	**ذغال چوب و خاك ذغال**	«	«
۳۸۲	**چوب گرد - با پوست یا پوست کنده ویا گره های آن با تبر صاف شده باشد :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف ـ چندل	تن	بخشوده
	ب سایر	«	۷۰۰
۳۸۳	چوب چهارپهلو شده بوسیله تبر که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	۷۰۰
۳۸٤	چوب اره شده بدرازا که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	۷۵۰
۳۸۵	تراورس برای راه آهن	«	۲۵۰
۳۸٦	چوب و تخته های مخصوص بشکه یا چلیك سازی ـ آماده نشده	«	۸۰۰
۳۸۷	چوب نازك ـ نوار و تسمه‌های چوبی نازك برای یافنن یا ساختن قوطی وغیره	کیلو	۱
۳۸۸	چوب برای ساختن عصا ـ برای ساختن دسته افزار و دستگیره یا ساختن اشیاء همانند ـ صاف یاگرد شده	«	۱
۳۸۹	چوب رشته (Filés) برای ساختن چوب کبریت یا ساختن پرده ـ میخ چوبی برای کفش بهر شکل ـ پوشال یاکاه چوبی ـ آرد چوب	ازروی ارزش	۲۵ درصد
۳۹۰	چوب رنده شدهٔ ـ مغارشده و یا زبانه‌شده ـ چوب مصنوعی یا(کسیلولیت) وهمانند	کیلو	۱۰
۳۹۱	لوح چوبی و آلت برای فرش کردن	«	۱۰
۳۹۲	ورق چوب برای روکش مبل وغیره (Feuilles de Placage)	ازروی ارزش	۲۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	تبصره ـ تخته‌هائی مشمول شماره ۳۹۲ میشود که ستبرای‌آن ازسه میلیمترتجاوزنکند		
۳۹۳	**تخته چندلا(Contreplaquàs)**	کیلو	۱۰
۳۹٤	**شمش (Baguettes) برای مبل ـ برای‌قاب ـ برای‌کتیبه ومصارف همانند :**		
	ساده و بدون‌کار ـ گچ گرفته و یا پوشیده شده از خمیر ـ گود یا برجسته ولی ناتمام ـ شمش های کامل آماده ـ رویه‌دار ـ صیقلی شده ـ نقاشی شده یا ورنی شده یا اکلیل زده ـ سیم‌اندود و زراندود ـ خاتم کاری شده با صدف ـ با عاج یا با مواد دیگر	ازروی‌ارزش	٤٠درصد
۳۹۵	**قاب چوبی ساخته سوار شده یا نشده**	«	٤٠درصد
۳۹٦	**صندوق چوبی برای باربندی‌حاضر یا سوار نشده ساده یا دارای یراق یا آستر فلزی**	«	۲٥درصد
۳۹۷	**بشکه ـ تغار ـ سطل ومصنوعات‌دیگر بشکه سازی‌و قسمتهای‌کامل آنها ـ ساده یادارای طوق و متفرعات ـ با یا بدون آستر فلزی**	«	۲٥درصد
۳۹۸	**قطعات چوبی و مصنوعات نجاری برای ساختمان ـ سوار شده یا سوار نشده ـ حتی با چفت و بست و یراق فلزی :**		
	الف : درب ـ پنجره ـ کرکره وهماتند	کیلو	۲۰
	ب : سایر .	کیلو	٥
۳۹۹	**قطعات عرابه سازی نیمه آماده‌یاحاضر ونو با چفت و بست‌ویراق فلزی**	«	٥

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
٤٠٠	**لوازم خانه‌داری (مانند قاشق ـ چنگال ـ جعبه ـ قوطی ـ ظروف و سایر مایحتاج خانه‌داری) وافزارچوبی :**		
	الف ـ اشیاء خانه‌داری	کیلو	٥٠
	ب ـ افزار ـ دسته افزار ـ قالب برای کفش سازی وکلاه سازی وپاشنه برای کفش	»	٥
٤٠١	**مصنوعات خراطی که‌درجای‌دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ غرغره های نساجی واشیاء همانند که در نخریسی و یا پارچه بافی بکاربرده میشود	»	١٠
	ب ـ سایر	»	٢٠
٤٠٢	**مبل‌آماده وقطعات‌مبل ـ سوارشده یا سوار نشده ساخته شده ازچوبهای خمیده**	ازروی ارزش	١٠٠ درصد
٤٠٣	**مبلهای دیگرچوبی وقطعات آنهاومیز بلیارد**	»	١٠٠درصد
٤٠٤	**محفظه (انواع جعبه وقوطی های‌کوچك‌و غیره)واشیاءچوبی‌ویژه‌تزیینات‌داخل‌عمارت اشیاءچوبی تجملی یازینت‌که‌درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود**	»	١٠٠درصد
٤٠٥	**مصنوعات چوبی‌که درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود :**		
	جامه دانهای‌کوچك وبزرگ ـ جعبه‌های‌جای کلاه ولباس ـ ساده یا پوشیده شده ازکاغذ یا ازپارچه و سایرمصنوعات چوبی	»	١٠٠درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
	بخش چهل‌ویك ـ چوب‌پنبه ومصنوعات آن		
۴۰۶	**چوب‌پنبه بحالت‌طبیعی وآخال چوب‌پنبه ـ خرده چوب‌پنبه وچوب پنبه‌آسیا شده**	کیلو	۳
۴۰۷	**چوب‌پنبه طبیعی بشکل‌مکعب ـ لوح‌یاورق**	»	۱۵
۴۰۸	**خشت ـ لوح ـ صفحه ـ ورق ـ لوله‌وهمانند ساخته شده از قطعات متراکم ویا از خمیر چوب پنبه**	»	۱۵
۴۰۹	**چوب پنبه و پولك دربطری و در ظروف دیگر ساخته شده از چوب پنبه طبیعی یا از خمیر چوب پنبه** **تبصره** ـ چوب پنبه وپولك های دارای غلاف یا قطعات فلزی ـ چوبی ـ شیشه یا مواد دیگرتابع تعرفه‌بندی‌آن مواد خواهد بود	»	۳۰
۴۱۰	**مصنوعات چوب پنبه طبیعی ـ مصنوعات‌از قطعات متراکم و یا از خمیرچوب پنبه که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :** مصنوعات بریده شده بقطع مخصوص برای مصارف معین ـ سایر ـ ساده یا جور شده یا موادديگر	»	۳۰
	بخش چهل‌ودو ـ مصنوعات نی ـ جگن و گیاههای دیگر همانند قابل بافت		
۴۱۱	**نوار وقیطانهای‌گیس بافت ازساقه و پوست**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان ـ ریال
	گیاهها) ـ از نی و جگن و از سایر الیاف گیاهی قابل بافت ـ ساده یا جور شده با مواد دیگر	کیلو	۵۰
۴۱۲	**مصنوعات دیگر ساخته شده ازگیاههای قابل بافت که در جای گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ ساده یا جور شده بامواد دیگر:**		
	الف ـ اشیاء بار بندی و بارکشی و اشیاء ترکه بافت همانند برای ساختمان وغیره	»	۱
	ب ـ پادری ـ حصیر متعارفی ـ حصیر و پرده های حصیری غیر متعارفی (حصیرچینی و همانند) وبافتنی های دیگر مشابه و سایر مصنوعات	ازروی‌ارزش	۴۰ درصد
۴۱۳	**مبل سبدی ساخته شده ازترکه ومبل‌ازبمبو**	کیلو	۱۰۰
۴۱۴	**مصنوعات دیگرسبد بافی‌که در جای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود**	ازروی‌ارزش	۴۰ در صد
	تبصره ـ متفرعات فلزی یاچرمی وغیره که‌درساخت‌یا مصرف اشیاء مشمول شماره ۴۱۴ ضرورت داردتأثیری درتعرفه بندی‌آن نخواهد داشت مشروط براینکه آن متفرعات جنبه تجمل یازینت نداشته باشد		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال	
	فصل دهم - کاغذ و متفرعات آن			
	بخش چهل و سه - موادی که برای ساختن کاغذ بکار میرود			
۴۱۵	**آخال کاغذ و آخال مقوا - کاغذ باطله - مصنوعات و اشیاء کهنه کاغذی و یا مقوائی برای ساختن کاغذ**	کیلو	۲۰	-
۴۱۶	**خمیر کاغذ تهیه شده از ژنده یا از الیاف گیاهی میکانیکی یا شیمیائی (سلولوز)**	»	۲۰	-
	بخش چهل و چهار - مقوا و کاغذ و اشیاء ساخته شده از مقوا یا از کاغذ			
	تبصره - مقوا بمحصولاتی اطلاق میشود که هرمترمربع آن ۳۰۰ گرم یا بیشتر وزن داشته باشد. آنهائیکه کمتر از ۳۰۰ گرم وزن دارد مشمول تعرفه بندی کاغذ است			
۴۱۷	**مقوا بشکل تومار یا ورق بدون فاسون و بدون کار:**			
	مقواهای متعارفی - مقوانمدی (Cartons Feutrés) مقوای دولا یا سه لا که از دو یا چندین قشر خمیرهای مختلف النوع که بافشار بیکدیگر پیوسته شده تهیه شده باشد. مقوا که از چسباندن چندین ورق کاغذ بیکدیگر تهیه شده باشد. مانند مقوای بریستون وهمانند. سایر مقوا های ساده که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	»		۳

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	تبصره ـ مقواهائیکه روی آنها کاغذی برنگ طبیعی ـ سفید خمیر رنگ شده چسبانده شده باشد مشمول شماره ٤١٧ میشود .		
٤١٨	**مقوا بشکل تومار یاورق فاسونه (کارشده):** براق (لوستره)ـ قشر زده ـ لعابدار ـ رنگ کرده ـ ورنی شده ـ زرنما ـ سیم نما ـ فلز نما ـ مرمرنما ـ چیت نما ـ دارای تزیینات چاپی وغیره یاروی آن از کاغذ دارای همین مشخصات پوشیده شده باشد. پوست نما (پارشمینه) اصلی یا تقلیدی ـ شکن‌دار یاداغ دار ـ سایر مقوا های نقش‌دار که در جای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود	کیلو	۷
٤١٩	**کاغذ بشکل تومار یاورق ـ بدون فاسون وبدون کار که وزن هر متر مربع آن بیشتر ازسی وپنج گرم باشد :**		
	الف ـ کاغذلفاف متعارفی .	»	۲
	تبصره ـ تحت عنوان کاغذ لفاف متعارفی بالا کاغذ هائی طبقه بندی‌میشود که : ۱) دارای رنگ طبیعی یاخمیر آن رنگ‌شده باشد (جز رنگ سفید) واقلا یك روی آن زبروخشن باشد ۲) کاغذهای ساخته شده از کاه یا از کاغذ کهنه یااز الیاف گیاهی خشن برنگ طبیعی‌یا خمیر آن سایك رنگ تنها رنگ شده بـاشد ۳) کاغذهائیکه خمیر آن رنك قهوه‌ای طبیعی باشد ولواینکه دو روی آن لیسه‌شده‌باشد ء		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان ـ ریال	
	ب ـ کاغذ نمدی ولوخمیر آن رنگ شده باشد ـ کاغذهائیکه از چندین قشر خمیر های مختلف‌النوع که‌بافشار بیکدیگر پیوسته شده تهیه شده‌باشد ـ کاغذ که از چسباندن‌چندین ورق کاغذبیکدیگر تهیه شده‌باشد مانند کارت بریستول وهمانند	کیلو	۳	۵۰
	ج ـ کاغذ برای روزنامه :			
	۱) بشکل تومار سفید یارنگی (خمیر آن رنگ‌شده باشد)	»	۱	۷۵
	۲) سایر :			
	الف ـ سفید	»	۱	۷۵
	ب ـ رنگی (خمیر آن رنگ‌شده‌باشد)	»	۳	۵۰
	تبصره ـ کاغذ روزنامه‌بکاغذهائی‌اطلاق‌میشود که ساتینه نباشد و وزن هرمتر مربع‌آن از ۴۵ تا ۶۰ گرم و اقلا دارای شصت درصد خمیر مکانیکی‌چوب‌باشد .			
	د ـ سایر اقسام کاغذ برنگ‌طبیعی - سفیدیاخمیر رنگ‌شده که‌درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	»	٤	
٤۲۰	**کاغذ بشکل توماریاورق بدون‌نقش و بدون کار،وزن‌هرمترمربع آن سی وپنج‌گرم وکمتر باشد :**			
	الف ـ کاغذ سیگار	»	۷	
	ب ـ سایر اقسام ـ که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	»	۱۲	

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۴۲۱	**کاغذ بشکل تومار یاورق فاسونه (کارشده):**		
	الف - خط کشیده وشطرنجی	کیلو	۵
	ب - براق (لوستره) - قشرزده - لعابدار - روغن زده - موم زده - استه‌ارین زده - پارافین زده - کاغذپوست‌نما (پارشمینه)اصلی‌یاتقلیدی - صمغ زده - رنگ کرده - ورنی‌شده - زرنما سیم نما - فلزنما - تلق نما - مخمل نما - مرمر نما - کرپ‌شده - شکن‌دار - چین‌دار - سوراخ دار - داغ زده یا دارای نقش استامپی	«	۸
	ج - کاغذ مسلح یا مستحکم شده با الیاف نسجی یا پارچه - ساده یاقطران زده	«	۲
	د - کاغذ نیلی - کاغذ کاربن وهمانند - کاغذ استنسیل	کیلو با لفاف	۲۵
	ه - سایر کاغذهای فاسونه (کارشده) که‌درجای‌دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	کیلو	۲۰
	تبصره - کاغذاستنسیل که بهر برگ آن یك کاغذ کاربن چسبانده شده‌است نیز مشمول شماره ۴۲۱ د خواهد بود .		
۴۲۲	**کاغذ دیوار**	«	۲۰
۴۲۳	**لوحهای ساخته شده از خمیر کاغذ برای صافی یابرای مصرف ساختمانی**	«	۵
۴۲۴	**مقواوکاغذخشك کن - کاغذومقوای‌صافی حتی بریده یاچین‌دار**	«	۵
۴۲۵	**مقواها وکاغذهای‌مخصوص - بشکل‌تومار - ورق یالوح :**		
	الف - ولگانیزه شده حتی بشکل قلم ولوله	«	۸

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال	
	ب ـ پوشیده یاآغشته به رزین های مصنوعی یا به مواد همانند ـ آغشته شده بمشتقات نفتی ـ بقطران یابمحصولات همانند (کاغذومقوای بیتومه برای بام سازیوغیره) حتی مسلحیا ماسه زده وغیره ـ پوشانده شده ازگرافیتتقلید لوح سنگ (آردواز) و همانند ـ سفتشده با مواد معدنی (نوعمقوا سنگی وغیره)	کیلو	٥	
٤٢٦	**مقواها وکاغذ هائیکه برای مصرف معینی بریده شده ودرجای دیگرگفته نشدهاست :**			
	الف ـ بشکل نوارکه پهنایآن از ١٥ سانتیمتر تجاوز نکند :			
	١) پوشال کاغذ برای بستهبندی	«	١	
	٢) برای مشتوکسیگار	«	١	٥٠
	٣) برای مصارف بهداشتی و نظافت	کیلو بالفاف	٣٠	
	٤) سایر	کیلو	١٠	
	ب ـ بشکل مربع یا مستطیل که درازای هربرگ تا نشدهآن از هر طرف از٣٦ سانتمیتر بیشتر نباشد	«	١٠	
	ج ـ باشکالدیگر	«	١٢	
٤٢٧	**کاغذ سیگار :**			
	الف ـ بشکل نوار	«	٧	
	ب ـ بریده شده باندازه مخصوص ـ بشکل دفترچه یاگیلز	کیلو با لفاف	٣٠	
٤٢٨	**پاکت بهرقطع ـ کاغذوکارت برای نامه نگاری بهمراه پاکتهای آنهاکهدرجعبه یا**			

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	بسته کاغذی یا مقوائی واردشود :		
	الف ـ پاکت بهرقطع :		
	۱) ساده معمولی یا با آستر باسمه‌ای	کیلوبا لفاف	۲۰
	۲) با آستر کاغذی یا پارچه ـ گلدار ـ مزین با لبه توری	«	٦۰
	ب ـ کاغذ و کارت برای نامه نگاری با یا بدون پاکتهای آنها که درجعبه یا بسته کاغذی یا مقوائی وارد شود :		
	۱) ساده بانضمام کارت پستی	«	۲۵
	۲) گلدار ـ مزین بالبه توری	«	٦۰
۴۲۹	**کیسه ـ چنته وتوبره کاغذی :**		
	الف ـ برای سیمان وهمانند ـ برای بهداشت ونظافت	کیلو	۲
	ب ـ سایر اقسام	«	٦
۴۳۰	**اسباب سفر ـ جعبه وقوطی ـ کاغذی یامقوائی حتی ساخته شده از مقوای ولکانیزه شده که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ اسباب سفر (جامه دان وصندوقهای بزرگ و کوچك سفری ـ کیف و غیره) پوشانده شده ازمواد نسجی وسایراقسام	«	۷۵
	ب ـ جلد ـ غلاف ـ قاب (ازنوع قاب عینك وهمانند) قوطی جای زیور ـ جعبه ـ مجری ومحفظه های همانند پوشانده شده از مواد نسجی وسایراقسام	«	۱۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
٤٣١	**دفتر و کتابچه ـ یادداشت و دسته کاغذ های نامه نگاری ـ اگندا ـ زیردستی ـ جلد کتاب ـ جزوه دان و پوشه ـ آلبوم خالی ـ پاس پارتو واشیاء همانند ساخته شده از مقوا یا کاغذ حتی جورشده با سایر مواد :**		
	الف ـ اگندا	کیلو	بخشوده
	ب ـ آلبوم	«	٧٥
	ج ـ سایر	«	٢٥
٤٣٢	**غرغره ـ ماکو ـ دوك ـ ماسوره ولوله مقوائی وکاغذی برای مصارف نخریسی یا پارچه بافی حتی سوراخ شده**	«	١٠
٤٣٣	**اشیاء ساخته شده از کاغذ ماشه (Mâché) از مقوا سنگی ـ از مقوا ولکانیزه شده و همانند که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	٥٠
٤٣٤	**اشیاء قالبی (Estampês) مقوائی یاکاغذی (جز آنچه مربوط بشماره ۴۳۳ بالا است) مانند سینی ـ دوری ـ قاب ـ سرپوش ـ کاسه ـ لیوان ـ ظروف واشیاء دیگر**	«	١٠٠
٤٣٥	**مصنوعات دیگر کاغذی یا مقوائی که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
	الف ـ کاغذ و مقواهای سوراخ شده برای دستگاه های نساجی ژاکار وهمانند .	کیلو	١٠
	ب ـ کاغذهای طرح توری و طرح قلابدوزی	کیلوبا لفاف	٥٠
	ج ـ سفره و دستمالهای کاغذی	»	٣٠
	د ـ سایر :		
	١) لوله کاغذی ساده یا آلوده بمواد دیگر که بجای روده برای پر کـردن سوسیس و سوسیسون و همانند بکار میرود .	کیلو	١٥
	٢) سایر	»	٥٠
	تبصرهٔ ۱ ـ در مورد اشیاء کاغذی یا مقوائی‌جورنشده با سایر مواد و اشیاء کاغذی یا مقوائی جور شده با سایر مواد که بطور تفکیـك گفته شده است قزنقفلی ـ سگك ـ گیره ـ گوشـه پولك ـ منگنه ـ بند ـ نخ و سایرمتفرعات کوچك که برای تکمیل ساخت آنها ضرورت دارد و جنبه تزیین ندارد وجود آنها بی‌تأثیر است .		
	تبصرهٔ ۲ـ کاغذ ومصنوعات کاغذی یا مقوائی مندرج در شماره های ٤٢٧ تا ٤٣٥ اگردارای چاپ سیاه یا رنگی و یا چاپ فشاری باشد (جـز نشانی یا اسم کارخانه سازنده و همانند)حقوق گمرکی معین را بعلاوه ٢٥ درصد میپردازد .		
	بخش چهل وپنج ـ کتاب‌ومحصولات‌چاپ		
٤٣٦	**محصولات‌چاپ‌که در جای دیگر گفته‌نشده**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :		
	الف ـ کتاب چاپی از هر قبیل حتی مصور	کیلو	بخشوده
	ب ـ روزنامه ـ مجله و نشریات همانند ولو مصور ـ مجله و الگو و نقشه‌های ویژه خیاطخانه ـ اطلس ـ نقشه های جغرافیائی ـ دریائی ـ نجومی ـ طبیعی و نقشه‌های همانند ـ نت موسیقی چاپی یا برجسته	«	«
	تبصره ـ نقشه هائیکه ارزش قاب آن از ارزش نقشه بیشتر است و همچنین کره مشمول شماره ۹۲۵ بخش ۷۷ میشود .		
۴۳۷	**کارت پستال مصور**	«	۱۰۰
	تبصره ـ کارت پستالهای رنگی ـ تفریحی و بازی و آنهائیکه دارای تزیینات و زوائد است حقوق گمرکی معین را بعلاوه صد در صد خواهد پرداخت .		
۴۳۸	**کارت بازی (گنجفه) :**		
	الف ـ کاغذی	هردسته	۱۵
	ب ـ فلزی ـ از مواد پلاستیکی یا از مواد دیگر	«	۸۰
	تبصره ـ از محفظه عادی کارت بازی از هر جنس که باشد حقوق جداگانه اخذ نخواهد شد .		
۴۳۹	**سایر اقسام تصاویر روی کاغذ یا مقوا مانند عکس ـ گراور ـ کروموس (Chromos) عکس برگردان وغیره ولو قاب شده :**		
	الف ـ کتاب ودفترچه‌های مصور برای تعلیم اطفال	کیلو	بخشوده

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ب ـ مجموعه تصاویر و گراورهای در آلبوم یا در پورتفوی یاجلد شده بشکل کتاب حتی دارای مختصر توزیع یاعنوان	کیلو	۵۰
	ج ـ سایر	«	۱۰۰
۴۴۰	**مصنوعات چاپی از هر نوع روی کاغذ یا مقوا که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**		
	الف ـ کاتالك ـ آگهی ونشریات همانند (جز رکلام عکس سینما) ـ تقویم	«	بخشوده
	ب ـ برچسب و نوار چسب و تمبر باطل نشده	«	۲۰
	ج ـ اسکناس رایج	«	بخشوده
	د ـ اسکناس نو	«	«
	تبصره ـ اسکناس نو وتمبر باطل نشدهآنهائیست که تازه چاپ شده و از طرف خزانه یا بانك اجازه انتشار داده نشده است ـ ورود اسکناس رایج داخله یا خارجه تابع مقررات مربوطه خواهد بود .		
	هـ ـ رکلام و عکسهای سینما	«	۵۰
	و ـ بلیط راهآهن	«	بخشوده
	ز ـ سایر مصنوعات که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	۱۰

فصل یازدهم - مواد نسجی و مصنوعات آن

یادداشتهای عمومی مربوط بفصل یازدهم :

۱) طبقه بندی مصنوعات فصل یازدهم (نخ - پارچه وغیره) بدون‌اعتنا بموادغیرنسجی که درترکیب آنها بکار برده شده تعیین‌گردیده است مگر در مواردیکه خلاف آن مخصوصاً گفته شده باشد .

۲) نخهای مرکب از دویا چندین ماده نسجی‌مختلف طبق‌قواعدزیر طبقه‌بندی میشود .

ترکیب نخها	طبقه بندی
الف - نخهای ساده [Simples] که در مجموع اختلاط آن بوسیله حلاجی اقلا ده‌درصد (ازحیث‌وزن) الیاف پشم یا کرك باشد ولو با مخلوطی از ابریشم طبیعی - ابریشم مصنوعی یا الیاف نسجی مصنوعی	شماره ٥٠٤ یا ٥٠٦
ب - نخهای ساده که در مجموع اختلاط آن بوسیله حلاجی اقلا ده درصد (از حیث وزن) ازمواد نسجی دسته یکم بخش چهل و شش (ابریشم طبیعی) و دسته دوم بخش چهل و شش (ابریشم مصنوعی - آخال ابریشم مصنوعی و الیاف نسجی مصنوعی) باشد حتی با مخلوطی کمتر از ده‌درصد پشم‌یا کرك	دسته‌اول بخش٤٦ (ابریشم‌طبیعی)
ج - نخهای ساده که در مجموع اختلاط آن بوسیله حلاجی اقلا ده درصد (از حیث وزن) از مواد نسجی دسته دوم بخش چهل و شش (ابریشم مصنوعی - آخال ابریشم مصنوعی - الیاف نسجی مصنوعی) باشد حتی با مخلوطی کمتر از ده در صد پشم یا کرك بدون اختلاط ابریشم طبیعی	دسته دوم بخش چهل و شش

ترکیب نخها

د ـ نخهای تابیده (Retors) که یکی از رشته های (Bouts) آن ابریشم طبیعی ـ ابریشم مصنوعی یا الیاف نسجی مصنوعی باشد و همچنین مواردی کـه رشته مزبور مشمول بندهای ب و ج بالاباشد

ه ـ نخهای تابیده که یکی از رشته های آن پشم یاکرك باشد و همچنین مواردی که رشته مزبور مشمول بند الف بالا باشد

و ـ نخهای فلزی (نخهای فلزی جور شده بانخ های نسجی) بدون رعایت ترکیب بـا نوع ماده نسجی که مغز [âme] نخ‌فلزی راتشکیل میدهد

ز ـ نخهای مخلوط که در فوق منظور نشده

طبقه بندی

بخش چهل وشش

بخش چهل وهفت

بخش‌چهل وشش

بخش‌مربوط بآن ماده نسجی که میزان اختلاط آن ازحیث‌وزن بیش از سایر مواد نسجی باشد‌ـ‌درصورت تساوی‌وزن مواد نسجی که نخ را تشکیل میدهد طبقه بندی بر حسب اولویت مواد نسجی بترتیب ذیل تعیین میشود :

١ ـ کتان یارامی

٢ ـ پنبه

٣ ـ شاهدانه (Chanvre)

٤ ـ کنف (Jute)

٥ ـ مواد نسجی نباتی مذکور در شماره٥٤٤

٦ ـ موهای زبر

و بالنتیجه نخ‌را باید در آن شماره تعرفه طبقه بندی نمود که مربوط

	طبقه بندی
	بنخهای مخلوط باآن ماده از مواد نسجی باشد که در فهرست فوق مقدم بر دیگران ذکر شده است.

۳) طبقه بندی پارچه و سایر مصنوعات نسجی مرکب از دویا چندین ماده نسجی طبق قواعد زیر صورت میگیرد :

الف ـ پارچه‌هائیکه تمام تار (Chaines) یاتمام پودآن (Trames) (واحیاناً بانضمام نخهای اضافی) از یکی از مواد نسجی مذکور در ستون اول جدول زیر باشد مشمول طبقه بندی همین ماده (بدون توجه بتناسب مقداری بین این ماده و مواد نسجی دیگر تشکیل‌دهنده پارچه) خواهد بود .

ترکیب منسوجات

تار یاپود	پود یاتار
ابریشم یالاس (بور) ابریشم	انواع مواد نسجی دیگر
کج ابریشم (بورت)	الیاف نسجی مصنوعی و موادنسجی بخش ٤٧و٤٨و٤٩
ابریشم مصنوعی	کج ابریشم ـ الیاف نسجی مصنوعی ومواد نسجی بخش ٤٧و٤٨و٤٩
الیاف نسجی مصنوعی	مواد نسجی بخش ٤٧و٤٨و٤٩
پشم وکرک	موی زبر و مواد نسجی گیاهی
موی یال ودم اسب (Crins)	موی زبر و مواد نسجی گیاهی
موی زبر [Poils grossiers]	مواد نسجی گیاهی
پنبه	مواد نسجی کیاهی باستثنای کتان- شاهدانه و رامی
کتان ـ شاهدانه یارامی ـ (ولو اینکه نخهای تشکیل دهنده نقش و راههای باریك یاپهن آن از پنبه باشد مشروط بر اینکه پنبه‌وزناً از ۱۵ درصد الیاف کتان یاشاهدانه یارامی تجاوز نکند)	پنبه یاسایر مواد نسجی گیاهی

تار یا پود	پود یا تار
کنف (Jute)	نخ کاغذی یا از مواد نسجی گیاهی باستثنای پنبه ـ کتان ـ شاهدانه یا رامی
سایر مواد نسجی گیاهی	نخ کاغذی

ب ـ پارچه ها وسایر مصنوعات نسجی (Articles en filés) که تماماً از یك رقم نخ مرکب از دو یاچندین ماده نسجی بافته شده باشد (خواه ترکیب موادنسجی آن نخ بوسیله حلاجی یا تابیدن حاصل شده باشد) مشمول طبقه بندی بخش مربوطه بآن رقم نخ میشود.

ج ـ مخمل و پلوش های مخلوط که جزء مخملی یابو کله آن تمام یاقسمت اعظم روی آنرا پوشانده و از ماده نسجی واحد تشکیل شده باشد تابع بخش مربوط بهمین ماده میباشد مگراینکه جزء مخملی یا بوکله آن روی از پشم ـ پنبه وغیره بوده وپشت مخمل از ابریشم یا لاس ابریشم ـ ازابریشم مصنوعی یا از الیاف نسجی مصنوعی باشد.

د ـ فرش ماشین بافت یا دست بافت تابع تعرفه بندی موادنسجی است که قسمت پرزروی آنرا تشکیل میدهد.

هـ ـ تور وپارچه های زره‌بافت ـ توری و اشیاء علاقبندی در صورتیکه دارای مقداری ابریشم طبیعی یا ابریشم مصنوعی یا الیاف نسجی مصنوعی باشد بدون رعایت مقدار این الیاف تابع تعرفه بندی بخش ۴۶ تعرفه میشود.

کالای نامبرده که دارای پشم یا کرك بهرمقدار باشد بدون داشتن اختلاطی از مواد نسجی بخش ۴۶ در بخش ۴۷ طبقه بندی میشود.

و ـ برای طبقه بندی قلابدوزیها فقط زمینه را باید مأخذ قرار داد ـ نوع نخی که برای قلابدوزی بکار رفته تأثیری در این طبقه بندی ندارد ـ قلابدوزی های شیمیائی وقلاب دوزی هائی که زمینه نمایان ندارد از این قاعده مستثنی و تابع تعرفه بندی نوع نخی است که از آن قلابدوزی شده است.

ز ـ بشرط رعایت مقررات بالا و همچنین مستثنیاتی که در تعرفه پیش بینی شده برای طبقه بندی پارچه هائی که از دو یاچندین مواد نسجی ترکیب شده طبق قواعد زیر عمل میشود.

ترکیب منسوجات	طبقه بندی
پارچه های دارای بیش ازهشت درصد (ازحیث وزن) ابریشم طبیعی یا لاس ابریشم طبیعی	بخش ٤٦ دسته یکم
پارچه های دارای بیش از بیست درصد (ازحیث وزن) کج‌ابریشم طبیعی بدون اختلاط ابریشم طبیعی یالاس ابریشم طبیعی	بخش ٤٦
پارچه های دارای بیش از بیست درصد (ازحیث وزن) ابریشم مصنوعی بدون اختلاط ابریشم طبیعی ـ لاس ابریشم طبیعی یا کج ابریشم طبیعی	بخش ٤٦ دسته دوم
پارچه های دارای بیش از بیست درصد (ازحیث وزن) الیاف نسجی مصنوعی بدون اختلاط ابریشم طبیعی ـ لاس ابریشم طبیعی ـ کج ابریشم طبیعی یاابریشم مصنوعی	بخش ٤٦ دسته دوم
پارچه هائی که مجموعاً دارای بیش ازهشت درصد (ازحیث وزن) ازمواد نسجی دسته یکم بخش ٤٦ و دسته دوم بخش ٤٦ باشد .	بخش ٤٦ دسته یکم
پارچه هائی که مجموعاً دارای بیش ازبیست در صد (از حیث وزن) ابریشم‌مصنوعی والیاف‌نسجی مصنوعی باشد بدون اختلاط ازابریشم یا از لاس ابریشم طبیعی .	بخش ٤٦ دسته دوم
پارچه‌هائی که دارای بیش از ده‌درصد (ازحیث وزن) موباشد بدون اختلاط ازمنسوجات بخش ٤٦	شماره ٥١٦
پارچه های مخلوط که دربالا گفته نشده است	بخش مواد نسجی که از حیث وزن بر سایرمواد نسجی مخلوط برتری دارد. در صورت تساوی وزن مواد نسجی که در اختلاط پارچه بکاربرده شده تقدم منسوج از لحاظ طبقه بندی

ترکیب منسوجات　　　　طبقه بندی

به ترتیب زیراست :

۱ـ کتان یارامی

۲ـ پنبه

۳ـ شاهدانه

٤ـ کنف

۵ـمواد نسجی گیاهی شماره ۵٤٤

٦ـ موی زبر

بالنتیجه پارچه‌را باید درآن شماره تعرفه طبقه بندی نمود که مربوط به پارچه‌های مخلوط باآن‌ماده از مواد نسجی باشد که درفهرست‌فوق مقدم بردیگران ذکر گردیده‌است

۴) نسبت باشیاء مشمول عنوان بوئتری بخش ۵۱ و با رعایت مقررات طبقه دوم از بند ۳ بالا طبقه بندی اشیائیکه از دو یا چندین مواد نسجی ترکیب شده باشد بترتیب زیر صورت میگیرد .

الف ـ پارچه‌ها (Etoffes) و سایر اشیاء دارای بیش از هشت در صد (از حیث وزن) ابریشم طبیعی و یا آنهائیکه مجموعاً بیش از هشت در صد ابریشم طبیعی ـ ابریشم مصنوعی یا الیاف نسجی مصنوعی دارد مشمول شماره ۵۸۰ میشود .

ب ـ پارچه‌ها وسایراشیاء دارای بیش ازبیست درصدابریشم مصنوعی‌یا الیاف نسجی‌مصنوعی بدون اختلاط ابریشم‌طبیعی مشمول شماره ۵۸۱ میشود .

ج - پارچه و سایر اشیاء دارای اقلاده در صد پشم یاکرك از حیث وزن بانضمام اشیاء دارای ابریشم طبیعی ـ ابریشم مصنوعی یا الیاف نسجی مصنوعی که در بند الف و ب بالا منظور نشده باشد مشمول شماره ۵۸۲ میشود .

د- پارچه‌ها و سایر اشیاء مخلوط که در بالا گفته نشده است مشمول شماره ۵۸۳ میشود .

۵) لباس ـ زیر پوش و سایر اشیاء مهیاکه در بخش ۵۲ گفته شده در صورتی میتوان گفت که از پارچه‌ابریشم طبیعی ـ از پارچه ابریشم مصنوعی ـ از پارچه پشمی ـ ازپارچه پنبه یاازپارچه‌کتان یا از مواد نسجی دیگر ساخته شده‌است که ازپارچه‌هائی تهیه شده باشد که بر حسب قواعدی که برای طبقه بندی پارچه‌ها در بالا مقرر شده بتواند آنها را علی‌الترتیب در بخش ابریشم طبیعی ـ ابریشم مصنوعی ـ پشم ـ پنبه یا کتان و سایر مواد نسجی مشمول نمود .

٦) با رعایت مستثنیات مخصوص که پیش بینی شده است بخش ۵۲ شامل اشیائیست که تمام یا قسمتی از آن مهیا شده یعنی لبدوز شده (Ourlé) ـ پیکه دوز (Piqué) ـ شلال دوزی شده ـ سجاف دوزی شده یا بطریقی دیگر با دست یا با ماشین دوخته شده باشد (از هر نوع پارچه) بانضمام قلاب دوزی‌ها ـ توریها ـ نمدها ـ پارچه‌های کائوچو شده یا کشدار ـ مشمع و پارچه‌های مخصوص دیگر و همچنین با رعایت همان مستثنیات بخش ۵۲ مزبور شامل اشیائی نیز میگردد که برش شده پس از برش بوسیله کوك زدن و چسباندن یا قزنقفلی بهم وصل شده باشد ـ پارچه از هر نوع که بطور ساده بریده شده (جز بقواره های مربع یا مربع مستطیل) یعنی برای مصرف مشخصی بریده شده باشد بر حسب ترکیبات و مصرف آن مشمول تعرفه بندی شماره‌های مربوط باشیاء مهیا میگردد ـ در صورتیکه مصرف آن هویدا نباشد آن اشیاء مشمول تعرفه بندی شماره اشیاء دوخته یا مهیا که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگرَ تعرفه نشود خواهد بود .

۷) طبقه بندی لباس و سایر اشیاء مهیا ساخته شده از منسوج ـ از نمد یا از پارچه دارای ترکیبات مختلف تابع طبقه بندی صورت ظاهر آن لباس یا شیئی میگردد ـ در هر حال آستر ـ روبان ـ بند ـ تکمه ـ برچسب ـ نخ دوخت و هر نوع زینت و یراق دیگر که جزء متفرعات اشیاء مهیا میباشد مدخلیتی در تعرفه بندی آن اشیاء ندارد .

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	بخش چهل و شش ـ ابریشم ـ لاس‌وکج ابریشم ـ ابریشم مصنوعی و الیاف نسجی مصنوعی ـ رشته‌های فلزی		
	دسته یکم ـ ابریشم طبیعی		
٤٤١	**پیله‌کرم ابریشم**	کیلو	٣
٤٤٢	**لاس ـ کج وآخال ابریشم :**		
	الف ـ مچاله (En masse)	«	٤
	ب ـ الیاف (Effilochés)	»	٥
	ج ـ حلاجی شده ـ شانه زده یابطریق دیگربرای تابیدن آماده شده باشد	»	٦
٤٤٣	**نخ ابریشم : بـه شکل کلاف نتابیده خـام (Soiegrége) وتابیده خام ـ سفید شده ـ رنگ شده وچاپ شده (جزآنچه برای خرده فروشی آماده شده)**	«	٧٠
٤٤٤	**نخ لاس ـ نخ کج و نخ آخال ابریشم (جز آنچه برای خرده فروشی آماده شده) :**		
	خام ـ سفید شده ـ رنگ‌شده وچاب شده	»	٧٠
٤٤٥	**نخ ابریشم ـ نخ‌لاس و نخ‌کج‌ابریشم‌مخلوط بیکدیگرویا مخلوط بمواد نسجی دیگر (جز آنچه برای خرده فروشی آماده شده)**	»	٧٠
٤٤٦	**نخ‌ابریشم ـ نخ‌لاس ونخ‌کج ابریشم‌ـخالص یا مخلوط آماده شده برای خـرده فروشی**	کیلوبالفاف	٧٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	گروه ۱ ـ منسوجات ابریشم یا ازلاس ابریشم خالص یا مخلوط بیکدیگر (٤٤٧ تا ٤٥٠)		
٤٤٧	**روبان (گروه ۱) :**		
	ازمخمل یا ازپلوش وسایراقسام ـ ساده یا فاسونه	کیلو	۲۰۰
٤٤٨	**مخمل وپلوش (گروه ۱)**	«	۲٥۰
٤٤٩	**کرپها ـ ساده یا فاسونه (گروه ۱)**	«	۲٥۰
٤٥۰	**پارچه‌های دیگر که درجای دیگر گفته نشده است ـ ساده یا فاسونه (گروه ۱)**	«	۲٥۰
	گروه ۲ ـ منسوجات ابریشم یا ازلاس ابریشم مخلوط بمواد نسجی دیگر (٤٥۱ تا ٤٥٤)		
٤٥۱	**روبان (گروه ۲) :**		
	ازمخمل یا ازپلوش ـ سایراقسام ـ ساده یا فاسونه	«	۲۰۰
٤٥۲	**مخمل و پلوش (گروه ۲) :**		
	الف ـ دارای ۲۰ درصد وکمترابریشم	«	۱۰۰
	ب ـ دارای بیش از۲۰ درصد تا٦۰ درصدابریشم	«	۲۰۰
	ج ـ دارای بیش از٦۰ درصد ابریشم	«	۲٥۰
٤٥۳	**کرپها ـ ساده یا فاسونه (گروه ۲) :**		
	الف ـدارای۲۰ درصدوکمتر ابریشم	«	۱۰۰
	ب ـ دارای بیش از۲۰درصد تا٦۰ درصد ابریشم	«	۲۰۰
	ج ـ دارای بیش از٦۰ درصد ابریشم	«	۲٥۰
٤٥٤	**پارچه‌های دیگر که درجای دیگرگفته‌نشده است ـ ساده یافاسونه (گروه ۲) :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف ـ دارای ۲۰ درصد وکمتر ابریشم	کیلو	۱۰۰
	ب ـ دارای بیش‌از ۲۰ درصد تا ۶۰ درصد ابریشم	«	۲۰۰
	ج ـ دارای بیش‌از ۶۰ درصد ابریشم	«	۲۵۰
	گروه ۳ ـ اشیاء و منسوجات دیگر ابریشم ـ ازلاس یا ازکج ابریشم ـ خالص یا مخلوط بیکدیگر ویا مخلوط بمواد نسجی دیگر		
۴۵۵	**تور (Tulles) و پارچه های زره بافت ـ ساده یا فاسونه (گروه ۳)**	«	۳۰۰
۴۵۶	**توری (Dentelles) (گروه ۳)**	«	۳۰۰
۴۵۷	**علاقبندی (گروه ۳) :**		
	از ابریشم ـ ازلاس یا ازکج ابریشم ـ خالص یا مخلوط بیکدیگر ویا مخلوط بامواد نسجی دیگر	«	۱۲۰
۴۵۸	**قلابدوزیها (گروه ۳) :**		
	قلابدوزیهای شیمیائی و آنهائیکه دارای زمینه مرئی نیست ـ قلابدوزی‌های دیگر که‌روی‌پارچه های ابریشم طبیعی خالص یا مخلوط با رشته های فلزی قیمتی ـ با مروارید یا با سنگهای گرانبها با رشته‌های فلزی غیرقیمتی ـ با منجوق و پولك و نگین و یا ابریشم ـ ابریشم مصنوعی و مواد نسجی مصنوعی یا با مواد نسجی‌دیگراجراء شده باشد	«	۳۰۰
۴۵۹	**فرش (گروه ۳) :**		
	دست بافت وسایر	«	۱۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
۴۶۰	**گاز برای الك (گروه ۳)**	کیلو	۲۵۰
۴۶۱	**پارچه بافته شده ازکج ابریشم (گروه ۳) :**		
	الف ـ خالص	»	۲۵۰
	ب ـ مخلوط بمواد نسجی دیگر (جز ابریشم و لاس ابریشم) :		
	۱ ـ دارای ۳۰ درصد وکمترکج ابریشم	»	۱۰۰
	۲) دارای بیش از ۳۰ تا ۶۰ درصد کج ابریشم	»	۲۰۰
	۳) دارای بیش از ۶۰ درصد کج ابریشم	»	۲۵۰
	دسته دوم ـ ابریشم مصنوعی ـ آخال ابریشم مصنوعی ـ الیاف نسجی مصنوعی		
۴۶۲	**نخ ابریشم مصنوعی (جزآنچه برای خرده فروشی آماده شده) ساده یا تابیده حتی سفید شده ـ رنگ شده یاچاپ شده خالص یامخلوط**	»	۴۰
۴۶۳	**نخ ضخیم ونخ پهن ابریشم مصنوعی ـ خالص یا مخلوط**	»	۴۰
۴۶۴	**آخال ابریشم مصنوعی بشکل مچاله**	»	۱۰
۴۶۵	**الیاف نسجی مصنوعی بشکل مچاله یا دسته**	»	۱۰
۴۶۶	**آخال ابریشم مصنوعی والیاف نسجی مصنوعی حلاجی شده یا شانه زده**	»	۱۰
۴۶۷	**نخ ازآخال ابریشم مصنوعی یاازالیاف نسجی مصنوعی(جزآنچه برای خرده فروشی آماده**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال
	شده) ـخام(Ecrus) سفید شده ـ چاپ‌شده ساده یا تابیده ـ خالص یا مخلوط	کیلو	٤٠
٤٦٨	نخ ابریشم مصنوعی یا از آخال ابریشم مصنوعی یا از الیاف‌نسجی‌مصنوعی خالص یا مخلوط تهیه شده برای خرده فروشی	کیلوبالفاف	٧٠
	گروه ۱ ـ پارچه های‌ابریشم مصنوعی خالص (٤٦٩ تا ٤٧٢)		
٤٦٩	روبان (گروه ۱) : از مخمل یا از پلوش و سایر اقسام ـ ساده یا فاسونه	کیلو	١٥٠
٤٧٠	مخمل و پلوش (گروه ۱)	«	١٢٠
٤٧١	کرپها ـ ساده یا فاسونه (گروه ۱)	«	١٠٠
٤٧٢	پارچه‌های دیگر که درجای دیگر گفته‌نشده است ـ ساده یا فاسونه (گروه ۱)	«	١٠٠
	گروه ۲ ـ پارچه‌های ابریشم مصنوعی مخلوط با الیاف نسجی دیگر (باستثنای ابریشم طبیعی لاس یا کج‌ابریشم‌طبیعی) (٤٧٣ تا٤٧٦)		
٤٧٣	روبان (گروه ۲) : از مخمل یا از پلوش و سایر اقسام ـ ساده یا فاسونه	«	١٥٠
٤٧٤	مخمل وپلوش (گروه ۲)	«	١٢٠
٤٧٥	کرپها ـ ساده یا فاسونه (گروه ۲)	«	١٠٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
٤٧٦	**پارچه های دیگر که درجای دیگر گفته نشده است ـ ساده یا فاسونه (گروه ۲)**	کیلو	۱۰۰
	گروه ۳ـ پارچه‌های بافته شده از آخال ابریشم مصنوعی و از الیاف نسجی مصنوعی - خالص (٤٧٧ تا ٤٨٠)		
٤٧٧	**روبان (گروه ۳) : از مخمل یا از پلوش و سایر اقسام ـ ساده یا فاسونه**	«	۱۵۰
٤٧٨	**مخمل وپلوش (گروه ۳)**	«	۱۲۰
٤٧٩	**کرپها ـ ساده یا فاسونه (گروه ۳)**	«	۱۰۰
٤٨٠	**پارچه های دیگر که درجای دیگر گفته نشده است ـ ساده یا فاسونه (گروه ۳)**	«	۱۰۰
	گروه ٤ ـ پارچه های بافته شده از آخال ابریشم مصنوعی و از الیاف نسجی مصنوعی ـ مخلوط با الیاف نسجی دیگر (باستثنای ابریشم طبیعی ولاس و کج ابریشم طبیعی و ابریشم مصنوعی) (٤٨١ تا ٤٨٤)		
٤٨١	**روبان (گروه ۴) : از مخمل یا از پلوش و سایر اقسام ساده یا فاسونه**	«	۱۵۰
٤٨٢	**مخمل و پلوش (گروه ۴)**	«	۱۲۰
٤٨٣	**کرپها ـ ساده یا فاسونه (گروه ۴)**	«	۱۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۴۸۴	**پارچه های دیگر که درجای‌دیگر گفته نشده است ـ ساده یا فاسونه (گروه ۴)**	کیلو	۱۰۰
	گروه ۵ ـ اشیاء ومنسوجات دیگر ـ ازابریشم مصنوعی ـ ازآخال ابریشم مصنوعی واز الیاف نسجی مصنوعی حتی مخلوط بموادنسجی‌دیگر باستثنای ابریشم طبیعی (۴۸۵ تا ۴۸۹)		
۴۸۵	**تور (Tulles) و پارچه هـای زره بـافت ـ ساده یا فاسونه (گروه ۵)**	«	۲۵۰
۴۸۶	**توری (Dentelles) (گروه ۵)**	«	۲۵۰
۴۸۷	**علاقبندی (گروه ۵)**	«	۱۵۰
۴۸۸	**قلابدوزیها (گروه ۵) :**		
	قلابدوزیهای شیمیائی و آنهائی که دارای زمینه مرئی‌نیست ـ قلابدوزیهای‌دیگر که‌روی‌پارچه‌های ابریشم مصنوعی یا الیاف نسجی مصنوعی ـ بارشته های‌فلزی‌قیمتی ـ بامرواريد ويا باسنگهای گرانبها ـ بارشته‌های فلزی‌غیرقیمتی ـ با منجوق ونگین‌و پولك ويا با ابريشم طبيعی ـ ابریشم مصنوعی و مواد نسجی مصنوعی یا با مواد نسجی‌دیگراجراء شده است	«	۲۵۰
۴۸۹	**فرش (گروه ۵) دست بافت وسایر**	«	۱۲۰
۴۹۰	**گاز برای الك (گروه ۵)**	«	۱۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	دسته سوم ـ رشته‌های فلزی		
۴۹۱	**نخ‌های فلزی که با نخهای نسجی جور شده است (رشته های فلزی) :**		
	الف ـ ازفلزات قیمتی	کیلو	۲۵۰
	ب ـ ازفلزات معمولی حتی سیم اندودیا زراندود	»	۱۵۰
۴۹۲	**پارچه ـ روبان ـ علاقبندی و بافتنی های دیگر ـ بافته شده از نخ یا از رشته های فلزی ـ برای لباس ـ مبل ومصارف وهمانند:**		
	الف ـ روبان وعلاقبندی :		
	۱) با فلزات قیمتی	»	۳۰۰
	۲) با فلزات معمولی حتی سیم اندود یا زراندود	»	۲۰۰
	ب ـ پارچه واشیاء دیگر :		
	۱) بافلزات قیمتی	»	۴۰۰
	۲) با فلزات معمولی حتی سیم اندود یا زراندود	»	۲۵۰
	تبصره ـ شماره ۴۹۲ شامل اشیائی است که تماماً از نخ فلزی یا ازرشته های فلزی ترکیب‌شده باشد وهمچنین آنهائی که صورت ظاهر آن مثل این است که تمام‌ازنخ‌فلزی یاازرشته های فلزی تهیه‌شده است واشیائی که تاریا پودآن بالتمام ازنخهای فلزی یا از رشته های فلزی‌تشکیل‌شده‌باشدنیز مشمول‌شماره ۴۹۲ میباشد .		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	طبقه‌بندی اشیائیکه ازنخ فلزی یا از رشته های فلزی جور شده و واجد شرایط بالا نیست تابع طبقه بندی‌مواد نسجی‌ای‌میشود که ازآن بافته شده است .		
	بخش چهل‌وهفت ـ پشم ـ کرك ـ مو		
٤٩٣	**پشم :**		
	الف ـ پشم نشسته	کیلو	۷
	ب ـ پشم شسته ولوسفید کرده یا رنگ‌شده	«	۱۵
٤٩٤	**موی یال ودم اسب وقاطر وهمانند :**		
	الف ـ خام یا شسته	«	۲۰
	ب ـ سفید کرده ـ رنگ‌شده‌یا بنحو دیگری آماده شده‌باشد (باستثنای موهای فریزه)	«	۵۰
٤٩٥	**مووکرك که درجای دیگر گفته نشده است خام ـ شسته ـ سفید کرده یا رنگ شده (باستثنای کرکهای فریزه)**	«	۲۰
٤٩٦	**آخال پشم وآخال کرك وآخالی که از کارخانه های ریسندگی یا بافندگی بدست می‌آید**	«	۷
٤٩۷	**آخال‌مو**	«	۷
٤٩۸	**پشم‌کهنه**	«	۷
٤٩۹	**مو وکرك مجعد شده ـ خالص یا مخلوط بمواد نباتی**	«	۲۰
۵۰۰	**پشم ـ کرك ومو ـ حلاجی شده یا شانه زده شده بشکل نوار**	«	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۵۰۰۱	**نخ پشم حلاجی‌شده : نخهای ساده‌یا تابیده خام یا سفیدشده یا بارنگ‌شده یا چاپ شده**	کیلو	۴۰
۵۰۰۲	**نخ پشم شانه‌زده ـ نخهای ساده و تابیده ـ خام یا سفید شده یا رنگ‌شده یاچاپ شده**	»	۴۰
۵۰۰۳	**نخ کرك : نخ‌های ساده وتابیده**	»	۴۰
۵۰۰۴	**نخ پشم یا نخ کرك ـ مخلوط**	»	۴۰
۵۰۰۵	**نخ موئی ـ خالص یامخلوط با مواد نسجی نباتی**	»	۲۵
۵۰۰۶	**نخ پشم ـ نخ کرك ونخ موئی ـ خالص یا مخلوط ـ ساده یا رنگ شده ـ آماده شده برای خرده فروشی**	کیلو بالفاف	۷۰
۵۰۰۷	**پارچه های پشمی ـ که درجای دیگر گفته نشده است :**		
	الف ـ پارچه های پشمی خالص که وزن یك متر مربع آن :		
	۱) دویست وپنجاه گرم وکمتر	کیلو	۲۰۰
	۲) بیش از دویست و پنجاه تا سیصد و پنجاه گرم	»	۱۷۰
	۳) بیش از سیصدو پنجاه تا پانصد گرم	»	۱۵۰
	۴) بیش‌از پانصد گرم باشد	»	۱۲۰
	تبصره ـ پارچه های پشمی که ده درصدیا کمتر الیاف نسجی دیگرمخلوط داشته باشد پارچه‌پشمی خالص محسوب میشود .		
	ب ـ پارچه‌های پشمی مخلوط ـ که درجای دیگر		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال
	گفته نشده است که وزن یک‌متر مربع آن :		
	۱) دویست و پنجاه گرم و کمتر	کیلو	۲۰۰
	۲) بیش از دویست و پنجاه تاسیصد و پنجاه گرم	»	۱۷۰
	۳) بیش از سیصد و پنجاه تا پانصدگرم	»	۱۵۰
	٤) بیش از پانصدگرم باشد	»	۱۲۰
۵۰۸	**پارچه های‌پشمی‌نمدی (Tissus feutrés) برای ساختن‌کاغذ و مصارف فنی دیگر**	»	٤۰
۵۰۹	**پتو :**		
	الف ـ از پشم خالص یا مخلوط	»	۱۲۰
	ب ـ از پشم زبر (Poils grossiers)	»	۸۰
۵۱۰	**مخمل و پلوش پشمی**	»	۱۲۰
۵۱۱	**فرش پشمی ـ دست بافت وسایر**	»	۱۲۰
۵۱۲	**روبان پشمی**	»	۱۵۰
۵۱۳	**علاقبندی پشمی**	»	۱۵۰
۵۱٤	**تور ـ توری و پارچه‌های زره بافت پشمی**	»	۲۵۰
۵۱۵	**قلابدوزیهای پشمی :**		
	قلابدوزیهای شیمیائی و آنهائیکه دارای زمینه مرئی‌نیست ـ قلابدوزیهای‌دیگر که‌روی‌پارچه‌های پشمی یاکرکی‌بارشته‌های فلزی‌قیمتی‌ـبامروارید یا باسنگهای گرانبها ـ با رشته های فلزی غیر قیمتی ـ با منجوق و پولك‌ونگین ویا با ابریشم طبیعی ـ ابریشم‌مصنوعی ومواد نسجی مصنوعی ویا مواد نسجی دیگر اجراء شده است	»	۲۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	تبصره ـ در شماره های ۵۰۷ تا ۵۱۵ کلمه پشم شامل کرك نیز میباشد		
۵۱۶	**منسوجات و اشیاء دیگر موئی (En cins) خالص یا مخلوط که در جای دیگر گفته نشده است**	کیلو	۶۰
۵۱۷	**منسوجات و اشیاء دیگر از موی زبر که در جای دیگر گفته نشده است**	«	۶۰
	بخش چهل و هشت ـ پنبه		
۵۱۸	**پنبه :**		
	الف ـ پنبه لینتر	«	۵
	ب ـ اقسام دیگر	«	۷
۵۱۹	**آخال پنبه و پنبه کهنه ـ خام**	«	۵
۵۲۰	**پنبه و آخال پنبه و پنبه کهنه ـ سفید شده یا رنگ شده**	«	۱۰
۵۲۱	**پنبه حلاجی شده یا شانه زده**	«	۱۵
۵۲۲	**نخ پنبه ساده (Simple) ـ خام ـ سفید شده ـ رنگ شده ـ چاپ شده ـ مرسریزه ـ براق شده (کلاسه)**	«	۶۰
۵۲۳	**نخ پنبه تابیده**	«	۶۰
۵۲۴	**نخ پرك (کابله) پنبه**	«	۶۰
۵۲۵	**نخ پنبه مخلوط**	«	۶۰
۵۲۶	**نخ پنبه آماده شده برای خرده فروشی :**		
	الف ـ غرغره	کیلو با لفاف	۳۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	ب ـ گروهه ـ کلافه ـ تخته ـ سیگارت وغیره	کیلوبالفاف	۷۰
۵۲۷	**پارچه‌های پنبه‌ای ـ ساده بافت :**		
	الف ـ خام که وزن یک متر مربع آن :		
	۱) ۶۰ گرم و کمتر	کیلو	۳۰
	۲) بیش از ۶۰ تا ۱۵۰ گرم	»	۱۸
	۳) بیش از ۱۵۰ گرم باشد	»	۱۵
	ب ـ سفید شده که وزن یکمترمربع آن :		
	۱) ۶۰ گرم و کمتر	»	۳۰
	۲) بیش‌از ۶۰ گرم باشد	»	۱۸
	ج ـ رنگ شده ـ که وزن یکمترمربع آن :		
	۱) ۶۰ گرم و کمتر	»	۳۳
	۲) بیش‌از ۶۰ تا ۱۵۰ گرم	»	۲۳
	۳) بیش‌از ۱۵۰ گرم باشد	»	۲۰
	د ـ چاپ‌شده ـ که وزن یکمترمربع آن :		
	۱) ۶۰ گرم و کمتر	»	۳۳
	۲) بیش‌از ۶۰ تا ۱۵۰ گرم	»	۲۳
	۳) بیش‌از ۱۵۰ گرم باشد	»	۲۰
	ه ـ بافته شده بانخهای رنگارنگ ـ که وزن یک مترمربع آن :		
	۱) ۶۰ گرم وکمتر	»	۳۶
	۲) بیش‌از ۶۰ تا ۱۵۰ گرم	»	۲۹
	۳) بیش‌از ۱۵۰ گرم باشد	»	۲۳
	و ـ بافته شده با نخهای مرسریزه که وزن یک متر مربع آن :		
	۱) ۱۰۰ گرم وکمتر	»	۳۶

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	۲) بیش‌از ۱۰۰ تا ۲۰۰ گرم	کیلو	۲۹
	۳) بیش‌از ۲۰۰ گرم باشد	«	۲۳
	ز ـ براق شده (کلاسه) ـ موج‌دار (مواره) ـ داغ دار (گفره) که وزن یکمتر مربع آن :		
	۱) ۶۰ گرم و کمتر	«	۳۶
	۲) بیش‌از ۶۰ تا ۱۵۰ گرم	«	۲۹
	۳) بیش‌از ۱۵۰ گرم‌باشد	«	۲۳
۵۲۸	**پارچه های پنبه‌ای ـ فاسونه :**		
	الف ـ بروشه ـ که وزن یکمترمربع آن :		
	۱) ۱۰۰ گرم و کمتر	«	۴۳
	۲) بیش‌از ۱۰۰ تا ۲۰۰ گرم	«	۳۲
	۳) بیش‌از ۲۰۰ گرم باشد	«	۲۸
	ب ـ سایر ـ که وزن یکمتر مربع آن :		
	۱) ۱۰۰ گرم و کمتر	«	۳۶
	۲) بیش‌از ۱۰۰ تا ۲۰۰ گرم	«	۲۹
	۳) بیش‌از ۲۰۰ گرم‌باشد	«	۲۳
۵۲۹	**پارچه‌های پنبه‌ای مخلوط ـ که وزن یك متر مربع آن :**		
	الف ـ ۱۰۰ گرم و کمتر	«	۳۴
	ب ـ بیش‌از ۱۰۰ تا ۲۰۰ گرم	«	۳۱
	ج ـ بیش‌از ۲۰۰ گرم باشد	«	۲۸
۵۳۰	**پارچه‌های پنبه‌ای نمدی** (Tissus feutrés) **برای ساختن کاغذ و مصارف فنی دیگر**	«	۲۵
۵۳۱	**پارچه‌های پنبه‌ای گاز بافت :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف ـ غیر فاسونه :		
	۱) خام ـ سفید شده ـ رنگ شده ـ چاپ شده یا بافته شده با نخهای رنگارنگ	کیلو	۵۰
	۲) مرسریزه	»	۸۰
	ب ـ بروشه یا بنحو دیگر فاسونه شده	»	۸۰
۵۳۲	**پتوپنبه‌ای (Couvertures)**	»	۶۰
۵۳۳	**مخمل وپلوش پنبه‌ای ـ پارچه‌پنبه‌ای بوکله (حوله بافت) نوع اسفنجی :**		
	الف ـ مخمل وپلوش	»	۶۰
	ب ـ سایر	»	۶۰
۵۳٤	**فرش پنبه‌ای**	»	۶۰
۵۳۵	**روبان پنبه‌ای : از مخمل یا ازپلوش و سایر**		۶۰
۵۳۶	**علاقبندی پنبه‌ای**	»	۶۰
۵۳۷	**تور (Tulles) وپارچه‌های زره بافت‌پنبه‌ای یکنواخت**	»	۱۲۰
۵۳۸	**تور (Tulles) وپارچه‌های زره‌بافت پنبه ای فاسونه**	»	۱۲۰
۵۳۹	**توری (Dentelles) پنبه‌ای**	»	۱۲۰
۵٤۰	**قلابدوزیهای پنبه‌ای :**	»	۱۲۰
	قلابدوزیهای شیمیائی و آنهائی که دارای زمینه مرئی نیست ـ قلابدوزیهای دارای‌زمینه‌توریازمینه توری ـ قلابدوزیهای دیگر که روی پارچه های پنبه‌ای با رشته های فلزی قیمتی ـ با مروارید ـ		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال	
	با سنگهای گرانبها ـ بارشته‌های فلزی غیر قیمتی با منجوق و پولك و نگین ر یا ابریشم طبیعی ـ ابریشم مصنوعی و مواد نسجی مصنوعی و یا مواد دیگر اجراء شده است.	کیلو		۱۲۰
	بخش چهل و نه ـ کتان ـ شاهدانه ـ کنف (Jute) ـ رامی ومواد نسجی نباتی دیگر			
۵۴۱	**کتان خام حتی شانه زده و تمیزشده وآخال آن**	«	۵۰	۱
۵۴۲	**شاهدانه خام حتی شانه زده و تمیز شده و آخال آن**	«	۵۰	۱
۵۴۳	**کنف خام حتی شانه زده و آخال آن**	«		۱
۵۴۴	**مواد نسجی نباتی دیگر حتی شانه زده و آخال آن**	«	۵۰	۱
۵۴۵	**نخ کتان ونخ رامی خام ـ شسته ـ سفید شده رنگشده وغیره : ساده وتابیده**	«		۱۰
۵۴۶	**نخ شاهدانه خام ـ شسته ـ سفید شده ـ رنگ شده وغیره : ساده و تابیده**	«		۱۰
۵۴۷	**نخ کنف ـ خام ـ شسته ـ سفید شده ـ رنگ شده وغیره : ساده وتابیده**	«		٤
۵۴۸	**نخ مواد نسجی نباتی دیگر که درجای دیگر گفته نشده است (مانند نخ نارگیل وغیره)**	«		۱۰
۵۴۹	**نخ کتان ـ نخ شاهدانه ـ نخ کنف ونخ سایر**			

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	مواد نسجی نباتی مذکور درشماره ۵۴۴ آماده شده برای خرده فروشی	کیلوبالفاف	۷۰
۵۵۰	**نخ کاغذی**	کیلو	۲۰
۵۵۱	**پارچه کتان ـ شاهدانه ـ رامی :**		
	الف ـ ساده بافت :		
	۱) خام	«	۳۵
	۲) شسته ـ سفیدشده یا رنگ شده	«	۵۰
	۳) چاپ‌شده یابافته‌شده بانخهای رنگارنگ	«	۶۰
	ب ـ فاسونه ـ داماسه یا بروشه	«	۷۰
۵۵۲	**پارچه کتان ـ شاهدانه ـ رامی ـ مخلوط بمواد نسجی دیگر:**		
	الف ـ ساده بافت :		
	۱) خام	«	۳۵
	۲) شسته ـ سفید شده یارنگ شده	«	۵۰
	۳) چاپ‌شده‌یابافته‌شده بانخهای رنگارنگ	«	۶۰
	ب ـ فاسونه ـ داماسه یا بروشه	«	۷۰
۵۵۳	**پارچه کنف :**		
	الف ـ ساده بافت‌خام (چتائی)	«	۳
	ب ـ سایر	«	۱۰
۵۵۴	**پارچه از مواد نسجی نباتی بخش ۴۹ که در جای دئگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۳۰
۵۵۵	**مخمل وپلوش کتان ـ شاهدانه ـ رامی ـ کنف یا از سایر مواد نسجی بخش ۴۹**	«	۶۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۵۵۶	**فرش وپادری از مواد نسجی بخش ۴۹**	کیلو	۴۰
۵۵۷	**روبان ازمواد نسجی بخش ۴۹ ـ ازمخمل یا از پلوش و سایر**	«	۶۰
۵۵۸	**علاقبندی ازمواد نسجی بخش ۴۹**	«	۶۰
۵۵۹	**توری ـ تور وپارچه‌های زره‌بافت‌ازمواد نسجی بخش ۴۹ ـ ساده بافت یا فاسونه**	«	۱۲۰
۵۶۰	**قلابدوزیها ازمواد نسجی بخش ۴۹ :**		
	قلابدوزیهای شیمیائی وآنهائیکه دارای زمینه مرئی نیست وسایر	«	۱۲۰
۵۶۱	**منسوجات بافته‌شده‌ازنخهای کاغذی که‌در جای دیگر گفته‌نشده‌ومشمول عنوان‌دیگر تعرفه نشود**	«	۴۰
	بخش‌پنجاه ـ اوات‌ها ـ نمد ـ طناب واشیاء ساخته شده ازطناب ـ منسوجات مخصوص واشیاء فنی		
۵۶۲	**پنبه‌هیدروفیل**	کیلو بالفاف	۲۰
۵۶۳	**اوات واشیاء ساخته نشده از اوات ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ ازابریشم‌طبیعی ـ ابریشم مصنوعی یا از الیاف نسجی مصنوعی	کیلو	۵۰
	ب ـ ازپنبه اعم از هیدروفیل ـ پلشت‌بر وغیره ازسلولوزاعم ازهیدروفیل ـ پلشت‌بروغیره ازمواد نسجی‌دیگر	«	۳۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	ج ـ انواع لائی حتی آنهائی که دارای تارو پود میباشد از هرجنس واز هرقبیل خالص یامخلوط	کیلو	۵۰
	تبصره ـ منظوراز پارچه لائی پارچه هائی است که منحصراً بمصرف لائی برسد و مصرف مشترك نداشته باشد		
۵٦٤	**نمد : خام ـ سفیدشده ـ رنگشده یاچاپشده**		
	الف ـ دارای ابریشم طبیعی ـ ابریشم مصنوعی یاالیاف نسجی مصنوعی	«	٤۰
	ب ـ ازپشم یاازکرك	«	۳۵
	ج ـ ازموی زبر	«	۲۵
	د ـ ازپنبه یا ازمواد نسجی نباتی دیگر	«	۲۵
۵٦۵	**اشیاء حاضر نمدی ـ فقط بریده یاقالبی حتی چسبانده**	«	٦۰
۵٦٦	**طناب ـ کابل ـ ریسمان و نخ قند ـ حتی گیس بافت :**		
	الف ـ ازپنبه	«	۱۰
	ب ـ سایر (جزاز کاغذ)	«	۷
۵٦۷	**تورماهیگیری ـ تورشکار ـ کیسه های توری برای آذوقه و تورهای همانند ساخته شده ازمواد نسجی نباتی**	«	۵۰
۵٦۸	**مصنوعات طناب وریسمان که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۳۰
۵٦۹	**لوله برای تلمبه ولوله های همانند ازمواد نسجی حتی باملحقات ومتفرعات فلزی**	«	۱۰
۵۷۰	**تسمه نقاله (ترانسمیسیون یا ترانسپورت) :**		
	ازمواد نسجی حیوانی ـ از پنبه ـ کتان یا مواد نسجی نباتی دیگر ـ خالص یامخلوط	«	۲۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۵۷۱	**منسوجات که مخصوصا برای صحافی ـ رسامی ونقاشی آماده‌شده :** پرکالین‌اندوده از چسب ـ از نشاسته وغیره برای صحافی ـ اشیاء مقوا سازی ـ جلد وغلاف سازی ومصارف‌همانند ـ پارچه گرده‌برداری (کالك) یا شفاف (ترانسپاران) ـ پارچه‌آماده‌شده برای نقاشی	کیلو	۵۰
۵۷۲	**منسوجات و نمد های پوشانده شده از یك قشر از موادی که مایه آن از مشتقات سلولوز باشد**	«	۵۰
۵۷۳	**مشمع وسایر منسوجات و نمد های روغن زده یا پوشانده شده ازموادی که مایه آن روغن باشد :**		
	الف ـ منسوجات زبر روغن زده برای بار بندی ولفاف	«	۵
	ب ـ برای روپوش کالا ومصارف همانند	«	۸
	ج ـ منسوجات ابریشمی یاابریشم مصنوعی ـمومی یاروغنی	«	۱۰۰
	د ـ مشمع وسایر	«	۵۰
۵۷۴	**لینولئوم ـ لنکروستا واشیاء همانند : با آستر پارچه یانمد یاآستر مقوا یاکاغذ**	«	۲۰
۵۷۵	**منسوجات و نمد آغشته یاپوشیده شده از اسفالت ـ از قطران یا از مواد همانند**	«	۵
۵۷۶	**پارچه ـ روبان وعلاقبندی کشدار :**		
	الف ـ ازابریشم طبیعی خالص یامخلوط	«	۱۰۰
	ب ـاز ابریشم طبیعی‌خالص‌ویاالیاف نسجی‌مصنوعی ـ خالص یامخلوط	«	۶۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ج ـ از پشم خالص یا مخلوط	کیلو	۶۰
	د ـ سایر	»	۴۰
۵۷۷	**منسوجات و نمدهای کائوچو شده ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ از ابریشم طبیعی ـ ازابریشم مصنوعی یا از الیاف نسجی مصنوعی خالص یا مخلوط	»	۵۰
	ب ـ ازمواد نسجی دیگر ـ خالص یا مخلوط	»	۵۰
۵۷۸	**تور چراغ از مواد نسجی**	کیلوبالفاف	۲۰۰
۵۷۹	**اشیاء فنی دیگر از مواد نسجی ـ که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ فتیله برای چراغ یا برای شمع یا بخاری بایا بدون ملحقات فلزی	کیلو	۳۰
	ب ـ سایر	»	۴۰
	بخش پنجاه ویك ـ پارچه و اشیاء کشباف(Bonneteries) ساده یا کشدار		
	یادداشت عمومی:		
	۱) بونتری کشدار یا آلوده یا آغشته ویا پوشیده از کائوچو (باستثنای پارچه و روبانهای کشدار بطور توپ یا قواره و باستثناء اشیاء مذکور در شماره ۵۹۳) نیز مشمول شماره‌های مندرج در این بخش میشود .		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	۲) پارچه‌های کشباف که به قطعات و برای مصرف مخصوص بریده شده است (جز بشکل مربع یا مستطیل) وهمچنین اشیاء کشباف که بشکل معین بافته شده برحسب شکلی که بافته شده مشمول قسمتهای ب تا هـ تقسیمات شماره های ۵۸۰ تا ۵۸۳ میشود		
	۳) اشیاء کشباف دوخته شده ومهیا (لباس - دستکش وغیره) اگر قلابدوزی هم شده باشد مشمول همین‌بخش میشود .		
۵۸۰	**بونتری از ابریشم‌طبیعی- خالص‌یامخلوط:**		
	الف ـ پارچه کشباف بطور توپ یا قواره های ندوخته (Etoffes en Piéces)	کیلو	۳۰۰
	ب ـ دستکش	»	۷۰۰
	ج ـ جوراب	کیلوبالفاف	۸۰۰
	د ـ زیرپوش (Sous vêtements)	کیلو	۷۰۰
	هـ ـ اشیاء غیر مذکور	»	۷۰۰
۵۸۱	**بونتری از ابریشم مصنوعی یاازالیاف‌نسجی مصنوعی ـ خالص یا مخلوط :**		
	الف ـ پارچه‌های کشباف بطور توپ یا قواره های ندوخته	کیلو	۲۰۰
	ب ـ دستکش	»	۷۰۰
	ج ـ جوراب	کیلوبالفاف	۸۰۰
	د - زیرپوش	کیلو	۷۰۰
	هـ - اشیاء غیر مذکور	»	۷۰۰
۵۸۲	**بونتری از پشم‌یاازکرك ـ خالص یامخلوط:**		
	الف - پارچه کشباف‌بطورتوپ یا قواره‌های ندوخته	»	۲۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال
	ب ـ دستکش	کیلو	۲۵۰
	ج ـ جوراب	«	۲۵۰
	د ـ زیرپوش	«	۲۵۰
	هـ ـ اشیاء غیر مذکور	«	۲۵۰
۵۸۳	**بونتری از پنبه یا ازمواد نسجی نباتی دیگر :**		
	الف ـ پارچه کشباف بطور توپ یاقواره‌های ندوخته	«	۱۰۰
	ب ـ دستکش	«	۱۰۰
	ج ـ جوراب	«	۲۰۰
	د ـ زیرپوش	«	۲۰۰
	هـ ـ اشیاء غیر مذکور	«	۲۰۰
	بخش پنجاه‌ودو ـ لباس رو ـ جامه(لنژری) و سایر اشیاء مهیا		
۵۸۴	**لباس رو مردانه که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ ازپارچه ابریشم طبیعی ـ ابریشم مصنوعی یا از الیاف نسجی مصنوعی	«	۵۰۰
	ب ـ از پارچه پشم یا کرك	«	۳۰۰
	ج ـ از پارچه پنبه ـ کتان یا موادنسجی دیگر	«	۲۰۰
۵۸۵	**لباس رو زنانه ـ که درجای دیگر گفته‌نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ از پارچه ابریشم طبیعی	«	۷۰۰
	ب ـ از پارچه ابریشم مصنوعی یا از الیاف نسجی مصنوعی	«	۷۰۰
	ج ـ از پارچه پشمی یا کرکی	«	۳۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	د ـ از پارچه پنبه ـ کتان یا ازمواد نسجی‌دیگر	کیلو	۲۰۰
	هـ ـ از پارچه بافته‌شده بانخ فلزی‌یارشته‌های‌فلزی	«	۷۰۰
۵۸۶	**لباس رو وزیرپوش ـ ازپارچه یانمد آغشته یا اندوده بکائوچویاروغن یاموادپلاستیکی یا مواد شیمیائی‌ومواد همانند(امپرمابلیزه) و همچنین از سایر پارچه های مخصوص بخش ۵۰ :**		
	الف ـ از ابریشم طبیعی ـ از ابریشم مصنوعی یا از الیاف نسجی مصنوعی ـ خالص یامخلوط	«	۲۰۰
	ب ـ از مواد نسجی دیگر	«	۱۵۰
۵۸۷	**لباس زیر مردانه ـ که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ از ابریشم‌طبیعی	«	۷۰۰
	ب ـ از ابریشم مصنوعی‌یا از الیاف نسجی‌مصنوعی	«	۷۰۰
	ج ـ از پشم یاکرك	«	۱۵۰
	د ـ از پنبه ـ ازکتان یا از مواد نسجی دیگر	«	۱۰۰
۵۸۸	**لباس زیر زنانه ـکه درجای دیگرگفته‌نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ از ابریشم طبیعی	«	۷۰۰
	ب ـ از ابریشم مصنوعی‌یااز الیاف نسجی مصنوعی	«	۷۰۰
	ج ـ از پشم یاکرك	«	۱۵۰
	د ـ از پنبه ـ ازکتان یا از مواد نسجی دیگر :		
	۱) دستمالهای بهداشتی‌زنانه‌حتی باملحقات ازکاغذ و غیره	«	۵۰
	۲) سایر	«	۱۰۰

شماره ردیف	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
۵۸۸ مکرر	**لباس مستعمل :**		
	الف ـ از پارچه ابریشم‌طبیعی ـ ازپارچه ابریشم مصنوعی یااز الیاف نسجی مصنوعی دیگر	کیلو	۲۰۰
	ب ـ ازپارچهٔ پشمی‌یاکرکی	«	۱۰۰
	ج ـ از پارچهٔ پنبه ـ از پارچه‌کتان یا از پارچه بافته شده باموادنسجی دیگر	«	۵۰
۵۸۹	**ملافه ورو بالشی ـ حوله ـ سفره و دستمال سفره وهمانند :** (Lingeries de table' de lits et de toillette)		
	الف ـ از ابریشم طبیعی ـ از ابریشم مصنوعی یا از الیاف‌نسجی مصنوعی	«	۵۰۰
	ب ـ ازموادنسجی دیگر	«	۲۰۰
۵۹۰	**دستمال‌جیبی :**		
	الف ـ از ابریشم طبیعی ـ از ابریشم مصنوعی یاازالیاف نسجی مصنوعی	«	۶۰۰
	ب ـ ازمواد نسجی دیگر	«	۲۵۰
۵۹۱	**شال ـ شال‌گردن ـ روسری :**		
	الف ـ ازابریشم‌طبیعی	«	۶۰۰
	ب ـ ازابریشم مصنوعی یا از الیاف نسجی‌مصنوعی	«	۶۰۰
	ج ـ ازمواد نسجی دیگر	«	۳۰۰
۵۹۲	**کراوات از هرقبیل :**		
	الف ـ ازابریشم طبیعی	«	۶۰۰
	ب ـ از ابریشم مصنوعی یااز الیاف نسجی مصنوعی	«	۶۰۰
	ج ـ ازمواد نسجی دیگر	»	۳۰۰

شماره ردیف	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
۵۹۳	**کرست ـ کرست کمر بند ـ کمر بند ـ پستان بند ـ بندشلوار ـ بندجوراب واشیاء همانند :**		
	الف ـ از ابریشم طبیعی ـ از ابریشم مصنوعی ـ از الیاف نسجی مصنوعی ـ خالص یا مخلوط	ازروی ارزش	۲۵ در صد
	ب ـ ازمواد نسجی دیگر	«	۲۵ در صد
۵۹۴	**گونی وجوال برای لفاف :**		
	الف ـ از پارچه کنف	کیلو	۳
	ب ـ از پارچه‌های دیگر	«	۱۰
۵۹۵	**روپوش کالا ـ روپوش وسائط بار کشی ـ چادر وپوش ـ بادبان کشتی واشیاءوهمانند**	«	۱۰
۵۹۶	**کیسه‌سفر ـ کیسه آذوقه ـ کیسه‌وکیف‌دستی انواع جلد و غلاف واشیاء همانند ـ ساخته شده از پارچه ـ از نمد یاکشباف :**		
	الف ـ از ابریشم طبیعی ـ از ابریشم مصنوعی ـ از الیاف نسجی مصنوعی یا از پارچه‌های بافته شده با نخ فلزی یا رشته‌های فلزی بخش ٤٦	«	۲۵۰
	ب ـ از نمد یا از پارچه‌های مخصوص بخش ـ ۵۰	«	٦۰
	ج ـ سایر	«	٦۰
۵۹۷	**اشیاء دوخته شده یا آماده شده از نمد یا از پارچه‌که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ نوارهای زخم بندی و همانند از هر جنس حتی باملحقات ازکاغذ و غیره	«	۱۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	ب ـ سایر:		
	۱ ـ ازابریشم طبیعی	کیلو	۴۰۰
	۲ ـ ازابریشم مصنوعی یا ازالیاف نسجی مصنوعی	«	۴۰۰
	۳ ـ ازپشم یا ازکرك	«	۳۰۰
	۴ ـ ازپنبه	«	۲۰۰
	۵ ـ ازکتان یا ازمواد تسجی‌نباتی دیگر	«	۲۰۰
	۶ ـ از پارچه‌های بافته شده ازنخ فلزی یارشته‌های فلزی	«	۶۰۰
	۷ ـ ازپارچه های مخصوص بخش ۵۰	«	۱۵۰
	بخش پنجاه وسه ـ ژنده ـ کهنه		
۵۹۸	**دم‌قیچی نوپارچه‌یا نمد یا بونتری که‌قابل مصرف اولیه نباشد**	«	۲
۵۹۹	**کهنه و ژنده منسوجات و نمد و بونتری و البسه وجامه های مندرس ـ تور وطنابهای کهنه و همانند که جز بـرای حلاجی یـا ساختن کاغذ و غیره مصرف دیگری نداشته باشد**	«	۲
	تبصره ـ ورود کالاهای مندرج دربخش ۵۳ مستلزم ارائه ورقه گندزدائی کشورمبداء است		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	فصل دوازدهم ـ کفش ـ کلاه ـ چتر ـ عصا ـ اشیاء تزیینی یاتفننی ـ (مد)		
	بخش پنجاه وچهار ـ کفش (انواع آن)		
٦٠٠	**پوتین بدون آستر وچکمه متعارفی ـ ساخته شده از چرم گاو یا ازچرم اسب ـ برنگ طبیعی یاموم زده**	کیلو	٨٠
٦٠١	**سرپائی وراحتی :**		
	الف ـ چرمی	«	١٠٠
	ب - پارچه‌ای یا ازمواد دیگر	«	١٠٠
٦٠٢	**چکمه وکفشهای چرمی دیگر ـ باتخت چرمی یا باتخت کائوچوئی :**		
	الف ـ ازچرم لاکی ـ برقی ـ طلائی و نقره ای	«	١٥٠
	ب ـ از چرمهای دیگر	«	١٠٠
	ج ـ کفشهای مخصوص اسکی (باگواهی سازمان تربیت بدنی)	«	بخشوده
٦٠٣	**کفش ازمواد نسجی یا از مواد نباتی ـ که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ باتخت چرمی یا باتخت کائوچوئی :**		
	الف ـ از پارچه ابریشم طبیعی ـ ازپارچه ابریشم مصنوعی ـ خالص یا مخلوط ـ از پارچه		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	تهیه شده از نخ فلزی یا رشته های فلزی یا از پارچه قلابدوزی شده.	کیلو	۲۰۰
	ب ـ سایر	»	۱۵۰
٦۰٤	**گالش ـ چکمه و کفشهای لاستیکی :**		
	الف ـ برای پوشیدن روی کفش	»	۵۰
	ب ـ سایر	»	۵۰
٦۰۵	**کفشهای دیگر که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ باتخت چوبی	»	۳۰
	ب ـ سایر	»	۱۰۰
٦۰٦	**رویه ـ ساقه و قسمت های دیگر حاضر و آماده شده کفش :**		
	الف ـ ازچرم	»	۱۵۰
	ب ـ ازمواد نسجی وغیره	»	۲۰۰
	بخش پنجاه وپنج ـ کلاه وکاسکت		
٦۰۷	**کلاه نمدی نیمه ساخته (Cloches)**	»	۱۵۰
٦۰۸	**کلوش برای کلاه ـ از کاه ـ ازالیاف نخل ـ از پوست نباتی ـ از تراشه چوب ـ از ساقه و برگ یامواددیگر همانند**	»	۱۰۰
٦۰۹	**کلاه نیمه ساخته ازنوار (En tresses, en bandes) یا ازنخ موادنسجی ـ از کاغذ یااز مواددیگر مشتق از سلولوز**	»	۱۰۰
٦۱۰	**کلاه مردانه نمدی**	»	۳۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان - ریال
۶۱۱	**کلاه مردانه ـ از کاه ـ از الیاف نخل ـ از پوست نباتی ـ از تراشه چوب ـ از ساقه و برگ یا از مواد دیگر همانند**	کیلو	۳۰۰
۶۱۲	**کلاههای دیگر مردانه :**		
	الف ـ از پارچه ابریشم طبیعی ـ ازپارچه ابریشم مصنوعی خالص یا مخلوط	«	۴۰۰
	ب ـ ازچرم یا از مواد دیگر	«	۴۰۰
۶۱۳	**کلاه زنانه نمدی**	«	۴۰۰
۶۱۴	**کلاه زنانه ـ ازکاه ـ از الیاف نخل ـ از پوست نباتی ـ از تراشه چوب ـ از ساقه و برگ یا از مواد دیگر همانند**	«	۴۰۰
۶۱۵	**کلاه زنانه ـ از مواد نسجی (جز نمد) و سایر کلاههای زنانه که درجای دیگر گفته نشده**	«	۴۰۰
۶۱۶	**کاسکت ـ بونه (Bonnets) ـ بره ـ فینه ـ شبکلاه و همانند :**		
	الف ـ از پارچه یا از نمد یا بونتری مالیده شده	«	۳۰۰
	ب ـ سایر :		
	۱ ـ ازچرم یا از پوست	«	۵۰۰
	۲ ـ از کائوچو یا از مواد دیگر	«	۱۰۰
	تبصره ـ کاسکت و بونه و بره های ساخته شده از بونتری مالیده نشده یا از لنژی مشمول بخشهای ۵۰۱ و ۵۰۲ میشود .		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	بخش پنجاه و شش - چتر - عصا		
۶۱۷	**چتر بارانی یا آفتابی - ساده یاتزیین شده بادانتل و یا قلابدوزی شده با یا بدون ملحقات قیمتی وغیر قیمتی :**		
	الف - باپیراهن از پارچه ابریشم طبیعی - ابریشم مصنوعی یا الیاف نسجی مصنوعی - خالص یا مخلوط	کیلو	۷۵
	ب - باپیراهن از پارچه های دیگر یا از کاغذ یا از مواد دیگر	«	۷۵
	ج - دارای تزئینات قیمتی	ازروی‌ارزش یا کیلو بانتخاب گمرك	۲۵ درصد ۷۵
۶۱۸	**عصا - میله‌ودسته چتر :**		
	الف - تمام چوبی - خیزرانی یا از نی و همانند و سایر اقسام حتی جور شده با شاخ - با صدف - با عاج - با شیر ماهی - با کهربا - با استخوان و همانند - با مواد مصنوعی پلاستیکی	کیلو	۷۵
	تبصره - حلقه- پولك‌و متفرعات کوچك‌دیگرهمانند از موادی غیر از مواد مذکوردرفقره‌ب‌ذیل تأثیری در تعرفه بندی قسمت الف‌بالاندارد.		
	ب - دارا تزئینات از فلزات گرانبها یااز سنگهای گرانبها یا نیمه گرانبها	ازروی‌ارزش یا کیلو بانتخاب گمرك	۲۵ درصد ۷۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
۶۱۹	**سرعصا و سرچتر :**		
	الف ـ ازهر قبیل و از هرمواد (جز از فلزات قیمتی)	کیلو	۷۵
	ب ـ از هرمواد دارای تزئینات از فلزات گرانبها از سنگهای گرانبها یا نیمه گرانبها	» ازروی‌ارزش بانتخاب گمرك	۷۵ یا ۲۵ درصد
۶۲۰	**استخوان بندی سوار شده چتر و قطعات آن و یراق برای چتر ـ برای عصا ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	کیلو	۷۵
۶۲۱	**تازیانه ـ دسته تازیانه ـ شلاق**	»	۲۰۰
	بخش پنجاه وهفت ـ پرهای زینتی آماده و اشیاء ساخته شده از پر ـ گل مصنوعی ـ اشیاء ساخته شده از موی انسان ـ بادبزن		
۶۲۲	**پرهای زینتی آماده بانضمام کله ـ گلو ـ بال و پوست پرندگان**	»	۱۵۰۰
۶۲۳	**اشیاء ساخته شده و آماده شده از پر که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	»	۱۵۰۰
۶۲۴	**قطعات گل و برك و میوه و شاخه و ساقه مصنوعی ازهرجنس**	»	۵۰۰
۶۲۵	**گل ـ برك ومیوه‌های مصنوعی ازهرجنس**	»	۵۰۰
۶۲۶	**موی آماده شده انسان و مصنوعات آن ـ که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	»	۴۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۶۲۷	**بادبزن دستی از هر قبیل واز هر جنس**	ازروی‌ارزش	۱۰۰ درصد
	فصل سیزدهم - مصنوعات از سنگ و از مواد معدنی دیگر - محصولات فخاری وچینی سازی (Produits Céramihues) شیشه ومصنوعات شیشه‌ای		
	بخش پنجاه وهشت - مصنوعات ازسنگ و از مواد معدنی دیگر		
۶۲۸	**سنگ‌برای سنگ فرش - از سنگ طبیعی**	تن	۱۰۰
۶۲۹	**مصنوعات‌سنگی - که‌درجای‌دیگر گفته‌نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف - بریده (Taillé) یا اره شده - دارای سطح صاف یا یکنواخت - از مرمر - از رخام یا از سنگهای سخت دیگر	«	۱۵۰
	ب - تراش شده (Mouluré) یا خراطی شده ولی صیقلی وحجاری نشده	«	۲۰۰
	ج - صیقلی شده - تزئین شده یا بنحو دیگر(غیر از حجاری) کار شده باشد.	«	۴۰۰
	د - حجاری شده (SeuPlté)	«	۶۰۰
۶۳۰	**لوح سنگ(Ardoise)کار شده :**		
	الف - برای فرش کردن یا برای بام	«	۲۵۰
	ب - برای نوشتن یا تقشه‌با یابدون قاب	کیلو	۱

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان – ریال
	ج – اشیاء دیگر ساخته ازآردواز (Ardoise)	کیلو	۲
۶۳۱	**سنگ‌چاپ آماده شده – ولو دارای خط یا نقش**	«	۱
۶۳۲	**سنگ‌آسیاب برای آردکردن غلات یا برای تهیه‌کردن مواد لازم برای خمیر کاغذ :**		
	الف – ازسنگ‌طبیعی	«	بخشوده
	ب – ازسنگ مصنوعی	«	۲
۶۳۳	**سنگ‌چرخ برای تیزکردن یا صیقلی‌کردن– از سنگ طبیعی**	«	۱۰
۶۳۴	**سنگ برای‌تیز کردن یا صیقلی کردن از سنباده طبیعی یا مصنوعی**	«	۱۰
۶۳۵	**کاغذ و مقوا پوشانده شده از سنباده طبیعی یا مصنوعی**	«	۵
۶۳۶	**منسوجات پوشانده شده از سنباده طبیعی یا مصنوعی**	«	۱۰
۶۳۷	**مصنوعات برای مصرف در دستگاههای تولیدحرارت(Calorifuges) که‌مایه‌آن‌خاک سنگواره (فسیل) است که در جای دیگر گفته نشده‌ومشمول عنوان‌دیگر تعرفه نشود**	«	٤
۶۳۸	**آجر – خشت – لوله ومصنوعات دیگر –که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود – ساخته شده از اسفالت خالص یا مخلوط – یااز محصولات همانند**	«	۳

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۶۳۹	**مصنوعات ـ از سمنت ـ از بتن یا از سنگ مصنوعی ـ حتی مسلح ـ که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	کیلو	۳
۶۴۰	**مصنوعات از گچ یا از ترکیباتی که مایع آن گچ است ـ که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ تخته ـ چهار گوش ـ ازاره ـ کتیبه و همانند بدون زینت	«	۱
	ب ـ قالب (Moulages) و مصنوعات دیگر	«	٤
۶۴۱	**مصنوعات از مخلوط سمنت و آمیانت (فیبر و سمنت) مانند لوح ـ چهار گوش ـ لوله و غیره**	«	۳
۶۴۲	**مصنوعات پنبه کوهی (آمیانت) :**		
	الف ـ کاغذ و مقوای آمیانت ـ حتی بریده شده بشکل پولك وغیره	«	۶
	ب ـ نخ ـ بند و طناب آمیانت ـ حتی بافته	«	۱۲
	ج ـ منسوج آمیانت	«	۲۵
	د ـ لباس و کفش و مصنوعات دیگر	«	٤۰
۶۴۳	**مصنوعات میکا :**		
	الف ـ ورق و ورقه تلق (میکا) که فقط بابعاد منظم و یا بمنظور مصرف معینی بریده شده باشد	«	۲۵
	ب ـ ورقهائیکه از چسباندن ورقه های تلق تهیه شده حتی روی کاغذ یا منسوج	«	۲۵
	ج ـ مصنوعات دیگر تلق	«	۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان - ریال
٦٤٤	**مجسمه های کوچك ـ اشیاء تفننی و زینت ساخته شده ازسنگ یا از مواد معدنی دیگر**	کیلو	۱۰۰
٦٤٥	**مصنوعات مواد معدنی ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود**	«	۷۵
	بخش پنجاه و نه ـ محصولات سرامیکی (فخاری وچینی سازی)		
	یادداشت عمومی :		
	۱ ـ برای طبقه‌بندی اشیاء‌یك‌رنگ‌نشانی‌و نوشته هائیکه معرف سازنده یا فروشنده و یاکشور مبداء‌ویا نوع شیی اعم از اینکه آن نشانیها یا نوشته‌های چاپی ویا برجسته باشدکه درخمیرآن شیئی بعمل آمده باشد در نظرگرفته نمیشود ولو اینکه دور آن نشانی یا نوشته نقشی نیز خارج از حدودی که بتوان بآن نقش عنوان تزئینات داد وجود داشته باشد .		
	۲ - فقط اشیائی یك رنگ‌محسوب میشود که صرفنظر از رنگ‌طبیعی خمیرلعاب‌نزده آنها رنگ‌تمام سطح داخلی و خارجی آن اشیاء یکسان باشد .		
٦٤٦	**آجر ساختمان :**		
	الف ـ معمولی بهرشکل	«	۳۰ —
	ب ـ ورنی شده (vernissés)یا لعاب دار (Emaillèer) وکاشی	«	۱۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
۶۴۷	**سفال با یا بدون لبه (Tuiles) :**		
	الف ـ ورنی نشده‌وبدون لعاب	کیلو	۱
	ب ـ ورنی شده یالعابدار	«	۵
۶۴۸	**تنبوشه و لوله ازگل پخته معمولی**	«	۱
۶۴۹	**مصنوعات‌گل پخته معمولی که‌درجای‌دیگر گفته‌نشده است:**		
	الف ـ چهارگوش برای کف یا پوشش ساختمان	»	۱
	ب ـ تزئینات معمار کاری مانند هره - ازاره ـ کتیبه و غیره	«	۲
	ج ـ اشیاء دیگر :		
	۱ ـ ورنی نشده وبدون لعاب	«	٤
	۲ - ورنی شده یالعابدار	«	۱۰
۶۵۰	**آجر وقطعات‌ساختمانی‌نسوز(Réfractaires) از شاموت(Chamotte) ـ‌ازدیناس (Dinas) از مانیزیت (Magnésite)وغیره :**	«	۱ ۵۰
۶۵۱	**محصولات دیگر نسوز (رفراکتر) مانندلوله بوته و غیره :**		
	الف - ازگرافیت	«	۳
	ب ـ از مواد دیگر	«	۷
۶۵۲	**آجر ولوح برای فرش ازسنك ماسه(Grès) دارای ستبرای بیش از سی میلیمتر**	«	۱
۶۵۳	**لوله و بست لوله ـ ازسنگ‌ماسه**	«	۲
۶۵٤	**ظرف و دستگاه برای مصرف شیمیائی یا**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
٦٥٥	**مصارف فنی دیگر ـ تغار ـ لاوك و ظروف دیگر برای مصارف روستائی ـ از سنگ ماسه لوح برای سنگفرش یا پوشش ـ از سنگ ماسه ـ از بدل چینی یا از خاك اعلا (دارای ستبرای سی میلیمتر و کمتر) :**	کیلو	١
	الف ـ ورنی نشده و بدون لعاب	»	٧
	ب ـ ورنی شده یالعابدار	»	١٠
٦٥٦	**بخاری وقطعات بخاری از مواد سرامیکی**	»	١٥
٦٥٧	**دستگاههای ثابت برای مصارف نظافت و بهداشت از مواد سرامیکی**	»	١٢
٦٥٨	**مجسمه های کوچك ـ اسباب های تجملی یا تفننی یا تزئینی از مواد سرامیکی :**		
	اسباب تزئینی ـ اسباب تدخین ـ اسباب میزتحریر وسربخاری ـ انواع شمعدان وغیره	ازروی ارزش	١٠٠ درصد
٦٥٩	**مصنوعات از سنگ ماسه ـ که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	»	١٠٠ درصد
٦٦٠	**دندان مصنوعی**	کیلو بالفاف	٤٠٠
٦٦١	**مصنوعات بدل چینی یاازخاك اعلا (Faïence et terre fine) که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود:**		
	الف ـ ظروف و اسباب خانه داری وآرایش :		
	١ـ سفید یا یك رنگ	کیلو	١٠
	٢ـ رنگارنگ یا تزئین شده یارنگ ـ حتی طلائی ـ نقره‌ای وغیره	»	١٢

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	ب ـ سایر :		
	۱ ـ سفیدیا یك رنگ	کیلو	۱۵
	۲ ـ رنگارنگ یا تزئین شده بارنگ ـ حتی طلائی ـ نقره‌ای وغیره	«	۲۵
۶۶۲	**مصنوعات چینی (Porcelaine) که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف - ظروف و اسباب خانه‌داری وآرایش :		
	۱ - سفید یا یك‌رنگ	«	۱۰
	۲ ـ رنگارنگ یا تزئین شده با رنگ ـ حتی طلائی - نقره‌ای وغیره	«	۱۲
	ب ـ سایر		
	۱ ـ سفید یا یك رنگ	«	۱۵
	۲ ـ رنگارنگ یا تزیین شده با رنگ‌ـحتی طلائی ـ نقره‌ای وغیره	«	۲۵
	بخش شصت ـ شیشه ومصنوعات شیشه‌ای		
	یاد داشت عمومی :		
	۱ - برای طبقه بندی مصنوعات شیشه‌ای علامتهائی که نام کارخانه یا سازنده یا فروشنده یا کشور مبداء و یا گنجایش و ظرفیت و یا اندازه آنها را تعیین میکند در نظر گرفته نمیشود ولو اینکه در این نوع علامات خط یا نوشته ویا نقشی نیزخارج ازحدودی که بتوان بآن‌خط یا نقش عنوان تزئینات واقعی داد وجود داشته باشد .		
	۲ - مصنوعات شیشه‌ای که در یا گلوی آن سنباده		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	شده باشد یا زیر یا انتها و یا کناره های آن دم چرخ داده شده ولو صیقلی شده باشد مانند مصنوعات کار نشده محسوب میشود .		
٦٦٣	**خرده شیشه و شیشه شکسته**	کیلو	٣
٦٦٤	**شیشه کار نشده بشکل شمش ـ میله یا لوله (جز شیشه اپتیک)**	«	٥
٦٦٥	**شیشه ـ ریخته (Coulé) یا تخت شده (Laminé) بشکل ورق یا لوح کار نشده :**		
	الف - شیشه زمخت برای تهیه آئینه	«	١٠
	ب ـ شیشه شیاردار - شکن‌دار ـ تگرگی ـ چکشی ـ باسمه دار و همانند رنگ‌نشده یا رنگ‌شده یا روئه دار (Plahué)	«	١٠
	ج ـ شیشه مسلح	«	١٠
٦٦٦	**شیشه ورق کار نشده ـ گسترده (Etiré) یا باد شده (Soufflé) (شیشه جام) رنگ‌نشده یا رنگ‌شده یا روئه دار**	«	١٠
٦٦٧	**شیشه ورق یا صفحه ـ کار شده :**		
	الف ـ خم شده (Courbé) یا محدب (Bombé) و یا دارای کناره‌های کار شده یا یخ دار	«	١٥
	ب ـ مات ـ موسلینه یا یخ نما (Givré)	«	١٥
	ج - صاف یا صیقلی شده از یك یا دو طرف	«	١٥
	د ـ کنده (Gravé) زراندود ـ مزین یا نقاشی شده	«	٢٠
٦٦٨	**شیشه ورق قلع اندود ـ سیم اندود ـ پلاتین اندود ـ آئینه :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان-ریال
	الف ـ بدون‌قاب :		
	۱ ـ بدون اینکه کنار آن‌کار شده باشد	کیلو	۲۰
	۲ - دارای کناره‌کار شده تا پخ‌دار	«	«
	ب ـ قاب شده : با قاب چوبی ـ با قاب از فلز معمولی ـ باقاب ازفلز معمولی زراندود ـ سیم اندود یادارای روپوش از فلزات قیمتی با قاب‌کاغذی - مقوائی ـ چرمی ـ ابونیت ـ سلولوئیدی و یاسایر مواد پلاستیکی مصنوعی وسایر	«	۵۰
۶۶۹	**شیشه‌نشکن (Sécurité)**	«	۲۰
۶۷۰	**آجر ـ لوح ـ سنگ‌وچهارگوشهای شیشه‌ای ویژه پوشش یا فرش ـ ریخته یا قالب شده مسلح وغیر مسلح**	«	۱۲
۶۷۱	**کپ وغرابه ـ بطری وشیشه خالی از شیشه کار نشده :**		
	الف ـ بظرفیت بیش از ۲٫۵ لیتر	«	۲
	ب ـ بظرفیت بیش‌از ۲۵ سانتی لیتر تا ۲٫۵ لیتر :		
	۱ ـ برنگ طبیعی ـ مایل بسبز ـ بقهوه‌ای یا به سیاه	«	۲
	۲ ـ نیمه سفید یا سفید (بی‌رنگ) ـ رنگ شده	«	۵
	ج ـ بظرفیت ۲۵ سانتی‌لیتر وکمتر :		
	۱ ـ از شیشه دارای رنگ طبیعی ـ مایل به سبز ـ بقهوه‌ای یا به سیاه	«	۴
	۲ ـ نیمه سفیدیاسفید (بی‌رنگ)- رنگ‌شده	«	۶

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	تبصرهٔ ۱ ـ کپ ـ غرابه ـ بطری و شیشه های خالی حتی دارای غلاف حصیری ویا جا داده شده درسبدهای فلزی وحصیری ویا مواد همانند وهمچنین آنهائی که دارای در مکانیکی باشد تابع تعرفه بندی شماره ۶۷۱ خواهد بود		
	تبصرهٔ ۲ ـ شیشه‌های‌مشمول ۶۷۱ در صورتیکه‌دارای در شیشه‌ای باشد در آن نیز تابع تعرفه بندی خود شیشه خواهد بود ودر صورتیکه دارای درازمواد دیگر باشد (باستثناء در های مکانیکی مذکور در تبصره ۱) در آن تابع تعرفه بندی‌نوع جنس خودخواهد بود .		
۶۷۲	**آمپول‌شیشه‌ای‌برای لامپ‌واستوانه (Yavles) الکتریکی**	ازروی‌ارزش	۳۰ در صد
۶۷۳	**اسباب روشنائی وقطعات یا متفرعات آن ساخته شده از شیشه ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف - لوله وحباب برای چراغهای غیر برقی	ازروی‌ارزش	۵۰ درصد
	ب ـ چراغهای‌الکلی برای‌مصرف‌در آزمایشگاهها وداروخانه‌ها و غیره	کیلو	۶۰
	ج ـ سایر	ازروی‌ارزش	۶۰درصد
۶۷۴	**شیشه آلات مخصوص واشیاء ساخته شده از کوارتز گداخته (Quartz fondu) یا از سیلیس گداخته (Silice fondu) برای آزمایشگاهها و مصارف علمی**	کیلو	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۶۷۵	**شیشه آلات بادشده یافشاری Sofflé ou Pressé که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ از شیشه بادشده ویا فشاری بدون کار:		
	۱ ـ استکان متعارفی مختص چایخوری برنگ طبیعی ـ سفید یانیمه‌سفید (بیرنگ)	کیلو	۵
	۲ ـ سایر اشیاء برنگ طبیعی ـ مایل بسبز ـ بقهوه‌ای یا بسیاه	«	۸
	۳ ـ سایر اشیاء برنگ سفید یا نیمه سفید (بی‌رنگ)	«	۱۰
	٤ ـ سایر اشیاء رنگ شده	«	۱۲
	ب ـ ازشیشه بادشده یافشاری ـ کارشده :		
	۱ ـ تار (Déqoli)	ازروی‌ارزش	۵۰ در صد
	۲ـ صیقلی شده ـ تراش‌شده ـ کنده کاری‌شده ـ نقاشی شده ـ زر اندود یا سیم اندود یا بنحو دیگری تزئین شده	«	۷۵ در صد
	ج ـ جور شده بامواد دیگر	«	۷۵ در صد
	تبصره ـ اشیاء شیشه‌ای مندرج درشماره ۶۷۵ در صورتیکه لبه آن طلائی یا نقره‌ای باشد زر ـ اندود یا سیم اندود محسوب نمیشود و تابع تعرفه بندی اشیاء شیشه‌ای کارنشده خواهد بود.		
۶۷۶	**بطری و شیشه های عایق ـ بطری و شیشه های پوشانده شده باچرم ـ با نمد ـ بافلز وغیره :**		
	الف ـ بطری وشیشه‌های عایق (ترموس)	کیلو	٤۰
	ب ـ بطری و شیشه‌های پوشانده شده با چرم ـ با نمد ـ بافلز وغیره	«	٤۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۶۷۷	**شیشه نساخته‌دیدگانی ـ شیشه نساخته‌عینك و دوربین**	ازروی ارزش	۳۰ درصد
۶۷۸	**شیشه ساعت :**		
	الف ـ برای ساعتهای جیبی ـ مچی و همانند	کیلو	۱۰۰
	ب ـ سایر	«	۷۰
	تبصره ـ شیشه‌برای عینکها و ماسکهای‌مخصوص حفظ چشم در موقع کار وشیشه‌های محدب برای قاب ـ برای مدالیون وغیره مشمول شماره ۶۷۸ میشود ولی شیشه های ساخته برای سایر انواع عینك با نمره بیرنگ یا رنگی‌مشمول شماره ۹۰۸میباشد.		
۶۷۹	**منجوق (مروارید شیشه‌ای ـ اقسام‌نگینهای بدلی ـ مهره و آویز چراغ وهمانند)ـنخ وپنبه‌های شیشه‌ای :**		
	الف ـ نخ وپنبه‌های شیشه‌ای .	«	۲۰
	ب ـ مهره و آویزبرای لوستروچراغ	«	۵۰
	ج ـ سایر	«	۱۰۰
۶۸۰	**مصنوعات از منجوق ـ از مروارید بدل و نگین‌های بدلی و از مهره حتی جور شده با مواد دیگر ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود.**	«	۱۵۰
۶۸۱	**مصنوعات دیگر شیشه‌ای ـ حتی‌جورشده‌با مواد دیگر :**		
	الف ـ چشم مصنوعی برای انسان	«	۷۵
	ب ـ چشم مصنوعی برای‌مصرف عروسك سازی ـ پوست سازی وغیره	«	۳۰۰
	ج ـ اشیاء دیگر ـ که درجای دیگر گفته‌نشده و مشمول عنوان دیگرتعرفه‌نشود	ازروی ارزش	۱۰۰درصد

فصل چهاردهم ـ مروارید اصل ـ سنگهای گرانبها ـ فلزات گرانبها ـ اشیاء ساخته شده از مواد نامبرده ـ مسکوک

بخش شصت ویك ـ مروارید اصل ـ سنگهای گرانبها ـ فلزات گرانبها و اشیاء ساخته شده از آنها

تبصرهٔ ۱ ـ فلزات مستخرجه از کانهای پلاتینی (اوسمیوم ـ رودیوم ـ روتنیوم ـ پالادیوم ـ ایریدیوم) به پلاتین تنظیر میشود .

تبصرهٔ ۲ ـ فلزات قیمتی نه تنها بزر وسیم وپلاتین بلکه بهر آلیاژ فلزی که درترکیب آن پلاتین یا زر یاسیم داخل شده باشد اطلاق میشود ولواینکه نسبت اختلاط فلز گرانبها در آن آلیاژ ناچیز باشد .

آلیاژهای مرکب از زر وسیم اعم از اینکه فلزات دیگری هم درآن ترکیب وجودداشته‌یا نداشته باشد دارای عنوان زرخواهد بود ولو اینکه مقدار زر درآن ترکیب نسبت بمقدار نقره ناچیز باشد .

آلیاژ هائیکه درترکیب آنها پلاتین یا فلزات حاصل از کانهای پلاتین وجود داشته باشد پلاتین محسوب میشود ولی فقط آلیاژ های مرکب اززر و پالادیوم زر محسوب خواهد شد .

تبصرهٔ ۳ ـ جواهراتیکه متشکل از فلزات گرانبهای جور شده با سنگهای قیمتی یا نیمه قیمتی یا سنگهای تقلیدی یابدل یا مروارید اصل یا بدل یا مرجان وشبق وغیره بوده‌باشد بدون توجه بمقدار یا به نسبت فلزات یا مواد دیگر آنها جزو جواهرآلات محسوب میشود.

تبصرهٔ ۴ ـ جز مستثنیاتی که صریحاً در جای دیگر پیش بینی شده است این بخش شامل‌اشیاء دیگری‌غیرازجواهرآلات‌نیز میباشد (مانند فرآورده‌های زرگری و زیورآلات‌وغیره) که درترکیب آنها مقداری از فلزات گرانبها داخل شده باشد مشروط براینکه وجود این‌فلزات درآن اشیاء صرفاً جنبه ملحقات یا تزئین خود آن اشیاء را نداشته باشد.

تبصرهٔ ۵ ـ اشیاء مشمول بخش ۶۱ که متشکل‌از قطعات وقسمت های ترکیب‌شده‌از فلزات مختلف قیمتی باشد درصورتیکه درآن اشیاء پلاتین وجود داشته باشد جزو اشیاء پلاتینی و اگر زربکار رفته باشد (بشرط آنکه اصلا پلاتین وجود نداشته باشد) جزو اشیاء ساخته شده از زر طبقه بندی میشود .

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
٦٨٢	**مروارید اصل بانضمام مروارید تربیت‌شده:**		
	الف ـ مروارید اصل ناسفته	کیلو	بخشوده
	ب ـ مروارید اصل سفته	«	«
	ج ـ مرواریدتربیت‌شده (Perles de culture)	ازروی ارزش	٥٠ درصد
٦٨٣	**سنگ های گرانبها ونیمه‌گرانبها ـ طبیعی یا ترکیبی (Synthétiques):**		
	الف ـ خام (کار نشده)	«	٥ درصد
	ب ـ تراشیده یا بنحو دیگری کارشده ـ پیاده	«	٥ درصد
	ج ـ سایر اشیاء که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	٢٥ درصد
٦٨٤	**سیم خام ـ بشکل توده ـ شمش ـ میل ریخته گرد ـ براده ـ آخال وخاکستر**	کیلو	بخشوده
٦٨٥	**زرخام ـ بشکل توده ـ شمش ـ میل ریخته ـ گرد ـ براده ـ آخال و خاکستر**	«	«
٦٨٦	**پلاتین خام ـ بشکل توده ـ شمش ـ میل ریخته ـ دانه ـ گرد ـ کف (موس دو پلاتین) براده ـ آخال و خاکستر**	«	«
٦٨٧	**سیم نیمه کار شده :**		
	الف ـ تخت یا کشیده (Laminés ou tirés) بشکل مفتول ـ میل ـ ورقه ـ تخته ـ تسمه تیغه ـ لوله یا باشکال نیمه کارشده دیگر بدون طرح	«	«
	ب ـ زرورق و گرد سیم	ازروی ارزش	٢٥ درصد
	ج ـ نقده (Cannetille) وپولك (Paillettes) بهرشکل	«	٢٥ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	د ـ قطعات ریخته ـ استامپ شده (Estampées) یا محدب ومقعر شده (Emboutis) بطور ناتمام ـ گرده اشیاء (Ebauches) برای اینکه بعداً تکمیل شود	ازروی ارزش	۲۵ درصد
۶۸۸	**زر نیمه‌کار شده :**		
	الف ـ تخت یا کشیده بشکل میل ـ مفتول ـ ورقه تخته ـ تیغه ـ تسمه ـ لوله ـ وغیره باشکال نیمه‌کار شده دیگر ـ بدون طرح	»	بخشوده
	ب ـ زرورق و گرد طلا	»	»
	ج ـ قطعات ریخته ـ استامپ شده یا محدب ومقعر شده بطور ناتمام ـ گرده اشیاء برای اینکه بعداً تکمیل شود	»	»
۶۸۹	**پلاتین نیمه‌کار شده :**		
	الف ـ فشرده ـ تخت یا کشیده	»	»
	ب ـ قطعات ریخته ـ استامپ شده یامحدب و مقعر شده بطور ناتمام ـ گرده اشیاء برای‌اینکه بعداً تکمیل شود	»	»
۶۹۰	**مصنوعات از سیم یا ازسیم مطلا یاروئه دار از زر :**		
	الف ـ زیورآلات‌وجواهر آلات :		
	۱ ـ زیورآلات	»	۲۵ درصد
	۲ ـ جواهر آلات	»	۵ درصد
	ب ـ مصنوعات زرگری	»	۲۵ درصد
	ج ـ مصنوعات دیگر که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود	»	۲۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۶۹۱	**مصنوعات از زر:**		
	الف ـ زیورآلات وجواهرآلات :		
	۱ ـ زیورآلات	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	۲ ـ جواهرآلات	»	۵ در صد
	ب ـ مصنوعات زرگری	»	۲۵ در صد
	ج ـ مصنوعات دیگر که درجای‌دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود	»	۲۵ در صد
۶۹۲	**مصنوعات ازپلاتین :**		
	الف ـ زیور آلات و جواهر آلات و مصنوعات زرگری	»	۵ در صد
	ب ـ مصنوعات دیگر که درجای‌دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود	»	۵ در صد
	بخش شصت‌ودو ـ مسکوك		
۶۹۳	**پول از زر**	»	بخشوده
۶۹۴	**پول ازسیم**	»	»
۶۹۵	**پول ازفلزات دیگر:**		
	الف ـ ازنیکل	»	ممنوع
	ب ـ ازمس وفلزات دیگر	»	»

فصل پانزدهم - فلزات معمولی و مصنوعات آنها

یادداشتها :

۱ـ منظوراز همجوش فقط فلزات مخلوطی است که درنتیجه گداختن (Fusion) بیکدیگر آمیخته میشود .

همجوشی که از دوفلز معمولی ترکیب شده باشد تابع نوع فلزی است که وزن آن در ترکیب بیشتر باشد .

همجوشهائیکه ازچندین فلز معمولی ترکیب شده باشد تابع نوع فلزی است که وزن آن از وزن هریك از فلزات دیگر آن ترکیب بیشتر باشد .

همجوشهای آهن (Ferro - alliages) وهمجوشهای مس(Cupro - alliages) بحالت خام وهمچنین لحیمهای مس وقلع از این قاعده مستثنی هستند .

در همجوشهای مس یا نیکل - مس یا روی ونیکل وغیره چنانچه میزان تناسب نیکل آن از ده درصدتجاوز کند نیکل محسوب میشود .

۲- جز درموردمستثنیا تیکه صریحا پیش‌بینی شده طبقه‌بندی مصنوعات فلزات معمولی که با یکدیگر یاباهرماده دیگر غیر از فلزات گرانبها ترکیب شده باشد تابع قواعد زیر میباشد .

الف ـ فلزات معمولی که بدون مواد دیگربا یکدیگرترکیب شده است :

مصنوعاتیکه در آن وزن کل آهن - چدن وپولاد از وزن کـل فلزات مندرج در بخشهای ٦٤ تا۷۱ فصل پانزدهم تجاوز بکند در بخش ٦۳ (آهن - چدن - پولاد) طبقه‌بندی میشود .

درصورت وزین‌تر نبودن آهن ـ چدن وپولاد در ترکیب مصنوعات و یا در صورتیکه مصنوعات منحصراً از فلزات غیرآهنی (Non fcrreux) ترکیب شده باشد مصنوعات مزبور تابع طبقه‌بندی فلزی خواهد بودکه بین فلزات غیرآهنی سنگین‌تر باشد .

ب ـ فلزات معمولی ترکیب شده با مواد دیگر(جز بافلزات گرانبها) :

مصنوعات فلزات معمولی که با مواد غیرفلزی ترکیب شده و مخصوصا نام برده نشده

است در صورتی مشمول فصل پانزدهم میشود که فلزاتی که در ترکیب آن بکار رفته دارای مزیتی باشد که بتوان بآن شیئ (بدون رعایت تناسب سایر موادیکه در ساخت آن بکار برده شده) اطلاق مصنوع فلزی نمود .

این قبیل اشیاء در چنین صورتی باید طبق قواعدیکه در بند الف بالا گفته شده طبقه‌بندی شود .

۳ ـ برای طبقه‌بندی مصنوعات مربوط بفصل پانزدهم ومشمول نمودن آنها زیر عنوانی یا شماره‌ای (بر حسب نوع ساخت آن که کار نشده یا کار شده باشد) در مواردی که نحوه ساخت آن صراحتاً ذکر نشده ومقررات خاص مخالفی هم نباشد باید ترتیب زیر رعایت شود:

الف ـ **کارنشده** (Bruts) ـ شامل محصولات نساخته‌ایست که فقط بوسیله ریختن ـ کوبیدن (Forger) ـ تخت کردن (Laminage et etirage) ـ منگنه وقالب زدن (Estampage ou emboutissage) وبدون کار اضافی دیگر شده باشد.

عملیاتی که بوسیله چکش ـ قیچی ـ سوهان یا افزارهای دیگر از نظر تیز کردن ـ پاك کردن ـ خراشیدن ـ بریدن ـ از بین بردن نواقص وبرآمدگیها وپوسته وخلاصه خوش ترکیب کردن وبصورت بازار درآوردن اشیاء شده است کارشده محسوب نمیشود وهمچنین اندودهای زمخت گرافیت ـ روغن ـ قطران ـ مینیوم ـ اسفالت وهمانند از نظر حفظ اشیاء درمقابل زنگ زدن یا اکسیده شدن نیز کار محسوب نمیشود .

نشانی کارخانه ـ شماره وعبارات همانند دیگر که روی اشیاء چاپ شده یا ریخته شده و یا منگنه شده نیز کار شده نیست .

ب ـ کارشده (Ouvrés) به اشیائی اطلاق میشود که علاوه بر عملیاتی که طبق بند الف گفته شده عملیات دیگری نیز درباره آنها انجام شده باشد .

مخصوصاً اشیائی کارشده محسوب میشود که ازعملیات ذیل درآنها اجرا شده باشد :

خمیده ـ تا شده ـ سوراخ شده(Forrés , perforés , fraisés) ـ دارای پیچ

(Pas de vis) ـ تراشیده ـ پرچ شده ـ متصل شده بوسیله میخ پیچ (Vissés) یا دارای قطعاتی که بنحودیگری بهم متصل شده ـ سوهان شده ـ خراطی شده ـ رنده‌شده ـ تیزشده‌با چرخ یا باسنباده‌ـصیقلی‌شده ـ نیلی‌شده (Bleuis) برونزه‌شده (Btonzés) رنگ‌شده‌ـورنی‌شده ـ لاك زده ـ اکسیده ـ پوشیده‌شده ازفلزات معمولی یاازهمجوشهای (آلیاژ) آنها ـ روکش‌شده ـ طلائی شده ـ نقره‌ای‌شده ـ پلاتینه شده ـ کنده‌کاری‌شده‌ ـ نیکلی‌شده ـ کرم‌شده ـ رنگ‌شده برای‌جلوگیری اززنگ‌زدگی جزبترتیب ومواردیکه دربندالف بالاگفته شده‌است .

عبارت ساده‌کار که دربعضی ازمواد این فصل صراحتاً ذکرشده شامل اشیائی میشود که یك یاچند فقره ازعملیات ذیل روی‌آن انجام شده‌باشد :

خمیده ـ تاشده ـ سوراخ‌شده ـ دارای پیچ (Pas de vis) ـ پرچ شده ـ بوسیله میخ پیچ متصل شده یادارای قطعاتی که بنحودیگربهم متصل‌شده ـ سائیده‌شده ـ سوهان‌زده‌شده ـ خراطی‌شده رنده‌شده ـ تیزشده بوسیله چرخ یاسنباده ـ دارای نقشهائیکه ازتخت کردن یاازمنگنه وقالب‌زدن بدست‌آمده‌باشد باستثناء کاراضافی دیگری .

تبصره ــ ازاشیاء مندرج درفصل پانزدهم اگرکارشده بشرح مندرج دربند ب بالا وارد شود درصورتیکه تفکیك نوع‌کارآن درضمن جدول تعرفه بالصراحه تعیین نشده باشد فقطدرموارد زیرعلاوه برحقوق گمرکی معین‌شده درجدول‌سورتاکسی بشرح زیر دریافت خراهد شد .

الف ــ دارای روکش یا رءپوش اززر یا ازپلاتین‌باشد حقوق معینه‌را بعلاوه صددرصد .

ب ـ دارای روکش یاروپوش ازنقره باشد بعلاوه هفتاد درصد .

ج ـ دارای روکش یاروپوش ازنیکل یا ازکرم‌باشد بعلاوه پنجاه درصد .

د ـ لعابدار(Emaillés) باشد بعلاوه چهل درصد .

هـ ـ دارای روکش یاروپوش ازفلزات غیرقیمتی دیگر باشد بعلاوه سی درصد .

و ـ چین‌دار ـ ناوشده یا برجسته ـ رنگ شده ـلاك‌زده ـ رنگ‌روغنی‌شده ـ رنگ‌ورنی‌شده باشد بعلاوه پانزده درصد میپردازد .

توضیح ــ کالاهائیکه ممکن است مشمول‌دویا چند فقره از تقسیمات بالاشود فقط تابع پرداخت سورتاکسی خواهدبود که ازسایرسورتاکسیها بیشتراست .

تبصره ــ فقط فلزات واشیاء ساخته‌شده ازفلزاتیکه حقوق‌آنها درتعرفه ازروی‌وزن‌یاعدد معین شده‌است تابع پرداخت سورتاکسیای معینه دربند ٤فوق میباشد .

شماره تعرفه	نوع کالا	یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال	
	بخش شصت وسه ـ آهن ـ چدن ـ پولاد			
۶۹۶	**چدن کار نشده**	کیلو	–	۲۰
۶۹۷	**همجوشهای آهن (Ferro-alliages) بحالت کار نشده**	«	–	۴۰
۶۹۸	**آهن قراضه (Ferrilles) ـ براده و دم قیچی آهن ـ چدن یاپولاد**	«	–	۴۰
۶۹۹	**آهن وپولاد کار نشده بشکل کنده ـ شمش یا باشکال کار نشده همانند دیگر**	«	–	۵۰
۷۰۰	**آهن و پولاد که درکوره وغیره هموار شده باشد**	«	–	۵۰
۷۰۱	**آهن وپولادبشکل میل ـ میله ـ تیر ـ نبشی گرد ـ نیم گرد ـ سه گوش ـ چهارگوش ـ شش گوش وهمانند**	«	۲	
۷۰۲	**آهن وپولاد بشکل مفتول ـ ساده که قطر مقطع قائم آن :**			
	الف ـ نیم میلیمترو کمتر	«	۳	
	ب ـ بیش‌ازنیم تاده میلیمتر باشد	«	۲	۵۰
۷۰۳	**آهن و پولاد ـ صفحه ـ ورق ـ بدون کار**	«	۳	
۷۰۴	**آهن وپولاد ـ صفحه ـ ورق که در سطح آن کارشده :**			
	الف ـ صیقلی‌شده (آهن سیاه)	«	۳	
	ب ـ روی‌اندود ـ سرب اندود (آهن سفید) قلع اندود (حلبی)	«	۳	۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی		
		یکه	میزان ـ ریال	
	ج ـ پوشیده شده یا روئه دار از فلزات دیگر ـ روکش شده از نیکل یا کرم	کیلو	۷	
	د ـ لعابی ـ ورنی شده ـ لاك زده ـ چاپ شده وغیره	«	۵	
۷۰۵	**آهن وپولاد صفحه وورق غیراز آنچه در شماره ۷۰۳ و۷۰۴ گفته شده است**	«	۵	
۷۰۶	**آهن وپولاد ـ تسمه**	«	٤	
۷۰۷	**پولاد مخصوص :**			
	الف ـ بشکل کنده یا شمش	«	ـ	۵۰
	ب ـ بشکل بلوم (Blooms) ـ بیلت (Billettes) یالارژت (Largettes)	«	۲	
	ح ـ دراز (En Barrcs)	«	۲	
	د ـ مفتول	«	۳	
	هـ ـ ورق	«	۵	
	و ـ تسمه	«	٤	
۷۰۸	**لوله ـ بست وزانو ـ چدنی :**			
	الف ـ لوله چدنی	«	۱	
	ب ـ بستو زانوی چدنی	«	۱	۵۰
۷۰۹	**لوله‌های آهنی یا پولادی ـ راست ویکنواخت (ازحیث ستبرا) کارنشده ازهرقبیل**	«	۳	۵۰
۷۱۰	**لوله آهنی یا پولادی بشکل مخصوص یا کارنشده :**			
	الف ـ لوله های حدیده شده بدون کار دیگر با یا بدون بست	«	۳	۵۰
	ب ـ لوله‌های بشکل مخصوص	«	۳	۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	یکه	میزان ـ ریال	
	ج ـ لوله‌های ورنی شده ـ لعابدار ـ دارای روپوش خارجی یاآستر داخلی برای نگاهداری لوله (جز لوله‌های عایق‌دار برای برق) ـ صیقلی شده ـ اکسیده شده یا بنحودیگری درسطح آن کار شده باشد حتی اندوده‌با روی یا با سرب یا با قلع ویا باآلومینیوم	کیلو	۳	۵۰
	د ـ لوله‌های دارای روکش ازنیکل یاکرم	»	٦	
۷۱۱	**لوله وزانو وبست ساخته شده از آهن ورق (Tole) یا ازپولاد ورق ـ ازهرقبیل ـ ساده یا لحیم شده یا بشکل مخصوص ـ ساده یا رنگ‌شده یا لاك زده یا رنگ روغنی شده یا ورنی شده یا لعابدار یا دارای روکش‌یا روپوش ازفلزات غیرقیمتی :**			
	الف ـ ساده یارنگ شده	»	۵	
	ب ـ رنگ روغنی شده ـ ورنی‌شده ـ لعاب دار	»	۱۰	
	ج ـ دارای روکش یا روپوش ازفلزات‌غیرقیمتی	»	۱۵	
۷۱۲	**قطعات اتصال و بست برای لوله کشی از آهن وپولاد**	»	۵	
۷۱۳	**ریل‌آهنی یا پولادی برای راه آهن حتی سوراخ شده**	»	ـ	۷۰
۷۱٤	**تراورس‌آهنی یا پولادی برای راه‌آهن**	»	ـ	۷۰
۷۱۵	**بالشتك**(Selles d'assise) **پالانه** (Eclisses) ـ **صفحه‌بست‌دار** (Plaques de serrage) ـ **صفحه‌ومیله** (Plaques et barres d'écartement)			

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: یکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال	
	از آهن یا پولاد برای ریل گذاری یا استواری ریل	کیلو	١	
٧١٦	سوزن ـ میله مرکزی (Pointes de cuae13) ـ آهن تقاطع وتبدیل راه ـ میل سوزن ـ چنك یادنده ـ راههای قابل انتقال ـ آهنی ـ چدنی یا پولای برای راه آهن و ترامو‌ای	»	١	٥٠
٧١٧	محور ـ طوق طوپی وچرخ ـ چرخ ـ چرخ که بر محور سوار شده ـ آهنی ـ چدنی یا پولادی ـ برای لوازم راه آهن و ترامو‌ای	»	١	٥٠
٧١٨	محور و قطعات محور برای وسائط نقلیه ـ آهنی ـ چدنی یا پولادی (جز محور برای وسائط راه آهن ـ ترامو‌ای ـ برای اتومبیل برای چرخ پائی وبرای موتورسیکلت)	»	٣	
٧١٩	ساختمان فلزی وقطعات کامل یا آماده شده آن آهنی یا پولادی مانند قطعات پل ـ داربست ـ سایبان (ساباط) ـ پوشش سقف ـ پایه ومنجنیق ـ درمتحرك وغیره با یابدون متفرعات از مواد دیگر	»	٤	
٧٢٠	مخزن وظرفهای بزرگ همانندغیرمکانیکی از آهن ورق یا پولاد ورق که ظرفیت آن بیش از ٣٠٠ لیتر باشد	»	٣	
٧٢١	مخزن ـ چلیك وظرفهای از آهن ورق یا پولاد ورق که ظرفیت آن بیش از پنجاه لیتر باشد	»	٣	٥٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
٧٢٢	**مخزن و ظرفهای آهنی یا پولادی بدون لحیم (سیلندر) برای گاز فشرده شده یا آبگون شده**	کیلو	٣
٧٢٣	**طناب وتسمه بافته شده از مفتول آهنی یا پولادی**	«	٣ ٥٠
٧٢٤	**سیم خاردار ـ آهنی یاپولادی**	«	٢ ٥٠
٧٢٥	**پارچه و تور سیمی ـ از مفتول آهنی یا پولادی ـ از آهن یا پولاد ورق مشبك :**		
	الف ـ پارچه وتور :		
	١ ـ دارای چشمه های ریز برای الك یا مصرف پنجره	«	١٠
	٢ ـ چشمه بلبلی برای مصرف غربال ـ سرند وغیره	«	٥
	ب ـ آهن یا پولاد ورق مشبك	«	٤
٧٢٦	**زنجیر و قطعات زنجیر ـ آهنی یا پولادی (جز زنجیر های ظریف که مشمول شماره ٨١٩ میشود :**		
	الف ـ زنجیر ویژه چرخ اتومبیل	«	٧
	ب زنجیر ویژه چرخ پائی یا موتوسیکلت	«	١٠
	ج ـ زنجیرهای دیگر که وزن یکمتر آن :		
	١ ـ ٥٠٠ گرم وکمتر	«	١٢
	٢ ـ بیش‌از ٥٠٠ گرم تایك کیلوگرم	«	١٠
	٣ ـ بیش‌ازیك کیلوگرم تا سه کیلوگرم	«	٧
	٤ ـ بیش‌ازسه کیلوگرم باشد	«	٤

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۷۲۷	**میخ ـ میخ چنگکی یاقلابی ـ آهنی یاپولادی:**		
	الف ـ میخ مفتولی :		
	۱ ـ سه‌سانتیمترو کمتر	کیلو	۵
	۲ ـ بیش از سه سانتیمترباشد	»	٤
	ب ـ میخ نعلبندی	»	٦
	ب ـ میخ چنگکی یا قلابی	»	٦
	د ـ گل‌میخ ومیخهای تزئینی برای مبل واشیاء چوبی ـ برای‌کارهای سراجی وغیره	»	۱۵
	هـ ـ میخهای دیگر:		
	۱ ـ پونز ـ میخ مخصوص صحافی ـ ساده یا دارای روکش از فلزات غیر قیمتی	کیلوباقوطی	۱۵
	۲ ـ نعلچه پایه‌دار کفش ومیخهای سرپهن پاشنه	»	۱۰
	۳ ـ سایر	کیلو	۱۰
۷۲۸	**میخ پرچ(جز آنچه مشمول شماره ۸۱۸ میشود) میخ اشبیل (Goupilles) ـ میخهای بی نوك از قبیل گوشك (Chevilles) و گوه (Clavettes) ـ پیچ و مهره (Boulons et écrous) حدیده نشده ـ پولك و واشر (Rondelles) بانضمام پولکهای فنری از آهن ـ پولاد یا چدن**	»	۷
۷۲۹	**پیچ ومهره حدیده شده ـ میخ پیچ ـ قلاب پیچی وسایر میخهای پیچی:**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	الف - میخ پیچی آهنی یا پولادی مخصوص ریل گذاری	کیلو	۲
	ب - پیچ‌ومهره - قلاب پیچی - زره - قلاب و سایرمیخهای پیچی آهنی یاپولادی	«	۷
۷۳۰	**سوزن آهنی یا پولادی - که درجای دیگر گفته نشده ومشمول‌عنوان دیگر تعرفه نشود ساده یا رنگ‌شده یالاك زده یا رنگ روغنی شده یا ورنی شده یا لعابدار ویا دارای روکش یا روپوش ازفلزات غیرقیمتی :**		
	الف - سوزن خیاطی متعارفی	کیلوبالفاف	۳۰
	ب - سوزن لحاف دوزی وهمانند	«	۳۰
	ج - سوزن - میل وقلاب دست‌بافی	«	۳۰
	د - سوزن برای چرخ دوزندگی و دستگاه تور و توری بافی - برای‌جوراب بافی - قلاب‌دوزی وکشبافی وسوزن چرخهای دیگر	«	۲۰۰
۷۳۱	**سنجاق - آهنی یا پولادی که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان‌دیگر تعرفه‌نشود ساده یا رنگ شده یا لاك زده یا رنگ روغنی‌شده یا ورنی شده یا لعابدار و یا دارای روکش یا روپوش از فلزات غیر قیمتی :**		
	الف - سنجاق متعارفی وسنجاق تقلبی	«	۲۰
	ب - سنجاقزلف وسنجاق فرزدن	«	۱۰۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
۷۳۲	**فنرهای آهنی یا پولادی :**		
	الف ـ تیغه های یك لا یا چندلا برای وسائط نقلیه	کیلو	٦
	ب ـ فنر لوله‌ای برای وسائط نقلیه	»	١٥
	ج ـ مفتولی برای مبل وتخت سازی	»	٦
	د ـ سایر فنرها ـ که درجای دیگر گفته نشده‌است	»	١٥
۷۳۳	**قفل ـ قفل مغزی ـ کلون قفلی وقطعات آنها وکلید چدنی ـ آهنی یا پولادی**	ازروی ارزش	٤٠ درصد
	تبصره ـ قفل های مذکور درشماره ۷۳۳ درصورتیکه در ساخت آنها مس ـ برنز ـ برنج ـ نیکل و غیره بکاررفته باشد تازمانیکه قسمت آهنی ـ چدنی و پولادی آن از حیث وزن نسبت بسایر مواد برتری داشته باشد تابع تعرفه‌بندی همین شماره خواهد بود		
۷۳٤	**یراق و چفت وبست ـ که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ چدنی ـ آهنی یا پولادی ـ برای مبل ـ برای در و پنجره و برای وسائط نقلیه ـ برای سراجی ـ برای چمدان و صندوق و سایر اشیاء همانند :**		
	الف ـ ساده	کیلو	١٥
	ب ـ صیقلی شده ـ نقاشی شده ـ ورنی شده ـ لاك زده ـ لعاب دار ویادارای روکش یاروپوش از فلزات معمولی	»	٢٥
	ج ـ دارای قطعات از فلزات معمولی دیگر یا از مواد غیر فلزی	»	٤٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	د - سیم اندود - زراندود - قلم زده یا بنحو دیگری تزئین شده	کیلو	۱۰۰
۷۳۵	**بخاری - اجاق - فر - تنور - منقل وهمانند (غیر برقی) و قطعات آنها - چدنی - آهنی یا پولادی - ساده یا رنگ شده یا لاك زده یا رنگ روغنی شده یا ورنی شده یا لعابدار ویا دارای روکش یا روپوش از فلزات غیر قیمتی :**		
	الف - تمام چدنی	«	۲۵
	ب - سایر :		
	۱ - بخاری	«	۵۰
	۲ - اشیاء دیگر	«	۳۰
	تبصرهٔ ۱ - اشیاء فوق درصورتیکه با گاز بوتان یا گاز پرویان (گاز مایع) کار کند فقط ۰ ۵ درصد حقوق معینه راخواهدپرداخت		
	تبصرهٔ ۲ - اشیاء مندرج درشماره ۷۳۵ درصورتیکه دارای دستگاههای فرعی مانند بادزن یا حرارت پخش کن یا دستگاه روشن کردن آنها بوسیله برق وغیر آن باشد حقوق گمرکی معینه را بعلاوه ٤٠ درصد خواهد پرداخت.		
۷۳۶	**دیگ برای حرارت مرکزی و قطعات آن چدنی - آهنی - یا پولادی**	«	۸
۷۳۷	**رادیاتور برای حرارت مرکزی و قطعات آن (Eléments) .**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان ـ ریال
	الف ـ چدنی ساده یاکار شده	کیلو	۷
	ب ـ از آهن یا پولاد :		
	۱ ـ ساده	«	۱۲
	۲ ـ رنگ‌شده ـ ورنی شده ـ لعابدار ـ روکش شده از فلزات معمولی	«	۱۵
۷۳۸	**گاو صندوق از هر نوع ـ درب و مخزنهای زره پوش برای خزائن بانکی ـ صندوق و صندوقچه‌اطمینان(Sûrété) آهنی یا پولادی:**		
	الف ـ گاو صندوق ـ در و مخزنهای زره پوش برای خزائن بانکی	«	۳۰
	ب ـ صندوق وصندوقچه اطمینان وغیره	«	۴۰
۷۳۹	**مبل و قطعات‌مبل ـ چدنی ـ آهنی یا پولادی ساخته شده ازلوله آهنی یا پولادی و سایر اقسام آن :**		
	الف ـ میلهای مخصوص‌جراحی ودندانسازی	ازروی‌ارزش	۵۰ درصد
	ب ـ سایر	«	۱۰۰ درصد
۷۴۰	**مایحتاج وظروف برای مصرف آشپزخانه و سایر مصارف خانگی ازآهن ورق یا پولاد ورق‌که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ ازورق کار نشده	کیلو	۱۲
	ب ـ صیقلی شده	«	۱۵
	ج ـ قلع‌اندود ـ روی اندود ـ سرب اندود ـ رینگ‌شده ـ ورنی‌شده یالاک‌زده	«	۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	د ـ لعابدار	کیلو	۲۵
	هـ ـ سایر	»	۲۵
	افزارچدنی ـ آهنی یا پولادی (شماره ۷۴۱ تا ۷۵۱) ـ ساده یارنگ شده یا لاك زده یارنگ روغنی شده یا لعابدار و یا دارای روکش یا روپوش از فلزات غیر قیمتی :		
۷۴۱	**بیل ـ بیلچه ـ کلنك ـ کلنك دوسر ـ کج بیل چنگال وشنکش**	»	۵
۷۴۲	**تبر ـ دهره ـ ساتور**	»	٦
۷۴۳	**داس ـ داسغاله ـ علف بر**	»	۵
۷۴۴	**پتك وسندان ـ چکش و تیشه :**		
	الف ـ پتك وسندان	»	٤
	ب ـ چکش و تیشه	»	۵
۷۴۵	**گیره ـ قیدواقسام افزار گیر ـ مته گیر وهمانند**	»	۱۰
۷۴٦	**گازانبر وانبردست حتی برنده (میخ چین ـ آهن بر) ـ آچار مهره ـ قیچی های دستی پیشه وران وکشاورزان**	»	۱۵
۷۴۷	**سوهان**	»	۱۵
۷۴۸	**اره و تیغه اره :**		
	الف ـ اره گرد (صفحه) ـ اره نواری ـ اره های دستی واره های سوار شده	»	۱۵
	ب ـ تیغه راست اره سوار نشده :		
	۱ ـ ظریف برای زرگری ومنبت کاری	»	۱۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	۲ ـ سایر	کیلو	۱۵
۷٤۹	**کارد و تیغه برای ماشین آلات :**		
	الف ـ تیغه برای ماشین گوشت‌خوردکنی و سایر ماشینهای خانه داری	»	۲۰
	ب ـ سایر	»	۱۵
۷۵۰	**افزارهای برنده دیگر برای‌کارکردن روی فلز یا چوب و روی سایر مواد سخت بوسیله دست یا ماشین(مانند قلم نجاری وحکاکی وحجاری‌وقلم‌میخ‌کش(Ciseaux)انواع‌قلم مته وسرمته (Fraises - Forêts - Mèches à percer) ـ تیغه رنده ـقلاویز(Taraubs) حدیده ـ درفش و غیره**	»	۱۵
۷۵۱	**افزار های دیگر چدنی ـ آهنی یا پولادی که درجای دیگر گفته نشده‌ومشمول‌عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ افزار شیشه بری :		
	۱ ـ دارای الماس	ازروی‌ارزش	۱۰ درصد
	۲ ـ سایر اقسام	کیلو	۳۰
	ب ـ دیلم	»	۵
	ج ـ افزارهای ویژه منبت‌کاری وکارهای ظریف همانند حتی نصب شده روی مقوا وغیره	کیلوبالفاف	۳۰
	د ـ سایر	کیلو	۲۰
۷۵۲	**اشیاء چدنی ـکه در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	الف ـ کار نشده	کیلو	۵
	ب ـ ساده کاری شده	«	۸
	ج ـ کار شده بنحو دیگر	«	۱۲
۷۵۳	**اشیاء از مفتول آهنی یا پولادی ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۲۵
۷۵٤	**اشیاء از ورق آهنی یا پولادی ـ که درجای دیگر گفته‌نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ از ورق کارنشده	«	۸
	ب صیقلی شده ـ قلع اندود ـ روی اندود ـ سرب اندود ـ رنگ‌شده ـ ورنی شده ـ لاک‌زده	«	۱۲
	ج ـ لعابدار و سایر	«	۱۵
۷۵۵	**اشیاء آهنی یاپولادی ـ که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان‌دیگر تعرفه‌نشود:**		
	الف ـ کار نشده	«	۸
	ب ـ صیقلی شده ـ قلع‌اندود ـ روی‌اندود ـ سرب اندود ـ رنگ‌شده ـ ورنی شده ـ لاک زده	«	۱۲
	ج ـ لعابدار وسایر	«	۱۵
	بخش شصت‌وچهار ـ مس		
	یادداشت ـ مخلوطهای (Alliages) مس یافلزات معمولی دیگر (ازقبیل برنج ـ برنزوغیره) مس محسوب میشود جز در موارد اختلاط بانیکل که اگر میزان اختلاط نیکل ازده درصد تجاوز کند باید نیکل محسوب شود.		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۷۵۶	**مس کار نشده :**		
	الف ـ بشکل کنده ـ شمش وغیره	کیلو	۶
	ب ـ براده ـ دم قیچی و اشیاء قراضه	»	۶
۷۵۷	**مس میله دراز ومفتول که قطر مقطع قائم آن :**		
	الف ـ نیم میلیمتر وکمتر	»	۲۰
	ب ـ بیش از نیم میلیمتر	»	۱۰
۷۵۸	**مس تخته ـ صفحه ـ ورق ـ ورقه (جزورقه های نازك) مربع یا مستطیل**	»	۱۰
۷۵۹	**ورقه های نازك مس :**		
	الف . زرتقلیدی	ازروی ارزش	۲۵ درصد
	ب ـ سایر	کیلو	۲۵
	تبصره ـ منظور از ورقهای نازك مس آنهائیست که ستبرای آنها از ۲۵ صدم میلیمتر تجاوز نکند		
۷۶۰	**لوله مس**	»	۲۰
۷۶۱	**لحیم مس ـ آمیخته با فلزات معمولی بهر تناسب بشکل میله ـ قلم ـ صفحه ـ حب یا گرد**	کیلو با ظرف	۱۰
۷۶۲	**قطعات کارنشده مس : اشیاء ریخته یاقالبی یا چکشی شده ـ صفحه بریده شده (جز باشکال دارای زاویه قائمه) بدون کار دیگر صفحه قالبشده (Emboutis)**	کیلو	۱۵
۷۶۳	**مخزن وظرفهای بزرگ همانندغیرمکانیکی**	»	۱۵
۷۶۴	**کابل ـ طناب ـ تسمه بافته شده ـ از مفتول مس ـ بدون عایق**	»	۱۰

شماره ردیف	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
۷۶۵	**پارچه و تور ـ از مفتول مس ـ مس ورق مشبك :**		
	پارچه و تور مختص ماشین آلات و سایر	کیلو	۳۰
۷۶۶	**میخ ـ میخ پرچ (باستثناء آنچه مشمول شمارهٔ ۸۱۸ می‌شود) پیچ و مهره ـ پولك قلاب ـ قلاب پیچی ـ گل میخ ـ پونز و همانند:**		
	الف ـ پونز ـ میخ مخصوص ـ صحافی ساده یا دارای روکش از فلزات غیرقیمتی	کیلوباقوطی	۳۰
	ب ـ سایر	کیلو	۲۵
۷۶۷	**قفل ـ قفل مغزی ـ کلون قفلی و قطعات آن ـ یراق و چفت و بست مسی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود برای مبل ـ برای در و پنجره و کرکره ـ برای وسائط نقلیه ـ سراجی و همانند :**		
	الف ـ قفل و قفل مغزی ـ کلون قفلی و قطعات آنها بانضمام کلید	ازروی ارزش	۴۰ درصد
	ب ـ یراق وچفت وبست :		
	۱ ـ زراندود ـ سیم اندود ـ یا روئه دار از فلزات گرانبها	کیلو	۸۵
	۲ ـ سایر	«	۴۰
۷۶۸	**مایحتاج وظروف مسی برای مصرف آشپزخانه و سایر مصارف خانگی که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف - بخاری ـ اجاق ـ منقل وهمانند (غیربرقی)	کیلو	٤٠
	تبصرهٔ ۱ ـ اشیاء فوق درصورتیکه باگازبوتان یاگاز پرویان (گازمایع) کار کنند فقط ۵۰ درصد حقوق معینه را خواهدپرداخت.		
	تبصرهٔ ۲ ـ اشیاء مندرج در شماره ۷٦۸ الف در صورتیکه دارای دستگاههای فرعی مانند بادبزن یا حرارت پخش کن یادستگاه روشن کننده آنها بوسیله برق و غیر آن باشد حقوق گمرکی معینه را بعلاوه ٤٠ در صد خواهد پرداخت.		
	ب ـ سایر	»	۵۰
۷٦۹	**اشیاء مسی که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگرتعرفه نشود :**		
	ساده‌کار ـ زراندود ـ سیم اندود ـ دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی ـ صیقلی شده قلع اندود ـ روی اندود ـ سرب اندود ـ لعابدار ـ ورنی شده ـ لاك زده و سایر	ازروی ارزش	۳۰ درصد
	بخش شصت وپنج ـ نیکل		
۷۷۰	**نیکل کارنشده :**		
	الف ـ بشکل‌شمش ـ لوح‌وغیره	کیلو	۸
	ب ـ براده ـ دمقیچی واشیاء قراضه	»	۸
۷۷۱	**نیکل میله دراز ومفتول ـ صفحه ـ ورق ـ ورقه ـ لوله :**		
	الف ـ میله ومفتول :		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	۱ ـ ساده	کیلو	۲۰
	۲ ـ کارشده ـ لعابدار ـ رنگ‌شده ـ ورنی شده ـ دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یا غیرقیمتی	ازروی‌ارزش	۳۰ درصد
	ب ـ صفحه ـ ورق ـ ورقه بشکل مربع یا مستطیل:		
	۱ ـ ساده	کیلو	۲۵
	۲ ـ کارشده ـ لعابدار ـ رنگ‌شده ـ ورنی شده ـ دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یا غیرقیمتی	ازروی ارزش	۳۰ درصد
	ج ـ لوله :		
	۱ ـ ساده	کیلو	۳۰
	۲ ـ کا رشده ـ لعابدار ـ رنگ‌شده ـ ورنی شده دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یا غیرقیمتی	ازروی ارزش	۳۰ درصد
۷۷۲	**قطعات کارنشده‌نیکل ـ اشیاء ریخته‌یاقالبی یا چکشی شده ـ صفحه بریده شده ـ (جزبه اشکال دارای زاویه قائمه) بدون کار دیگر صفحه قالب شده**	کیلو	۳۰
۷۷۳	**اشیاء نیکل ـ که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	ازروی ارزش	۴۰ درصد
	بخش شصت‌و شش ـ آلومینیوم		
۷۷۴	**آلومینیوم کار نشده :**		
	الف ـ بشکل توده ـ شمش ـ لوح وغیره	کیلو	۲
	ب ـ براده ـ دم قیچی ـ اشیاء قراضه	»	۲

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۷۷۵	**آلومینیوم میله و مفتول :**		
	الف - ساده	کیلو	۵
	ب - کارشده - لعابدار - رنگ‌شده - ورنی شده و یا دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یا غیر قیمتی	ازروی ارزش	۳۰ درصد
۷۷۶	**آلومینیوم صفحه - ورق - ورقه (جز ورقه های نازك) مربع یا مستطیل :**		
	الف - ساده	کیلو	۸
	ب - موج دار - خمیده - شیاردار - کنگره دار یا دارای نقش استامپی یاسوراخ دار	»	۱۰
	ج - لعابدار - رنگ شده - ورنی شده و یا دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یا غیر قیمتی	ازروی ارزش	۳۰ درصد
۷۷۷	**ورقه‌های نازك آلومینیوم حتی بریده شده باشکالی غیر از اشکال دارای زاویه‌قائمه :**		
	الف - ورقه‌های آلومینیوم که باآستر کاغذی‌وارد میشود اعم از اینکه کاغذبفلز چسبیده باشد یا نباشد	کیلو	۲۰
	ب - ورقه‌های نازك آلومینیوم بدون آستر کاغذی	»	۳۵
	تبصره - منظور از ورقه‌هان نازك آلومینیوم آنهائی است که‌ستبرای‌هریك‌برگ‌آن‌بیش‌ازیکدهم میلیمتر نباشد - ورقه‌های آلومینیوم که‌روی کاغذ چسبیده شده بهر ستبرا باشد نیز ورقه نازك محسوب میشود - ورقه های نازك آلومینیوم که با آستر کاغذی‌وارد میشود		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	اعم از اینکه کاغذ بفلز چسبیده باشد یا نباشد حقوق گمرکی را از روی وزن ورقه باضافه وزن آستر کاغذی میپردازد .		
۷۷۸	**لوله آلومینیوم**	کیلو	۱۵
۷۷۹	**آلومینیوم بشکل گرد (نرم یا درشت) یا پولك:**		
۷۸۰	الف ـ اکلیل	کیلو با لفاف	۶۰
	ب ـ سایر	کیلو	۸
	قطعات کار نشده آلومینیوم : اشیاء قالبی ـ ریخته یا چکشی شده ـ صفحه بریده شده (جز باشکال دارای زاویه قائمه) بدون کار دیگر ـ صفحه قالب شده	«	۱۰
۷۸۱	**مخزن و ظرفهای بزرگ همانند ـ غیر مکانیکی**	«	۱۰
۷۸۲	**مایحتاج وظروف برای مصرف آشپزخانه و سایر مصارف خانگی از آلومینیوم که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۶۰
۷۸۳	**کابل ـ طناب ـ تسمه ـ از مفتول آلومینیوم بدون عایق**	«	۱۰
۷۸٤	**اشیاء آلومینیوم که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ ساده یا رنگ شده یا لاك زده یا رنگ روغنی شده یا ورنی شده یا لعابدار و یا دارای روپوش یا روکش از فلزات غیر قیمتی و یا منقش و یا دارای چاپ :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان ـ ریال
	الف ـ میخ ـ میخ پیچ ـ میخ پرچ ـ پیچ و مهره وهمانند	کیلو	۵۰
	ب ـ کپسول حتی پیچی ـ برای دربطری وغیره	»	۶۰
	ج ـ لوله برای محفظه‌رنگ وغیره	»	۴۰
	د ـ اشیاء دیگر	ازروی‌ارزش	۴۰ در صد
	بخش شصت وهفت ـ سرب		
۷۸۵	**سرب کارنشده :**		
	الف ـ بشکل‌توده ـ شمش ـ کنده یا لوح	کیلو	۵
	ب ـ براده ـ دم‌قیچی واشیاء قراضه	»	۵
۷۸۶	**سرب میله ـ مفتول ـ ورق ـ ورقه :**		
	الف ـ میله ومفتول	»	۱۰
	ب ـ ورق ـ ورقه وصفحه بهرستبرا بشکل مربع یا مستطیل	»	۱۰
۷۸۷	**لوله سربی**	»	۱۰
۷۸۸	**قطعات سربی کار نشده ـ ریخته یا قالبی یا چکشی شده ـ صفحه بریده شده (جز به اشکال دارای زاویه قائمه) بدون کار دیگر**	»	۱۰
۷۸۹	**اشیاء سربی که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ ساده یا رنگ‌شده ویا رنگ روغنی‌شده یـا لعابدار یا منقش یا دارای چاپ و یا دارای روپوش یا روکش ازفلزات غیرقیمتی :**		
	الف ـ کپسول برای دربطری وغیره	»	۴۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ب - لوله برای محفظه رنگ وغیره		۴۰
	ج - اشیاء دیگر	ازروی ارزش	۴۰ در صد
	بخش شصت وهشت - روی		
۷۹۰	**روی کار نشده :**		
	الف - توده - تیکه - لوح - گرد (نرم یادرشت) :		
	۱ - گرد (نرم یادرشت)	کیلو	۵
	۲ - سایر	»	۵
	ب - براده - دم قیچی واشیاء قراضه	»	۵
۷۹۱	**روی میله - مفتول - صفحه - ورق - ورقه ولوله :**		
	الف - میله ومفتول :		
	۱ - ساده	»	۱۰
	۲ - کار شده - لعابدار - رنگ شده - ورنی شده یا دارای روپوش یا روکش از فلزات قیمتی یاغیرقیمتی	ازروی ارزش	۳۰ در صد
	ب - صفحه - ورق - ورقه - مربع یامستطیل :		
	۱ - ساده	کیلو	۱۰
	۲ - موجدار- خمیده - شیاردار - کنگره دار - دارای نقش استامپی یا سوراخ شده	»	۱۲
	۳ - صیقلی شده - لعابدار - رنگ شده - ورنی شده - دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یاغیرقیمتی	ازروی ارزش	۴۰ در صد
	ج - لوله :		
	۱ - ساده	کیلو	۱۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	۲ - کار شده - لعابدار - روکش دار - ورنی شده و یا دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یا غیرقیمتی	ازروی ارزش	۳۰ در صد
۷۹۲	**قطعات کارنشده روی :**		
	اشیاء ریخته یا قالبی یا چکشی شده - صفحه بریده شده (جز باشکال دارای زاویه قائمه) بـــدون کاردیگر	کیلو	۱۵
۷۹۳	**اشیاء روی که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	ازروی ارزش	۴۰ در صد
	بخش شصت ونه ـ قلع		
۷۹۴	**قلع کارنشده :**		
	الف - بشکل توده - کنده - لوح - شمش - ساچمه	کیلو	۲۰
	ب - براده - دمقیچی واشیاء قراضه	«	۲۰
۷۹۵	**قلع میله ـ مفتول ـ صفحـه ـ ورق ـ ورقه (جز ورقه نازك) مربع یا مستطیل ـ لوله**	«	۲۵
۷۹۶	**ورقه های نازك قلع حتی بریده‌شده باشکالی غیرازشکل دارای زاویه‌قائمه**	«	۳۰
۷۹۷	**لحیم قلع ترکیب‌شده باسرب بهر نسبت بشکل میله ـ قلم ـ لوح وغیره**	«	۲۵
۷۹۸	**قطعات کارنشدهٔ قلع :**		
	اشیاء ریخته یا قالبی یا چکشی شده - صفحه‌بریده شده (جز باشکال دارای زاویه قائمه) بدون‌کاردیگر - صفحه قالب شده	«	۳۰

شماره ردیف	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۷۹۹	**اشیاء قلع ـ که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ ساده یا رنگ‌شده یا رنگ روغنی شده یا ورنی شده یا لعابدار ویا دارای روکش یاروپوش ازفلزات غیرقیمتی یا منقش ویا دارای چاپ:**		
	الف ـ کپسول برای دربطری وغیره	کیلو	٤۰
	ب ـ لوله برای محفظه رنگ وغیره	»	٤۰
	ج ـ اشیاء دیگر	ازروی ارزش	٤۰ درصد
	بخش هفتاد ـ فلزات معمولی دیگر وهمجوشهای آنها		
۸۰۰	**فلزات وهمجوش های آن که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ بحالت کارنشده :**		
	الف ـ منیزیوم	کیلو	٥
	ب ـ انتیمون	»	٦
	ج ـ کروم	»	۱۰
	د ـ بیسموت	»	۱۰
	هـ ـ کبالت ـ کادمیوم ـ تویکستن وسایر	»	۲۰
۸۰۱	**فلزات وهمجوش های آن که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود بشکل میله ـ مفتول ـ صفحه ـ ورق ـ لوله واشیاء دیگر :**		
	الف ـ میله ومفتول	»	۱٥

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	ب ـ صفحه ـ ورق ـ ورقه	کیلو	۱۵
	ج ـ لوله	«	۱۵
	د ـ اشیاء دیگر	ازروی ارزش	٤۰ درصد
	بخش هفتاد ویك ـ اشیاء گوناگون ساخته شده ازفلزات معمولی که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ ساده یارنگ شده ـ لاك‌زده یا رنگ روغنی شده یا لعابدار ویادارای‌روکش یا روپوش ازفلزات قیمتی یا غیر قیمتی		
۸۰۲	**کارد تا نشوسرمیز :**		
	الف ـ یك‌پارچه ـ تمام فلزی ـ حتی ناتمام	کیلو	۵۰
	ب ـ سایر:		
	۱ ـ بادسته چوبی	«	۵۰
	۲ ـ بادسته فلزی معمولی	«	٦۰
	۳ ـ بادسته‌یاتیغه‌فلزی‌معمولی‌دارای روکش یا روپوش از فلزات گرانبها یا تزئینات از فلزات‌گرانبها ـ یا دسته از عاج ـ از صدف یا ازاکای ـ یا دسته از مواد دیگرجز ازفلزات‌گرانبها	«	۱۲۰
۸۰۳	**کارد تانشوبرای‌آشپزخانه ـ برای‌پیشه‌وران وغیره**	«	۳۰
۸۰٤	**کارد تاشو ـ چاقو وقلمتراش :**		
	الف ـ بادسته چوبی	«	۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	ب ـ بادسته فلزمعمولی	کیلو	۱۲۰
	ج ـ بادسته از عاج ـ از صدف ـ ازاکای یا از فلزات معمولی دارای روکش یا روپوش از فلزات قیمتی یا با تزئینات از فلزات قیمتی	»	۱۵۰
	د ـ سایر	»	۱۲۰
۸۰۵	**تیغه‌کارد وچاقو ـ حتی‌ناتمام**	»	۴۰
۸۰۶	**تیغ وتیغه‌آنها :**		
	الف ـ خود تراش و قطعات منفصله آن (غیربرقی)	کیلوبامحفظه	۱۰۰
	ب ـ تیغه خودتراش :		
	۱ ـ ناتمام	کیلو	۵۰
	۲ ـ تمام شده	کیلو بالفاف	۱۰۰
	ج ـ سایرتیغها وتیغه‌های آن	کیلوبامحفظه	۱۵۰
۸۰۷	**قیچی وتیغه قیچی تمام‌شده یا ناتمام**	کیلوبا لفاف	۶۰
۸۰۸	**قیچی باغبانی ـ ماشین مو زنی وسایر مصنوعات چاقوسازی که درجای‌دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود بانضمام قطعات‌آنها :**		
	الف ـ قیچی باغبانی	کیلو	۱۵
	ب ـ ماشین موزنی وهمانند (غیربرقی) :		
	۱ ـ برای سلمانی	کیلوبامحفظه	۱۰۰
	۲ ـ برای پشم وموزنی حیوانات	کیلو	۱۵
	ج ـ سایرمصنوعات چاقوسازی :		
	۱ ـ مداد تراش و تیغه آن ـ گراتوار ـ کاغذ بر ـ پاکت بازکن	»	۶۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	۲ ـ اسباب ویژه‌باز کردن درقوطی وبطری	کیلو	۳۰
	۳ ـ سوهان ناخن ـ ناخن گیر ـ ابزار مانیکور وپدیکور :		
	یکم ـ مجموعه ابزار مانیکور وپدیکوردر جعبه ـ کیف و امثال آن (En écrins trousses et trousseaux)	کیلوبامحفظه	٤۰۰
	دوم ـ سایر	کیلو	۲۰۰
	تبصره ـ جاقو و قیچی برای ناخن که جزو مجموعه ابزار مانیکور و پدیکور وارد شود تابع تعرفه بندی ابزار مزبور خواهد بود.		
	٤ ـ فرمژه وسایر مصنوعات چاقو سازی	ازروی ارزش	۵۰ در صد
۸۰۹	**قاشق وچنگال از هر نوع :**		
	الف ـ تمام فلزی ـ یك پارچه ـ نا تمام یاتمام شده :		
	۱ ـ از فلزات معمولی	کیلو	۵۰
	۲ ـ از فلزات معمولی دارای روپوش یا روکش از فلزات قیمتی	»	۱۲۰
	ب ـ سایر :		
	۱ ـ با دسته چوبی	»	۵۰
	۲ ـ بادسته ازفلزات معمولی	»	٦۰
	۳ ـ بادسته از فلزات‌معمولی دارای روپوش یا روکش از فلزات قیمتی یا تزئینات از فلزات قیمتی ـ با دسته از عاج ـ از صدف یا از اکای ـ بادسته از مواد دیگر (جز از فلزات قیمتی)	»	۱۲۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
۸۱۰	**اسباب سرمیز ـ که درجای دیگر گفته‌نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود از فلزات معمولی با یا بدون تزئینات یا ملحقات از مواد دیگر :**		
	۱ ـ ظروف لعابی متعارفی سرمیز	کیلو	۲۵
	۲ ـ سایر حتی دارای روپوش یا روکش از فلزات قیمتی یاغیر قیمتی	ازروی‌ارزش	۵۰ در صد
۸۱۱	**اسباب تزئین داخلی‌عمارت یا دفتر و یا اشیاء فانتزی که درجای دیگر گفته نشده‌ومشمول عنوان‌دیگر تعرفه نشود ـ ازفلزات معمولی با یا بدون متفرعات یا قطعات ازمواد دیگر حتی دارای روپوش یـا روکش از فلزات قیمتی یا غیر قیمتی**	«	۷۵ در صد
۸۱۲	**چراغ از هر قبیل ـ جار و چهل چراغ ـ قطعات آنها که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفـه نشود ـ از فلز معمولی با یا بدون متفرعات یا ملحقات از مواد دیگر حتی دارای روپوش یا روکش از فلزات :**		
	الف ـ سرپیچ برای چراغهای با سوخت مایع ـ باگاز ـ باآستیلن و همانند	کیلو	۳۰
	ب ـ چراغهای بی‌خطر بـرای معدنچیان بایابدون قوه و چراغهـای الکلی برای مصرف در آزمایشگاهها ـ داروخانه ها وغیره	«	۲۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان – ریال
	ج ـ چراغ‌برق جیبی یادستی‌وهمانند با یابدون‌قوه	کیلو	٥٠
	د ـ لامپا ـ چراغ سقفی ـ جاروچهل‌چراغ ـ انواع فانوس (Lanternes) ساخته‌شده‌ازچدن ـ ازورق یااز مفتول‌آهن یاپولاد :		
	١ ـ فانوس‌بادی (Lanternes - Tempêté)	«	١٥
	٢ ـ چراغ رومیزی ـ سقفی ـ دیواری ـ فانوس های غیر مذکور ـ جار و چهلچراغ ـ غیربرقی	«	٧٠
	٣ ـ چراغ رومیزی ـ سقفی ـ دیواری ـ فانوسهای غیر مذکور ـ جار و چهل چراغ ـ برقی	ازروی ارزش	٦٠ درصد
	٤ ـ چراغ غیر برقی برای موتوسیکلت ـ برای چرخهای پائی وسایروسائل‌نقلیه	کیلو	٤٠
	ه ـ چراغ ـ جار و چهلچراغ و قطعات آنها ـ دارای روپوش یا روکش ازفلزات قیمتی	ازروی‌ارزش	٦٠ در صد
	و ـ سایرلوازم روشنائی ازفلزات‌معمولی :		
	١ ـ غیربرقی	کیلو	٧٠
	٢ ـ برقی	ازروی‌ارزش	٦٠درصد
	تبصره ـ چراغ وقطعات چراغ وسایر لوازم روشنائی مشمول شماره ٨١٢ درصورتیکه توسط‌دولت یا بنگاههای دولتی ویا شهرداری ها برای استفاده درمعابر عمومی وارد شود فقط ٢٥ درصد ازارزش سیف‌حقوق خواهدپرداخت.		
٨١٣	**لوله‌های قابل‌انحناء (Flexibles) ازفلزات معمولی ساده یا جورشده با مواد دیگر**	کیلو	٢٠

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۸۱٤	**حروف ـ خط ـ فاصله ـ حاشیه و همانند برای چاپ ـ انگک فلزی ـ میله ـ حروف برجسته یاگود ـ ازفلزات معمولی :**		
	الف ـ حروف ـ خط ـ فاصله ـ حاشیه و همانند برای چاپ	کیلو	۸
	ب ـ سایر	«	۱۰
۸۱٥	**کلیشه وصفحه باسمه ازفلزاتمعمولیبرای چاپ رویکاغذ :**		
	الف ـ تهیه‌شده بااصول عکاسی (Pkotomrécamihrue)	«	۲۰
	ب ـ سایر	«	۱٥
۸۱٦	**مهرهای شماره یا تاریخ ویا علامت زنی ـ خودکار یا غیرخودکار ـ ازفلزات معمولی ساده یا جورشده با مواد دیگر**	«	۱۰۰
۸۱۷	**سرقلم ازفلزات معمولی :**		
	الف ـ دارای روپوش یاروکش ازفلزات قیمتی	«	۱۰۰۰
	ب ـ سایر	«	۱۰۰
۸۱۸	**بست ـ سگک ـ قلاب ـ قـزنقفلی ـ تکمه قابلمه ـ چنگک ـ منگنه‌پرچ ـ میخ‌پرچ (جز زیور) برای‌لباس ـ برای دستکش ـ بـرای کفش ـ برای چادر ـ برای روپوش ـ برای کارهای سراجی واسباب سفر ـ برای‌کیف زنانه وکیف دستی و امثـال آن و بـرای**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	تکمیل سایر اشیاء همانند ـ از فلزات معمولی :		
	الف ـ ازآهن ـ چدن یا پولاد ـ ساده یا دارای روکش ازفلزات غیر قیمتی یا لعابدار یا ورنی شده	کیلوبالفاف	۳۰
	ب ـ ازسایرفلزات معمولی ساده یا دارای روکش از فلزات غیر قیمتی یا لعابدار یا ورنی شده	«	۵۰
	ج ـ ازفلزات معمولی که‌تمام یا قسمتی‌ازآن‌ازچرم‌ـ سلولوئید ـ کائوچو ـ باکلیت‌یا موادهمانند یا ازپارچه یاکاغذ یامقوا پوشیده شده‌باشد :		
	۱ ـ زیپ	«	۷۵
	۲ ـ سایر	«	٦۰
	د ـ از فلزات معمولی دارای روپوش یا روکش از فلزات قیمتی	«	۹۰
۸۱۹	**اشیاء برای زیب و زینت ویا مصرف شخصی وکلیه اشیاء وزیورآلات فانتزی که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ازفلزات معمولی حتی با متفرعات یا قطعات ازمواد دیگر:**		
	الف ـ محفظه ماتیك وپودروهمانند .	ازروی ارزش	۵۰ درصد
	ب ـ سایر	«	۱۰۰ درصد

فصل شانزدهم ـ ماشین آلات و دستگاهها ـ آلات ولوازم برق

یادداشت ها :

۱ ـ اساس طبقه بندی ماشین آلات و دستگاههائیکه دراین فصل گفته شده و قطعات آنها عمل آنست نه موادیکه درساخت آنها بکار برده شده است .

۲ ـ ماشین آلاتیکه فاقد بعضی قطعات باشد (مانند پره ـ لوح نصب ـ بالشتك و غیره) بشرط اینکه قسمتهای مکانیکی گوناگون آن تشکیل اساس و قیمت اصلی آنرا بدهد ولوبحالت غیرکامل باشدماشین کامل محسوب میشود ـ ورودماشین آلات بطورسوار نشده حتی درچندین مرسله تأثیری درطبقه بندی آن ندارد .

۳ ـ جزدرموارد استثنائی که مخصوصاً پیش بینی شده قطعات منفصله غیر آماده (Brutes) ماشین آلات تابع تعرفه بندی بخشهای مربوط بنوع موادی است که درساخت آن بکار رفته ولی قطعات منفصله آماده (Ouvrés) ماشین آلات بدون رعایت موادی که درساخت آن بکار رفته تابع فصل شانزدهم میباشد .

قطعات منفصله آماده که دریك شماره معین تعرفه ذکر نشده تابع تعرفه بندی ماشین مربوط میباشد بشرط اینکه بتوان تشخیص داد که متعلق بماشین مربوط میباشد و اگر قابل تشخیص نباشد این قطعات تابع تعرفه بندی قطعات منفصله ماشین آلات که در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود میباشد .

تبصره ـ برای تمیز دادن قطعات آماده از قطعات غیر آماده ساخته شده از فلـزات معمولی رجوع شود بجمله ۳ یادداشتهای فصل پانزدهم .

۴ ـ ماشینهای محرك (Machines mothries) از هرنوع که با ماشین کار (Machines de travail) با هم باشد درصورتیکه از یکدیگر قابل تفکیك باشد یا

بطور جداگانه ارائه شود باید علیحده زیر شماره مربوطی که بآن تعلق دارد طبقه بندی شودو درصورت لزوم وزن لوح مشترك‌نصب (Plaque de fondation) بطور تناسب‌بین‌وزن ماشین محرك و ماشین کار تقسیم میشود ـ ماشین محرك که بوسیله یك یاچند آلت اصلی مشترك با ماشین کار جفت شده نمیتوان آنرا قابل تفکیك محسوب داشت همین قاعده درباره موتورهای برقی یاغیرآن که درماشینهای کار درموضع معینی که‌برای آن موتور ها تخصیص داده شده‌جاداده شده باشد مجری میباشد ـ جز درمواردی که صریحاً در تعرفه پیش‌بینی شده است واستثناء شده است ماشینهای توأم غیر قابل تفکیك، مشمول تعرفه بندی ماشین کار میباشد .

٥ ـ جز درمواردیکه پیش بینی شده ماشینهای مختلف النوعی که برای کارکردن باهم تخصیص داده شده وقتی قابل تفکیك باشد باید از یکدیگر مستقلا طبقه بندی شود در صورت لزوم‌وزن‌آلات‌مشترك ماشینهای‌قابل تفکیك بطور تناسب‌بین وزن هریك از ماشینها تقسیم‌میشود ـ اگر برعکس تشکیل یك پیکر واحدی را میدهند باید مانند دستگاه ماشین‌کاری که عمل عمده را انجام میدهد طبقه بندی شود.

٦ـ تسمه‌ونوارهای‌نقاله (Courroies et bandes de transmission ou de transport) غیر فلزی ولو‌اینکه باماشین مربوط ارائه شود علیحده طبقه بندی میشود.

تبصره ـ برای اجرای یاد داشتهای بالا کلمه ماشین شامل کلیه دستگاهها و آلات مکانیکی گوناگون فصل شانزدهم میشود .

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	بخش هفتادودو ـ دیگ بخار ـ ماشین آلات ـ دستگاه و ادوات مکانیکی و قطعات منفصله آنها		
۸۲۰	**دیگ بخار (ژنراتور بخار) اکونومیزور (Economisseurs ouRéchauffeurs) سورشوفور (Surchauffeurs) انباره بخار (Accumulateurs de vapeur)**	از روی ارزش	۵ درصد
۸۲۱	**لکوموبیل های بخاری (Locomobiles)و ماشین های نیم ثابت بخاری**	«	۵ درصد
۸۲۲	**ماشین بخار جدا شده از دیگ که بایا بدون پیستون کار میکند (توربین بخاری)**	«	۵ درصد
۸۲۳	**موتوراحتراقی(A explosion)وموتورهای باسوخت داخلی :**		
	الف ـ موتورهای سبك وزن برای اتومبیل ـ برای چرخ سواری ـ برای هواپیما و کشتیرانی همچنین قسمتها و قطعات منفصله آنها حتی بحالت غیرآماده :		
	۱ـ برای هواپیما وکشتی	«	بخشوده
	۲ ـ برای چرخ سواری (Cycles) ـ برای اتومبیل	«	۵ درصد
	ب ـ موتور های دیگر وقسمتهای جداگانه آنها	«	۵ درصد
۸۲۴	**ماشین محرك آبی (Machines motrices hydrauliques):**		
	توربین آبی و ماشین موتریسهای آبی دیگر	«	۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۸۲۵	**ماشین محرك که بانیروی هوا یا گاز فشرده - بادوعناصر همانندکار میکند**	ازروی ارزش	۵ در صد
۸۲۶	**غلتك فشار (رولوکمپرسور)**	«	۵ درصد
۸۲۷	**تلمبه برای آبگونها :**		
	الف - تلمبه تقسیم کردن مواد نفتی و آبگونهای دیگر	«	۱۵ درصد
	ب - تلمبه‌فرارازمرکز (Cemtrifuget) وسایر تلمبه های دوار (Rotatifs) - موتوری - بخاری - پیستونی واقسام‌دیگر :		
	۱ - تلمبه های آتش نشانی (جز آنهائیکه با اتومبیل‌کارمیکنند)	«	۵ درصد
	۲ - تلمبه های مکانیکی برای چاههای عمیق وتلمبه های موتوری دیگر از هرقبیل که قطر داخلی لوله مکنده آن ازسه اینج بیشتر باشد یا نیروی موتور آن کمتر از سه اسب و نیم نباشد و اگر برقی است سه‌فازباشد	«	بخشوده
	تبصره - تلمبه های مشمول شماره ب ۲ درصورتیکه‌با موتور مربوطه وارد شود موتورآن استثنائاً تابع تعرفه بندی خود تلمبه می‌باشد و در مورد تلمبه های چاههای عمیق لوله های جدار مربوطه نیز از معافیت تلمبه استفاده خواهد کرد .		
	۳ - سایر :		
	یکم - آنهائیکه بادست‌کارمیکنند	«	۲۵ درصد
	دوم - اقسام دیگر	«	۱۰ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
۸۲۸	**تلمبه‌هوا ـ فشار ـ تهویه ـ ماشین‌دم‌وهمانند**	ازروی ارزش	۱۰ درصد
۸۲۹	**دستگاه هوای متراکم (فشرده) برای‌ماشین یا پراکنده کردن مواد آبگون یا گـرد ـ دستگاههای افشاندن (Ajét) : گـردش وآبگون پاش برای کارهـای کشاورزی و سایر**	»	۵ درصد
۸۳۰	**نورد ازهزقبیل**	»	۱۰ درصد
۸۳۱	**ماشین فرارازمرکز (Centrifuges) که در جای دیگرگفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	»	۱۰ درصد
۸۳۲	**ماشین فشار آبی (پرس هیدرولیك) و سایر ماشین‌های فشارکه درجای دیگرگفته نشده ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود :**		
	الف ـ منگنه‌آبی	»	۱۰ درصد
	ب ـ سایر :		
	۱ ـ منگنه برای روغن کشی و عـدلبندی	»	بخشوده
	۲ ـ سایر	»	۱۰ در صد
۸۳۳	**ماشین ودستگاههای جابجاکردن (Manutemtion) ـ بلندکردن ـ بارکردن ـ تخلیه‌کردن ـ استخراج‌کردن‌وحفرنمودن:**		
	الف ـ دستگاه حفرچاه عمیق	»	بخشوده
	ب ـ سایر	»	۱۰ درصد
۸۳۴	**ماشین وادوات‌کشاورزی برای کارکردن و**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	حاضر کردن وکشت زمین : کود پخش کن ـ ماشین تخم پاشی و نشا زنی ـ گاوآهن ـ شخم‌زن ـ ریشه کن ـ رنده وماله و زمین صاف کن کشاورزی ـ وردنه وغلتك وغیره	ازروی‌ارزش	بخشوده
۸۳۵	**ماشین و ادوات برای جمع آوری حاصل کشاورزی ـ خرمن‌کوب ـ دانه جدا کن ـ دانه مغزکن ودانه جورکن :** ماشین‌جمع‌آوری‌حاصل (دستگاه درو کردن وبرگرداندن حاصل ـ شن‌کش مکانیکی ـ حاصل جمع‌کن ـ حاصل دسته‌کن وغیره) خرمن‌کوب ودانه‌جداکن وماشین مخصوص بیرون آوردن هسته میوه‌جات ـ ماشین و دستگاه کشاورزی برای جورکردن وخشك کردن و تمیزکردن حبوبات و میوه‌جات	«	«
۸۳۶	**ماشین و دستگاه و ادوات کشاورزی ـ که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ دستگاههای شیردوشی ـ کره زنی و سایر ماشین‌های مخصوص لبنیات	کیلو	«
	ب ـ سایرماشین و دستگاه و ادوات کشاورزی : دستگاه جوجه‌کشی ـ کندوودستگاه‌پرورش زنبور عسل ـ ماشین و دستگاه و ادوات کشاورزی‌دیگر	«	«

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال
۸۳۷	**ماشین و ادوات برای آسیاب کردن ـ آرد کردن ـ تمیز کردن ـ الك کردن ـ پوست گرفتن ومقشر کردن حبوبات ـ غلات ـ برنج (Minoterie) ـ ماشین و دستگاه و ادوات برای عمل آوردن چای**	ازروی ارزش	بخشوده
۷۳۸	**دستگاه برای گرم کردن ـ سرد کردن ـ پختن تقطیر کردن ـ تصفیه کردن ـ شستن ـ پالیدن ـ تبخیر کردن ـ متراکم کردن ـ صاف کردن وهمانند ـ ازهر نوع فلزات معمولی :**		
	الف ـ دستگاه تصفیه روغن ـ دستگاه تصفیه آب (باستثناء فیلترهای خانگی که مشمول قسمت ب میشود) ـ دستگاههای تصفیه مواد دیگر	»	»
	ب ـ سایر	»	۲۵ درصد
۸۳۹	**ماشین برای تولید سرما :**		
	الف ـ انواع گنجه های فریگوریفیك (از قبیل یخچالها و سرد کننده هائیکه درخانه ها و مغازه‌ها ومهمانخانه ها بکاربرده میشود) ـ کولر	»	۲۵ درصد
	ب ـ سایر:		
	۱ ـ دستگاههای یخ‌سازی ودستگاههای تولید سرما که مشمول بندالف نشود	»	بخشوده
	۲ ـ سایر	»	۲۵ درصد
۸٤۰	**ماشین و دستگاه برای عمل آوردن (جور کردن ـ شستن ـ مخلوط کردن ـ له کردن ـ**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان – ریال
	شکستن و خوردن – قالب ریختن و غیره) خاك – سنگ – مواد معدنی – سوخت های معدنی – استخوان و سایر مواد سخت همانند	ازروی ارزش	۱۰ درصد
۸٤۱	ماشین برای تهیه کردن وعمل آوردن پوست و چرم و ساختن اشیاء از پوست و چرم که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود .	»	۵ درصد
۸٤۲	ماشین برای تهیه خمیر کاغذ – ماشین کاغذو مقوا سازی – ماشین برای ساختن اشیاء کاغذی و مقوائی	»	بخشوده
۸٤۳	ماشین ودستگاه برای چاپ وصنایع گرافیکی: ماشین حروف ریزی –حروف چینی–منگنه کلیشه سازی وهمانند – ماشین ودستگاههای فرعی دیگر – ماشین ودستگاه چاپ	»	۵ درصد
۸٤٤	ماشین و دستگاه برای تهیه مواد نسجی – برای نخریسی و نخ تابی – ماشین نخ پیچی	»	بخشوده
۸٤۵	ماشین ودستگاه پارچه بافی – تور بافی (Tulles) توری بافی (دانتل) – کشبافی – قلاب بافی (برودوری)–اشیاءعلاقبندی بافی– دستگاه و ماشینهای فرعی برای بافندگی مانند دستگاههای ژاکار– ماشینهای چله کشی (Ourdissoirs) وغیره	»	»

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۸۴۶	**ماشین و دستگاه آهار زدن و عمل آوردن نخ و پارچه ومصنوعات آنها که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	ازروی‌ارزش	بخشوده
۸۴۷	**ماشین دوزندگی از هرقبیل (چرخهای خیاطی ـ قلابدوزی ـ کفش دوزی وامثال آنها) :**		
	الف ـ با پایه ـ بدون پایه (دستی) حتی بدون تخته زیر	کیلوبامحفظه	۳۰
	ب ـ گنجه وپایه ماشین‌های فوق	کیلو	۳۰
	ج ـ قطعات منفصله ماشینهای فوق که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	»	۳۰
۸۴۸	**ماشین افزار:**		
	الف‌ـماشین افزار پنوماتیك (Pneumatipues) بانضمام افزارهای پنوماتیك	ازروی‌ارزش	۱۰ درصد
	ب ـ سایر :		
	۱ ـ ماشین قوطی‌سازی	کیلو	بخشوده
	۲ ـ سایر	ازروی ارزش	۱۰ درصد
۸۴۹	**ماشین برای بستن‌کالا یا بازکردن وشستن‌و پرکردن و بستن و برچسب زدن یـا کپسول کردن بطری وبشکه وظروف‌دیگر :**		
	۱ ـ ماشین ودستگاههای مخصوص کنسرو	»	بخشوده
	۲ ـ سایر	»	۱۰ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۸۵۰	**دستگاه وزن کردن (جز ترازوی حساس) :**		
	الف ـ خودکار جز آنهائی که بافنر یا وزنه‌کار میکند	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	ب ـ قپانهای ثابت	«	۱۵ در صد
	ج ـ سایر (جز ترازوهای حساس که مشمول‌شماره ۹۱۶ میشود)	«	۲۰ در صد
۸۵۱	**ماشین‌تحریر وقطعات منفصله آن**	«	۱۵ در صد
۸۵۲	**ماشین حساب و حسابداری ـ صندوقهای ثبات و قطعات منفصله آنها**	«	۱۵ در صد
۸۵۳	**ماشین ودستگاه دفتر که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۱۵ در صد
۸۵۴	**ماشین و دستگاه و ادوات مکانیکی که در جای‌دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه‌نشود :**		
	الف ـ دستگاههای خانه‌داری که وزن هرعدد آن از ۱۰ کیلو گرم تجاوز نکند مانندآسیاب قهوه وفلفل ـ چرخ گوشت ـ رنده پنیر ـ سبزی خرد کنی ـ نان‌پزی ـ دستگاه پوست کندن و هسته درآوردن میوه‌جات ـ دستگاه بودادن قهوه ـ چرخ بستنی ـ دستگاه تمیز کردن و شستن و خشك کردن ظروف و لوازم آشپزخانه ـ دستگاه گرفتن‌آب میوه و سبزی ـ دستگاه فشار لباس هـای شسته وهمانند	«	۳۰ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ب ـ سایر :		
	۱ ـ ماشین ودستگاههای کنسروسازی	ازروی‌ارزش	بخشوده
	۲ ـ سایر	«	۱۰ در صد
۸۵۵	**انواع شیر وکلیه اسباب و دستگاههائیکه برای مرتب کردن جریان مایعات در مجراها بکار برده میشود**	«	۲۰ در صد
۸۵۶	**گردونه(Roulements)ازهر نوع‌ساچمه‌ای یالوله‌ای ویا غرغره‌ای ـ سوار شده یاکامل بانضمام قطعات منفصله‌آنها**	«	۱۰ در صد
۸۵۷	**بازوهای‌اهرمی(Arbres) چرخ‌ومیله های دندانه‌دار ـچرخ لنگر (Yolants) ـ غرغره وسایرادوات (Organes) وقطعات مکانیکی :**		
	الف ـ بازوهای اهرمی ـچرخ‌دنده‌ومیله‌های دندانه دار و دنده (Engrenage) ـچرخ‌لنگر بانضمام‌پره‌های‌غرغره‌ای(YolantsPoulies ؛ غرغره(poulies)وچنگك(Emdrayage) وقلابهای غیردندانه (Accouplements)ـ سکو(Paliers)وبالشتك(Coussinets)	«	۱۰ در صد
	ب ـ سیلندرهای فلزی حتی‌محکوك یاپوشیده شده ازمواد نسجی یاازکاغذ یاازچرم یاازکائوچو ویاازمواد همانند ـ اسباب حلاجی ـ شانه برای ماشینهای‌ریش کردن یاحلاجی کردن‌و یا شانه‌زدن وغیره ـ لوازم برای‌دستگاههای بافندگی وریسندگی (ماکو حتی‌آنهائی که		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	قسمتی از آن چوبی باشد) و سایراجـزای مربوطه بدستگاه بافندگی و ریسندگی	از روی ارزش	بخشوده
۸۵۸	**قسمتهاوقطعات منفصلهماشینها ودستگاهها وادوات مکانیکی که درجای‌دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	چدنی ـ از آهن یاپولاد ـ از مس ـ از نیکل ـ از قلع ـ ازآلومینیوم ـ از سرب یاازسایرفلزات معمولی ـ از چوب ـ از مواد دیگر	»	۱۰ درصد
	بخش هفتاد و سه ـ ماشین آلات ودستگاه های برقی و اشیائی که در مصارف الکترو تکنیکی بکار برده میشود وقطعات منفصله آنها		
	تبصره ـ قطعات مکانیکی کارشده ذیل ازهرنوع مواد برای ماشین و دستگاههای برقی که مجزا از دستگاه وارد شده باشد : انواع شیر و شیر فلکه وکلیه اسباب و دستگاههاف مرتب کردن جریان مایعات در مجرا ها ـ گردونه از هر نوع ساچمه‌ای یا لوله‌ای یاغرغره ای ـ چرخ ومیله های دندانه دار ـ بـازو هچنین کلیه اشیاء مندرج در شماره ۸۵۷ مشمول شماره های مربوطه بخش ۷۲ خواهد بود.		
۸۵۹	**ماشین مولد (Génératrices) موتور و کنورتیسور برقی ـ ترانسفورماتور ـ غرغره**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال
	های واکنشی (Bobines à rèaction):		
	دینامو ومونور و کنورتیسور دوار(Rotatifs) ـ		
	ترانسفورماتوروکنورتیسورتوازنی (Statiques)	ازروی‌ارزش	۵درصد
۸۶۰	**قوه‌های برقی (Piles) :**		
	الف ـ قوه تر	کیلو	۲۵
	ب ـ قوه خشك وقوه های دیگر	»	۲۵
۸۶۱	**انبار برقی (آکوموﻻتور)وصفحه های آن**	»	۲۰
۸۶۲	**افزارهای کوچك الکتر ومکانیکی ودستگاه های الکترومکانیکی برای مصرف خانه‌داری که‌درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشودکه وزن هرعدد آن از ۱۵ کیلوگرم تجاوز نکند :**		
	الف ـ افزارهای الکترومکانیکی	ازروی‌ارزش	۱۰درصد
	ب - سایردستگاهها	»	۳۰درصد
۸۶۳	**دستگاههای برقی مخصوص و سائط نقلیه موتوری وچرخهای پائی‌برای اعلام‌حرکت (Démarrage) - برای روشنائی و علامت دادن‌وراهنمائی**	»	۳۰درصد
۸۶۴	**دستگاههای برقی برای روشن کردن (Allumage) موتورهای‌احتراقی بانضمام شمع**	»	۳۰درصد
۸۶۵	**دستگاههای الکتروترمیك :**		
	الف ـ اجاق ـ کوره وتنورهای برقی (Fours)		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	صنعتی که وزن هردستگاه آن تا یکهزار کیلوگرم باشد	ازروی ارزش	۲۰ درصد
	ب ـ سایردستگاههای الکتروترمیکی که درجای دیگر گفته نشده‌است	«	۳۰ درصد
	ج ـ لوازم دستگاههای حرارت	«	۳۰ درصد
۸۶۶	**لامپ ولوله (Lampes et tubes) برای روشنائی‌برقی :**		
	لامپ ولوله‌ایکاندسانس (Aincandescence) بارشته فلزی یا ذغال ـ لامپ‌آرك وسایر	«	۳۰ درصد
	تبصره ـ اشیاء مندرج درشماره ۸۶۶ درصورتیکه توسط دولت یا بنگاههای دولتی و یا شهرداریها صرفاًبرای استفاده‌درمعابرعمومی وارد شود فقط ۲۰ درصدارزش سیف حقوق خواهد پرداخت .		
۸۶۷	**دستگاههای برقی طبی و دستگاههای رادیولوژیك :**		
	لوله‌های رینگتن وسایردستگاهها	«	۱۵ درصد
۸۶۸	**دستگاههای رادیوالکتریك برای تلگرافو تلفن وتلویزیون ـآمپلیفیکاتور از هرنوع :**		
	الف ـ والو ـ لوله یالامپ	«	۲۵ درصد
	ب ـ دستگاههای گیرنده رادیو بانضمام رادیو فونوگراف	«	۲۵ درصد
	ج ـ آمپلیفیکاتور	«	۴۰ درصد
	د ـ سایر	«	۴۰ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	تبصره - کالای مشمول شماره ۸۶۸ در صورتیکه توسط وزارت پست و تلگراف و از محل اعتبار بودجه وزارت نامبرده وارد شود فقط ده درصد از روی ارزش سیف حقوق خواهد پرداخت		
۸۶۹	**دستگاه برقی برای تلگراف و تلفن :**		
	الف - برای تلگراف	از روی ارزش	۵ در صد
	ب - برای تلفن	«	۲۰ درصد
	تبصره - کالاهای مشمول جمله ب بالا درصورتیکه توسط وزارت پست و تلگراف ازمحل اعتبار بودجه وزارت نامبرده وارد شود فقط ده درصد از روی ارزش سیف حقوق خواهد پرداخت.		
	ج - بلندگو - میکروفون و دستگاههای همانند	«	۴۰ در صد
۸۷۰	**دستگاه برقی علامت دادن و حراست - برای راه آهن و راههای ارتباط**	«	۱۰ درصد
۸۷۱	**زنگ و سایر دستگاههای برقی که درجای دیگر گفته نشده است :**		
	الف - دستگاه زنگ اخبار و اشاره برای خانه و عمارت - تابلو شاخص	«	۲۵ درصد
	ب - دستگاه رساندن فرمان - برای معادن - برای کشتی - برای کارخانه های تولید نیرو (Usimes d'energie) وغیره	«	۱۵ در صد
	ج - سایر	«	۲۵ درصد
۸۷۲	**دستگاههای سنجش و ثبت نیروی برق - کنتور برق :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	الف ـ دستگاههای سنجش و ثبت	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	ب ـ کنتور برق	«	۲۵ در صد
۸۷۳	**کابل و مفتولهای عایق دار برای برق :**		
	الف ـ باغلاف سربی یا مسلح از سایر فلزات	کیلو	۶
	ب ـ سایر :		
	۱ ـ با روپوش کاغذی یا پنبه ای از الیاف بخش ۴۹ و سیمهای سیاه متعارفی	کیلو با لفاف	۸
	۲ ـ با روپوش از کائوچو یا مواد همانند ـ از ابریشم طبیعی یا مصنوعی یا از سایر مواد غیر مذکور یا از ورنی (مفتول لعابدار)	«	۱۵
	۳ ـ بریده شده بدرازا و دارای دو شاخه اتصال	«	۲۰
۸۷۴	**قطعات از ذغال یا از گرافیت حتی‌جورشده با فلز برای مصارف‌برق و الکتروتکنیکی: الکترود و سایر**	ازروی ارزش	۳۰ در صد
۸۷۵	**مقره (Lsolateurs) حتی‌باملحقات‌ازفلزات متعارفی :**		
	الف ـ از مواد سرامیکی و از شیشه	کیلو	۱۰
	ب ـ از مواد دیگر	«	۳۰
۸۷۶	**قطعات از مواد عایقی ـ سوار نشده برای ماشین آلات دستگاههای برقی و تأسیسات برقی :**		
	از مواد سرامیکی یا از شیشه یا از مواد دیگر	ازروی ارزش	۳۰ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۸۷۷	لوله های‌عایقی - بست و قوطیهای اتصال‌و انشعاب برای لوله‌های عایقی	ازروی ارزش	۳۰ درصد
۸۷۸	دستگاه برای مرتب کردن و قطع‌کردن و حراست کردن و پخش‌کردن جریان برق - همچنین‌کلیه‌اشیاء الکترو‌تکنیکی-قسمتها وقطعات‌منفصله ماشین‌آلات و دستگاههای برقی‌که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	۳۰ درصد
	فصل‌هفدهم - لوازم حمل‌ونقل		
	بخش هفنادو چهار - وسائط نقلیه چرخ‌دار برای راه آهن - لوازم راه‌آهن ولوازم تراموای		
۸۷۹	لکوموتیو بخاری بانضمام لکوموتیو تندر (Tenders)	«	۱۰ درصد
۸۸۰	لکوموتیو برقی : غرغره‌ای یا با ریل‌هادی برق - انباره‌ای و سایر	«	۱۵ درصد
۸۸۱	اتومو توریس برقی:غرغره‌ای‌یاباریل‌هادی برق - انباره‌ای وسایر	«	۱۵ درصد
۸۸۲	سایر لکوموتیوها و اتو موریس ها ولکو تراکتورها:باموتوراحتراقی(A explosion) یا باسوخت داخلی - با هوای فشرده و غیره	«	۱۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۸۸۳	**تندرلکوموتیو**	ازروی ارزش	۱۵ درصد
۸۸٤	**واگون مسافری**	«	«
۸۸۵	**واگون سرویس وواگن توشه**	«	«
	تبصره ـ اسبابهای منقول مربوط برستوران یا سالن یا واگنهای دیگر تابع تعرفه بندی مربوط بهخود میباشد .		
۸۸٦	**واگون وواگونت برای بارکشی**	«	«
۸۸۷	**قسمتها و قطعات منفصله وسائط نقلیه راه آهن که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	شاسیوبوژی (Boggies)ـ جعبه روغن و قطعات آن ـ ترمز ازهرنوع ـ سایر	«	«
	تبصرهٔ ۱ ـ قسمتها و قطعات منفصله لکوموتیو و اتو موتریسها که مخصوصاً ذکر نشده است مانند قسمتها و قطعات منفصله همنوع ماشین آلات بخش ۷۲ تعرفهبندیمیشود.		
	تبصرهٔ ۲ ـ قسمتها وقطعات منفصله برقیوسائط چرخ دار بخش ۷٤ مشمول بخش ۷۳ میشود .		
۸۸۸	**لوازم ثابت راهآهن ـ که درجایدیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود : دستگاههای علامت دادن ـ دستگاههایراه**	«	«
	تبصره ـ قطعات برقی لوازم ثابت راه آهن مشمول بخش ۷۳ میشود .		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	بخش هفتاد وپنج ـ اتومبیل ـ چرخ (Cycles) و عرابه‌های دیگر		
	یادداشت ـ مجموعه قطعات بهم سوار شده که مخصوصاً درجای دیگرطبقه‌بندی نشده مشمول تعرفه بندی دستگاه‌کامل وسائط نقلیه میباشد .		
۸۸۹	**تراکتور احتراقی (A explosion) یا با سوخت داخلی یا باگاز**	عدد	بخشوده
۸۹۰	**اتومبیل بدنه‌داریا کامل :**		
	الف ـ سواری و شکاری (جز آنهائیکه برای حمل و نقل عمومی است) که ارزش هردستگاه آن :		
	۱ ـ ۱۰۰۰۰۰ ریال وکمتر	ازروی‌ارزش	۲۵ در صد
	۲ - بیش‌از ۱۰۰۰۰۰ تا۲۰۰۰۰۰ریال	»	۳۰ درصد
	۳ ـ ۲۰۰۰۰۰ ریال به‌بالا باشد	»	۵۰ درصد
	تبصره ـ مقصود از اتومبیل اعم است از اینکه بطور کامل وارد شود و یا اینکه بصورت قطعات منفصله دریك کشتی و یا کشتیهای‌جداگانه بیك بندر و یا بنادر مختلف وارد شود و بهیچوجه شامل لوازم واثاثیه یدکی‌نیست .		
	ب ـ برای حمل ونقل عمومی (اتوکار ـ اتوبوس)	»	۲۰ درصد
	ج ـ کامیون وبارکش :		
	۱ ـ برای بارکشی موادآبگون	»	۲۵ در صد
	۲ ـ برای بارکشی کالا و غیره بپرظرفیت	»	۱۵ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	د - عرابه‌های برقی	ازروی ارزش	۳۵ در صد
	هـ - سایر :		
	۱ - اتومبیل جاروکن - آب پاش و آتش نشانی ونردبان	«	۱۵ درصد
	۲ - سایر	«	۲۵ درصد
۸۹۱	**شاسی اتومبیل بهرظرفیت**	«	۱۰ درصد
	تبصره - شاسی هائیکه بااطاق راننده واردشود حقوق گمرکی مقرره را بعلاوه پانزده درصد آن خواهد پرداخت .		
۸۹۲	**بدنه اتومبیل برای مسافربری - وسایر**	«	۲۵ درصد
۸۹۳	**قسمتها وقطعات منفصله اتومبیل وتراکتور حتی بحالت کار نشده که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف - قطعات بدنه	«	۲۰ درصد
	ب - اشیاء یدکی وقطعات منفصله که درجای دیگر گفته نشده است برای اتومبیل - برای اتوبوس - برای اتوکار (استیشن واگن) - برای کامیون یا برای تراکتور	«	۲۰ درصد
۸۹۴	**موتوسیکلت وولوسیپد موتور دار - سیدکار**	«	۲۵ درصد
۸۹۵	**ولوسیپدهای بدون موتور**	«	۱۰ درصد
۸۹۶	**قسمتها وقطعات منفصله موتوسیکلت وولوسیپد:**		
	۱ - برای موتوسیکلت	«	۲۵ درصد
	۲ - برای ولوسیپد	«	۱۰ درصد
۸۹۷	**عرابه‌های غیرخودکار برای بردن اشخاص**	«	۱۰۰ درصد
۸۹۸	**عرابه‌های غیر خودکار - برای بارکشی کالا ومصارف دیگر:**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف ـ آنهائیکه با وسائل غیرموتوری کشیده میشود	ازروی ارزش	۱۰۰ درصد
	ب ـ آنهائیکه با وسائل موتوری کشیده میشود (رمورك ـ تریلر وهمانند)	»	۱۵ درصد
۸۹۹	**عرابه های بچه‌گانه ـ عرابه مرضی و عاجزان ـ قسمتها وقطعات منفصله آنها :**		
	الف ـ عرابه بچه‌گانه وقطعات منفصله	»	۵۰ درصد
	ب ـ عرابه بیماران وعاجزان وقطعات منفصله	»	۱۵ درصد
	بخش هفتاد و شش ـ هواپیما و کشتی		
۹۰۰	**هواناو (Aérostats) :**		
	الف ـ آنهائیکه بدون موتور کار میکند (بالن آزاد یامهاری)	»	بخشوده
	ب ـ آنهائیکه با موتورکار میکند (دیریژابل)	»	»
۹۰۱	**هواپیما وسایر دستگاههای همانند سنگینتر از هوا با موتور یا بدون موتور بانضمام پاراشوت**	»	»
۹۰۲	**قسمتها وقطعات منفصله هواناو و هواپیما (جز موتور)**	»	»
۹۰۳	**کشتی برای دریا پیمائی**	عدد	»
۹۰۴	**کشتیهای یدك کش**	»	»
۹۰۵	**کشتی های مسافری برای آبهای داخلی (مرداب ـ ترعه ـ رود) :**		
	الف ـ موتوری :		
	۱ ـ برای احتیاجات شخصی و تفریحی	ازروی ارزش	۱۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	۲ ـ اقسام دیگر		
	ب ـ بادی	عدد	بخشوده
	ج ـ سایر	»	»
۹۰۶	**کشتی های باربری برای آبهای داخلی (مرداب ـ ترعه ـ رود) :**		
	الف ـ فلزی	»	»
	ب ـ چوبی یا ازمواد دیگر	»	»
۹۰۷	**کشتی برای مصارف مخصوص**	»	»

فصل هیجدهم ـ اسباب ودستگاههای علمی ودقیق ـ ساعت ـ آلات موسیقی

بخش هفتاد و هفت ـ اسباب و دستگاههای اپتیك ـ سنجش ـ آلات دقیق وسایر اسباب و دستگاههائیکه درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود

یادداشتها : ۱ ـ اسباب و دستگاههای مندرج دراین بخش اگربابرق همکار کند مشمول این بخش میباشد

۲ ـ اسباب ودستگاههایمندرج دراین بخش اگرمتفرعاتی ازفلزات گران بها داشته باشد نیز دراین بخش طبقه‌بندی میشود .

۳ ـ اسبابهائیکه روی لوازم اطاق دفتر وسالن وهمانند نصب شده و بطور

شماره ردیف	نوع کالا	حقوق گمرکی — یکه	حقوق گمرکی — میزان ـ ریال
	کلی قسمت فرعی آن اشیاء را تشکیل دهد تابع تعرفه بندی اشیاء اصلی خواهد بود .		
۹۰۸	**شیشه‌های اپتیك ـ کارشده ـ سوار نشده :** شیشه عینك و سایر شیشه‌های کوررکتور Correcteurs عدسی و منشور برای اسبابهای دیدگانی ـ آئینه های اپتیکی	ازروی ارزش	۳۰ درصد
۹۰۹	**دوره (Monturcs) برای عینك و اشیاء همانند ازهرجنس حتی از فلزات قیمتی**	«	۳۰ درصد
۹۱۰	**عینك و اشیاء همانند ـ یا دوره از هر نوع وهرجنس حتی ازفلزات قیمتی**	«	۳۰ درصد
۹۱۱	**عدسی ومنشور سوارشده ـ برای اسبابهای اپتیك بانضمام لوپ و آینه های سوار شده اپتیك : ابژکتیوها (Objectifs) واکولرها (Oculaires) ـ آینه‌های سوارشده اپتیك ـ سایر**	«	۳۰ درصد
۹۱۲	**تلسکوپ ـ دوربین ـ یك یا دوچشمی (Jumelles et longues-vues) ودوره آنها:**		
	الف ـ تلسکوب وعینکهای ستاره شناسی و همانند	«	۱۰ درصد
	ب ـ دوربین یك یا دوچشمی منشور دار و سایر	«	۳۰ درصد
۹۱۳	**دستگاههای عکاسی ـ با یا بدون ابژکتیو وقطعات آنها**	«	۳۰ درصد
۹۱۴	**دستگاههای سینما توگرافی و پروژکسیون**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	و آگراندیسمان - پروژکتور ها و قطعات تکمیل شده آنها :		
	الف - دستگاههای سینماتوگرافی - دستگاههای پروژکسیون و دستگاه آگراندیسمان	ازروی‌ارزش	۵۰ درصد
	ب - چراغ بی‌سایه (سیالی‌تیك) برای اطاق عمل جراحی	«	۱۰ درصد
۹۱۵	**دستگاهها و اسبابهای اپتیك که در جای دیگر گفته نشده‌و مشمول‌عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف - میکروسکوپ	«	۱۰ درصد
	ب - سایر	«	۳۰ درصد
۹۱۶	**ترازوهای حساس‌بانضمام وزنه حساس**	«	۲۰ درصد
۹۱۷	**گرماسنج -هواسنج-نم‌سنج Hygromètres غلظت سنج (Aétomères) و اسبابهای همانند :**		
	الف - گرما سنج طبی (ترمومتر)	«	۱۰ درصد
	ب - سایر	«	۲۵ درصد
۹۱۸	**کنتور گاز - آب ومایعات دیگر - قسمتهاو قطعات منفصله‌آنها**	«	۲۵ درصد
۹۱۹	**کنتور دور سنج (De tours)-سرعت سنج- مسافت سنج و همانند و قسمتها و قطعات منفصله آن**	«	۲۵ درصد
۹۲۰	**فشارسنج (Manomètres) وسایر اسبابهای**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	سنجش برای ماشین آلات و دیگ بخار - برای کوره و غیره	ازروی‌ارزش	۲۵ درصد
۹۲۱	**اسبابهای اندازه‌گیری ورسامی که درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان‌دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ اسبابهای‌حساس‌برای‌معیار (Etalonnage) ظرفیت (Jaugecge) واندازه گرفتن دهانه (Calibrage) وغیره	»	۲۵ درصد
	ب ـ جعبه پرگار ـ خط کش ـ گونیا و اسبابهای دیگر رسم ـ متر و اشیاء همانند و سایر اسبابها بانضمام‌خط کش حساب	»	۲۵ درصد
۹۲۲	**اسباب و دستگاههای‌زمین شناسی (Géodésie) - (Géophysique)‌ـجو شناسی (Météorologie) - آب شناسی (Hydrogradhie) - دریا وهوا نوردی و ستاره شناسی (Astronomie) که در جای دیگر گفته نشده و مشمول‌عنوان‌دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ دستگاه اکتشاف معادن	»	بخشوده
	ب ـ سایر	»	۱۰ درصد
۹۲۳	**اسباب ودستگاههای طبی وجراحی که در جای دیگر گفته نشده‌و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	»	۱۵ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۹۲۴	**اعضاء مصنوعی بدن و قطعات آن (لوازم ارتوپدیك (orthopédiques) بانضمام تسمه وکمربند فتق**	ازروی ارزش	۱۰ درصد
۹۲۵	**دستگاه و مدل برای نمایش و آموزش**	»	۱۰ درصد
۹۲۶	**اسباب و دستگاهها فیزیك وشیمی وهمچنین اسباب ودستگاههای برای امتحانات دقیق که درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	»	۱۰ درصد
۹۲۷	**قسمتها وقطعات منفصله اسبابها ودستگاههای مشمول بخش ۷۷ که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود**	»	۲۵ درصد

بخش هفتاد وهشت - ساعت

یادداشتها :

۱ - ساعت و قاب ساعت که قسمتی از آن ازفلزات گرانبها باشد مشمول تعرفه‌بندی ساعت ساخته شده ازفلزات گرانبها میشود مگراینکه آن فلز گرانبها فقط جنبه متفرعات وزینت داشته باشد .

۲ - ساعت و قاب ساعت که از چند فلز گرانبها ساخته شده باشد اگر پلاتین درساخت آن بکار برده شده مشمول تعرفه بندی ساعت پلاتین و چنانچه زربدون پلاتین درساخت آن بکاربرده شده باشد مشمول ساعت زر میشود .

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی: بکه	حقوق گمرکی: میزان ـ ریال
۹۲۸	**ساعت‌جیبی ـ ساعت مچی وهمانند :**		
	الف ـ باقاب پلاتین یازر	ازروی ارزش	۵۰ در صد
	ب ـ باقاب سیم	»	۴۰ درصد
	ج ـ با قاب فلز متعارفی ـ ساده یا مطلا و یا سیم اندود ویا روئه دار از زر یا ازسیم یا با قاب ازمواد دیگر	»	۳۰ درصد
	توضیح : ساعتهای آویز و امثال آن که برای زیب گردن وغیره است مشمول تعرفه‌بندی ساعت مچی وهمانندمیشود .		
۹۲۹	**اشیاء دیگر که دارای کارخانه‌ساعت میباشد :**		
	کرونومتر دریائی ـ ساعت برای اتومبیل ـ برای کشتی وبرای هواپیما ـ پاندولت واشیاء دیگر	»	۳۰ درصد
۹۳۰	**قاب‌ساعت وقطعات قاب ساعت :**		
	الف ـ ازپلاتین یازر	»	۵۰ درصد
	ب ـ ازسیم	»	۴۰ درصد
	ج ـ ازفلزات متعارفی ـ ساده یا مطلا یاسیم‌اندود ویا روئه‌دار اززر یا سیم	»	۳۰ درصد
۹۳۱	**کارخانه‌ساعت بانضمام ناتمام آن(Ebauches)**	»	»
۹۳۲	**قطعات منفصله ساعتهای جیبی یا مچی**	»	»
۹۳۳	**ساعت بزرگ برای نصب درابنیه(Dédifices) وکارخانه‌آن : برقی وغیر برقی**	»	»
۹۳۴	**ساعتهای دیگر حتی آنهائیکه با برق کار میکنند بانضمام شماته : ساعت نگهبانی ـ و**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	کنترل ـ سایر ساعتهای دیواری یا رومیزی وشماته وغیره	ازروی‌ارزش	۳۰ درصد
۹۳۵	کارخانه وقطعات منفصله کارخانه ساعتهای بزرگ که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	۳۰ درصد
	بخش هفتادونه ـ آلات موسیقی		
	یادداشتها :		
	۱ ـ آلات موسیقی ساخته شده از فلزات گرانبها یا جور شده با فلزات گرانبها نیز دراین بخش طبقه‌بندی میشود .		
	۲ ـ آلات موسیقی نیمه تمام نیز مشمول تعرفه بندی‌آلات موسیقی‌کامل میباشد .		
۹۳۶	پیانو وپیانو دنباله دار بانضمام پیانوهای مکانیکی وپیانو رادیو الکتریکی	کیلو	۴۰
۹۳۷	هارمونیوم و آلات همانند ـ چکشی (A clavier) آنهائی که بوسیله زبانه آزاد فلزی صدا میکنند (A anches)	ازروی ارزش	۴۰ درصد
۹۳۸	قسمتها وقطعات منفصله پیانو وهارمونیوم	«	۴۰ ورصد
۹۳۹	ارگ بانضمام قطعات منفصله آنها که درجای دیگر گفته نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود	«	۴۰ درصد
۹۴۰	ارکستریون ـ ارگ مکانیکی و سایر آلات		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	همانند ـ جعبه موزیك	ازروی ارزش	۴۰ درصد
۹۴۱	دستگاه وسیله نواختن آلات موسیقی بطور مکانیك	«	۴۰ در صد
۹۴۲	آکوردئون وسازهای دهانی	«	۴۰ در صد
۹۴۳	گرامافون و دستگاههای سخنگوی همانند وقطعات منفصله آن	«	۴۰ درصد
۹۴۴	صفحه‌گرامافون ـ دیسك ـ صفحه ـ پلاك ـ استوانه ـ تسمه و لوله برای بکار بردن در دستگاههای‌موسیقی‌مکانیکی‌مانندگرامافون فونوگراف ـ دیکتافون ـ لینکافون وهمانند:		
	الف ـ صفحه گرامافون	«	۵۰ درصد
	ب ـ سایر	«	۴۰ درصد
	تبصره ـ کالای مشمول‌شماره ۹۴۴درصورتیکه‌پر نشده وارد شود تابع تعرفه‌بندی نوع‌جنسی که در ساخت‌آن بکار رفته است میباشد (باستثناء نوارضبط صدا که پرنشده‌آن مشمول همین شماره میگردد).		
۹۴۵	آلات موسیقی بادی از هرنوع و هرجنس	«	۴۰ درصد
۹۴۶	آلات موسیقی تاردار	«	۴۰ درصد
۹۴۷	آلات موسیقی ضربی	«	۱۰۰درصد
۹۴۸	آلات موسیقی که در جای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ آلات		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	دهنی برای صدا زدن و علامت دادن ـ مترونوم ودیا پازون	ازروی‌ارزش	۴۰ درصد
۹۴۹	**مفتول یازه برای‌آلات موسیقی :**		
	الف ـ فلزی	«	۴۰ درصد
	ب ـ ازروده یا ازمواد دیگر	«	۴۰ درصد
۹۵۰	**قطعات منفصله‌آلات موسیقی ـ که درجای دیگرگفته نشده ومشمول‌عنوان دیگر تعرفه نشود**	«	۴۰ درصد
	فصل‌نوزدهم ـ اسلحه ومهمات		
	بخش هشتاد ـ اسلحه		
	یادداشتها :		
	۱ ـ اسلحه ازهرنوع که قسمتی ازآن سیم‌اندود یا مطلا باشد و یا دارای ملحقاتی از فلزات گرانبها یا مواد نیمه‌گرانبها (صدف‌ـکاسه لاك پشت ـ عاج وغیره) باشد مشمول این بخش میشود .		
	۲ ـ اسلحه کامل نشده مشمول تعرفه‌بندی اسلحه کامل مربوط میباشد .		
۹۵۱	**اسلحه سرد و قطعات منفصله آن حتی نیمه تمام**	«	۵۰ درصد
۹۵۲	**اسلحه جنگی (جزپیشتاووطپانچه) :**		
	الف‌ـ تفنگ وکارابین	«	۵۰ درصد

شماره ردیف	نوع کالا	حقوق گمرکی - پایه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	ب ـ مسلسل ـ تفنگهای مسلسل وپیشتاوهای‌مسلسل ازهرکالیبر	ازروی‌ارزش	۵۰ درصد
	ج ـ توپ وخمپاره انداز	»	۵۰ درصد
	د ـ سایراسلحه های جنگی بانضمام تانك ـ زره پوش- دستگاه وآلات پرتاب کردن‌نارنجك‌وغیره	»	۵۰ درصد
	هـ ـ قسمتها وقطعات منفصله حتی نیمه تمام	»	۵۰ در صد
۹۵۳	**اسلحه گرم شکاری ـ تیراندازی ـ دفاعی وغیره :**		
	الف ـ تفنگك شکاری‌وتیراندازی	»	۵۰ درصد
	ب ـ طپانچه (رولور)	»	۵۰ درصد
	ج ـ پیشتاو	»	۵۰ درصد
	د ـ اسلحه‌گرم‌که درجای دیگر گفته‌نشده‌ومشمول عنوان دیگرتعرفه نشود	»	۵۰ درصد
	هـ ـ قسمتها وقطعات منفصله حتی نیمه‌تمام	»	۵۰ درصد
۹۵۴	**اسلحه‌هائیکه درجای دیگر گفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود و همچنین قسمتها وقطعات منفصله آنها**	»	۵۰ درصد
	بخش هشتادویك ـ مهمات		
۹۵۵	**گلوله (پروژکتیل) برای اسلحه‌جنگی و سایرمهمات جنگی :**		
	الف ـ پر(Chargés)	»	۵۰ درصد
	ب ـ پرنشده (Non chargés) و قسمتها و قطعات منفصله	»	۵۰ درصد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۹۵۶	**سایر گلوله‌ها (پروکتیل) ومهمات دیگر :**		
	الف ـ فشنگ پر	ازروی ارزش	۵۰ درصد
	ب ـ گلوله ـ چهارپاره وساچمه	«	۵۰ درصد
	ج ـ پوکه ـ حتی چاشنی‌دار برای‌فشنگ	«	۵۰ درصد
	تبصره ـ ورود اسلحه و مهمات از هرقبیل موکول باجازه مخصوص دولت است .		
	فصل بیستم ـ کالا و محصولات مختلف که مشمول عنوان‌دیگرتعرفه نشود		
	بخش هشتاد ودو ـ مصنوعاتی که در جای دیگرگفته نشده و مشمول عنوان دیگر تعرفه نشود ـ از مواد تراش پذیر یا قالب پذیر ـ طبیعی یا مصنوعی		
۹۵۷	**مرجان طبیعی کارشده :**		
	الف ـ پیاده	«	۲۵ درصد
	ب ـ سوارشده	«	۵۰ درصد
۹۵۸	**کاسه‌لاك پشت (اکای) :**		
	الف ـ لوح یا تیکه قالبی ـ صیقلی شده یا بنحو مشابهی عمل‌آمده باشد و یا بشکل معینی درآمده باشد	«	۴۰ درصد
	ب ـ مصنوعات‌کاسه لاك‌پشت	«	۱۰۰ درصد
۹۵۹	**صدف (ناکر) :**		
	الف ـ لوح یا تیکه قالبی ـ صیقلی شده یا بنحو		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی یکه	حقوق گمرکی میزان ـ ریال
	مشابهی عمل آمده باشد و یا بشکل معینی درآمده باشد	ازروی ارزش	۴۰ درصد
	ب ـ مصنوعات صدف	«	۱۰۰ درصد
۹۶۰	**عاج (ایوار) :**		
	الف ـ لوح یا تیکه قالبی ـ صیقلی شده یا بنحو مشابهی عمل آمده باشد ـ بحالت ترکه یا بحالت تیکه که بشکل معینی درآمده باشد	«	۴۰ درصد
	ب ـ مصنوعات عاج	«	۱۰۰ درصد
۹۶۱	**استخوان ـ شاخ وسایر مواد حیوانی تراش پذیر:**		
	الف ـ لوح یا تیکه قالبی ـ صیقلی شده یا بنحو مشابهی عمل آمده باشد ـ بحالت ترکه یا بحالت تیکه که بشکل معینی درآمده باشد	«	۴۰ درصد
	ب ـ اشیاء ساخته شده ازاین مواد	«	۱۰۰ درصد
۹۶۲	**موادنباتی تراش پذیرکه‌درجای دیگرگفته نشده ومشمول عنوان‌دیگرتعرفه نشود** (Corofo , noix p'srec . etc) :		
	الف ـ لوح یا تیکه قالبی ـ صیقلی شده یا بنحو مشابهی عمل آمده باشد و یا بشکل معینی درآمده باشد	«	۴۰ درصد
	ب ـ اشیاء ساخته شده ازاین‌مواد	«	۱۰۰ درصد
۹۶۳	**کهربای سیاه (Jais) ـ کهربای زرد (Amdregaune) ـ عنبر(Ambroide) کف دریا :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی	
		یکه	میزان ـ ریال
	الف ـ تیکه صیقلی شده یا بنحومشابهی عمل آمده باشد ویا بشکل معینی درآمده باشد	ازروی ارزش	۴۰ در صد
	ب ـ اشیاء ساخته شده ازاین مواد	»	۱۰۰ درصد
۹۶۴	**اشیاء ساخته شده از موم حیوانی یا نباتی یا ازمواد همانند :**		
	الف ـ شانه زنبورعسل	کیلو	۱۰
	ب ـ صفحه مومی دندانسازی	ازروی ارزش	۱۵ در صد
	ج ـ سایر	»	۱۰۰ درصد
۹۶۵	**سلولوئید ـ سایر مواد پلاستیك مشتق از سلولوز (استات دو سلولوز ـ ویسکوز وغیره) :**		
	الف ـ کنده و کلوخه (Enblocs) ـ لوح (plaques) ـ لوله (Tubes) ـ قلم (Batons) ـ ورق (Feuilles) صیقلی شده یا بنحو دیگر درسطح آن کارشده باشد :		
	۱ ـ کنده و کلوخه	کیلو	۱۲
	۲ ـ لوح ـ لوله ـ قلم	»	۳۰
	۳ ـ ورقهای مسلح بالیاف فلزی	»	۳۰
	٤ ـ سایرورقها ـ تقلید پارچه (بدون تار وپود) ـ تقلید چرم و غیره بدون آستر ازمنسوجات	»	۷۵
	تبصره ـ ورقهای پلاستیکی دارای آستر از منسوجات مشمول شماره ۵۷۲ میشود .		
	ب ـ اشیاء ساخته شده از مواد فوق حتی بحال نیمه تمام (Ebauches) :		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	۱ ـ نوار و تسمه و نخ و قیطان ریختگی یا قالبی حتی بریده شده بـرای مصارف معین	کیلو	۷۵
	۲ ـ روده های مصنوعی برای پر کردن از مواد خـوراکـی و تهیه سوسیس و سوسیسون و کیسه برای لفاف صادرات روده و همانند	«	۵۰
	۳ ـ فیلم و کلیشه‌های عکس برداشته شده منفی یا مثبت (جز آنچه مشمول بخش ۲۹ میشود)	ازروی ارزش	۳۰ درصد
	٤ ـ زیور آلات ساده یا دارای ملحقات	«	۱۰۰ درصد
	٥ ـ سایر	کیلو	۱۵۰
	تبصره ـ فیلمهای حساس وغیر حساس عکاسی و سینما توگرافی مشمول بحث ۲۹ میباشد .		
۹٦٦	**مواد پلاستیك مصنوعی که مایه‌آن کازئین یا ژلاتین ویا نشاسته است :**		
	الف ـ کنده و کلوخه (En Blocs) ـ لوح (Plaques)لوله(Tubes)ـقلم(Bâtons) ورق (Feuilles) ـ صیقلی‌شده یا بنحودیگر درسطح آن کار شده باشد :		
	۱ ـ کنده و کلوخه	«	۱۲
	۲ ـ لوح ـ لوله ـ قلم	«	۳۰
	۳ ـ ورقهای مسلح به الیاف فلزی	«	۳۰
	٤ ـ سایر ورقهای‌تقلیدپارچه (بدون تاروپود) و تقلید چـرم و غیره بدون آستر از منسوجات	«	۷۵

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	تبصره - ورقهای پلاستیکی دارای آستر ازمنسوجات مشمول شمار۵۷۲ میشود.		
	ب - اشیاء ساخته شده از مواد فوق حتی بحال نیمه تمام :		
	۱ - نوار و تسمه و نخ قیطان ریختگی یا قالبی حتی بریده‌شده برای مصارف معین	کیلو	۷۵
	۲ - روده های مصنوعی برای پر کردن از مواد خوراکی و تهیه سوسیس و سوسیسیون و کیسه برای لفات صادرات روده وهمانند	»	۵۰
	۳ - فیلم و کلیشه‌های عکس برداشته شده منفی یا مثبت (جز آنچه مشمول بخش ۲۹ میشود)	ازروی ارزش	۳۰ در صد
	٤ - زیورآلات ساده یادارای ملحقات	»	۱۰۰ در صد
	۵ - سایر	کیلو	۱۵۰
۹۶۷	**مواد پلاستیك مصنوعی که مایهٔ آن فنول - اوره - اسید فتالیك وغیره باشد (صمغ‌های مصنوعی) حتی با اختلاط کاغذ یا پارچه‌و سایر مواد پلاستیك که در جای دیگر گفته نشده و مشمول‌عنوان‌دیگر تعرفه نشود :**		
	الف- کنده‌و کلوخه(En blocs)-لوح (Plaques) لوله (Tudes) - قلم (Bâtons) - ورق (Feuilles) - صیقلی‌شده یا بنحو دیگر درسطح آن کارشده باشد:		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی – یکه	حقوق گمرکی – میزان - ریال
	١ ـ کنده و کلوخه	کیلو	١٢
	٢ ـ لوح ـ لوله ـ قلم	»	٣٠
	٣ ـ ورقهای مسلح به‌الیاف فلزی	»	٣٠
	٤ ـ سایر ورقهای تقلید پارچه (بدون تار وپود) تقلید چرم وغیره بدون آستر ازمنسوجات	»	٧٥
	تبصره ـ ورقهای پلاستیکی دارای آستر از منسوجات مشمول شماره ٥٧٢ میشود .		
	ب - اشیاء ساخته شده از مواد فوق حتی بحال نیمه تمام :		
	١ ـ نوار و تسمه و نخ و قیطان ریختگی حتی بریده‌شده برای مصارف معین	»	٧٥
	٢ ـ روده های مصنوعی برای پر کردن از مواد خوراکی‌وتهیه سوسیس وسوسیسون و کیسه برای لفاف صادرات روده و همانند	»	٥٠
	٣ - فیلم و کلیشه های عکس برداشته شده منفی یا مثبت (جزآنچه مشمول بخش ٢٩ میشود)	ازروی ارزش	٣٠ در صد
	٤ ـ زیورآلات ساده یا دارای ملحقات	»	١٠٠ در صد
	٥ ـ سایر	کیلو	١٥٠
	بخش هشتادوسه ـ جاروب ـ ماهوت‌پاک‌کن ـ فرچه ـ مسواك ـ قلم‌مو ـ غربال والك		
٩٦٨	**جاروب متعارفی :**		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
	الف ـ ازالیاف نباتی زبروخشن	کیلو	۵
	ب ـ ازالیاف نباتی نرم :		
	۱ ـ بادسته	«	۱۵
	۲ ـ بدون‌دسته	«	۱۰
۹۶۹	**بروس بادسته چوبی کارنشده حتی آنهائیکه فقطرنگ‌شده :**		
	الف ـ تمام یاقسمتی ازالیاف حیوانی	«	۸۰
	ب ـ ازالیاف نباتی ـ از الیاف فلزی و از مواد دیگر	«	۵۰
۹۷۰	**بروس ـ اقسام دیگر:**		
	الف ـ با دسته چوبی ـ صیقلی شده ـ ورنی شده ـ لاک‌زده ـ مزین وغیره ازهرنوع الیاف	کیلوبامحفظه	۱۰۰
	ب ـ با دسته ازجلد لاک‌پشت (اکای) از عاج یا ازصدف	«	۲۰۰
	ج ـ با دسته از استخوان ـ شاخ ـ کائوچو سفت شده ـ سلولوئید و سایر مواد پلاستیک مصنوعی وغیره	«	۱۲۰
	د ـ بادسته ازفلزات معمولی :		
	۱ ـ ازنیکل ـ ازفلزات دیگر ـ ساده یا روکش شده ازفلزات غیرگرانبها	«	۱۲۰
	۲ ـ دارای روکش یا روپوش از فلزات گرانبها	«	۲۵۰
۹۷۱	**فرچه‌وقلم مو :**		
	الف ـ فرچه	«	۱۵۰

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	ب ـ قلم‌مو :		
	۱ ـ ازموهای ظریف	کیلوبامحفظه	۸۰
	۲ ـ ازسایرمواد (حیوانی ـ نباتی وغیره)	»	۵۰
۹۷۲	**اقسام دیگر بروس که‌درجای دیگر گفته‌نشده ومشمول عنوان دیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ برای ماشین‌آلات	کیلو	۱۵
	ب ـ برای تمیزکردن کف عمارت اعم از دوار وغیرآن ـ گردگیر وچوب پر ـ سایر	»	۵۰
۹۷۳	**غربال والك‌دستی :**		
	الف ـ بازمینه ابریشمی	»	۴۰
	ب ـ بازمینه موئی	»	۳۰
	ج ـ با زمینه فلزی اعم ازصفحه فلزی‌سوراخ شده یا ازمفتولهای فلزی	»	۱۵
	د ـ بازمینه ازمواد دیگر	»	۴۰
	بخش هشتادوچهار ـ بازیچه ـ اسباب‌بازی ـ اشیاء برای تفریح و برای ورزش		
۹۷۴	**درشکه وچرخ برای سرگرمی بچه :**		
	دوچرخه ـ سه چرخه ـ اسب مکانیکی و همانند وسایر	ازروی‌ارزش	۱۰۰ در صد
۹۷۵	**عروسك ازهرقبیل وقطعات‌آن**	»	۱۰۰ در صد
۹۷۶	**بازیچه‌های دیگراعم ازمکانیکی یا فلزی یا آنهائیکه با بخار یا برق‌کارمیکند ـ ساخته شده ازهرنوع مواد**	»	۱۰۰ در صد

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان ـ ریال
۹۷۷	**اسباب بازیهای مجلسی ساخته شده از هر نوع مواد**	ازروی ارزش	۱۰۰ در صد
۹۷۸	**اشیاء برای تفریح و جشن ـ اشیاء متفرعات برای درخت عید**	«	۱۰۰ در صد
۹۷۹	**اشیاء لوازم ژیمناستیك و ورزش ـ كـه در جای دیگر گفته نشده ومشمول عنواندیگر تعرفه نشود :**		
	الف ـ راکتتنیس وقیدآن بایا بدون جلد بانضمام توپتنیس ـ اسباب ولوازم بازی پینگ‌پونگ	کیلو	بخشوده
	ب ـ سایر	«	«
۹۸۰	**لوازم صید ماهی بوسیله قلاب :**		
	الف ـ قلابهای سوار نشده	«	۳۰
	ب ـ سایر	ازروی ارزش	۱۰۰ دز صد
	بخش هشتاد وپنج ـ تکمه ـ قلم ها (Porte - plumes) ـ غلاف مداد (Porte-crayons) ـ لوازم تدخین		
	یادداشت ـ اشیاء مندرج دراین بخش که تمام یاقسمتی از آن از فلز گرانبها ـ ازسنگهای گرانبها یا نیمه گرانبها ـ از مروارید ساخته شده باشد مشمول بخش ۶۱ میشود مگر اینکه مواد گرانبهای نامبرده فقط جنبه تزئین یا متفرعات داشته باشد		
۹۸۱	**تکمه متعارفی ـ برای لباس و اشیاء مهیاو تکمه‌های تزئینی که درجای دیگر گفته نشده ازهرجنس و از هر قبیل**	ازروی ارزش یا کیلو	۱۰۰ در صد ۱۲۰ بانتخاب گمرك

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
۹۸۲	قلم خودنویس-استیلوگراف- مدادهای شبیه قلم خودنویس ساده یا با متفرعات ازفلزات گرانبها	ازروی ارزش	۴۰ درصد
۹۸۳	قلم متعارفی و غلافهای مداد و قطعات منفصله آنها	»	۴۰ در صد
۹۸۴	چپق و سر چپق از هر جنس و از هر قبیل حتی دارای متفرعات ازفلزات گرانبها	»	۱۰۰ در صد
۹۸۵	چوب سیگار - ته ولوله وسایر قطعات چوب سیگار و چپق ازهرجنس واز هر قبیل حتی دارای متفرعات و فلزات گرانبها	»	۱۰۰ درصد
	فصل بیست ویکم - هنرهای زیباو اشیاء کلکسیون		
	بخش هشتاد وشش - هنرهای زیبا واشیاء کلکسیون		
۹۸۶	تابلو ونقاشی و رسم هائیکه تماماً با دست انجام شده باشد بایا بدون قاب	»	۵۰ در صد
۹۸۷	گراور باسمه (Estampés) - لیتوگرافی و سایرمحصولات صنایع گرافیکی-آرتستیکی یا باستانی	»	۵۰ در صد
۹۸۸	مجسمه - نیم تنه- تراشهای برجسته یا گودو		

شماره تعرفه	نوع کالا	حقوق گمرکی - یکه	حقوق گمرکی - میزان - ریال
	سایر محصولات اصلی صنعت مجسمه سازی از مرمر ـ از سنگ ـ از چوب ـ یا ازفلزیا از مواد دیگر	ازروی ارزش	۵۰ درصد
۹۸۹	**مجموعه‌های جانورشناسی ـ گیاه شناسی ـ کان شناسی وکالبد شناسی**	«	۵۰ درصد
۹۹۰	**اشیاء برای مجموعه‌هائیکه استفاده تاریخی و معماری و غیره دارد**	«	۵۰ در صد
۹۹۱	**سایر اشیاء صنعتی و کلکسیونی**	«	۵۰ در صد
	تبصره ـ اشیاء مندرج در این فصل ـ برای موزه یا برای آموزشگاه‌با گواهینامه وزارت‌فرهنگ و موافقت وزارت گمرکات و انحصارات	«	بخشوده

قانون راجع به اصلاح بند (ب) شماره ۸۹۸ تعرفه گمرکی

مصوب ۲۳ آذرماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ رمورك و تریلرهای مشمول بند (ب) شماره (۸۹۸) تعرفهٔ گمرکی که منحصراً برای بارکشی کالا بکار میرود از تاریخ تصویب تا مدت پنج سال از حقوق گمرکی بخشوده میباشد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده است درجلسه یکشنبه بیست وسوم آذرماه یکهزار وسیصدو سی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۱/۱۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اجازه ضرب ریال نیکلی

مصوب ۲۵ دیماه ۱۳۳۵

مادهٔ۱ ـ بدولت اجازه داده میشود تامیزان سیصد میلیون ریال مسکوکات نیکل را که درداخله کشور رواج قانونی خواهند داشت طبق مشخصات ذیل ضرب وبجریان بگذارد.

الف ـ مسکوك نیکل یکریالی بقطر ۱۸/۵ میلیمتر وبوزن دو گرم.

ب ـ مسکوك نیکل دوریالی بقطر ۲۲/۵ میلیمتر وبوزن چهار گرم.

ج ـ مسکوك نیکل پنجریالی بقطر ۲۶ میلیمتر وبوزن ۷ گرم.

مادهٔ۲ ـ ترکیب مسکوکات فوق عبارت خواهد بود از ۲۵ درصد نیکل و ۷۵ درصد مس.

مادهٔ۳ ـ مسکوکات مزبور مدور و دور آن زنجیره دار و یك طرف آن شیروخورشید بابرگ بلوط وزیتون وقیمت قانونی بحروف ودرطرف دیگر نام شاهنشاه ایران و سال ضرب بابرگ بلوط وزیتون وعددمشخص قیمت قانونی خواهد بود .

مادهٔ۴ ـ حد ترخص قانونی مسکوکات فوق الذکر ازحیث عیار سی درهزار وازحیث وزن ۲۰ درهزار خواهد بود .

مادهٔ۵ ـ بانك ملی ایران مقدار هریك از اقساط مسکوك سه گانه فوق را که از لحاظ گردش پول لازم خواهد بود معین خواهد کرد .

مادهٔ۶ ـ ضرب مسکوکات موضوع این قانون منحصر بدولت است وباید منحصراً درضرابخانه دولتی ضرب شود .

مادهٔ۷ ـ معادل صد در صد ارزش اسمی مسکوکاتی که بموجب این قانون بجریان گذاشته میشودپس از وضع هزینه ضرب دربانك ملی ایران درحساب مخصوصی بامانت سپرده خواهدشد .

مادهٔ۸ ـ اقداماتی که باستنادلایحه ضرب ریال نیکلی بعمل آمده وبا اینقانون تطبیق مینماید مورد تأیید است .

مادهٔ۹ ـ وزارت دارائی مأموراجرای این قانون است .

قانون فوق که مشتمل برنه ماده است درجلسه سه‌شنبه بیست وپنجم دیماه یکهزاروسیصدو سی وپنج بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳٤/۱۲/۱٦ بتصویب مجلس سنا رسیده‌است

قانون ضرب مسکوك پشیز پنجاه‌دیناری برونز

مصوب ۲۳ دیماه ۱۳۳۵

مادهٔ۱ ـ بوزارت‌دارائی اجازه‌داده میشود تامیزان یکصد میلیون‌ریال پشیز پنجاه دیناری برونز که ترکیب آن درقانون نهم اسفند ماه **۱۳۱۵** مشخص‌شده و تعیین وزن وابعادآن بعهده دولت محول گردیده علاوه برآنچه طبق‌قوانین‌سابق اجازه ضرب‌آن داده شده درضرابخانه ضرب وبجریان بگذارد .

مادهٔ۲ ـ معادل صد درصد ارزش اسمی مسکوك پنجاه دیناری برونز که بموجب این‌قانون ضرب میشود پس از وضع‌هزینه‌های لازم بحساب‌وجه‌الضمان‌در بانك ملی ایران بامانت درحساب مخصوص سپرده خواهدشد .

مادهٔ۳ ـ اقداماتیکه باستنادلایحه ضرب مسکوك پشیز پنجاه‌دیناری مورخ ۱۳۳۲/۵/۱۴ بعمل‌آمده وبا این قانون تطبیق مینماید موردتأیید است.

مادهٔ۴ ـ وزارت دارائی مأمور اجرای این‌قانون است .

قانون فوق که مشتمل برچهار ماده است‌در جلسه یکشنبه‌بیست‌وسوم دیماه یکهزاروسیصدوسی‌وپنج بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا دوجلسه ۱۳۳۴/۱۲/۱۶ بتصویب مجلس‌سنا رسیده‌است

قانون مسکوك طلا

مصوب۲۸فروردین ماه۱۳۳۷

مادهٔ اول ـ از تاریخ تصویب این قانون نوع ومشخصات مسکوکات طلا بشرح زیر تعیین میشود :

الف - مسکوك طلا پنج پهلوی دارای ۳۶٫۶۱۱۹۱۰ گرم طلا خالص وقطر آن چهل میلیمتر است .

حد ترخص وزن دودرهزار میباشد .

ب - مسکوك طلای دو ونیم پهلوی دارای **۱۸٫۳۰۵۹۵۵** گرم طلای خالص وقطر آن سی میلیمتر است .

حدترخیص وزن دودرهزار میباشد .

ج - مسکوك طلای یك پهلوی دارای ۷/۳۲۲۳۸۲ گرم طلای خالص وقطر آن بیست ودومیلیمتر است .

حدترخص وزن دو ونیم درهزار میباشد.

د - مسکوك طلای نیم پهلوی دارای ۳/۶۶۱۱۹۱ گرم طلای خالص وقطر آن نوزده میلیمتر است .

حدترخص وزن دوونیم درهزار میباشد .

ه - مسکوك طلای ربع پهلوی دارای **۱/۸۳۰۵۹۵۵** گرم طلای خالص وقطر آن شانزده میلیمتر است .

حدترخص وزن پنج در هزار میباشد .

و - مسکوك طلای خسروی دارای **۰/۹۱۵۲۹۷۷۵** گرم طلای خالص وقطر آن چهارده میلیمتر است .

حدترخص وزن هفت ونیم درهزار میباشد .

تبصره - مسکوك ربع پهلوی که قطر آن چهارده میلیمتر بوده ازاین تاریخ بقطر شانزده میلیمتر بامشخصات بند(ه) ضرب میشود .

مادهٔ دوم - کلیه مسکوکات مذکور در ماده اول مدور وبازنجیر خواهدبود .

مادهٔ سوم - یك طرف مسکوك طلا تمثال اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران و

تاریخ ضرب وطرف دیگر آنها شیر و خورشید ونام مسکوك راخواهند داشت .

مادهٔ چهارم ــ میزان عیار مسکوك طلا عبارت از نهصد درهزار طلای خالص ویکصد درهزار مس یا آلیاژی ازنقره ومس خواهدبود و حد ترخص عیار آنهادو درهزار میباشد .

مادهٔ پنجم ــ ضرب کلیه مسکوکات مذکور در این قانون منحصراً بوسیله ضرابخانه شاهنشاهی بعمل خواهد آمد ودر مقابل پرداخت دستمزد برای عموم آزاد است .

مادهٔ ششم ــ هرقانون ویاموادی از قوانین کـه بامقررات این قانون مغایرت داشته باشد ملغی است .

مادهٔ هفتم ــ وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون میباشد .

قانون فوق که مشتمل بر هفت ماده ویك تبصره است در جلسه پنجشنبه بیست و هشتم فروردین ماه یکهزار وسیصدو سی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ــ رضا حکمت

قانون بالا درتاریخ ۱۳۳٦/۱۲/۲۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به اجازهٔ ضرب ریال نیکلی جدید

مصوب ۲۳ آذر ماه ۱۳۳۷

مادهٔ اول ــ بدولت اجازه داده میشود مسکوکات ریال نیکلی را که درداخله کشور رواج قانونی خواهد داشت طبق مشخصات ذیل ضرب وبجریان بگذارد :

الف ــ مسکوك نیکل یکریالی بقطر ۱۸/۵ میلیمتر و بوزن ۱/۷۵ گـرم.

ب ــ مسکوك نیکل دو ریالی بقطر ۲۲/۵ میلیمتر و بوزن ۳ گـرم

ج ــ مسکوك نیکل پنج ریالی بقطر **۲۶** میلیمتر و بوزن **۵** گرم .

د ــ مسکوك نیکل ده ریالی بقطر ۳۱ میلیمتر و بوزن ۹ گرم .

مادهٔدوم ــ ترکیب فلز مسکوکات نامبرده درماده اول عبارت خواهد بود از ۲۵ درصد نیکل و **۷۵** درصد مس .

مادهٔسوم ــ مسکوکات مزبور مدور و دور آنها زنجیر دار و در یکطرف آنها نقش شیر وخورشید بابرگ بلوط و زیتون وبهای قانونی بحروف ودر طرف دیگر نام شاهنشاه ایران و سال ضرب بابرگ بلوط وزیتون وعدد مشخص بهای قانونی خواهد بود .

مادهٔچهارمــ حدترخص قانونی مسکوکات ریال نیکلی از حیث عیارسی و از حیث وزن بیست درهزار میباشد .

مادهٔپنجم ــ بانك‌ملی ایران میزان ضرب ریال نیکلی و مقدار هریك از انواع آن‌را که‌ازلحاظ گردش پول‌لازم‌ومقتضی‌بداند معین خواهد کرد ــ درهرحال جمع کل مسکوکات نیکلی که از سابق درجریان بوده یابموجب این‌قانون‌ضرب خواهدشد نباید ازیك میلیارد ریال تجاوز کند .

مادهٔششم ــ ضرب مسکوکات ریال‌نیکلی مختص بدولت بوده وبایدمنحصراً درضرابخانه شاهنشاهی بعمل آید .

مادهٔهفتم ــ معادل صد درصد ارزش اسمی‌مسکوکاتی که بموجب این‌قانون بجریان گذاشته میشود پس ازوضع هزینه ضرب درحساب مخصوص نزد بانك ملی ایران بامانت سپرده خواهدشد .

مادهٔهشتمــ وزارت‌دارائی مأموراجرای این‌قانون میباشد .

قانون فوق که مشتمل برهشت ماده‌است درجلسه یکشنبه بیست وسوم آذر

ماه یکهزار وسیصدوسی وهفت بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

نایب‌رئیس مجلس‌شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه۱۳۳۷/۱۰/۱۷ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون مربوط بتغییر نرخ حق‌الحفاظهٔ بانك کار گشائی

مصوب ۳ تیرماه ۱۳۳۵

مادهٔواحده ـ جمع حق‌الحفاظه و کارمزد دریافتی بانك کارگشائی موضوع تبصرهٔ پنج‌مادهٔ هفت‌قانون تثبیت پشتوانه اسکناس مصوب تیرماه **۱۳۳۳** از تاریخ تصویب‌این‌قانون تادوهزاروپانصدریال یك‌درصد واز دوهزاروپانصد ریال‌تاپنجهزار ریال نسبت‌بمازادسه‌درصدوازپنجهزار ریال بببالانسبت بمازادشش درصد خواهدبود.

این‌قانون که‌مشتمل‌برماده‌واحده است‌درجلسه یکشنبه سوم‌تیرماه‌یکهزارو سیصد وسی‌وپنج بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

رئیس‌مجلس شورای‌ملی ـ رضا حکمت

قانون بالادرجلسه ۱۳۳۵/۲/۱۹بتصویب مجلس سنا رسیده

قانون راجع به‌اصلاح قانون تثبیت پشتوانه اسکناس

مصوب ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶

مادهٔاول ـ ازتاریخ‌تصویب‌این قانون قیمت هر گرم طلای خالص پشتوانه ۸۵/۲۳۹۶۱۵۶ ریال تعیین میشود وتفاوت حاصله درحساب جداگانه ای نزدبانك ملی ایران منظورخواهد شد .

تبصره ـ بانکملی ایران نرخ ارز رابراساس قیمت طلا مندرج دراین‌ماده تعیین خواهدنمود.

مادهٔ دومـ بانکملی‌ایران میتواند ازمحل‌حساب مذکوردرماده یك باتوجه بوضع ارزی وپولی کشور برای تأمین هزینه های ریالی امور کشاورزی و تولیدی خارج ازبرنامه هفت ساله دوم که احتیاجات ارزی آن امور ازمحل دیگر تأمین شده باشد وام بدهد .

مادهٔسومـدرمواردیکه‌بانکملی‌ایران‌احتیاج‌به‌انتشاراسکناس‌پیدا کندمکلف است باتصویب هیئت مشترك مذکور درماده دوم قانون تثبیت پشتوانـه اسکناس مصوب سی ام تیرماه یکهزار وسیصد وسه طلایاارزتضمین شده ویاقابل‌تبدیل‌به‌طلا به هیئت نظارت اندوخته اسکناس سپرده ومعـادل ارزش قانونی آن اسکناس دریافت نماید بطوریکه اسکناسی که عنداللزوم بعداز تصویب این‌قانون منتشر میشود دارای صددرصد پشتوانه باشد و هر موقع اسکناسهائی کـه بدین ترتیب منتشر شده به هیئت نظارت اندوخته اسکناس مسترد کند بهمان نرخ طلا ویاارز دریافت دارد .

مادهٔ چهارمـهرقانون‌ویامواد‌ی ازقوانین که بامقررات‌این قانون‌مغایرت داشته باشد ملغی است .

قانون فوق که مشتمل بر چهار ماده و یك تبصره است در جلسه یکشنبه بیست و دوم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید .

رئیس‌مجلس شورای‌ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ١٣٣٦ر٢ر٢٨ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به‌واگذاری معاملات ارزی به‌بانك ملی ایران

مصوب ۲۴ اسفند ماه ۱۳۳۶

مادهٔ ۱ ـ ازتاریخ تصویب این قانون هرنوع خرید وفروش وواگذاری‌ارز اعم از اسکناس وچك وحواله وغیره مشمول مقررات این قانون خواهد بود .

مادهٔ ۲ ـ حفظ‌موازنه‌ارزی کشورونظارت‌دراجرای‌این‌قانون‌وآئین‌نامه‌های مربوط به بانك ملی ایران واگذار میشود و بدین منظور بانکهای مجازمکلفند دستورهای‌ارزی راکه بانك‌ملی ایران صادر میکند رعایت واجرا نموده اطلاعات وآماری راکه بانکملی ایران بخواهد تهیه ودراختیارآن بانك بگذارند .

مادهٔ ۳ ـ کلیه معاملات ارزی طبق دستوراتیکه بانك ملی‌ایران به‌اتکاء این قانون صادر میکند باید منحصراً توسط بانکهائی انجام شود که بموجب مقررات قانون بانکداری برای انجام معاملات ارزی مجاز شناخته شده یاخواهند شد .

مادهٔ ۴ ـ بانکملی ایران برای واردات‌مجاز کشور و حوایج غیربازرگانی بارعایت مقدورات‌ارزی اجازه انتقال ارز خواهدداد .

مادهٔ ۵ ـ صادرکنندگان مکلفنددرموقع صدورکالا تعهد ارزی براساس ارزیابی گمرك به‌بانکملی‌ایران سپرده وارز حاصل ازصادرات‌خودرا بایران‌انتقال داده وبارعایت تبصرهٔ۱ این ماده به‌بانکهای‌مجاز بفروشند . بانکملی ایران‌بخرید ارز های مذکور و همچنین ارز های قبل از صادرات مکلف و بانکهای مجاز مختارند .

تبصرهٔ ۱ ـ بانکملی‌ایران میتواندبطورکلی‌ازخرید بعضی ازارزهاخودداری کند ودراینصورت بانکهای مجازنیز حق خرید این نوع ارز ها رانخواهند داشت نحوه مصرف این نوع ارزها طبق‌آئین نامه مخصوص تعیین خواهد شد .

تبصرهٔ ۲ـ تشریفات صدورکالا وسپردن تعهد ارزی و طرز ابطال آن در آئین نامه‌اجرائی این‌قانون تعیین خواهد شد .

تبصرهٔ ۳ - صادرات وواردات کالاهای مجاز براساس قراردادهای تهاتری عمومی ویاخصوصی وهمچنین صادرات‌کالاهائیکه طبق قوانین خاص انجام‌میگیرد تابع قوانین ومقررات مربوطه خواهد بود .

مادهٔ ۶ ـ بانکهای مجاز مختارند ارز غیرصادراتی که اشخاص بـه ایران میآورند وبه‌بانکهای مجازعرضه مینمایند خریداری کنند ودارندگـان ارز غیر صادراتی میتوانند ارز غیرصادراتی خودرا در حساب ارزی بنام خود نزد بانکهای مجاز نگاهدارند .

نقل وانتقال این قبیل ارزها درداخل کشور مجاز است ولی درهـر صورت انتقال موجودیهـای ارزی بخارج کشور منوط بجلب موافقت بـانکملی ایران خواهد بود .

مادهٔ ۷ ـ متخلفین ازمواد ۳و۵و۶ این قانون اعم ازمباشر وشریك ومعاون متضامناً علاوه برپرداخت‌مبلغ موردتعهد بجزای نقدی تامعادل ۵۰٪ مبلغ‌موضوع عمل یامعامله ممنوع محکوم میشوند . دادرسی درمحاکم صلاحیتدار محل‌وقوع جرم بعمل‌خواهد آمدتعقیب کیفری منوط بشکایت بانك‌ملی ایران بوده‌وبانکملی ایران مجاز است تاقبل ازصدور حکم قطعی شکایت رامسترد دارد .

مادهٔ ۸ ـ واریز پیمانهای ارزی که قبل ازاجرای این قـانون سپرده شده است وهمچنین تعقیب‌یاحل وفصل‌کلیه دعاوی دیگری که کمیسیون ارزبراشخاص (اعم ازحقوقی یاطبیعی) داشته وهنوز خاتمه نیافته بعهده هیئت تصفیه خواهدبود که‌وزارت دارائی انتخاب میکند . هیئت تصفیه مکلف است که وظایف خودرا از تاریخ تصویب این قانون منتها تامدت یکسال ونیم دیگرخاتمه دهد .

متعهدین ازاول سال ۱۳۳۱ تاتاریخ اجرای این قانون میتوانند تا ششماه بعداز تاریخ اجرای این قانون‌ودرصورتیکه سررسید تعهد بعدازتاریخ‌اجرای‌این قانون باشد تاششماه بعداز سررسید تعهد خود باپرداخت پنج ریال بابت هردلار تعهدات خودرا باطل نمایند ودرصورت عدم تصفیه تعهد با فروش ارز یا باپرداخت تفاوت پنجریال هردلار درسررسید ششماه مشمول مجازات های مذکور در این قانون خواهند بود .

نسبت بسایر اختلافات ارزی که حل وفصل‌آنها به هیئت تصفیه مذکور در این ماده واگذارشده‌است هیئت مزبور میتواند بطریق‌صلح ومصالحه‌آن اختلافات را خاتمه دهد وبعنوان مدعی خصوصی دعاوی‌مطروحه درمحاکم جزارانیزمسترد دارد ـ مقررات مندرجه درتبصره ۱۴ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۳٤ بقوت خود باقی است و هیئت تصفیه وظیفه کمیسیون ارز را نسبت‌به‌آن مقررات انجام میدهد .

مادهٔ ۹ ـ چهل درصد ازتفاوت خرید و فروش ارز بنسبت هر دلار پنجاه دینار بعنوان‌کارمزد به بانکهای مجازمعامله کننده وده درصد بعنوان‌هزینه‌اداری بانکملی ایران‌برای‌انجام‌وظایف مربوطه‌باین‌قانون وپنجاه‌در صدبقیه بعلاوه سایر درآمد های حاصله بحساب درآمد کل کشور منظور میگردد . کمیسیون ارز از تاریخ تصویب‌این قانون منحل وحقوق‌کارمندان فعلی کمیسیون مذکوروهمچنین حقوق ومخارج هیئت تصفیه موضوع ماده ۸ تاآخر سال جاری ازاعتبار کمیسیون ارز ردیف ٤۵ بودجه سال ۱۳۳٦ کل کشور وازسال ۱۳۳۷ ازاعتباری که‌دربودجه های مربوطه منظور خواهد شد قابل پرداخت خواهد بود .

تبصره ـ درصورتیکه بانکملی ایران برای اجرای این قانون احتیاج بمستخدمین جدید داشته باشد باید ازکارمندان کمیسیون ارز که طبق مقررات

استخدامی بانکملی ایران واجد صلاحیت باشند استفاده نماید .

مادهٔ۱۰ـ آئین نامه اجرای این قانون بوسیله بانکملی ایران تهیه و با موافقت وزارت دارائی بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

مادهٔ۱۱ـ ازتاریخ اجرای این قانون کلیه قوانین مربوط بامور ارزی که تا کنون بتصویب رسیده است ملغی است .

مادهٔ۱۲ـ وزارت دارائی ووزارت دادگستری مأمور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر دوازده ماده و چهار تبصره است در جلسه شنبه بیست و چهارم اسفند ماه یکهزار و سیصد و سی و شش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۷ر۱۲ر۱۳۳۶ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون چکهای تضمین شده

مصوب ۲۲ تیر ماه ۱۳۳۷

مادهٔ ۱ ـ به‌بانکملی‌ایران اجازه داده میشود بتقاضای مشتریان چکهائی بنام چکهای تضمین شده که پرداخت وجه آنها ازطرف بانك تعهد شده باشد در دسترس صاحبان حساب بگذارد .

مادهٔ ۲ ـ صادر کننده وپشت نویسان حق ندارند پرداخت وجه چك‌تضمین شده رامنع کنند یاتقاضای مسدود کردن آنرا بنمایند .

مادهٔ ۳ ـ فوت وحجر وورشکستگی صادر کننده چك تضمین شده خللی بحقوق دارنده چك وارد نخواهد ساخت. طلبکاران صادر کننده نیز حق توقیف وجه این نوع چك را درصورتیکه بنفع دیگری صادر یا پشت نویسی شده باشد نخواهند داشت.

مادهٔ ۴ ـ سایر بانکها حق ندارند چك هائی بترتیب مذکور درماده یك بجریان بگذارند.

مادهٔ ۵ ـ وزارتین‌دارائی‌وداد گستری‌مأمور اجرای این قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل برپنج ماده است درجلسه یکشنبه بیست ودوم‌تیرماه یکهزار وسیصد وسی‌وهفت بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید.

رئیس مجلس شورای‌ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۴ر۴ر۱۳۳۴ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به‌اجازهٔ تشکیل بانك تجارت خارجی ایران

مصوب ۲۸ اسفند ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ ببانك ملی‌ایران اجازه داده میشود که سهام سازمان برنامه وشرکت‌سهامی بیمه ایران رادربانك توسعه صادرات‌خریداری کند وپس‌ازانتقال سهام مزبور بانکی بنام (بانك تجارت خارجی ایران) طبق قوانین ومقررات‌بجای بانك توسعه صادرات تشکیل دهد.

تبصرهٔ۱ ـ اساسنامه‌ایکه هیئت وزیران بارعایت‌قانون بانکداری‌وموافقت شورای عالی بانك ملی برای بانك تجارت خارجی تصویب خواهد نمود جانشین اساسنامه فعلی بانك توسعه صادرات خواهدشد.

تبصره۲ ـ بانک ملی‌ایران میتواندسهام بانک تجارت خارجی‌ایران‌راجزءً وکلا بارعایت مقررات وقوانین مربوطه باشخاص حقیقی یا حقوقی انتقال دهد ـ انتقال سهام به اتباع بیگـانه از۴۹ درصد تجاوزنخواهد نمود .

قانون فوق که مشتمل برمـاده واحده ودو تبصره است پس ازتصویب‌مجلس سنا درجلسه پنجشنبه بیست وهشتم اسفندما یکهزار و سیصد وسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ دکترموسی عمید

قانون بالا درجلسه ۱۸ر۱۲ر۱۳۳۷بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون راجع به‌اجازه تأسیس مؤسسه استاندارد ایران

مصوب ۱۷ خردادماه ۱۳۳۹

ماده۱ ـ وزارت بازرگانی مجازاست‌سازمانی بنام(مؤسسه استانداردایران) تأسیس وبصورت بازرگانی اداره نماید .

وظائف این‌سازمان بشرح زیر است :

۱ـ مطالعه وتحقیق درباره محصولات کشاورزی ومصنوعات مختلفه ازنظـر طبقه بندی درتعیین استاندارد رسمی‌کلیه کالاها مخصوصاًکالاهای صادراتی.

۲ـ راهنمائی‌علمی وفنی تولیدکنندگان وصادرکنندگان‌وواردکنندگان انواع کالاها .

۳ـ تطبیق‌بانمونه‌استانداردهای‌معینه وصدور گواهینامه‌مربوطه .

۴ـ نظارت در تعیین عیار مصنوعات فلزات گرانبها وعلامت گذاری‌آنها .

ماده۲ ـ مشی کلی و رئوس مسائل فنی ومالی و اداری مؤسسه استانـدارد ایران‌باتصویب‌شورای عالی‌خواهدبودشورای‌عالی‌مرکب ازهفت‌نفربشرح زیراست :

وزیر بازرگانی (یا قائممقام او) که ریاست شورای عالی را خواهد داشت .

سهنفر متخصص بانتخاب وزیر بازرگانی - یکنفر نماینده ازوزارت صنایع و معادن - یکنفر نمایندهازوزارت کشاورزی ویکنفر نماینده از اطاق بازرگانی تهران .

تبصره - چنانچه درهر مورد امری پیش آید که مربوط بیکیازسازمانهای دولتی باشد نمایندهآن سازمان بعنوان مطلع برایشرکت درشورایعالی استاندارد دعوت خواهد شد .

مادهٔ۳ - رئیس مؤسسه استاندارد ایران از طرف وزیر بازرگانی از بین کارشناسانیکه دارای تحصیلات عالیه دررشتهٔ شیمی بوده ودرقسمت تعیین‌استاندارد کالاهای مختلفه تجربه وتخصص‌کافی داشته‌باشند انتخاب خواهدشد .

مادهٔ۴ - بودجه مؤسسه استاندارد ایران ازمحل بودجه تشویق صادرات وبودجه وزارت بازرگانی ووجوه دریافتی از متقاضیان طبق ماده پنج این قانون تأمین خواهد شد .

تبصره - بودجه سالیانه مؤسسه استاندارد ایران درحدوداعتبارات‌مصوبه دراین ماده تنظیم وپس‌ازتصویب شورای عالی وموافقت وزارت دارائی‌وبازرگانی بموقع اجرا گذارده خواهدشد .

مادهٔ۵ - مؤسسه استاندارد ایران مجاز است درمقابل خدمتی که بصورت کمکهای فنی انجام میدهد برطبق آئین‌نامه‌ایکه‌بتصویب کمیسیونهای بازرگانی مجلسین خواهدرسید حق عادله‌ای دریافت نماید .

مادهٔ۶ - وزارت بازرگانی مأمور اجرای این‌قانون است .

قانون فوق که مشتمل برشش ماده ودوتبصره است پس‌ازتصویب مجلس سنا

درجلسه سه‌شنبه هفدهم خرداد ماه یکهزار وسیصدوسی و نه بتصویب‌مجلس‌شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون‌بالا درجلسه ۱۳۳۹/۳/۲ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون مربوط به‌اساسنامه شرکت شیلات وصیدماهیان غضروفی

مصوب ۱۱ اردیبهشت ۱۳۳۹

مادهٔ واحده ـ بوزارت دارائی اجازه داده میشود بمنظور بهره برداری از دریاها ودریاچه ها و رودخانه‌های ایران که محل عبور ماهــی است شرکتی بنام شرکت سهامی شیلات ایران تشکیل داده وبهره‌برداری نماید .

تبصرهٔ ۱ ـوزارت دارائی مکلف‌است‌اساسنامه مربوط بموضوع‌این‌قانون‌را درظرف‌سه‌ماه‌تدوین‌وبرای‌تصویب‌بکمیسیون‌مشترك دادگستری‌و کمیسیون‌مشترك دارائی مجلسین پیشنهاد نماید وپس‌از دوسال آزمــایش لایحه قطعی آنـرا برای تصویب‌نهائی بمجلسین تقدیم نماید .

تبصرهٔ ۲ ـ شرکت سهامی شیلات شمال هم‌پس ازتصویب این‌قانون ضمیمه این‌شرکت وتابع مقررات‌آن خواهد بود .

تبصرهٔ ۳ ـشرکت‌شیلات‌موظف است‌ماهیهای غضروفی(استورژن)وخاویاررا که‌صیادان‌آزاد صیدمینمایندحداقل بمیزان۲۰٪ قیمت فروش داخلی‌ازآنهانقداً خریداری نماید .

تبصرهٔ ۴ ـ درمواردیکه شرکت اجازه صید میدهد صیادان محلی‌حق‌تقدم خواهند داشت .

تبصرهٔ ۵ ـ صیدماهی‌غضروفی(استورژن) وخاویار در انحصــار دولت‌میباشد

فروش وصدور آن بدون اجازه دولت قاچاق محسوب و مـرتکبین طبق قـانون مجازات مرتکبین قاچاق قابل تعقیب خواهند بود .

تبصرۀ ۶ - وزارتین دارائی‌وداد گستری مأمور اجرای این‌قانون‌میباشند.

قانون فوق که مشتمل برماده‌واحده وشش‌تبصره است درجلسه یکشنبه ۱۱ اردیبهشت یکهزار و سیصد و سی ونه بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس‌شورای‌ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۱۸ بتصویب
مجلس سنارسیده است

قانون مربوط به‌اصلاح قسمت اول بند (ج) ماده ۱۱ قانون برنامه عمرانی هفت ساله دوم کشور

مصوب ۱۸ دیماه ۱۳۳۵

مادۀ واحده ـ قسمت‌اول ازبند (ج) ماده ۱۱ قانون برنامه عمرانی هفت ساله دوم کشورمربوط به انتخاب هیئت نظارت سازمان برنامه مصوب هشتم اسفند ماه ۱۳۳۴ بشرح زیراصلاح میشود :

هیئت نظارت سازمان برنامه مرکب ازهفت نفرعضوخواهد بود که‌سه نفر ازآنان را مجلس سنا ازمیان فهرست نه نفری و چهارنفر دیگررا مجلس شورای ملی ازمیان‌فهرست ۱۲ نفری‌دیگر که ازطرف دولت پیشنهاد میگرددبطریقی که قانون برای انتخاب مستشاران دیوان محاسبات مقرر داشته بـرای مدت دو سال انتخاب مینماید . درصورت فوت یا استعفاء یا احرازعدم صلاحیت هریك ازاعضاء هیئت نظارت جانشین اوبهمان ترتیب وبرای هرنفر ازمیان فهرست سه نفری که دولت بمجلسین پیشنهاد میکند انتخاب خواهد شد .

اعضای هیئت نظارت موظفاً انجام خدمت نموده وحق ندارند درهیچ شرکت یا مؤسسه‌یا تجارتخانه یاباهرشخص که طرف‌معامله با سازمان برنامه‌باشد مستقیم یا غیرمستقیم سهیم وشریك باشند وهمچنین حق ندارند هیچ نوع شغل آزاد و یا شغل موظف دولتی واجتماعی داشته باشند وحق عضویت درهیئت مدیره هیچیك‌از ازشرکتهای دولتی را ندارند مگر بمأموریت سازمان برنامه آنهم غیرموظف .

جلسات هیئت نظارت با حضورلااقل پنج نفر ازاعضاء رسمیت خواهد یافت و نسبت بموضوعات مطروحه رأی چهارنفر معتبر خواهد بود . الی‌آخر ماده .

تبصره ـ بازنشستگی مانع از عضویت هیئت نظارت وشورای عالی برنامه نخواهد بود .

قانون‌فوق که مشتمل‌برماده‌واحده ویك تبصره‌است‌درجلسه سه‌شنبه‌هیجدهم دیماه‌یکهزار وسیصد وسی وپنج شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسیده است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون فوق‌درجلسه ١٣٣٥/١٠/٢٦ بتصویب مجلس سنا رسیده است

تصمیم قانونی مربوط به اصلاح تبصره فصل چهارم ماده دوم قانون برنامه عمرانی هفت ساله دوم

مصوب ١٨ دیماه ١٣٣٥

مادهٔ واحده ـ درتکمیل تبصره ماده دوم قانون برنامه هفت‌ساله‌دوم نسبت بعملیات موضوع‌آن‌تبصره‌درمواردیکه شهرداریها‌نتوانند، ازعهده پرداخت‌سهم‌خود درمدت اجراءِ هرطرح برآیندوعدم‌توانائی آنها باتوجه‌ببودجه شهرداریها‌بوزارت کشوروسازمان برنامه‌محرزشود سازمان‌برنامه اقدامی خواهد نمود که‌شهرداریها

بتوانند بهای ماشین‌آلات ولوازم ووسائل مورد نیازوهمچنین هزینه انجام عملیات وخدمات را ازمحل شهرداریها باقساط و درمدتیکه ازدوره برنامه هفت ساله دوم تجاوز نکند بپردازندسازمان برنامه پرداخت اقساط شهرداریها را بفروشندگان‌و مقاطعه‌کاران در قبال تعهد وزارت دارائی مبنی بر پرداخت مستقیم اقساط سهم شهرداریها بسازمان برنامه بارعایت قانون مصوب‌نهم دیماه **۱۳۳۵** وتبصره ماده‌دوم قانون برنامه عمرانی هفت ساله دوم تضمین خواهد نمود .

برای‌اجراء تعهد وزارت‌دارائی‌ادارات‌دارائی بایددرمقابل‌حوالجات‌غیرقابل نکولی که ازطرف شهرداری محل باداره دارائی داده میشود ازمحل عوارضی که برای شهرداری‌وصول میکنند پرداخت اقساط‌شهرداری را درمقابل سازمان‌برنامه تعهد کرده ودر رأس مواعد مقرربسازمان برنامه پرداخت کنند .

شهرداریهائی که نتوانند سهمیه خود را برای اجرای هر طرح از محل چهل در صد عمرانی و اصلاحات مندرج در ماده شصت و هشت قانون شهرداری تأمین و پرداخت نمایند مکلفند کسری آنرا از محل صدی ۲۰ هزینه پرسنلی و صدی $\frac{۱}{۲}$ ۱۹ هزینه اداری وتنظیف وامثال‌آن‌ونیم درصد سرشماری مقرردرقانون شهرداری تأمین نمایند .

تصمیم‌قانونی‌فوق که مشتمل‌برماده‌واحده‌است‌درجلسه‌سه‌شنبه هیجدهم‌دیماه یکهزار وسیصد وسی وپنج ازطرف مجلس شورای ملی اتخاذ گردید .

رئیس مجلس شورای ملی ــ رضا حکمت

قانون بالا درتاریخ۱۳۳۵/۱۱/۱۳ بتصویب مجلس سنا رسیده است .

قانون راجع به اصلاح ماده ۸ قانون برنامه عمرانی هفت ساله دوم

مصوب ۲۴اسفند ماه ۱۳۳۶

مادهٔ اول ـ از اول سال۱۳۳۷ تاپایان دوره برنامه‌هفت‌ساله دوم کل عواید نفت اعم ازمالیات بردرآمدوپرداخت مشخص بین سازمان‌برنامه ووزارت دارائی و شرکت ملی‌نفت ایران بترتیب مشروح زیر تقسیم خواهدشد :

درسال۱۳۳۷	**الف** ـ سهم سازمان برنامه شصت درصد (۶۰٪)از۱۸۸ میلیون دلار . **ب** ـ سهم شرکت‌ملی‌نفت ایران بیست درصد (۲۰٪) از ۱۸۸ میلیون دلار . **ج** ـ سهم وزارت‌دارائی‌بیست‌درصد(۲۰٪)از۱۸۸میلیون دلار بعلاوه‌آنچه اضافه‌بر۱۸۸میلیون‌دلارعایدشود .
ازابتدای سال۱۳۳۸ تا اول‌مهرماه۱۳۴۱ انتهای دوره برنامه هفت ساله دوم	**الف** ـ سهم‌سازمان برنامه‌شصت‌درصد (۶۰٪)از کل‌عواید نفت اعم ازمالیات بردرآمد وپرداخت مشخص . **ب** ـسهم‌شرکت‌ملی‌نفت‌ایران‌پانزده درصد کل‌عوائدنفت. **ج** ـ سهم وزارت دارائی‌بقیه آنچه از کل عواید نفت باقی خواهد ماند.

مادهٔ دوم ـ بدولت اجازه داده میشود از اول‌سال۱۳۳۷تاخاتمه دوره‌برنامه هفت ساله دوم درحدودبرنامه‌های مصوب‌برای‌تحصیل‌وام‌مذاکره نمایدودرهرمورد

لایحه وام را بمجلسین برای تصویب تقدیم دارد .

قانون فوق که مشتمل بردوماده است درجلسه شنبه‌بیست وچهارم اسفندماه یکهزاروسیصدوسی وشش‌بتصویب مجلس‌شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۱۲/۲۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به واگذاری اختیارت مدیر عامل سازمان برنامه به رئیس دولت

مصوب ۲۶ بهمن ماه۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ از تاریخ تصویب این‌قانون کلیه اختیاراتی که طبق قانون برنامه عمرانی‌هفت‌سالهٔ دوم کشوربمدیرعامل سازمان برنامه‌تفویض شده‌است‌برای انجام‌وظایف‌مقرر در آن قانون به‌رئیس دولت‌محول میگردد.

تبصرهٔ ۱ ـ سازمان برنامه زیرنظرنخست‌وزیر و یا شخصی که از طرف مشارالیه‌تعیین میگردد اداره خواهدشد . مسئول‌اداره سازمان‌برنامه(نخست‌وزیر) دارای اختیارات ووظائفی است که‌درقانون‌برنامه عمرانی هفت‌سالهٔ‌دوم کشوربرای مدیرعامل پیش‌بینی‌شده است .

تبصرهٔ ۲ـ دولت مکلف است‌ظرف‌ششماه‌از تاریخ‌تصویب این‌قانون‌سازمان جدید برنامه ودستگاهی که‌بایدبرامورسازمان‌مخصوصاً امور مالی‌آن‌نظارت‌نماید

ضمن لایحه‌ای تقدیم مجلسین نماید .

قانون فوق که مشتمل برماده واحده ودوتبصره است درجلسه یکشنبه بیست‌وششم بهمن ماه یکهزار وسیصدوسی‌وهفت بتصویب مجلس شورای ملی‌رسید .

رئیس مجلس‌شورای‌ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۲/۲ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به‌تهیه وتقدیم تشکیلات جدید سازمان برنامه

مصوب ۵خرداد ماه ۱۳۳۹

مادهٔ واحده ـ دولت مکلف است تامهرماه ۱۳٤۰ قانون تشکیلات جدید سازمان‌برنامه وبرنامه عملیات عمرانی که میباید متعاقب عملیات عمرانی‌هفت‌ساله دوم صورت پذیرد وباتعیین مدت‌آن واعتباراتی که برای انجام آن ضرورت دارد تقدیم مجلسین نماید.

تبصرهٔ ۱ - با توحه بسهم سازمان برنامه ازنفت وتغییراتی که ممکن است نسبت بحدود و وسعت برنامه‌ها و برآورد هزینه آنها صورت گیرد اعتبارات فصول چهارگانه موضوع مادهٔ(۲) قانون برنامه‌هفت ساله دوم‌را بدون آنکه اعتبار کل فصول تصویب‌شده تقلیل‌پیدا کند ظرف مدت‌چهارماه ازطرف سازمان برنامه مورد تجدید نظر قرار داده و جهت تصویب بکمیسیون مشترك برنامه تقدیم خواهد کرد .

تبصرهٔ ۲ - مدت انجام وظیفه هیئت نظارت فعلی تا پایان دوره هفت ساله (مهرماه۱۳٤۱) از تاریخ انقضاء تمدید میشود .

تبصرهٔ ۳ - دولت مکلف است اجرای‌آن‌قسمت‌از کارهائی‌را که‌هنوزشروع

نشده وجزء برنامه‌های عمرانی هفت ساله‌دوم پیش‌بینی شده و اعتبار آن موجود است و ممکن است بوسیله دستگاههای اجرائی موجود انجام پذیرد تا مهر ماه ۱۳۴۱ به دستگاههای مربوط منتقل نماید وسازمان‌برنامه‌نظارت درحسن‌اجرای طرحهای مزبور بعمل میآورد .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره است در جلسه پنج شنبه پنجم خرداد ماه یکهزار و سیصد و سی و نه بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای‌ملی ـ عمادتربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۹/۳/۱۶ بتصویب مجلس سنارسیده است

فهرست

قسمت سوم ـ قوانین مربوط

بکشاورزی و سدها و واگذاری

اراضی

از صفحه ۶۳۳ ـ تا صفحه ۶۹۰

قسمت سوم ـ قوانین کشاورزی و سدها و واگذاری اراضی

قانون راجع بساختمان وبهره‌برداری سد وتأسیسات لارولتیان

مصوب ۱۷ تیرماه ۱۳۳۷

مادهٔ ۱ ـ مسئولیت انجام‌طرح واداره تأسیسات سدهای لارولتیان‌طبق‌مادهٔ۲ قانون اصلاح‌قانون‌آب وفاضل‌آب‌شهرتهران مصوب بهمن‌ماه **۱۳۳۳** بعهده سازمان مستقل‌آب تهران محول‌میگردد .

مادهٔ ۲ ـ برای‌اجرای این‌طرح سازمان‌آب تهران‌مجازاست سرمایه‌لازم‌را ازافراد یامؤسسات یاشرکتهای داخلی‌یا خارجی ازطریق تحصیل اعتبار یا وام یا تعهدی برای انجام عملیات بطوردربست بموجب قراردادهائی که بتصویب هیئت وزیران‌میرسد تأمین‌نماید . وزارت دارائی وبانك ملی ایران تعهدات سازمان‌را تضمین مینمایند . هرگونه تعهدات مالی ازقبیل وام یا اعتباربـاتصویب مجلسین خواهد بود .

تبصرهٔ ۱ - دولت‌مکلف‌است با بانك ملی ایران قرار لازم را درمورد تضمین اقساطی که طبق‌قراردادها برای ساختمان سدها وتأسیسات‌امضاء مینماید بدهدودر بودجه‌های سالیانه کشور پیش‌بینی کند ـ بطوریکه تعهد بانك ملی‌ایران از نظر واریزاقساط درسررسیدها تأمین‌باشد وعوائد خالصی که ازفروش آب وبرق ازاین راه‌حاصل میشود بوزارت‌دارائی پرداخت میگردد .

تبصرهٔ ۲ ـ سرمایه‌های خارجی که برای انجام منظور فوق بکار برده میشود ازمزایای قانون راجع بجلب وحمایت سرمایه‌های خارجی استفاده خواهد نمود .

مادهٔ ۳ ـ سازمان آب تهران دراجرای طرح سدهای لار ولتیان و تأسیسات مربوطه طبق تبصره ماده‌واحده قانون انجام لوله کشی وفاضل آب شهر تهران مصوب خردادماه ۱۳۳۰ ترتیب استملاك اراضی واستفاده ازحقوق ارتفاقی مورداحتیاج‌را میدهد وهمان قوانین ومقررات مربوط به‌آب وفاضل آب شهر تهران مـلاك عمل خواهد بود .

تبصرهٔ ۱ ـ نظارت مالی وتدوین‌واجرای آئین‌نامه‌های‌آب بها وحق انشعاب براساس تبصره ۲۲ ماده ۲ قانون‌متمم بودجه‌سال ۱۳۲۸ خواهدبود .

تبصرهٔ ۲ ـ حقابه مازندران از رودخانه لاربمأخذ حداکثر سال مساعد که مورداستفاده کشاورزی‌بودتأمین و کمافی‌السابق مجاناً درپائین دیوارسددرمجرای رودخانه جاری خواهدبود .

تبصرهٔ ۳ ـ نسبت‌بوصول افزایش قیمت ازاراضی واملاك واقعه درطـرفین رودخانه‌هائی که روی آنها سد احداث میشود واراضی که دراثر سایـر تأسیسـات افزایش بها حاصل‌میکنند طبق‌بندهای(الف ـ ب ـ ج ـ د ـ ه) ماده۱۷ قانون‌برنامه هفت‌ساله دوم عمران‌کشور مصوب اسفند ماه ۱۳۳۴ و آئین نـامه هـای آن عمل خواهدشد ودرآمد حاصل‌ازاین‌راه‌بابت استهلاك‌سرمایه مصرف‌شده‌برای‌تأسیسات محسوب میگردد .

مادهٔ ۴ ـ کلیه لوازم ومصالح وماشین‌آلات ووسائط نقلیه وجریه‌مورد نیاز تأسیسات‌لارولتیان ازهرقبیل اعم از موقتی و دائمی باستثناءِ اتومبیل سواری طبق تشخیص سازمان‌آب تهران ازکلیه حقوق گمرکی وکلیه عوارض معـاف است لکن درصورتیکه در کشوربفروش‌برسد مشمول‌این معافیت نبوده وملزم بپرداخت‌حقوق

وعوارض گمرکی خواهدبود . ماشین‌آلات ساختمانی موقتی پس‌از رفع نیاز عیناً عودت‌داده ومشمول مقررات‌کالای صادراتی نخواهدبود .

مادهٔ ۵ ـ وزارتخانه‌های کشور و کشاورزی و دارائی مامور اجرای این قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل برپنج ماده وپنج تبصره است درجلسهٔ‌هفدهم تیرماه یکهزاروسیصدوسی‌وهفت بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید .

رئیس‌مجلس شورای ملی ــ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۷/۲/۲٤ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اجرای ساختمان سدهای‌لار ولتیان

مصوب ۱۲ اسفندماه ۱۳۳۷

مادهٔ‌واحده ـ بدولت اجازه‌داده میشود که‌برای‌ساختمان سدهای لارولتیان برطبق‌ماده‌دوم قانون ساختمان وبهره برداری سدوتأسیسات لارولتیان مصوب ۱۷ تیرماه ۱۳۳۷ جمعاً تامیزان ۸۶ میلیون دلار بطریق ذیل تحصیل اعتبارنماید :

۱ـ برای‌انجام‌مطالعات‌کامل سدلارولتیان وساختمان‌سدلتیان سی‌ونه‌میلیون دلار ازمؤسسه سوئیسی صنعتی ماوراءِ بحار .

۲ـ برای ساختمان و تأسیسات هیدروالکتریك سدلار تامیزان ٤۷ میلیون دلار ازمؤسسهٔ مزبورودرصورتیکه ازمؤسسهٔ دیگر باشد باتصویب مجلسین .

۳ـ نرخ‌بهره سالانه حداکثرشش درصد ومدت استهلاك اعتبار حداقل ۱۵ سال خواهد بود .

٤ـ درقرارداد تحصیل‌اعتبار دولت‌بارعایت‌مقررات قانون ۱۷ تیرماه ۱۳۳۷

غیراز پرداخت اصل‌وبهره تعهد دیگری نخواهد داشت .

تبصرهٔ ۱ ـ اختیاراتی که درقانون اصلاح قانون‌آب مصوب بهمن ۱۳۳۳ و قانون‌ساختمان وبهره‌برداری سد وتأسیسات لارولتیان مصوب تیرماه ۱۳۳۷ بمدیر کل وقت سازمان آب تهران داده شده لغووهمان اختیارات بدولت تفویض میشود که بمسئولیت خود به‌مدیر کل‌وقت سازمان‌آب تهران محول نماید .

تبصرهٔ ۲ ـ وزارتخانه‌های کشورودارائی‌و کشاورزی‌مأمور اجرای‌این‌قانون خواهند بود .

قانون‌فوق که مشتمل برمادهٔ واحده ودوتبصره‌است پس ازتصویب‌مجلس‌سنا درجلسه سه شنبه دوازدهم اسفند ماه یکهزار وسیصدوسی و هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۱۲/۲ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به‌اصلاح قانون سد های لار و لتیان

مصوب ۲۸ بهمن ۱۳۳۸

مادهٔواحده ـ بندهای۱و۲ قانون‌ساختمان‌سدهای لارولتیان مصوب‌اسفندماه ۱۳۳۷ لغو میشودودولت‌مجازاست‌برای‌تأمین سرمایه واجراءِ کامل طرح‌سدهای لارولتیان وتأسیسات مربوطه بامؤسسات‌خارجی که‌صلاحیت‌فنی ومالی‌آنها براساس مناقصه بین‌المللی مورد تأیید دولت‌قرار گیرد قرارداد لازم رامنعقد وپس‌از کسب اجازه از مجلسین نسبت بتحصیل اعتبار در اجراءِ آن اقدام نماید مفاد قسمتهای دیگرقانون ۱۲ اسفند ۱۳۳۷ بقوت خود باقیست .

تبصرهٔ ۱ ـ سازمان آب تهران علاوه برزمینهای مورداختیاج سدهای لار

ولتیان وتأسیسات مربوطه که طبق ماده ۳ قانون ساختمان سدهای لارولتیان مصوب تیرماه ۱۳۳۷ حق استملاك وتصرف آنهارا داردمیتواند که باتصویب هیئت‌دولت آنچه از اراضی و رقبات واقع‌دراطراف مخازن سدهای لارولتیان حداکثر تا فاصله یك کیلومتر (ازمحیط خارجی‌مخازن سدها) وهمچنین اراضی‌ورقبات واقع‌دردو طرف مجاری‌انتقال آب ازسدها بمخازن‌وازمخازن بدیوارتصفیه‌خانه آب‌سدلتیان بفاصله تا پانصدمتر (ازهریك‌ازدوطرف محورمجاری) راکه‌اشخاص حقیقی ویاحقوقی‌از تاریخ اول‌فروردین سال ۱۳۳۶ ببعد ازمالکین قبلی‌انتقال گرفته‌اند وبرای‌حفاظت سدها ومخازن ومجاری وتأسیس باغ عمومی وجنگل لازم‌میداند تصرف‌وبهای‌عادله آنها را بمأخذمندرج درسندانتقال‌بامنظور کردن ۶٪ بهره درسال پرداخت‌نماید درمورد معاملات مذکور که بعد ازتاریخ تقدیم این‌قانون بعمل آید ملاك‌پرداخت بهای ارزیابی فروردین ۱۳۳۶ (توسط‌بانك کشاورزی) بدون منظور کردن بهره بوده وبهای مندرج درسند معامله ملاك عمل نخواهد بود .

سازمان‌آب تهران حدود ونقشه اراضی مشمول این‌تبصره را تامدت یکسال ازتاریخ اجراءِ این‌قانون تعیین‌وآگهی خواهد کرد وپس ازآن زمینهائیکه‌خارج ازحدود ونقشه مزبورباشد مشمول این‌قانون نخواهد بود .

زمینهای مورداحتیاج باید حداکثرتامدت سه‌سال ازتاریخ اجراءِاین‌قانون خریداری شود وپس‌ازآن مشمول این تبصره نخواهد بود .

تبصرهٔ ۲ – دولت‌مکلف‌است‌درمورد سدها وتأسیسات مشابه مقرراتی در حدود تبصره یك این‌قانون درمدت دوماه تقدیم‌مجلسین نماید .

قانون فوق که‌مشتمل برماده واحده ودوتبصره‌است پس ازتصویب مجلس‌سنا درجلسه پنجشنبه بیست وهشتم‌بهمن ماه‌یکهزاروسیصدوسی وهشت بتصویب‌مجلس

شورای ملی رسید . نـایب‌رئیس‌مجلس‌شورای‌ملی ـ دکتر موسی‌عمید

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۸/۱۰/۱۸ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط به اجازه ساختمان سدهای درودزن وزرینه رود

مصوب ۲۳ دیماه ۱۳۳۸

مادهٔ۱ ـ دولت مجاز است بـرای اجرای طرح وادارهٔ تـأسیسات سدهای درودزن فارس وزرینه رودآذربایجان سرمایه لازم راتا حداکثر برابر۴۵ میلیون دلار ازافراد یامؤسسات یاشرکتهای داخلی یاخارجی ازطریق تحصیل اعتبار ویـا وام باتعهد بطوردربست بموجب قرارداد تأمین‌ولایحه آنرا بمجلسین‌تقدیم‌وپس‌از تصویب بموقع اجرا گذارد .

مادهٔ۲ ـ بانکملی ایران با تضمین وزارت دارائی تعهدات مالی مذکوره در ماده یك رابعهده خواهد گرفت .

تبصرهٔ ۱ ـ وزارت دارائی پرداخت اصل وفرع وام و اعتبارات مـذکور را تضمین مینماید واقساط آنرا دربودجه های سالیانه کشور پیش بینی خواهد نمود بطوریکه تعهد بانکملی ایران ازنظرواریز اقساط درسررسید ها تأمین شده باشد.

تبصرهٔ ۲ ـ سرمایه های خارجی که برای انجام منظور فـوق بکار برده میشود از مزایای قانون راجع بجلب و حمایت سرمایه هـای خارجی استفاده خواهد نمود .

مادهٔ۳ ـ نرخ بهره وام یااعتبارات مزبور برابرنرخ بهره وامهای متوسط ـ المدة ازکشورهائیکه‌وام ازآنجاتحصیل میشوددرروز اخذ وام وبااستعلام‌بانکملی ایران خواهد بود .

مادهٔ ۴ ـ پرداخت اصل وفرع سرمایه مصرف شده باقساط ودرمدتی خواهد بود که کمتر ازپنج سال نباشد شروع پرداخت بعداز اتمام و تحویل سدها وآب انداختن بمخزن ها بعمل خواهدآمد .

مادهٔ ۵ ـ عواید خالص ازفروش آب و برق بحساب واریز اقساط بوزارت دارائی پرداخت خواهد شد وپس‌ازاستهلاك‌کلیه‌وام دریافتی‌وبهره‌آن عوایدمذکور به‌بنگاه آبیاری تعلق خواهد گرفت .

مادهٔ ۶ ـ درآمدی که ازاضافه ارزش مندرج در ماده (۱۷) قانون برنامه هفت ساله دوم عمرانی کشور حاصل میشود تا استهلاك اصل وفرع سرمایه مصرف شده بوزارت دارائی ومازادآن به‌بنگاه مستقل آبیاری تعلق‌خواهد گرفت .

مادهٔ ۷ ـ عوارض وحقوق گمرکی ماشین‌آلات ولوازم ومصالح ووسائط‌نقلیه وجریه مورد نیاز سدهای درودزن وزرینه رود ازهرقبیل اعم ازموقت و قطعی که برطبق قوانین خاصی مشمول معافیت نیست بتوسط بنگاه مستقل آبیاری احتساب وبرای هرسال جمعاً وخرجاً در بودجه کل کشور درآنسال منظور خواهد شد . چنانچه‌ماشین‌آلات‌ساختمانی موقت‌پس‌ازرفع نیاز عودت داده شودمشمول‌مقررات کالای صادراتی نخواهد بود .

تبصره ـ اتومبیلهای‌سواری مشمول‌این‌ماده‌نیست ودر موقع ورود میبایستی حقوق وعوارض گمرکی‌آن پرداخت شود .

مادهٔ ۸ ـ مؤسسات دولتی مکلفند که نتیجه مطالعات واندازه گیری ونقشه‌برداریهای انجام شده مربوط بدوسد مزبوررا مجاناً وبلاعوض در اختیار بنگاه مستقل‌آبیاری‌بگذارنددرحدودوظایف‌واعتبارات خوددرتکمیل مطالعات و اندازه‌گیری واجرای طرحهای فوق الذکر بابنگاه مذکورهمکاری کنند .

مادهٔ ۹ ـ وزارت کشاورزی و وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون خواهند بود .

قانون فوق که مشتمل بر نه ماده وسه تبصره است پس ازتصویب مجلس سنا درجلسه پنجشنبه بیست وسوم دیماه یکهزار و سیصد سی وهشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید . نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه ۱۵ر۱۰ر۱۳۳۸ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به افزایش اعتبارات کشاورزی

مصوب ۲۹ اسفند ماه ۱۳۳۶

مادهٔ ۱ ـ بانکملی ایران مکلف است از محل وجوه حاصله از ارزیابی پشتوانه اسکناس موضوع قانون مصوب تیرماه ۱۳۳۳وقانون راجع باصلاح قانون تثبیت پشتوانه اسکناس مصوب اردیبهشت ۱۳۳۶ مبلغ سه هزار و پانصد میلیون ریال دراختیار بانك کشاورزی بگذارد که بمصرف وام در امور کشاورزی برسد ترتیب پرداخت مبلغ فوق‌الذکر ببانك کشاورزی بقرار زیر خواهد بود :

مبلغ نهصد وبیست میلیون ریال پس‌ازتصویب این قانون هشتصد و شصت میلیون ریال درفروردین ۱۳۳۸ هشتصد وچهل میلیون ریال در فروردین ۱۳۳۹ چهارصد وپنجاه میلیون ریال درفروردین ۱۳۴۰ وچهارصد وسی‌میلیون ریال در فروردین ۱۳۴۱ .

تبصرهٔ ۱ ـ بانك کشاورزی مکلف است که لااقل صدی هشتاد ازوجوه فوق را بمصرف وام های کشاورزی شهرستان‌های کشور اختصاص دهد .

تبصرهٔ ۲ ـ بانك کشاورزی میتواندازاعتبارات سالهای‌آینده نیزجهت‌اعطاء وامهای کوتاه مدت برای صندوقهای روستائی استفاده نماید .

تبصرهٔ ۳ ـ حداکثر بهره وامهای کشاورزی فوق بهیچ عنوان از۶٪ نباید تجاوز کند .

تبصرهٔ ۴ ـ بانك کشاورزی بهیچوجه مجاز نیست که اصل‌وجوه این اعتبار را بمصرف خریداثاثیه واتومبیل‌وامورساختمانی خود ویاپاداش واضافه‌کارمأموران بانك کشاورزی برساند.

مادهٔ ۲ ـ بمنظورتسریع‌دروصول‌مطالبات‌بانك کشاورزی وزارت‌دادگستری مکلف است ظرف دوماه ازتاریخ تصویب این قانون آئین نامه ای تنظیم نماید که بموجب آن‌لازم‌الاجرا بودن اسناد وقرارداد های بانك کشاورزی راجع باین وام تنظیم شود.

آئین نامه مزبور پس‌ازتصویب کمیسیون مشترك دادگستری مجلسین قابل اجرا است.

مادهٔ ۳ ـ هرقسمت ازمواد قانون تثبیت پشتوانه اسکناس مورخ ۳۰ تیرماه ۱۳۳۳ وقانون‌راجع به‌اصلاح قانون تثبیت پشتوانه اسکناس مورخ۲۸اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ که با مقررات اینقانون درمورد انتقال‌سه هزار وپانصد میلیون ریال ببانك کشاورزی ایران مغایرت داشته باشد درقسمتی که مغایرت دارد ازتاریخ تصویب این قانون ملغی است.

مادهٔ۴ ـ وزارتخانه‌های دارائی ـ کشاورزی ـ دادگستری مسئول اجرای این قانون میباشند و آئین نامه‌های اجرای این قانون توسط وزارت کشاورزی تنظیم وپس ازتصویب کمیسیون کشاورزی‌مجلسین بمورد اجرا گذارده‌خواهدشد.

قانون‌فوق که مشتمل برچهار ماده و چهار تبصره است درجلسه پنجشنبه بیست‌و نهم اسفند ماه‌یکهزارو سیصدوسی‌وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۱۲/۲۸ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون‌مربوط به‌اصلاح قانون افزایش اعتبارات کشاورزی

مصوب آذرماه ۱۳۳۸

مادهٔ واحده ـ مواد ۱ و ٤ قانون افزایش اعتبارات کشاورزی مصوبه ۱۳۳٦/۱۲/۲۹ بشرح‌زیر اصلاح‌میگردد :

مادهٔ۱ ـ بانکملی ایران مکلف است‌ازمحل وجوه‌حاصله ازارزیابی‌پشتوانه اسکناس موضوع قانون مصوب تیرماه ۱۳۳۳ وقانون راجع باصلاح قانون تثبیت پشتوانه اسکناس مصوب اردیبهشت۱۳۳٦ مبلغ‌سه‌هزاروپانصد میلیون ریال‌بتدریج که مورد احتیاج بانک کشاورزی میگردد در اختیار بانک مزبور بگذارد که بمصرف وام درامور کشاورزی برسد .

تبصرهٔ۱ ـ بانک کشاورزی مکلف است لااقل صدی‌هشتاد از وجوه فوق را بمصرف وامهای کشاورزی شهرستانهای کشوراختصاص‌دهد.

تبصرهٔ ۲ ـ حداکثر بهره وامهای کشاورزی‌بهیچ‌عنوان ازشش‌درصد(٦٪) نباید تجاوز کند بانک کشاورزی به‌صندوقهای‌روستائی وشرکتهای‌تعاونی کشاورزی بیش از سه‌درصد (۳٪) بهره برای وام منظور نخواهد داشت .

تبصرهٔ ۳ ـ بانک کشاورزی بهیچوجه مجازنیست که وجوه این اعتبار را بمصرف خرید اثاثیه و اتومبیل وامور ساختمانی خود ویاپاداش و اضافه‌کارمأموران بانک کشاورزی برساند .

تبصرهٔ ٤ ـ حداقل هفتصد میلیون ریال از وجوه فوق منحصراً جهت وام بوسیله صندوقهای روستائی وشرکت‌های تعاونی که تحت‌نظر بانک کشاورزی‌اداره میشوند تخصیص داده خواهدشد.

تبصرهٔ ۵ ـ اسناد ذمه‌ای که ازطرف گیرندگان وام بشعب ونمایندگیهای

بانك کشاورزی داده شده و همچنین اسناد ذمه مربوط بصندوقهای روستائی و شرکتهای تعاونی که تحت‌نظر بانك اداره میشود تامیزان بیست‌هزارریال درحکم اسناد رسمی است‌لازم‌الاجرا خواهدبود .

مادهٔ۴ ـ وزارتخانه هـای دارائی ـ کشاورزی ـ دادگستری مسئول اجرای این‌قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل برماده واحده متضمن دوماده اصلاح شده و پنج‌تبصره است پس ازتصویب مجلس سنادرجلسه یکشنبه بیست وششم دیماه یکهزاروسیصدو سی‌وهشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۸/۹/۲٤ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون‌راجع به‌اصلاح تبصرهٔ ۵ قانون اصلاح قانون افزایش اعتبارات کشاورزی

مصوب ۲۵ اردیبهشت۱۳۳۹

مادهٔ واحده ـ تبصرهٔ ۵ قانون اصلاح قانون افزایش اعتبارات کشاورزی مصوب۲٤آذرماه۱۳۳۸مجلس‌سنا بشرح ذیل‌اصلاح میشود :

تبصرهٔ ۵ ـ اسناد ذمهٔ که ازطرف گیرندگان وام بشعب ونمایندگی‌هـای بانك کشاورزی داده میشود و همچنین اسناد ذمه مربوط بصندوق‌های روستائی وشرکتهای تعاونی که تحت نظر بانك اداره میشود تا میزان بیست‌هزار ریال در حکم اسناد رسمی است که لازم‌الاجراء خواهدبود.

قانون‌فوق که‌مشتمل برماده‌واحده‌است درجلسه۱۳۳۹/۲/۲۱بتصویب‌مجلس سنا ودر جلسه یکشنبه بیست وپنجم اردی‌بهشت‌ماه یکهزار وسیصد وسی و نـه

بتصویب مجلس شورای ملی رسید . نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۹/۲/۲۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به انتقال املاك وخالصجات دولتی بوزارت کشاورزی

مصوب ۳ آذر ماه ۱۳۳٦

مادهٔ اول ـ ازتاریخ چهارم آذرماه یکهزار وسیصد وسی‌ویك که کلیه‌املاك وخالصجات دولتی با سازمان اداری وبودجه‌آن از وزارت دارائی منتزع وضمیمه وزارت کشاورزی شده اعمال وحق مالکیت دولت نسبت‌به‌املاك وخالصجات مزبورو همچنین‌وصول مطالبات وانجام نعهدات مربوط به‌آنها با وزارت کشاورزی میباشد.

مادهٔ دومـ وزارت‌دارائی ووزارت کشاورزی‌مأمور‌اجراء این‌قانون‌میباشند.

قانون فوق که مشتمل بردوماده میباشد پس از تصویب مجلس سنا در جلسه یکشنبه سوم آذرماه یکهزار وسیصد وسی وشش بتصویب مجلس‌شورای ملی‌رسید .

نایب‌رئیس مجلس شورای‌ملی ـ امان‌الله اردلان

قانون بالا در جلسه ۱۳۳٤/۱۱/۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بنحوه اجرای تبصرهٔ ۲ مادهٔ ۳ قانون فروش خالصجات

مصوب ۲۷ اسفندماه ۱۳۳٦

مادهٔ واحده ـ سازمان سد کرج برای استملاك‌اراضی مورداحتیاج‌عملیات اجرائی طرح سد کرج وتأسیسات مربوط به‌آن‌میتواند اراضی وابنیه مورداحتیاج

خود را ازمالکین بقیمت عادله خریداری نماید ومالکین ملزم بفروش میباشند .

درصورت عدم توافق درقیمت بدرخواست سازمان سد کرج موضوع ازطرف دادگاه محل ظرف یکهفته بیك یا سه‌نفرکارشناس مرضی‌الطرفین ارجاع میشود .

درصورت عدم توافق در تعیین‌کارشناس دادگاه رأساً ظرف یك هفته یك یاسه‌نفرکارشناس از بین‌کارشناسان رسمی بقید قرعه تعیین خواهد نمود کارشناسان مزبور مکلفند حداکثر تایك هفته پس ازتاریخ ابلاغ انتخاب بهای عادله اراضی و ابنیه واملاك مورد تقاضا رابراساس بهای‌اراضی واملاك‌وابنیه مشابه ومجاور بدون درنظر گرفتن احداث سد کرج ببهای عادله روزدرخواست سازمان‌سد کرج تعیین وبه‌دادگاه اعلام‌نمایند نظرکارشناس یا اکثریت‌آنان مناط اعتبارخواهد بود.

دادگاه براساس‌نظریه‌کارشناسان بهای عادله را درحکم خود تعیین وپس از پرداخت یا تودیع حکم بتصرف خواهد دادوحکم تصرف قطعی است .

چنانچه یکی از طرفین بقیمت معینه معترض باشد پس ازتودیع‌بهای‌تعیین شده میتواند نسبت بقیمت تعیین‌شده درخواست پژوهش نماید .

تبصرهٔ ۱ ـ اراضی واملاك وابنیه‌ای که قبل ازتصویب این قانون از طرف سازمان سد کرج مورد استفاده قرار گرفته ولی هنوز معامله‌آن قطعی نگردیده است مشمول مقررات این قانون میباشد .

تبصرهٔ ۲ ـ سازمان سد کرج میتواند با موافقت مالك معادل تمام یاقسمتی ازبهای عادله ملك را از اراضی مذکوردر تبصرهٔ۲ مادهٔ ۳ قانون فروش خالصجات طبق ارزیابی‌کارشناس واگذار نماید .

تبصرهٔ ۳ ـ وزارت دادگستری ووزارت کشاورزی مأموراجرای این‌قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده وسه تبصره است درجلسه سه‌شنبه بیست وهفتم اسفندماه یکهزار وسیصد وسی وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۱۲/۲۴ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به الحاق یك تبصره بمادهٔ ۲ قانون فروش خالصجات بمنظورواگذاری اراضی بکارگران

مصوب ۱۷ خرداد ماه ۱۳۳۹

مادهٔ واحده ـ تبصره الحاقی بماده ۲ قانون فروش خالصجات :

تبصرهٔ ۸ ـ دولت مجازاست از اراضی مذکوردرتبصرهٔ ۲ این قانون بنا بـه پیشنهاد وزارت کاروموافقت وزارت کشاورزی وبرطبق آئین نامه ای کـه توسط وزارت‌کار تهیه وبتصویب هیئت دولت خواهد رسید بکارگران واجد صلاحیت که مقیم شهرستان مربوطه بوده وخود وعیال آنها درآن شهرستان دارای خانه ملکی نباشند وسابقاً هم‌ازاراضی دولتی استفاده نکرده باشند وهمچنین‌بکارمندان‌بازنشسته دولت طبق مقررات مادهٔ ۲ واگذارنماید.

قانون فوق که مشتمل برماده واحده‌است پس ازتصویب مجلس‌سنادرجلسه سه‌شنبه هفدهم خردادماه یکهزاروسیصد وسی‌ونه بتصویب‌مجلس شورای‌ملی‌رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۹/۳/۱۱ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون مربوط به اصلاح تبصرهٔ مادهٔ ۲ قانون منع کشت خشخاش

مصوب ۲۷ خردادماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ دولت مکلف است مبلغ دویست میلیون ریال که طبق قانون مورخ ۱۳۳٤/۷/۲۰ از اعتبار سازمان برنامه بمنظور اجرای تبصرهٔ مادهٔ ۲ قانون منع کشت خشخاش مورخ مهرماه ۱۳۳٤ برای پرداخت وام طویل المدت بزارعین بی بضاعت خشخاش کار سابق اختصاص داده شده بعنوان سرمایه جهت تقویت صندوقهای روستائی موجود درنقاط خشخاش کار یاتأسیس صندوق‌های روستائی جدید دراین نقاط دراختیار بانك کشاورزی بگذارد .

تبصره ـ این ماده واحده جانشین تبصرهٔ مادهٔ ۲ قانون منع کشت خشخاش مصوبه مهرماه ۱۳۳٤ میشود و موادی از آئین نامه که بمنظور اجرای این تبصره بتصویب رسیده کان لم یکن تلقی خواهد شد.

قانون فوق که مشتمل بر ماده واحده ویك تبصره است پس از تصویب مجلس سنادرجلسه روز سه شنبه بیست وهفتم خردادماه یکهزار وسیصد وسی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید. نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا در جلسه ۱۳۳۷/۳/۲٤ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون راجع به اصلاح قانون منع کشت خشخاش واستعمال تریاك

مصوب ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۳۸

مادهٔ ۱ ـ مواد مخدره مذکور دراین قانون بدودسته تقسیم میشود :

اول ـ مواد افیونی که شامل تریاك وسوخته تریاك وشیره و یاسایر ترکیباتی میشود که دارای موادمزبور باشد .

دوم ـ سایر ادویه مخدره اعم ازمشتقات تریاك (مانند مرفین وهروئین) و کوکائین ومواد مخدره صنعتی وشیمیائی که درفهرست ادویه مخدره سازمان ملل متحد تعیین شود ویاسازمان بهداشت جهانی مراقبت درمصرف آنراضروری شناسد.

فهرست‌مواد مخدره مذکورراوزارت بهداری بتفکیك تنظیم وپس ازتصویب هیئت وزیران هم زمان با این قانون یك نوبت در روزنامه رسمی کشورشاهنشاهی و سه نوبت متوالی دریکی ازجراید کثیرالانتشارمرکزمنتشرخواهد نمود وزارت بهداری میتواند باتصویب هیئت وزیران درفهرست مواد مخدره تجدیدنظر نماید.

تبصرهٔ۱ ـ حشیش وموادمخدره مشابه آن که از طرف وزارت بهداری در فهرست مندرج دراین مـاده تعیین خواهد شد ازنظرمقررات این قانون در ردیف مواد افیونی محسوب میشوند.

تبصرهٔ۲ ـ وزارت کشور مکلف است بوسیله استانداری و فرمانداری و بخشداری ودهبانان فهرست موادمخدره مذکور در این ماده و مفاد این قانون را درتمام کشوربه‌اطلاع مردم‌برساند .

مادهٔ۲ ـ وزارت بهداری منحصراً مجازاست موادمخدره راکه برای‌مصارف طبی وعلمی کشورلازم است تهیه و وارد کشورنموده وطبق آئین نامه ای که تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسانید توزیع نماید آئین نامه مزبورقابل تجدید نظر خواهد بود.

مادهٔ۳ ـ برای نظارت ومراقبت دراجـرای این قانون و قانون منع کشت خشخاش مصوب هفتم‌آبان‌ماه ١٣٣٤وهم‌آهنگی کردن اقدامات کلیه‌مقامات‌مسئول وتمرکزکلیه امور مربوط بمواد مخدره اداره ای دروزارت بهداری بنام‌اداره کل نظارت برموادمخدره تشکیل میشود که قائم مقام سازمان منع کشت خشخاش نیز خواهد بود.

مادهٔ۴ ـ مجازات سازنده یا وارد کننده هریك از مواد مخدره مذکور در مادهٔ ۱ حبس‌موقت بااعمال شاقه ازپنج تا ۱۵ سال وپرداخت جریمه نقدی معادل مبلغ پانصد ریال برای هر گرم از مواد افیونی وسه هزار ریال برای هر گرم از سایر ادویه مخدره است ودرصورت تکرارمجازات مرتکب علاوه برجزای نقدی اعدام است .

مادهٔ۵ ـ هر کس یکی ازمواد مخدره مذکور درمادهٔ ۱ را تهیه کند یا بفروشد یا درمعرض فروش گذارد یابدون مجوزطبی بخرد بحبس موقت با اعمال شاقه ازسه تا پانزده سال وپرداخت جریمه نقدی معادل مبلغ پانصد ریال برای هر گرم‌ازمواد افیونی وسه هزارریال برای هر گرم از سایرادویه مخدره محکوم میشودو در صورت تکرار علاوه بر مجازات نقدی بحبس دائم با اعمال شاقه محکوم میگردد .

مادهٔ۶ ـ هر کس محلی برای استعمال مواد مخدره دایر کند یابنحوی از انحاء ازاین ممرسهیم درمنافع باشدویابامرتکب‌اصلی شرکت نماید بجریمه‌نقدی از ده هزار ریال تا یکصد هزارریال وحبس مجرد ازدوتادهسال وهر کس‌بنحوی‌از انحاء معاونت‌درعمل مزبورنماید بحداقل‌مجازات مرتکب‌محکوم میشود . هر کس درمحلهای مزبور قبول خدمت‌نماید بحبس تأدیبی تادو سال محکوم میگردد ودر صورتیکه مرتکبین جرائم‌فوق ازمأمورین دولت‌باشند بحداکثر مجازات مقرره محکوم خواهدشد .

مادهٔ ۷ ـ هر کس یکی‌ازمواد مخدره‌را مخفی‌نماید یاازمحلی‌بمحل‌دیگر حمل کند بحبس تأدیبی تا سه سال وپرداخت جریمه‌نقدی بمیزان مقرر درمادهٔ چهاراین قانون‌محکوم میشود هر گاه موادمکشوفه یامحموله بیش‌از مقدارپنجاه گرم مواد افیونی ویا یك گرم ازسایر ادویه مخدره باشد مجازات مرتکب حبس

مجرداز دوسال تاده‌سال‌وجریمه‌نقدی به‌میزان‌مقرردرمادهٔ چهاراین قانون‌خواهدبود.

تبصره ـ هرگاه مأمورین کشف وضبط موادمخدره‌تمام یا مقداری ازمواد مکشوفه رابنفع متهم ازبین برده‌یا بنفع‌خود تصاحب نماید بمجازات مصرحه در این ماده محکوم خواهندشد .

مادهٔ ٨ ـ درهرمورد که دادگاه تشخیص دادحامل مواد مخدره صاحب‌آن نبوده‌ومتصدی حمل‌ازطرف دیگری‌است معاون‌جرم محسوب ومباشر جرم صاحب مال‌میباشد که بمجازات مجرم‌اصلی محکوم‌میگردد . پرداخت جرائم فقط بعهده صاحب‌مال خواهدبود .

مادهٔ ٩ ـ استعمال‌هرنوع موادمخدره ممنوع‌است هر کس بدون‌مجوزطبی موادمخدره را استعمال نمایدویا بدیگری تزریق کند بحبس تأدیبی ازششماه تـا سه‌سال محکوم میشود درصورتیکه ماده مخدره مرفین‌یا هروئین باشدمجرم بحد اکثر مجازات مقرره‌دراین ماده محکوم خواهدشد .

تبصرهٔ ١ ـ درصورت محکومیت متهم‌معتادوزارت بهداری‌مکلف است‌معتاد رابستری وترك اعتیاد نماید . دورهٔ معالجه این‌قبیل اشخاص‌جزء مدت محکومیت آنان‌محسوب خواهدشد .

تبصرهٔ ٢ ـ هر کس شخصی رابنام معتاد یافروشنده غیرمجازموادمخدره‌ویا محلی‌را بنام‌مرکز فروش‌قاچاق یااستعمال موادمزبور که مطبوعات درج یامعرفی نمایدعدم صحت‌آن بثبوت برسددرصورت شکایت مدعی‌خصوصی مفتری ازششماه تایکسال بحبس تأدیبی محکوم خواهدشد .

مادهٔ ١٠ ـ موادمخدرهٔ‌مذکور دراین‌قانون ولوآنکه‌مخلوط باموادیگری باشدازنظر مجازات خالص محسوب میشود .

مادهٔ ١١ ـ درمواردمذکور درمادهٔ ٤ وقسمت‌اخیر مادهٔ ٧ این قانون وسیله

نقلیه موتوری حامل مواد مخدره که مال مرتکب بوده ودر حین کشف بدست مأمورین افتد بدستور دادستان موقتاً توقیف ودر صورت محکومیت مرتکب طبق رأی دادگاه بملکیت وزارت بهداری استقرار خواهد یافت .

مادهٔ ۱۲ ـ الف ـ شیره کشخانه‌ها ومحل استعمال موادمخدره پس از کشف بلافاصله بدستور دادستان شهرستان بسته خواهدشد .

ب ـ چنانچه محلهای مزبور قسمتی از یك خانه مسکونی باشد که اشخاص دیگر در آن سکونت دارند فقط قسمتی که محل استعمال شیره ویا استعمال سایر مواد مخدره بوده است بسته خواهدشد .

ج ـ چنانچه مالك محل ودایر کننده شخص واحد باشد محل مزبور برای مدت یکسال بسته خواهد شد وچنانچه محل مزبور اجاری باشد اجاره منفسخ وبا حضور نماینده دادستان ملك تحویل موجر خواهد شد درصورتیکه موجر باعلم واطلاع محل مزبوررا بعداً برای استعمال مواد مخدره اجاره دهد ویاواگذار نماید بمجازات معاون جرم محکوم خواهدشد .

تبصره ـ درمورد محل فروش موادمخدره پروانه کسب محل مزبور بلافاصله توقیف ودرصورت محکومیت متهم باطل خواهدشد .

مادهٔ ۱۳ ـ هر کس مبادرت بکشت خشخاش نماید علاوه برامحاء کشت بحبس بااعمال شاقه از سه تا ۱۵ سال وجریمه نقدی معادل یکصد هزارریال برای هرهکتار اراضی یا کمتر که مورد کشت قرار گرفته محکوم میشود ودرصورت تکرارمجازات مرتکب علاوه برپرداخت جریمه نقدی حبس دائم بااعمال شاقه است .

تبصره ـ هر گاه ثابت شود که کشت خشخاش بدستور مالك یا مستأجر یا قائم مقام قانونی آنها بعمل آمده دراینصورت اشخاص مزبورعلاوه برپرداخت جریمه معینه بحداکثر مجازات مقرر درماده فوق وزارع بحداقل قانونی مجازات مزبور

محکوم خواهدشد .

مادۀ ۱۴ - هر کس بذریا گرزه خشخاش رانگهداری یامخفی کند بحبس تأدیبی‌از ۲ ماه‌تاسه سال‌محکوم خواهدشد .

مادۀ ۱۵ - در هر محلی که کشت خشخاش بعمل‌آید کدخدا مکلف است بلافاصله مراتب را کتباً به بخشدارحوزۀ خود گزارش دهدبخشدار باید بلافاصله پس ازدریافت گزارش کدخدا جریان‌را بفرمانداری وبهداری ودادستان شهرستان ونزدیکترین‌پست‌ژاندارمری‌محل‌اطلاع دهدژاندارمری‌موظف‌است پس‌ازدریافت گزارش بخشدار منتهی‌تایك هفته‌باحضور مأمورین بهداری- کشاورزی ودادستان یانمایندگان‌آنها درمحل کشت حاضر و کشت مزبور رامحو نمایند و جریان امر رابفرمانداری مربوطه اطلاع دهند درنقاطی که دادگاه بخش مستقل وجود دارد امین‌صلح درامر امحاءِ کشت خشخاش نمایندگی‌دادستان شهرستان راخواهدداشت .

مادۀ ۱۶ - درهر محل که خشخاش کشت شود اعم ازآنکه قبل‌یا بعد ویا درموقع برداشت محصول کشف گردد کدخدای محل درصورتیکه اطلاع نداده‌باشد وبخشدارمحل‌درصورت‌علم‌بحبس تأدیبی‌ازیك تاسه‌سال محکوم‌خواهد شدوچنانچه بخشدار یا کدخدا نزدیکترین پست ژاندارمری محل را بموقع خود از موضوع مستحضر کرده ولی‌ژاندارمری اقدام‌ننموده باشدفرمانده پست‌مزبور علاوه برحبس تأدیبی تاسه‌سال محکوم‌به‌انفصال دائم‌ازخدمت دولتی‌میشود .

تبصرۀ ۱ - درنقاطی که ژاندارمری نباشدفرمانده مأمورین انتظامی‌محل موظف‌به‌انجام‌تکالیف‌فرمانده‌پست ژاندارمری درامر امحاءِ کشت خشخاش‌بوده‌ودر صورت‌تخلف ازیکسال تاسه‌سال حبس‌تأدیبی وانفصال‌دائم ازخدمات دولتی‌محکوم خواهدشد .

تبصرۀ ۲ - مقصودازرئیس یافرمانده یابخشدار یا کدخدای مذکور دراین

ماده کسانی هستند که مشاغل مزبور راحتی بطور موقت ازدوماه قبل از برداشت محصول تریاك بعهده‌داشته‌اند .

مادهٔ ۱۷ - درباره کسانی که به‌اتهام‌ارتکاب جرائم مذکور درماده ٤و٥و٦و قسمت‌اخیر مادهٔ ۷ ومواد ۱۳و۱٦ این‌قانون موردتعقیب قرار گیرند چنانچه‌دلائل وقرائن‌موجود دلالت برتوجه اتهام‌به‌آنان‌نمایدقرار بازداشت صادر خواهدشدودر صورت‌ادامه بازداشت متهم‌تا تاریخ‌شروع دادرسی باصدوراولین حکم برائت طبق مادهٔ ٤۸۳آئین دادرسی کیفری فوراًآزاد خواهدشد رسیدگی بجرائم‌مذکور در این‌قانون خارج‌ازنوبت بعمل‌خواهدآمد .

تبصره ـ درکلیهٔ جرائم مذکور دراین‌قانون‌هر گاه مرتکبین متعدد باشند جریمه‌نقدی تضامناًازآنان وصول خواهد گردید .

مادهٔ ۱۸ - درکلیه‌جرائم‌مذکوردراین‌قانون‌موادمخدره‌فوراً ضبط ودراختیار وزارت بهداری قرار خواهد گرفت همچنین آلات وادوات جرم تحویل وزارت بهداری خواهد شد تا تکلیف آنها ازطرف دادگاه تعیین شود .

مادهٔ ۱۹ ـدرآمدهای حاصل ازجرائم مذکوردراین قانون‌پس ازپرداخت حق‌الکشف که معادل ۱۵٪ جرائم مأخوذه خواهد بود و همچنین بهای اجناس مکشوفه‌وجرائم مذکوردرماده ۲۳ قانون‌مجازات مرتکبین قاچاق‌مصوب ۲۹اسفند ۱۳۱۲ باید درحساب مخصوصی در وزارت دارائی تمرکز یابدتا بدستور اداره کل نظارت برموادمخدره بمصرف‌درمان معتادین وایجاد بیمارستان برای درمان آنها وآزمایشگاه مواد مخدره‌درصورت ضرورت‌خرید وسایل نقلیه ووسایل کشف‌برای مبارزه با مواد مزبور برسد .

مادهٔ ۲۰ ـ ازنظراجرای مقررات این قانون درهرنقطه که وزارت بهداری

مقتضی بداند میتواند موضوع را بمأمورین گارد مسلح گمرك و یا مأمورین مرزبانی و یا بازرسان مخصوص وزارت بهداری ارجاع نماید در اینصورت مأمورین مذکور مانند مأمورین ژاندارمری و شهربانی ضابط دادگستری محسوب و بترتیب مقرر در قانون آئین دادرسی کیفری تحت تعلیمات دادستان محل باید انجام وظیفه نمایند .

تبصره ـ کسانیکه مأمور تعقیب جرائم مذکور در این قانون میباشند و با علم به اینکه جرائم مذکور در این قانون از طرف اشخاصی ارتکاب یافته از انجام وظیفه‌ای که برای تعقیب دارند خودداری نمایند به‌اشد مجازاتی که برای مرتکبین معین شده محکوم خواهند شد .

مادهٔ ۲۱ ـ هر یك از کارمندان دولت یا شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها که معتاد به استعمال مواد مخدره باشند تا ترك اعتیاد از خدمت بر کنار میشوند مقصود از بر کناری انتظار خدمت بدون حقوق درمورد کارمندان رسمی و اخراج از خدمت درمورد سایرین است .

مادهٔ ۲۲ ـ از تاریخ اجرای این قانون آن قسمت از قانون منع کشت خشخاش مصوب آبانماه ۱۳۳٤ و سایر مواد مجازاتی که در قوانین دیگر مغایر با این قانون وجود دارد در قسمتی که مغایر است ملغی است .

مادهٔ ۲۳ ـ وزارت بهداری باید وسایل معالجه معتادین را فراهم نماید و دولت ملزم است که اعتبار کافی برای این منظور در اختیار وزارت بهداری بگذارد .

تبصره ـ پس از تصویب این قانون تا مدت یکسال معتادینی که قبل از تعقیب خود را برای معالجه بوزارت بهداری معرفی نمایند از تعقیب مصون خواهند بود. معتادینی که بعلت اعتیاد محکوم گردند هر گاه در دوران اجراءِ مجازات رفع اعتیاد نمایند از مقررات آزادی مشروط استفاده خواهند نمود .

مادهٔ ۲۴ ـ وزارتخانه‌های بهداری ـ دادگستری ـ کشور ـ جنگ و انحصارات

و گمرکات مأموراجرای این‌قانون میباشند .

قانون فوق که مشتمل بر بیست و چهار ماده و یازده تبصره است در جلسه یکشنبه نوزدهم اردیبهشت ماه یکهزاروسیصد وسی وهشت بتصویب مجلس‌شورای ملی رسید . رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۸/۳/۳۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون سازمان مؤسسه سرم و واکسن سازی رازی

مصوب ۷ بهمن ماه ۱۳۳۷

مادهٔ۱ ـ مؤسسه رازی حصارك و شعبات آن در شهرستانها به منظور تهیه مایه‌ها وسرم‌ها وسایرمواد مفید ازنظرزیست شناسی و برای تشخیص بیماریها و مطالعات علمی مربوط بمبارزه با بیماریهای واگیر دام زیرنظر وزارت کشاورزی بوسیله‌یك شورای عالی مرکب ازاشخاص زیرویکنفررئیس کل اداره خواهد شد:

۱ ـ وزیر کشاورزی

۲ ـ معاون وزارت کشاورزی

۳ ـ معاون وزارت دارائی

٤ ـ معاون وزارت بهداری

٥ ـ سرپرست یا رئیس اداره کل دامپزشگی

٦ ـ رئیس بنگاه پاستور ایران

۷ ـ رئیس دانشکده دامپزشگی

۸ ـ رئیس اداره امور دواب ارتش

۹ ـ سه نفردیگرازاشخاص ذیصلاحیت که بتوسط اعضای فوق‌الذکر(برای

مدت سه سال انتخاب خواهند شد) و انتخاب مجدد آنها بلا مانع است .

رئیس کل مؤسسه رازی در جلسات شورا بدون حق رأی شرکت خواهد داشت :

تبصرهٔ ۱ـ امورمهمه فنی ورئوس‌مسائل مالی‌واداری مؤسسه‌رازی‌باتصویب شورای عالی انجام میگیرد و شورا در تهیه وتدوین بودجه مؤسسه و اجرای آن نظارت خواهد کرد . وزیر کشاورزی و در غیاب وزیر کشاورزی معاون وزارت کشاورزی عهده‌دار ریاست شورای عالی خواهد بود .

تبصرهٔ ۲ـ رئیس کل مؤسسه رازی با پیشنهاد شورایعالی و تصویب وزیر کشاورزی از بین دکتران دامپزشک متخصص در فنون میکرب شناسی و سرم و واکسن سازی انتخاب میشود .

مادهٔ۳ ـ بودجه مؤسسه رازی و شعبات آن در حدود اعتباریکه در بودجه کل کشورمنظورمیگرددتنظیم وبعد ازتصویب شورایعالی‌بوسیله وزارت کشاورزی بوزارت‌دارائی ارسال وبعد ازموافقت وزارت‌دارائی بموقع‌اجرا گذاشته خواهدشد وزارت دارائی موظف است اعتبار مصوب منظور در بودجه کل کشور را به اقساط چهارگانه در اختیار مؤسسه بگذارد . مؤسسه میتواند در نقل و انتقال اعتبارات منظوردربودجه جزء که بطریق بالا تصویب میشود باموافقت شورایعالی ازماده‌ای بمادهٔ دیگر نقل وانتقال دهد .

تبصره ـ درآمدحاصله ازپلمپ کردن پوست طبق تعرفه قانون‌متمم بودجه سال ۱۳۲۲ برای خرید سیم وسرب ولوازم آزمایشگاههای دامپزشکی اختصاص دارد کماکان علاوه براعتبار مندرج در مادهٔ فوق دراختیار مؤسسه رازی گذارده شده ومازاد درآمد مزبور پس ازخرید سیم وسرب ولوازم مربوطه بمصرف توسعه وتکمیل مؤسسه‌رازی‌وشعبات‌آن خواهدرسید .

مادهٔ۳ ــ مؤسسه رازی کلیه سرم ها و واکسن های مورداحتیاج وزارت کشاورزی راتهیه وبرای توزیع ومصرف مجانی بین کشاورزان ودامداران دراختیار وزارت کشاورزی میگذارد . بعلاوه مؤسسهٔ رازی مجاز است داروهای شیمیائی ضد بیماریهای انگلی دام وهمچنین واکسن وسرم‌های مورد نیاز سازمانهای بهداشتی وملی ودولتی راساخته وببهای تمام شده وسود عادلانه‌ای که بتصویب شورایعالی خواهدرسید بفروش برساند ووجوه حاصله ازاین بابت راپس ازوضع هزینه ساختن موادی که بفروش میرسد بمصرف توسعه وتکمیل مؤسسه رازی برساند .

تبصرهٔ ۱ ــ مؤسسه رازی در هرمورد میتواند با اجازه‌وتصویب شورای عالی مایحتاج خودرا مستقیم و بدون رعایت اصول مناقصه به کمترین قیمت ممکنه خریداری نماید .

تبصرهٔ ۲ ــ وجوه حاصله ازصرفه‌جوئی هرسال بسال بعدمنتقل و مخصوص توسعه مؤسسهٔ رازی خواهد بود .

مادهٔ۴ ــ نظربوضع خاصی که سازمان مؤسسه‌رازی وشعب آن داردونوع کار آن باساعت کار اداری مطابقت نمیکندشورایعالی آئین نامه‌مخصوصی جهت‌هزینه‌های عمومی مؤسسه وپرداخت فوق‌العاده مخصوص بنام فوق‌العاده مؤسسه رازی برای هرطبقه ازکارکنان مؤسسه وضع وتصویب خواهدنمود واین‌فوق‌العاده‌از بودجه پرسنلی ودرآمدهای مؤسسه قابل پرداخت میباشد .

مادهٔ۵ ــ رئیس حسابداری مؤسسه‌رازی ازطرف وزارت دارائی باموافقت وزارت کشاورزی تعیین خواهد شد .

تبصره ــ رئیس حسابداری‌زیرنظرمستقیم رئیس کل بنگاه‌رازی‌انجام‌وظیفه خواهد نمود .

مادهٔ۶ ــ برای‌تکمیل اعضاء فنی ورفع نیازمندی از کارشناسان خارجی

مؤسسه میتواند ازبین کارمندان فنی که حد اقل شش سال در مؤسسه رازی سابقه خدمت داشته باشند هرسال یك تاسه نفررا بنابر پیشنهاد شورای عالی و تصویب هیئت دولت برای تکمیل تحصیلات بخارجه اعزام دارد.

حقوق ومزایا وفوق‌العاده‌قانونی این قبیل مأمورین درمدت‌تحصیل‌بارز قابل پرداخت میباشد.

مادهٔ۷ - وزارت‌دارائی‌و وزارت کشاورزی مأمور اجرای این‌قانون‌میباشند.

قانون فوق که مشتمل برهفت ماده وپنج تبصره است درجلسهٔ سه‌شنبه هفتم بهمن ماه‌یکهزار سیصد وسی‌هفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب‌رئیس مجلس شورای ملی - عماد تربتی

قانون‌بالا درجلسه ۱۳۳۷/۱۲/۱۶ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به‌تشکیل شوراهای کشاورزی

مصوب ۱۳ خرداد ماه ۱۳۳۸

مادهٔ اول - بمنظور تمرکزدادن نظریات وافکار کشاورزان‌وحمایت‌ازآنان وهمکاری بایکدیگر وباوزارت کشاورزی در انجام وظایف مقرر در این قانون درتهران‌ولدی‌الاقتضاء درشهرستانها شورای کشاورزی تشکیل میشود.

مادهٔ دومـ شوراهای کشاورزی که‌برطبق‌ماده‌یك‌تأسیس‌میشود کلیه نظریات خودرا نسبت باوضاع کشاورزی محل بوزارت کشاورزی و رونوشتی هم بشورای کشاورزی مرکز ارسال میدارد.

مادهٔسوم ـ عدهٔ‌اعضاءشورای کشاورزی درطهران سی‌نفرو درمرکز هراستان پانزده نفر ودر شهرستانها نه نفر میباشد.

مادهٔ چهارم - وزیر یا نماینده وزارت کشاورزی حق حضور و شرکت در مذاکرات شوراهای کشاورزی را دارد .

مادهٔ پنجم - دورهٔ انتخابیه شورای کشاورزی از تاریخ تشکیل چهارسال وعضویت آن افتخاری است .

مادهٔ ششم - برای انتخاب شورای کشاورزی در هر محل بدستور وزارت کشاورزی سه ماه قبل از انقضای مدت شورا انجمنی بنظارت فرماندار مرکب از رئیس اداره کشاورزی و رئیس بانك کشاورزی و پنج نفر از مطلعین و معتمدین کشاورزان محل بتشخیص سه نفر فوق یا قائم‌مقام آنها تشکیل وپنج برابر تعداد منتخبین هرحوزه را که واجد شرایط مقرر در ماده هفت‌باشند برای انتخاب‌اعضاء شورای کشاورزی محل دعوت‌مینمایندو این‌عده میتوانند بارعایت مادهٔهشت‌اعضاء لازم را ازبین خودویاخارج برأی مخفی‌وباکثریت‌نسبی انتخاب‌نمایندد‌رصورتیکه در این جلسه عده حاضر کمتر از نصف مدعوین بودند انجمن نظارت برای ده روز بعد مجدداً دعوت کتبی‌ازهمان اشخاص خواهد نمود و رأی عده حاضر درآن‌جلسه برای انتخاب اعضای شورای کشاورزی قطعی ومعتبر است .

مادهٔ هفتم - کسانی که‌بر طبق ماده‌شش‌ازطرف‌انجمن نظارت‌دعوت‌میشوند باید دارای شرایط زیر باشند :

الف - تبعه دولت ایران باشند.

ب - اشتغال بزراعت یاامور کشاورزی داشته ویامالك‌زمین‌مزروعی‌ویادارای تحصیلات کشاورزی باشد .

پ - محکوم بمحرومیت از حقوق اجتماعی نباشد.

ت - سابقهٔ عضویت دراحزاب غیرقانونی نداشته باشد.

ث - اهل ویا مقیم حوزه باشد .

ج ـ سن کمتر از بیست سال نباشد .

مادهٔ هشتم ـ اشخاصی میتوانند بعضویت شوراهای کشاورزی انتخاب‌شوند که دارای شرایط زیر باشند :

الف ـ سن کمتر از ۲۵سال نباشدوسوادفارسی وخواندن‌ونوشتن‌راداشته‌باشد.

ب ـ بکارزراعت پرداخته‌باشدویامالك‌زمین‌زراعتی یامهندس کشاورزی‌باشد.

پ ـ تبعه دولت ایران باشد .

ت ـ درحوزه انتخابیه مقیم باشد .

ث ـ محکوم بمحرومیت ازحقوق اجتماعی نباشد .

ج ـ سابقه عضویت دراحزاب غیرقانونی نداشته باشد .

مادهٔ نهم ـ هرعضویکه سه جلسه متوالی بدون عذر موجه در جلسات شورا حاضر نشود مستعفی محسوب میشود .

مادهٔدهم ـ هریك از اعضاء شورا که مورد تعقیب جنحه یا جنایتی واقع شوندومحکومیت قطعی پیدا کنند ازعضویت شورا منعزل میشوند .

مادهٔ یازدهم ـ هرگاه بواسطه استعفاء یابمقتضای ماده نهم ودهم ویافوت دراعضاء شورا کسری پیدا شود جانشین آنها ازمنتخبین بعد از عـده اولیـه بترتیب اکثریت نسبی برای بقیه مدت شورا دعوت خواهند شد .

مادهٔدوازدهمـ وظایف شوراهای کشاورزی بقرارزیراست :

۱ ـ تهیه هرگونه اطلاعات راجع بامور کشاورزی وآفات حیوانی ونباتی و تهیه پروژه های مفید ولازم .

۲ ـ اظهارنظرراجع بامور آبیاری‌وسدسازی.

۳ ـ اظهارنظرراجع‌به‌اصلاحاتیکه بایددرقوانین مربوط‌بکشاورزی‌مخصوصاً دفع‌آفات وآبیاری بعمل‌آید .

٤ ـ تأسیس دفتر اطلاعات و آمار کشاورزی (تعداد دهات ـ اسامی مالکین ـ اصلاحاتیکه ازحیث ازدیاد آب وبالا بردن سطح زراعت هر محل ممکنست نمود با ذکر مقدارمخارج ـ تعداد زارعین هرده ـ نوع محصولات ومقدار هر محصول) .

٥ ـ اشتراك مساعی باوزارت کشاورزی درپیشرفت امور کشاورزی .

٦ ـ انجام وظایفیکه بموجب آئین نامه های علیحده یاقوانین مخصوص ازطرف دولت بعهده شوراهای کشاورزی واگذار میشود .

٧ ـ تشویق بتشکیل شرکتهای تعاونی روستائی وماشین آلات وتهیه پروژه های مفید برای ترقی سطح زندگی کشاورزان وتشویق بایجاد تعمیرگاه وتأسیس نمایشگاههای کشاورزی واعطاء مدال وجوایز بزارعین ومالکین که بهترین محصول ودام رابعمل آورده ویاقنات وملك جدیدی ایجاد ویاآباد کرده‌اند واشتراك مساعی باوزارت کشاورزی درموضوع دفع آفات نباتی وحیوانی و نظارت برآن و ترغیب بفرستادن روستائیان بخارج برای فرا گرفتن امور کشاورزی جدید .

٨ ـ ترقی سطح زندگی کشاورزان وهمکاری با اطاق های بازرگانی درمورد اقلام صادراتی .

٩ ـ انتخاب ومعرفی رئیس یا یکی از اعضاء شورا برای عضویت شورای فرهنگ شهرستانها که‌طبق‌قانون تأسیس شعب شورایعالی فرهنگ مصوب شهریور ١٣٠٦ تشکیل میشود .

همکاری با وزارت فرهنگ برای بهبود ترقی مدارس کشاورزی وتعلیمات فلاحتی وروستائی تشریك مساعی باوزارت بهداری برای اصلاح و تکمیل بهداری دهات وقصبات .

١٠ ـ همکاری ومعاضدت برای ایجاد جاده های شوسه دربلوك وبین بخشهای تابعه ونگاهداری آنها .

مادهٔ سیزدهم ـ وزارت کشاورزی موظف است که نظریات شوراهای کشاورزی را در کلیه امور کشاورزی مورد توجه قرارداده درصورتیکه پیشنهادآنها را موجه نداند درظرف مدت یکماه مستدلا جواب بدهد و چنانچه شورای مرکز یاشورای کشاورزی شهرستان بجواب وزارت کشاورزی قانع نشود میتواند موضوع را بهیئت دولت مراجعه نماید که مورد رسیدگی قرار گیرد .

تبصره ـ شورای کشاورزی مرکز مخصوصاً نظریات خودرا درموارد زیر بوزارت کشاورزی خواهد داد :

۱ ـ وضع عوارض بورود محصولات‌وفرآورده های کشاورزی ازخارج کشور یاممنوعیت آن .

۲ ـ وضع یاتغییرقوانین وعوارض مربوطه‌بامور کشاورزی.

۳ ـ امورآبیاری وسدسازی .

۴ ـ دفع آفات‌نباتی‌وحیوانی .

۵ ـ تعیین نرخ محصولات کشاورزی درجه اول از قبیل‌غلات و چغندر و پنبه‌وغیره .

مادهٔ چهاردهم ـ شورای کشاورزی مرکز مکلف است‌هرسه‌سال یکمرتبه کنگره‌شورای کشاورزی کشوررا تشکیل دهد .

الف ـ کنگره شوراهای کشاورزی کشور ازنمایندگان‌شوراهای کشاورزی مرکزو استانهاتشکیل میشود محل‌وتاریخ تشکیل ازطرف‌شورای کشاورزی‌مرکز تعیین خواهد گردید .

ب ـ کنگره برای استماع گزارشهای سالیانه شوراهای کشاورزی وتبادل افکار وتعیین خط مشی‌وبرنامه‌آتیه کشاورزی کشور خواهد بود .

مادهٔ پانزدهم ـ هزینه شوراهای کشاورزی از درآمدمحلهای زیر تأمین خواهدشد :

۱ ـ معادل یك‌درصد مالیات املاك مزروعی ازمحلیکـــه شورای کشاورزی تشکیل شده باشدوزارت دارائی درموقع وصول مالیات ازمؤدیـــان مالیات مزروعی اخذ وبحساب شوراهای کشاورزی هرمحل اختصاص‌خواهدداد .

۲ ـ حق‌عضویت‌طبق‌آئین‌نامه‌ایکه بتصویب‌شورای کشاورزی‌هرمحلی‌برسد.

۳ ـ حق‌کارشناس‌یاداوری درمواردیکـــه شورای کشاورزی‌کارشناس یا داور واقع شود .

تبصـــره ـ درموقعیکه بشورای کشاورزی برای‌داوری یاکارشناسی مراجعه شود شورای کشاورزی‌عده‌لازم را از بین‌خود باین سمت انتخاب ومعرفی‌مینماید .

مادهٔ شانزدهـــم ـ شوراهای کشاورزی دارای شخصیت‌حقوقی میباشند .

مادهٔ هفدهم ـ دولت مکلف‌است که درهردوره وسایل انتخابـــات شوراهای کشاورزی رادرموعد مقرر فراهم‌نماید .

مادهٔ هیجدهم ـ وزارتخانه‌های کشاورزی ـ دارائی ـ کشورمأموراجرای این قانون هستند .

قانون فوق که مشتمل برهیجده‌ماده ودوتبصره‌است پس ازتصویب‌مجلس‌سنا درجلسه پنجشنبه سیزدهم خردادماه‌یکهـــزاروسیصد و سی وهشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس‌شورای‌ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه۱۳۳۷/۱۲/۱۳ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون جنگلها ومراتع کشور

مصوب ۲۲ تیرماه ۱۳۳۸

مادهٔ۱ ـ مراقبت در حفظ واحداث و احـــیاء وبهره بـــرداری جنـــگلها ونیز

راهنمائی در امور مراتع بعهده‌سازمان جنگلبانی ایران است که‌تحت نظر وزارت کشاورزی اداره میشود .

تبصرهٔ ۱ ـ سازمان جنگلبانی میتواند اشخاص واجدشرایط را پس ازاتمام کلاسهای‌تخصصی‌واخذ گواهینامه‌درحدود اعتبارات مصوبه‌وقوانین‌موضوعه‌منحصراً برای خدمات فنی جنگل استخدام نماید ـ اشتغال و انتقال کارمندان فنی بطور کلی بامور اداری ممنوع است .

مادهٔ۲ ـعوائدسازمان‌جنگلبانی‌بحساب‌مخصوصی‌درخزانه‌داریکل‌نگاهداری وصرف هزینه‌های آن سازمان خواهدشد ـ کمك دولت‌بسازمان‌یکجاضمن‌بودجه وزارت کشاورزی منظور میشود .

مادهٔ۳ ـ وزیر کشاورزی میتواند معاملات تا پنجاه‌هزارریال رابدون رعایت مناقصه ومزایده اجازه دهد ـ معاملات زایدبرپنجاه‌هزارریال طبق‌قانون‌محاسبات عمومی خواهدبودو درمواقع ضروری وفوری باپیشنهاد رئیس سازمان‌و تصویب وزارت کشاورزی و وزارت دارائی‌وتصویب‌هیئت‌وزیران‌بدون رعایت اصول‌مزایده ومناقصه معاملات انجام‌میشود .

مادهٔ۴ ـ ازتاریخ‌تصویب‌این‌قانون نحوه بهره‌برداری از جنگلها چه متعلق بدولت‌وچه متعلق بافرادبایدطبق‌اصول‌علمی‌وفنی‌باشد که توسط سازمان‌جنگلبانی اعلان خواهدشد ـ نظارت ومراقبت درحسن اجرای‌مقررات مزبور بعهده‌سازمان جنگلبانی خواهد بود .

تبصرهٔ ۱ ـ اصول فنی وعلمی بشرح‌زیراست :

۱ ـ درصورتی‌میتوان‌ازجنگل بهره‌برداری نمود که برای آن جنگل‌طرح جنگلداری که بتصویب سازمان جنگلبانی رسیده باشد تهیه شده باشد ـمنظوراز طرح جنگلداری تهیه نقشه وتعیین‌مقدار چوب موجود در آن‌ومقدار نموسالیانه

جنگل و تعیین کلیه اقدامات و اصلاحاتی که بایددرهریك ازقطعات آن جنگل صورت گیرد .

۲ ــ قطع درخت درنواحی باتلاقی حداکثر چهل سانتیمتر ودرسایر نواحی جنگل حداکثر تاده سانتیمتر از کف خاك باید صورت گیرد ومقطع باید شیب داشته باشد .

۳ ــ درروش شاخه زاد عمل قطع درخت باید بترتیبی صورت گیرد که پوست از چوب کنده جدانشود .

۴ ــ بطور کلی آن قسمت ازقطعات مقطوعه که قابل تبدیل بچوب آلات صنعتی میباشد باید بصورت گرده بینه ازجنگل خارج شده ودرکارخانه چوب بری تبدیل شده وبقیه بصورت ذغال یاهیزم ازجنگل خارج گردد .

۵ــ درنواحی کوهستانی جاده بحداقل ممکن تقلیل یافته واز وسائل فنی از قبیل سیم نقاله وغیره برای خارج کردن گرده بینه ومقطوعات باید استفاده شود.

تبصرهٔ ۳ــ صاحبان جنگل که نتوانند مقررات فوق رابواسطه نداشتن وسائل مالی یا فنی انجام دهند میتوانندبهره برداری ازجنگل خود را باشخاص حقیقی یا حقوقی که حائز شرایط فنی ومالی که موردتصدیق سازمان جنگلبانی باشد واگذار نمایند ونیز سازمان جنگلبانی با موافقت مالك میتواند بهره برداری جنگلهای مزبوررا قبول کند . دراین صورت سازمان جنگلبانی بایدبهای درختان قطع شده را به نسبت بهای حدمتوسط مقطوعات سه سال اخیر باضافه ۳۰٪ بمالك بپردازد . واگردرحوزه‌ای اکثریت مالکین بهره برداری جنگلهای خود را بیك شرکت یا سازمان جنگلبانی واگذار نموده ودیگران نتوانند شخصاً مقررات فنی وعلمی را رعایت نموده یا نخواهندجنگل خود را به آن شرکت یا شرکت دیگر یاسازمان

جنگلبانی واگذار کنند بهره برداری ازآن قسمت‌هم تابع‌سایرقسمتهای‌آن ناحیه بوده و الزاماً بوسیله شرکت یا سازمان جنگلبانی اقدام خواهد شد .

تبصرهٔ ۳ ـ سازمان جنگلبانی مجاز است بهره‌برداری از جنگلهای دولتی یا خصوصی را که بهره‌برداری‌آن طبق تبصرهٔ۲ بسازمان جنگلبانـی واگذار شده به‌اشخاص یاشرکتهائی که صلاحیت‌فنی ومالی‌آنهامورد گواهی سازمان جنگلبانی باشد با شرایط مناسبی تفویض نماید .

تبصرهٔ ۴ ـ مقصود ازبهره‌برداری استحصال جنگل برای‌فروش چوب‌است ومانع از استفاده جنگل بوسیله مالك بـرای تعلیف عملیات مجاز کشاورزی نخواهد بود .

مادهٔ ۵ -چنانچه‌جنگلهای‌مخروبه برای‌تبدیل‌به‌اشجارمثمر ازقبیل مرکبات وچای وزیتون ومیوه ویا محصولات زراعتی ازقبیل شالی و گندم و پنبه وتوتون و کنف مساعد ویا مصلحت نباشد وهمچنین احیای‌آنها توسط سازمان‌جنگلبانی‌طبق اصول فنی تشخیص وامکان‌پذیرباشد سازمان جنگلبانی بمالك اخطار مینماید ظرف دوسال‌آنرا احیاء بنماید واگر مالك نتواند و یا نخواهد اقدام باحیاء کند سازمان جنگلبانی مکلف است درآن مخروبه حداکثر تادوسال درختکاری‌واحیاء نمایدوهنگام‌بهره‌برداری۲۵٪ ازعایدات حاصله‌رابمالك‌میپردازد. دخالت‌سازمان جنگلبانی درامورآن‌جنگل مشروط به‌آنست که‌باحیاء ودرختکاری اقدام نماید و درهرصورت‌هرموقع که‌مالك‌حاضربه‌احیاءیادرختکاری‌شودحق تقدم‌خواهدداشت .

تبصره ـ وزارت کشاورزی‌درباره‌مساعدبودن یانبودن‌آن‌بایددرکمیسیون فنی مرکب‌ازنماینده‌مالك ونماینده وزارت کشاورزی‌ونماینده‌دانشکده کشاورزی بموضوع رسیدگی نموده ونظربدهند واین تصمیم قطعی میباشد .

مادهٔ۶ ـ دارائی سازمان جنگلبانی عبارت‌است از :

الف - کلیه ساختمان‌ها واثاثیه دولتی که درتاریخ تصویب این قانون متعلق بسازمان جنگلبانی است .

ب - جنگلها ومراتع متعلق بدولت .

مادهٔ۷ - درآمد سازمان جنگلبانی بشرح زیراست:

الف - کلیه اعتبارات مستمر وغیرمستمر که از طرف دولت و سازمان‌های عمرانی بابت هزینه‌های فنی واداری و کارگزینی بسازمان جنگلبانی پرداخت میشود .

ب - عوائد حاصله ازجنگلها ومراتع متعلق بدولت .

ج - عوارضی که برطبق این قانون بوسیله سازمان جنگلبانی وصول میگردد.

د - وجوهی که دراثر اجراء این قانون بنابرحکم دادگاه بسازمان جنگلبانی تعلق میگیرد.

ه - وجوهی که دراثر فروش اموال موضوع جرائم این قانون بدست میآید.

مادهٔ۸ - برای حفظ ومراقبت جنگلها ومراتع درصورت لزوم سازمانی بنام گارد مسلح جنگل دروزارت کشاورزی ازافسران وافرادارتش تشکیل میشود.

تبصره - به تخلفات واتهامات افسران وافرادمذکور دراین ماده آنچه صرفاً مربوط به وظائف نظامی ووضع آنهاست طبق قانون دادرسی ارتش در دادگاههای نظامی ارتش رسیدگی میشود ودرسایرموارد تابع وزارت کشاورزی وقوانین عمومی میباشد .

مادهٔ۹ - تهیه چوب وذغال وهیزم وبریدن وریشه کن کردن درختهای جنگلی بدون اجازه ازسازمان جنگلبانی ممنوع است ومتخلف به ضبط درختهای قطع شده بنفع سازمان جنگلبانی وپرداخت جریمه نقدی ازیکصد تایکهزارریال نسبت بهر درخت بنفع خزانه وحبس تأدیبی ازدوماه تا یکسال محکوم میشود و در مورد

جنگلهای قرق شده (موضوع ماده ۱۹ این قانون) علاوه بر مجازات حبس وضبط مال جریمه فوق دوبرابر خواهد بود.

تبصرهٔ۱ ـ سازمان جنگلبانی بارعایت احتیاجات عمومی وحداکثر استفاده ازمحصولات جنگلی طبق روشهای علمی جنگلداری اجازه قطع درخت ـ حمل چوب ساختن کوره ذغال وتهیه وحمل هیزم وصدورچوب بخارج را پس از تاریخی که در آگهی تعیین میشود از تاریخ تقاضا حداکثر تاسه ماه بایدصادر نماید.

تبصرهٔ۲ ـ درپروانه قطع خصوصیات و مشخصات درختان مورداجازه ذکر میگردد وچنانچه بجای آنهادرختان دیگری قطع شوند بمنزله قطع درخت بدون پروانه خواهد بود.

تبصرهٔ۳ ـ قطع شاخه بزرگ بدون داشتن پروانه و یا اجازه از سازمان جنگلبانی نیز ممنوع است ومتخلف به حبس تأدیبی از پانزده روز تادوماه وبازای هر شاخه قطع شده از ۲۰ ریال تا ۵۰ ریال جریمه نقدی محکوم خواهد شد ـ شاخه بزرگ شاخه ایست که قطر آن در محل انشعاب بیشتر از ۹ سانتیمتر میباشد.

تبصرهٔ۴ ـ اجازه قطع درخت جهت تأمین مصارف واحتیاجات روستائی محلی ساکنین جنگل و دهکده های مجاور ازقبیل خانه سازی وسد سازی و پادنگ و آبدنگ وتلمپار وغیره را مأمورین جنگلبانی محل بمحض تقاضا حداکثر تاپانزده روز بدون اخذ عوارض بمیزان احتیاجات بتشخیص خودبایدبدهند.

تبصرهٔ۵ ـ درختان وشاخهائی که سازمان جنگلبانی برای مصرف سوخت و احتیاجات کشاورزی مناسب میداند به آگهی عموم خواهدرسانید که برای مصرف محلی جنگل نشینان وساکنین دهکده هااستفاده شود.

تبصرهٔ٦ ـ تهیه هیزم وذغال وچپروسه پایه از مازاد مقطوعات برای مصرف محلی جنگل نشینان وساکنین دهکده‌های مجاورجنگل نیازمندبصدور اجازه نیست.

تبصرهٔ ۷ ـ قطع اشجار جنگلی در محوطه خانه های روستائی در حدود یکهزار وپانصد متر مربع برای مصرف ساکنین درداخل محوطه آزاد است ونیز قطع اشجاری که اشخاص در اراضی غیر جنگلی غرس مینمایند مشمول مقررات این قانون نخواهد بود.

تبصرهٔ ۸ ـ درختان جنگلی که تا این تاریخ بنحوی از انحاء قطع شده باشد درصورتیکه عوارض مقرره آن پرداخت شده یا بشود مجاز محسوب میشود. وزارت کشاورزی بادریافت عوارض مقرر آن مقدار از درختهائی که تابحال پرداخت نشده پروانه واسناد لازم برای حمل آنها بنام مالك صادرمینماید.

مادهٔ ۱۰ ـ بتقاضاهای پروانه قطع درخت وهیزم وصدور چوب از کشور و حمل ذغال عوارض بشرح زیر تعلق خواهد گرفت:

الف ـ درموقع قبول درخواست پروانه قطع درخت.

۱ ـ برای هرمترمکعب درخت جهت تهیه انواع چوب ۲۰ ریال.

۲ ـ برای هر استر هیزم ۲ ریال.

ب ـ درموقع صدورپروانه قطع درخت وهیزم:

۱ ـ برای هرمتر مکعب چوب ۸۰ ریال.

۲ ـ برای هر استر هیزم ۱۰ ریال.

ج ـ درموقع صدورپروانه صادراتی چوب:

۱ ـ برای هر متر مکعب گرده بینه بلوط ۸۰۰ ریال.

۲ ـ برای هر متر مکعب گرده بینه گردو ۲۵۰۰ ریال.

۳ ـ برای هرمتر مکعب گرده بینه شمشاد ۳۵۰۰ ریال.

۴ ـ برای هر مترمکعب گرده بینه سرخدار ـ زربین ـ ارس ۴۰۰۰ ریال.

۵ ـ برای هر مترمکعب گرده بینه آزاد ۶۰۰ زیال.

۶ ـ برای هر مترمکعب گرده بینه ازسایر انواع درختان ۴۰۰ ریال .

تبصره ـ درصورتیکه بجای‌هریك از گرده بینه‌های مندرج بالابخواهند مواد بدست آمده‌آنرا صادر کنند میزان افت واره خورچوبها طبق آئین‌نامه‌ایکه تنظیم خواهد شد تعیین وبحجم چوبهای بدست آمده اضافه شده سپس عوارض‌آن بمأخذ بالا وصول خواهد شد .

د ـ درموقع حمل ذغال از هریك تن ذغال چوب ۸۰ ریال .

تبصرهٔ ۱ ـ دولت میتواند بنا بمقتضیات عوارض مذکوردر این ماده عوائد مذکور در بند ب ماده هفت این قانون را با موافقت کمیسیونهای دارائی مجلسین تغییر دهد .

تبصرهٔ ۲ ـ صدورهیزم و ذغال از کشور ممنوع است در صورت تخلف عین جنس بنفع سازمان جنگلبانی ضبط ویك‌برابر بهای‌آن جریمه ازمرتکب وصول خواهد شد .

مادهٔ ۱۱ ـ علامت ویژه چکشهای جنگلبانی علامت رسمی دولتی است و تقلید کننده جاعل‌محسوب وطبق ماده ۹۹ قانون کیفرهمگانی تعقیب خواهد شد.

تبصره ـ مأمورین جنگلبانی که چکش به‌آنهاسپرده شده مکلف به حفظ چکشهای ویژه‌سازمان جنگلبانی میباشند وچنانچه دراثرعدم مراقبت‌آنها چکش بدست شخص غیرصلاحیتدارافتد در صورتیکه ازچکش مزبور سوءِ استفاده نشود مأمورین مزبوربه‌تنزل مقام‌حداقل‌یکدرجه جنگلبانی‌یا یك‌پایه محکوم خواهند شد اگراز چکش استفاده سوئی شده باشدکه مطابق این قانون‌عمل مزبورقاچاق محسوب باشد مأموری که چکش‌باوسپرده شده به مجازات معاونت درجرم قاچاق محکوم خواهد شد . ودرصورتیکه با تبانی مأموری که چکش باو سپرده شده یا

مأمور حفظ جنگل استفاده سوئی شده باشد مأمور تبانی کننده به مجازات مباشر اصلی جرم قاچاق محکوم خواهد شد.

مادهٔ ۱۲ ـ هر کس بدون پروانه حمل برخلاف مقررات این قانون مبادرت به حمل چوب وهیزم وذغال از جنگل نماید چنانچه عوارض مقرره را نپرداخته باشد مرتکب قاچاق شده وطبق قانون مجازات مرتکبین قاچاق با او رفتار خواهد شد ودر صورتیکه عوارض مقرره را پرداخته باشد چوب وهیزم وذغال محموله بسود سازمان جنگلبانی ضبط خواهد شد وچنانچه مرتکب قاچاق مرتکب سرقت اموال موضوع همان قاچاق نیز از جنگل شده باشد دادگاه ضمن صدور حکم بر محکومیت سارق رأی به استرداد اموال مسروقه یا بهای آن بصاحب مال خواهد داد.

تبصرهٔ ۱ ـ سازمان جنگلبانی درمورد وصول جرائم قاچاق محصولات جنگلی ازمقررات اجرائی آئین نامه وصول جرائم قاچاق استفاده مینمایند.

تبصرهٔ ۲ ـ سازمان جنگلبانی آئین نامه تقسیم جرائم نقدی وحاصل فروش جنس ضبط شده را تهیه وبا تصویب هیئت وزیران بموقع اجرا خواهد گذارد.

تبصرهٔ ۳ ـ سازمان جنگلبانی مکلف است اجناس ضبط شده دراثر اجرای مقررات این قانون راازطریق مزایده وبانظارت نماینده دادسرای محل فروخته و وجوه حاصل جزء عواید سازمان جنگلبانی میباشد مگر درصورت اعتراض مرتکب درمدت قانونی مقرر که تاتعیین تکلیف نهائی درحساب سپرده سازمان جنگلبانی سپرده خواهد ماند.

مادهٔ ۱۳ ـ هر کس بدون داشتن پروانه یااجازه مأمورین صلاحیتدار ازسازمان جنگلبانی مبادرت بقطع یاشکستن یاریشه کن کردن نهال ازجنگل نماید ویاعمداً مرتکب عملی شود که منتهی بشکستن یاریشه کن کردن نهال شود وعلاوه برضبط نهال برای هر نهالی ده ریال ازاو بعنوان جریمه اخذ خواهد شد ـ درجنگلهای قرق

شده علاوه بر پرداخت جریمه نقدی مرتکب به حبس تأدیبی از ۱۱ روز تا دو ماه محکوم خواهد شد .

تبصره ـ نهال درخت جوانی است که قطر پایه آن کمتر از ده سانتیمتر باشد.

مادهٔ ۱۴ ـ سازمان جنگلبانی میتواند برای مدت معینی بعضی از انواع اشجار را در جنگلهائی که مقتضی بداند در محل ممنوع القطع اعلام نماید .

مادهٔ ۱۵ ـ هر کس مبادرت به کت زدن درخت یا روشن کردن آتش در تنه درخت جنگل نماید به حبس تأدیبی از یکماه تا یکسال و برای هر درخت که کت یا پی زده و یا در آن آتش روشن کرده باشد بپرداخت جریمه نقدی از یکصد ریال تا یکهزار ریال محکوم خواهد شد .

مادهٔ ۱۶ ـ استفاده از کوره ذغال چوب موجود یا احداث کوره ذغال جدید در جنگل یا مجاور آن مستلزم داشتن پروانه از مأمورین صلاحیتدار سازمان جنگلبانی میباشد و متخلف به یکماه تا ششماه حبس تأدیبی محکوم خواهد شد .

تبصرهٔ ۱ ـ سازمان جنگلبانی مجاز خواهد بود که کوره های ذغال بدون پروانه را خراب نماید .

تبصرهٔ ۲ ـ درصورتیکه مرتکب متخلف مأمور جنگلبانی باشد بدو برابر مجازات مذکور محکوم خواهد شد .

مادهٔ ۱۷ ـ هر کس در جنگل عمداً آتش سوزی ایجاد نماید به حبس مجرد از سه سال تا ده سال محکوم خواهد شد و درصورتیکه مرتکب مأمور جنگلبانی باشد به حداکثر مجازات مذکور محکوم خواهد شد .

تبصره ـ درصورتیکه آتش سوزی جنگل بعلت بی احتیاطی و بی مبالاتی باشد مرتکب بحبس تأدیبی از دو ماه تا یکسال محکوم خواهد شد .

مادهٔ ۱۸ ـ درموقع آتش سوزی در جنگلها کلیه مأمورین دولتی اعم از لشکری

و کشوری و شهرداریها که درنزدیکی آن محل باشند درمقابل تقاضای مأمورین جنگل موظفند باکلیه وسائل ممکنه دولتی که دراختیار دارنددرآتش نشانی کمك و مساعدت نمایند قصور و مسامحه مأمورین کشوری و شهرداری در ایفاء وظیفه مستلزم مجازات اداری از درجه ٤ ببالا خواهد بود در مورد مأمورین لشگری تعقیب ومجازات آنان طبق مقررات وقوانین مربوط نظامی خواهد بود .

مادهٔ ۱۹ ـ درجنگلهائی که سوخته ویا زیاد بهره برداری شده یا مخروبه گردیده وبرای احیاء درنظر گرفته میشودوبموجب آگهی منتشره ازطرف سازمان جنگلبانی حدودآنها تعیین وقرق اعلام میگردد چرای دام وقطع اشجار تا مدتی که سازمان جنگلبانی مقتضی دانسته وآگهی مینماید ممنوع است ـ درصورتیکه مالك دام دستور چرا داده باشد مالك دام ودر غیراینصورت مباشر عمل به پرداخت غرامت ازیازده تا یکصدریال برای هردام محکوم خواهد شد .

تبصره ـ چرانیدن بز درجنگلها ومراتع جنگلی (درمناطقی که ازطرف سازمان جنگلبانی تعیین وآگهی خواهد شد) پس ازدوسال ازتاریخ انتشار آگهی سازمان جنگلبانی بکلی ممنوع است درپایان مهلت مقرر متخلف مشمول مجازات مذکور درماده فوق خواهدبود وهرگاه متخلف ازاین ماده مأمورجنگلبانی باشد به حبس تأدیبی ازدوماه تاششماه محکوم خواهد شد .

مادهٔ ۲۰ ـ بمنظور جلوگیری از توسعه کویر و حرکت ریگهای روان وحفاظت مراتع طبیعی وهمچنین جلوگیری ازجریان سیلهای خطرناك پس ازیکسال از تاریخ تصویب این قانون درهرمحلی که وزارت کشاورزی اعلام نماید قطع وریشه کن کردن وهمچنین بمصرف رسانیدن بوته ها ـ خارها و درختچه های بیابانی و کویری و کوهستانی ممنوع میگردد .

تبصره - این ممنوعیت درمحلهائی اجراء خواهدشد که قبلادرآنجاسوخت دیگری تأمین شده باشد.

مادهٔ ۲۱ - سازمانهای دولتی وبنگاهها یامؤسسات وکارخانه‌های وابسته بدولت مکلفند ظرف ششماه از تاریخ تصویب این قانون سوخت خودرابه دغال‌سنگ یانفت ویا هرسوختی غیرازچوب وهیزم وذغال چوب تبدیل نمایند وپس ازانقضای مدت مقرره بالا مصرف چوب وهیزم وذغال چوب دردستگاههای نامبرده ممنوع میباشد وکارخانجات خصوصی موظفند حداکثر تادوسال پس ازتصویب این قانون نسبت به تبدیل سوخت خودبموادی غیرازچوب وهیزم وذغال چوب اقدام نمایند - درصورت تخلف ازمصرف هیزم وذغال چوب درآن مؤسسات جلوگیری خواهد شد.

تبصره - مؤسساتی که درداخل جنگل واقعند اعم ازدولتی وخصوصی مشمول این ماده نخواهندبود.

مادهٔ ۲۲ - هیچیك ازکارکنان سازمان جنگلبانی اعم از فنی یااداری حق ندارندمستقیماً یاباواسطه درمعاملات محصولات جنگل که جنبه تجارت داشته باشد شرکت نمایند درصورت تخلف به حبس تأدیبی ازیك ماه تاششماه محکوم میشوند وهمچنین برای همیشه ازخدمت درکادرجنگلبانی محروم خواهند شد.

مادهٔ۲۳ - مأمورین جنگلبانی که بموجب احکام سازمان جنگلبانی مأمور کشف وتعقیب جرائم مذکور دراین قانون میشوند درردیف ضابطین دادگستری محسوب وازاین حیث تحت تعلیمات دادستان محل انجام وظیفه خواهند نمود.

تبصرهٔ۱ - درصورتیکه گزارش مأمورین برخلاف واقع ویابرای نفع شخصی ویا اعمال غرض بوده باشد بدو برابر کیفرجرمی که موضوع گزارش بوده محکوم خواهند شد.

تبصرهٔ۲ - در صورتیکه مأمورین جنگلبانی خود مرتکب جرائم مذکور

در این قانون گردند یاشرکت ویامعاونت در آن نمایند بحداکثر مجازات مقرر در این قانون محکوم میشوند ودرصورتیکه مسامحه در اجرای مقررات آن قانون و یا آئین نامه های مربوطه نمایند به مجازات از یك ماه تاسه ماه حبس تأدیبی محکوم خواهند شد.

تبصرهٔ ۳ ـ مأمورین کشف وتعقیب جرائم که از طرف سازمان جنگلبانی تعیین میشوند ازحیث اجرای این قانون وقتی ضابط دادگستری محسوب میشوند که وظائف ضابطین دادگستری رادر کلاس مخصوصی تعلیم گرفته باشند.

مادهٔ ۳۴ ـ تاسه‌سال پس از تصویب این قانون سازمان جنگلبانی میتواند برای تأمین مصرف چوب داخله کشورپروانه قطع درخت ازجنگلهارا بدون انجام شرایط فنی مذکوردرتبصرهٔ۱ ماده٤ این‌قانون صادرنماید.

مادهٔ ۳۵ ـ آئین‌نامه های اجرائی این‌قانون بوسیله وزارتخانه‌های‌مربوط تهیه وپس‌ازتصویب هیئت وزیران قابل اجراخواهد بود.

مادهٔ ۳۶ ـ این‌قانون درحوزه‌هائی که وزارت کشاورزی اجرای‌آنرا لازم بداند یکماه‌پس‌ازآگهی در هر حوزه قابل اجرا است.

مادهٔ ۳۷ ـ ازتاریخ اجرای این‌قانون درهرحوزه‌آن قسمت از قوانین و مقرراتیکه مغایرمیباشد ملغی است.

مادهٔ ۳۸ ـ وزارت کشاورزی ـ دادگستری ـ دارائی ـ جنگ مأمور اجرای این‌قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل بر بیست وهشت ماده وسی و دو تبصره است درجلسه سه شنبه بیست ودوم تیرماه یکهزاروسیصد وسی و هشت بتصویب مجلس شورای ـ ملی رسید.　　نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ دکتر عمید

قانون بالا درجلسهٔ ۱۳۳۸/٦/۲۸ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع به مؤسسهٔ اصلاح وتهیه نهال و بذر

مصوب ۴ مهرماه ۱۳۳۸

مادهٔ ۱ ـ بمنظوراصلاح وتهیه‌کلیه نهالها وبذرهای مرغوب ومناسب بـا آب وهوای نقاط مختلف کشور سازمانی بنام مؤسسه اصلاح وتهیه نهال وبذر تحت نظر وزارت کشاورزی تأسیس میشود.

مادهٔ ۲ ـ رئیس مؤسسه میتواند معاملات مربوط بفرآورده های کشاورزی‌را تا یکصد هزارریال بدون رعایت مقررات مناقصه و مزایده اجازه دهد معامـلات فرآورده های کشاورزی بیش‌ازاین مبلغ را هیئتی مرکب ازوزیران کشاورزی و دارائی ویامعاونین‌آنها ورئیس مؤسسه درصورت ضرورت از قیود مناقصه و مزایده معاف خواهند نمود.

مادهٔ ۳ ـ کمک‌دولت ببودجه این مؤسسه‌یکجاضمن بودجه‌وزارت کشاورزی منظور ودراول هرفصل یکچهارم‌آن‌به‌اختیار مؤسسه گذاشته میشود بودجه جـزء مؤسسه راوزیران کشاورزی ودارائی تصویب مینمایند عواید مؤسسه جزو بودجه آن منظورومازاد درآمد صرف توسعه وتکمیل عملیات مؤسسه میگردد.

تبصره ـ وجوه حاصله ازدرآمد وصرفه‌جوئیهای هرسال بسال بعد منتقل و بمصرف توسعه مؤسسه خواهد رسید.

مادهٔ ۴ ـ وزارت کشاورزی مجازاست باتصویب هیئت وزیـران ورود بذری راکه مصلحت نداند ممنوع نماید وهمچنین کشت وتهیه بذورچغـندر وپنبه را در مناطق معینی بوسیله اعلان سه ماه‌قبل‌ازفصل کشت ممنوع ودر صورت تخلف کشت ممنوع شده رامعدوم سازد.

مادهٔ ٥ ـ مؤسسه نمیتواند نهال و بذر مرغوب را بتقاضای کشاورزان و مالکین بیشتر از قیمت تمام شده بفروشد.

مادهٔ ٦ ـ وزارت کشاورزی و وزارت دارائی مأمور اجرای این قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل بر شش ماده و یك تبصره است در جلسه یکشنبه چهارم مهرماه یکهزاروسیصد وسی وهشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسهٔ ۱۳۳۸/۸/۳ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون راجع به اجازه انتقال گردان سمپاش نیروی هوائی از وزارت جنگ بوزارت کشاورزی

مادهٔ واحده ـ ازاول سال ۱۳۳۹ کادرفنی وخلبان نیروی هوائی که در گردان سمپاشی نیروی هوائی مشغول خدمت هستند باپیشنهاد وزارت کشاورزی وموافقت وزارت جنگ بوزارت مزبور منتقل میگردند.

تبصرهٔ ۱ ـ تبدیل درجه افسران منتقله برتبه اداری طبق تصویبنامهٔ شماره ٥۱۳٦ بتاریخ ۱۳ر۳ر۱۳۳۱ هیئت وزیران خواهد بود وارشدیت افسران ودرجه داران دردرجه‌ای که به آن منتقل میشوند برای رتبه بعدی آنها محسوب خواهد شد.

تبصرهٔ ۲ ـ حقوق افسران ودرجه داران منتقل شده بمأخذ حقوق دریافتی افسران ودرجه داران مشابه درنیروهای مسلح شاهنشاهی در فروردین سال ۱۳۳۷ خواهد بود وآنچه باپایه های اداری ودرجات فنی تطبیق مینماید بعنوان حقوق و مازاد بعنوان حق فنی پرداخت میگردد.

ضمناً ارتقاءِ ازپایه مادون بپایه مافوق مشمول قانون استخدام کشوری بوده

وبهر رتبه ای که ارتقاء یافتند حقوق و حق فنی‌متعلق به‌آن رتبه رادریافت‌خواهند داشت .

تبصرهٔ ۳ ـ تبدیل درجه داران منتقل بشرح زیرخواهد بود :

۱ ـ گروهبان سوم‌کارمند فنی درجه (٤) **۱۹۵۰** ریال حقوق .

۲ ـ گروهبان دوم‌کارمند فنی درجه (۳) **۲۵۳۵** ریال حقوق .

۳ ـ گروهبان یکم‌کارمند فنی درجه (۲) **۳۲۹۵** ریال حقوق .

٤ ـ استوار دوم‌کارمند فنی درجه (۱) ٤۲۸۳ ریال حقوق .

ضمناً مدت توقف برای ارتقاءِ ازدرجه چهار بدرجه سه وازسه بدوسه سال‌واز دو بیك وازدرجه یك فنی بپایه یك اداری چهارسال میباشد ومدت توقف‌دردرجات ارتش جزو مدت توقف دردرجات فنی محسوب بوده ودرترفیع آنها بپایه اداری مؤثر خواهد بود .

تبصرهٔ ۴ ـ کسور بازنشستگی افسران و درجه داران منتقله ازصندوق بازنشستگی ارتش بصندوق بازنشستگی کشوری منتقل و ازتاریخ انتقال دروزارت کشاورزی نرخ کسورآنان۸٪ حقوق‌وحق‌فنی میباشد وهرتغییری که نسبت بنرخ کسوربازنشستگی پایه های اداری داده شود شامل آنها نیزخواهد بود .

ضمناً شرایط بازنشسته‌شدن افسران ودرجه داران منتقله بموجب این‌قانون تابع قوانین استخدام کشوری‌وقوانین‌مصوبه بوده ومیزان حقوق بازنشستگی‌آنان عبارت ازیك سی‌ام‌آخرین حقوق وحق‌فنی دریافتی ضرب درسنین خدمت میباشد بشرط اینکه ازآخرین حقوق وحق فنی دریافتی تجاوز ننماید.

تبصرهٔ۵ ـ برقراری‌حقوق‌وظیفه‌ومستمری ورد کسور بازنشستگی این‌قبیل کارمندان برملاك‌آخرین وجوه‌دریافتی نسبت‌به‌آن‌بازنشستگی پرداخته‌اند بوده و مشمول قوانین مصوبه کشوری میباشد .

تبصرهٔ ۶ – پرداخت هزینه سفر وفوق‌العاده روزانه وفوق‌العاده بدی آب و هوای مشمولین این‌قانون تابع مقررات‌کارمندان اداری میباشد .

تبصرهٔ ۷ – وزارت کشاورزی میتواند با توجه بمزایائیکه بپرسنل پرونده وفنی نیروی‌هوائی ارتش شاهنشاهی پـرداخت میشود باموافقت نیروی هوائی بـه پرسنل کادرواحد سمپاشی‌مزایائی بپردازد .

تبصرهٔ ۸ – در مورد پرداخت زیان جانی ناشی‌از اثرات سوانـح و خدمات هواپیمائی که‌منجر به‌نقص‌عضو ویـافوت یـکی ازافرادکادر هواپیمائی و کارمندان وزارت کشاورزی میشود بنحوی کـه در نیروی هوائی ارتش شاهنشاهـی عمـل میشود رفتارخواهد شد .

تبصرهٔ ۹ – چنانچه نیروی‌هوائی ارتش‌شاهنشاهی نتواند خلبان و میکانیسین مورد احتیاج واحد سمپاشی وزارت کشاورزی را ازبین درجه‌دارن وافسران‌جزء خود تأمین نماید وزارت کشاورزی میتواند طبق‌آئین‌نامه‌ای که ازطرف‌هیئت‌دولت تصویب شود اقدام نماید .

تبصرهٔ ۱۰– حقـوق‌و کمك‌وحق‌فنی ومزایای متعلقه بمشمولین این‌قانون تا پایان‌سال ۱۳۳۸ از محل بودجه وزارت جنـگ پرداخت و از سال ۱۳۳۹ معادل حقوق ومزایای‌پرسنل مزبور ازمحل‌درآمدعمومی کشور ببودجه‌وزارت کشاورزی علاوه وپرداخت میشود .

تبصرهٔ ۱۱– وزارت دارائی – جنـگ – کشاورزی مأمور اجرای این قانون هستند .

قانون‌فوق که‌مشتمل‌بر مادهٔ واحده‌ویازده‌تبصره‌است درجلسه پنجشنبه بیست

ونهم اردیبهشت ماه‌یکهزاروسیصدوسی‌ونه‌بتصویب مجلس شورای‌ملی‌رسید .

نایب رئیس‌مجلس‌شورای‌ملی‌ـ‌عمادتربتی

قانون بالادرجلسهٔ ۱۳۳۹/۳/۱۱ بتصویب مجلس سنا رسیده است

لایحه قانونی راجع به‌اجازه فروش یکقطعه زمین درشهر کراچی

مصوب ۵ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده ـ بوزارت امورخارجه اجـازه داده میشود قطعه زمین‌واقعه در شهر کراچی بمساحت ۴۳۸۳ یارد خریداری‌شده درسال ۱۳۳۰ را که‌ازلحاظ‌موقعیت محل برای سفارت کبرا مناسب نیست بحداکثر بهای ممکنه بفروش رسانیده‌بهای حاصل‌از فروش زمین را باکمك اعتبار مربوطه بمصرف ساختمان عمارت‌نوسازدر قطعه‌زمینی که ازطرف‌دولت‌پاکستان بدولت‌شاهنشاهی‌ایران واگذارشده‌برسانند.

لایحه قانونی فوق که مشتمل برماده واحده است درجلسه پنجشنبه پنجم اردیبهشت ماه یکهزار وسیصد وسی‌وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بـالا درجلسه ۱۳۳۶/۳/۱۱ بتصویب مجلس سنارسیده است

قانون‌مربوط بواگذاری سهمی دولت ازقریه سرخ حصار بسازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران

مادهٔ واحده ـ بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود که سهمی دولت‌ازقریه سرخ حصاررا اعم ازباغ وعمارت وآب‌وسایرمتعلقات برای ایجادتأسیسات‌بهداشتی

ودرمانی وباشگاههای ورزشی و تهیه خانه و سایر نیازمندیهای کارگران بسازمان بیمه‌های اجتماعی کارگران بلاعوض واگذار نماید .

قانون فوق که مشتمل برماده واحده است پس ازتصویب مجلس سنا درجلسه سه‌شنبه سی‌ام مهرماه یکهزاروسیصدوسی وشش بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عمادتربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۴/۱۰/۹ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون راجع بتقسیم اراضی ضرابخانه بین کارگران و کارمندان ادارات ضرابخانه - سیلو - دخانیات - و کارمندان وابسته بوزارت دارائی

مصوب ۲۲ اسفند ماه ۱۳۳۶

مادهٔ واحده - بوزارت دارائی و کشاورزی اجازه داده میشود ازاراضی زائد ضرابخانه که در اختیار وزارت دارائی است بکارمندان وکارگران اداره ضرابخانه وسیلوودخانیات و کارمندان وابسته بوزارت دارائی که‌دارای‌تمکن نیستندوخانه شخصی ندارند بارعایت حق‌تقدم برای کارمندان وکارگران که‌فرزندبیشتردارندو جریان‌قرعه کشی ومقدمات تقسیم‌آن بواجدین شرایط قبلاً فراهم شده است‌قباله فروش تنظیم ومبادله نمایند .

تبصرهٔ ۱ ـ ازهر مترمربع زمین یکصد ریال بابت بهای اراضی به‌اقساط سه ساله بحساب خزانه‌داریکل و یکصد ریال بابت‌هزینه‌احداث خیابان‌وسایرمصارف عمرانی کوی مزبور دریافت میشود ازیکصدریال هزینه عمران بیست‌وپنج درصد آن موقع تنظیم سند در دفتر اسنادرسمی دریافت وبقیه به اقساط سه ساله وصول خواهد گردید .

تبصرهٔ ۲ ـ بانک‌ساختمانی‌ملزم است طبق مقررات آن‌بانک عملیات‌عمرانی این اراضی را معادل وجوهی که بابت هزینه عمران وصول مینماید با نظارت نمایندگان صاحبان اراضی‌انجام دهدوهمچنین صاحبان اراضی‌موظفند طبق‌نظریه فنی بانک نامبرده اقدام بساختمان بنمایند.

وزارت دارائی و کشاورزی‌مأمور اجرای این‌قانون میباشند.

قانون فوق که مشتمل برماده‌واحده ودوتبصره است درجلسه پنجشنبه‌بیست ودوم اسفندماه یکهزاروسیصدوسی‌وشش بتصویب مجلس شورای‌ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۱۲/۱۷ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون اجازه واگذاری عرصه واعیان وکلیه متعلقات و ملحقات کشتارگاههای کشور بشهرداری هرمحل

مصوب ۹ اردیبهشت ما ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود عرصه واعیان و کلیه متعلقات وملحقات کشتارگاههای کشور را بشهرداری های هرمحل بلاعوض واگذار نماید.

قانون فوق که مشتمل برماده‌واحده است درجلسه روزسه‌شنبه‌نهم‌اردیبهشت ماه‌یکهزاروسیصد وسی‌وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس‌مجلس شورای‌ملی‌ـ رضا حکمت

قانون بالادرجلسه ۱۳۳۶/۸/۲۲ بتصویب
مجلس سنارسیده است

قانون راجع بواگذاری اراضی کارخانه سابق تهیه الکلهای صنعتی بوزارت خانه های فرهنگ ودارائی وشهرداری تهران

مصوب ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ بوزارت دارائی اجازه داده میشود محل سابق کارخانه تهیه الکلهای صنعتی واقع در خیابان شهبازرا باستثنای چهارهزار مترموردنیاز وزارت دارائی برای ساختمان چاپخانه واگذاری ازمجلس شورای ملی بطریق زیر تقسیم نماید.

۱ ـ شش هزار مترآنرا برای ساختمان دو باب دبستان بلاعوض بوزارت فرهنگ واگذار نماید.

۲ـ بقیه زمین برای احداث باغ و گردشگاه عمومی مجاناً به اختیار شهرداری تهران واگذار شود .

شهرداری تهران مکلف است محل مزبور را منتها تا دوسال پس از تصویب این قانون بباغ و گردشگاه عمومی تبدیل ودرمعرض استفاده اهالی پایتخت قرار دهد . شهرداری تهران بهیچوجه مجاز نخواهد بود که زمین مزبور را بفروش رسانده ویا بجهت امور دیگری باشخاص واگذار و یاساختمانی برای تأسیسات خود بنماید.

قانون فوق که مشتمل برماده واحده است پس ازتصویب مجلس سنا درجلسه روزسه شنبه سی ام اردیبهشت ماه یکهزارو سیصدو سی وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسید.

نایب رئیس مجلس شورای ملی ـ عمادتربتی

قانون بالا درجلسهٔ ۲۷ر۲ر۱۳۳۷ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون اجازه فروش یك قطعه زمین بسفارت کبرای پاکستان

مصوب ۲۹ تیرماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ وزارت کشاورزی میتواند معادل هشت هزار و هفده متر (۸۰۱۷ متر) مربع ازاراضی خالصه درتهران (شمال نهر کرج) را که حدود ونقشه آن‌وسیله‌بنگاه‌خالصجات‌تعیین وتهیه میشودبهای مترمربعی چهارصدریال بسفارت کبرای پاکستان‌بفروشد.

این قانون که مشتمل برماده واحده است پس‌ازتصویب مجلس سنادرجلسه بیست ونهم‌تیرماه‌یکهزاروسیصد وسی هفت‌بتصویب مجلس‌شورای ملی‌رسید.

نایب رئیس مجلس شورای‌ملی‌ـ عماد تربتی

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۶/۸/۱۵ بتصویب مجلس سنا رسیده است

قانون‌راجع به‌اجازهٔ واگذاری اراضی‌متعلق‌بشهرداریهابمؤسسهٔ بنیاد پهلوی بمنظور ساختمان مهمانخانه وپرورشگاه

مصوب ۱۷ مهر ماه ۱۳۳۷

مادهٔ واحده ـ شهرداریها میتوانند ازاراضی متعلق‌بخود بمنظورساختمان مهمانخانه وپرورشگاه‌وسایرامورخیریه‌بطوررایگان‌به‌بنیاد پهلوی‌واگذارنمایند.

قانون‌فوق که مشتمل‌برماده‌واحده‌است‌درجلسه‌پنجشنبه‌هفدهم‌مهرماه‌یکهزار وسیصدوسی‌وهفت بتصویب مجلس شورای ملی رسیده‌است .

رئیس مجلس شورای ملی ـ رضا حکمت

قانون بالا درجلسهٔ ۱۳۳۷/۸/۳ بتصویب مجلس‌سنارسیده است

قانون راجع بواگذاری زمین به تحصیل کرده‌های کشاورزی

مصوب۲ دیماه ۱۳۳۸

مادهٔ ۱ ـ بوزارت کشاورزی اجازه داده میشود بهر یك ازتحصیلکرده های کشاورزی که حاضر شوند درمحل‌مورد زراعت سکونت نموده وامور کشاورزی یا دامپروری را برعهده گیرند بمیزان‌لازم اراضی خالصه‌دولتی دراختیارآنها بگذارد وبانك کشاورزی ازمحل اعتبارقانون اصلاح قانون پشتوانه‌اسکناس‌نیزوام‌درمقابل سندرسمی ذمه‌ای برای‌زراعت طبق‌آئین‌نامه مربوطه با پیشنهاد وزارت کشاورزی به آنها بپردازد.

تبصرهٔ ۱ ـ مراد از تحصیلکرده های کشاورزی منظور دراین ماده عبارت است از :

الف ـ مهندسین کشاورزی ودکترهای‌دامپزشکی ویا بطورکلی اشخاصیکه دریکی ازرشته‌های کشاورزی دارای درجه لیسانس یا بالاترازلیسانس باشند .

ب ـ دیپلمه‌های کشاورزی ودیپلمه‌های دامپزشگی یعنی کسانیکه ازیکی ازدبیرستانها یا دانشسراهای کشاورزی و دامپزشگی فارغ‌التحصیل شده و تعهدی برای‌انجام خدمت دولتی‌نداشته‌باشند یا تعهدات خودرا انجام داده‌باشند .

ج ـ بوسیله‌آزمایش ورسیدگی به پیشینه تحصیلکرده های کشاورزی و دامپزشگی صلاحیت وتوانائی‌آنان‌به‌اشتغال به‌امورمذکوربا‌ید محرزشود .

تبصرهٔ ۲ ـ منظورازاراضی خالصه مذکور درماده ۱ اعم‌است ازاراضی قراء خالصه دولتی که فعلا موجودمیباشد ویا اززمینهای بایری که‌دراثرعملیات عمرانی وسد بندی وغیره ازطرف دولت دائر وبرای زراعت‌آماده خواهد شد ویـا اراضی یاقرائیکه ازطرف دولت به‌اختیاروزارت کشاورزی گذارده میشود بارعایت قانون فروش خالصجات .

مادهٔ ۲ ـ میزان زمین و آب که بهریك ازدوطبقه مندرج درتبصرهٔ ۱میتوان داد برای طبقه (الف) ازپنج برابر و برای طبقه (ب) ازسه برابر سهم مقرر درماده ۳ قانون تقسیم وفروش خالصجات برای هرزارع درآن محل بیشتر نخواهد بود .

تبصره ـ جوانان و دهقانان هر قریه که لااقل یکسال در یکی از آموزشگاههای رسمی کشاورزی که با تصویب وزارت فرهنگ دائرخواهد شد تحصیل کشاورزی کرده وسن آنها لااقل بیست سال تمام باشد در مورد استفاده از مزایای فروش خالصجات نسبت بسایر سکنه ده حق تقدم خواهند داشت .

مادهٔ۳ ـ وزارت کشاورزی مجاز است آن عده ازدکتر های دامپزشگی و مهندسین ودیپلمه های کشاورزی ودیپلمه‌های دامپزشگی کارمند دولت را که ده سال متوالی سابقه‌خدمت داشته وتعهد نمایند که طبق مقررات این قانون درده سکونت نموده وبکارزراعت اشتغال ورزند بااسترداد وجوهی که بصندوق بازنشستگی پرداخته ازخدمت دولت معاف نموده وازمزایای این قانون بهره‌مند نماید .

مادهٔ۴ ـ وزارت کشاورزی مجاز است به‌تحصیل کرده های دامپزشگی اعم از دکتر دامپزشگ یا دیپلمه دامپزشگی که تعهد کنند درمراکز دامداری کشور درمانگاه دایر نمایند ولااقل تاده سال درآن محل ساکن بمانند تاچهارسال طبق آئین نامه مخصوص به‌آنها مساعدت مالی بنماید .

مادهٔ۵ ـ کلیه اشخاصی که طبق این قانون به‌آنها زمین واگذار میگردد باید شخصاً تصدی درامرزراعت آن نمایند والادولت اراضی مزبور رامسترد خواهدداشت .

همچنین کلیه اشخاص تاده‌سال حق انتقال و بهره‌برداری ازآنرا بهرعنوان بغیر نخواهند داشت وپس ازده سال چنانچه تعهد خود را صحیح انجام داده باشند سند انتقال آن اراضی بعنوان مالك به‌آنها داده خواهدشد .

مادهٔ۶ ـ آئین نامه های مربوط باین قانون توسط وزارت کشاورزی تهیه و

پس ازتصویب هیئت وزیران بموقع اجرا گذارده خواهد شد .

مادهٔ۷ ــ وزارت کشاورزی مأمور اجرای اینقانون است .

قانون فوق کــه مشتملبرهفت ماده وسه تبصره است درجلسه پنجشنبه دوم دیماه یکهزاروسیصد وسی وهشت بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی ــ رضا حکمت

قانون بالا درجلسه ۱۳۳۸/۱۰/۲۲ بتصویب
مجلس سنا رسیده است

قانون مربوط بهتملك زمینها برای اجرایبرنامههای شهرسازی

مصوب ۱۷ خرداد ماه ۱۳۳۹

مادهٔ ۱ ــ بدولت اجازه دادهمیشود درهرمورد زمینهائی راکهبرای اجرای برنامههای شهرسازی وخانهسازی لازموضروری تشخیصمیدهد وهمچنینمحلاتی راکه بعللشهرسازی وبهداشتی بایدتخریب وتجدید بنا گردد پسازپرداختبهای عادله بشرحزیر تملك وتصرفنماید :

تبصرهٔ ۱ ــ بهایعادله عبارتست ازقیمت اراضی یکسال قبلازتـاریخ اعلام تصمیم دولت چنانچهاینبها ازبهای روزبیشترباشد قیمت عادله روزملاك عمل قرار خواهد گرفت بهای عادله بدون درنظر گرفتن منظورازخریدوتأثیراجرایبرنامه های شهرسازی وخانهسازی درقیمتها خواهدبود .

تبصرهٔ ۲ ــ بهایعادله توسط کمیسیونکارشنـاسی مرکب ازسه نفر تعیین میشود که یکنفر ازطرف دولت نفردوم ازطرفمالك یامالکین ونفرسوم برضایت طرفین ودرصورت عدم توافق ویااستنکاف درتهران ازطرف دادستان کل ودرسایر نقاط ازطرف دادستان شهرستان هرمحل انتخاب میشوند .

رأی اکثریت هیئتمزبورقطعی ولازمالاجراء است هرگاه مالكیا مالکین

کارشناس خود را حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ اعلام دولت تعیین نکند دادستان کل یا دادستان شهرستان بشرح فوق این وظیفه را انجام خواهند داد.

تبصرهٔ ۳ ـ چنانچه اراضی مورد نظر دارای اعیانی از هر قبیل باشد و همچنین در مورد تجدید بنای محلات قدیمی یا غیر بهداشتی شهر ها بهای عادله مجموع عرصه و اعیانی نیز بترتیب فوق تعیین و پرداخت میشود.

مادهٔ ۲ ـ چنانچه اعیانی موجود در اراضی محل کسب و پیشه باشد و حق کسب و پیشه به‌آن تعلق گیرد میزان آن طبق تبصرهٔ ۲ مادهٔ ۱ تعیین خواهد شد مشروط بر اینکه محل مزبور حداقل یکسال قبل از اعلام تصمیم دولت محل کسب و پیشه بوده باشد. دراین مورد نفر دوم کمیسیون کارشناسی ازطرف صاحب کسب و پیشه تعیین خواهدشد.

دولت میتواند بجای پرداخت حق کسب و پیشه تعهد نماید که پس از انجام برنامه ساختمانی محل کسب درهمان حدود بوی وا گذار کند.

مادهٔ ۳ ـ درمواردیکه دولت مقتضی بداند برای تعیین بهای عرصه و اعیانی و حق کسب و پیشه محلاتیکه باید تجدید بنا گردد بتوسط کمیسیون کارشناسی بترتیب زیر قیمت منطقه‌ای تعیین میشود :

الف-بهای عرصه محله ایکه باید تجدید بنا گردد بصورت منطقه‌ای تعیین میشود.

ب ـ بهای اعیانی مشابه برحسب نوع مصالح و تاریخ احداث تناسب آن با بهای عرصه وسایر مشخصات معین میشود.

پ ـ حق کسب و پیشه محله های مشابه برحسب موقعیت محل و سایر مشخصات معین میشود.

ت ـ نفردوم کمیسیون کارشناسی مذکور در تبصرهٔ ۲ مادهٔ ۱ توسط سه نفر نماینده مالکین هر منطقه به‌اکثریت آراء و در غیر اینصورت بقید قرعه ازبین کارشناسان منتخب آنها تعیین میشود.

اگر مالكين منطقه در انتخاب نمايندگان خودتوافق نكردند سه‌نفر نماينده‌مزبور باقيدقرعه ازبين مالكين تعيين ميگردند .

درصورتيكه نمايندگان مالكين منطقه ظرف مدت پانزده روزپس از تاريخ اعلام دولت حاضر بتعيين كارشناس نشدنددادستان بنمايندگی آنها تعيين كارشناس خواهد كرد.

مادهٔ ـ ۴ درمواردیكه مالكيت زمين واعيانی بنحوی ازانحاءمتنازع فيه باشد ومدعيان مالكيت نتوانند درانتخاب كارشناس ويانماينده توافق كنند دادستان اين تكليف را انجام خواهد دادبهای تعيين شده پس ازآنكه مالك مشخص شدبوی تسليم خواهدشد درصورتيكه مالك فوت شده باشدوورثه قانوناً هنوزمعين نشده باشددادستان بنمايندگی قانونی ازطرف مالك عمل خواهد كرد همچنين درمواردیكه پس از تعيين وپرداخت بها مالك ازامضاءاسنادمعامله خودداری نمايددادستان بنمايندگی او اسناد مربوطه را امضاء خواهد كرد .

مادهٔ ۵ ـ اگر بين تاريخ تعيين بهاوتاريخ تصرف دولت مدتی فاصله شوددولت ساليانه ۶ درصداضافه بهابمالك خواهدپرداخت .

تبصره ـ درصورتيكه دولت طبق ماده‌دوم بجای پرداخت حق كسب وپيشه تعهدنمايد كه محل جديدی واگذار كند ساليانه صدی شش حق كسب وپيشه تعيين شده‌را ازتاريخ تخليه تازمان تحويل محل كسب جديد بصاحب حق خواهدپرداخت.

مادهٔ ۶ ـ ازتاريخ تصويب اين قانون درنقاطی كه از طرف شهرداری نقشه وبراصلاحی تعيين وبتصويب مراجع قانونی رسيده‌وبرای اطلاع عموم آگهی شده باشد درصورتيكه مالكين بدون اخذپروانه ازشهرداری اقدام بساختمان وهرنوع تجديد بناوديوار بنمايند ودراثر توسعه‌معبر طبق نقشه وبراصلاحی مزبورآن ساختمان يا ديوارخراب شودمالكين حق مطالبه‌خسارت بابت بنای جديد ياديوار را نخواهندداشت.

مادهٔ۷ ـ اگر اضافه ارزشی كه درنتيجهٔ اجراءِ برنامه های شهرسازی وخانه سازی در املاك خصوصی مجاور نسبت بارزش آن املاك در تاريخ يكسال قبل از

آغاز برنامه های مزبور حاصل گردد بیش از ۲۰ درصد باشد نصف مازاد بدولت تعلق خواهد گرفت این اضافه ارزش برحسب منطقه ازطرف کمیسیون کارشناسی مندرج در این‌قانون تعیین میگردد مالك میتواند اضافه ارزش تعیین شده‌را در مدت پنجسال به‌اقساط مساوی پرداخت کند ویا مقداری‌از اراضی‌خودرا که‌قیمت آن معادل اضافه ارزش تعیین شده باشد بدولت تحویل دهد .

درصورت استنکاف‌مالك ازپرداخت اضافه ارزش یاانتقال اراضی‌طلب‌دولت بابت اضافه‌ارزش بوسیله اجراءِ ثبت وصول خواهد شد .

مادهٔ۸ ـ نقل‌وانتقالات مشمول این‌قانون از پرداخت هر گـونه مالیات و عوارض وسایر هزینه‌های مربوطه باستثناءِ حق‌الثبت معاف خواهـد بود حقی کـه بسر دفتران دفاتر رسمی تعلق میگیرد بالمناصفه‌توسط طرفین‌پرداخت‌خواهدشد.

مادهٔ۹ ـ بدولت‌اجازه‌داده‌میشود دراجرای برنامه‌های‌خانه‌سازی‌وشهرسازی باسرمایه های داخلی یاخارجی مشارکت نموده وطبق‌اصول بازرگانی‌عمل نماید .

وزارت دارائی مجاز است با تصویب هیئت وزیران ضمانت پرداخت اقساط قراردادهای منعقده مربوط به‌برنامه های خانه سازی وشهرسازی را بنماید .

دولت در اجرای برنامه‌های خانه سازی وشهرسازی رعایت اصول‌اقتـصادی ایجاد هم‌آهنـگی بین برنامه‌های تولیدی و عمرانی‌را خواهدنمود .

تبصره ـ بانك‌ملی ایران درمقابل ضمانت متقابل وزارت دارائی ضـمانت مندرجه دراین‌ماده‌را بجای وزارت دارائی مینماید .

ماده۱۰ ـ دولت‌مأمور اجرای این‌قانون است وآئین‌نامه اجرائی‌این‌قانون بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

قانون فوق که مشتمل برده ماده وپنج تبصره است پس‌ازتصویب مجلس‌سنا در جلسه روز سه‌شنبه هفدهم خردادماه یکهزاروسیصدوسی ونه بتصویب مجلـس شورای ملی‌رسید . رئیس مجلس‌شورای ملی ـ رضاحکمت

قانون بالا درجلسه۱۳۳۹/۳/۱۱ بتصویب مجلس‌سنا رسیده‌است